

**Наа Молчағ
хакас тілбестегнең
орыс Синод тілбестее**

Библияны тілбестечен институт
Москва 2011

Наа Молчаг хакас тілбестегнең орыс Синод тілбестее

Наа Молчаг. – М.: ИПБ, 2003.

Тілбесчилер: Т. Н. Боргоякова, Г. Н. Литвиненко, И. П. Топоев

Худай сөзінче редакторлар: М. Домагала, П. Кнапп, С. Н. Сычев

Редакторлар: Т. Н. Боргоякова, В. Г. Карпов, А. Г. Сунчугашева

(редактор полысчызы)

Худай сөзінче консультант: Д. Кларк

Көңнілерің искірге итсенер:

ibt_inform@ibt.org.ru

Сөс алны

Аарлыг хыгырыгчылар!

Сіернiң алныңарда Наа Молчағның хакас тiлбестеенен орыс Синод тiлбестее. Пiр кинде полып сығарылған пу диглотта – чалғыс ла андағ, алында хачан даа полбаан кинде. Пiр киндее кирiл парған Наа Молчағнаң Иргi Молчағ тилекейде иң хыгырылчатхан Худайның (Ызых) Пiчии алай ба Библия полча.

Наа Молчағ – ол 27 кинденiң чыындызы. Андар торт Чахсы Хабар, Худай илчiлерiнiң чуртастарынаңар кинде, Илчiлернiң пiчiктерi паза Ухаанчыларның Азых Чооғы кирiл парғаннар. Грек тiлiнең «Евангелие» сөс «Чахсы Хабар» тiп тiлбестелче. Иди Иисус Христос Позының үгредииин адап салған, сах идөк Наа Молчағның пастағы торт киндези адалча. Анда евангелисттер Матфей, Марк, Лука паза Иоанн Иисус Христостың чуртазынаңар паза иткен киректерiнеңер, Анын үгредиинеңер паза Ол иткен хайхастардаңар, Аның өлiмiнеңер паза тiрiлгенiнеңер чоохтапчалар.

Иисус Христостанар Чахсы Хабар хайди тиксi-тилекейге тарадылғаннаңар Худай илчiлерiнiң чуртастарынаңар киндеде чоохталча. Пу киндеде Христос киртiнiзiнiң пастағы чылларында полған киректернiң изерезi кöзидiлчеткеннеңер, ол тархынның тың аарлалчатхан киречiзи полча.

Наа Молчаға идөк Павелнiң, Петрның, Иоанның паза илчiлернiң пасхалары даа Христос төрееннең 1-ғы чүс чылында пасхан 21 пiчии кирген. Полған на пiчiк кемге-де, христиан өмелерiне алай алынча кiзiлерге адалып, пазыл парған.

Наа Молчағның халғанчы киндезі, Илчілернің Азых Чооғы, – ухаанчы ниме. Аны хығырары оой ла нимес. Анда тилекейнің тархынында Худай полғанының чазыдын асчатхан көп омалар пар. Пу киндеде ідӱк Худай тилекейні чарғылирдаңар паза пу чир-чарыхтың орнына «наа тигірнен наа чир» тіп адалчатхан артых, мӱгі хан-чир килеріненер чоохталча.

Наа Молчағны тілбестирінде тузаланылчатхан сын пічіктерденер

Наа Молчағ пурунғы грек тілінең пазыл парған. Ол көп хати холнан хобырылған. Прай ла грек пічіктері пір тӱйі ниместер. Че пасхалалчатхан орыннарның көп сабазы сағыс хоостыра тың на ырабинчалар. Пурунғы пасха пічіктернен тинни Наа Молчағның пічиінде андағ киліспес орыннар асынахтар.

Синод тілбестии піс пілчеткен ин артых грек пічіктерінен пірее чирлерде пасхалалча. Пу тексттернің аразындағы ин тың пасхалалчатхан орыннарның тілбестее страницаның алтында кӱзіділ парғаннар.

Синод тілбестии удаа таныс грек пічіктерінің пірдеезіне тӱстенминче. (Сағамғы Синод тілбестеглері андағ орыннарны курсивнең алай тӱрткіл скобкаларнаң таныхтапчалар. Че пірееде пір дее хайди таныхтабинчалар.) Андағ ондайларда хакас тілбестии грек пічиин хооп, Синод тілбестиинең пасхалалчатханына сноскарларда үндеспинче.

Пу киндее хоза сығарылған нимелер

Кинденің соонда сӱстік табарзар. Анда хакас тілбестиинде тузаланылчатхан паза чарыда чоохтиры киректелчеткен сӱстерні таап аларзар. Сӱстікте пірілчеткен сӱстернің үстӱнде «с» підір пазылых полча. Кинденің соонда, тізең, Наа Молчағ тузындағы Палестин паза Чағынғы Искеркі чирлернің карта-лары кӱзіділ парғаннар.

Хакас тiлiне тiлбестегденер

Тiлбестег чахсы синде идилерiнiң үчүн паза сын грек пiчиинiң сағызын хыйыстырбастың үчүн, Библияны тiлбестепчетсе, хайзы-пiрсi сыныхтағлар хайди даа идиледiрлер. Хакас тiлбестегде, грек пiчиин чарытчатса, Библияны тiлбестечен институттың пасха даа тоғыстарында чiли, пу тоғыста чоннар аразында алылған ондайларны хыйыстырбасха күстенгебiс. Пiске грек пiчиинiң пасха-пасха ондайли чарыдылчатхан орыннарының тiлбестеге пiрсiн не аларға килiскен, пасхазын (грек пiчиинiң чарыдылчатхан олох орнын) сноскаа кир салғабыс.

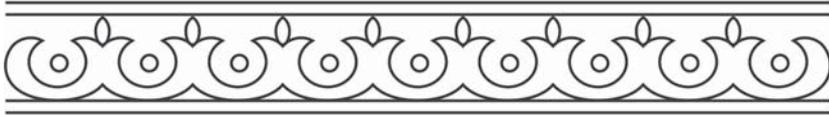
Наа Молчағ iкi муңча чыл мының алнында пазыл парған. Ол сыынаң аны чүзерлеп улуғ-кiчiг тiллерге тiлбестеп салғаннар. Амды ол санға хакас тiлi кiрiбӱк парды. Худай Пiчии хакас тiлiне тiлбестелгеннен көп ле тус иртпедi – пу проектке он пис чыл азыра ла. Пу тустың аразына Библияны тiлбестечен институтнаң Марктың Чахсы хабары (1995), Луканың Чахсы Хабары, Худай илчiлерiнiң чуртастары (1999), Иоанның Чахсы Хабары, Иоанның пiчiктерi паза Азых Чоох Киндези (2004), тӱрт Чахсы Хабар (2007) тiлбестелiп, сынағ ондайынаң сығарыл парғаннар. 2009 чылда хакас тiлiне пастағызын на тiлбестелген Наа Молчағның прай 27 киндези чарых кӱрген.

Пу киндее, Наа Молчағның хакас тiлбестеенең пасха, Россия чирiнде алғым тузаланылчатхан орыс Синод тiлбестее кирiл парған. Хакас паза орыс тексттер хада-пiрге сығарыл парғаннар. Анзы пос тiлiнең хығарырға кӱникпеен кiзiлерге, хакас текстiн оңарарға оой ползын тiп, иди идил парған. Наа Молчағның хакас тiлбестее Синод тiлбестеенең сыбыра ла толдыразынаң пiр тӱйi нимес. Аймах тiлбестеглерде хайди даа поладырған пасхаластар аның хайзы орыннарында пол парча. Синод тiлбестеенде тексттi пӱлчеткен пастағлар хакас текзiнiң пастағларына килiстiре адалғлап парғаннар.

Библияны тiлбестечен институт Наа Молчағны хакас тiлiне тiлбестир тоғыста көп чыллар изере араласхан тiлбесчiлерге паза редакторларға, идӱк пу кинденi чарыхха сығарарына хабасхан прай кiзiлерге алынча алғызын читiрче.

Наа Молчағдағы кинделернің хызыра пасхан аттары

Мф	Матфейнің Чахсы Хабары
Мк	Марктың Чахсы Хабары
Лк	Луканың Чахсы Хабары
Ин	Иоанның Чахсы Хабары
Илч	Худай илцілерінің чуртастары
Иак	Иаковтың пічи
1 Пет	Пётр илчінің пастағы пічи
2 Пет	Пётр илчінің ікінчі пічи
1 Ин	Иоанның пастағы пічи
2 Ин	Иоанның ікінчі пічи
3 Ин	Иоанның үзінчі пічи
Иуд	Иуданың пічи
Рим	Павелнің римдегілерге пічи
1 Кор	Павелнің коринфтегілерге пастағы пічи
2 Кор	Павелнің коринфтегілерге ікінчі пічи
Гал	Павелнің галат чиріндегілерге пічи
Еф	Павелнің ефестегілерге пічи
Флп	Павелнің филипптегілерге пічи
Кол	Павелнің колосстағыларға пічи
1 Фес	Павелнің фессалониктегілерге пастағы пічи
2 Фес	Павелнің фессалониктегілерге ікінчі пічи
1 Тим	Павелнің Тимофейге пастағы пічи
2 Тим	Павелнің Тимофейге ікінчі пічи
Тит	Павелнің Титке пічи
Флм	Павелнің Филимонға пічи
Евр	Еврейлерге пічи
Аз.ч.	Иоанның Азых чооғы

Матфейнің Чахсы Хабары

Христианнар кибірі пу Чахсы Хабарның авторына Матфей Левиині санапча. Ол албан чыгчаң кізі полған Аны Иисус Христос Позынаң хада парарға хығырған паза он ікі илчізінің пірсі поларға турғысхан.

Матфей поэнының Чахсы Хабарын өөнінде еврей хығырыгчыларына пасхан полған. Тархынны үгречеткеннернің хай піреелері, тізен, ол киндені Матфей пастап еврей алай арамей тілінен пасхан, соонаң на грек тіліне тілбестеен тіп, санапчалар. Матфей поэнының киндезин Иисустың пурунғыларынаң пасти пасча. Ол Иисусты еврейлернің Адазы Авраамның паза Израиль ханы Давидтің көні төлі полчатханын көзігче. Матфей, пурунғы Молчаға удаа сылтанып ала, еврей ухаанчылары чоохтааны хоостыра, Назареттең сыххан Иисус Худай таллаан Хан паза Арачылағчы полчатханын киртістіг киречілепче. Ол ідök Иисустың чоохтарына паза үгредиине көп хайыг (прай кинденің төртінчі чардыгынча) айландырча. Матфейнің Чахсы Хабарында Иисус, Худайның Чахиин чарыда чоохтачаң паза Худай хан-чиріненер үгретчен Худайдан пирілген үлгүзі пар үгретчі чіли, көзіділче. Матфей Иисустанар үгредігні сағызы хоостыра пис чара пөлче: 1) Тагда үгреткені (5—7 пастағлар), 2) илчілерге Чахсы Хабарны тарадарға чахаанынанар (10-чы пастағ), 3) Худай хан-чиріненер кип-чоохтар (13-чі пастағ), 4) Христостың чахсы үгренчізі хайди поларданаң үгреде чоохтааны (18-чі пастағ), 5) тилекейні килер тустарда ниме сағыпчатханнаңар (24—25-чі пастағ). Матфейнің киндезіне ідök пасха Чахсы Хабарларда чох полған 10 кип-чоох кірче.

Иисус Христостың өбекелері

(Лк 3:23-38)

1 Иисус Христостың өбекелері: Ол Давидтің^с паза Авраамның^с төлі полча. Аның өбекелері мындағлар: ²Авраамнаң Исаак төреен. Исаактаң – Иаков, Иаковтаң – Иуда паза аның харындастары. ³Иуданаң Фамарьдан Фарес паза Зара төрееннер. Фарестең Есром төреен, Есромнаң – Арам. ⁴Арамнаң Аминадав төреен, Аминадавтаң – Наассон, Наассоннаң – Салмон. ⁵Салмоннаң Рахавтаң Вооз төреен. Воознаң Руфтаң Овид төреен. Овидтең – Иессей. ⁶Иессейдең Давид хан төреен, Давид ханнан Соломон төреен. Соломонның ічезі, тізең, пастап Уриейнің ипчизі полған. ⁷Соломоннаң Ровоам төреен, Ровоамнаң – Авий, Авийдең – Аса. ⁸Асадаң Иосафат төреен, Иосафаттаң – Иорам, Иорамнаң – Озий. ⁹Озийдең Иоафам төреен, Иоафамнаң – Ахаз, Ахазтаң – Езекий. ¹⁰Езекийдең Манассий төреен, Манассийдең – Амон, Амоннаң – Иосий. ¹¹Иосийдең Иоаким төреен Иоакимнең – Иехоний паза аның харындастары. Олар прайзы Израиль чоны Вавилонзар сүрдірер алныдох, төрееннер. ¹²Вавилонзар сүрдірген соонда, Иехонийдең Салафииль төреен. Салафиильдең Зоровавель төреен. ¹³Зоровавельдең Авиуд төреен, Авиудтаң – Елиаким, Елиакимнең – Азор. ¹⁴Азордаң Садок төреен, Садоктаң – Ахим, Ахимнең – Елиуд. ¹⁵Елиудтаң Елеазар төреен, Елеазардаң – Матфан, Матфаннаң – Иаков. ¹⁶Иаковтаң Марияның ирі Иосиф төреен. Мариядаң, тізең, Иисус төреен. Аны Мессий-Христос^с тіп адачаңнар. ¹⁷Ана іди Авраамнаң Давидке теере прай он төрт төл полған, Давидтең дее Вавилонзар сүрдіртчең тусха теере он төрт төл сыххан, Вавилонзар сүрдірткеннең пеер Мессий-Христос төреен тусха теере он төртөк төл.

Иисус Христостың төреені

(Лк 2:1-7)

¹⁸Мына піди Иисус Христос төреен. Аның ічезі Мария паза Иосиф хонх хонарға молчас салған полғаннар, че Мария, хонх хонғалаххаох, Худай Худынаң азах аар пол партыр. ¹⁹Иосиф, тізең, аның ирі*, арығ чүректіг кізі полған, аннаңар Марияны,

* ^{1:19}Иудейлернің кибірі хоостыра хонх хонарға молчас салған соонда, той полғалахха даа читтер ирепчее саналчаңнар че хада чуртабачаннар.

тылаасха кір парбазын тіп, сым-туюххан позыдыбызарға иткен. ²⁰Че ол іди идерге сағын чөрген туста, түзінде андар Хан Худайның^с ангелі^с киліп, теен:

– Давид төлі, Иосиф! Мариядағы пала Худай Худынан, аннаңар аннаң хоных хонарға хорыхпа. ²¹Мария Оол төрідер. Ол Позының чонын чазыхтардаң^с арачылир, аннаңар Аны Иисус тіп адап саларзың.

²²Прай пу ниме, Хан Худайның Позының ухаанчызы^с пастыра чоохтааны тол парар үчүн, пол парған: ²³«Хыс*, азах аар пол парып, Оол төрідер. Аны Еммануил тіп адап саларлар». Еммануил «Худай піснен хада» теені полча.

²⁴Иосиф, усхун парып, Хан Худайның ангелінің чахиин толдырып, Марияны ал салған. ²⁵Че Мария позының Оолғын төріткенче, ол ағаа теңмеен. Иосиф төреен паланы Иисус тіп адап салған.

Іскертін килген хыйғалар

2 Ирод ханның тузында Иудей чиріндегі Вифлеем саарда Иисус төреен. Олох туста іскертін килген хыйғалар, Иерусалимзер киліп, сурғаннар:

– ²Иудей ханы поларға төреен Пала хайдадыр? Піс, іскеркіде Аның чылтызын көр салып, Ағаа пазырарға килдібіс.

³Аны ис салып, Ирод хан паза аннаң хада Иерусалимдегі прай чон тың үрүк парған. ⁴Ирод хан, улуғ абыстарны^с паза чонның Моисей Чахия^с пілігчлерін чыып алып, олардаң сурған:

– Хайда Мессий-Христос^с төрир полған?

– ⁵⁻⁶Иудей чиріндегі Вифлеемде төрирге кирек. Ухаанчы піди пасхан нооза: «Израиль чонымны хадарчаң Устағчы синнең сығар. Аннаңар син дее, Иуда чиріндегі Вифлеем, Иуданың бөн саарларынаң пір дее кічиг нимессің», – тіп нандырғаннар ағаа олар.

⁷Андада Ирод, іскертін килген хыйғаларны позынзар сым-туюххан хығырып алып, олардаң чылтыс сыххан тустаңар піліп алған. ⁸Анаң оларны Вифлеемзер ызып, чоохтаан:

– Парыңар, ол Час Паладаңар прай нимені чахсы иде піліп алыңар. Таап алзаңар, мағаа искіріңер. Мин дее, парып, Ағаа пазырим.

* 1:23 *Хыс* – пу сөс грек тілінде ир кізінең чағын палғалыста полбаан хысты таныхтапча.

⁹⁻¹⁰ Олар, ханны истіп алып, чол сығыбысханнар. Искеркіде көрген чылтыс амды оларның алнынча парып одырған. Олар, тізен, ол чылтысты көр салып, ұғаа тың өрін парғаннар. Иди пара-пара, ол чылтыс Час Пала полған орыннаң чіке турыбысхан. ¹¹ Анан олар, туразар кіріп, Час Паланы паза Аның ічезін Марияны көр салғаннар. Тізекке түзіп, Аны аарлап, сундухтарын азып, Час Палаа сыйыхтарын пиргеннер: алтынны паза тадылығ чыстығ ладаннаң смирянаны. ¹² Соонаң олар, түстерінде Ирод ханзар айланмастаңар танығ алып, пасха чолча чир-суғларынзар парыбысханнар.

Иосифтің Египетсер тускені

¹³ Олар парыбысханда, Хан Худай ангелі, Иосифке түзінде киліп, теен:

– Ирод пу Час Паланы, өдір саларға харазып, тілеп чөрер. Тур, Час Паланы паза ічезін алып, Египетсер тис. Анда мин искіріг пиргенче пол тур.

¹⁴ Иосиф, турып алып, Час Паланы паза ічезін алып, хараазын Египетсер парыбысхан. ¹⁵ Анда ол Ирод үреенче полған. Хан Худайның: «Египеттең Оолғымны нандыра хығырдым», – тіп ухаанчыдан пастыра чоохтаан сөстері тол парар үчүн, ол ниме пол парған.

Кішіг палаларның өдірткені

¹⁶ Андада Ирод, іскеркі хыйғаларға алаахтырт салғанын піл салып, ұғаа тың тарын парған. Анаң Вифлеемдегі паза ол ибіре чирлердегі ікі частығ палаларны паза аннаң даа кішіглерні, хыйғалардаң піліп алған тусха килістіре төреен час палаларны, прай чох ит саларға чахығ ысхан. ¹⁷ Ол туста ухаанчы Иеремий искірген ухаанчылас толған: ¹⁸ «Сыыт, ылғас паза илбек орлас Рама аалда истілче. Рахиль поэының палаларына ылғапча, палалары чох пол парғаннаңар, поэын часхарынараға хынминча».

Иосифтің Египеттең айланғаны

¹⁹ Ирод үреен соонда, Египеттегі Иосифке, түзінде Хан Худайның ангелі киліп, ²⁰ теен:

– Тур, Час Паланы паза ічезін алып, Израиль чирінзер пар. Час Паланың тынын чох идерге тілеп чөргеннер үреп пардылар.

²¹ Иосиф, турып, Час Паланы паза ічезін алып алып, Израиль чирінзер айланған. ²² Че Иудей чирінде Ирод пабатының орнына

Архелай хан полчатханын истіп, Иосиф андар парарға хорыхан. Түзінде чахығ алып, ол Галилей^с чирінзер парған. ²³Андар парып, Назарет тіп адалчатхан саарда чуртап сыххан. Хан Худайның ухаанчылар пастыра: «Иисусты Назорей адап саларлар» тіп чоохтанған сөстері тол парар үчүн, іди полған.

Кіреске түзірчең Иоанның үгреткені

(Мк 1:1-8; Лк 3:1-9, 15-17; Ин 1:19-28)

3 Ол күннерде Кіреске түзірчең^с Иоанн, киліп, Иудей тіп адалчатхан хуу чазыда үгреткен.

– ²Тигір хан-үлгүзі чагда килді, аннаңар, чазыхтарыңнан хыйа польп, Худайзар айланыңар, – теен ол.

³Мына ол – Исайи ухаанчы чоохтаан кізі. Аннаңар Исайи піди теен:

– Хуу чазыда үн истілче: «Хан Худайға чол тимнеп пиріңер, көні идіңер Аның чолларын».

⁴Позы, тізең, Иоанн тибе хылынаң соххан кип-азахтығ, пилінде тууп хурлығ полған, чиизі, тізең, чазы мөбдінең сарысхалар полған. ⁵Андар кізілер Иерусалимнең, прай Иудей чирінең паза Иордан суғнын ибірки чирлерінең чыылчаннар. ⁶Иоанн оларны, чазыхтары үчүн пыросынған соонда, Иордан суғда кіреске түзірчен.

⁷Иоанн, позынзар фарисейлернің паза саддукейлернің^с аразынаң көп кізі кіреске түзерге килчеткенін көріп, оларға теен:

– Чылан төлі! Кем сірге Худай ызар чарғыдаң тизіп аларзар тіп чоохтап пирген? ⁸Чазыхтарыңнан хыйа полчатханын киречі-лир үчүн, турыстығ киректер идіңер. ⁹Постарыннаңар, «Пістің пабабыс Авраам» тіп, сағынмаңар даа. Тіпчем сірге, Худай Авраамға пу тастардаң даа палалар чайап полар. ¹⁰Ағастар төзінде палты чатча. Чахсы чистек пирбинчеткен полған на ағас, кизе сабылып, отха тасталар. ¹¹Мин сірерні, Худайзар айланып, чазыхтарыңнан хыйа полғаннарыңны таныхтап, суғда кіреске түзірчем, че соомча Килчеткені миннең улуғ. Мин Аның өдігін дее апарарға турыстығ нимеспін. Ол сірерні Худай Худынаң паза отнаң кіреске түзірер. ¹²Аның сарғаазы холында, Ол пуғдайын, сарғабызып, аңмарынзар чыып салар. Хооғын, тізең, успас отнаң өртебізер.

Иисус Христостың кіреске түскені

(Мк 1:9-11; Лк 3:21-22)

¹³ Иисус, Аны Иоанн кіреске түзірзін тіп, Галилей чирінен Иорданзар килген. ¹⁴ Иоанн, тізең, Аны тохтадып, теен:

– Мағаа Синнең пастыра кіреске түзерге кирек, Син, тізең, минзер килчезің!

¹⁵ Че Иисус ағаа нандырған:

– Сағам піди ползын. Худай пістең сағыпчатхан прай орта киректерні толдыр саларға кирекпіс.

Андада Иоанн ідök чарат салған. ¹⁶ Иисус, кіреске түзіп, суғдан сыххандох, тигір Ағаа азыл парған, олох туста Иоанн Худай Худы Иисуссар тахырах хус чіли түзіп, Ағаа одырыбысханын көр салған. ¹⁷ Ол туста тигірден үн истілген:

– Пу Минің хынған Оолғым, Ол Минің көнңіме тың кірче.

Иисустың хычаландырғаны

(Мк 1:12-13; Лк 4:1-13)

4 Иисус кіреске түскен соонда, Худай Худы Аны, сайтан-ның^с хычыхтаныстарын иртсін тіп, хуу чазызар апарған. ² Анда хырых кўн паза хырых хараа пір дее ниме чібин, Иисус тың астап парған. ³ Анан, Аныңзар хычыхтандырчаң сайтан киліп, теен:

– Син сынап Худай Оолғы полчатсаң, пу тастар халасха айлан парзыннар тіп чоохтан.

⁴ Че Иисус ағаа піди нандырған:

– Худай Пічиинде^с піди пазыл парған: «Кізі чалғыс халаснаң на нимес, че Худайның полған на сөлеен сөзінең чуртидыр».

⁵ Андада сайтан Аны, Иерусалим тіп ызых саарзар ағылып, храм^с хырының пулиинда турғыс салып, ⁶ пазох тіпче Ағаа:

– Син Худай Оолғы полчатсаң, мыннаң чирзер сегірібіс. «Худай Позының ангеллеріне Сині арачылирға чахығ пирер, олар, тізең, Сині, холға хаап, азахтарыңны тасха даа теертпін, апарлар» тіп пазылған нимес пе зе?

– ⁷ Че анда: «Хан Худайны, Худайыңны сынаба» тіп пазылғаннох, – нандырған ағаа Иисус.

⁸ Сайтан, тізең, Аны уғаа пөзік тағ үстүнзер апарып, чир үстүндегі прай хан-чирлерін паза оларның пайын паза сілиин Ағаа көзідіп, ⁹ теен:

– Тізекке түзіп, мағаа пазырзан, прай пу нимені Сағаа пири-бізербін.

– ¹⁰Хыйа пар Миннең, сайтан. Худай Пічиинде піди пазыл парған: «Позыңның Хан Худайыңа пазыр паза Аның на нымысчызы пол», – теен ағаа андада Иисус.

¹¹Мынзын истіп, сайтан Аны тастап парыбысхан, сах андох ангеллер, киліп, Иисусха полысханнар.

Иисус Галилей чирінде

(Мк 1:14-15; Лк 4:14-15)

¹²Иисус, Иоанны харибге одырт салғаннарын ис салып, Галилей чирінзер парыбысхан. ¹³Ол, Назареттең сығып, Завулон паза Неффалим чирлерінзер киліп, Галилей көлінің хазындағы Капернаум саарда чуртап сыххан. ¹⁴Иди ухаанчы Исайи чоохтаан ниме тол парған: ¹⁵«Завулон паза Неффалим, талайзар парчатхан чолдағы чирлер, Иордан суғның озархызы, Галилей чирі – аймах-пасха чоннарның чирі! ¹⁶Харасхыда одырчатхан чон илбек чарыхты көр салған, өлім көлек түзірген чирде чуртапчатхан чонға таң чарып килген».

¹⁷Ол тустан сығара Иисус үгредіп пастаан паза чоохтаан:

– Тигір хан-үлгүзі чағдап килді, аннаңар, чазыхтарыңнаң хыйа полып, Худайзар айланыңар

Иисустың пастағы үгренчілерінеңер

(Мк 1:16-20; Лк 5:1-11)

¹⁸Пірсінде Иисус, Галилей көлі хазынча парчадып, ікі харындасты көр салған. Пётр тіп ады-солалығ Симон паза аның харындазы Андрей сөзірбелерін көлзер тастапчатханнар. Олар палыхчылар полғаннар. ¹⁹Иисус оларға теен:

– Минің соомча парыңар, Мин сірерні, палых тутханни, кізілерні тут полар ит саларбын.

²⁰Олар сах андох, сөзірбелерін таста, Аның соонча пар сыхханнар. ²¹Аннаң андар парчадып, Иисус Зеведейнің оолларын Иаковнаң Иоанны көр салған. Олар, Зеведейнең кимеде одырып, сөзірбелерін тағырапчатханнар. Иисус Зеведейнің оолларын даа хығырып алған. ²²Сах андох, пабазын паза кимені таста, харындастар Аның соонча пар сыхханнар.

Иисустың үгреткені паза имнеені

(Лк 6:17-19)

²³ Иисус, синагогаларда* үгредіп, Тигір хан-чиріненер^c Чахсы Хабарны чоохтап, аймах-пасха ағырығлардаң ағырчатхан алай сағ чохтанчатхан кізілерні имнеп, прай Галилей чирінче чөрген. ²⁴ Иисустаңар хабар прай Сирий чирінче тараан. Андар чадығдағыларны, аймах ағырығларға пастырчатханнарны, талчатханнарны, айна^c кіргеннерні, алчаахханнарны, чўллері пос кізілерні – прайзын ағыл килчеңнер. Иисус прайзын чазылдырған. ²⁵ Галилей чирінең паза Он саар чирінен, Иерусалимнең паза Иудей чирінен, Иордан суғның озаринаң даа көп кізі Аның соонча пар сыххан.

Тағдағы үгредіс

(Лк 6:20-23; 14:34-35; Мк 9:50)

5 Иисус, чонның көп чыыл парғанын көріп, тағзар сыххан. Анда Ол одыр салғанда, үгречілері Аныңзар пас килгеннер.

² Иисус, оларны үгредіп, піди чоохтаан:

– ³ Часкалығлар Хан Худайны киректепчеткеннер, олар Тигір хан-чирінилер!

⁴ Часкалығлар ылғапчатханнар, Худай оларны часхарар!

⁵ Часкалығлар амыр хылыхтығлар, тилекей оларға пирілер!

⁶ Часкалығлар орта нимее астап-сухсапчатханнар, Худай оларны тосхыар!

⁷ Часкалығлар паарсахтар, оларға даа Худай паарсир!

⁸ Часкалығлар арығ чўректіглер, олар Худайны көрерлер!

⁹ Часкалығлар амыр хоних үчўн тоғынчатханнар, олар Худай палалары адаларлар!

¹⁰ Часкалығлар орта нименің үчўн сўрдіртчеткеннер, олар Тигір хан-чирінилер!

¹¹ Часкалығзар, хачан Минің үчўн сірерні, сөклеп, сўрчетселер паза сірердеңер чойланып чабал чоохтапчатсалар! ¹² Тигірде сірерні илбек төлег сағыпча, аннаңар өрінінер паза көглеңер. Сірернің алында даа чуртаан ухаанчыларны ідөк сўрчеңнер.

¹³ Сірер – чирнің туызар. Тустың ачии сых парза, аны ачығ хайди идіп аларзың? Ол, кізілернің азахтары алтына тасталып,

* 4:23 *Синагога* – иудейлернің Худай Пічиин хығырарға паза үзүрерге чылысчаң туразы. Көр чарыдығылығ сөстікте.

типселерден пасха паза пір дее нимее чарабас. ¹⁴Сірер чир үстү-нің чариизар. Тағ пазындағы саар чазын пола чоғыл. ¹⁵Чарытхыны, тамызып алып, ідіс алтына сухпинчалар, че ол турада кізілернің полғанына ла чарир иде көріндіре турадыр. ¹⁶Сірернің дее чарытхыларың кізілерге іди чарызын, олар сірернің чахсы киректеріңні көрзіннер паза Тигірдегі Пабаңарны сабландырыңнар.

Моисей Чахиинаңар үгредіг

– ¹⁷Мині Моисей Чахиин алай ухаанчыларның пасханын чох идерге килген тіп, сағынмаңар. Мин оларны чох идерге нимес, че толдырарға килгем. ¹⁸Сынны сірерге чоохтапчам, тигірнен чир чіт парбаанда паза прай ниме чох пол парбаанда, Моисей Чахииндағы пір сөс тее, пір танығ даа чітпес. ¹⁹Аннаңар кем пу чахыңларны көмес тее сайбабысса паза пасхаларын іди идерге үгретсе, ол Тигір хан-чиріндегілернің иң кічиине саналар. Че кем, чахыңларны прай толдырып, пасхаларын даа іди идерге үгретсе, ол Тигір хан-чиріндегілернің иң улиина саналар. ²⁰Тіпчем сірерге, ол чахыңларны Моисей Чахии пілігчїлерінен паза фарисейлердең артых толдырбазар, Тигір хан-чирінзер кір полбассар.

Тарыныстаңар

– ²¹«Өдірбеңер. Өдірген кізі чарғылададыр», – тіп, пурунғыларға чоохталғанын искезер. ²²Тіпчем сірерге, поэның харындазына тиктең чабалланчатхан полған на кізі чарғыладарға кирек. Кем харындазын «нимее чарабаан» тир, ол Өөркі чарғыда чарғыладар. Кем харындазын «алығзың» тир, ол көйчеткен көлзер тастаттырарға чарғыладар. ²³Аннаңар, сыйиинны тайығ салчаң орынзар^c ағыл киліп, харындазынның сағаа тарынчатханын сағысха кир киліп, ²⁴сыйиинны, тайығ салчаң орындох халғыс салып, пастап, парып, харындазынның чаразып ал, анаң нандыра киліп, сыйиинны тайыға сал. ²⁵Пірее кізі сині чарғаа пирерге итчетсе, андар читкелеккеөк, сині чарғычаа пирібіспезін тіп, чарғычы, тізең, хадағчаа, анзы даа сині харибге кир салбазын тіп, ыырласхан кізіннең чолдох чаразып ал. ²⁶Сынны чоохтапчам сағаа: ахчанны тооза пир салбаанда, син андартын сых полбассың.

Оралыс чөрбе

— ²⁷ «Оралыс чөрбе», — тіп, пурунғыларға чоохталғанын искезер. ²⁸ Амды, тізең, тіпчем сірерге: пасха ипчізер хычаланып көрчеткен полған на ир кізі чўреенде анынаң хонғанға саналча. ²⁹ Оң харааң сині чазыхха сухчатса, ол харааңны, сығара тартып, позыңнаң хыйа тастабыс. Сағаа прай позыңны пўкўлге кўйчеткен көлзер тастаттырғанча, идіңнің пірее ле чардығы чох иділзе, хай-хай чахсы полар. ³⁰ Оң холың сині чазыхха сухчатса, ол холыңны үзе саап, позыңнаң хыйа тастабыс. Прай позыңны кўйчеткен көлзер тастаттырғанча, идіңнің пірее чардығы чох иділзе, сағаа хай-хай чахсы полар.

Чарылыстаңар

— ³¹ «Ипчізінең чарылысчатхан кізі чарылысчатханнарын киречілепчеткен пічікті ипчізіне пирзін», — тіп, чоохталғанох. ³² Амды, тізең, сірерге тіпчем: ир кізі, ипчізі ирлернең оралысханы үчўн нимес, че пасха сылтағлар үчўн аннаң чарылысчатса, позы ипчізіне ирлернең оралызарға сылтағ пирче. Ирінең чарылысхан ипчіні алчатхан кізі дее ипчінең оралысчатханға саналча.

Сөс пирердеңер

(Мф 19:9; Мк 10:11-12; Лк 16:18)

— ³³ «Пирген сөзіңнең хыйа полба, че Хан Худайға пирген сөстеріңні толдыр тур», — тіп, пурунғыларға чоохталғанын искезер. ³⁴ Мин, тізең, сірерге тіпчем: пір дее сөс пирбе. Тигір Худайның ұлғү сіреезі полча, аннаңар аның адынаң обалланма. ³⁵ Чир-чалбах Худайның азаан тынандырчатхан орын полча, аннаңар аның даа адынаң обалланма, Иерусалим илбек ханның саары полча, аннаңар аның даа адынаң обалланма. ³⁶ Син пір састы даа ах алай хара ит полбассың, аннаңар позыңның пазыңнаң даа обалланма. ³⁷ Сөстерің «Йа» алай «Чох» ползын. Аннаң артых чоохтанғаны сайтаннаң.

Өс алардаңар

(Лк 6:29-30)

— ³⁸ «Көс үчўн көс», «тіс үчўн тіс», — чоохталғанын искезер. ³⁹ Мин, тізең, тіпчем сірерге: чабал итчеткен кізее тоғырланма.

Че пірее кізі оң наағыннан сабысса, син ағаа сол наағынны тут пир. ⁴⁰Піреезі, чарғылазып, көгенеен алып аларға итсе, син ағаа тастындағы даа кип-азаанны пирибіс. ⁴¹Піреезі сині поэынан хада пір пирстача парарға күстезе, син анынан хада ікі анча парыбыс тур. ⁴²Сурынчатхан кізее пир тур, өдіске аларға сағынған кізідең хыйа полба.

Хыныстаңар чახығ

(Лк 6:27-28, 32-36)

— ⁴³«Чағыныңа хын, ырчыңны, тізең, хырт көр», — чоохталганын искезер. ⁴⁴Мин, тізең, тіпчем сірерге: ырчыларыңа хыныңар, сірерні харғапчатханнарны алғап турыңар, сірерні хырт көрчеткеннерге чახсы хылыныңар, сірерні хыйыхтапчатханнарның паза хыйа сүрчеткеннернің үчүн пазырыңар. ⁴⁵Андада ла сірер Тигірдегі Пабаның ооллары пол парарзар. Ол Поэының күніне, хомай даа, чახсы даа кізілерге чарыт тур тіп, чახығ пирче, арығ чүректіг дее, чазыхтығ даа кізілерге наңмыр ыс пирче нимес пе зе? ⁴⁶Сірер поэыңарға хынчатханнарға ла хынчатсар, Худай сірерге нименің үчүн сыйых пирерге кирек? Албан чыгчаңнар^c даа идөк итчелер нимес пе зе? ⁴⁷Чағыннарыннан на изеннезіп, пасхачыл ниме ит салған пол парчазар ба? Худайы чохтар даа іди итчелер нимес пе зе? ⁴⁸Сірер, тізең, Тигірдегі Пабанар осхас өтіре чახсы опыңар.

Чох кізілерге опызардаңар

6 — Көріңер! Чახсы киректерні, сірерні көрзіннер тіп, кізілер көзіне ле итпенер. Иди итсер, Тигірдегі Пабанардаң сірерге сыйых киліспес.

²Чох кізілерге чახсы нимелер дее идіп одырчатсан, чойырхостар итчеткен чіли, поэыңанар синагогаларда паза тасхар суулап чөрбе. Олар постарын кізілер алнында махтадар үчүн іди итчелер. Сынны сірерге тіпчем: олар постарының сыйыхтарын амох алып одырчалар. ³Че чох кізілерге чახсы нимелер итчетсең, оң холыңның ниме итчеткенін сол холың пілбезін. ⁴Чох кізілерге чახсы итчеткенің кізее пілдіртпес ползын. Пабан, тізең, кізее пілдіртпин иткеніңні көріп, сағаа прайзының көзіне сыйых пирер.

Худайға пазырардаңар

(Лк 11:2-4)

– ⁵Пазырчатсаң, синагогаларда паза тасхар пірее пулунда турып алып, кізі көзіне пазырарға хынчатхан чойырхостар чили полба. Сынны тіпчем сірерге, олар постарының сыйыхтарын хачанох алып алғаннар. ⁶Син, тізең, пазырчатсаң, тураңа кіріп, ізиң чаап салып, көрінминчеткен, че синнең хада полчатхан Пабаңа пазырып ал. Пабаң, тізең, пілдіртпес иде иткеніңні көріп, прайзының көзіне сағаа сыйых пирер. ⁷Худайзар сурынып айланчатсаң, пасха худайлыңлар чили, көп чоохтанма. Көп чоохтанзалар, оларның худайлары оларны истер тіп сағынчалар. ⁸Олар чили итпенер. Пабаңар ниме киректепчеткеннеріңні сірер сурынғалаххаох піледір. ⁹Сірер, тізең, піди пазырыңар:

Тигірдегі Пабабыс!

Синің Адың сабланзың;

¹⁰ Синің хан-үлгүн пеер килзін.

Чир үстүңде дее, тигірдегөк чили,

Синің көңніңче прай ниме ползың.

¹¹ Піске киректелчеткен халасты пүүн пир.¹² Піс алым төлебееннернің пыроларын хайди тастапчабыс,

Пістің дее пыроларыбысты іди таста.

¹³ Пісті хычыхтаныстарнаң сыныхтаба, че чабалдаң арачыла*.

Синің хан-үлгүн дее, күзің дее,

Сабланызың даа пар

Паза хачан даа полар нооза. Аминь*.

¹⁴Сірер хомай иткен кізілернің пыроларын тастазар, сірернің дее пыроңарны Тигірдегі Пабаңар тастир. ¹⁵Че сірер хомай иткен кізілернің пыроларын тастабазар, андада Пабаңар даа сірернің пыроңарны тастабас.

Ораза тудардаңар

¹⁶Ораза тутчатхан туста даа, чойырхостар чили, мөңіс сырайлығ чөрбенең. Олар, ораза тутчатханын кізілерге көзідерге полып,

* 6:13 «Чабалдаң арачыла» сөстер чабал киректерні алай сайтанны таныхтапча поларлар.

* 6:13 «Синің хан-үлгүн дее, күзің дее, сабланызың даа пар Паза хачан даа полар нооза. Аминь» сөстер иң пурунғы пічіктерде чоғыл.

мөңіс сырайлығ поладырлар. Сынны сірерге тіпчем, олар постарының сыйыхтарын амох алып одырчалар. ¹⁷Син, ораза тутчатсаң, сазыңны тарап, сырайыңны чууп сал тур. ¹⁸Ораза тудып, син кізілернің алнында нимес, че көрінминчеткен, синнең хада полчатхан Пабаңның алнында турарзың. Синің чазыдыңны көрчеткен Пабаң сағаа көріндіре сыйых пирер.

Ис-пайдаңар

(Лк 11:34-36; 12:33-34; 16:13)

— ¹⁹Чир үстүнде ис-пай чыңбаңар. Анда аны көө алай тат чіп салча, алай оғырлар, кіріп, оғырлап парыбысчалар. ²⁰Че тигірде постарыңа ис-пай чығыңар, анда аны көө дее, тат таа чібинче, оғырлар даа, кіріп, оғырлап парыбыспинчалар. ²¹Ис-пайың хайда, чүрең андох полар нооза. ²²Харах — кізінің ит-сөөгіне чарытхы осхас. Аннаңар синің харааң арығ полза, прай позың даа чарых поларзың. ²³Че харааң хомай полза, прай позың харасхы поларзың. Пиди синдегі чарых андағ харасхы полза, андағда позы чи харасхы хайдағдыр? ²⁴Пір дее кізі ікі пастыхха чалчы пол полбас. Пірсіне хынып, паза пірсіне, тізең, хыртыстанып, пірсінде күстеніп хайынып, паза пірсін нимее салбас. Пір саңай ікізіне, Худайға паза алтынға, чалчы пол полбассар.

Пір дее нимеденер сағыссырабаңар

(Лк 12:22-34)

— ²⁵Аннаңар тіпчем сірерге: чічең-ісчең нимеденер, кисчең кип-азахтаңар сағыссырабаңар. Сіернің чуртазыңар ас-тамахтаң артых нимес пе зе, идиңер, тізең, — кип-азахтаң? ²⁶Тигірдегі хустарны көріңер: олар тамах таа салбинчалар, киспиндеечелер аны, аңмарларына даа тамах чығынчалар. Тигірдегі Пабаңар оларны азырапча. Сіерер олардаң хай-хай артых нимессер бе? ²⁷Сіернің піреңер пос күстеніп пір харысча даа өзіп алар ба ни? * ²⁸Кип-азахтаңар даа нимее сағыссырапчазар? Көріңер, чазыдағы чахайахтар хайдағ сіліглер: тоғынминдаачалар олар, тўк тее иирбинчелер. ²⁹Че, тіпчем сірерге, Соломон — Израиль ханы, — позының иң саблығ тузында даа, оларның полғаны ла чіли, сіліг тонан чөрбеен. ³⁰Худай, пўүнгі күнде пар, че таңда

* 6:27 Пу сөстерні «сіер постарыңның чуртастарыңны көмес тее узарат поларзар ба ни» тіп тее піліп аларға чарир.

песке тасталчан отты даа піди тонандырчатса, сірерні олардан артых тонандыр полбас па ни? Сірернің киртіністерің уғаа ас!
³¹Аннаңар пір дее нимеденер сағыссырабаңар паза сурбаңар: «Ниме піске чиирге?», «Ниме ізерге?» алай «Кисчең кип-азах полар ба ни?»
³²Прай пу нимелерденер Худайы чохтар сағыссырапчалар. Тигірдегі Пабаңар сірерге пу нимелернің кирек полчатханын прай пілче.
³³Сірер, тізен, аның орнына Худай хан-үлгүзін паза Худайның көңні толарын тілеңер, пасхазы, тізен, сірерге хоза пирілер.
³⁴Пу ондайнаң, таңдағы күніңерге сағыссырабаңар. Таңдағы күн позы позынаңар сағыссырар. Полған на күнге позының сағыссырастары читче.

Пасха кізілерні чарғылабаңар

(Лк 6:37-38, 41-42)

7 – ¹⁻²Хайдағ чарғынаң чарғылирзар, сах ідök позынаң чарғыладарзар; хайдағ синнең синирзер, олох синнең позынаңа синел парар. Аннаңар пасха кізілерні чарғылабаңар, сірерні дее Худай чарғылабас.
³Син ноға харындазыңның хараандағы сігенні көр саладырзың, позыңниңда, тізен, төгені дее сизинминчезің?
⁴Позыңның хараандағы төгее хайығ даа салбин, хайди харындазыңа тіп полчазың: «Хайа, хараандағы сігенні сығарыбызим?»
⁵Чойырхоссың син! Пурун позыңның хараандағы төгені ал тастабыс, андада харындазыңның хараандағы сігенні хайди сығарарын көрерзің.
⁶Бзых нимелерні адайларға пирбеңер, олар, айланып, сірерні ыра-чара тартарлар. Нинчілерні сосхаларға тастабаңар, сосхалар оларны пасхлап саларлар.

Сур, тіле, тохлат

(Лк 11:9-13)

⁷⁻⁸Полған на сурынған кізі алып алар, тілеен кізі табар, тохлатхан кізее ізік азылар. Аннаңар сурынаңар – сірерге Худай пирер, тілеңер – таап аларзар, тохладыңар – сірерге азыл парар.
⁹Халас сурған оолғына тас пирген паба пар ба сірернің аранарда?
¹⁰Алай палых сурчатханға чылан пирчензер бе?
¹¹Аннаңар сірер, чабал даа ползаңар, палаларыңа чахсыны пир пілчетсер, Тигірдегі Пабаңар Аннаң сурынчатханнарға чахсы нимелер хайди пирбес.
¹²Аннаңар кізілер сірерге хайди хылынзыннар тіп сағынчазар, сірер дее оларға ідök хылыныңар. Мына мындағ Моисей Чахии паза ухаанчыларның үгрееди.

Орта чолча парыңар

(Лк 13:24)

– ¹³Кір турыңар тарғынах ізікче, өлімзер ле апарчатхан ізік чалбах поладыр, андар парчатхан чол, тізең, ниик поладыр. Көп кізі ол чолча парадыр. ¹⁴Чуртассар апарчатхан ізік тарғынах, андар парчатхан чол, тізең, аар. Оларны таап алчатхан кізі асхынах.

Ағас чистегінең таныстығ

(Лк 6:43-44)

– ¹⁵Чой ухаанчылардаң китеніңер. Тастынаң көрзе, олар хойларға төйлер, че істінең олар пүүрлер осхастар! ¹⁶Сірең оларны иткен нимелерінең пілерзер. Іскіт ағастаң виноград алай пуртах оттаң чистек теерчелер бе? ¹⁷Ідөк полған на чахсы ағас чахсы чистек пирче, хомай ағас хомай чистек пирче. ¹⁸Чажсы ағас хомай чистек пире чоғыл, хомай ағас чахсы чистек пире чоғыл. ¹⁹Чажсы чистек пирбинчеткен полған на ағасты, кизіп, отха тастидырлар. ²⁰Пу ондайнаң, чой ухаанчыларны чистектерінең танирзар.

²¹Мині «Хан-пигім!^c Хан-пигім!» тіпчеткен полған на кізі нимес, че Тигірдегі Пабамаңың көңнін не толдырчатхан кізі Тигірхан-чирінзер кіріп алар. ²²Ол күнде көп кізі Мағаа тир: «Хан-пигім! Хан-пигім! Синің Адыңнаң ухаанчылаан нимеспіс пе зе? Синің Адыңнаң айналарны сүрген нимеспіс пе зе? Синің Адыңнаң көп хайхастығ нимелер^c иткен нимеспіс пе зе?» ²³Андада Мин оларға піди нандырабын: «Мин сіреңні хачан даа пілбеем. Хыйа парыңар Миннен, Худайча полбин, саба итчеткеннер!»

Хыйға паза сағызы чох пүдірігңі

(Лк 6:47-49)

– ²⁴Минің сөстерімні, истіп, толдырчатхан полған на кізі туразын хайада пүдірчеткен хыйға кізее төй. ²⁵Наңмыр чаап, суғлар тазып, чил хазырланып, ол тураа урунза, анзы, таста турчатханнаңар, андарылбинча. ²⁶Полғаны ла, кем Минің сөстерім исче, че оларны толдырбинча, ол хумда тура пүдірген сағызы чох кізее төй. ²⁷Наңмыр чаап, суғлар тазып, чил хазырланып, ол тураа урунза, анзы андарыл парча. Ол саңай иңзеріл парча.

²⁸Иисус пу чооғын тоосханда, чон Аның үгредиине таңнаан. ²⁹Ол Моисей Чахии пілігчлері паза фарисейлер чили нимес, че үлгүзі пар кізі чили үгретті.

Ходырлыг кизи имнебискені

(Мк 1:40-45; Лк 5:12-16)

8 Иисус тагдаң түскенде, Аның соонча көп чон парған. ²Мына чызыг палығлыг кизи, Андар пас килип, Аның алнында тізекке түзіп, чоохтанған:

– Хан-пигім! Хынзан, мині арыглап поларзың.

– ³Йа, хынчам, – тіп ала, холын сунып, ол кизее теертибискен

Иисус.

– Арыг пол пар!

Сах андох чызыг палығлыг кизи арыг пол парған. ⁴Андада Иисус ағаа теен:

– Көр, пирдеезине чоохтаба! Абыссар парып, позыңның арыг пол парғаныңны көзіт; анаң, имненип алғаныңны киречилирге тіп, Моисей Чахии хоостыра тайыг сал.

Чүс чаачы пазының нымысчызының чазыл парғаны

(Лк 7:1-10; Ин 4:43-54)

⁵Иисус Капернаумзар килгенде, Аныңзар римдегилернің чүс чаачының пазы пас килип, сурынған:

– ⁶Хан-пиг! Минің нымысчым, чүллері пос пол парып, ағырып, ибде чатча. Ол тың ирееленче.

– ⁷Мин, парып, аны имнебизербін, – теен ағаа Иисус.

⁸Чүс чаачының пазы, тізең, нандырған:

– Чох, Хан-пигім! Турама кірериңе мин турыстыг нимеспін. Син чахыг ла пирібіс, нымысчым хазыхтан парар. ⁹Минің дее позымнаң пөзік пастыхтарым пар, позымның даа холымда чаачылар пар. Чаачыларымның пиреезине «пар» тізем, анзы парадыр, пасхазына «кил» тізем, ол киледір; нымысчыма «мыны ит» тізем, ол идедір.

¹⁰Иисус, аны истип, таңнап, соонча парчатханнарға теен:

– Сынны сірерге тіпчем, Мин Израильде дее мындаг кирти-нистіг кизее тоғаспаам. ¹¹Тіпчем сірерге, көп кизи, іскертін паза кидертін килип, Тигір хан-чирінде Авраамнаң, Исаакнаң паза Иаковнаң хада стол кистінде одыр салар. ¹²Хан-чирінде поларға салылғаннар, тізең, тастындағы харасхызар сығара сүрдірерлер. Анда сыыт паза тіс хычыразы полар.

– ¹³Пар, хай син киртингезиң, анчох сағаа полар, – теен чүс чаачының пазына Иисус.

Сах андох аның нымысчызы хазыхтан парған.

Иисус көп ағырыг кизини имнеп салча

(Мк 1:29-34; Лк 4:38-41)

¹⁴ Иисус, Пётрның ибінзер киліп, аның хазинезинің төзекте, иди ізіп, ағырыг чатчатханын көр салған. ¹⁵ Иисус ол ипчинің хольна теңдөк, аның ағырии ирг парған. Пётрның хазинези, тур киліп, оларның алнында хайын сыххан. ¹⁶ Иир пол парғанда, Иисуссар айналарға хаптыртхан көп кизини ағыл килгеннер. Иисус сөснең айналарны сүрген, прай ағырыг кизилерни, тізен, имнебіскен. ¹⁷ Ухаанчы Исайинің «Ол пістің сағ чоxtанғаныбысты паза ағырығларыбысты Позына алып алған» теен сөстери тол парар үчүн, Иисус иди иткен.

Иисустың соонча парары

(Лк 9:57-62)

¹⁸ Позынаң ибیره турғлабысхан кизилерни көр салып, Иисус үгрөнчилерине көлнің тигі саринзар кис парыбызарға чахаан. ¹⁹ Че Моисей Чахии пилігчилеринің пірси, пас киліп, теен:

– Үгретчим! Син хайдар даа парзан, мин Синің соонча парарбын.

²⁰ Андада Иисус агаа пиди тіпче:

– Түлгүлернің іннери пар, тигірдегі хустарның – уйалары, че Кизи Оолғының^c, пазын хыйын салып, тынанып алчаң орны чоғыл.

²¹ Үгрөнчилеринің паза пірси Агаа теен:

– Хан-пиг! Пастап магаа, парып, пабамны чыып саларға чарат*.

²² Че Иисус агаа теен:

– Син Минің соомча пар. Өліглер өліглерин постары чыгзыннар.

Иисустың хазыр чилни тохтатханы

(Мк 4:35-41; Лк 8:22-25)

²³ Иисус кимее одырыбысханда, үгрөнчилери Аның соонча одырганнар. ²⁴ Ол туста көлде хазыр чил пол сыххан, киме салғахтарзар кир парыбыс турған, че Иисус узаан. ²⁵ Андада үгрөнчилери, пас киліп, Аны усхурыбысханнар.

* 8:21 Мында пилдизи чоғыл, ол үгрөнчинің пабазы үреп парған ма алай ол пабазы үреенче аннаң хада поларға сағынған ма.

– Хан-пигибіс! Ал хал пісті! Өлерге чөрбіс! – хысхырғаннар олар.

– ²⁶Ноға иди тың хорых пардар? Киртіністерің пу ла син ме? – нандырған Иисус.

Анаң тур киліп, чилнең көлні тызып, амырирға чоохтаан. Сах андох ап-амыр пол парыбысхан. ²⁷Ўгренцілері, тізең, чапсып, чоохтасханнар:

– Кемдір Ол андағ? Чилнең көл дее Аның чооғын исчелер?

Иисустың айнаа хаптырған ікі кізіні арығлабысханы

(Мк 5:1-20; Лк 8:26-39)

²⁸Иисус, көлні кизіп, Гергесин чирінзер читкенде, Ағаа удур айнаа хаптырған ікі кізі сыыраттар полчатхан хуюдаң чүгүріс килгеннер. Олардаң хорығып, пірдеезі пу чолча парарға тідінмечен. ²⁹Олар, килбинен, чабал хысхыр сыхханнар:

– Ниме кирек Сағаа пістең, Иисус, Худай Оолғы? Син пісті, тус читкелеккеөк, иреелирге килдің ме?

³⁰Олардаң ырах нимес сосхаларның улуғ өөрі оттап чөрген.

– ³¹Син пісті сүрчетсең, сосхаларның өөрінзер ызыбыс, – сурынғаннар Иисустаң айналар.

– ³²Парыңар, – нандырған айналарға Ол.

Айналар, кізілерден сығып, сосхаларға кір парғаннар. Сах андох прай өөр, пөзік чардаң суға сегірібізіп, суға пурлух парған. ³³Сосха хадарчатханнар, чүгүрібізіп, саарзар чидіп, прай нимеденер, ол чабал хуттарға хаптырған кізілерденер дее чоохтап пиргеннер. ³⁴Андада саарның прай чуртағчылары, Иисусха удур сығып, Аны көр салып, постарының чирінен парыбызарға сурынғаннар.

Иисустың хыймыран полбас ағырығнаң ағырчатхан кізіні имнебіскені

(Мк 2:1-12; Лк 5:17-26)

9 Иисус, кимее одырып, нандыра кизіп, Позының саарыңзар* килген. ²Нинче-де кізі Аныңзар чүлліері пос кізіні төзегінен хадох ағыл килген. Иисус, оларның андағ киртіністерін көріп, ағырчатхан кізее теен:

– Өрін, оол! Синің чазыхтарың поэдылчалар!

* 9:1 Капернаумзар.

³Аны истіп, Моисей Чахии пілігчілерінің хай піреезі сағын салған:

– Ол Худайның үлгүзіне кірісче!

⁴Иисус, оларның сағыстарын піл салып, теен:

– Ноға чүректерінде іди хомай сағынчазар? ⁵«Синің чазыхтарың позыдылчалар» тирге оой ба алай «Тур, пас чөр» бе? ⁶Кізі Оолғының пу чирде чазыхтарны позыдар үлгүзі пар, сірер анзын амох көріп аларзар.

Анаң Ол чўллері пос кізее теен:

– Тур, төзегіңні алып алып, ибінзер пар.

⁷Ол кізі, турып, ибінзер парыбысхан. ⁸Анзын көрген кізілер уғаа таңнап парғаннар. Чазых позытчаң паза имнечең үлгүні кізілерге пиргені үчүн, Худайны саблааннар.

Иисустың Матфейні хығырғаны

(Мк 2:13-17; Лк 5:27-32)

⁹Андартын килчеткенде, Иисус албан чығчаң Матфей теен кізінің тоғыста одырчатханын көр салған. Анаң ағаа теен:

– Минің соомча пар.

Матфей, тур киліп, Аның соонча парған. ¹⁰Иисус Матфейнің туразында азыранчатхан туста, андар албан чығчаннардаң көп кізі, чазыхтың саналчатханнардаң даа көп кізі килген. Киліп, олар Иисуснаң паза үгрөнчілерінең хада азыранарға одырғаннар. ¹¹Фарисейлер, аны көріп, Иисустың үгрөнчілеріне чоохтанғаннар:

– Ноға сірернің Ұгретчіңер албан чығчаннарнаң паза чазыхтың кізілернең хада азыранча?

¹²Иисус, аны ис салып, теен:

– Хазых кізілер нимес, че ағырығлар имчіні кирексидірлер.

¹³Парынар! «Мин тайығны нимес, өлчей киректепчем», – тіп пазылған сөстерні піліп аларға күстенінер. Мин пеер арығ чүректіг кізілерні нимес, че чазыхтығларны, чазыхтарынаң хыйа ползыннар тіп, хығырарға килгем.

Ораза тудардаңар суруғ

(Мк 2:18-22; Лк 5:33-39)

¹⁴Анаң Иоанның үгрөнчілері, пас киліп, Иисустаң сурғаннар:

– Ноға піс фарисейлернең хада ораза көп тутчабыс, Синің үгрөнчілерің, тізең, ораза тутпинчалар?

¹⁵ Иисус оларға нандырған:

– Ипчи алчатхан оол тойда аалчыларнаң хада полза, олар мөңіс поларлар ба за? Че хоных хончатхан оолны оларның аразынаң апарыбызар күннер килзе, андада олар ораза тударлар.

¹⁶ Пир дее кизи ирги кип-азаха наа истен намачы салбас. Андаң намачы, ирги исти тали тартып, тизикти улам улуғ ит салар нооза.

¹⁷ Наа иткен хызыл арағаны даа иргілен парған торсыхха урбинчалар. Иди урза, ирги ідіс талал парар, андада араға даа төгіл парар, ідіс тее паза нимее чарабас. Наа арағаны, тізең, наа тууп ідіске ур салза, араға даа, ідіс тее үребес.

Хысты тірілдіргеннеңер

(Мк 5:21-43; Лк 8:40-56)

¹⁸ Иисус иди чоохтанып одырған туста, пир пастых кизи, пас киліп, Аның алнында тізекке түзіп, алданған:

– Хызым сағам на үреп парды, че Син, парып, андар холын салзан, ол тіріл килер.

¹⁹ Иисус, тур киліп, үгренчілерінең хада ол пастыхтың соонча парған. ²⁰ Ол туста он ікі чыл ханы ағып ағырчатхан ипчи, Иисуссар кистінең пас киліп, Аның кип-азаана холын теертібіскен. ²¹ Ипчи істінде сағын салған: «Аның кип-азаана теңземөк, чазыл парарбын». ²² Иисус, айланып, аны көр салып, теен:

– Хорыхпа хызым! Синің киртінізің сині арачылады.

Ипчи ол тустаң сығара хазыхтан парған. ²³ Пастыхтың ибінзер килгенде, Иисус кизи үреен чирде хобырах ойнапчатханнарны паза чобаға пастырған кизілерні көр салған.

– ²⁴ Хызычах үребеең, ол узупча, аннаңар парыңар, – теен оларға Иисус.

Че кизілер, тізең, Иисусха хатхырғаннар. ²⁵ Чонны сығар парыбысханнарында, Иисус, кір киліп, хызычахты холынаң тудыбысхан. Хызычах, тізең, тур килген. ²⁶ Пу нимеденер тылаас прай чирче тарап парыбысхан.

Иисустың харах чохтарны имнебіскені

²⁷ Иисус андартын парчатхан туста, Аның соонча ікі харах чох кизи, парып, хысхырған:

– Айадах піске, Давидтің төлі, Иисус!

²⁸ Иисус туразар кір килгенде, ол харах чохтар – соончох. Андада Иисус оларға теен:

– Сісерні имнеп поларыма киртінчезер бе?

– Йа, Хан-пигібіс! – нандырғаннар Ағаа олар.

²⁹ Андада Иисус, оларның харахтарына холынаң тееп, теен:

– Киртіністерің хоостыра ползын.

³⁰ Оларның харахтары азыл парғаннар. Иисус оларға, хатығла-
нып, теен:

– Көріңер, пірдеезі пілбезін.

³¹ Че олар, сыхтох, прай ол чирге Иисустанар чоох тарады-
бысханнар. ³² Олар сых париғаннарындох, Иисуссар тілі чох, ай-
наа хаштырған кізіні ағыл килгеннер. ³³ Айнаны сығара сүрдөк,
ол кізі чоохтан сыххан. Кізілер, ол нимее хайхап, чоохтасхан-
нар:

– Израиль чирінде мындағ ниме хачан даа полбаан полған.

³⁴ Фарисейлер, тізен:

– Ол айнарлары айналар ханының күзінең сүрібісче, – тіп
чоохтасханнар.

³⁵ Иисус, синагогаларда үгредіп, Тигір хан-чиріненер Чахсы
Хабарны чоохтап, аймах-пасха ағырығлардаң паза сағ чохта-
ныстардаң кізілерні имнеп ала, прай саарларча паза аалларча
чөрген. ³⁶ Хадарчы чох, майых парып, астых чөрчеткен хойлар
чілі, чыылыс парған чоннарны көр салып, Иисус оларға айап
парған. ³⁷ Андада Ол үгренчілеріне тіпче:

– Кисчең ас көп, че тоғынчаң кізі асхынах. ³⁸ Аннаңар пу хы-
ра Ээзінең сурыныңар, хыразында тоғынчаң кізілерні ыссын.

Иисус он ікі үгренчіні үгредерге ысча

(Мк 3:13-19; 6:7-13; Лк 9:1-6)

10 Иисус, Позының он ікі үгренчізін хығыртыбызып, оларға
чабал хуттарны сығара сүрчең паза кізілерні хайдағ даа
ағырығдаң паза хайдағ даа сағ чохтаныстаң имнебісчең үлгү пир-
ген. ² Мына ол он ікі илчінің^c ады: пастағызы Пётр тіп ады-со-
лалығ Симон, анаң аның харындазы Андрей; Зеведейнің оол-
лары Иаковнаң Иоанн харындастар. ³ Филиппнең Варфоломей,
Фоманаң албан чығчаң Матфей, Алфейнің оолғы Иаковнаң
Фаддей тіп ады-солалығ Леввей. ⁴ Симон Кананитнең Иуда Ис-
кариот, ол соонаң Иисусты садыбысхан. ⁵⁻⁶ Иисус, он ікі үгрен-
чізін ызып, оларға мындағ чыхығ пирген:

– Иң пурун сісер иудейлерзер парыңар, олар Израиль чо-
нының чіт парған хойлары. Пасха чоннарзар апарчатхан чолча

чөрбөңөр, самарларның^с даа саарларынзар кірбөңөр. ⁷Чөргөн чирлерде Тигір хан-үлгүзі чагдап одыр тіп искіріңер. ⁸Ағырығларны имнебіс турыңар, чызығ палығлығларны арығлабыс турыңар, үрееннерні тірлдірібіс турыңар, айналарны сүрібіс турыңар, тикке алған нимелерні тиккеөк пирібіс турыңар. ⁹Постарыңнаң хада алтын даа, күмүс тее, чис тее ахча нанчыхта-рыңда албаңар. ¹⁰Тоғынчатхан кізее киректеен ниме пирілер, аннаңар сүүмек тее, алыстырчаң кип-азах таа, өдік тее, тайах таа чолға албаңар. ¹¹Пірее саарзар алай аалзар килзеңер, парыңар, позыңарға турыстығ кізілерні таап алып, чорыхха сыхханча, анда польңар. ¹²Туразар кірчетсеңер, «Амыр хоных ползын пу ибге» тіп, изеннезіңер. ¹³Ол чурт сірерні турыстығ удурлаза, сірернің алғастарың ол чуртха чидер, че турыстығ удурлабаза, сірернің алғастарың сірерзер нандыра айлан килер. ¹⁴Пірее кізі, сірерні туразар кирбин, сөстеріңні испезе, ол турадаң алай саардаң сығып, азахтарың тозынын хахтабызыңар. ¹⁵Сынны сірерге чоохтапчам, чарғы күнінде Содом паза Гоморра саарларға пу саардаң хай-хай ниик полар.

Полар сүріглердеңер

(Мк 13:9-13; Лк 21:12-17)

– ¹⁶Мин сірерні, хойларны чіли, пүүрлер аразынзар ысчам. Чылан осхас хыйға польңар, иб тахырахтары осхас пырозы чох польңар. ¹⁷Кізілер сірерні чарғаа пир турарлар, синагогаларында сірерні соғарлар, аннаңар олардаң китеніңер. ¹⁸Миннең үчүн сірерні пастыхтарзар паза ханнарзар сөörtирлер. Сірер оларға паза прай чоннарға Миннеңер киречілірзер. ¹⁹Чарғы полчатса, хайди паза ниме тирденер сағыссырабаңар. Тузы читсе, ниме чоохтиры сірерге пирілер. ²⁰Андада сірер нимес, че сірердең пастыра Пабаңарның Худы чоохтанар. ²¹Харындас харындазын өлімге ызар, пабазы – оолғын, палалары, паба-ічелерінең тоғыр көдіріліп, өдірерлер. ²²Миннең үчүн сірерні прайзы хырт көрер, халғанчызына теере сыдасхан кізі ле арачылалар. ²³Пір саарда сірерні сүрчетселер, пасха саарзар тизіңер. Сынны чоохтапчам сірерге, Израиль саарларын тооза ирткелеккеөк, Кізі Оолғы чиде түзер.

Ўгретчи паза ўгретчи

(Лк 12:2-7)

– ²⁴Ўгретчи ўгретчидең улуғ полбинча, нымысчы ээзінең улуғ полбинча. ²⁵Ўгретчи ўгретчизи осхас, нымысчы ээзи осхас полза, чидер. Тура ээзин айналар ханы «Веельзевул» тіп адазалар, турадағылардаңар даа іди тібестер бе?

²⁶Чазырған нимелернің пірдеези азылбин пола чоғыл; пасхалары піл салбас чазыт таа пола чоғыл; аннаңар сірерні сүрчеткеннердең хорыхпаңар. ²⁷Мин харасхыда сірерге чоохтапчатхан нимені кўн чариинда искіріңер, хулахха сыбыхтапчатхан нимені тура хырларынан ўгредіңер. ²⁸Сірерні өдірчеткен, че худыңарны өдір полбинчатхан кізидең хорыхпаңар. Че Кем сірерні дее, көңніңерні дее көйчеткен көлде чох идер, Анзынаң тың хорығыңар. ²⁹Оох ахчаа ікі кічичек пораатайны садып аларға чарир нимес пе зе? Че Пабаңарның көңні полбаза, оларның пірдеези чирзер түспес. ³⁰Пастарындағы састар даа прай санал пағаннар. ³¹Хорыхпаңар. Сірер көп кічичек хусхаҗахтардаң артыхсар нооза. ³²Аннаңар кем чонның алнында Миннең хада полчатханын көзітче, Мин дее Тигірдегі Пабамның алнында аннаң хада полчатханымыны көзідем. ³³Че кем кізілернің алнында Миннең хыйа полыбызар, Мин дее Тигірдегі Пабамның алнында аннаң хыйа полыбызарбын.

Бнархас нимес, че хылыс ағылғаны

(Лк 12:51-53; 14:26-27)

– ³⁴Мин чир ўстўне амыр хоных ағыларға килгем тіп сағынмаңар, Мин амыр хоных нимес, че хылыс ағыл килгем. ³⁵Мин оолғын пабазынаң, хызын іезінең, килнін хастынаң чарарға килгем. ³⁶Іди кізінің ыырчылары – аның ибдегілері. ³⁷Кем пабазына алай іезіне Миннең артых хынча, ол кізі Мағаа турыстығ нимес. Кем оолғына алай хызына Миннең артых хынча, ол Мағаа турыстығ нимес. ³⁸Кем Минің соомча кірезін албин парча, ол Мағаа турыстығ нимес. ³⁹Кем поэының тынын ал халарға кўстенер, ол аны чідіер, кем Миннең ўчўн поэының тынын чідіер, ол аны ал халар.

– ⁴⁰Кем сірерні чахсы удурлапча, ол Мині дее іди удурлапча. Кем Мині чахсы удурлапча, ол Мині ысхан Худайны даа іди удурлапча. ⁴¹Кем ухаанчыны ухаанчы тіп удурлапча, ол ухаанчыны

осхас сыйых алар. Кем, арыҕ чүректіг кизини арыҕ чүректіг кизи тип, удурлапча, ол арыҕ чүректіг кизини осхас сыйых алар. ⁴²Кем кичиг кизее, Миниң үгреним полчатханы үчүн не, чирченең соох суҕ пирер, ол кизи, сынны сирерге типчем, сыйыгы чох халбас.

11 Иисус, Позының он iki үгреничизине чахыҕлар пирерин тоозып, андартын парып, пасха саарларча үгрөдип чөр сыххан.

Кіреске түзірчең Иоанның үгреничлери

(Лк 7:18-35)

²Пиктегде одырчатхан Иоанн, Христостың киректериненер истип, Андар поэнының iki үгреничизин ысхан.

– ³Пистің сағыпчатхан кизибиc Синзиң ме алай писке пасхазын сағирға кирек пе? – тип суар полғаннар олар Аннаң.

⁴Иисус оларға теен:

– Парыңар, Иоаннға исчеткен паза көрчеткен нимеденер чоохтанар. ⁵Харах чоhtar көр сыхчалар, ахсаhtar, тізең, пас сыхчалар, чызыҕ палыҕлыҕлар арыҕланып алчалар, туныхтар, тізең, ис сыхчалар, өліглер тірілчелер, чох кизилерге, тізең, Чахсы Хабарны искірчелер. ⁶Миннең хыйа полбинчатханы, часкалыҕ!

⁷Олар парыбысханда, Иисус чонға Иоаннаңар чоохтап сыххан:

– Ниме көрерге хуу чазызар чөргезер? Чилге чайхал турған хамысты ба? ⁸Ниме көрерге чөргезер? Пай тонан салған кизини бе? Пай тонан салғаннар хан өрге иблеринде полчалар. ⁹Ниме көрерге сирер чөргезер? Ухаанчыны ба? Йа, ол ухаанчы, типчем сирерге, ухаанчыдаң даа артых. ¹⁰Мына пиди Иоаннаңар пазылған: «Мына Синиң алныңча Синиң чолыңны тимнир илчимни ысчам». ¹¹Сынны сирерге чоохтапчам, чир үстүне төрееннерниң аразында Кіреске түзірчең Иоаннаң улуҕ кизи чох полған, че Тигір хан-чириниң иң кичии дее аннаң улуҕ. ¹²Кіреске түзірчең Иоанның күннеринен сығара амға теере Тигір хан-чиринен тоғыр чааласчалар. Аны күстиглер холға алып аларға харасчалар*.

* 11:12 Мында «Кіреске түзірчең Иоанның күннеринен сығара амға теере Тигір хан-чирин чаанаң килче. Аны күстиглер холға алып алчалар» тип піліп аларға чарир.

¹³Тигір хан-чирінеңер Иоанның алнындох прай ухаанчылар чоохтааннар, Моисей Чахиинда даа аннаңар пазылған. ¹⁴Пу кире-чїлестї постарыңа чағын итчетсеңер, мына Иоанн – ол пеер килер полған Илия. ¹⁵Хулаа пар кїзі иссїн!

¹⁶⁻¹⁷Кемге тōйлим Мин пу тōлнї? Тасхар одырып алып, арғыстарына «Пїс сїрерге хобырахнаң ойнаабыс, че сїреер плесет салбаазар. Пїс сїрерге хомзыныстыҥ сарыннар сарнаабыс, че сїреер ылғаспаазар» тїп, хысхырчатхан олғаннарға тōйлер. ¹⁸Иоанн, килїп, ораза тудып, араға іспезе дее, аны «айнаа хаптырған» тїчеңнер. ¹⁹Кїзі Оолғы, килїп, чиис тее чїпче, хызыл араға даа ісче. Ағаа тїпчелер: «Пу кїзі чиис чиирге паза араға ізерге хынча. Ол чазыхтыҥларның паза албан чыҥчаңнарның арғызы». Че Худайның хыйҥазынаңар аның палалары* кире-чїлечелер.

Киртїнминчеткеннерге сизїндїрїг

(Лк 10:13-15)

²⁰Андада Иисус, Позының хайхастарының кōбїзїн иткен саарларча чōрїп, чазыхтарынаң хыйа полбааннары ўчўн, пїди пыролап сыххан:

– ²¹Хыйал саҥаа Хоразин! Хыйал саҥаа Вифсаида! Сїреерде идїлген хайхастар Тирде паза Сидонда, Худайы чохтарның саарларында, идїлген ползалар, олар хаҗанох, киден кип-азах кизїп, пастарына кўл чайып, чазыхтарынаң хыйа полып, Худайзар айланарчыхтар. ²²Че тїпчем сїрерге, чарғы кўнїнде Тир паза Сидон саарларға сїреердең хай-хай ниик полар. ²³Син дее, Капернаум, тигїрзер оорлеттїреерзїң ме? Чох, чир тўбїнзер^c тастаттырарзың! Синде идїлген хайхастар Содом саарда идїлген ползалар, ол саар амҥа теере турарчых. ²⁴Че тїпчем сїрерге, чарғы кўнїнде Содом чирїне сїреердең хай-хай чахсы полар.

Иисус Пабазын сабландырча

(Лк 10:21-22)

²⁵Олох туста Иисус, чооҥын узарадып, теен:

– Пабам! Тигїрнең чирнїң Ээзї! Мынзын, пїлїстїглердең паза хыйҥалардаң чазырып, кїчїг палаларға ас пиргенїң ўчўн Синї

* 11:19 «Хыйҥаның палалары» теенї Худайның хыйҥазы хоостыра тудынчатхан кїзїлернї таныхтапча.

саблапчам. ²⁶ Ыа, Пабам, мына піди ползын тіп хынғазың Син. ²⁷ Пабам прай нимені Мағаа пирген. Оолғын Пабазынаң пасха пір дее кізі пілбинче, Пабазын даа Оолғынаң пасха, паза Оолғы Пабазынаң таныстырарға хынған кізілердең пасха пірдеезі пілбинче. ²⁸ Килінер Минзер прайзыңар, істенчеткеннер паза аар чүктіглер, Мин сірерге тынағ пирербін. ²⁹ Мин нымзах паза пазымның чүректігбін, аннаңар, Минің чүгімні постарыңа артынып, Миннең үгрениңер, іди сірер тынағ табарзар. ³⁰ Минің чахыңларым олаңайлар, Минің чүгім, тізең, ниик нооза.

Иисус тынағ күнінің дее ээзі

(Мк 2:23-28; Лк 6:1-5)

12 Пирсінде суббота күнде Иисус тамах өсчөткен хырача иртен. Аның үгрөңчїлерї, астап парып, пазах үзїп, чїп сыханнар. ² Аны көрїп, фарисейлер Иисусха чоохтанғаннар:

– Көр, Синің үгрөңчїлерің субботада итпес нимені итчелер.

³ Иисус оларға нандырған:

– Хақан Давид поэты паза аннаң хада полған чоны астап парғанда, аның ниме иткенін хығырбаазар ба? ⁴ Хайди ол, Худай туразыңар кірїп, поэтына паза поэтының кізілерїне чиирге чарадылбинчатхан, абыстар ла чїчең тайығ халастарын чеен? ⁵ Храмада абыстар субботадаңар Моисей Чахиин сайбазалар даа, пыролары чох халчатханнарын Моисей Чахиинда хығырбаазарох па? ⁶ Тїпчем сірерге, храмнаң даа Улии мында пар. ⁷ «Мин тайығны нимес, өлчей киректепчем» теенї ниме таныхтапчатханын пілген ползар, сірер пырозы чохтарны пыралабасчыхсар. ⁸ Кїзі Оолғы субботаның даа ээзі нооза.

Холы хуруп парған кізіні субботада имнебіскенї

(Мк 3:1-6; Лк 6:6-11)

⁹ Анаң Ол, хыйа парып, оларның синагогаларыңар кірген. ¹⁰ Анда холы хуруп парған кізі полған. Синагогадағылар, Иисус-ты пыролирға полып, Аннаң сурғаннар:

– Субботада имнирге чарир ба?

¹¹ Иисус, тізең, оларға теен:

– Субботада чалғыс хойыңар оймахха тўс парза, сірернїң хайзыңар, холын сунып, сығара тартпас? ¹² Кїзі, тізең, хойдаң хай-хай аарлығ. Аннаңар чохсы киректернї субботада даа идерге чарир.

¹³ Анад Исус ол кизе теен:

– Холың алнынзар сун.

Анзы сунғандох, пу холы, пірсіөк чили, хазых пол парған.
¹⁴ Фарисейлер, тізең, сых парыбызып, Исусты чох идерденер чөптес сыхханнар. Че Исус, аны піл салып, андартын парыбысхан.

Худай таллаан нымысчы

¹⁵ Аның соонча көп чон парған. Ол ағырығларынаң прайзын имнебіскен. ¹⁶ Позынаңар пірдеезіне чоохтабасха чахаан. ¹⁷ Худайның ухаанчы Исайи пастыра чоохтаан чооғы тол парар үчүн, прай пу ниме иділген: ¹⁸ «Мына Минің таллап алған Оолғым, Ол Минің хынғаным, Ағаа Минің көннім өрінче. Ағаа Позымның Худымны пирербін. Ол, тізең, Минің чарғымны чоннарға искіретер. ¹⁹ Ол таласпас, хысхырбас, үнін дее Аның тасхар пір дее кизи испес. ²⁰ Чарғыны чиңіске читірбеенде, Ол сыы пазыл парған хамысты сындырбас, ысталчатхан чарытхыны даа үзірбес ²¹ Ағаа прай чоннар ізенерлер».

Кемнің үлгүзінең?

(Мк 3:20-30; Лк 11:14-23; 12:10)

²² Анад Исуссар, айнаа хаптырып, чоохтан полбинчатхан паза көр полбинчатхан кизіні ағыл килгеннер. Ол аны чоохтан полар паза харахтарын көр полар иде имнебіскен. ²³ Прай кизілер, таңнап, сурастырғаннар:

– Пу Давидтің Оолғы Мессий-Христос па таң?

²⁴ Фарисейлер, тізең, мынзын истіп, тееннер:

– Ол айналарны айналар ханы Веельзевул* пирген күснең не сығара сүрче полар.

²⁵ Че Исус, сағыстарын піліп, оларға теен:

– Пос позын ыра-чара тартчатхан ноо даа хан-чирі ээн-хоол халар. Пос позын ыра-чара тартчатхан ноо даа саар алай тура үр тур полбас. ²⁶ Иди сайтан сайтанны сүрчетсе, ол позы позын ыра-чара тартча. Хайди андада аның үлгүзі тур халар? ²⁷ Мин Веельзевулның күзінең айналарны сүрчетсем, сірернің үгренчілерің кемнің күзінең айналарны сығара сүрчелер? Аннаңар олар сірерге чарғычы ползыннар. ²⁸ Мин айналарны Худай Худының

* 12:24 *Веельзевул* – піди сайтанны адачаннар.

күзінең сығара сүрчетсем, анзы Худай хан-үлгүзі сірерзер чит килгені полча. ²⁹ Піреезі, күстіг кізінің туразынзар кіріп, аны пастап палғап албаза, туразындағы нимелерін хайди оғырлап алар? Палғап алза, андада туразын тонап алар. ³⁰ Кем Миннең хада нимес, ол Миннең тоғыр полча, кем Миннең хада чығбинча, ол чайа тастапча. ³¹ Аннаңар сірерге тіпчем: полған на чазых паза чабал чоох үчүн кізілернің пыроларын тастирға чарир. Че Худай Худын чабаллапчатхан кізілернің пыролары тасталбас. ³² Кем Кізі Оолғын чабаллир, аның пырозын тастирлар, че Худай Худын чабаллапчатхан кізінің пырозы амғы даа паза килчеткен дее туста тасталбас.

Ағас чистектерінең пілдістіг поладыр

(Лк 6:43-45)

— ³³ Чахсы ағастың чистектері дее чахсы поладыр; ағас хомай полза, аның чистектері дее хомай поладыр. Ағасты чистегінен піледірлер нооза. ³⁴ Чылан палалары! Хайди сірер, постарың чабал полчадып, чахсы нимеденер чоохтас полчазар? Кізінің істінде ниме көп, анзы тілінең сыхча. ³⁵ Чахсы кізі чахсы нимелер чыындызынаң чахсы ниме сығарадыр, хомай кізі хомай нимелер чыындызынаң хомай ниме сығарадыр. ³⁶ Тіпчем сірерге, полған на алас-улас сөс үчүн кізілер чарғы күнінде нандыралар. ³⁷ Син сөстерінең ахтанып аларзың алай ба сөстерің үчүн чарғыладарзың.

Кізілер танығлар хысчалар

(Мк 8:11-12; Лк 11:29-32)

³⁸ Андада Моисей Чахии пілігчілерінің паза фарисейлернің хай піреелері піди тееннер:

— Үгретчі, Синнең танығ көрерібіс килче.

³⁹ Че Иисус оларға нандырған:

— Худайдаң хыйа полған чабал төл хайхастығ танығны көрерге сағынадыр. Иона ухаанчының таниинаң пасха пір дее танығ сірерге пирілбес. ⁴⁰ Иона улуғ палыхтың істінде үс күн паза үс хараа хайди полған, ідөк Кізі Оолғы чирнің істінде үс күн паза үс хараа полар. ⁴¹ Чарғы күнінде Ниневий саардағылар, амғы төлнең хада турып, аны пыролирлар. Олар, Ионаның үгредиин истіп, пыросынып, чазыхтарын тастааннар. Мынзы, тізең, Мында Ионадаң даа улуғ. ⁴² Чарғы күнінде үстүнзархы чирлердегі хан

ипчі, пу төлнен хада турып, сірерні пыролир. Ол Соломоннын хыйға сөстерін чир хыринаң истерге килген нооза. Че Мында полчатхан ниме, тізең, Соломоннаң улуғ*.

Чабал хуттың айланғаны

(Лк 11:24-36)

– ⁴³ Айна, кізідең сығып, амыр орын кілеп, суғ чох чирлерче чөредір, че тілеенін таба чоғыл. ⁴⁴ Андада ол тіпче: «Мин позымнын сыххан турамзар нандыра айланым». Айлан киліп, көрзе, ол туразы пос, сыбырыл парып, арығ турча. ⁴⁵ Андада ол, парып, позынаң хай-хай чабал ам даа читі айнаны хығырып, кізі істіне кіріп, анда чуртап сығадыр. Мынзы, тізең, ол кізее пастағызының хыринда улам хомай поладыр. Пу чабал төлнен ідөк полар.

Иисустың ічезі паза харындастары

(Мк 3:31-35; Лк 8:19-21)

⁴⁶ Иисус турада чоннаң чоохтасчатхан туста, Аның ічезінен харындастары, тасхар турып, Анынаң чоохтазып аларға хынғаннар. ⁴⁷ Анаң Иисусха кем-де теен:

– Іченнең харындастарың тасхар турчалар, Синнең чоохтазып аларға хынчалар.

⁴⁸ Ол, тізең, чоохтанчатхан кізее піди нандырған:

– Кем Минің ічем? Кемнер Минің харындастарым?

⁴⁹ Анаң, Позының үгрөнчїлерінзер хольнаң көзїдїп, теен:

– Мына Минің ічем паза Минің харындастарым. ⁵⁰ Кем Тигїрдегі Пабамның көннїн толдырча, ол Минің харындазым, пичем паза ічем полча.

Таарығчыдаңар кип-чоох

(Мк 4:1-9; Лк 8:4-8)

13 Олох күн Иисус, ибдең сыға, көл хазынзар парып, анда одыр салған. ² Аның хыринда уғаа көп кізі чыыл парғаннаңар, Иисус, суғдағы кимезер парып, анда одыр салған. Прай чон, тізең, чар хазында турған. ³ Иисус оларға көп нимеденер кип-чоохтар^с пастыра чоохтаан:

* 12:42 Көр Пурунғы Молчағның «Ханнардаңар 1-ғы» (1 Царств) киндезі 10:1-13.

– Мына таарығчы таарирға сыххан. ⁴Ол таарыпчатханда, хай-пирее үреннер чол хазына түсклеп парғаннар. Хустар, учух киліп, оларны хахлап салғаннар. ⁵Пиреелері тобырағы асхынах, тастығ чирге түс парғаннар, тобырағы анда халын полбааннаңар, түрче полбинаң өсклеп килгеннер. ⁶Күн сых килгенде, тізең, хулғалар, чилегелері чохта, салығып, хуруп парғаннар. ⁷Пиреезі тігенек аразына түс парған. Тігенектер, өс киліп, оларны чабыра пазыбысханнар. ⁸Пиреезі, чахсы чирге түс парып, ниміс пирген: хайзы чүс хати, хайзы алтон хати, хайзы отыс хати көп. ⁹Хулаа пар кізі, иссін!

Кип-чоохтарның тузазы

(Мк 4:10-12; Лк 8:9-10)

¹⁰Үгренчілері, Иисуссар чағын пас киліп, сурғаннар:

– Ноға Син оларға кип-чоохтарнаң чоохтапчазың?

¹¹Ол оларға піди нандырған:

– Сігерге Тигір хан-чирінің чазыттарын пілерге пирілген, оларға, тізең, андағ үлүс түспеен. ¹²Кемнің пар, ағаа хоза пирілер. Ани уламох көп полар. Кемнің чоғыл, аның пар даа немезін алып аларлар. ¹³Олар, көрзе дее, көр полбинчалар, иссе дее, ис полбинчалар, піл тее полбинчалар. Аннаңар Мин оларға кип-чоохтарнаң чоохтапчам. ¹⁴Оларда Исаийнің ухаанчы чооғы толча: «Хулахнаң истерзер, че піл полбассар, харахнаң көрерзер, че көр полбассар. ¹⁵Ол кізілернің чүректері хат парғаннар, хулахтарынаң чадап искеннер, харахтары чабыл парғаннар. Андағ полбаан полза, харахтарынаң көрерчіктер, хулахтарынаң истерчіктер, чүректерінең оннирчыхтар. Андада Минзер, постарын имнебіссін тіп, айланарчыхтар». ¹⁶Сісер, тізең, харахтарың көрчеткенненер паза хулахтарың исчеткенненер, часкалығзар. ¹⁷Сынны сігерге тіпчем, көп ухаанчыларның паза арығ чүректігі кізілернің сісер көрчеткен нимені көрерлері килген, че көрбееннер, сісер исчеткен нимелерні истерлері килген, че исpeenнер.

Таарығчыдаңар кип-чоохты піліп аларынаңар

(Мк 4:13-20; Лк 8:11-15)

¹⁸Сісер, тізең, таарығчыдаңар кип-чоохтың нимені таныхтапчатханын истіп алыңар. ¹⁹Тигір хан-чиріненер сөсті истіпчеткен, че аны піл полбинчатхан полған на кізізер сайтан киліп,

чүреенде таарылған сөсті ал чөрібісче. Мына мындаг кизилер чол хазында таарылған тамахха төйлер.

²⁰Тастыг чирге түскен тамах, тізең, сөсті истөк, өрініп, аны поэна чағын алчатхан кизіні таныхтапча. ²¹Аның өзені чохтаңар паза пик сағыстыг ниместенер, сөс үчүн хыйыхтатсох алай сүрдір сыхсох, ол сөстең хыйа полыбысча.

²²Тігенектер аразына түскен тамах, тізең, сөсті исчеткен кизіні таныхтапча. Че ол кизі, чуртасха сағыссырап паза ис-пайға чабыланып, ол сөсті чабыра пазыбысча. Сөс, тізең, тузазы чох хала парча.

²³Чахсы чирге тоолаан тамах, тізең, сөсті исчеткен паза піл полчатхан кизіні таныхтапча: ол үрен пирче, піреезі чүс хати, пасхалары алтон алай отыс хати көп.

Пуртах оттардаңар кип-чоох

²⁴Анаң Исус хожа пір кип-чоох чоохтап пирген:

– Тигір хан-чирі хыразында маңат үреннер таарып салған кизе төй. ²⁵Пу кизінің ыырчызы, прай чон узупчатхан туста киліп, пуғдай аразына пуртах оттың үренін чайа тастап, чөрібіскен.

²⁶Пуғдай, өзіп, пазахтаныбысханда, пуртах оттар хадох көдірілібіскеннер. ²⁷Хыра ээзінің нымысчылары, аныңзар киліп, чоохтааннар: «Ээзі кизі! Син поэңның хыранда чахсы үреннер таараан полбадың ма? Пуртах оттар анда хайдаң өс килділер?»

²⁸Ол нымысчыларына нандырған: «Аны ыырчы иткен». Нымысчылары тееннер: «Піс, парып, ол пуртах оттарны чулыбызибыс па?»

²⁹Че ээзі теен: «Чох, сірер пуртах оттарнаң хада пуғдайны даа оннабин чулыбызарзар. ³⁰Ас кизеріне теере мынзы даа паза анзы даа хада өссіннер. Ас кичетсе, мин тоғынчыларға чоохтирбын: пуртах оттарны өртебізер үчүн, оларны чыып, поомнарға палғабызыңар. Пуғдайны, тізең, аңмарымзар чыып салыңар».

Горчица үренінеңер кип-чоох

(Мк 4:30-34; Лк 13:18-21)

³¹Анаң Исус пазох пасха кип-чоох чоохтап пирген:

– Тигір хан-чирі кизі поэның хыразында таарып салған горчица үреніне төй. ³²Горчица үрені прай үреннерден иң кічиг дее полза, че хақан өс парза, прай тамахтардаң улуғ полча паза ағас осхас полыбысча. Тигірдегі хустар, учух киліп, аның салааларында тўнепчелер.

Ачытхыдаңар кип-чоох

³³ Анаң оларға пазох пір кип-чоох чоохтаан:

– Тигір хан-чирі ачытхаа төөй. Ипчі кізі, пір улуғ сапчачча унға ачытхыны салыбызып, хойытхы турғызыбысча, анзы, тізең, ачып, көдірілче.

³⁴ Иисус прай пу нимелерні чонға кип-чоохтарнаң чоохтаан, кип-чоохтар чох, тізең, оларға чоохтабаң. ³⁵ Ухаанчы пастыра чоохтааны тол парар үчүн, іди полған. Ол піди тіпчедір: «Сі-рернең кип-чоохтарнаң чоохтазарбын. Тилекей пүткеннең пеер, полған чазыттығ нимелерні чоохтирбын».

Пуртах оттаңар кип-чоохты піліп аларынаңар

³⁶ Кізілерні позыдыбызып, Иисус туразар кір килген. Аның үгренчілері, пас киліп, сурғаннар:

– Хырадағы пуртах оттардаңар кип-чоохты піске чарыт пир.

³⁷ Иисус оларға піди нандырған:

– Маңат үреннерні таарыпчатханы – Кізі Оолғы. ³⁸ Хыра – чир үстү, чаксы үреннер – Тигір хан-чирінің ооллары, пуртах оттар, тізең, – сайтанның ооллары. ³⁹ Пуртах оттарны таараан ыырчы – сайтан, ас кискені – амғы тустың тоозылғаны, ас кичеткеннер – ангеллер. ⁴⁰ Хайди пуртах оттарны, чыып, өртепчелер, амғы тус тоозылчатса, сах іди полар. ⁴¹ Кізі Оолғы Позының ангеллерін ызыбызар, олар чазыхтарға сухханнарны паза чабал нимелер иткеннерні, Аның хан-чирінең чыып, ал парыбызарлар. ⁴² Оларны ізіг песке тастирлар. Анда сыыт паза тіс хычыразы полар. ⁴³ Андада Пабазының хан-чирінде прай арығ чүректіг кізілер, күн чили, чарып турарлар. Кемнің исчең хулаа пар, иссін!

Ис-пайдаңар кип-чоохтар

– ⁴⁴ Тигір хан-чирі чазыда көөм салған алтын-күмүске төөй. Кізі, аны таап алып, хатап чазырып, өрінгенінең позының прай нима-ноозын садыбызып, ол чазыны садызып алча. ⁴⁵ Тигір хан-чирі аарлығ нинчіні тілеп чөрчеткен садығчаа даа төөй. ⁴⁶ Пір аарлығ нинчіні таап алып, ол, прай позының нима-ноозын садыбызып, ол нинчіні садып алча.

Сөзирбедеңер

– ⁴⁷Тигір хан-чирі талайзар тасталған паза аймах-пасха палыхтарны сүүп алған улуғ сөзирбее дее төөй. ⁴⁸Тол парған сөзирбени чарға сығара тартып алып, чахсы палыхтарны хапчыхтарзар теерип, хомайларны, тізең, оортах тастабысханнар. ⁴⁹Түгенчі тус килзе, идөк полар. Ангеллер, сығып, чабалларны, арың чүректіг кизилерниң аразынаң таллап алып, ⁵⁰изіг песке тастирлар. Анда сыыт паза тіс хычыразы полар.

⁵¹Анаң Иисус олардаң сурған:

– Сирер прай пу нимені піл полдыңар ба?

– Йа, Хан-пигібіс! – тіп нандырғаннар олар.

⁵²Анаң оларға піди теен:

– Аннаңар Тигір хан-чирінің үгредиин піліп алған Моисей Чахииның полған на пілігчізі поэының пайын чыыпчатхан орыннаң иргі паза наа нимелерні сығарчатхан кізее төөй.

Иисуха төреен саарында куртінмеені

(Мк 6:1-6; Лк 4:16-30)

⁵³Иисус, пу кип-чоохтарны чоохтирын тоозып, аннаң парыбысхан. ⁵⁴Поэының чуртапчатхан саарыңзар киліп, орындағы синагогада кизилерні үгреткен. Кизилер, таңнап, чоохтасханнар:

– Хайдаң полчаң Аның андағ хыйғазы паза хайхастар итчең күзі? ⁵⁵Ол ағас узанчаң кизінің оолғы нимес пе зе? Аның ічезі Мария нимес пе зе? Харындастары Иаков, Иосий, Симон паза Иуда ниместер бе зе? ⁵⁶Аның пицелері* прайзы пістің арабыста чуртапчалар нимес пе зе? Хайдандыр Аның прай пу оңдайлары?

⁵⁷Аннаңар Аны нимее салбааннар. Иисус оларға теен:

– Ухаанчыны прай чирде улуғлидырлар, че төреен чирінде паза Поэының ибінде ле улуғлир чоғыллар.

⁵⁸Олар иди киртінминчеткеннеңер, Иисус анда хайхастығ ние көп итпеен.

* Православие кибірі Иисустың пицелері полған тіп санапча. Грек пічии пиче алай хыс туңма полчатханын өнемин таныхтабинча.

Кіреске түзірчең Иоанның өдірткені

(Мк 6:14-19; Лк 9:7-9)

14 Ол туста Галилей чирінің ханы Ирод Иисустанар чоохтарыны ис салған. ²Ирод поэнының ибіркілеріне теен:

– Ол Кіреске түзірчең Иоанн полар. Ол, тіріл киліп, хайхастар итче полар.

³⁻⁴Ирод Филипп харындазының ипчізінең – Иродиаданаң – хада чуртапчатханнаңар, Иоанн Иродха тічең: «Сағаа ол ипчіні аларға чарабас полған». Ирод, тізең, Иродиаданың үчүн Иоанны, тудып алып, харибге чаап салған полған. ⁵Ирод аны өдірібізерге иткен, че Иоанны ухаанчаа санацаңнар, аннаңар ол чоннаң хорыххан.

⁶Иродтың төреен күнін таныхтапчатханда, Иродиаданың хызы, аалчыларының алнында плесет салып, Иродтың көңніне кір парған. ⁷Аннаңар Ирод, ол хыс ниме сурза, аны пирем тіп, ағаа молчап чоохтанған. ⁸Анзы, тізең, ічезі көөктірген ондайнаң чоохтанған:

– Кіреске түзірчең Иоанның пазын мында табахха сал пир мағаа.

⁹Хан сағысха түскен, че аалчылар алнында пирген сөзін тудар үчүн, ол хыстың сурынызын толдыр пирерге чахаан. ¹⁰Иоанның мойнын харибде кизе сабызарға кізілер ысхан. ¹¹Анаң олар аның пазын, табахта ағыл киліп, ол хысха пиргеннер, анзы, тізең, ічезіне апар пирген. ¹²Иоанның үгречілері, киліп, аның сөбгін алып алып, чыып салғаннар. Соонаң, парып, ол тылаасты Иисусха искір пиргеннер.

Пис муң кізіні тосхырғаны

(Мк 6:30-44; Лк 9:10-17; Ин 6:1-14)

¹³Иисус, Иоаннаңар ис салып, кимее одырып, хуу чазызар алдыра, чалғызан полып аларға тіп, чўс парыбысхан. Кізілер, Иисустың чўс парыбысханын истіп, саарларынаң Аның соонча суғ хастада чазағ парғаннар. ¹⁴Иисус, чарға сығып, көп кізінің чыыл парғанын көр салған. Оларға айап парып, ағырығ кізілерні имнебіскен. ¹⁵Иир пол парғанда, Иисустың үгречілері, пас киліп, тееннер:

– Орай пол парды, мында ээн чазы. Кізілерні поэыт, аалларзар парып, постарына чиис садып алзыннар.

¹⁶Че Иисус оларға теен:

– Оларға парарға кирек чоғыл. Сірер оларға чичең ниме пиріңер.

– ¹⁷Пістің мында пис ле халас паза ікі ле палых, – нандырганнар Ағаа үгречілері.

– ¹⁸ Ағылыңар ол чиисті пеер Мағаа, – теен Иисус.

¹⁹ Анаң Ол, чонға көк отха одыраға чахып, ағылған пис халасты паза ікі палыхты алып, тигірзер көріп, Худайны алғыстап, анаң халасты, сындырып, үгрөнчлеріне пирген, олар, тізең, кізілерге үлееннер. ²⁰ Прайзы, азыранып, тос парған. Чиистің артхан-халғанын он ікі торасха толдыра чыып алғаннар. ²¹ Анда, тізең, ипчлерні паза олғаннарны санабаза, пис муңа чағын кізі азыранған.

Иисустың суғча чөргені

(Мк 6:45-52; Ин 6:15-21)

²² Олох туста Иисус үгрөнчлеріне, кізілерні иблерінзер позытхалаххаох, кимее одырып, Позынаң пурун тігі саринзар чүзерге чахаан. ²³ Чонны позыдыбыспинаң, Ол, чалғызан пазырып аларға тіп, тағзар парған. Иирде дее Ол анда чалғызан полған. ²⁴ Пайаағы киме, тізең, көл ортызында полған. Удур чил үбүргенненер, киме салғатарға саптырған. ²⁵ Таң алнында үс-алты час аразында Иисус оларзар суғ үстүнче пар сыххан. ²⁶ Үгрөнчлері, Анын иди суғ үстүнче чазағ килчеткенін көр салып, үрүгізіп ала, «Пу сүне» тіп хысхырысханнар. ²⁷ Че сах андох Иисус оларнаң чоохтас сыххан:

– Махачы полыңар! Минмін. Хорыхпанар, – теен Ол.

– ²⁸ Хан-пигім! Сынап Син ползаң, мағаа Синзер суғча парарға чахиин пир, – теен андада Ағаа Пётр.

– ²⁹ Кил! – теен Иисус.

Пётр, кимеден сығып, суғча Иисуссар пар сыххан. ³⁰ Че улуг чилні көрбинен, ол хорых парып, суға пат сыххан.

– Хан-пигім! Арачыла мині! – хысхырған ол.

³¹ Сах андох Иисус, холын андар сунып, аны тудып алып, теен ағаа:

– Киртінізі ас кізі! Ноға ікінчлебискезің?

³² Олар кимее одырыбысханда, чил тохтап парған. ³³ Кимеде одырғаннар, Иисуссар пас киліп, мөкейп пазырып чоохтанғаннар:

– Син сынап таа Худай Оолғы полтырзың.

Геннисарет чиріндегі ағырығларны имнебіскені

(Мк 6:53-56)

³⁴ Көлні кизіп, олар Геннисарет чирінзер читкеннер. ³⁵ Ол чирдегі чон, Аны танып, прай ибіркілерге искіргеннер. Ағырығ кізілерін прай Ағаа ағылғаннар. ³⁶ Аның кип-азаана холларын көмес тее теертіп аларға сурынғаннар. Тееннері имненіп ал турғаннар.

Улуғларның кибірлері

(Мк 7:1-23)

15 Ол туста Иисуссар Иерусалимнең Моисей Чахии пілігчїлерї паза фарисейлер, килїп, Ағаа чоохтааннар:

– ²Ноға синїн үгренчїлерїң, пурунғыларның кибірїн сайбап, хол чуғбин, халас чїпчелер?

³Иисус, тізең, оларға нандырып, теен:

– Сїрер дее ноға постарыңның кибірлерїң үчүн Худай чахиин сайбапчазар? ⁴Худай пїди үгреткен: «Пабаң-їчеңнї улуғла» паза «Паба-їчедеңер чабал чоохтанғаны кїзїнї өлїмге ағылар». ⁵Сїрер, тізең, мына нїме тїпчезер: пїрее кїзї пабазына алай їчезїне «Сїрер миннең алчан нїме минїң Худайға пирчең сыйиим полча» тїпчетсе, ⁶ол кїзї позының пабазын алай їчезїн улуғлап полбинча. Кибірлерїне ле тудынып, сїрер Худай чахиин хыйа итчезер. ⁷Чойырхостар! Исайїнїң пїчиинде сїрерденер орта чоохталған: ⁸«Пу кїзїлер Минї тїлде ле улуғлапчалар. Чўректерї, тізең, оларның Миннең ырах. ⁹Чонның кибір-чозахтарына ла кїзїлернї үгредїп, Минї тикке ле улуғлаачых полчалар».

¹⁰Иисус, кїзїлернї хығырып, оларға чоохтаан:

– Истїңер паза пїлїп аларға кўстенїңер. ¹¹Кїзїнї ахсына кїрчеткен нїме кїрлїг итпїнче, че ахсынаң сыхчатхан сөстер кїзїнї кїрлїг итче.

¹²Андада үгренчїлерї, Иисуссар пас килїп, тееннер Ағаа:

– Фарисейлер, пу сөстернї истїп, хомзын парғаннарын пїлчезїң ме?

¹³Ол, тізең, нандырып, пїди теен:

– Тигїрдегї Пабам Позы одыртпаан полған на өзїм, чилегезїнең хада ходыра тартылып, хыйа тасталар. ¹⁴Олардаңар сағысырабаңар. Олар харах чохтарның харах чох пастыхтары. Харах чох кїзї харах чоғох кїзїнї апарчатса, олар ікїзїнең оймахха тўс парарлар.

¹⁵Пётр, тізең, Иисусха нандырып, теен:

– Кип-чооғыңны чарыт пир пїске.

– ¹⁶Ам даа пїл полбинчазар ба сїрер? – теен Иисус.

– ¹⁷Ахсына кїрген нїме, харнынзар прай парып, анаң тастынзар сығара тасталчатханын пїлбинчезер бе? ¹⁸Че ахсынаң сыхчатхан прай нїме чўректен сыхчатхан нїме полча, аннаңар ол кїзїнї кїрлїг итче. ¹⁹Чабал сағыстар, өдїрерї, оралызары, чөреес

хылыхтары, оғырлыры, чой киречілірі, сөклирі чүректен сыхчалар нооза. ²⁰Мынзы кізіні кірліг итче. Чуғбаан холнаң азыранғаны, тізең, кізіні кірлебинче.

Ханаан чиріндегі ипчінің киртінізі

(Мк 7:24-30)

²¹Иисус, андартын парып, Тир паза Сидон саарларның чирлерінзер чөрібіскен. ²²Ол чирлерден сыххан ханаан ипчі, Иисуссар киліп, хысхырған:

— Айадах мағаа, Хан-пигім, Давид төлі! Минің хызым айнаа тың хаптырт салды.

²³Че Ол ағаа пір дее сөс чоохтанмаан. Андада үгренчілері, пас киліп, Аннаң сурынғаннар:

— Пістең оортах ызыбыс аны, сообысча хысхыр килче!

— ²⁴Худай Мині Израиль чоңының на астых парған хойларынзар ысхан, — тіп чоохтанған үгренчілеріне Иисус.

²⁵Че ол ипчі, пас киліп, Ағаа мөкейіп пазырып, алданған:

— Хан-пигім! Мағаа полыс пир.

²⁶Ол, тізең, нандырып, теен:

— Олғаннар чічең халасты, алып, адайларға тастап пирчеткені чахсы нимес.

— ²⁷Анзы андағ, Хан-пигім! Че адайлар даа ээлерінің столынаң түскен унахтарны чіпчелер, — теен ипчі.

²⁸Андада Иисус ағаа нандырған:

— Илбек полтыр киртінізің. Аннаңар сағаа синің көңніңче ползын.

Сах андох ол ипчінің хызы хазыхтан парған.

Иисустың көп кізіні имнебіскені

²⁹Иисус, андартын айланып, Галилей көлі хазынзар киліп, тағзар сығып, анда одыр салған. ³⁰Анаң көп чон, постарынаң хада ахсахтарны, харах чохтарны, тіл чохтарны, кинектерні паза даа пасха ағырыға пастырчатханнарны Иисуссар ағылып, оларны Аның азағын алдыра салғаннар. Анзы, тізең, оларны имнебіскен. ³¹Чон, тіл чохтарның чоохтан сыхханын, кинектернің хазыхтан парғанын, ахсахтарның пас чөр сыхханын, харах чохтарның көр сыхханын көріп, хайхап, Израиль Худайын саблаан.

Төрт муң кізінің тосханы

(Мк 8:1-10)

³² Иисус, үгренчiлерiн хығырып, теен:

– Мағаа пу чон айастың, үс кўн Миннең хада пол парирлар, чiчең нимелерi чоғыл. Чолда үзе майых парбазыннар тiп, азырабин позыдарға хынминчам.

– ³³ Хуу чазыда пу син чонны азырачаң халас хайдаң аларбыс? – үгренчiлерi тееннер Ағаа.

– ³⁴ Нинче халас сiрерде пар? – сурған олардаң Иисус.

Олар, тiзең, тееннер:

– Читi халас паза көп нимес палығас.

³⁵ Андада Ол кiзiлерге чирге одыр саларға чахыбысхан. ³⁶ Анан, читi халасты паза палығтарны алып, Худайға алғыс пирген. Сындырып, үгренчiлерiне пирген, үгренчiлерi – кiзiлерге. ³⁷ Прайзы, азыранып, тос парған. Халған чиистiң кизектерi читi корыпха тол парған. ³⁸ Ипчiлернi паза олғаннарны санабаза, төрт муңча кiзi азыранған. ³⁹ Иисус, чонны позыдып, кимее одырыбызып, Магдала чирiнзер читкен.

Фарисей танығ сурчалар

(Мк 8:11-13; Лк 12:54-56)

16 Фарисейлернең саддукейлер*, пас килiп, Аны сыныхтирға полып, тигiрдең танығ көзiт пирерге сурынғаннар. ² Ол, тiзең, оларға нандырған:

– Кўн хончатса, сiрер тiпчезер: «Тигiр хызыл, аннаңар айас кўн полар». ³ Ирген, тiзең, сiрер «Тигiр уғаа хызыл, аннаңар пўўн чут кўн полар» тiпчезер. Чойырхостар! Тигiрнiң сырайын танып пiлчезер, че килчеткен тустың танығларын танып полбинчазар! ⁴ Худайдаң хыйа полған чабал төл! Худай танығларын көрерге сурынчазар ба? Чох! Иона ухаанчының таниинаң пасха пiр дее танығ пирiлбес сiрерге. Анаң оларны халғыс салып, Ол хыйа пас парыбысхан.

* 16:1 *Фарисейлернең саддукейлер* – иудейлернiң iкi пасха религия паза политика партиялары. Көр чарыдығылығ сөстiкте.

Фарисейлернең саддукейлернің ачитхызы

(Мк 8:14-21)

⁵ Анан үгрөнчлери көлннн тиги саринзар кис парыбысханнар, че халас аларға ундут салтырлар. ⁶ Иисус оларға теен:

– Көрінер, фарисейлернең саддукейлернің ачитхыларынаң китенінер.

– ⁷ Анзын халас албааныбыстаңар тіпче полар, – чоохтасханнар үгрөнчлери постары аразында.

⁸ Иисус нимеденер чоохтасчатханнарын пілген, аннаңар оларға теен:

– Ноға сірер, ас киртіністіглер, халас албааннаңар постарын аразында чоохтазып одырчазар? ⁹ Сірер ам даа піл полбинчазар ба? Пис муң кізее пис халас читкеніненер ундуп салғазар ба? Нинче торас чыып алғазар? ¹⁰ Читі халастың төрт муң кізее читкеніненер чи? Нинче корып чыып алғазар? ¹¹ Хайди оңар полбинчазар, Мин сірерге, халастанар нимес, фарисейлернең саддукейлернің ачитхызынаң китенерденер чоохтанғам.

¹² Андада олар Ол, халас ачитхызынаң нимес, че фарисейлернең саддукейлернің үгредиинен китенерденер чоохтаанын піліп алғаннар.

Пётр Иисусты Худай Оолғы тіп адапча

(Мк 8:27-30; Лк 9:18-21)

¹³ Филипптің Кесар тіп саарның чирлерінзер киліп, Иисус Позының үгрөнчлериен сурған:

– Кізілер Мині, Кізі Оолғын, кемге санапчалар?

– ¹⁴ Піреезі Кіреске түзірчең Иоаннға, пасхалары – Илияа, Иеремийге алай пасха даа ухаанчыларның піреезіне санапчатханнар парладох, – тееннер олар.

– ¹⁵ Сірер чи Мині кемге санапчазар? – сурған үгрөнчлериен Ол.

– ¹⁶ Син – Мессий-Христоссың, Тіріг Худайның Оолғызың, – нандырған Симон-Пётр.

¹⁷ Андада Иисус ағаа чоохтанған:

– Часкалығзың син, Симон – Ионаның оолғы. Сағаа анзын кізілер нимес, че Тигірдегі Пабам ас пирген. ¹⁸ Аннаңар Мин сағаа чоохтапчам: Син – Пётрзың*. Пу хайада Мин Позымның

* 16:18 *Пётр* – пу сөс грек тілінде «хайа» теені полча.

тигирибим турғыс салам. Чир түбінің күстері аны чиң полбастар. ¹⁹ Мин сағаа Тигір хан-чирінің клүстерін пирем. Син чирде ние чаратпассың, анзы тигірде дее чарадылбас. Син чирде ние чарадарзың, анзы тигірде дее чарадылар.

²⁰ Анаң Ол үгренчілеріне Позының Иисус Мессий-Христос полчатханынаңар пірдеезіне чоохтабасха чахаан.

Иисус Позының өлімінеңер паза тірілерінеңер чоохтапча

(Мк 8:31–9:1; Лк 9:22-27)

²¹ Ол тустан пасти Иисус үгренчілеріне Позының Иерусалим-зер парарға кирек полчатханынаңар, анда ах сағаллардан, улуғ абыстардан паза Моисей Чахии пілігчілерінең көп ирее көрерінеңер, соонаң оларға өдірт салып, үзінчі күнінде, тізең, тіріл килерінеңер көні чоохтап пастаан. ²² Пётр, Аны оортах хығырып алып, Ағаа удурлазып, чоохтан сыххан:

– Позыңны айадах, Хан-пигім! Полбас андағ ние Синнең!

²³ Иисус, тізең, Пётрзар айланып, чоохтанған:

– Хыйа пар Миннең, сайтан! Син Минің чолымны туйухтап-казың, синің сағызың Худайдан нимес, кізілерден.

²⁴ Андада Иисус Позының үгренчілеріне чоохтанған:

– Кем Минің соомча парарға итче, ол поэзынаңар ундут салзың, кірезін алып, Минің соомча парзың. ²⁵ Кем поэзының тынын ал халарға итче, ол аны чідір салар, че кем поэзының тынын Минің үчүн чідір салар, ол аны алып алар. ²⁶ Кізее, прай чир үстүн холға алып алып, че поэзының тынын чох ит салза, туза полар ни? Кізі, поэзының тынын хатап алып алар үчүн, ние пир полар? ²⁷ Кізі Оолғы Позының Пабазының сабланызында паза Аның ангеллерінең хада килер. Андада полғанына ла иткен киректері хоостыра пирер. ²⁸ Сынны сірерге тіпчем, мында сірернің араңарда турчатханнарның хай піреезі пу чуртастан парғалаххаох, Кізі Оолғы Позының хан-үлгүзінде килчеткенін көр салар.

Иисус Христостың хубулғаны

(Мк 9:2-13; Лк 9:28-36)

17 Алты күн пазынаң Иисус, Пётрны, Иаковты паза аның харындазы Иоанны, поэзынаң хада алып, пөзік тағзар апарған. Анда олардан пасха кізі чох полған. ² Анаң Ол оларның көзіне алыс сыххан: сырайы, күн чіли, чарып килген, кип-азаа

чарых осхас ах пол парыбысхан. ³Анаң олар Иисуснаң чоохтасчатхан Моисейнең^с Илияны көр салғаннар. ⁴Андада Пётр Иисусар айланған:

– Хан-пигім! Хайдағ чахсыдыр піске мында поларға. Хынзан, мында үс отах ит пирибіс: пірсін – Сағаа, пірсін – Моисейге паза пірсін – Илияа.

⁵Ол іди чоохтанчатхан арада, оларның үстүнде чарыпчатхан пулут сых килген, анаң пулуттаң үн истілген:

– Пу Минің хынчатхан Оолғым, Ол Минің көңніме тың кірче. Истіңер Аны!

⁶Үгрәнчілер Аны истөк, тың хорых парып, чирге тўндере тўскеннер. ⁷Че Иисус, пас киліп, оларға холын теертіп, чоохтанған:

– Турыңар, хорыхпаңар.

⁸Олар, харахтарын өөр көрібісселер, хыриларында Иисустаң пасха пірдеезі чоғыл.

⁹Тағдаң ин килчеткеннерінде, Иисус оларға мындағ чакығ пирген:

– Кізі Оолғы, өл парып, хатап тіріл килгенче, көрген пу нимеденер пірдеезіне чоохтабаңар.

¹⁰Анаң үгрәнчілері Иисустаң сурғаннар:

– Ноға Моисей Чахии пілігчілері пурун Илия килерге кирек тіп чоохтапчалар?

– ¹¹Сын, Илияа пурун киліп, прай ниме тимнеп саларға кирек, – нандырған оларға Иисус.

– ¹²Че, тіпчем сірерге, Илия килген полған, че кізілер аны, таныбин, хайди хынза, іди иткеннер. Кізі Оолғына даа сах ідөк олардаң хатығ теңер.

¹³Андада үгрәнчілері Иисустың Кіреске тўзірчең Иоаннаңар чоохтапчатханын сизін салғаннар.

Ағырығ оолахты имнебіскені

(Мк 9:14-29; Лк 9:37-43)

¹⁴Олар кізілерзер айлан килгенде, пір кізі, пас киліп, Иисустың алнында тізекке тўзіп, ¹⁵алданған:

– Хан-пигім! Айадах минің оолғыма. Ол, ай толызына орта алчаағып, көйчеткен отха алай суға удаа сегіріп, тың ирееле-недір. ¹⁶Мин аны үгрәнчілеріңзер ағылғам, че олар имнеп полбааннар.

– ¹⁷Йо-о, пу киртізі чох паза ардап парған төл! Нинчезін Мин сірернең хада поларбын? Хачанға теере сірернең сыдазим? Ағылыңар аны пеер, Минзер, – нандырған Иисус.

¹⁸ Иисус ағырығ оолахтағы айнаа сых тіп хатығ чоохтанған-да, айна сых парыбысхан, оолғычах, тізең, сах андох хазыхтан парған. ¹⁹ Аңаң үгрәнчїлерї, Иисус чалғызан халғанда, андар пас кїлїп, сурғаннар:

– Ноға піс айнаны сығара сўр полбаабыс?

²⁰ Иисус, тізең, оларға теен:

– Киртіністерің чохтаңар. Сынны тіпчем сірерге: киртіністе-рің горчицаның үренінче дее полған полза, пу таға «мыннан тігзер чыл парыбыс» теен ползар, ол чыл парыбызарчых. Анда-да сірер ит полбас нїме чох полар. ²¹ Ол осхастарны, тізең, мо-литванаң паза оразанаң на сығара сўр поларзар.

***Иисус Позының өлімінеңер паза тірілерінеңер
хатап чоохтапча***

(Мк 9:30-32; Лк 9:43-45)

²² Үгрәнчїлерїнең хада Галїлей чирїнде полчатхан туста Иисус үгрәнчїлерїне теен:

– Кїзі Оолғын кїзілер холына пирибїзерлер. ²³ Олар Аны өдїрї-бїзерлер, үзїнчї күнїнде, тізең, Ол тірїл кїлер.

Үгрәнчїлерї уғаа хомзын парғаннар.

Храмға албан төлеени

²⁴ Хачан Иисус үгрәнчїлерїнең хада Капернаумзар читкенде, Пётрзар храмның албан чығчаң кїзілерї, пас кїлїп, тееннер:

– Үгретчїлерїң албан* төлїр бе піске?

– ²⁵ Йа, – тїдї анзы.

Пётр туразар кїр кїлгенде, Иисус аннаң пурун теен:

– Хайди сағынчазың, Симон? Чирдегї ханнар кемнең ахча алай албан чыыпчалар? Постарының кїзілерїнең ме алай пасха чирдегїлердең ме?

– ²⁶ Пасха кїзілердең, – нандырған Ағаа Пётр.

– Андағда пос кїзілерїне албан төлїрге кирек чох, – теен ағаа Иисус.

* ^{17:24} Албан – ол туста храмға дидрахма (ікі драхма) ахча төлїрге кирек полған.

– ²⁷Че албан чыҗчаңнарны тарындырбас үчүн, көлзер парып, хармах тастабыс. Хармааңа хапхан пастағыох палыхтың ахсын азыбызарзың, анда албан төлечең ахча* таап аларзың. Ол ахчаны алып, Минің паза позыңның үчүн төлеп саларзың.

Олғаннар осхас полыңар

(Мк 9:33-37, 42-48; Лк 9:46-48; 17:1-2)

18 Ол туста үгрөнчелери, Иисуссар пас килип, Аннаң сурғаннар: – Андаҗда Тигір хан-чирінде иң улии кем полча?

²Иисус, пір паланы хығырып алып, оларның алнында турғыс салып, ³теен:

– Сынны тіпчем сірерге: постарыңның ондайларыңны алыстырбазар, олған чили пол парбазар, Тигір хан-чирінзер кір полбассар. ⁴Кем, позынаңар улугсырхап сағынмин, пу пала чили тудынча, ол Тигір хан-чирінде иң улии поладыр. ⁵Мині аарлап, мындаҗ паланы позына чағын кирген кізі, Мині дее позына чағын итче.

⁶Кем Мағаа киртінчеткен кічиглернің піреезін дее чазыхха сух салар, андаҗ кізіні, мойнына теербен тазын палғап салып, талай түбине тастабысса, ағаа артых поларчых. ⁷Чир үстүне хычаланыстардаң хыйал поладыр; хычаланыстар хайди даа килерге киректер, че кемнең пастыра ол хычаланыстар килче, ол кізее хыйал. ⁸Холың алай азааң сині чазыхха сухчатса, син оларны, кизе саап, оортах тастабыс. Успас отха ікі азахтыҗ паза ікі холлыҗ тастаттырханча, чуртасха хол чох алай азах чох кірзе, сағаа артых поларчых. ⁹Харааң сині чазыхха сухчатса, аны позыңнаң оортах сыҗар тастабыс. Көйчеткен көлзер ікі харахтыҗ тастаттырханча, чуртасха пір харахтыҗ кірзе, сағаа артых поларчых. ¹⁰Көріңер, пу кічиглернің пірдеезін хыйыхтабаңар. Тіпчем сірерге, оларның ангеллери хачан даа Тигірдегі Пабамның алындалар.

Астых парған хойдаңар кип-чоох

(Лк 15:3-7)

– ¹¹Кізі Оолғы, чох пол парғаннарны тілеп, арачылирға пеер килген. ¹²Хайди сағынчазар? Пірее кізінің чүс хойының пір хойы чіт парза, ол, тоғызон тоғыс хойын тағларда халғыс салып,

* 17:27 *Ахча* – мында статир ахчаданар чоохталча. Статирде төрт драхма саналча.

астых парған пір хойны тілеп парбас па? ¹³Аны таап алза, тізең, сынны сірерге тіпчем, ол пу хойға чітпеен тоғызон тоғыс хойдан артых өрінче. ¹⁴Сах иди Тигірдегі Пабаңар, пу кічіглернің пір-деезі чох пол парбазын тіп, хынча.

Киртінчеткеннерге постарын тудынардаңар

(Лк 17:3)

— ¹⁵Харындас кізі, синнең тоғыр полып, чазых ит салза, пар андар, пос аразында чоохтазып, алчаазын көзіт пир ағаа. Ол синнің чооғыңны исчетсе, син аны поэңа хатап айландырып алдың. ¹⁶Че ол синнің чооғыңны испинчетсе, син ам даа пір-ікі кізі поэңнаң хада алып ал. Кізіні пыролапчатса, полған на сөс ікі алай үс киречінің чоохтаанынаң киречіләлзін. ¹⁷Оларны даа испинчетсе, андада прай нимені тигіриб чоңына чоохта. Тигіриб чоңының дее сөзін испинчетсе, син аны Худайы чох алай албан чығчаң кізее сана.

¹⁸Сынны тіпчем сірерге, чир үстүнде сірер чаратпаан ниме тигірде дее чарадылбас. Чир үстүнде ниме чарадарзар, тигірде дее ол ниме чарадылар. ¹⁹Идök тіпчем сірерге, араңардағы ікі кізі хайдағ даа нимеденер сурынарға чөптөзіп алзалар, Тигірдегі Пабаам оларға аны ит пирер. ²⁰Минің үчүн ікі алай үс кізі хада чылысса, Мин анда оларның аразында поларбын нооза.

Пыро тастирдаңар

²¹Андада Пётр, Иисуссар чағын пас киліп, сурған:

— Хан-пигім! Миннең тоғыр чазых итчеткен харындазымның пырозын нинче хати тастирға кирекпін? Читі хати ба?

— ²²Чох, читі хати нимес, че читоннардаң читі хати, — нандырған Иисус.

— ²³Аннаңар Тигір хан-чирі нымысчыларының өдістерін алып аларға сағыныбысхан ханға төбөй. ²⁴Ол наа ла санас сыхханда, андар ағаа он муң талант* ахча алымның пол парған кізіні ағыл килгеннер. ²⁵Че ол кізінің төлеңең нимезі чох полған. Андада хан, ол кізіні, ипчизін, палаларын паза ибдегі прай ниме-нооларын садыбызып, өдізін төлеп саларға чахығ пирген. ²⁶Ол нымысчы, ханның азағына түзіп, сурынып теен: «Ханым, үр нимес

* 18:24 *Талант* — күмүс ахча, ол 15 чылның аразына тоғынып алған чал ахчазы полча.

сағып ал. Мин сағаа прай алымымны төлеп пирем». ²⁷ Хан, ол кизее айап, алымны албасха чарадып, аны позыдыбысхан. ²⁸ Ол нымсчы, тасхар сығып, позынаң чүс динарий ахча* өдіске алған арғызына учурап парып, аны хаап алып, «Алымыңны төле мағаа!» тип хысхырып ала, пооп сыххан. ²⁹ Андада арғызы, аның азағына түзіп, алданған: «Ўр нимес сағып ал! Мин сағаа прай алымымны төлеп пирем!» ³⁰ Че анзы ынабаан, парып, арғызын, өдізін төлеенче, харибге чаап салған. ³¹ Пасха нымсчы арғыстары, ол нимені көріп, уғаа хомзын парғаннар. Анаң ханзар парып, прай нимені чоохтап пиргеннер. ³² Андада хан, аны хығыртыбызып, теен: «Чабал нымсчы! Син миннең сурынғазын, аннаңар мин синің прай алымыңны чох иткем. ³³ Хайди мин сағаа айап парғам, сағаа даа идөк арғызыңа айирға кирек полған нимес пе зе?» ³⁴ Анаң хан, тарыныбызып, аны, алымын төлеп салғанча, харибде тудып, хатығ холда тударға чахығ пирибіскен. ³⁵ Тигірдегі Пабам сірерні идөк идер, сынап сірернің полғаныңар ла хомай иткен харындазының пырозын прай чүреенең тастабаза.

Чарылыстаңар

(Мк 10:1-12)

19 Иисус, пу чооғын тоозып, Галилей чирінең сығыбызып, Иордан суғның озархы Иудей чирінзер килген. ² Аның сонча көп кизи парған, Ол оларны анда имнеглебіскен.

³ Фарисейлер, Андар килип, Аны сыныхтирға полып, сурғаннар:

— Ир кизее ипчизінең хайдағ ла полза сылтағнаң чарылыс парарға чарадылча ба?

— ⁴ Оөркі Чайаачы пастап ир кизінең ипчи кизіни чайап салғаныңар хығырбаазар ба? — нандырған оларға Иисус. ⁵ Анаң Худай теен:

— Аннаңар ир кизи, паба-ичезінең чарылып, ипчизінең пирик парар. Олар икөлең пирик кизи осхас пол парарлар. ⁶ Иди олар, паза ики кизи полбин, пирик пол парчалар. Худай пириктиргеннерни кизее чарарға чарабас.

— ⁷ Андағда ноға Моисей ир кизее, чарылыс пиичин ипчизіне пирик, аннаң чарылыс парарға чаратчатхан чахығны пирген? — сурғаннар Аннаң фарисейлер.

* 18:28 *Динарий* — пирик күннің чал ахказы полча.

⁸ Иисус оларға теен:

– Сіерернің хатығ чүректерің үчүн Моисей сіерерге ипчілеріңнен чарылызарға чаратхан. Че пастап андағ полбаан. ⁹ Че тіпчем сіерерге, кем ипчізінең, ирнең оралысханы үчүн нимес, че пірее пасха сылтағ үчүн чарылыс парча, ол кізі, пасха ипчі алза, позы хатнаң оралысча. Чарылыс парған ипчіні алған кізі дее оралысча.

– ¹⁰ Ир кізінең ипчінің аразындағы палғалыстар мындағ полчатса, ипчі албин чуртирға артых полбас па? – тееннер Иисусха үгренчілері.

¹¹ Иисус, оларға нандырып, теен:

– Мин чоохтир сөстер полған на кізінің чүреене сиип парбас, кемге Худайдаң пирилген, ол ла кізее сиип парар: ¹² Кізілернің ипчі ал полбинчатханы аймах сылтағлардан поладыр. Піреелері іди төріп парғаннар, пасхаларын кізілер андағ ит салғаннар, че хайзылары, Тигір хан-чиріне туза идер үчүн, ипчі албин чөрчелер. Мынзы кізінің чүреене чарапчатса, іди ползын.

Иисус олғаннарны алғанча

(Мк 10:13-16; Лк 18:15-17)

¹³ Ол туста Иисуссар, холларын салып алғазын тіп, палаларны ағыл килгеннер. Үгренчілері, тізең, оларны көксееннер. ¹⁴ Че Иисус теен:

– Тигір хан-чирі пу палалар осхастарни, аннаңар оларға Минзер иртерге чарадынар паза Минзер килерге харығ полбаңар оларға.

¹⁵ Аңаң оларны, холларын салып, алғап, андартын парыбысхан.

Пай оол мөгі чуртастаңар сурча

(Мк 10:17-31; Лк 18:18-30)

¹⁶ Иисуссар пір оол, пас киліп, теен:

– Чахсы Үгретчі! Мөгі чуртастығ^c полып алар үчүн, хайдағ чахсы нимелер идерге кирекпін?

¹⁷ Иисус теен:

– Ноға син Мини чахсы тіп адапчазың? Чахсы чалғыс Худай ла полча. Мөгі чуртастығ поларға сағынчатсан, чахығларны толдыр тур.

¹⁸ Андада ол оол сурған:

– Хайдағ чахығларны?

Иисус нандырған:

– Өдирбе, оралыс чөрбе, оғырлаба, чой киречілебе, ¹⁹паба-ічеңні улуғла, чағыныңа, позыңа чіли, хын тур.

²⁰Оол Ағаа теен:

– Мин кічигдең сығара ол чахыңларны толдырып чуртапчам. Ам даа ниме идерге кирек мағаа?

²¹Иисус теен ағаа:

– Син өтире чахсы кізі поларға сағынчатсаң, парып, пар-чох ниеңні прай садыбызып, ахчаңны чох кізілерге үлебіс, андада пайың тигірде полар. Анаң киліп, Минің соомча пар.

²²Ол оолның ис-пайы көп полған, аннаңар ол, пу ниеңні истіп, пичелленіп ала парыбысхан.

²³Иисус, тізең, Позының үгречілеріне теен:

– Сынны сіреге чоохтапчам, пай кізее Тигір хан-чирінзер кіреге сидік. ²⁴Тіпчем сіреге пазох, тибенің іне үдінче ирт парыбызары пай кізінің Худай хан-чирінзер^c кіреңің хай-хай оой.

²⁵Аны истіп, үгречілері, тың таңнап парып, аннаң сурғаннар:

– Андағда кем арачылан халар?

²⁶Иисус, оларзар көріп, нандырған:

– Кізілер ит полбас ниеңні Худай ит полар.

²⁷Андада Пётр Иисусха теен:

– Мына піс, прай ниеңбіс тасты, Синің соонча чөрчебіс. Андағда піске аның үчүн ниең полар?

²⁸Иисус оларға теен:

– Сынны чоохтапчам сіреге: хачан Худай прай ниеңні наачылаза, Кізі Оолғы Позының сабланыс үлгү сіреезіне одырза, сірер дее, Минің соомча чөргеннер, идөк он ікі үлгү сірее одырып, Израильнің он ікі сөөгін чарғылирзар. ²⁹Полғаны ла, кем Минің үчүн иблерін, харындастарын алай пичелерін, пабазын алай ічезін, ипчизін алай палаларын, алай чирлерін артыс салған, ол кізі чүс хати артых сыйых алар паза ағаа мөгі чуртас пирилер. ³⁰Че пастағыларының көбізі соонда пол парар, соондағыларның көбізі, тізең, паста пол парар.

Виноградниктегі тоғысчылардаңар кип-чоох

20 – Тигір хан-чирі тоғынчаң кізілерні иртен иртөк тоғысха чаллап аларға сыххан виноградник ээзіне төөй. ²Ол чалланчатхан кізілерні күнде пір динарий ахча төлирге чоохтас салып, винограднигінзер тоғынарға ызыбысхан. ³Ўс час

тузында* пазох ибдең сығып, садығ орнында тоғыс чох турчатхан хай пірее кізілерні көр салған. ⁴Оларға даа тіді: «Сірер дее винограднигмзер парыңар. Тоғынып алған ахчаны төлеп пирербін». Олар парыбоғысханнар. ⁵Күнөрте алты паза тоғыс час тузында*, пазох сығып, идөк иткен. ⁶Он пір* час иирзер хатап сығып, тоғыс чох турчатхан кізілерні көр салып, оларға теен: «Ноға сірер күн тооза мында, пір дее ниме итпин, турчазар?» ⁷«Пісті пірдеезі тоғысха чаллабаан», – тееннер олар. «Сірер дее винограднигмзер парыңар, тоғынып алған ахчаны төлеп пирербін» – чоохтанған оларға ол. ⁸Иир пол парғанда, виноградник ээзі тоғыс устағчызына теен: «Тоғысчыларны хығырып, чал ахчазын төлеп пир, соондағылардаң пастап, пастағыларына теере». ⁹Он пір час иирде тоғынып пастааннары пірер динарий ахча алып алғаннар. ¹⁰Иң пурун килгеннері, тізең, көп арах аларбыс тіп сағынғаннар, че олар даа пірер динарий алып алғаннар. ¹¹Ахчаларын алып алып, олар тура ээзіне перінглеп сыхханнар. ¹²«Соонаң килгеннері пір ле час тоғынғаннар, че син оларны піснен, күн тооза ізіге пызып ала тоғынғаннарнаң, тиң иттің». ¹³Ээзі оларның пірсіне нандырған: «Истек мині, нанчы! Мин сині хыйыхтабинчам. Син миннең пір динарийге чоохтас салған полбаазың ма? ¹⁴Позыңның ахчанны алып, пар. Мин соондағыларға, сағаа нинче пиргем, анчо пирерге хынчам. ¹⁵Алай минің нимемні позым хынғанни итчең үлгүм чоғыл ба? Алай син минің андағ харам нимес полчатханыма атархапчазың ма?» ¹⁶Пу ондайнаң, соондағылары паста пол парарлар, пастағылары, тізең, соонда пол парарлар. Көп кізі хығыртылған, че асхынах – таллағны ирткен.

***Иисус Позының өлімінеңер паза тірілерінеңер
үзінчизін чоохтапча***

(Мк 10:32-34; Лк 18:31-34)

¹⁷Иерусалимзер парчадып, Иисус, он ікі үгрөнчизін алынча хығырып алып, чолда оларнаң чоохтас парған:

– ¹⁸Мына піс Иерусалимзер кірчебіс. Анда Кізі Оолғын, садып, улуғ абыстарның паза Моисей Чахии пілігчлерінің холына

* 20:3 Грек тілінде үс час теені пістің тоғыс часха килісче.

* 20:5 Грек тілінде алты паза тоғыс час теені пістің он ікі паза үс часха килісче.

* 20:6 Пісте пис час иирде.

пирібізерлер. Олар, тізең, Аны, өлімге чарғылап, ¹⁹Худайы чохтарның хольна, күлзіннер, сохсыннар паза кіреске хазазыннар тіп, пирібізерлер. Че үзінчі күнінде Ол тіріл килер.

Зеведей оолларының іцезінің сурынызы

(Мк 10:35-45)

²⁰ Соонаң Аныңзар Зеведейнің ипчизи, оолларынаң хада пас-тыр киліп, мөкейіп ала пазырып, Иисустаң ниме-де сурынған.

– ²¹ Ниме кирек сағаа? – сурған ол ипчидең Иисус.

– Сөс пир мағаа: хан пол парзаң, пу ікі оолғымның пірсі Си-нің оң саринда, ікінчизи, тізең, сол саринда одыарлар, – нан-дырған Ағаа ол ипчи.

– ²² Сірер нимеденер сурынчатханнарынны даа пілбинчезер. Мин ісчоткен үлүс-чірчені сірер іс поларзар ба алай Мин кірес-ке түсчоткен чили кіреске түс поларзар ба? – нандырған Иисус?

– Поларбыс, – нандырғаннар Ағаа харындастар.

²³ Иисус оларға теен:

– Мин ісчоткен үлүс-чірчені ізерзер, Мин кірестенчоткен чили кірестенерзер, че он саримда паза сол саримда кем одыары Мин хынғанни полбинча. Анзы Пабам кемге тимнеен, ани полар.

²⁴ Аны истіп, халған он үгренчизи пу харындастарға тарын пар-ған. ²⁵ Иисус, прай үгренчилерін хығырып алып, чоохтанған:

– Чоннар ханнары оларның пастары полчатханын, пиглері оларнаң устап парчатханын пілчезер нимес пе зе? ²⁶ Че сірернің араңарда іди полбазын. Кем араңарда иң улии поларға сағынча, анзы сірерге нымысчы ползын. ²⁷ Кем араңарда пастағызы полар-ға сағынча, анзы сірерге хул ползын. ²⁸ Кізи Оолғы даа кізілерні Позының алны-кистіне чөргізерге нимес, че пасхаларына ны-мысха чөріп, көп кізінің үчүн толығ полып, Позының тынын пирібізерге килген.

Иисустың харах чохтарны имнебіскени

(Мк 10:46-52; Лк 18:35-43)

²⁹ Иисус үгренчилерінен хада Иерихоннаң сыхчатханда, Аның соонча көп чон парған. ³⁰ Чол хазында одырчатхан харах чох ікі кізі, Иисустың ирт париғанын сизін салып, хысхыр сыххан:

– Хан-пигібіс! Давид төлі! Айадах піске!

³¹ Кізілер оларны тысханнар, че олар уламох тың хысхырғаннар:

– Айадах піске, Хан-пигібіс, Давидтің төлі!

³² Иисус, тохти түзіп, оларны Позынзар хығырып, теен:
 – Ниме кирек сірерге Миннең?
 – ³³Хан-пигібіс! Пістің харахтарыбысты ас пир! – тееннер олар
 Агаа. ³⁴Иисус, оларға айап, харахтарына теенен. Сах андох олар
 көр сыхханнар, анаң Аның соонча парғаннар.

Иисус Иерусалимзер хан чіли килче
 (Мк 11:1-11; Лк 19:28-38; Ин 12:12-19)

21 Иисус, үгрөнчлерінең хада Иерусалимзер чагдап киліп,
 Елеон тагдағы Виффагий аалзар читкен. Анаң ікі үгрөнч-
 зін алнынзар ызып, ² оларға теен:

– Алнынарда чатчатхан аалзар парыңар. Килзök, палғап сал-
 ган тізі эштекнең чиит эштекті анда таап, систіп алып, Минзер
 ағыл киліңер. ³Пирее кізі сірерге пирее ниме чоохтанза, сірер
 агаа, олар Хан-пигібіске киректер тіп, нандырыңар. Ол кізі,
 эштектерні сах андох сірерге пиріп, позыдыбызар. ⁴Прай пу ни-
 ме ухаанчының чоохтааны тол парзын тіп иділген: ⁵«Чоохтап
 пиріңер Иерусалимге*»: „Мына чиит эштек палалығ тізі эштекке
 мўніп алып, синің амыр хылыхтығ ханың киліп одыр“. ⁶Үгрөн-
 чілері, парып, прай Иисус чахаан чіли иткеннер. ⁷Тізі эштекнең
 хада палазын ағыл киліп, үстўне кип салыбысханнар, анаң Иисус
 мўніп алған. ⁸Угаа көп кізі постарының кип-азахтарын чолға
 чаза салғаннар, пасхалары, тізең, ағастар салааларын сындырып,
 чолға төзееннер. ⁹Иисустың алнынча паза соонча чўгўр парчат-
 хан кізілер хысхырысханнар:

- Осанна!* Давидтің төлі!
- Хан Худайның адынаң Килчеткенге алғас ползын!
- Осанна Öörкі Чайаачаа!

¹⁰Ол Иерусалимзер кіргенде, саардағылар прайзы хорылыс
 сыхханнар.

- Кемдір пу? – тіп сурастырғлааннар.

¹¹Чон, тізең, нандырған:

- Пу ухаанчы Иисус. Ол Галилей чиріндегі Назареттең.

* 21:5 Мында грек пічіктерінде «Сион тағның хызына» сөстер турчалар.

* 21:9 *Осанна!* – пу сөс еврей тілінең, ол «пісті арачыла» теені полча. Иди
 хан кізіні улуғлап удурлачаңнар.

Храмны арығлааны

(Мк 11:15-19; Лк 19:45-48; Ин 2:13-22)

¹² Иисус, Худай храмынзар кір киліп, андартын садығчыларны паза садысчатханнарны прайзын сығара сүрглебіскен. Ахча орнастырчатханнарның столларын паза иб тахырахтарын сатчатханнарның сіреелерін түндере андарғлабызып, ¹³ оларға теен:

– Пазылған полған: «Минің храмым пазырчаң тура тіп адал парар», сірер, тізең, аны тонағчылар ордазына айландыр салғазар.

¹⁴ Храмда Иисуссар харах чоhtar паза ахсахтар пастыр килгенер. Ол оларны имнебіскен. ¹⁵ Улуғ абыстарнаң Моисей Чахии пілігчілері Ол итчеткен хайхастарны паза храмда «Осанна, Давидтің төлі!» тіп хысхырысчатхан олғаннарны көре, өкпелен парып, ¹⁶ Иисусха тееннер:

– Исчезің ме, олар ниме тіпчелер?

– Йа, исчем! Сірер пу сөстерні хачан даа хығырбаазар ба: «Син Позыңны олғаннарға паза час палаларға махтатыртхазын?» – нандырған оларға Иисус.

¹⁷ Иисус, оларны халғызып, саардаң сығып, Вифаний аалзар парған. Анда хонып алған.

Смоква ағазын харғааны

(Мк 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Иртен саарзар айланчатханда, Иисус астап парған. ¹⁹ Анаң чол хазында пір смоковница ағазын көр салып, андар пастыр килген. Че анда пүрлердең пасха пір дее ниме таппин, ағаа чоохтанған:

– Синде чистек паза пір дее өспезін.

Сах андох смоковница ағазы хуруп парған. ²⁰ Ұгренчілері, аны көр салып, таңнап парғаннар:

– Ноға смоковница іди кинетін хуруп парды?

– ²¹ Сынны сірерге тіпчем, сірер киртінчетсеңер паза ікінчілебинчетсеңер, пу ағас хайди пол парды, ідөк ит поларзар, пу таға даа «көдіріліп, талайзар түс пар» тізеңер, ол түзер, – нандырған оларға Иисус. ²² Киртініп ала, Худайдаң ниме дее сурзанар, ол нимені аларзар.

Хайдаг үлгүнең?

(Мк 11:27-33; Лк 20:1-8)

²³ Иисус, храмзар киліп, үгрет сыхханда, Андар улуғ абыстар паза чонның ах сағаллары, пас киліп, сурғаннар:

– Киректеріңни хайдаг үлгүнең итчезің? Сағаа мындаг үлгүни кем пирген?

– ²⁴ Мин сірердең пір ле сурығ сурарбын, ағаа нандыр пирзегер, Мин дее сірерге прай нимені хайдаг үлгүнең итчеткенімни чоохтап пирербін, – тіп нандырған оларға Иисус.

– ²⁵ Иоанның кіреске түзіргені хайдаң килген: Худайдаң ма алай кізілердең ме?

Андада олар, пос аразында үзүріп, чоохтасханнар:

– «Худайдаң» тізегіс, Ол сурар: «Андагда ноға сірер Иоаннга киртінмеезер?» ²⁶ Че «Кізілердең» тізегіс, чоннаң хорғыстығ. Олар Иоанны ухаанчы тіп улуғлапчалар нооза.

²⁷ Андада олар Иисусха піди нандырғаннар:

– Пілбинчегіс.

Ол даа оларға теен:

– Мин дее сірерге чоохтабаспын, пу нимелерни хайдаг үлгүнең итчеткенімни.

Ікі харындастанар кип-чоох

– ²⁸ Сірер чи хайди сағынчазар? Пір кізінің ікі оол полтыр. Ол, улуғ оолғынзар парып, теен: «Оолғым! Пүүн парып, минің винограднигімде тоғын». ²⁹ «Хынминчам» тіп нандырған ол, че сағыс хабынып, тоғынарға парған. ³⁰ Анаң ол кізі, кічіг оолғынзар парып, ідөк чоохтанған. «Амох парам, пабан» тіп нандырған оолғы, че позы тоғынарға парбаан. ³¹ Пу ікі оолның хайзы пабазының чахиин толдырған?

Ағаа тееннер:

– Пастағызы.

Иисус оларға теен:

– Сынны сірерге тіпчем, албан чығчаңнар паза чөреечі ипчілер Худай хан-чирінзер сірердең пурун кірерлер. ³² Иоанн сірерзер сын чолны көзіт пирерге килген нооза, че сірер ағаа киртінмеезер. Албан чығчаңнар паза чөреечі ипчілер ағаа киртінгеннер. Сірер, тізең, аны көрген соонда даа, ачырғанмаазар паза ағаа киртінмеезер.

Виноград өскірчеңдердеңер кип-чоох

(Мк 12:1-12; Лк 20:9-19)

— ³³Пасха кип-чоох истіп алыңар. Пір тура ээзі чуртаптыр. Ол, виноград ағастар одырт салып, ибіре сиден тудыбыстыр. Анда виноградты сыға пасчаң оймах хазып алып, хадағчаа иб пүдіріп, аны виноград өскірчеткен кізілерге тузаланаарға пирибізіп, позы пасха чирлерзер парыбыстыр. ³⁴Чистек теерер тус чит килгенде, ол, чалчыларын виноград өскірчеткеннерзер ызып, виноградтаң позының үлүзін ағыл килерге чахаан. ³⁵Че виноград өскірген кізілер, чалчыларын тудып алып, пірсін соғып, паза пірсін өдір салып, халғанчызын, тізең, таснаң чаалааннар. ³⁶Ээзі кізі хатап пастағызынаңох көп чалчы ысхан, че оларны даа идөк иткеннер. ³⁷Арығ полбаста, ол позының оолғын ысхан: «Минің оолғымнаң чалтанарлар, арса», — чоохтанған ол. ³⁸Виноград өскірчеңнер, аның оолғын көр салып, постары алынча чоохтасханнар: «Пу пабазының пайын холға кирчең чалғыс оолғы, параанар, аны өдірібізеңер, халған аның пісти полар». ³⁹Анаң аны, хаап алып, виноградниктең сығарып, өдір салғаннар. ⁴⁰Амды виноградник ээзі, киліп, пу виноград өскірчеңнерні хайди идер?

⁴¹Ағаа тееннер:

— Ол чабалларны айағ чох өдірібізер, виноградникті, тізең, пасхаларына тузаланаарға пирибізер. Олар ағаа виноградты тусында пир турарлар.

⁴²Иисус оларға чоохтаан:

— Сіреер Худай Пічиинде ниме пазыл парғанын хачан даа хығырбаазар ба? «Пүдірігчїлернїң хыйа тастаан тазы соонаң иң кирек, тура пулиин тутчаң тас пол парған. Аны Хан Худай иткен; піске хайдағ хайхастығ ниме ол». ⁴³Аннаар тіпчем сіреерге, Худай хан-чирі сіреердең нандыра алылар, аның чистектерін ағылчатхан кізілерге пирилер. ⁴⁴Пу тасха тўскен кізі чоо тўс парар, ол тас, тізең, пірее кізінің үстўне тўс парза, аны чабыра чоо пазыбызар.

⁴⁵Улуғ абыстарнаң фарисейлер, Иисустың кип-чоохтарын истіп, постарынаңар чоохтапчатханын сизініп, ⁴⁶Аны хаап аларға иткеннер. Че чон Аны ухаанчаа санаан, аннаар олар чоннаң хорыхханнар.

Тойдаңар кип-чоох

(Лк 14:15-24)

22 Иисус оларға аннаң аңдар кип-чоохтар чоохтаан.
 – ²Тигір хан-чирі, позының оолғына ипчи ал пиріп, улуғ той иткен ханға төөй поладыр. ³Ол хан позының нымысчыларын аалчыларны тойға хығыр килерге ызыбысхан, че хығырған кизілері килерге хынмааннар. ⁴Ол пазох пасха нымысчыларын, піди чоохтанып ала, ызыбысхан: «Кизілерні ааллап хығырып, піди тінер: „Чічең нимені мына тимнеп салдым, пуғаларым паза өнетін симірте азырап алған малларым соғыл пардылар. Прай ниме тимде, тойға киліңер“». ⁵Че хығырған кизілері, тізең, аның хығырғанын нимее салбин, пірсі позының хыразынзар, паза пірсі садығ киреенең парыбысхан, ⁶пасхалары, тізең, ханның нымысчыларын, тудып алып, иреелеп, өдірібіскеннер. ⁷Мынзын ис салып, хан тың тарын парған. Ол, позының чаачыларын ызып, кизі өдіргеннерні чох идіп, саарларын өртебіскен. ⁸Анаң хан нымысчыларына теен: «Той чиизі тимде, че хығырған кизілер ағаа турыстығ полбадылар. ⁹Аннаңар, чоллар пірікчеткен орынзар парып, учураан на кизіні тойға хығырыңар». ¹⁰Ол нымысчылар, чолларзар сығып, учураан кизілерні прайзын – хомайларын даа, чахсыларын даа – хығыр килгеннер. Тойға кизі тол чөрібіскен. ¹¹Хан, аалчыларны көрерге сых киліп, тойға кисчең кип-азаан киспеен кизіні көр салған* ¹²«Нанчым, хайди син тойға кисчең кип-азах чох пеер кір килдің?» – чоохтанған ол ағаа. Анзы, тізең, тапсабаан. ¹³Анда да хан нымысчыларына чахаан: «Хаап алыңар аны, азах-холларын палғап, тастындағы харасхызар тастабызыңар. Анда сыыт паза тіс хычыразы полар». ¹⁴Хығыртхан кизі көп, че таллап алған кизі асхынах.

Хағанға – хағанни, Худайға – Худайни

(Мк 12:13-17; Лк 20:20-26)

¹⁵Андада фарисейлер, хыйа парып, Иисусты пірее ондайнаң Позынынох сөзінең тудып аларға чөптескеннер. ¹⁶Анаң постарының хай пірее үгренчілерінең хада Ирод ханға чағын кизілерні Иисуссар ысханнар. Олар, парып, сурғаннар:

* 22:11 Ол туста тойға килген кизілер өнетін кип-азахтығ килченнер.

– Үгретчи! Піс пілчебіс, Син көні кизізин, Худайның чолынча парарға сын үгретчезиң. Син пирдеезінең чалтанминчазың, пирдеезіне чалғанминчазың. ¹⁷ Аннаңар чоохтап пир піске, хайди сағынчазың, піс Рим хағаныға албан төлирге кирекпіс пе алай чох па?

¹⁸ Че Иисус, оларның көйтіктенчеткеннерін көріп, чоохтанған:

– Чойырхостар, Нимее мині сынап одырзар? ¹⁹ Көзіт пиріңер Мағаа албан төлепчеткен ахчаны.

Олар Ағаа динарий ахчаны ағыл пиргеннер.

– ²⁰ Пу динарийде кемнің сомы паза ады? – теен оларға Иисус.

– ²¹ Хағанни, – нандырғаннар Ағаа.

Андада Иисус оларға теен:

– Андагда хағаннин хағанға пиріңер, Худайнин – Худайға.

²² Олар, Аны истіп, таңнап парғаннар. Анаң, Аны анда халғыс салып, парыбысханнар.

Тірілердеңер чоох

(Мк 12:18-27; Лк 20:27-40)

²³ Өлім соонда кизи тірілбинче тіпчеткен саддукейлер, олох күн Иисуссар пас киліп, Аннаң сурғаннар:

– ²⁴ Үгретчи! Моисей пиди теен: «Пирее кизи, пала чох чуртап, үреп парза, ол кизинің харындас-туңмазы, аның ипчизин ал салып, үреен харындазының төлін узаратсын». ²⁵ Пістің чити харындас полған. Улуғ харындазыбыс ипчи алған, че пала чох үреп парған. Моисей Чахии хоостыра аның ипчизин харындазы ал салған. ²⁶ Анзы үреен соонда, ол ипчині ікінчи харындазы ал салған, анаң үзінчизи, иди читинчи харындазына теере, прайзы үрег-леп парғанча. ²⁷ Прайзының соонаң оларның ипчизи үреп парған. ²⁸ Ам олар прайзы тіріл килзелер, ол ипчи кемни полар? Прай харындастар пир ипчинен чуртааннар нооза.

²⁹ Иисус оларға нандырған:

– Сіерер, Худай күзін паза Худай Пічиин пілбин, алчаас ит-чезер. ³⁰ Кизілер, тіріл килзелер, ипчи албинчалар, ирге дее парбинчалар. Олар тигірдегі Худай ангеллері осхас поларлар. ³¹ Үреп парғаннарның тірілеріненер Худай сіерерге чоохтаанын хығырбаазар ба? ³² «Мин Авраамның Худайыбын, Исаактың Худайыбын, Иаковтың даа Худайыбын». Худай үрееннерни нимес, че тіріглерни.

³³ Чон, Аны истіп, Аның үгредине чапсаан.

Иң улуғ чахыҕ

(Мк 12:28-34; Лк 10:25-28)

³⁴ Фарисейлер, тізен, Иисус саддукейлерні хайди тымылдыры-бысханын истіп, хада чыылыс парғаннар. ³⁵ Оларның пірсі, Моисей Чахии пілігчізі, Иисусты сыныхтап, сурған:

– ³⁶ Ёҕретчі! Моисей Чахиинда хайзы чахыҕ иң улуғдыр?

³⁷ Иисус ағаа теен:

– Хан Худайға прай чүрееннен, прай көнніңнен паза прай сағызыңнаң хын. ³⁸ Пу пастағы паза өөн чахыҕ. ³⁹ Ікінчізі дее мынзыох осхас уғаа улуғ чахыҕ: «чағыныңа, позыңа чіли, хын». ⁴⁰ Моисей Чахиинаң ухаанчыларның үҕредии пу ікі чахыҕа төс-тенчелер.

Мессий-Христос кемнің төлі?

(Мк 12:35-37; Лк 20:41-44)

⁴¹ Фарисейлер чыылыс парғанда, Иисус олардаң сурған:

– ⁴² Мессий-Христостаңар сірер ниме сағынчазар? Кемнің Ол төлі?

Ағаа нандырғаннар:

– Давидтің.

⁴³ Иисус оларға теен:

– Андағда ноға Давидке Худай Худы тол парғанда, Давид, Мессийні Хан-пигім тіп адап, піди тіпче: ⁴⁴ «Хан Худай минің Хан-пигіме теен: „Мин Синің прай ыырчыларыңны азааң алтына тастаанча, мында Минің оң саримда одыр тур“». ⁴⁵ Давид Аны Хан-пигім тіп адапчатса, хайди андағда Мессий-Христос Давидтің төлі пол парча?

⁴⁶ Пірдеезі Ағаа пір дее сөс нандыр полбаан. Аннаң сығара пірдеезі Аны сурастырғлирға тідінмеен.

Иисус фарисейлердеңер паза Моисей Чахии пілігчілерінеңер сизіндірче

(Мк 12:38-40; Лк 11:37-52; 20:45-47)

23 Андада Иисус, чоннаң паза Позының үҕренчілерінен чоохтазып, ² піди теен:

– Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер, Моисейнің орнында одырып, аның чахығларын чарытчалар. ³ Сірерге идерге чахаан нимелерні прай толдырып-идіп турынар, че оларға

көөкпенер: олар постары даа чоохтаан нимелерни итпинчелер. ⁴ Олар кизилерге аар паза апарарға сидик чүктерни артыбысчалар, постары, тизен, оларға салааларынаң даа теңерге хынминчалар. ⁵ Прай постарының киректерин кизилерге көзидерге ле тiп итчелер. Хамахтарындағы пiчiктiг чаламаларын чалбахтаң чалбах итчелер, кип-азахтарындағы чачахтарны узуннаң узун итчелер. ⁶ Олар той-пайда тәрде одыраға хынадырлар, синагогаларда, тизен, – алнындағы сiреелерде. ⁷ Орыхта алай чон көп чирлерде, олар кизилерге улуғлап удурларға паза «Ўгретчи! Ўгретчи!» тiп адаттыраға хынадырлар. ⁸ Сiрерниң пiр ле Ўгретчи – Мессий-Христос, сiрер, тизен, прайзыңар харындастарзар, аннаңар постарыңны ўгретче санабаңар. ⁹ Сiрерниң пiр ле Паба пар, Ол тигiрде, аннаңар чир ўстүнде пiр дее кизини паба тiп адирға кирек чоғыл. ¹⁰ Устағчыңар даа сiрерниң пiр ле – Мессий-Христос, аннаңар постарыңны устағчаа санабаңар. ¹¹ Иң улииңар сiрерге прайзына нымысчы ползын. ¹² Позын пөзiк көдiрчеткен кизи, ол төбiн тўзiртер, че позын нимее салбинчатхан кизи, ол көдiртер нооза.

Хыйал сiрерге

– ¹³ Хыйал сiрерге, Моисей Чахии пiлiгчiлерi паза фарисейлер! Чойырхостар! Сiрер кизилердең Тигiр хан-чирiн чабысчазар. Постарың даа андар кирбинчезер, андар кирерге итчеткеннерни дее кирбинчезер.

¹⁴ Хыйал сiрерге, Моисей Чахии пiлiгчiлерi паза фарисейлер! Чойырхостар! Сiрер өкiс ипчiлерниң чурттарын тонапчазар, анан, пасхалары көрзiннер тiп, чойланып, ўр пазырчазар. Пу нименiң ўчўн улам хатығ чарғы полар сiрерге.

¹⁵ Хыйал сiрерге, Моисей Чахии пiлiгчiлерi паза фарисейлер! Чойырхостар! Сiрер, талайлар паза чирлер ибiре чөрiп, постарына ўгретчiлер тилепчезер. Пiреезiн таап алзар, тизен, аны ўгретчiлерге айландырып, постарыңнаң iкi хати хомай ит салып, көйчеткен көлзер тастатчаң кизи итчезер.

¹⁶ Хыйал сiрерге, харах чох устағчылар! «Храмнаң обалланып, аны толдырбаза даа хайтпас, че храмдағы алтыннаң обалланғанын хайди даа толдыраға кирек» тiп ўгретчезер. ¹⁷ Харах чох алығлар! Хайзы артыхтыр? Алтын ма? Алай алтынны чарытчатхан храм ма? ¹⁸ Идөк сiрер «Тайығ орнынаң обалланып, аны толдырбаза даа хайтпас, че ол орынға салған сыйыхнаң обалланғанын

хайди даа толдырарға кирек» тіп үгретчезер. ¹⁹Харах чох алығлар! Хайзы улуғдыр? Сыйых па? Алай ол сыйыхты чарытчатхан тайығ орны ба? ²⁰Аннаңар кем тайығ орнынаң обалланча, ол ідök тайығ орнындағы прай сыйыхнаң обалланча. ²¹Кем храмнаң обалланча, ол храмнаң даа, андағы Худайнаң даа обалланча. ²²Че кем тигірнең обалланча, ол Худай үлгү сиреезінең дее, анда одырчатхан Худайнаң даа обалланча.

²³Хыйал сіерге, Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіерер, мята, анис паза тмин өскіріп, Худайға онынчы чардығын пирчезер, че Моисей Чахииның ин өөн үгредин – чарғыны, өлчейні паза киртіністі – постарыңнаң хыйа тастапчазар. Сіерер анзын идіп, мынзын даа ундубасха кирексер. ²⁴Харах чох устағчылар! Сарығ сеектерні сүүп, тастапчазар, тибелерні, тізең, азырчазар!

²⁵Хыйал сіерге, Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіерер чірче-айахтың тастын на арығлап салчазар, оларның істінде, тізең, азымахтаныс паза сын нимес нимелер толдыра. ²⁶Харах чох фарисей! Пастап айахнаң чірченің істін арығлап сал, андада аның тасты даа арығ полар.

²⁷Хыйал сіерге, Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіерер хазарт салған хомдылар осхассар. Тастынаң олар сіліг көрінчелер, істілеріне, тізең, өлген кізілернің сөөктері паза аннаң даа пасха чызығ нимелер тол парғаннар. ²⁸Сіерер ідök тастынаң арығ чүректіг кізілер осхассар, че істіңерде чойырхоссар паза сайбағчызар.

²⁹Хыйал сіерге, Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіерер ухаанчыларны көмчең орыннар пүдірчезер паза арығ чүректіг кізілерге хумартхы тастар чазапчазар. ³⁰Анаң тіпчезер: «Піс адаларыбыс тузында чуртаан ползабыс, ухаанчыларның ханын төгерінде араласпасчыхпыс». ³¹Пу ондайнаң сіерер, ухаанчыларны өдірген кізілернің төллірі полчабыс тіп, постарыңнаң тоғыр киречілепчезер. ³²Андағ полза, сіерер, пабаларың пастаан киректерні аннаң андар идіп, тоос салыңар. ³³Чыланнар, чылан палалары! Көйчеткен көлнің чарғызынаң хайди тизіп аларзар? ³⁴Аннаңар сіерер ухаанчыларны, хыйғаларны паза үгретчілерні ысчам, че сіерер оларның хай піреелерін өдір саларзар, піреелерін кіреске хазап саларзар, пасхаларын, тізең, постарыңның синагогаларында соғып, саардаң саарға сүр чөрерзер. ³⁵Иди сіерер чир үстүнде арығ чүректіг прай кізілернің

төгілген ханы үчүн пыролыг поларзар: арыг чүректіг Авельнін төгілген ханынаң сығара сіерге храмның паза тайыг орнынын аразында өдірт салған Варахийнің оолгы Захарийнің төгілген ханына теере! ³⁶Сынны сіерге тіпчем, прай пыро пу төлге түзер.

Иерусалимни сизіндірткені

(Лк 13:34-35)

– ³⁷Иерусалим! Иерусалим! Ухаанчыларны өдірчеткен паза позыңзар ысханнарны тастарнаң чаалапчатхан саар! Нинче хати Мин, палаларын ханат алтына чыыпчатхан хус чіли, палаларыңны чыып аларға хынғам, че син хынмаазың! ³⁸Мына, туранар ээн халарға чөр. ³⁹Тіпчем сіерге: «Алғас ползын Хан Худайның адынаң Килигенге!» тіп хысхырбаанда, Мини паза көрбессер.

Храмның иңзерілерінеңер паза чир үстүнің тоозыларынаңар

(Мк 13:1-23; Лк 21:5-24)

24 Иисус храмнаң сығып париғанында, үгрөнчїлерї, Ағаа храмны көзїдерге тіп, пас килгеннер. ²Иисус, тізең, оларға теен:

– Прай пу нименї көрчезер бе? Сынны тіпчем сіерге, мында тас үстүнде тас халбас, прай иңзерїл парар.

³Иисус Елеон тағда одырчатханда, тізең, Андар үгрөнчїлерї ле килїп, Аннаң сурғаннар:

– Чоохтап пир піске, хачан полар ол ниме? Түгенчї тус поларына паза Синїң килерїне хайдағ танығ полар?

– ⁴Китенїңер! Пірдеезїне алаахтыртпаңар, – нандырған оларға Иисус.

– ⁵Көп кїзі Минїң адымнаң аданып килер. «Мин Мессий-Христоспын!» тіп турарлар, көп чонны алаахтырып аларлар. ⁶Ідөк чағынғы паза ыраххы чаалардаңар истерзер. Көріңер, тың хорыхпаңар. Прай ол полчаң ниме, че анзы ам даа түгенчїзі нимес. ⁷Чон чоннаң, хан ханнаң тоғыр көдірілер. Анда-мында өзөгїс-хырылыстар паза чир тітірезї полар. ⁸Прай пу нимелер пала төрідерде пасталчатхан ағырығлар осхастар. ⁹Андада сіерернї иреелеп өдірерлер. Минїң адымның үчүн сіерернї прай чоннар хырт көрер. ¹⁰Андада үгрөнчїлернїң аразында көп кїзі Худайдан хыйа улыбызар, пірсї пірсін садып, удур-төдір пу

харахнаң көріспестер, ¹¹көп чой ухаанчы сых киліп, көп чонны алаахтыр салар. ¹²Чабал ниме иртіре көп поларынаң, көп кізіде хыныс сооп парар. ¹³Тоозазын сыдас парыбысхан на кізі арачылан халар. ¹⁴Че пастап, пу Тигір хан-чирінеңер Чахсы Хабарны прай чир үстүндегі чоннар иссиннер тіп, чоохтирлар. Анаң на түгенчізі килер.

¹⁵Ызых орында чиркестіг нименің турчатханын көр салзаңарох – анзынаңар ухаанчы Даниил* чоохтаан полған (хығырған кізі пілер аны) – ¹⁶Иудей чиріндегілер тағларзар тиссиннер, ¹⁷тура хырындағы кізі ибінзер, пірее ниме аларға тіп, кірбезін, ¹⁸хырадағы кізі кип-азаан аларға ибзер алдыра чүгүрбезін. ¹⁹Ол күннерде тойлығ паза час палалығ ипчілерге хыйал-чобағ түзер! ²⁰Сірге хысхызын алай ба суббота күн тизерге киліс парбазын тіп, пазырынар. ²¹Андада чир пүткеннең сығара амға теере хачан даа полбаан паза хачан даа полбас илбек чобағ полар нооза. ²²Ол күннер хызырылбаан ползалар, пір дее тіріг ниме арачылан полбасчых, че таллап алған кізілер үчүн андағ күннер хызырыларлар.

Кізі Оолғы килерінеңер

– ²³Сірге, «Мына мында Мессий-Христос!» алай «Ол тігде» тіп, піреезі чоохтанза, киртінмеңер. ²⁴Көп чой мессий-христостар паза чой ухаанчылар сыға саларлар нооза. Ондай полза, олар, таллап алған кізілерні дее алаахтырып аларға полып, илбек танығлар паза хайхастар идерлер. ²⁵Көріңер, Мин сірге азынада чоохтап пирдім. ²⁶Алай сірге «Мына Ол хуу чазыда» тізелер, парбаңар андар; «Ол мында, көрінмес чирде» тізелер, киртінмеңер. ²⁷Хайди сағын, іскер чарып, кидер дее көріне халадыр, Кізі Оолғының даа килері андағ полар. ²⁸Хусхуннар сөөк чатчатхан чирзер чылызадырлар нимес пе зе?

²⁹Ол күннердегі чобағ соонда кинетін күн пүлестел парар, ай чарыбас, чылтыстар тигірдең түс парарлар, тигірнің күстери тітери түзерлер. ³⁰Андада тигірде Кізі Оолғының тании көріне түзер. Тигір пулуттарынча улуғ сабланызында паза күзінде

* 24:15 Пу чиркестіг нимедеңер Пурунғы Молчағның «Даниил ухаан чоохтары» киндезінде пазыл парған (9:27; 11:31; 12:11). Піди ол пасха худайларға киртінчеткен кізілернің тайығ орнын адаан. Олар пу тайығ орынны Иерусалимдегі храмда пүдір салғаннар.

парчатхан Кізі Оолғын көре, чир үстүндегі прай чоннар ылғап сығарлар. ³¹Ол чирнің төрт пулиинзар Позының ангеллерін чоон табыстығ пырғылығ ызыбызар. Олар Аның таллап алған кізілерін тигірнің пір хыринаң пасха хырина теере чыып аларлар.

Ол күн хақан полар?

(Мк 13:24-31; Лк 21:25-33)

– ³²Сірерге смоква ағазы көзідім ползын: аның салаалары, нымзап парып, пүрлен сыхсалар, чайғы чагдап одырғанын пілчезер. ³³Ідөк, Минің чоохтаанымның толчатханын көр салзанар, пілерзер – Кізі Оолғы чағын, ізік хыринда. ³⁴Сынны чоохтапчам сірерге, прай пу ниме амғы төл үзілгелеккеөк полар. ³⁵Тигірнең чир чіт парарлар, Минің сөзім, тізең, халар.

– ³⁶Ол күннеңер, ол тустанар пірдеезі, тигірдегі ангеллер дее пілбинчелер. Аны Пабам на чалғызан пілче. ³⁷Нойнын тузында хайди полған, ідөк Кізі Оолғы килер туста полар. ³⁸Суғ тазар күннернің алнында Ной поэның улуғ кимезіне одырыбысханынча, ідөк чееннер, іскеннер, ипчі алғаннар паза ирге парғаннар. ³⁹Чир үстүне суғ чайылып, прайзын хыр парыбысханча, олар ниме полчатханын піл тее полбааннар. Кізі Оолғы килзе, ідөк полар. ⁴⁰Андада хырадағы ікі кізідең пірсі алылар, паза пірсі – тасталар. ⁴¹Теербеннең ун тартчатхан ікі ипчинің пірсі алылар, паза пірсі – тасталар. ⁴²Сіреп пілбинчезер, ноо туста Хан-пигіңер килер, аннаңар сиргек опыңар. ⁴³Че сіреп пілчезер, тура ээзі оғырның килер тузын пілген полза, ол сиргек поларчых, оғырға даа туразына кірерге пирбесчік. ⁴⁴Кізі Оолғы сіреп пір дее сағыбаан туста чиде салар, аннаңар хақан даа тимде опыңар.

Ізестіг паза ізестіг нимес нымысчы

(Лк 12:41-48)

– ⁴⁵Кем андагда ізестіг паза хыйға нымысчы? Тура ээзі, чічен нимені нымысчыларға тузында пир турзын тіп, нымысчыны турғысхан. ⁴⁶Ээзі киліп, нымысчының іди хайынчатханын көрзе, хайдағ часкалығ ол нымысчы! ⁴⁷Андада, сынны чоохтапчам сірерге, ээзі андағ нымысчыны прай тура-хазаазын көрерге турғыс салар. ⁴⁸Че хомай нымысчы полза, поэзы поэзына «Минің ээзім табырах килбес» тіп ала, ⁴⁹арғыстарын соғып, ізеечілернең хада ізіп, чіп чөрер. ⁵⁰Андада мындағ нымысчының ээзі ол

сағыбаан күнде, ол сағынмаан туста чиде салар, ⁵¹аны ыра-чара тартып, чойырхостарни осхас үлүстіг идер. Анда сыыт паза тіс кычыразы полар.

Он хыстаңар кип-чоох

25 – Андада, чарытхыларын алып, ипчі алчатхан оолны удур-лирға сыххан он хысха төөй полар Тигір хан-чирі. ²Ол хыстарның пизи уғаа хыйға полған, халған пизи, тізең, нимее чарабаан. ³Нимее чарабааннар, чарытхыларны алып, көйдірчен хайахтарын албин салтырлар. ⁴Хыйғалар, тізең, чарытхыларны паза ідістеріне толдыра хайах алып алғаннар. ⁵Че ипчі алчатхан оол орайлатчатханда, прайзы, сабыхсып, узубысхан. ⁶Орты хараада, тізең, «Мына ипчі алчатхан оол килир, аны удурлирға сығыңар» тіп хысхырған табыс истіл парған. ⁷Андада прай хыстар, усхун килип, чарытхыларын иптебіскеннер. ⁸Нимее чарабаан хыстар, тізең, хыйғаларына тееннер: «Пістің чарытхыларыбыс үсчелер, аннаңар хайахтарыңнаң көп нимес піске пиріңер». ⁹«Андада ол хайах піске дее, сірерге дее читпес. Сірер, садыгчыларзар парып, постарыңа садып алыңар» тіп нандырғаннар хыйғалары. ¹⁰Олар хайах садызып аларға парыбысхан туста ипчі алчатхан оол чиде салған. Прай тимнен салған хыстар аннаң хада тойға кір парыбысханнар, ізік, тізең, чабыл парған. ¹¹Анаң пайаағы хыстар, айлан килип, чоохтанғаннар: «Ээзі кізі! Ээзі кізі! Ас пир піске ізікті!» ¹²«Сынны тіпчем сірерге, Мин сірерні пілбинчем» тіп нандырған оларға ипчі алчатхан оол.

¹³Кип-чоохты тоозып, Иисус теен:

– Сірер Кізі Оолғының килер күнін дее, тузын даа пілбинчезер, аннаңар сиргек полыңар.

Таланттаңар кип-чоох*

(Лк 19:11-27)

– ¹⁴Ідөк Тигір хан-чирі пасха чирзер парчатхан паза, поэның нымысчыларын хығырып, нинче пар нимезін көрерге чыхыпчатхан кізее төөй. ¹⁵Оларның полғанына ла сүмезі хоостыра ахча пирген ол: пірсине пис талант, ікінчизине – ікі, үзінчизине – пір. Позы сах андох парыбысхан. ¹⁶Пис талант алған нымысчы, парып, ол ахказын кирекке тuzаланып, хоza пис талант идіп

* 25:13 *Талант* – күмүс ахча.

алған. ¹⁷Ідök ікі талант алған нымысчы соонаң хоza ікі талант идіп алған. ¹⁸Пір талант алған нымысчы, тізең, парып, аны чирге көөм салып, иди ол ээзінің кұмүзін чазыр салған. ¹⁹Илееде тус ирткенде, нымысчыларның ээзі, айланып, нымысчыларынан нандырығ сурған. ²⁰Пис талант алған нымысчы, киліп, хоza пис талант ағыл пирип, теен: «Ээзі кізі, син мағаа пис талант пиргезің, мына мин оларға хоza пис талант тоғынып алғам». ²¹«Чахсы паза ізестіг нымысчым! Син кічиг киректе ізестіг полдың. Мин сині көп нименің пазында турғызарбын. Ээзіңнең хада өрін» — тіп нандырған ағаа ээзі. ²²Ікі талант алған нымысчы даа, пас киліп, теен: «Ээзі кізі! Син мағаа ікі талант пиргезің. Мин оларға хоza ікі талант тоғынып алғам». ²³«Чахсы паза ізестіг нымысчым! Син кічиг киректе ізестіг полдың. Мин сині көп нименің пазында турғызарбын. Ээзіңнең хада өрін», — теен ағаа анын ээзі. ²⁴Пір талант алған нымысчы, пас киліп, теен: «Ээзі кізі! Мин синің хатығ хылиинны пілчем. Таарыбаан чирде ас кисчезің, чайа тастабаан чирде теерчезің. ²⁵Аннаңар мин, синнең хорығып, парып, синің ахчаңны чирге чазыр салғам. Мына сағаа сини». ²⁶Ээзі ағаа нандырған: «Арғаас паза нимее чарабас нымысчы! Мин таарыбаан чирде ас кисчеткенімні, чайа тастабаан чирде теерчеткенімні піліп, ²⁷син кұмүс ахамны садығчыларға пирибізерге кирек полғазың. Мин, тізең, киліп, парыс алып аларчыхпын. ²⁸Амды пір талантты, аннаң алып, он таланттыг кізее пирибізіңер. ²⁹Ниме-ноозы пар полған на кізіни хозылып одырар, че ниме-ноозы чох кізі пар даа нимезін пыластырар. ³⁰Пу нимее чарабаан нымысчыны, тізең, тастындағы харасхызар тастабызыңар: анда сыыт паза тіс хычыразы полар» тіп, Иисус піди хосхан:

— Хулаа пар кізі иссін!

Чоннарны чарғылааны

— ³¹Хачан Кізі Оолғы Позының сабланызында паза Аннаң хада прай ах-арығ ангеллері чиде салзалар, андада Ол Позының сабланыстығ ұлгү сіреезіне одырыбызар. ³²Аның алнына прай чоннар чыылыс килерлер. Андада оларны, мал хадарчызы хойларны өскілердең чарчатхан чили, Ол ікі чара чар салар. ³³Хойларны Позының оң саринзар турғыс салар, өскілерні, тізең, — сол саринзар. ³⁴Анаң хан Позынаң оң сариндағыларға чоохтанар: «Минің Пабам алғааннары, киліңер, чир чайалғаннаң сығара

сігерге тимнелген хан-чирін алыңар. ³⁵ Мин астапчатханда, сірер мині азыраазар, сухсаанымда – суғ пиргезер, хончаң чир чох чөрчеткенімде – тураңарда хондырғазар, ³⁶ кип-азах чох полғанымда – тонандырғазар, ағырчатханымда – мині көргезер, харибде одырчатханымда – Минзер килгезер». ³⁷ Андада арығ чүректіг кізілер Ағаа нандырарлар: «Хан-пигібіс! Хақан піс, Синің астапчатханыңны көріп, азыраабыс? Алай, сухсапчатханыңны көріп, суғ пиргебіс? ³⁸ Хақан піс Сині, хончаң чир чох чөрчеткеніңні көріп, турабыста хондырғабыс? Алай, кип-азааң чохта, тонандырғабыс? ³⁹ Хақан піс, ағырчатханыңны алай харибде одырчатханыңны көріп, Синзер килгебіс?» ⁴⁰ «Сынны сігерге тіпчем, сірер кічиг харындастарымның пірсіне иткен нимелерні мағаа даа иткезер» тіп нандырар оларға хан. ⁴¹ Андада Позының сол саринда турчатханнарға чоохтанар: «Хыйа парыңар миннен, хаарғаннар. Сайтанға паза аның ангеллеріне тимнелген успас отха кіріңер. ⁴² Мин астап чөрчеткенде, Мағаа чиис пирбеезер. Сухсапчатханда, Мағаа суғ пирбеезер. ⁴³ Хончаң орын чох чөргенде, Мині тураа кирбеезер. Кип-азах чох полғанда, Мині тонандырбаазар. Ағырчатханда паза харибде одырчатханда, сірер Мині көрбеезер». ⁴⁴ Андада олар, Ағаа нандырып, тирлер: «Хан-пигібіс! Хақан піс, Синің астапчатханыңны алай сухсапчатханыңны, алай хончаң чир чох чөрчеткеніңні, алай кип-азах чох полғаныңны, алай ағырчатханыңны, алай харибде одырчатханыңны көріп, Сағаа полыспаабыс?» ⁴⁵ Андада Ол нандырар оларға: «Сынны сігерге тіпчем, Минің пу кічиг харындастарымның піреезіне итпеен чахсы нимені Мағаа даа итпеенге саналар». ⁴⁶ Анаң мыннары тоозылбас хатығ чарғаа ызыларлар, арығ чүректіг кізілер, тізең, мөгі чуртассар парарлар.

Иудейлернің хара сағызы

(Мк 14:1-2; Лк 22:1-2; Ин 11:45-53)

26 Прай пу нимені чоохтирын тоозып, Иисус үгренчілеріне теен: – ² Ікі күн пазынаң Пасха тіп үлүкүн^с поларын пілчезер. Андада Кізі Оолғын кіреске хазап саларға пирибізерлер.

³ Ол туста иң улуғ абыстың – Кайафаның туразынзар улуғ абыстар, Моисей Чахии пілігчілері паза ах сағаллар чыылыс парғаннар. ⁴ Пу чыылығда олар Иисусты көйтікнең тудып аларға, анаң өдірібізерге чарат салғаннар, ⁵ че «Аны үлүкүнде идерге чарабас, чон чабалланып хайнир» тіп чоохтасханнар олар.

Иисус Вифанийде

(Мк 14:3-9; Ин 12:1-8)

⁶Вифаний аалда Иисус хачан-да ходыр чызыҥ палыҥлыҥ Симонның туразында полғанда, ⁷Аныңзар пір ипчі, аарлыҥ миро хайахтыҥ алавастр ідізін тудынып, пас килген. Одырчатхан Иисустың пазына ідістегі хайахты ур сыххан. ⁸Иисустың үгрэнчілері, аны көр салып, тарынып, чоохтанғаннар:

— Аны нимее іди үредерге кирек? ⁹Пу хайахты аарлыҥа сadyп, ахчазын чох кізілерге үлебизерге чарирчых.

— ¹⁰Нимее сірер ипчіні хомзындырчазар? Ол Мағаа чахсы ние ит салған, — теен Иисус, нимеденер чоохтанчатханнарын сизініп, — ¹¹Чох кізілер сірернің хыриңарда хачан даа поларлар. Че Мин сірернең хада сыбыра полбаспын. ¹²Пу ипчі, хайахты үстүме урып, Мині чыып саларларына тимнеп салды. ¹³Сынны чоохтапчам сірерге, прай чир-чалбахта Чахсы Хабар тарадылар, ноо даа чирде пу ипчіні ундубас үчүн, ол иткен нимеденер чоохталар.

Иуда Искариоттың садынғаны

(Мк 14:10-11; Лк 22:3-6)

¹⁴Андада Иисустың он ікі үгрэнчізінің пірсі — Иуда Искариот ат ал чөргені — улуҥ абыстарзар парған.

— ¹⁵Мин Иисусты сірерге садыбыссам, Аның үчүн ние пирерзер мағаа? — теен Иуда.

Абыстар ағаа отыс кұмұс манит пиргеннер. ¹⁶Ол тустаң сығара Иуда Иисусты оларның холына пирібізер ондай сағып сыххан.

Ұлүкүн чиизін тимнеені

(Мк 14:12-16; Лк 22:7-13)

¹⁷Ачытпаан халас ұлүкүнінің пастағы күніндөк үгрэнчілері, Иисуссар пас киліп, сурғаннар:

— Піс Сағаа Пасха тіп ұлүкүннің чиизін хайда тимнеп пирибіс тіп сағынчазың?

¹⁸Иисус оларға теен:

— Сірер, саарда пір кізізер парып, чоохтанар ағаа: «Ұгретчі тіпче: „Минің тузым чағын. Синде Пасха ұлүкүнін үгрэнчілерімнең хада иртірербін“».

¹⁹Ұгрэнчілері, Иисус хайди чоохтаан, ідөк иткеннер. Пасха тіп ұлүкүн чиизін тимнеп салғаннар.

Иирдегі чиис

(Мк 14:17-26; Лк 22:14-20; Ин 13:21-30; 1 Кор. 11:23-25)

²⁰ Иир пол парғанда, Ол стол кистіне үгренчілерінең хада одырған. ²¹ Азыранчатханнарында, Иисус чоохтанған:

– Сынны сірерге тіпчем, сірернің пірсі Мини садыбызар.

²² Ұгренчілері, тың хомзын парып, полғаны ла Иисустаң сур сыххан:

– Хан-пигім! Анзы минмін ме?

– ²³ Холын аяхха Миннең хада сунған кізі Мини садыбызар, – нандырған Иисус,

– ²⁴ Итсе-де, Кізі Оолғы Аннаңар Худай Пічиинде пазылған хоостыра өл парар, че хыйал Кізі Оолғын сатчатхан кізее! Ол кізее төрібеске артых поларчых.

²⁵ Ол туста Аны садарға чөрчеткен Иуда теен:

– Анзы минмін ме, Ұгретчі?

– Син чоохтадың аны, – нандырған Иисус.

²⁶ Олар азыранчатхан туста, Иисус халасты, алып алып, алғабызып, сындырған, анаң аны үгренчілеріне үлеп, теен:

– Мыны алып, чінер, пу Минің ит-сөөгім.

²⁷ Анаң, чірче алып, алғыстап, үгренчілеріне пиріп, теен:

– Прайларың мыннаң ізіңер. ²⁸ Пу Наа Молчағны таныхтапчатхан ханым. Ол көп кізілернің чазыхтарын позыдар үчүн төгілче. ²⁹ Тіпчем сірерге: Мин Пабамның хан-чирінде наа арағаны сірернең хада ісчең кўнге теере пу виноград арағазын паза іспеспін.

³⁰ Анаң олар, Худайны саблапчатхан ырны ырлап ала, Елеон тағзар парғаннар.

Пётрның хыйа поларын ухаанчылааны

(Мк 14:27-31; Лк 22:31-34; Ин 13:36-38)

³¹ Анаң Иисус оларға теен:

– «Хадарчыны өдірібізербін, андада өөрдегі хойлар пытырас парарлар» тіп Пічікте пазылған. Аннаңар пу хараазын сірер прайзыңар Мини тастап парыбызарзар. ³² Че тірілген соонда, Мин сірерні Галилей чирінде сағирбын.

– ³³ Синнең прайзы даа айланыбысса, мин хачан даа Синнең аар айланмаспын, – теен Иисусха Пётр.

– ³⁴ Сынны сағаа тіпчем: пуох хараазын, питук тапсаалахха даа, син Миннең үс хати хыйа улыбызарзың, – нандырған ағаа Иисус.

³⁵ Че Пётр Ағаа теен:
– Синнең хада өлімге дее парарға киліссе, мин Синнең хыйа полбаспын.

Пасха даа үгрөнчлери іди тееннер.

Иисус Гефсиман садында

(Мк 14:32-42; Лк 22:39-46)

³⁶ Анаң Иисус, үгрөнчлериңең хада Гефсиман тіп адалчатхан орынзар киліп, үгрөнчлериңе теен:

– Сірер мында одыр турыңар. Мин, парып, тігде пазырып алим.

³⁷ Анаң, Пётрны паза Зеведейнің ікі оолғын Позынаң хада апарып, илеп-чобал сыххан.

– ³⁸ Чобаам сини чох улуғ, ол Мини өдір парир. Миннең хада мында халыңар, узубаңар, – теен оларға Иисус.

³⁹ Позы, тізең, оортах арах пастыр парып, чирге тўндере тўзіп, пазыр сыххан:

– Пабам! Ондай пар полза, пу хыйаллығ чірчені Миннең оортах ал! Че Мин хынғанни нимес, Син хынғанни ползын!

⁴⁰ Анаң үгрөнчлериңер киліп, оларның узупчатханнарын көріп, Пётрға теен:

– Хайди сірер Миннең хада, узубин, пір час таа пол полбадар? ⁴¹ Хычыхха пастырбас үчўн, узубаңар, пазырыңар. Кізі көңні кўстіг, че ит-сөөгі порг.

⁴² Анаң ікінчизин оортах парып, Ол пазыр сыххан:

– Пабам! Пу ўлўс Миннең хыйа иртчее чох полып, Мағаа ол ўлўсті хайди даа иртерге килісчесте, Синің көңніңче ползын.

⁴³ Нандыра киліп, көрзе, тігілернің харахтары постары ла чабыл парчатханнаңар, олар пазох узупчалар. ⁴⁴ Иисус, пазох оларны халғыс салып, оортах пастыр парыбысхан. Хатап олох сөстерні чоохтанып, ўзинчизин пазырған. ⁴⁵ Анаң киліп, үгрөнчлериңеңе чоохтанған:

– Сірер, ам даа узуп, тынанчазар ба? Көрінер! Кізі Оолғының чазыхтығларның холына кірер тузы чит килді. ⁴⁶ Турыңар, парааңар: Мини садыбысхан кізі чит килді.

Иисусты тудып алғаннар

(Мк 14:43-50; Лк 22:47-53; Ин 18:3-12)

⁴⁷ Иисус іди чоохтанчатхан тустох Иуда, он ікі үгрөнчизинің пірсі, чиде тўскен. Аннаң хада, тізең, хылыстар паза өзектер тудын

салған улуғ абыстарнаң ах сағаллар ысхан көп кизи килген. ⁴⁸Иисусты садыбысхан Иуда кизилерге мындағ танығ пирген полған:

– Мин охсанғаны сирерге кирек полар. Анзын хабарзар!

⁴⁹Сах андох Иисуссар пас киліп:

– Изен, Ыгретчи! – тіп, охсаныбысхан Аны. ⁵⁰Иисус ағаа теен:

– Нанчы, син нимее пеер килдің?*

Ол туста кизилер, Иисуссар пас киліп, Аны, хаап, пик тудып алғаннар. ⁵¹Иисуснаң хада полғаннарның пірси, хылызын сығар киліп, ин улуғ абыстың нымысчыларының пірсинің хулаан кизе сабысхан. ⁵²Андада Иисус ағаа теен:

– Хылыс хапхан кизи хылыстаңох өлер, аннаңар хылызыңны нандыра сух сал. ⁵³Мині Пабамнаң полызығ сур полбас тіп сағынчазың ма? Сурынзамох, Ол Мағаа он ікі түбеннең дее көп ангел ыс пирер. ⁵⁴Андада Худай Пічиинде прай ниме толдырыл парарға кирек тіп пазылғаны хайди толар?

⁵⁵Анаң Иисус чонға чоохтанған:

– Сирер, хылыстар паза өзектер алып алып, Мині, сайбағчыны чили, тудып аларға килдіңер бе? Мин, күннің сай храмда сирерні үгретіп одырчаң полғам, сирер, тізең, Мині хаппачаңзар.

⁵⁶Прай пу ниме ухаанчыларның чоохтааны тол парзын тіп пол парған. Андада Иисустың үгретчилері прайзы, Аны тастап, тизибіскен.

Иисус өөркі чарғы алнында

(Мк 14:53-65; Лк 22:54-55, 63-71; Ин 18:13-14, 19-24)

⁵⁷Иисусты тудып алған кизилер Аны Кайафа тіп ин улуғ абысар ағыл килгеннер. Анда Моисей Чахии пілігчилерінең ах сағаллар чыылыс парған полғаннар. ⁵⁸Пётр Иисустың соонча, илееде оортах парып, ин улуғ абыстың чуртына килген. Пу нименің хайди тоозыларын піліп алар үчүн, ол нымысчыларнаң хада сиден істінде одыр салған. ⁵⁹Улуғ абыстар, ах сағаллар паза прай өөркі чарғы, Иисусты өлімге чарғылабызарға тіп, Аннаң тоғыр чой киречилес тілееннер. ⁶⁰Че таап полбааннар. Көп чой киречи килген дее полза, киректері киліспеен. Ин соонаң ікі чой киречи киліп, тееннер:

* 26:⁵⁰ Грек тілінде «Син нимее пеер килдің» сөстерні «Идер нименні табырах ит сал» тіп тее піліп аларға чарир.

– ⁶¹ Иисус чоохтанған: «Мин Худай храмын, прай иңзерібізіп, үс кўнге наазынан пўдир саларбын».

⁶² Иң улуғ абыс, орнынаң турып, Иисусха теен:

– Олар Синнең тоғыр киречілепчеткеннеріне ноға пір дее ниме нандырбинчазың?

⁶³ Иисус тапсабаан. Анаң улуғ абыс пазох теен:

– Тіріг Худайның адынаң чоохтап пир піске, Синзің ме Мессий-Христос, Худай Оолғы?

⁶⁴ Иисус ағаа піди нандырған:

– Син анзын поэң чоохтадың, че Мин сірерге прайзыңарға тіпчем:

Мының соонда сірер Кізі Оолғын Чайаачының оң саринда одырчатханын паза тигірдегі пулуттарча килчеткенін көрерзер.

⁶⁵ Андада иң улуғ абыс, кибін тали тартып ала, теен:

– Мына, Худайдаң тоғыр чоохтанча! Піске паза киречілер кирек пе? Худайдаң тоғыр чоохтанғанын сағам на истіңер! ⁶⁶ Ниме сағынчазар?

– Ол пыролығ, аннаңар өл парзын! – нандырғаннар олар.

⁶⁷ Анаң, сырайына түкүріп, сохханнар Аны. Пасхалары, тізең, наахтап, ⁶⁸ тееннер:

– Ухаанчыла піске, Мессий! Че, чоохта, кем сапты Сині?

Пётр төдир хылынғаны

(Мк 14:66-72; Лк 22:56-62; Ин 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Пётр тасхар тура алнында одырчатхан туста, андар пір сў-мекчін ипчі пас киліп, теен:

– Син дее Галилей чиріндегі Иисуснаң хада полғазын.

⁷⁰ Че ол, прайзының көзіне тоғыр саап, теен:

– Пілбинчем, нимеденер чоохтанчазың.

⁷¹ Ол, сиден тастынзар сығып, пас париганда, пазох пір ипчі, аны көр салып, андағы кізілерге теен:

– Ол Назареттегі Иисуснаң хада полған.

– ⁷² Мин ол Кізіні пілбинчем, – тіп обалланып ала тоғыр сапхан Пётр.

⁷³ Тўрче полғанда, анда турчатхан кізілер, пас киліп, Пётрға тееннер:

– Син сынап таа оларның пірсізің, чооғыңнаң пілдістіг нооза.

⁷⁴ Андада Пётр теен:

– Обал Худай! Сынны чоохтапчам, мин Ол Кізіні пілбинчем.

Олох туста питук тапсабысхан. ⁷⁵ Андада Пётр Иисустың «Питук тапсаанча, син үс хати Миннен төдір пазынарзың» теенін сағысха кир килген. Анад, оортах парып, ол ачығ ылғабысхан.

Иисусты Пилатсар апарғаны

(Мк 15:1; Лк 23:1-2; Ин 18:28-32)

27 Иртен иртөк прай улуғ абыстар, чонның ах сағалларынан хада чыылызып алып, Иисусты өлімге хайди чарғылачан тіп, чөптес сыхханнар. ² Анад Иисусты, палғап алып, Римдегі Хағанның адынаң мында пастых полчатхан Понтий Пилатсар апарғаннар.

Иуда Искариоттың өлімі

³ Андада Иисусты садыбысхан Иуда, Аны өлімге чарғылааннарын көріп, пыросынып, улуғ абыстарнаң ах сағаллардаң алған отыс күмүс манитті оларға нандыра пирибізіп, ⁴ піди теен:

– Мин, пырозы чох Кізіні сірернің хольнараға пирип, чазых ит салдым.

– Пістің анда пір дее киреебіс чоғыл, позың көр, – тееннер олар ағаа.

⁵ Иуда, ол ахчаларны храмда тастабызып, тасхар сых чөрибіскен, аннаң парып, пооныбысхан. ⁶ Улуғ абыстар, ол ахчаны чыып алып, чоохтасханнар:

– Пу ахчаларда хан пар, Моисей Чахии хоостыра андағ ахчаларны храмдағы аарлығ нимелер салчаң орында тударға чарабас.

⁷ Чөптезіп алып, ол ахчаа олар тойдаң ідістер итчеткен устың чирін садып алғаннар. Анда пасха чирдең килген кізілерні чыңчаң орын ит саларға чарат салғаннар. ⁸ Аннаңар ол чирні пүүн дее «Ханның чир» тіп адапчалар. ⁹⁻¹⁰ Андада ухаанчы Иеремийнің чоохтаан чооғы тол парған: «Хан Худай мағаа чоохтаанни, олар Израиль оолларының кізіні паалаан ахчазын – отыс күмүс манитті, – алып алып, тойдаң ідістер итчеткен устың чирін садызып алғаннар».

Иисус Пилаттың алнында

(Мк 15:2-15; Лк 23:3-5, 13-25; Ин 18:33–19:16)

¹¹ Ол туста Иисус сурағ апарчатхан пастыхтың алнында турған.

– Синзің ме, Иудей ханы? – сурған Иисустаң ол.

– Син тідің аны, – теен ағаа Иисус.

¹² Улуғ абыстарнан ах сағаллар пыролааннарында, Иисус пір дее ниме нандырбин турған. ¹³ Андада Пилат Ағаа теен:

– Олар, Сини пыролап, чоохтапчатхан нимелерни испинче-зиң ме?

¹⁴ Че Иисус пір дее ниме нандыраға хынмаан. Анзына пастых тың таңнаан.

¹⁵ Пасха тіп үлүкүнде пастых харибден чон позыдарға сурынған пір кізіні позыдар кибир полған. ¹⁶ Ол туста харибде прай кізілер пілчеткен Варавва теен сайбағчы одырған. ¹⁷ Чон чыыл парғанда, Пилат олардаң сурған:

– Мини кемни позыдыбыссын тіп сағынчазар: Варавваны алай Мессий-Христос тіп адапчатхан Иисусты ба?

¹⁸ Иисусты, істі чохтанып, садыбысханнарын ол пілген. ¹⁹ Пилат чарғы иртірчеткен туста ипчізі ағаа кізідең пастыра чახыбыстыр:

– Ол арығ чүректіг Кізее пір дее хомай ниме итпе, пүүн түзімде Аның үчүн тың ирееленгем.

²⁰ Че улуғ абыстарнан ах сағаллар андағы чонны Варавваны позыдыбызарға, Иисусты, тізең, өдірібізерге хысхырзыннар тіп көөктіргеннер. ²¹ Андада Пилат кізілердең сурған:

– Пу ікөленнің кемни позыдыбызим?

– Варавваны! – хысхырғаннар олар.

²² Пилат чонға теен:

– Мессий-Христос тіп адапчатхан Иисусты чи хайди идерге?

– Кіреске хазап саларға! – хысхырған прайзы.

²³ Пастых пазох теен:

– Хайдағ хомай ниме ит салған Ол?

Че кізілер аннанох тың хысхырғаннар:

– Кіреске хазап саларға аны!

²⁴ Пилат, пір дее ниме полыспинчатханын, че сууластың улам тыпчатханын көріп, суғ алып, холын чонның көзіне чуубызып, теен:

– Пу арығ чүректіг Кізінің ханы төгілерінде минің пыром чогыл, сірер нандырығ тударзар.

– ²⁵ Аның ханы үчүн нандырығ піс позыбыс паза пістің палаларыбыс тудар, – хысхырған ағаа прай чон.

²⁶ Андада пастых Варавваны позыдыбысхан. Иисусты, тізең, соғып, кіреске хазирға чарат салған.

Иисусты кіреске хазааны

(Мк 15:16-32; Лк 23:26-43; Ин 19:2-3, 17-27)

²⁷Анаң Рим чаачылары Иисусты пастыхтын өргезінзер апарғаннар. Андағы чаачылар, тізең, прайзы Аннаң ибіре чыылысхан. ²⁸Анаң Иисусты чалаастабызып, хызыл көгенек кизірт салғаннар. ²⁹Тігенектің салааларын, тоғылахти үріп, Аның пазына кизірт салғаннар. Оң холына тайах пирип, алнында тізекке түзіп:

– Изен ползын, Иудей ханы! – тіп Ағаа күлгеннер.

³⁰Чаба түкүріп, сыхытар алып, пазынаң сапханнар. ³¹Ағаа күліп алып, хызыл көгенекті суурыбызып, Пазының кип-азаан кизіртбізіп, кіреске хазирға апарғаннар.

³²Саардан сыхчадып, олар ады-солазы Симон полчатхан кизее, Киринейдегілернің пірсіне, учурап парғаннар. Ағаа Иисустың кірезін апардырғаннар. ³³Олар «Хуу пас» тіп адалчатхан Голгофа орынзар читкеннер. ³⁴Иисусха өөт аралаан хуян арағаны ізерге пиргеннер. Ол, аны амзабызып, іспинібіскен. ³⁵Чаачылар, Иисусты кіреске хазап салып, үлүске тас тастап, Аның кип-азаан үлескеннер. ³⁶Анаң анда одырып, Аны хадарғаннар. ³⁷Иисустың пазы үстүнде пырозы пазылған пічіктіг чардычак хазап салғаннар: «Пу Иисус, Иудей ханы». ³⁸Аннаң хада ікі сайбағчыны кіреске хазап салғаннар: пірсін – оң саринда, пірсін – сол саринда. ³⁹Чол париғаннар, пастарын чайхап ала, Иисусты сөклеп, ⁴⁰тееннер:

– Храмны инзерібізіп, үс күнге пүдірібісчең күзің пар полза, пазыңны арачыла. Худай Оолғы полчатсаң, кірестен түзіп ал.

⁴¹Улуғ абыстар, Моисей Чахии пілігчілері, ах сағаллар паза фарисейлер, Ағаа күліп, тееннер:

– ⁴²Пасхаларын арачылаан, позын, тізең, арачылап полбинча! Ол Израиль ханы полчатса, сағамох кірестең түссін. Андада ағаа киртінербіс. ⁴³Ол Худайға ізенген, пазынаңар «Мин Худай Оолғыбын» теен. Амды Худай, хынза, арачылазын аны.

⁴⁴Аннаң хости хазаттыр салған сайбағчылар Аны ідөк сөклееннер.

Иисустың өлімі

(Мк 15:33-41; Лк 23:44-49; Ин 19:28-30)

⁴⁵ Күн ортызында прай чир үстү харасхы пол парыбызып, үс часча іди турған*. ⁴⁶ Анын соонаң* Иисус тың хысхырған:

– Или, Или, лама савахфани!

Анзы «Худайым, Худайым! Син ноға Мині тастадың?» теені полча. ⁴⁷ Аны истіп, хости турчатханнар тееннер:

– Ол Илия ухаанчыны хығырча.

⁴⁸ Сах андох оларның пірсі, чүгүр парып, сүбүректі хуйаң арағаа өллеп, анаң ағасха хаптырып алып, Иисуха, іссін тіп, сунған.

– ⁴⁹ Тохта, сахтап алааңар, көр көреңер, Илия аны арачы-лирға килер бе ни?! – тееннер пасхалары.

⁵⁰ Иисус, пазох тың хысхырып, тынын сығарыбысхан. ⁵¹ Олох туста храмда көзеңе* үстүнең алтынзар алдыра ікі чара талал чөрібіскен. Чир тітіри түскен, тастар чарыл парғаннар. ⁵² Сыыраттарда хомдылар аза чачырап, өлген Худай чоңының көбізі тіріл килген. ⁵³ Олар, хомдылардаң сығып, соонаң Иисус тірілгенде, ызых саарынзар – Иерусалимзер парыбысханнар. Анда оларны көп кізі көрген. ⁵⁴ Иисусты хадарчатхан чаачылар, оларның пазы, чир тітіреенін паза полчатхан прай нимені көріп, чоо хорых парып, тееннер:

– Ол сынап таа Худай Оолғы полтыр.

⁵⁵ Анда Галилей чирінең сығара Иисустың соонча чөрген паза Ағаа улызып ала килген көп ипчі Иисуссар ырахтын көр турған. ⁵⁶ Оларның аразында Мария Магдалина, Иаковнаң Иосийнің ічезі Мария паза Зеведей оолларының ічезі полғаннар.

Иисус Христосты чығаны

(Мк 15:42-47; Лк 23:50-56; Ин 19:38-42)

⁵⁷ Иир пол парғанда, Аримафей саардаң Иосиф аттығ пір пай кізі килген. Ол даа Иисустың үгренчізі полған. ⁵⁸ Пилатсар парып, Иисустың сөөгін пирибізерге сурынған. Андада Пилат Иисустың сөөгін пирибізерге чахыбысхан. ⁵⁹ Иосиф, Иисустың

* 27:45 Грек пічинде: «алты частан тоғыс часха читіре» тіп пазылча. Пісте пу сөстер «күнөрте он ікі частан үс часха читіре» тіп сөстерге килісче.

* 27:46 Грек пічинде: «тоғыс часта» тіп пазылча.

* 27:51 Пу храмдағы көзеңе иң ызых орынны ызых орыннаң чарча.

сөөгін алып, Аны арығ иснен ораабысхан. ⁶⁰Позының үр ниесте хайада кирткен сыырадында чыып салған. Хую ахсын чоон таснаң чаап салып, позы парыбысхан. ⁶¹Хуюдаң тоғыр Мария Магдалинанан пасха пір Мария одырчатхан.

⁶²Пазағы күн, пятницаның соондағы күнде, улуғ абыстар паза фарисейлер, Пилатнаң тоғазып, ⁶³тееннер:

– Пигібіс! Піс ол чойның тірігдөк «Ұс күн пазынаң Мин тіріл килербін» теенін сағысха кир килгебіс. ⁶⁴Аннаңар үгрөнчїлерї, хараа килїп, аның сөөгїн ал парыбызып, чонға «Ол тіріл килген» тібесїннер тіп, аның хуюзын үс күнге теере хадарарға чахығ пїрібіс; пїрбезен, халғанчы чойланыс аның чой үгредиинең хай-хай хомай полар.

– ⁶⁵Хадағчыларны алып, парыңар. Хайди хадарарын пїлчезер, – теен оларға Пилат.

⁶⁶Олар, парып, хую хырында хадағ турғыс салып, хую чаапчатхан тасха таңма турғыс салғаннар.

Иисус Христостың тірілгені

(Мк 16:1-8; Лк 24:1-12; Ин 20:1-10)

28 Суббота күн соонаң, неделяның пастағы күнінде*, иртен иртөк Мария Магдалинанан пасха пір Мария хуюны көрерге парғаннар. ²Кинетін чир уғаа тың тітіреп сыххан. Хан Худай ангелі, тигірдең түс киліп, хуюны чапхан тасты хыйа идібізіп, ағаа одыр салған. ³Сырайы аның чалын чїли чараан, кип-азаа, тізен, хар осхас аппағас полған. ⁴Хадағчылар, аннаң чоо хорых парып, тітірезїп, өліг кїзі осхас пол парғаннар. ⁵Ангел, тізен, ипчїлерге теен:

– Сїрерге хорығарға кирек чоғыл, кїреске хазаттыртхан Иисусты тілеп чөрчеткеннерїңнї пїлчем. ⁶Ол мында чоғыл. Ол Позыох чоохтаан ондайнаң тіріл килген. Чағын пазыңар, көрїнер Хан-пиг чатхан орынны. ⁷Парыңар табырах, үгрөнчїлерїне чоохтанар: «Иисус, өліглер аразынаң тіріл килїп, сїрернї Галилей чирїнде сағыпча. Анда Аны көрерзер». Мыны сїрерге мин чоохтап пїрдїм.

⁸Ипчїлер, хуюдаң табырах сых парыбызып, хорығып ала, олох туста илбек өрчїде Иисустың үгрөнчїлерїне искїрерге чүгүргеннер. ⁹Иди үгрөнчїлерїне искїрерге парчатхан туста кинетін оларға Иисус тоғас парып, теен:

* 28:1 Иудейлерде неделя поэрах күннең пасталчан.

– Амыр-хазых полыңар!

Ипчїлер, чағын пас килїп, азахтарын хучахтап алып, мөкейїп Ағаа пазырғаннар. ¹⁰ Иисус оларға теен:

– Хорыхпанар, парып, харындастарыма Галилей чирїнзер парзыннар тїп искїрінер, анда олар Минї көрерлер.

Хадағчылар искїри

¹¹ Ипчїлер парыбысханда, хадағчыларның хай пїрсі, саарзар килїп, улуғ абыстарға прай полған нимеденер чоохтап пиргенер. ¹² Улуғ абыстар, тізең, ах сағалларнаң чөптезїп, хадағчыларға көп ахча пирїп, ¹³ тееннер:

– «Хараазын, пїс узупчатхан туста, үгренчїлерї, килїп, Аны оғырлап парыбысханнар» тїп чоохтанар. ¹⁴ Пастых пу киректенер ис салза, пїс, сїрернїң алныңарға турып, аннаң чоохтазарбыс. Сїрерге сағыссырїр нїме чох полар.

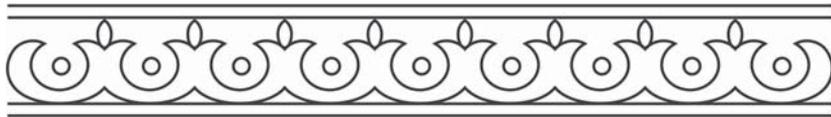
¹⁵ Хадағчылар, ахча алып алып, олар үгреткен ондайнаң прай нїме ит салғаннар. Ол чоох, иудейлер аразында тарап, амға теере чөрче.

Иисус үгренчїлерїне чахығлар пирче

(Мк 16:14-18; Лк 24:36-49; Ин 20:19-23; Илч 1:6-8)

¹⁶ Он пїр үгренчї Галилей чирїнзер Иисус чоохтаан тағзар парғаннар. ¹⁷ Иисусты көр салып, Ағаа мөкейїп пазырғаннар, хай пїреезї, тізең, ікї сағыстанғаннар. ¹⁸ Иисус, чағын пас килїп, теен:

– Тигїрнең чир үстүнде прай үлгү Мағаа пирїлдї. ¹⁹⁻²⁰ Парыңар, прай чоннарны Пабаның, Оолғының паза Худай Худының адынаң кіреске түзірїп, Мин сїрерге идерге чахаан нїмелернї толдырарға үгредїп, оларны Минїң үгренчїлерїм ит салыңар. Прай кўннерде, түгенчї тус тоозылғанча, Мин сїрернең хадабын. Аминь.

Марктың Чахсы Хабары

Кибір хоостыра пу кинденің авторына Иоанн Марк, Варнаваның чеені, саналча. Христиан үгредиин тарадарында ол пастап Павелнен хада тогынған. Соонаң, тізең, (наа эраның 60 чылларында) агаа Римде идök Петраң хада тоғынарға киліскен. Пу Чахсы Хабар төрт Чахсы Хабарнын ин хысхазы. Сағамғы істезігчилернің көбізі ол ин пурун пазылған, паза Матфейнең Лука постарының Чахсы Хабарларын пасчатханда, анынан тузаланғаннар тіп, санапчалар. Марк өөн хайығны Иисус Христостын алтынзархы Палестинада чөрген тустағы паза Иерусалимде полған түгенчі нидиледегі киректеріне айландырча. Ол Иисустың Худай Оолғы полчатханын паза ноо даа ағырыға, чобаға паза өлімге үлгү тутчатханын көзідерге күстенген. Марк Иисустың төреенінеңер дее паза өлімнен тірілген соонда ниме полғаныңар даа паспинча. Позының Чахсы Хабарында Марк піреде грек тіліне кірген латин сөстерінең тузаланча. Идök хығырыгчыларға Чахсы Хабардағы арамей сөстерін чарыда чоохтаглап пирерге күстенче. Анзы Чахсы Хабар еврейлерге нимес, че пасха чоннарға пазылғанын киречілепче полар.

Кіреске түзірчең Иоанн

(Мф 3:1-12; Лк 3:1-9, 15-17; Ин 1:19-28)

1¹⁻²Ухаанчылар^с пасханы хоостыра, Худай Оолғынаңар, Иисус Христостаңар, Чахсы Хабар піди пасталған: «Мына Синің алыңча Синің чолыңны тимнир илчімні ысчам». ³Хуу чазыда үн истілген: «Хан Худайға^с чол тимнеп пиріңер, көні идіңер Аның чолларын».

⁴Иоанн, киліп, хуу чазыда кізілерні үгредіп, теен: «Кіреске түзіп^с, Худайзар айланыңар. Андада сірернің чазыхтарың^с поэдылар». ⁵Прай Иудей чирінің паза Иерусалимнің чуртагчылары иоаннзар килгеннер, чазыхтары үчүн пыросынғаннар, Иоанн

оларны Иордан суғда кіреске түзірген. ⁶Иоанн тибе хылынаң соххан кип-азах кисчең паза тууп хур хурчанчаң, чазы мөөдін паза сарысхалар чічен. ⁷Кізілерні үгредіп, ол піди чоохтаан:

– Минің соомча килчеткені миннең хай-хай күстіг. Мин, мө-кейіп, Аның өдік паан даа систерге турыстығ нимеспін. ⁸Мин сірерні суғнаң кіреске түзіргем, Ол, тізең, Худай Худынаң кіреске түзірер.

Иисустың кіреске түскені

(Мф 3:13-17; Лк 3:21-22)

⁹Ол күннерде Иисус, Галилей^с чиріндегі Назареттең киліп, Иоаннаң Иорданда кіреске түскен. ¹⁰Суғдаң сыхчатханда, олох туста Ол тигір чарылчатханын паза Худай Худы, тахырах хус полып, Позынзар түсчеткенін көр салған. ¹¹Тигірдең үн истілген:

– Син Минің хынған Оолғымзың, Син минің көңніме тың кірчезің.

Хуу чазыда хычаландыртханы

(Мф 4:1-11; Лк 4:1-13)

¹²Сах андох Худай Худы Аны хуу чазызар апарған. ¹³Хуу чазыда Ол, сайтанға^с хычаландыртып, аннар аразында чуртап, хырых күн полған. Анда ангеллер^с аның алнына чөрінгеннер.

Галилей чирінде үгредіп настааны

¹⁴⁻¹⁵Иоанн пиктедібіскенде, Иисус, Галилей чирінзер киліп, Худай хан-чиріненер^с Чахсы Хабарны таратхан: «Тус чағдап килді, Худай хан-үлгүзі чит килді: Худайзар айланып, чазыхтарың сығарынынар, Чахсы Хабарға киртінінер».

Иисустың настағы үгренчілерінеңер

(Мф 4:18-22; Лк 5:1-11)

¹⁶Галилей көлі хастади парирып, Ол сөзірбелерін көлге тастапчатхан Симонны паза аның харындазы Андрейні көр салған. Олар палыхчылар полғаннар. ¹⁷Иисус оларға теен:

– Минің соомча парынар, Мин сірерні, палых тутханни, кізілерні тут полар ит саларбын.

¹⁸Олар, сөзірбелерін тасты, сах андох Аның соонча пар сыхханнар. ¹⁹Аннаң ырах таа иртпеенде, Ол Зеведей ооллары Иаковнаң Иоанның, кимедөк одыра, сөзірбе тағырапчатханнарын көр

салған. ²⁰ Оларны сах андох хада парарға хығырыбысхан. Олар даа, Зеведей пабаларын тоғынчыларынаң хада кимеде артыс салып, Иисустың соонча пар сыхханнар.

Иисус Капернаумда чабал хутты сығара сүрче

(Лк 4:31-37)

²¹ Анаң олар Капернаумзар читкеннер. Түрче поларынаң, суббота күнде, Иисус, синагогазар^с киліп, анда үгреткен. ²² Аның үгредиине хайхасханнар:

– Ол, Моисей Чахий^с пілігділері чіли нимес, че үлгүзі пар кізі чіли үгретті.

²³ Синагогада чабал хутха хаптырған кізі полған, ол хысхыра түскен:

– ²⁴ Синің пісте ноо киреендір, Назареттең сыххан Иисус! Пісті чох идерге килгезін! Кем полчатханыңны пілчем мин, Син Ах-арығ Худай кізізін!

²⁵ Че Иисус, аны тымылдырып, теен:

– Тапсаба, сых аннан.

²⁶ Андада чабал хут, ол кізіні сілігіп ала, орлабинаң аннаң сых чөрібіскен. ²⁷ Прайзы, үрүк парып, удур-төдір сурастырысхлааннар:

– Ниме полды пу? Чабал хуттарға үлгү салып, оларны поэның ондайынча полдырчатхан кемдір Ол андағ? Хайдағ андағ наа үгредіг полар ол?

²⁸ Иисустаңар чоох Галилей чиріне түрченің не аразына тиксі тарап парған.

Пётрның хазинезін чазылдырғаны

(Мф 8:14-17; Лк 4:38-41)

²⁹ Аның соонаң олар, Иаковнаң паза Иоаннаң хада синагогадан сығып, Симоннаң Андрейнің ибіне килгеннер. ³⁰ Симонның хазинезі, тізең, иді ізіп, улынмин чатчатхан. Иисусха аннанаң андох чоохтап пиргеннер. ³¹ Ол, чағын пас киліп, ипчіні холынаң тудып алып, турғыза тартханда, аның ағырии олох туста иртіс парыбысхан. Анаң ол ипчі оларға хайын сыххан.

Ағырығларны имнеені, чабал хуттарны сығарғаны

³² Иир чит килгенде, тізең, күн хонызында, Аныңзар ағырығ паза чабал хуттарға иреелетчеткен кізілерні ағыл сыхханнар. ³³ Ол тураның ізии алнында прай саар чоны чыыл парған.

³⁴ Иисус аймах ағырығларға пастырчатханнарны имнеен, чабал хуттарны көп сығарған. Ол Позын Мессий-Христос^c тип піл-четкеннерін таратпасха хызааннаан.

Галилей чирінде үгреткені

(Лк 4:42-44)

³⁵ Иисус, иртенөк турып, ээн чирзер парып, анда ағылахти пазырған. ³⁶ Симон паза хада полған үгречілері Иисусты тілеп сыхханнар, ³⁷ Аны таап, тееннер:

– Сині прайзы тілепче.

³⁸ Иисус оларға чоохтанған:

– Мин үгредерге килгем нооза. Аны толдырар үчүн пу чағын-гы аал-саарларзар параанарох.

³⁹ Анаң Ол, тиксі Галилей чиринче чөріп, синагогаларда кізі-лерні үгреткен паза чабал хуттарны сығара сүрген.

Ходырлығ кізіні чазылдырғаны

(Мф 8:1-4; Лк 5:12-16)

⁴⁰ Иисуссар чызығ палығлығ кізі киліп, алнына тізекке түзіп, алданып ала Аннаң сурынған:

– Хынзаң, мині арығлап поларзың.

⁴¹ Иисус, чүрекке алынып, холынаң ол кізее тееп, теен:

– Хынчам, арығ пол пар.

⁴² Пу сөзі хоостыра чызығ палығлар сах андох иртіс парыбыс-ханнар, ол кізі арығ пол парған. ⁴³⁻⁴⁴ Иисус, аныңзар хатығли көрібізіп, аны позыдып, чахаан:

– Көр, пірдезіне пір дее ниме чоохтаба. Че парып, абысха^c позынның чазылғаныңны киречілеп пир паза, Моисей чахааны хоостыра, арығланғаның үчүн ондайынча тайығ сал.

⁴⁵ Анзы, тізең, сыхпинаң, прайзына пу нимені чоохтаан-чарлаан, аннаңар Иисус, саарда пос чөр полбин, саардаң тастыхти хуу чазыар парыбысхан. Аныңзар, тізең, парчан чирдең кил турғаннар.

Чадыға кір парған кізіні чазылдырғаны

(Мф 9:1-8; Лк 5:17-26)

2 Нинче-де кўн пазынаң Иисус пазох Капернаумзар килген. Аның хайда тўскеніненер сағба чонға тараан. ² Андох тураа толдыра чон чыыл парған, ізік хыринда даа орын халбаан. Иисус оларны үгрөдіп чоохтаан. ³ Ол туста Аныңзар чўллері пос кізіні

ағыл килгеннер. Аны төртөлең хаап килгеннер. ⁴Чон тығылызына олар Иисуссар чагдап полбааннар. Аннаңар ол тураның хырын кизекти сайап, чадыгдағы кизіні өөртін төзектигөк түзіргеннер. ⁵Иисус, оларның андаг киртиністерін көріп, ол ағырыг кизее теен:

– Оолғым! Синің чазыхтарың позыдылчалар.

⁶⁻⁷Андох Моисей Чахии пілігчлерінің хай пірсі одырған.

– Ноға ол іди чоохтанча полчаң? Худайдаң тоғыр чоохтанча. Чазыхтарны Худай ла позытча нимес пе? – сағын салғаннар олар пос алынча.

⁸Иисус, аны сах андох піл салып, оларға теен:

– Чүректеріңе ноға андаг сағыс алынчазар сірер? ⁹Чадыгдағы кизее ниме тирі оой? «Синің чазыхтарың позыдылчалар» алай «Тур, төзегің алып, пар?» ¹⁰⁻¹¹Че Кізі Оолғының^c чир үстүнде кизілерге чазыхтарын позыдар үлгүзі парын сірер пілер үчүн, – тіп ала, Ол чадыгдағы кизее айланған, – Сағаа чоохтапчам: тур, төзегің алып, ибінзер нан!

¹²Ол кизі, тур киліп, сах андох төзегің алып, прайларының көзіне сых парыбысхан. Кизілер, аны көріп, чоо хайхазып, Худайны саблааннар.

– Піс андаг ниме хачан даа көрбеен полғабыс, – тіп чоохтасхлааннар.

Левийні хығырғаны (Мф 9:9-13; Лк 5:27-32)

¹³Иисус пазох көл хазынзар парыбысхан. Прай чон хадох килген. Ол кизілерні анда үгреткен.

¹⁴Иисус ирт парырып, албан чыгчаң^c Алфейнің оолғын Левийні көр салған.

– Минің соомча пас! – теен ағаа Иисус.

Левий, турып, Аның соонча парған.

¹⁵Хачан Иисус Левийнің туразында азыранчатханда, Аннаң хада үгренчлері дее, албан чыгчаңнар даа паза чазыхтыг илееде кизі азыранған. Олар көп полғаннар, прайзы Аны хооп чөрген.

¹⁶Моисей Чахии пілігчлері паза фарисейлер^c, Иисусты албан чыгчаңнарнаң паза чазыхтығларнаң хада азыранчатханын көр салып, Аның үгренчлеріне чоохтанғаннар:

– Ноға ол іди албан чыгчаңнарнаң паза чазыхтығларнаң хада азыран чөрче?

¹⁷ Аны ис салып, Иисус оларға теен:

– Хазых кізілер нимес, че ағырығлар имчіні кирексидірлер. Мин арығ чүректіг кізілерні нимес, че чазыхтығларны, чазыхтарынаң хыйа ползыннар тіп, хығыртарға килгем.

Орадаңар таласханы

(Мф 9:14-17; Лк 5:33-39)

¹⁸ Ол туста Иоанның үгрөнчїлерї паза фарисейлер ораза тутханнар. Олар, Иисуссар килїп, сурғаннар:

– Ноға Иоанның үгрөнчїлерї паза фарисейлер ораза тутчалар, синїң үгрөнчїлерїң, тізең, тутпинчалар?

¹⁹ Андада Иисус оларға нандырған:

– Той полчатса, хоных хончатхан оол аалчыларнаң хадада, олар хайди ораза тудып одырарлар? Ол хада полған кўннерде ораза тутпастар. ²⁰ Че хоных хончатхан оолны оларның аразынан апарыбызар кўннер килзе, андада олар ораза тударлар. ²¹ Иргї кип-азаха наа истең намачы пїрдеезї салбинча. Иди тағыраза, наа намачы иргї истї тали тарт салар, тизїк улам улуғ пол парар. ²² Иргї торсыхха наа арағаны пїрдеезї урбинча. Иди итсе, наа араға иргї торсыхты талап салар. Араға даа тик парар, торсых таа нимее чарабас. Наа арағаны наа тууптаң иткен торсыхха урарға кирек.

Кїзі Оолғы суббота даа кўннїң эезї

(Мф 12:1-8; Лк 6:1-5)

²³ Пїрсїнде суббота кўнде Иисусха тамах өсчөткен хыра хастади иртерге килїс парған. Аның үгрөнчїлерї, чол пара, пазах ўссыханнар. ²⁴ Фарисейлер андада Ағаа тееннер:

– Көрдек, олар суббота кўнде итпес ниме итчелер.

²⁵ Иисус оларға нандырған:

– Давид^с паза аннаң хада полған чоны астап парғаннарында, ол ниме иткенїн сїрер хачан даа хығырбаазар ба? ²⁶ Хайди ол, Авиафар теен иң улуғ абыстың тузында Худай туразынзар кїр килїп, Худайға салылған паза абыстар ла чїчең тайығ халазын чїп, хада полғаннарына пирген. ²⁷⁻²⁸ Кїзі субботаа нимес, че суббота кїзее идїлген. Аннаңар Кїзі Оолғы суббота даа кўннїң эезї полча.

Холы хуруп парған кізіні субботада имнебіскені

(Мф 12:9-14; Лк 6:6-11)

3 Иисус пазох синагогазар килген. Анда холы хуруп парған кізі полған. ²Иисус субботада имнир бе ни тіп, хай піреези Аны пыролирға китеен. ³Иисус холы хураан кізее теен:

– Чон алнына сых!

⁴Кізілерге, тізең, чоохтанған:

– Суббота күнде чахсы алай чабал ниме идерге кирек пе? Кізі тынын ал халарға алай чох ит саларға ба аны?

Олар сым на турғаннар. ⁵Иисус, улуғ өкпедә оларзар көрібізіп, тас чүректіг пол парғаннарына ачырғана, ағырығ кізее теен:

– Холың алнынзар сун!

Ол кізі холын сунғанда, ағырығ холы, пірсіок чили, хазых пол парған. ⁶Фарисейлер, тізең, сых парыбызып, Ирод ханға чағын кізілернең Иисусты чох ит саларға сах андох чөптес сыхханнар.

Иисустың көл хазында имнеени

⁷Иисус поэның үгрәнчлерінең хада көл хазынзар пас парған. Аның ай соончох Галилей чирінең, Иудей чирінең, ⁸Иерусалимнең, Идумей чирінең паза Иордан суғның озаринаң, Тир, Сидон саарлар ибіре чуртапчатхан көп кізі парған, Иисустың иткен киректерін истіп, Аныңзар чон сүрееліг чылылсхан. ⁹Иисус, ол чонға хыстырбасха тіп, үгрәнчлеріне Поэына киме тимнеп саларға чахаан. ¹⁰Көп чонны айдастырғаннаңар андар ағырығ кізілер, кибіне хол даа теертіп аларға тіп, сыынғаннар. ¹¹Айналар^c даа, Аны көр салып, Аның алнында тўндере тўзіп, хысхырысханнар:

– Син Худай Оолғызың.

¹²Че Иисус оларны Поэының кем полчатханын таратпасха хатыглаан.

Иисус он ікі үгрәнчизін таллапча

(Мф 10:1-4; Лк 6:12-16)

¹³Анаң Ол, таға сығып, хынған кізілерін Поэынаң хада хығырған. Олар Аныңзар килгеннер. ¹⁴Оларның аразынаң, Поэынаң хада поларларын паза чонға Аның үгредиин тарадарларың таллап, он ікі кізі турғысхан. ¹⁵Оларға ағырығ кізілерні

чазылдырарға паза чабал хуттарны сығарарға үлгү пирген. ¹⁶ Ол таллаан: Симонны (Иисус ағаа Пётр тіп сола пирген), ¹⁷ Зеведей оолғын Иаковты паза Иаковтың харындазы Иоанны (оларға Воанергес алай «Күгүрт ооллары» тіп сола пирілген), ¹⁸ Андрейні, Филиппті, Варфоломейні, Матфейні, Фоманы, Алфей оолғы Иаковты, Фаддейні, Симон Кананитті ¹⁹ паза соонаң Иисусты садыбысхан Иуда Искарриотты.

Айна позын хайди сүрер?

(Мф 12:22-32; Лк 11:14-23)

²⁰ Иисус үгренчілерінең хада тураа кіргенде, чон пазох ла, Ағаа паза үгренчілеріне азыранарға даа ондай пирбин, тураа сыыспин чыыл парған. ²¹ Аны истіп, туғаннары «Иисус алчаахча» тіп, Аны апарыбызарға килгеннер. ²² Иерусалимнең килген Моисей Чахии пілігчілері, тізең, «Аның істінде Веельзевул, ол чабал хуттарны айналар ханының күзінең сығарча» тееннер. ²³ Иисус, оларны хығыртыбызып, оларға, сайтан сайтанны хайди сығарар тіп, кип-чоохтарнаң үгреде чоохтап сыххан:

– ²⁴ Хан-чирі позы позында ікі пөліл парза, ол үлгү тур полбас ²⁵ паза ибдегілер удур-төдір чаалас сыхсалар, андағ иб тур полбас. ²⁶ Хақан сайтан пос позынаң тоғыр парза, ікі чара полыбысса, ол аның тоозылғаны полар. ²⁷ Күстігнің туразына кіріп, турадаң пір ниме сығар полбас, ээзін пурун палғабысса ла, ол тураны тонап полар. ²⁸ Сынны чоохтапчам сірерге, ноо даа аар чазых, Худайдаң тоғыр хайдағ даа чоох үчүн кізілерге пыро тасталар, ²⁹ че кем Худай Худынаңар хомай чоохтанар, аның пырозы хақан даа тасталбас, ол саңайға чарғыладар.

³⁰ Анзын Ол, Позына чабал хут кір парған тіп чоохтасчатханнарында, иди теен.

Иисустың ічезі, паза харындастары

(Мф 12:46-50; Лк 8:19-21)

³¹ Анаң Иисустың ічезі паза харындастары килгеннер. Тастында турып, Аны хығыртып, кізі ысханнар. ³² Иисустың ибіре чон одырған. Ағаа тееннер:

– Мына Синің ічең, харындастарың паза пичелерің тастында турлар, Сині сурчалар.

– ³³ Кемнердір Минің ічем паза Минің харындастарым? – нандырған Ол.

³⁴Анаң, ибiркiлерзер кiрiбiзiп, теен:
– Мына Минiң iчем паза Минiң харындастарым. ³⁵Худай кiннiн толдырчатханнар Мағаа харындас, пиче паза iче нооза.

Таарығчыдаңар кип-чоох

(Мф 13:1-23; Лк 8:4-15)

4 Иисус пазох кiл хазында кiзiлернi iгрет пастаан. Аныңзар чон сiреелiг чыыл парғаннаңар, Ол кiлдегi кимеде одырған, кiзiлер, тiзең, суғ хазында полғаннар. ²Иисус оларны кип-чоохтарнаң^с кiп iгреткен, iгредиинде пiди чоохтаан:

– ³Истиңер зе. Мына таарығчы таарирға сыхты. ⁴Таарыпчатханда, хайзы iреннер чол хазында тiскеннер. Хустар, учух килiп, оларны хахлап салғаннар. ⁵Хайзы тастығ, тобырағы ас чирге тiскен паза, тобырағы халын ниместенер, табырах iт килген. ⁶Кiн сых килгенде, тiзең, олар, чилегелерi чох полып, салығып, хуруп чiрiбiскеннер. ⁷Пасхазы тiгенек аразына тiскен. Тiгенек кiс алыныбысханда, iреннi пас парыбысхан, анзы паза iрлен полбаан. ⁸Паза пасхазы чахсы чирге тiскен. Ол iреннер, iт килiп, кiс алынғаннар, iскеннер паза парыс ағылғаннар: хайзы отыс, хайзы алтон паза пасхазы чiс тее анча.

⁹Анаң Иисус оларға теен:

– Хулаа пар кiзi иссiн!

¹⁰Чон таразыбысханда, хости полғаннары паза он iкi iгренчiзi Аннаң ол кип-чоохтаңар сурғаннар. ¹¹Ол андада теен оларға:

– Сiрге Худай хан-чиринiң чазыттарын пiлерi пирiлген. Тiгi тоғырхыларға, тiзең, прай нименi кип-чоохнаң на читiрчем: ¹²пос хараанаң кiрiп тее, кiрбезiннер, пос хулаанаң истiп тее, оңар-базыннар. Андада олар пыросын полбастар, чазыхтары даа позыдылбас.

¹³Анаң тидiр:

– Пу кип-чоохты оңар полбинчазар ба? Прайзын чи хайди оңнап алчаң поларзар. ¹⁴Таарығчы сiс таарыпча. ¹⁵Чол хастади таарылғаннары – ол андағлар, кемде сiс таарылча, че олар аны истiп салзаларох, сайтан, сах мындох килiп, чiректерiнде таараан сiстi оғырлап парыбысча. ¹⁶Тастығ чирде салған iрен, сiстi ис салып, аны сах андох посха iрчiлiг алынчатхан кiзiлернi таныхтапча. ¹⁷Че пик тамыр чохтаңар паза сағыстары алысхахтаңар, хачан чобағ-сидiкке урунза, сiс iчiн сiрдiр сыхса,

постарынын киртіністерін тастапчалар. ¹⁸Хазалчых от аразында толаан үрен сөсті исчеткеннерні таныхтапча. ¹⁹Че кўн сағыссырастарына пастырғаны, ис-пайға чабдыланғаны, пасха даа хычыктары сөсті пас парыбысчалар, ол ниміс пирбинче. ²⁰Чахсы чирге таарылған үрен, тізең, сөсті истіп, аны чүрекке чағын алынғаннарны таныхтапча. Андағлар отыс хати, алай алтон хати, алай чүс тее хати көп ниміс пирчелер.

Сівечідеңер кип-чоох

(Лк 8:16-18)

²¹Анаң Иисус оларға теен:

– Сівечіні нимее ағылчалар? Аны ыраға істіне алай орған алтына турғызарға ба? Аны өөре, көріндіре чирде турғысча нимес пе зе? ²²Тастына сыхпас пір дее ниме чоғыл, ілезіне сыхпас пір дее чазыт чоғыл. ²³Хулаа пар кізі иссин.

²⁴Паза оларға теен:

– Сиргек истінер: сірер пасхаларын хайди паалирзар, олох синнен сірерге синелер. Че сірерге, ам исчеткеннерге, артых таа пол парыбызар. ²⁵Кемнің пар, ағаа хоза пирілер. Че кемнің чоғыл, аннаң пар даа нимезі алылар.

Ұреннеңер кип-чоох

²⁶Анаң Иисус піди чоохтаан:

– Худай хан-үлгүзі мындағ нимее төйі: кізі, үренні чирге тастабызып, ²⁷хараа-күнөрте узупча, турча, үреннің хайди ўт килчеткенін, өсчеткенін ол пілбинче нооза: ²⁸чир позы көк сапты сығарча, анаң пазахтандырча, соонаң пазағына тамах толдырча. ²⁹Тамах пыс парза, тізең, ас кизері чит килгеннеңер, кізі сах андох орғахты ысча.

Горчица үренінеңер кип-чоох

(Мф 13:31-32; Лк 13:18-19)

³⁰Анаң ол чоохтаан:

– Худай хан-чирін нимее төйілирбіс? Алай хайдағ кип-чоохнаң көзіт саларбыс аны? ³¹Ол горчица ағазының үрені осхас. Ол, таарылчатса, чир ўстүндегі үреннернің прайзынаң кічіг. ³²Че, таарылып, ўт килзе, прай тамахтардаң улуғ өсче, парбах саптарын чазыбысса, көлегіне тигір хустары даа көлен поларлар.

³³ Мындаг кип-чоохтарнаң Худай сөзіне Ол көп үгреткен, ханча ис полғаннарынча, анча чоохтап одырған. ³⁴ Кип-чоох чох пір дее ниме чоохтабачаң. Үгретчилерінең хада аглахти халза, тізең, оларға прай чарыт пирчен.

Хазыр чилні амыратханы

(Мф 8:23-27; Лк 8:22-25)

³⁵ Олох күн иирде Иисус үгретчилеріне теен:

– Көлнің тігі саринзар кис парааңар.

³⁶ Олар, чонны позыдыбызып, кимеде одырған Иисуснаң хадох парғаннар. Оларнаң хада пасха даа кимелер полғаннар.

³⁷ Хазыр чил саап килген. Салғахтар киме сабылғанға, агаа суғ тол сыххан. ³⁸ Иисус кимеде, частых салып алып, узупчатхан. Аны усхурып, тіпчелер:

– Үгретчи, нөөс, пісте кирең пір дее халбинча, піс өлерге чөрбіс!

³⁹ Ол, тур киліп, чилге тохтирға чахаан паза көлге:

– Амыра, тохтап пар! – теен.

Чил амырап парған. Ибіре ай-тымых турыбысхан. ⁴⁰ Иисус үгретчилерінең сурған:

– Ноға сірер хорыхчазар? Ноға киртінминчезер?

⁴¹ Олар, тізең, тың үрүк парып, пос аразында чоохтасханнар:

– Чил дее, көл дее Аның сөзін исчеткенде, кем полчандыр ол андаг?

Иисустың чабал хутха хаптырған кізіні чазылдырғаны

(Мф 8:28-34; Лк 8:26-39)

5 Анаң, көлнің озаринзар кизіп, олар Гадарин чирінзер читкеннер. ² Иисус кимедең түс килгенде, олох арада Агаа удур хуюдағы сыыраттардаң чабал хут кірген кізі чагдаан. ³ Ол кізі сыыраттарда чуртаан. Аны ілчірбенең дее пірдеезі палғап полбачаң: ⁴ көп хати аны ілчірбее паза кинчее одыртханнар, че ол ілчірбені үзе тарт салчаң, кинчелерні оода сабысчаң. Пірдеезі аны амырат полбачаң. ⁵ Ол хараа-күнөрте сыыраттарда, тағлар аразында хысхыр чөрчең паза тастарға сабынчаң. ⁶ Иисусты ырахтынох көр салып, ол, Аныңзар чүгүр киліп, алнына азахха түскен ⁷ паза чабал табыснаң аахтаан:

– Ниме кирек Сагаа миннең, Иисус, Өөркі Худай Оолғы? Худайнаң алданчам Сагаа, иреелебе мині.

⁸ Иисус ағаа теен полған нооза:

– Сых пу кизідең, чабал хут!

⁹ Иисус сурған аннаң:

– Адың синің кемдір?

Чабал хут нандыр пирген:

– Піс көптеңер адым минің Түбен.

¹⁰ Аннаң ол кизідегі чабал хуттар оларны пу чирдең сығара сүр-беске чоо сурынғаннар.

¹¹ Тағ хабырғазында сосхаларның улуғ өөрі оттап чөрген. ¹² Чабал хуттар прайзы Аннаң сурынғаннар:

– Пісті сосхаларзар ызыбыс, піс оларзар кір парибыс.

¹³ Иисус сах андох оларға чаратхан. Айналар, кизідең сыға салып, сосхаларға кір парғаннар. Сосхалар өөрі (анда ікі муңча пас полған полар), пөзік чардаң көлзер сегірібізіп, суға пат парған. ¹⁴ Сосха хадарчаңнар, тізең, ойлазыбызып, саар-аалларда көрген нимеденер чоохтағлааннар. Андағы чуртағчылар андада ниме пол парғанын көрерге пар сыхханнар. ¹⁵ Олар Иисуссар пас килгеннер. Пайаағы алчааххан түбен айналығ кизі иптіг то-нан салып одырчатхан. Ол позының сағызында полған. Аны көріп, килген чон хорых парған. ¹⁶ Пайаағы алчааххан кизінің паза сосхаларның хайди пол парғанын көрген чон пуларға прай чоохтағлап пирген. ¹⁷ Андада прайзы Иисусты постарының чирінең парыбызарға сурын сыххан. ¹⁸ Хақан Иисус кимее одыры-бысханында, пайаағы алчааххан кизі Аннаң хада парарға сурынған. ¹⁹ Че Иисус, ағаа чаратпин, теен:

– Ибінзер парып, Хан Худай сағаа ниме иткенін паза сағаа Ол хайди айаанын кизілеріңе чоохтап пир.

²⁰ Ол кизі, парып, Он саар чирінде Иисус аннаң ниме иткенін чонға чоохтап чөрген. Аның чооғына прайзы чапсысхан.

***Иаирнің хызының тірілгені паза ағырыг
ипчінің хазыхтанғаны***
(Мф 9:18-26; Лк 8:40-56)

²¹ Иисус көл озаринзар хатап кис парғанда, Аныңзар чон сү-рееліг чыыл килген. Ол көл хазында полған. ²² Аннаң оларзар синагога пастыхтарының пірсі Иаир пас килген. Иисусты көр салып, ол, Аның азаана түзіп, ²³ алданып ала сурынған:

– Хызычаам минің өлерге чөр. Ол, чазылып, тіріг халар үчүн, парып, холларың андар сал пир.

²⁴ Иисус анынан хада парған. Оларның сооларынча, Аны хызып ала, чон көп субалысхан.

²⁵ Оларның аразында, ханы ағып, он ікі чыл ағыр салған ипчі парған. ²⁶ Көп имчілерде полып, көп ирее көрген ол. Прай пар-чох нимезін хоратхан, че туза көрбеен, улам хомайланған. ²⁷ Иисус-таңар икенненер, ол, чон аразында парып, Аныңзар кистінен пас киліп, кип-азаана холын теертібіскен. ²⁸ Істінде ол «Кип азаана даа теңзем, чазыл парарбын» тіп сағын салған. ²⁹ Ханы ахханы сах андох тохтап парған. Ипчі ағыриинаң чазылғанын піл салған. ³⁰ Андадох Иисус, Позынаң күс сыхханын сизін салып, чонға айланып, сурған:

— Кем минің кип-азаама теңді?

³¹ Ёгренчілері Ағаа тееннер:

— Көрчезің нооза чон Сині хысча, Позың, тізең, «Кем мағаа теңді?» тіп сурчазың.

³² Че Иисус, теңен кізіні көрглеп, ибіре хараан. ³³ Ол ипчі, поэынаң ниме полғанын піле, хорыхханына халтырап ала, Иисустың алнында тізекке түзіп, Ағаа сынны чоохтап пирген. ³⁴ Иисус, тізең, теен ағаа:

— Хызым! Киртінізің сині арачылады. Амыр-хазых чөр, ағырииннаң чазыл пар.

³⁵ Ол іди чоохтанған арада, синагога пастығына аның ибінен килген кізілер тидірлер:

— Синің хызың ёреп парды, Ёгретчіні нимее тик тутчазың.

³⁶ Че Иисус, пу сөстерні истіп, синагога пастығына теен:

— Хорыхпа, киртін.

³⁷ Анаң Пётрны, Иаковты паза Иаковтың харындазы Иоанны Позынаң хада алып, ³⁸⁻³⁹ Иисус синагога пастииның ибінзер парған. Тураа кір киліп, анда ылғап-сыхтап, ёрүкклеп парған кізілерні көр салып, теен оларға:

— Нимее ёрүгісклеп, сыхтазып, ылғасхлап турзар? Хызычах ёребеен, ол узупча.

⁴⁰ Кізілер Ағаа хатхырыс сыхханнар. Че Иисус, прайзын сығарыбызып, Позынаң хада хызычахтың іче-пабазын паза хада полған ёгренчілерін не халғызып, хызычах чатхан орынзар апарған.

⁴¹ Анаң, хызычахты холынаң тудып алып, теен ағаа:

— Талифа куми.

Анзы «Хызычах, сағаа тіпчем, тур», теені полған. ⁴² Хызычах сах андох тур килген, анаң пас чөр сыххан. Ағаа он ікі час полған.

Көрген кизилер тың хайхасханнар. ⁴³Иисус оларны, пу нимеденер пирдеези пилбезин тип, хатыглаан паза хызычахты азырап саларға чахаан.

Иисуха Назарет саарда киртінмееннері

(Мф 13:53-58; Лк 4:16-30)

6 Аннаң сығып, Иисус Позының чирине читкен. Аннаң хада үгренчілері полғаннар. ²Суббота күн читкенде, Иисус синагогада үгредіп пастаан. Аны көп кизи искен. Олар, чапсызып, чоохтасханнар:

– Анзы чи хайдандыр анда? Хайдағ хыйға пирілди агаа? Пу хайхастар^c аның холларынаң хайди идилчелер ни зе? ³Ол Марияның оолғы ағас узы нимес пе зе? Харындастары аның Иаков, Иосий, Иуда паза Симон. Пичелері* даа пістіңөк арабыстан нимес пе?

Аннаңар Аны нимее салбааннар. ⁴Иисус, тізең, оларға теен:

– Ухаанчыны прай чирде улуғлидырлар, төреен чиринде ле туғаннар паза ибдегілер нимее салар чохтар.

⁵Аннаңар мында Ол хайхастар даа ит полбаан, пирезин не, хол салып, чазылдырған ⁶паза пу чонның киртіс чоғына хайхаан. Соонаң ибіркі аалларча чөріп, үгреткен.

Иисустың он ікі үгренчіні үгредерге ысханы

(Мф 10:1, 5-15; Лк 9:1-6)

⁷Анаң он ікі үгренчізін хығыртыбызып, оларны ікілердең чолға ысхлап сыххан. Оларға айна сығарарға үлгү пирген. ⁸Иисус оларға тайахтаң пасха паза пир дее ниме албасха чахаан: халас таа, ахча даа, сүүмек тее, ⁹олаңай өдік кизиіп, алыстырар көгенек тее албин чөрерге. ¹⁰Пиди теен Ол үгренчілеріне:

– Пирее тураа кирзенер, ол чирдең сыхханча, андох орнығыңар. ¹¹Пирее чирде сірерні удурлирға алай истерге хынмазалар, ол турадаң сығып, азахтарыңнаң тозынны хахтабыс турыңар. Анзы олардаң тоғыр киречилир. Сынны чоохтапчам сірерге: түгенчі күн^c чарғызында Содом паза Гоморраа пу саардаң хай-хай артых полар.

¹²Үгренчілер, парып, кизилерні, Худайға айланып, чазыхтары үчүн пыросынарға үгреткеннер. ¹³Айна киргеннердең чабал хуттарың сығарғаннар, ағырығ чонны, хайах сүртіп, чазылдырғаннар.

* Православие кибірі Иисустың пичелері полған тип санапча. Грек пичинде пиче алай хыс туңма полчатханын өнемин таныхтабинча.

Кіреске түзірчең Иоанның өдірткені

(Мф 14:1-12; Лк 9:7-9)

¹⁴ Ирод хан, Иисустанар тылаасты истіп, — Иисустың ады прай чонға тарап парған полған — чоохтаан:

— Ол Кіреске түзірчең Иоанн, өлімінең тіріл парып, килген, аннаңар ам хайхастар ит чөрче.

¹⁵ Пасхалары «Ол Илия полар», хайзылары, тізең, «Ол пурунғы ухаанчылар осхас ухаанчы полар» тіп чоохтасхлааннар. ¹⁶ Ирод, тізең, аны истіп, теен:

— Мин мойнын кизе саптыртхан Иоанн полар ол, ам өлімнен тіріл килген.

¹⁷⁻¹⁸ Алында, Ирод Филипп харындазының ипчизін Иродиаданы ал салғанда, Иоанн ағаа нигецизін аларға чарабас тееннеңер, ол, Иоанны тудып, харибге чаап саларға чахаан. ¹⁹ Иродиада, тізең, Иоаннға чабалланып, аны өдірерге хычанған, че ондай латаппачаң. ²⁰ Ирод, Иоанның арығ чүректіг, Худайның ах-арығ кизізі полчатханын піліп, аннаң хорыххан паза хайраллачаң аны. Ол Иоанның сөзінче көп ниме итчең паза аның чоохтарын хынып исчең. ²¹ Хақан Ирод поэның төреен күнінде пайлар-пиглерге, чаачылар пастыхтарына, Галилей чирінің ах сағалларына той-пай салчатханда, Иродиадаа килистіре күн пол парыбысхан. ²² Иродиаданың хызы, телбек салып, Иродтың паза аалчыларның көңніне кірген. Хан ағаа теен:

— Хынған на ниме сур, пирем сағаа.

²³ «Ноо даа ниме, хан-чирімнің чарымын даа сурзаң, пирем» тіп молчап салған. ²⁴ Анзы, сығып, ічезінен ниме килирін сурған. Иродиада, тізең, нандырған:

— Кіреске түзірчең Иоанның пазын сур.

²⁵ Хыс, сах андох ханзар айланып, теен:

— Син мағаа Кіреске түзірчең Иоанның пазын сағамох табахта ағылдыр пир.

²⁶ Хан, изі чоохтанза даа, чон алнында сөске турызарға тіп, хысха тоғырлан полбаан. ²⁷ Ол, сах андох тирігліг чаачызын ызып, Кіреске түзірчең Иоанның пазын ағылдырған. ²⁸ Тігізі, парып, харибдөк аның пазын кизе саап, табахта аны ағыл киліп, хысха пирген. Хыс, тізең, ічезіне пирібіскен. ²⁹ Иоанның үгренчілері, ол тылаасты истіп, андар килгеннер. Иоанның сөөгін, алып, чыып салғаннар.

Пис муң кізіні тосхырғаны

(Мф 14:13-21; Лк 9:10-17; Ин 6:1-14)

³⁰ Иисустың илчилері^с, чөрген чирлерінең айланып, Аныңзар чыбылыс килгеннер. Олар ниме иткеннерін паза хайди үгреткеннерін прай Ағаа чоохтағлааннар. ³¹ Иисус оларға теен:

– Кізі чох чирзер парып, анда ағылахти көмес тынанып алыңар.

Олар тохтаан ибде, чон кірдің-сыхтың полип, азыранып алар ондай даа, маң даа чох полған. ³² Иисус үгренчилерінең хада, киме постары ла одырып, кізі чох чирге парғаннар. ³³ Прай чирдең килген чон, оларның париғаннарын көріп, оларны танып салып, киме чүсчөткен орынзар көл хастада чүгүр парған. Кізілер, андар пурун чидіп, Аны сахтап, чыбылыс парғаннар. ³⁴ Иисус, кимеден түзіп, чон көбін көріп, кізілер хадарчы чох халған хойларға төйи полғаннаңар, оларны айап парып, көп ниме үгрет сыххан. ³⁵ Иледе тус иртіп парғанда, Иисустың үгренчилері, Аныңзар пас киліп, чоохтанғаннар:

– Мында ээн чазы чир, ам орай пол парир. ³⁶ Кізілерні поэдыбыс. Пу чағынғы аалларзар парып, халас садып алзыннар, чичең нимелері чоғыл нооза.

³⁷ Иисус оларға нандырған:

– Сірер оларға чичең ниме пирінер!

Үгренчилері Ағаа тееннер:

– Арса, піс, парып, ікі чүсче динарийге халас алып, оларға үлеп пирчебіс пе?

³⁸ Иисус, тізең, олардаң сурған:

– Сірернің нинче халас пар? Парып көр килінер.

Олар, көр киліп, тееннер:

– Пис халас паза ікі палых пар.

³⁹ Андада Иисус кізілерні көк отта кизекти одыртырғлап саларға чахаан. ⁴⁰ Олар чүзерлеп, илігерлеп изере одырғлабысханнар. ⁴¹ Иисус, ол пис халасты паза ікі палыхты алып, өöre көріп ала, алғабысхан. Анаң халасты, сындырып, чонға үлезіннер тіп, үгренчилеріне пирген. Ікі палыхты ідөк үлеп пирген. ⁴² Прайзы, чіп, тос парған. ⁴³ Анаң халған халастарны паза палыхтарны чыбысханнарында, он ікі торасха толдыра пол парған. ⁴⁴ Прайзы пис муңа чағын ир кізі азыранған анда.

Суғча чөргөні

(Мф 14:22-33; Ин 6:15-21)

⁴⁵ Аның соонда Иисус үгренчїлерїн Позынан пурун көлнїң аархы саринзар, Вифсаидазар, ызыбысхан, Позы, тізең, чонны нандырарға тіп, халған. ⁴⁶ Чонны позыдыбызып, Иисус тағзар пазырарға парған. ⁴⁷ Иирде киме көл ортызына читкен, Ол, тізең, чар хазында чалғызан хала парған. ⁴⁸ Чил удур саап, кимедегілер чўс полбин, майығып, ирееленчеткеннерїн көрїп, Иисус таң алнында, ўс-алты час аразы туста, оларзар суғча пас килген. Ол иртіре парарға итчеткенїнде, ⁴⁹ үгренчїлерї, Аның суғ ўстўнче чөрчеткенїн көрїп, сўне тіп сағынып, хысхырыза тўскеннер. ⁵⁰ Аны көрїп, прайзы хорых парған. Иисус оларға андада тапсабысхан:

– Махачы тудыныңар! Минмін. Хорыхпаңар!

⁵¹ Анаң кимеє одырыбысхан. Чил тохтап чөрїбіскен. Ўгренчїлерї пос алынча чапсысханнар паза тың хайхасханнар. ⁵² Чўректерї тас охастаңар, олар Иисус пис халасты анча кїзее ўлеен хайхасты даа оңар полбааннар.

Геннисаретте имнеенї

(Мф 14:34-36)

⁵³ Көлнї кис парыбызып, олар Геннисарет чирїнде чарға сыхханнар. ⁵⁴⁻⁵⁵ Кимедең тўскеннерїнде, андағы чуртағчылар Иисусты танып салғаннар. Аның килгенїнеңер прай ибїре сағба тардыбысханнар. Иисус полған чирзер ағырығ кїзїлернї тўзектїгөк ағыл сыхханнар. ⁵⁶ Иисус килген не чирде, саарда алай аалда ба, Андар ағырығ кїзїлернї ағылып, ачых чирде салып, Аның кип-азаана хол даа теертїп аларға сурынғаннар. Ағаа теңеннерї чазылғаннар.

Улуғларның кибїрлерї

(Мф 15:1-20)

7 Иисуссар фарисейлер паза Иерусалимнең килген Моисей Чахии пїлїгчїлерїнїң хай пїреелерї чыылыс парғаннар. ² Олар Иисустың үгренчїлерїнїң хай-пїрсї «кїрлїг» саналчатхан холнаң халасты ал чееннер тіп (кибїр хоостыра, халас аларда, хол чайыбызарға кирек), ол чозахты хыйыстырчатханын көрїп, оларны пыролааннар. ³ Фарисейлер паза пасха даа иудейлер, пурунғылар кибїрїнең, хол иптєп чууп албаанда, азыранмачаңнар.

⁴Садыҥдаң ниме ал килзелер, сырай-хол чайыбыспаанда, чирге пастабачаннар. Тудынчатхан пасха даа кибірлері илееде полған: айах-чірче нимені, хазаннарын, сіреелерін чуғлабыспаанда, тудынмачаннар. ⁵Анаң фарисейлер паза Моисей Чахии пілігчлері Иисустан сурғаннар:

– Ноға синің үгренчлерің, пурунғыларның кибірін сайбап, хол чуғбин халас чіпчелер?

⁶Иисус, оларға нандырып, теен:

– Сіреденер, чойырхостарданаң, ухаанчы Исайинің пічинде пазылғаны хоостыра, Худай орта чоохтаан: «Пу кізілер Мини тілде ле улуғлапчалар. Оларның чүректері, тізең, Миннең ырах. ⁷Чонның кибір-чозахтарына ла кізілерні үгрөдип, Мини тик ле улуғлаачых полчалар». ⁸Сірер, Худай чахин тасты, кізі кибірінең устанчазар: чірче-айахтарың чуупчазар, пасха даа андағоң ла нимелер итчезер.

⁹Анаң теен оларға:

– Худай чахин хыйыстырып, пос кибірлеріне тудынчатханың чахсы ба ол? ¹⁰Моисей^с чоохтаан хайза: «паба-іченні улуғла, паба-ічеденер хомай чоохтанғаны кізіні өлімге ағылар». ¹¹Сірер, тізең, тіпчезер: «Кізі поэның пабазына алай ічезіне „Сіреге пирерін Худайға пир салдым“ тізе, ¹²ол кізі паба-ічезіне полыспаза даа чарир». ¹³Иди сірер, пос салған чозахтарыңа тудынып, Худай сөзінең хыйа полчазар. Андағ ниме көп идедірзер.

¹⁴Анаң, прай чонны хығырып алып, Иисус оларға теен:

– Прайзыңар Мини истінер паза піліп аларға күстеніңер. ¹⁵Кізіні тастынаң кірген ниме пір дее кірлебинче. Истінең сыххан нимезі кірлепче аны. ¹⁶Истер хулаа пар кізі иссин.

¹⁷Анаң, чоннаң хыйа пазып, тураа кіргенде, үгренчлері Анаң ол кип-чоохтанар сурғаннар. ¹⁸Иисус оларға теен:

– Нёос сірер дее піл полбинчазар? Нёос оңар полбинчазар: тастынаң кірген ниме кізіні пір дее кірлебинчеткенің? ¹⁹Ол, аның чүреене нимес, хурсағына кіріп, сығара тасталча.

Анынаң Ол ноо даа тамах арығ полчатханың чарлаан.

²⁰Паза аннаң андар Ол теен:

– Кізідең сыхханы кізіні кірлепче. ²¹Кізінің истінең, чүреенең сыхча чабал сағыс, чөреес хылых, оғырлас, өдіріс, ²²оралыс, чабыланыс, хыртыс, алаахтырыс, істі чохтаныс, Худайға тоғырланыс, атааннас, көкеесімненіс, чөнгені – ²³прай ол ниме, кізі истінең сығып, кірлепче аны.

Ханаан чиріндегі ипчинің киртінізі

(Мф 15:21-28)

²⁴ Аннаң парып, Иисус Тир паза Сидон чирлерінзер читкен. Ол, тураа киргенде, Позын таныбазыннар тіп сағынған, че чазын полбаан. ²⁵ Чабал хут кирген хыстың ічезі, Аннаңар ис салып, Иисуссар пас киліп, Аның азаана түскен. ²⁶ Ол иудей нимес, сирфиниктер төлінең сыххан ипчі полған. Ол Иисусты хызынаң айналарны сығар пирерге сурынған. ²⁷ Че Иисус ағаа теен:

– Пастап палаларны тосхыр салар кирек, палалардаң халас пылаап, адайларға тастап пирчеткені чахсы нимес.

²⁸ Ипчі, тізең, Ағаа нандырған:

– Андағ, Хан-пигім^с. Че адайлар даа стол алтында палалар тоолатханын чидірлерөк.

²⁹ Андада Иисус ағаа теен:

– Пар, пу чооғың үчүн чабал хут хызыннаң сых парды.

³⁰ Ол ипчі, ибінзер киліп, көрзе, чабал хут хызынаң сых партыр, палазы төзекте чатча.

Туных паза топыр тілліг кізіні***айдас иткені***

³¹ Тир паза Сидон чирлерінең сығып, Иисус, Он саар чирін тобыра пазох Галилей көлзер пар сыххан. ³² Чол париғанда, Аныңзар туных, тілі хомай кізіні ағылып, Аны холын сал пирерге сурынғаннар. ³³ Иисус ол кізіні чоннаң хыйа апарып алған, Позының салааларын ол кізінің хулахтарына сыххан. Анаң, түкүрбізіп, аның тіліне теерткен. ³⁴ Өөр көріп, улуғ тынып ала, чоохтаныбысхан ағаа:

– Еффафа. Ол «азыл пар» теені полча.

³⁵ Олох туста ол кізі, хулаа чарып, тілі айланып, арығ чоохтан сыххан. ³⁶ Иисус кізілерге анзын пирдеезіне таратпасха чахаан. Че нинче дее хызаанназа, ол тылаас чонға алғым тарап парған. ³⁷ Кізілер, тың хайхазып, чоохтасхлааннар:

– Прай нимені чахсы итче: туныхтарын истер иде, тіл чохтарын чоохтазар иде.

Иисустың төрт муң кізіні тосхырғаны

(Мф 15:32-39)

8 Ол күннерде чон илееде көп чыыл парған. Оларға чиңең ние чохта, Иисус, үгрөнчлерін хығыртыбызып, теен:

– ²Чон аяастыҕ Мағаа: үс күн Миннең хада пол парирлар, чиңең нимелері, тізең, чоғыл. ³Азырабин иблеріне ызыбыссам, чолда күстері сығып, майығарлар. Хайзылары ырахтын нооза.

⁴Үгрөнчлері Ағаа нандырғаннар:

– Пу хуу чазыда оларны азырирға халас хайдаң алар?

– ⁵Сірернің нинче халас пар? – сурған олардаң Иисус.

– Читі, – тееннер олар.

⁶Андада Ол, чонға чирге одыр саларға чакхып, читі халасты алғабызып, сындырыбызып, кізілерге үлезіннер тіп, үгрөнчлеріне пирген. Олар чонға үлееннер. ⁷Оларның көмес палыхтары полғанох. Аны алғабызып, идөк чонға пирерге чахаан. ⁸Прайзы, чіп, тосхан. Халғанын читі корып чыып алғаннар. ⁹Чеен кізілер саны төрт муң чағын полған.

Иисус чонны аннаң позытхлабысхан. ¹⁰Позы аның соонанох үгрөнчлерінен хада, кимее одырып, Далмануфа чирзер чүс парыбысхан.

Фарисейлер таныҕ сурчалар

(Мф 16:1-12)

¹¹Андарох фарисейлер киліп, Иисуснаң талас сыхханнар. Аны сыни, тигірдең таныҕ хысханнар. ¹²Ол, улуҕ тынып, чоохтанған:

– Пу төл ноҕа таныҕ хысча. Сынны чоохтапчам сірерге, пір дее таныҕ полбас.

¹³Анаң, олардаң хыйа пазып, пазох кимее одырып, көлнің тігі саринзар кис парыбысхан.

¹⁴Үгрөнчлері, тізең, халас аларға ундудып, кимеде пір ле халастыҕ парғаннар. ¹⁵Ол үгрөнчлеріне чакхып парған:

– Сизіктіг чөріңер, фарисейлернің паза Иродтың ачытхыларынаң китеніңер.

¹⁶Пос аразында олар чоохтасханнар:

– Пістің халас чохтаңар иди тіпче полар.

¹⁷Иисус, олар ние чоохтасчатханын піліп, үгрөнчлеріне теен:

– Сірер халас чоғын үзүрчезер бе? Ам даа оңарбинчазар, піл полбинчазар ба? Чүректерің ам даа, тас чіли, хат парған полчаң

ма? ¹⁸Харахтарың пар даа полза, көрбинчезер, хулахтарың пар даа полза, испинчезер. Ундут салдар ба? ¹⁹Пис муң кізее пис халас сындырғанымда, артханын нинче торас чыып алғазар?

– Он ікі, – нандырғаннар Ағаа.

– ²⁰Төрт муң кізее читі халас үлеенімде, халғанын нинче корып чыып алғазар?

– Читіні, – нандырчалар.

– ²¹Андағада ноға аны сағысха алын полбинчазар? – теен оларға Иисус.

Харах чохты чазылдырғаны

²²Олар Вифсаидазар читкеннер. Иисуссар харах чох кізіні чидін килгеннер. Иисусты ағаа холын теертібізерге сурынғаннар. ²³Ол, харах чох кізіні чидініп, аалдаң апарыбысхан, анаң, хараана түкүрібізіп, холын ағаа салып, аннаң көрче бе тіп сурған.

– ²⁴Йа, көрчем. Итсе, ирчеткен кізілерні ағастардаң пасха көрбинчем, – тіп нандырған тігізі.

²⁵Иисус, пазох холын хараана салып, ағаа көрерге чахаан. Анзы, чазыл парып, ибіркіні чарых көр сыххан. ²⁶Иисус, аны нандырып, аалзар кірбеске, пірдеезіне чоохтабасха чахаан.

Пётр Иисусты Худай Оолғы тіп адапча

(Мф 16:13-20; Лк 9:18-21)

²⁷Анаң үгренчілерінең хада Филипп Кесары саарның чирлерінзер парған. Чол пара, Ол үгренчілерінең сурған:

– Кізілер Мині кем тіп санапчалар?

– ²⁸Хайзы Кіреске түзірчең Иоанн, піреелері – Илия, паза пасхалары ухаанчыларның пірсі полар тіп санапчалар, – тееннер олар.

– ²⁹Сірер чи Мині кем полар тіп санапчазар, – сурған Иисус.

– Син Мессий-Христоссың, – нандырған Ағаа Пётр.

³⁰Андада Ол үгренчілерін Позынанар пір дее кізее чоохтабасха хатығлаан.

Иисус Позының ирееленістерінеңер, өлімінеңер паза тірілерінеңер ухаанчылапча

(Мф 16:21-28; Лк 9:22-27)

³¹Анаң Ол Кізі Оолғына көп чобаларға кирек полчатханнанар, ах сағаллар, улуғ абыстар паза Моисей Чахии пілігчілері Аннаң тоғыр поларларынанар, Аны өдірерлерінеңер, че үзінчі

күнінде Ол тіріл парарынаңар үгреде чоохтаан. ³² Анзын Ол прайзына көні чоохтаан. Че Пётр, Аны хыйа апарып, удурласхан. ³³ Иисус, тізең, хайбағыныбызып, үгрөнчлеріне көріп ала, Пётрны тығырған:

– Аар пар Миннең, сайтан. Син Худайнин сағынминчазын, кізі синче сағыстығың.

³⁴ Анаң, чонны паза үгрөнчлерін Позынзар хығырып, теен:

– Кем Минің соомча парарға итче, ол поэзынаңар ундут салзын, кірезін алып, Минің соомча парзын. ³⁵ Кем поэзының тынын ал халарға итче, ол аны чідір салар. Кем тынын Минің паза Чахсы Хабарның үчүн салар, ол аны ал халар. ³⁶ Ноо туза кізее тиксі-тилекейні ээлензе, че тыны-чаанын ардат салза? ³⁷ Алай поэзының тыны үчүн хайдағ паанаң төленер ол? ³⁸ Пу ай-пораан, чазыхтығ төл аразында піреезі Миннең алай Минің сөстерімнең уйатса, андада Кізі Оолғы даа Пабазының сабланызында ах-арығ ангеллерінең хада килген туста андағ кізідең уйадарох.

9 Иисус оларға теен:

– Сынны чоохтапчам сірерге, мында турчатханнарның хайзылары сын чирге нанғалаххаох Худай хан-үлгүзін күзінде килгенін көріп аларлар.

Иисустың хубулғаны

(Мф 17:1-13; Лк 9:28-36)

² Аның соонаң алты күн ирт парғанда, Иисус, Пётрны, Иаковты паза Иоанны ла Поэзынаң хада алып, пөзік тағзар парған. Анда оларның алнында Иисус хубул парыбысхан. ³ Аның кип-азаа чылтырах паза хар осхас аппағас пол килген. Пу чир үстүнде ис ағартчаннарның пірдеезі иди ағарта чууп полбас ах полғаннар олар. ⁴ Анаң оларға Илиянаң Моисей көрін килгеннер паза Иисуснаң чоохтасханнар. ⁵ Пётр андада Иисусха тіп тур:

– Үгретчі! Піске мында хайдағ чахсы. Ұс отах турғыс пирибіс: пірсін – Сағаа, пірсін – Моисейге паза пірсін – Илияа.

⁶ Пётр, тың хорых парғаннарынаңар, ниме тирін пілбин, иди чоохтанған. ⁷ Пулут сығып, оларны көлебискен. Пулутсартын үн истіл килген:

– Пу хынчатхан Оолғым Минің. Истінер Аны!

⁸ Анаң үгрөнчлері кинетін ибіре хайбағыныбыссалар, хости, Иисустаң пасха, пір дее кізі чоғыл.

⁹Тағдаң түсчөткөннерінде, тізен, Иисус оларға, Кізі Оолғы үреп, тірілгенче, пу көргөн нимеденер пірдеезіне чоохтабасха чахаан. ¹⁰Үгрөнчїлерї кізее таратпааннар, че пос аразында үзүріп, чоохтасханнар:

– Өлім соонда тіріл килер теенї нїме полчаң?

¹¹Анаң үгрөнчїлерї Иисустаң сурғаннар:

– Моїсей Чахїї пілігчїлерї, Илія пурун килер тіп, чоохтааннар, хайза?

¹²Иисус оларға нандырған:

– Анзы сын. Илія, пурун кїліп, прай нїме тимнеп саларға кирек. Кїзі Оолғына за, пазылғанни, көп ирее паза хыйыхтас көрерї түсче. ¹³Че сірерге чоохтапчам: Илія кил парғанох, че аны, Худай Пічиинде^c пазылғаны хоостыра, хынғанни ит парыбысханнар.

Оолағасты чазылдырғаны

(Мф 17:14-20; Лк 9:37-43)

¹⁴Анаң халған үгрөнчїлерїнзер нандыра айланғаннарында, Иисус көрзе, ибїре чон чыбылыс партыр, Аның үгрөнчїлерї, тізең, Моїсей Чахїї пілігчїлерїнең талас парчалар. ¹⁵Иисусты көр салып, чон таңнап парған. Кїзілер, Аныңзар чүгүрізіп, Аны алғыстаснаң удурлааннар. ¹⁶Иисус Моїсей Чахїї пілігчїлерїнең сурған:

– Сїрер нїмеденер оларнаң таласчазар?

¹⁷Чон аразынаң пір кїзі, сығып, Ағаа нандырған:

– Үгретчї! Мин Синзер тіл тартчаң чабал хут кірген оолғымны ағыл кїлдім. ¹⁸Чабал хут аны хайда ла полза сил тастабысча. Анаң паланың ахсынаң көбїк ағып, ол тістерїн хычырат сыхча паза, тыып парып, чатча. Мин чабал хутты сығардыртарға тіп, Сїнїң үгрөнчїлерїңе айланғам, че олар аны сығар полбааннар.

¹⁹Ағаа нандырып, Иисус теен:

– Йо-о, пу киртїзі чох төлнї! Нїнчезїн Мин сїрернең хада поларбын? Хачанға теере сїрернең сыдазим? Ағылынар аны Минзер.

²⁰Чабал хут кірген паланы Иисуссар ағыл кїлгеннер. Айна, Иисусты көр салып, оолахты чирге тастап, аны талдыр сыххан. Чирге аңдарыл парып, ол пала ағахтан сыххан, аның ахсынаң көбїк ағыбысхан. ²¹Иисус ол пабадаң сурған:

– Үр ағыр парир ба пїдї?

Анзы нандырған:

– Кічигдең сығара. ²²Көп хати чабал хут, аны чох идерге полып, отха паза суға тастаан. Пирее ниме ит полар ползаң, піске айап, полыс пирдек.

²³Иисус ағаа нандырған:

– Ноға иди «пирее ниме ит ползаң» тіпчезің? Киртінчеткен кізее прай ниме толдырылчаа пар.

²⁴Оолағастың пабазының харахтары частанып, ол сах андох алданып ала Ағаа теен:

– Киртінчем, Хан-пигім, полыс пир мағаа, киртінізім тыыт пир.

²⁵Иисус, ибіре чон чылысчатханын көріп, чабал хутха теен:

– Тіл тартырчатхан, хулах испес итчеткен чабал хут! Минің чарғы-чахиимны ис: сых пу оолахтаң паза кірбе ағаа!

²⁶Чабал хут, ахтабинаң, оолахты сілігіп ала, аннаң сых чөрі-біскен. Оолағас, өліг ле чили чатхан. Көбізі «ол өл парды» тіскеннер. ²⁷Че Иисус аны, холынаң тудып алып, көдіре тартхан. Оолах сах андох тур килген. ²⁸Иисус тураа кіргенде, үгренчілері Аннаң ағылахва сурғаннар:

– Піс ол чабал хутты ноға сығар полбаан полчаңмыс?

– ²⁹Андағларны, пазырып ла паза ораза тудып, сығарарға кирек, – нандырған оларға Иисус.

Иисус Позының өлімінеңер пазох ухаанчылапча

(Мф 17:22-23; Лк 9:43-45)

³⁰⁻³¹Аннаң сығып, олар Галилей чирінче ирткеннер. Иисус үгренчілерінең, үгредіп ала, чоохтас парғаннаңар, кізілер оларның хайдазын пілбезіннер тіп сағынған. Ол Кізі Оолғы кізілернің холына пиріл парарданаңар, анаң Аны өдір саларларынаңар паза үзінчі күнінде Ол тіріл килерінеңер оларға чоохтаан. ³²Че үгренчілері Аны онаң полбааннар, сурарға, тізең, тідінмееннер.

Кем улии тіп таласханы

(Мф 18:1-5; Лк 9:46-48)

³³Олар Капернаумзар читкеннер. Хақан ибге кіргеннерінде, Иисус үгренчілерінең сурған:

– Чолда пос алынча нимеденеңер иди талас парғазар?

³⁴Үгренчілері тапсабааннар. Чол парчадып, олар постары аразында кем улии тіп талас парғаннар. ³⁵Иисус, одыр салып, он ікі үгренчізін хығырып алып, оларға чоохтанған:

– Кем сірернің араңарда пастағызы поларға хынча, ол прайзының халғанчызы поларға паза прайларының алны-кистіне чүгүрерге кирек.

³⁶Анаң алныларына паланы турғызып, аны хучахтап алып, теен:

– ³⁷Кем, Мині аарлап, мындағ паланы чүрекке алза, ол Мині алынарох. Кем Мині алынза, тізең, ол Мині нимес, че Мині ысхан Худайны алынар.

Кем сірердең тоғыр нимес, ол сірернең хада

³⁸Андада Иоанн теен:

– Үгретчі! Піс Синің Адыңнаң айналарны сығарған кізіні көргебіс, че ол пістің арабыстаң нимес. Ол пістің арабыстаң ни-местеңер, піс ағаа чабал хуттарны сығарарға чаратпаабыс.

– ³⁹Тохтатпаңар аны. Мині адап, хайхастар итчеткен кізі соонаң Мині сөклеп полбас. ⁴⁰Кем сірердең тоғыр нимес, ол – сірернең хада. ⁴¹Мині сағынып, сірерге, Мессий-Христос үгренчілері тіп, пірее чірче суғ пирген кізі, сынны чоохтапчам, сыйығы чох халбас, – нандырған Иисус.

Хычаланыстаңар

(Мф 18:6-9; Лк 17:1-2)

⁴²Мағаа киртінчеткен кічіглернің піреезін дее сын чолдаң хыйыстырған кізее, мойнына теербен палғадып, суға тастаты-рыбысханы артых поларчых. ⁴³Сынап сині холың чазыхха сухчатса, үзе сабыс аны. Мөгі чуртасха^c кинек кіргені кійчеткен көлзер, успас отсар ікі холлығ тастатханнаң артых полар. ⁴⁴Хурттар тігі чирде тохтағ чох оларны үтепчелер, чалын, үспин, кійче. ⁴⁵Сынап сині азааң чазыхха кирчетсе, үзе сабыс аны. Мөгі чуртасха саар азахтығ кіргені кійчеткен көлзер, успас отсар ікі азахтығ тастатханнаң артых полар. ⁴⁶Хурттар тігі чирде тохтағ чох үтепчелер, чалын, үспин, кійче. ⁴⁷Сынап чазыхха сині харааң сухчатса, аны сығара ал тастабыс. Худай хан-чирінзер саар харахтығ кіргені кійчеткен көлзер ікі харахтығ тастатханнаң ар-тых полар. ⁴⁸Хурттар анда тохтағ чох оларны үтепчелер, чалын үспин, кійче. ⁴⁹Тайыға салылчатханы туснаң тусталғанни, ідők полғаны ла чалыннаң арығлалар. ⁵⁰Тус – ол чахсы ниме. Че тустың тадии сых парза, аны хатап ачығ хайди идіп алар. Төөле тустығ полинар. Пос аразында ынағ полинар.

Чарылыстаңар

(Мф 19:1-12)

10 Иисус, андартын чол сығып, Иордан суғның озаринзар, Иудей чирінзер, килген. Иисуссар пазох кизілер чыылысханнар. Ол пазох оларны үгреде чоохтаан. ²Аныңзар фарисейлер пас киліп, сыни-кити сурғаннар:

– Ирпчї кизее чарылызарға чарадылча ба?

³Иисус оларға теен:

– Моисей сірерге ниме чахаан?

– ⁴Ирі ипчизіне чарылыс пічиин пас салза, Моисей чарылызарға чаратхан, – нандырғаннар олар.

⁵Андада Иисус оларға теен:

– Сірернің хатығ чүрекерінің піле, пу чахиин пасхан ол.

⁶Чир пастап пүтчеткенде, Худай иреннең ипчині чайап салған.

⁷Аннаңар ир кизі, паба-ічезінең чарылып, ⁸ипчизінең пірік парар. Олар ікөлең пір кизі осхас пол парарлар: ікі кизі полбин, пір кизі пол парчалар. ⁹Худай піріктірі салғанны, тізең, кизі чар полбас.

¹⁰Соонаң, тураа кіргеннерінде, үгренчїлері Иисустаң аннаңар хатабох сурғаннар. ¹¹Иисус оларға чоохтап пирген:

– Ир кизі, ипчизінең чарылызып, пасха ипчині ал салза, ол анынаң оралысханға килісче. ¹²Ипчизі дее, ирінең чарылызып, пасха ирге пар салза, ол анынаң оралысханға килісче.

Иисус олғаннарны алғанча

(Мф 19:13-15; Лк 18:15-17)

¹³Кизілер палаларын Иисуссар, алғабыссын тіп, ағылғаннар. Че үгренчїлері оларны көксееңнер. ¹⁴Аны көре, Иисус, тарын парып, оларға чоохтанған:

– Палаларға Минзер иртерге чарадынар, харығ полбаңар оларға. Худай хан-чирі пала осхас кизілерни полар. ¹⁵Сынны чоохтапчам сірерге, Худай хан-үлгүзін олған чїли удурлабааннары Худай хан-чирінзер хачан даа кір полбастар. ¹⁶Анаң, олғаннарны хучахтап, пастарына холларын салып, оларны алғаан.

Пай кизінең чоохтасханы

(Мф 19:16-30; Лк 18:18-30)

¹⁷Иисус чорыхха тимненчеткенде, хайдағ-да кизі, ойлап киліп, Аның алнына тізекке түскен:

– Чахсы үгретчи! Мөгі чуртас алар үчүн мин ниме идерге кирекпін?

¹⁸ Иисус ағаа теен:

– Син ноға Мини чахсы тидің? Пирдеезі чахсы нимес, чалғыс Худай ла андағ. ¹⁹ Чахығларын пілчезің ме? Өдірбе, оралыс чөрбе, оғырлаба, чой киречілебе, кізіні хыйыхтаба, пабаң-ічеңні улуғла.

– ²⁰ Үгретчи, мин чииттең іди чуртаам, – нандырған ол кізі.

²¹ Иисус, ол кізізер көрібізіп, аны чүрекке алынып, теен ағаа:

– Пир ниме сағаа читпинче: парып, прай пар-чох нимеңні сadyбыс, ахчанны чох кізілерге үлебіс, андада пайың тигірде полар. Анан Минзер киліп, кірезің алып, соомча пар.

²² Пу сөстерні истіп, ол кізі арын парыбысхан. Пайы улуғдaнaр, ол мөніс көннiлiг хыйа пастыра халған.

²³ Иисус, ибіре харахсыныбызып, Позының үгретчилеріне теен:

– Пай кізілерге Худай хан-үлгүзінзер кірері хайдағ сидіктір.

²⁴ Үгретчилері ол сөстерге хайхааннар. Иисус, тізең, оларға хатабох чоохтанған:

– Палаларым! Ис-пайға ізенчеткеннерге Худай хан-үлгүзінзер кірері хайдағ сидіктір. ²⁵ Пай кізі Худай хан-үлгүзінзер кіргенче, тибее іңе үдінең үтіп аларға оой полар.

²⁶ Үгретчилері, тізең, улам хайхазып, пос алынча чоохтасханнар:

– Андағда кем арачылан полар ни?

²⁷ Иисус, оларзар көрібізіп, теен:

– Кізілер ит полбас ниме ол, Худай ла идер аны. Худай прай ниме ит полар.

²⁸ Андада Пётр Ағаа чоохтаныбысхан:

– Мына піс, прай нимебісті тасты, Синің сооңча чөрчебіс.

²⁹ Иисус нандырған ағаа:

– Сынны чоохтапчам сірге, Минің паза Чахсы Хабарның үчүн иб-чуртын, харындас-пичелерін, паба-ічезін, палаларын, хыраларын тастааннары прай нимее чидіп аларлар. ³⁰ Сағам даа, сүрдірчеткеннерінде, чүс хатап көп тураларға, харындас-пичелерге, паба-ічелерге, палаларға паза хыраларға чидерлер. Килер туста, тізең, оларға мөгі чуртас пирілер. ³¹ Че пастағыларының көбізі соонда пол парар, соондағыларның көбізі, тізең, алнында пол парар.

Иисус өлімінеңер паза тірілерінеңер пазох ухаанчылапча

(Мф 20:17-19; Лк 18:31-34)

³² Хачан олар Иерусалимзер чол тутчатханнарында, Иисус алында париған. Ұгренчілері, тізен, Аның соонча улуғ үрүгисте, хорығып ала, пастырғлааннар. Иисус, он ікі үгренчізін хығырып алып, Позынаң ниме поларынаңар пазох оларға чоохтап сыххан:

– ³³ Мына піс Иерусалимзер парирбыс. Анда Кізі Оолғын, садып, улуғ абыстарның паза Моисей Чахии пілігчілерінің холына пирибізерлер. Олар Аны, өлімге чарғылап, пасха худайлығларның холына пирибізерлер. ³⁴ Ағаа кўлерлер, чаба тўкўерлер, соғарлар анаң өдір саларлар. Че үзінчі күнінде Ол тіріл парар.

Зеведей оолларының сурынызы

(Мф 20:20-28)

³⁵ Андада Зеведей ооллары Иаков паза Иоанн, Иисуссар пас киліп, тееннер:

– Ұгретчі! Піс Сині пір ниме толдыр пирерге сурынчабыс.

– ³⁶ Ниме идерге кирекпін Мин сірерге? – сурған олардан Иисус.

– ³⁷ Синің үлгўн килзе, пірсібіске Синің үлгў сірееннің оң саринда, пірсіне сол саринда одыр саларға чарат, – нандырғаннар Ағаа олар.

³⁸ Че Иисус оларға теен:

– Ниме сурчатханнарыңны пілбинчезер. Мин ісчоткен чірчеден іс поларзар ба? Мин кіреске тўскенни кіреске тўс поларзар ба?

– ³⁹ Пол поларбыс, – нандырғаннар олар.

Иисус, тізен, оларға теен:

– Мин іскен ідістең ізерзер, Минөк чіли кіреске тўзерзер.

⁴⁰ Миннең оң ма, сол ба саринда одылары, тізен, Миннең полбас, кемге тимнелген, олар одыарлар.

⁴¹ Аны истіп, он үгренчізі Иаковнаң Иоаннға тарых парған.

⁴² Иисус, тізен, оларны хығырып алып, чоохтанған:

– Сірер пілчезер, чоннаң устапчатханнар чонға хан-пиг полчалар паза чонның пастыхтары ағаа чарғы-чахаан салчалар.

⁴³ Сірернің араңарда андағ ниме полбазын: кем улии поларға харасча, анзы нымысчы ползын сірерге. ⁴⁴ Кем араңарда пастағызы поларға сағынча, анзы хул ползын. ⁴⁵ Кізі Оолғы даа

кізілерні Позының алны-кистіне чөргізерге нимес, че пасхаларына нымысха чөріп, көп кізі үчүн, толыг полып, Позының тынын пирибізерге килген.

Харах чох Вартимейнің көр сыхханы

(Мф 20:29-34; Лк 18:35-43)

⁴⁶ Анаң олар Иерихонзар читкеннер. Хаңан Иисус Позының үгречілерінең паза хооп чөрген иледе чоннаң хада Иерихоннаң сыхчатханнарында, чол хазында харах чох Вартимей, Тимейнің оолгы, кіленіп одырчатхан полған. ⁴⁷ Назареттегі Иисустың ирчеткенін ис салып, ол хысхырыбысхан:

– Давид төлі Иисус, айадах мағаа.

⁴⁸ Аны тығырғаннар, че ол улам хысхыр сыххан:

– Давид төлі, айадах мағаа.

⁴⁹ Иисус, тохтап, чоохтанған:

– Хығыр килінер аны.

Харах чох кізіні хығырып, тееннер ағаа:

– Че, өрін. Турып, пас пеер. Ол сині хығырча.

⁵⁰ Ол, турып, тастындагы кибін суурып, Иисуссар пас килген.

⁵¹ Иисус аның чоохтанғанына нандырып:

– Миннең ниме киректір сағаа? – тіп сурған.

– Үгретчим, көрерге, – нандырған анзы.

⁵² Иисус ағаа чоохтанған:

– Пар, киртінізің сині арачылады.

Олох туста ол кізі көріп пастаан паза Иисустың соонча пар сыххан.

Иисустың Иерусалимзер үлжүң кибирили кіргені

(Мф 21:1-11; Лк 19:28-40; Ин 12:12-19)

11 Иерусалимге, Виффагий паза Вифаний аалларға чағдап одырғаннарында, Елеон таға чидіп, Иисус Позының үгречілерінің ікізін алнынзар ызыбысхан. ² Оларға теен:

– Алныбыста чатхан пу аалларзар парыңар. Андар читсер, сиденге палғаан, кізі мүнмеен чиит эштекке орта поларзар. Аны, систіп, пеер чидін килерзер. ³ Піреезі сірерге тапсаза, нандырарзар: «Ол Хан-пигібіске кирек, соонаң Ол аны нандыра ыс пирер».

⁴ Үгречілері, аалзар парып, анда тасхар хаалхаа палғаан эштекті таап, аны систібіскеннер. ⁵ Анда турғаннарның хай пірее-лері оларға тееннер:

– Ниме ит турзар, ноға ол малны систер?

⁶Ўгрэнчлєр Иисус чоохтаанни нандырғаннарында, оларны позыдыбысханнар. ⁷Эштекті Иисуссар ағылып, малға постарынын киптерін арта чазыбысханнар. Иисус ағаа мўніп алған. ⁸Кізілер Аның чолына киптерін чаза тастааннар, пасхалары ағас салааларын кизіп тўзееннер. ⁹Алны-соонча парғаннары хысхырысханнар:

– Осанна!* Хан Худайның адынаң Килчеткенге алғас ползын!

– ¹⁰Хан Худайның адынаң килчеткен Давид пабабыстың ўлгўзіне алғас тўссін! Өөркі Чайаачаа осанна!

¹¹Иерусалимге кіріп, Иисус храмзар^с парған. Андағызын көрібіскен, че орай пол парғаннаңар, он ікі ўгрэнчзінең хада Вифанийзер сығыбысхан.

Смоква ағазын харғааны

(Мф 21:18-19)

¹²Пазағы күнінде Иисус ўгрэнчлєрінен хада Вифанийдең парғаннарында, Ол чолда астап парған. ¹³Иисус ырахтынох смоква ағазын көр салған. Халын пўрлєрі аразында чистек табылар ба тіп, ағассар чағын пас парған, че чистек пызар тус читкелектенер, пўрлерден пасха ниме көр таппаан. ¹⁴Андада Ол смоква ағазын харғаан:

– Синің чистегіңні паза пїрдєезі хачан даа чїбєзін.

Ўгрэнчлєрі аны искеннер.

Храмны арығлааны

(Мф 21:12-17; Лк 19:45-48; Ин 2:13-22)

¹⁵Иерусалимзер читкеннерінде, Иисус, храмзар кіріп, анда садығнаң айғасчатханнарны сығара сўр сыххан. Ахча орнастырчаң столларын, иб тахырағын сатчаң сїреелерні тўндере тастаан. ¹⁶Храм өтіре ниме тазирға чаратпаан. ¹⁷Чонны ўгрєдіп, Ол чоохтаан:

– Минің храмым прай чоннар пазырчаң тура тіп адал парар. Сїрер, тізең, аны тонағчылар ордазына айландыр салғазар.

¹⁸Иисусты истіп, Моисей Чахии пїлігчлєрі паза улуғ абыстар Аны өдірер ондай тілеп сыхханнар. Че прай чон Аның ўгрєдиине таңнапчатханнаңар, Иисустаң китенгеннер. ¹⁹Иир пол килгенде, Иисус саардаң парыбысхан.

* 11:9 «Осанна!» сўс «пїсті арачыла» теені полча. Иди Хан кізіні улуғлап удурлачаннар.

Хуруп нарған смоква

(Мф 21:20-22)

²⁰ Иртен олох чолча иртчедіп, көрзелер, смоква чилегезінен ала хуруп партыр. ²¹ Кичеегізін сағысха кир киліп, Пётр Иисусха теен:

– Үгретчі, көрдек, Син харғаан смоковница хуруп партыр.

²² Иисус оларға нандырған:

– Худайға киртінінер. ²³ Сынны чоохтапчам сірерге, кем тігі таға «көдіріліп, талайзар түс пар» тізе паза чооғы хоостыра поларын пір дее ікінчелебезе, прай чүреенең киртінзе, аның сөзінче полар. ²⁴ Аннаңар сірерге чоохтапчам, Худайға пазырып, ние дее сурзаңар, киртініңер – ол ние толдырылар. ²⁵ Худайға пазырчатса, тізең, піреезіне тарынған ползаңар, пурнада аның пырозын тастанар. Андада Тигірдегі Пабаңар даа сірерге чазыктарынны позыдар. ²⁶ Сіерер оларның пыроларын тастабас ползар, сіерернің дее пыроңарны Тигірдегі Пабаңар ідөк тастабас.

Хайдағ үлгүнең?

(Мф 21:23-27; Лк 20:1-8)

²⁷ Олар пазох Иерусалимзер читкеннер. Иисус храмда пас чөргенінде, Аныңзар улуғ абыстар, Моисей Чахии пілігчілері паза ах сағаллар пас килгеннер. ²⁸ Олар Аннаң сурғаннар:

– Киректеріңні хайдағ үлгүнең итчезің? Сағаа мыны идерге кем үлгү пирген?

²⁹ Иисус оларға нандырған:

– Мин дее сіерден сурыбызим. Сіерер нандыр пирзер, пу нимелерні хайдағ үлгүнең итчеткенімні чоохтабох пирем. ³⁰ Иоанның киреске түзіргені Худайдаң ма алай кізілердең ме? Нандыр пириңер Мағаа!

³¹ Олар пос аразында үзүр сыхханнар:

– Худайдаң тізебіс, ол «Андада сіерер ағаа ноға киртінмеезер» тир.

³² «Кізілердең» тирге, тізең, чоннаң хорыхханнар. Прай чонаны ухаанчаа санаан. ³³ Аңаң Иисусха піди нандырғаннар:

– Пілбинчебіс.

Андада Иисус оларға теен:

– Мин дее сірерге чоохтабаспын, пу нимелерні хайдағ үлгүнең итчеткенімні.

Виноград өскірчеңнердеңер кип-чоох

(Мф 21:33-46; Лк 20:9-19)

12 Иисус оларға кип-чоохтар чоохтап сыххан: – Пир кизи, виноград одырт салып, ибiре сиденнебiскен, чистектi сыға пасчаң оймах хазыбысхан паза хадағчаа иб турғыс салған. Анаң ол чирнi виноград өскiрчеңнерге чалға пир салып, позы чөрибiскен.

²Виноград пыс парғанда, ол кизи чалчызын виноград өскiрчеңнерзер позының үлүзiн ағыларға ысхан. ³Тигiлерi, тiзең, чалчызын, тудып, сох салып, пир дее ниме пирбин, нандыра ызыбысханнар. ⁴Ээзи кизи пазох пир чалчызын ысхан. Че олар, анын пазын таснаң чара саап, күлiп ала, аны сығара сүрибiскеннер. ⁵Ол кизи хатабох пир чалчызын ысхан андар. Анзын, тiзең, өдiр салғаннар. Пасха даа ысхан чалчыларын, хайзын соғып нандырганнар, хайзыларын өдiр салғаннар.

⁶Ол кизиңиң хынған чалғыс оолғы полған. Чалчыларның соонаң ол аны ысхан: «Оолғымнаң чалтанарлар, арса» тiп. ⁷Че виноград өскiрчеңнер пос аразында чөптезибiскеннер: «Пу виноградник ээзиңиң пайын холға кирчең чалғыс оолғы. Аны өдiр салзабыс, пабазының пайы пiсти полар». ⁸Анаң оолғын, хаап, өдiр салғаннар, сөөгiн, тiзең, оортах тастабысханнар.

⁹Виноградник ээзине ам хайди поларға? Ол, килiп, виноград өскiрчеңнернi өдiр салып, виноградниктi, тiзең, пасха кизилернiң холына пир салар.

¹⁰Нөös сiрер Худай Пичиинде «Пүдiрiгчiлернiң хыйа тастаан тазы соонаң, тура пулиин тутчаң иң кирек тас пол парған» теенiн хығырбаазар? ¹¹Мыны Худай пиди иткен. Аны көрiп, пiс чапсычабыс.

¹²Фарисейлер Иисусты тудып аларға сағын чөргеннер, че чоннаң хорыхханнар. Олар пу кип-чоох постарынаңар полғанын сизiнгеннер, аннаңар хыйа пас парыбысханнар.

Хағанға – хағанни, Худайға – Худайни

(Мф 22:15-22; Лк 20:20-26)

¹³Соонаң Иисуссар фарисейлердең паза Ирод ханға чағын чоннаң хай пiреелерiн ысханнар. Олар, Иисус пiрее саба чоох сығарыныбызар ба тiп, китееннер. ¹⁴Иисуссар пас килiп, олар тееннер:

– Үгретчі! Піс пілчебіс, Син көні кізің, пірдеезінең чалтан-минчазың, пірдеезіне чалғанминчазың. Кем дее полза, син аны Худайның чолынча парарға сын үгретчезің. Чоохтап пир піске, Рим хағаныға албан төлирге кирекпіс пе алай чох па? Пирерге кирек пе алай чох па?

¹⁵Че Иисус, чой хылыхтарын піле, оларға чоохтанған:

– Нимее мині сынап одырзар? Динарий ахчаны ағыл пиріңер Мағаа, көрим аны.

¹⁶Олар ахча ағыл пиргеннер. Иисус олардаң сурған:

– Пу динарийде кемнің сомы паза ады?

– Хаған кізіни, – нандырғаннар олар.

¹⁷Андада Иисус теен оларға:

– Хағаннин хағанға пиріңер, Худайнин – Худайға.

Ағаа андада прайзы таңнаан.

Тірілердеңер чоох

(Мф 22:23-33; Лк 20:27-40)

¹⁸Аның соонаң Иисуссар саддукейлер^с пас килгеннер. Олар өлімнің соонда кізі тірілбинче тіңеңер. Анаң олар Иисустаң сурғаннар:

– ¹⁹Үгретчі! Моисей Чахиинда піди чоохталча: «Пірее кізінің харындазы үреп парза, аның пала чох ипчізі халза, харындазының төлін узарадар үчүн, тунмазы алзын аны».

²⁰Читі харындас полтыр. Иң улуғлары ипчі алтыр, че төл халғыспин, үреп партыр. ²¹Ипчізін ікінчі харындазы ал салған, ідөк, пала халдырбин, үрептір. Ұзінчізі ідөк төл чоғох үреп парған.

²²Иди читі харындас соон сүрістіре ол ипчіні алтыр, че прайзы, пала артыспин, үреен. Соонаң ол ипчі үребөк парған. ²³Ам олар прайзы тіріл килзе, тірілер күн чит килзе, ол ипчі хайзыни поларға кирек? Прай читі харындас ол ипчінің ирі полған нооза.

²⁴Иисус саддукейлерге нандырған:

– Сісер, Худай Пічиин дее, Худай күзін дее пілбин, иди алчаасха кірче одырзар. ²⁵Кізілер өлген соонда тірілзелер, олар ипчі дее албинчалар, ирге дее парбинчалар. Олар тигірдегі ангеллер осхас пол парчалар. ²⁶Худай Моисейге көйчеткен ыдырбан хыринда өліглер тірілердеңер «Мин Авраамның^с Худайыбын, Исаактың Худайыбын, Иаковтың даа Худайыбын» теенін Моисейнің пічиинде хығырбаазар ба? ²⁷Ол өліглернің Худайы нимес, че тіріглернің Худайы полча. Аннанар сісер тың алчаастанчазар.

Иң улуғ чахыҕ

(Мф 22:34-40; Лк 10:25-28)

²⁸ Оларның таласханнарын истіп, анда полған Моисей Чахии пілігчілерінің пірсі, Иисустың іди чахсы нандырчатханын көріп, Иисустаң сурған:

– Чахығларның хайзы иң улуғдыр?

²⁹ Иисус ағаа нандырған:

– Иң улуғ чахығ мындағ: «Ис, Израиль! Пістің не Хан Худайыбыс чалғыс Худай полча. ³⁰ Син прай чүрееннең, прай көңніннең, прай сағызыннан, прай күзіннең Худайыңа хын». Мына иң улуғ чахығ! ³¹ Ікінчізі ағааох төйі: «Чағыныңа поэыңа чілі хын». Пу ікі чахығдаң улуғ ниме чоғыл.

³² Моисей Чахии пілігчізі Иисусха теен:

– Чахсы нандырдың, Ұғретчі! Худай пір ле полча. Аннаң пасха пір дее Худай чоғыл тіп, Син орта чоохтадың. ³³ Ағаа прай чүрееннең, прай сағызыннан, прай көңнінең, прай күзіннең хынғаны паза чағыныңа паарсааны тайыға салған прай нимелердең артых полча.

³⁴ Иисус, Моисей Чахииның пілігчізі хыйға чоохтанғанын көріп, ағаа теен:

– Син Худай хан-үлгүзінең ырах полбиндырзың.

Аның соонаң Иисусха сурығлар пирерге пірдеезі тідінмеен.

Мессий-Христос кемнің төлі?

(Мф 22:41-46; Лк 20:41-44)

³⁵ Иисус, кізілерні храмда үгредерін узарадып, теен:

– Хайди Моисей Чахии пілігчілері Мессий-Христосты Давидтің төлі тіпчеткен полчаңнар. ³⁶ Давид поэы Худай Худы хоостыра сөлеен, хайза: «Өөркі Чайаачы минің Хан-пигіме чоохтаан: „Мин Синің ыырчыларыңны азааң алтына тастаанымча, Минің оң саримда одыр тур“». ³⁷ Иди Давид поэы Аны Хан-пигім тіп адапча. Хайди Мессий-Христос аның төлі полчаң андағда?

Көп чон Аны чөпсініп истіп одырған.

Моисей Чахии пілігчілерінең китеніңер

(Мф 23:1-36; Лк 20:45-47)

³⁸ Поэының үгрединде Ол ідөк чоохтаан:

– Моисей Чахии пілігчілерінең китеніңер. Узун киптеріне чазан салып, чон көп чирлерде чөріп, постарын алғыстаснаң

удурладарға хынчалар. ³⁹ Олар синагогаларда алнындағы орыннарда, той-пайларда төрде одыرارға хынадырлар. ⁴⁰ Өкіс ипчилерни үреге кир салчалар, чон алнында үр пазыраачых полчалар. Худай чарғызы оларға артых түзер.

Өкіс ипчи салған үлүс

(Лк 21:1-4)

⁴¹ Иисус, храмдағы сыйых салчаң идис хыринда одырып, кизилерниң андар ахча салчатханын көрген. Пай кизилер ахча көп тастааннар. ⁴² Че пир чох өкіс ипчи, килип, iki оох ахча салыбысхан. ⁴³ Иисус, Позының үгрэнчилерин хыгырып алып, теен:

– Сынны чоохтапчам сирерге, пу өкіс ипчи идиссер прайзынан көп ахча салды. ⁴⁴ Көбізи артханын салған, че пу өкіс ипчи, тизен, чичең ниме алар ахчазын салды.

Иерусалимниң иңзерилерин ухаанчылааны

(Мф 24:1-8; Лк 21:5-11)

13 Иисус храмнаң сыхчатханда, Аның үгрэнчилериниң пирси Агаа теен:

– Үгретчи! Көрдек пу килким тастардан идилген улуғ тураларны.

² Иисус Агаа нандырған:

– Пу улуғ тураларны көрчезиң ме? Прай ниме иңзерилер мында, тас үстүнде тас халбас.

³ Хақан храмнаң тоғыра Елеон тагда одырчатханнарында, тизен, Пётр, Иаков, Иоанн паза Андрей, ағылахти халып, Аннан сурғаннар:

– ⁴ Хақан полар ол ниме? Хайдаг танығ көрербис пис аның алнында?

⁵ Иисус оларға нандырған:

– Китениңер, пирдеезине алаахтыртпаңар. ⁶ Көп кизи Миниң адымнаң аданып килер, «Мин Мессий-Христоспын» тип аданып, илеедезин алаахтыр саларлар. ⁷ Чағынғы паза ыраххы чаалардаңар ис салзанаң, хорыхпаңар. Прай ол полчаң ниме, че анзы ам даа түгенчизи нимес. ⁸ Чон чоннаң, хан ханнаң тоғыр көдирилер. Анда-мында чир титирир, хорылыс, өзөгис пол сығар. Прай пу нимелер пала төрирде пасталчатхан тулғахтар осхастар.

Ирее паза чобағ полар
(Мф 24:9-32; Лк 21:12-28)

⁹Сіерер, тізең, китеніңер. Сіерерні ах сағалларның чарғызына тартарлар паза синагогаларда соғарлар. Миннең үчүн сіерерні хан-пиглернің алнында Миннеңер киречілерге турғызарлар. ¹⁰Иди прай чоннарны Чахсы Хабарға пурнада үгрет саларға кирек. ¹¹Хачан сіерерні, тудып алып, чарғаа апарчатсалар, ниме чоохтирынаңар азынада сағыссырабаңар. Ол туста сіерерге пирилген сағысты чарлаңар. Аны, сіерер нимес, Худай Худы чоохтанар. ¹²Харындазы харындазын, пабазы палаларын өлімге пирер. Палалары, паба-ічедең тоғыр көдіріліп, өлімге пирерлер оларны. ¹³Миниң адымның үчүн сіерерні прайзы хырт көрер. Че тоозазын сыдас парыбысхан на кізі арачылан халар.

¹⁴Чиркестіг нименің ызых орында турчатханын көр салзар, аннаңар ухаанчы Даниил* чоохтаан полған (хығырған кізі пілер аны), андада Иудей чиріндегілер тағларзар тиссиннер.

¹⁵Тура хырында турған кізі, аннаң түзіп, ибінзер пірее ниме алып аларға тіп кірбезін.

¹⁶Хырада полғаны кип-азаана айланмазын.

¹⁷Ол күннерде тойлығ паза час палалығ ипчілерге хыйал-чобағ түзер.

¹⁸Пу киректер хысхы туста пол парбазын тіп, пазырыңар.

¹⁹Ол күннерде Худай чир-чайаанны пүдіргеннең ала пу тусха теере көрбеен өзелісті көрерлер. Паза андағ хорғыстығ ниме полбаан, полбас. ²⁰Хан Худай ол хорғыстығ күннерні хызырбаан полза, пір дее тіріг ниме арачылан полбасчых. Че Позы таллап алған кізілері үчүн ол күннерні хызырған.

²¹Андада сіерерге піреезі: «Мына Мессий-Христос мында» алай «Ол тігде» тізе, киртінмеңер. ²²Көп чой мессий-христостар паза чой ухаанчылар сыға саларлар нооза. Худайның таллап алған кізілерін алаахтыр поларлар ба тіп, танығлар паза хайхастар идіп, көзідерлер. ²³Сіерер, тізең, китеніңер. Мин азынада чоохтап пирдім сіерерге. ²⁴Ол өзеліс күннерінде күн пүлестел парар,

* 13:14 Пу чиркестіг нимеңер Пурунғы Молчағдағы «Даниил ухаан чоохтары» киндезінде пазыл парған (9:27; 11:31; 12:11). Піди ол пасха худайларға киртінчеткен кізілернің тайығ орнын адаан. Олар пу тайығ орынны Иерусалимдегі храмда пүдір салғаннар.

ай чарыбас. ²⁵Тигірдең чылтыстар тўс парарлар. Тигірнің күстери тітри түзерлер.

²⁶Олох арада Кізі Оолғын илбек күзінде паза сабланыста пулуттарча пас парғанын көр саларлар. ²⁷Ол, тиксі-тилекейнің төрт саринзар — чир чағазынаң тигірнің үстү-хырина читіре — Позының ангеллерін ызып, Позының таллап алған кізілерін чыып алар.

Ол күн хақан полар?

(Мф 24:32-44; Лк 21:29-33)

²⁸Сіреге смоква ағазы көзідім ползын: аның салаалары, нымзап, пўрлен сыхсалар, чайғы чидіп одырғанын пілчезер. ²⁹Сірер дее идөк, Мин чоохтааны толчатханын көріп, Аның мындазын, ізік хыринда, чағын килгенін пілінер. ³⁰Сынны чоохтапчам сіреге, прай пу ниме амғы төл үзілгелеккеок полар. ³¹Тигірнең чир чіт парарлар, Минің сөзім, тізең, халар.

³²Ол күн, ол тус хақан поларын пірдеезі, тигірдегі ангеллер дее, Оолғы даа пілбинче. Аны Пабам на пілче. ³³Ол тус хақан чит килерін пілбинчеткенде, көрінер, узубаңар, пазырыңар. ³⁴Кізі ибдең ырах чорыхха сыхчатса, поэзының нымысчыларына үлгү пирип, полғанына ла ниме идерге, хадағчызына, тізең, сиргек тудынарға чахаан чіли, ³⁵ана идөк сірер дее сиргек полыңар. Пілбинчезер нооза тура ээзі хақан чиде түзер: иирде, орты хараада ба алай питук тапсир туста, алай күн сығызында. ³⁶Кинетін чиде түзіп, сірер узупчатханын тудып албазын.

³⁷Сіреге чоохтапчатхан нимені прайзына чоохтапчам: узубаңар.

Иисустаң тоғыр чөптезіг

(Мф 26:1-5; Лк 22:1-2; Ин 11:45-53)

14 Пасха тіп үлүкүнге^с паза Ачылпаан халас пайрамына ікі хонх халған полған. Улуғ абыстар паза Моисей Чахии пілігчлери, Иисусты харанға тудып алып, Аны өдірібізерге сағыныбысханнар. ²Че чонда хорығ сығарбасха тіп, үлүкүнде аны итпеске чарат салғаннар.

Иисус Вифанийде

(Мф 26:6-13; Ин 12:1-8)

³Иисус Вифанийде чызыг палыглыг Симон тiп аттыг кiзiнiн туразында стол кистiнде одырғанында*, андар алавастр iдiс тудына пiр ипчi кiр килген. Iдiзiнде аның нард iзiмiнeң сығарған аарлыг миро хайах полған. Ипчi, iдiстiң ахсын талап, Иисуссар пас килiп, хайахты пазына урған. ⁴Анда одырғаннарның хай-пi-реелерi, iкпелеп парып, пос аразында чоохтасханнар:

– Ол аарлыг хайахты ноға iди iретче? ⁵Аны iс чiс динарийден дее аарлыға садыбызып, ахказын чох кiзiлерге iлеп саларчых, – тiп перiнiскеннер.

⁶Че Иисус оларға теен:

– Хадылбанар ағаа. Ноға хырысчазар аны? Ол Мағаа чახсы иттi. ⁷Чох кiзiлер сiрернiң хыринарда хачан даа поларлар. Хачан хынза, анда оларға полыс пир турарзар. Че Мин сiрернең хада тiйле полбаспын. ⁸Пу ипчi идер нименi ит салды. Минi чыырға тимнеп, азынада Мағаа аарлыг хайах сiрттi. ⁹Сынны чоохтапчам сiрерге, прай чир-чалбахта Чახсы Хабар тарадылар, ноо даа чирде пу ипчi ундулбас iчiн, ол иткен нимеденер чоохталар.

Иуда улуг абыстарда

(Мф 26:14-16; Лк 22:3-6)

¹⁰Ол арада Иуда Искарот, он iкi iгрeнчiзiнiн пiрсi, Иисусты садыбызарға тiп, улуг абыстарзар парған. ¹¹Аны истiп, улуг абыстар iрiн парғаннар паза ағаа ахча пирер пол салғаннар. Иуда, тiзен, Иисусты оларның холына пирiбiзер ондай тiлеп сыххан.

Иудiн чиизiн тимнеени

(Мф 26:17-25; Лк 22:7-14, 21-23; Ин 13:21-30)

¹²Ачылпаан халас пайрамының пастағы кiнiнде, тайыға хураганны соғыбысханда, iгрeнчiлерi Иисустаң сурғаннар:

– Син иирде хайда азыранарзың? Пiс, андар парып, чиис тимнебiзибiс.

¹³Иисус, iкi iгрeнчiзiн ысчатханда, оларға чоохтаан:

* 14:3 Грек пiчинде: «стол кистiнде чатханында». Ол тустарда Израильде сiрееде чадып ала азыранчаннар.

– Саарзар парынар. Сирерге суғлығ ыраға апарчатхан кізі тоғас парар. Аның соонча пазып, ¹⁴ ол кірген тураа хадох кіріп, иб ээзіне чоохтирзар: «Ўгретчі ўгренчілерінен хада Пасха чиизін чічең орын хайдадыр тіп сурапча». ¹⁵ Ээзі сирерге өөркі хадылында, улуғ пөлікте, орын көзіт пирер. Анда прай ниме тимде полар. Андох піске чічең ниме тимнеп салынар.

¹⁶ Ўгренчілері, саарзар парып, прай нимені Иисус чоохтаан хоостыра хап-орта таап алғаннар. Анда үлүкүн тамағын тимнебіскеннер.

Иирдегі чиис

(Мф 26:26-30; Лк 22:15-20; 1 Кор 11:23-25)

¹⁷ Иир читкенде, Ол он ікі ўгренчізінең хада андар килген. ¹⁸ Олар, стол кистіне одырып, азыранчатханнарында, Иисус теен:
– Сынны чоохтапчам сирерге, сағам Миннең хада азыранчатхан сирернін пірсі Мині садыбызар.

¹⁹ Ўгренчілері, хомзын парып, пірде пірсі сур сыххан:

– Ол кізі мин нимеспін, йа?

²⁰ Иисус ўгренчілеріне нандырған:

– Ол холын Миннең хада пір айахха сунған он ікі ўгренчінін пірсі. ²¹ Итсе-де, Кізі Оолғы Аннаңар Худай Пічиинде пазылғаны хоостыра ол парар. Че Кізі Оолғын сатчатхан кізее хыйал! Ол кізее төрібеске артых поларчых.

²² Олар азыранчатханнарында, Иисус, халас алып, алғабысхан. Анаң, сындырып, ўгренчілеріне пирген аны:

– Алыңар, чіңер. Пу Минің ит-сөбгім.

²³ Анаң, чірче алып, алғап, ўгренчілеріне пирген. Прайзы ол чірчеден іскен.

²⁴ Иисус теен оларға:

– Пу чірчеде Наа Молчағны таныхтапчатхан ханым, көп кізінің үчүн төгілер ол. ²⁵ Сынны чоохтапчам сирерге, Худай хан-чирінде наа виноград арағазын іскенімче, Мин виноград арағазын паза іспеспін.

Пётрның хыйа поларын ухаанчылааны

²⁶ Анаң олар, Худайны саблапчатхан ырны ырлап ала, Елеон тағзар парғаннар. ²⁷ Иисус оларға теен:

– Пу хараазын сирер прайзыңар Мині тастирзар. Пазыл парған нооза: «Хадарчыны өдірібізербін, хойлары тарасхлап парарлар».

²⁸ Че тірілген соонда Мин сирерні Галилей чирінде сағирбын.

²⁹ Пётр Иисусха чоохтанған:

— Прайзы даа сини тастап парыбысса, мин тастабаспын.

³⁰ Андада Иисус агаа теен:

— Сынны чоохтапчам сагаа, пуох хараазын, питук ікі хати тапсаанча, Миннең үс хати төдір поларзың.

³¹ Че Пётр хатап-хатап чоохтанған:

— Синнең хада өлімге дее парарға киліссе, мин Синнең хыйа полбаспын.

Пасха даа үгрөнчлери ідөк тееннер.

Иисус Гефсиман садында

(Мф 26:36-46; Лк 22:39-46)

³² Анаң олар Гефсиман теен садсар читкеннер. Иисус Позының үгрөнчлериңе чоохтанған:

— Мин пазырып алғанча, мында одыр турыңар.

³³ Позыңаң хада Ол Пётрны, Иаковты паза Иоанны алып алған. Өзеліп, ачырғанып ала, ³⁴ Иисус оларға теен:

— Чобаам сини чох улуғ, ол Мини өдір парир. Узубин пол турыңар мында.

³⁵ Брах нимес пас парыбызып, Иисус, чирге чаба чадып, полар ондайы пар полза, пу килчеткен үлүс хыйыс парзын тіп, пазырған. ³⁶ Пиди чоохтанған Ол:

— Авва* Пабам! Прай ниме Синиң холында: пу үлүзімни хыйа ит пир Магаа. Че, Мин хынғанни итпе, Позыңның көннин толдыр.

³⁷ Нандыра киліп, көрзе, пайаағы үгрөнчлери узупчалар. Андада Ол Пётрға теен:

— Симон, син узупчазың ма? Пір час таа узубин пол полбаздың ма? ³⁸ Хычыхха пастырбас үчүн, узубаңар, пазырыңар. Кізі көнни күстіг, че ит-сөөгі порт.

³⁹ Пазох хыйа пас парыбызып, пайаағыох сөстерни чоохтанып ала, пазыр сыххан. ⁴⁰ Анаң айланғанда, Иисус тігілерниң хатабох узупчатханнарын көр салған. Олар харахтарын даа ас полбинчатханнар паза Агаа ниме дее нандырчаан пілбееннер. ⁴¹ Ол, үзінчизин киліп, оларға чоохтанған:

— Сирер, ам даа узуп, тынанчазар ба? Чидер ам. Тус чит килді. Кізі Оолғы чазыхтығларның холына пиріл парарға чөр. ⁴² Турыңар, парааңар. Мини садыбысхан кізі чағдап килді.

* 14:36 Арамей тілінең *Авва* теени Пабам полча.

Иисусты тудып алғаннар

(Мф 26:47-56; Лк 22:47-53; Ин 18:3-12)

⁴³ Иисус читіре чоохтанғалаххаох, он ікі үгренчізінің пірсі Иуда паза анынаң хада хылыстар, өзектер тудынған кізілер чиде түскеннер. Оларны улуғ абыстар, Моисей Чахии пілігчілері паза ах сағаллар ысханнар. ⁴⁴ Иисусты сатхан кізі оларға сизік пирерге чоохтас салған:

– Мин, пас киліп, кемні охсанзам, ол Иисус полар. Аны, тудып, ипти апарарзар.

⁴⁵ Сах андох Иисуссар пас киліп: «Үгретчі! Үгретчі!» – теен. Анаң Аны охсаныбысхан. ⁴⁶ Тиріліг кізілер Иисусты, хаап алып, апар сыхханнар. ⁴⁷ Хости турған үгренчілерінің пірсі, хылызын сығарып, улуғ абыстың нымысчызының хулаан кизе сабысхан. ⁴⁸ Андада Иисус оларға теен:

– Сірер, тонағчыны тударға килген чіли, Миннең тоғыр хылыстығ, өзектіг читтінер. ⁴⁹ Мин сірернең хада күннің сай храмда полчаңмын, сірерні үгреткем, сірер, тізең, Мағаа теңмечензер. Че Худай Пічиинде пазылғаны толзын.

⁵⁰ Иисустың үгренчілері, Аны тасты, чүгүрісклебіскеннер.

⁵¹ Иисустың соонча иске сүргенген пір оол ла парған. Чаачылар аны тудыбох алғаннар. ⁵² Че ол, ораанған сүбүрегін оларның холларында халдыр салып, хуба чалаас чүгүре халған.

Иисус өөркі чарғы алнында

(Мф 26:57-68; Лк 22:54-55, 63-71; Ин 18:13-14, 19-24)

⁵³ Иисусты улуғ абыссар ағыл килгеннер. Прай улуғ абыстар, ах сағаллар паза Моисей Чахии пілігчілері пеер чыылыс парғаннар.

⁵⁴ Пётр сооларынча, оортах пазып, оларны хооп килген. Улуғ абыстың ибіне читкенде, сиден істіне кіріп, нымысчыларынаң хада отха чылынып одыр салған.

⁵⁵ Улуғ абыстар паза өөркі чарғы, Иисустаң тоғыр пірее пыро таап, Аны өлімге чарғылирға харасханнар. Че пір дее сылтағ таап полбинчатханнар. ⁵⁶ Көп кізі Аннаң тоғыр чой киречілеен, че оларның киречілестері нимее чарабааннар. ⁵⁷ Хай піреелері, турып, Аннаң тоғыр тайма ниме чоохтааннар:

– ⁵⁸ Піс Аның піди теенін искебіс: «Хол күзінең пүдірген пу храмны инзерібізіп, Мин үс күннің аразына кізі холы итпеен пасха храм пүдір саларбын».

⁵⁹ Че пу даа тайма чоох читкіче полбаан.

⁶⁰ Андада улуғ абыс, Иисустың алнында турыбызып, сурған:
– Синнен тоғыр киречілееннеріне ноға пір дее ниме нандыр-
бинчазын?

⁶¹ Че Иисус, тапсабин, сым турған. Улуғ абыс пазох сурған:
– Синзің ме Мессий-Христос, Худай Оолғы?

⁶² Иисус нандырған:
– Йа, Минмін. Сіерер Кізі Оолғын Чайаачының оң саринда
одырчатханын паза тигірдегі пулуттарча килчеткенін көрерзер.

⁶³ Андада улуғ абыс, позының кип-азаан тали тартып, хыс-
хырған:

– Паза хайдағ киречі киректір піске? ⁶⁴ Худайны хайди нимее
салбинчатханын истер бе сіерер? Ам хайди идерге аны?

Иисусты, прайзы пырольға санап, өлімге чарғылааннар. ⁶⁵ Хай-
зылары Ағаа түкүргеннер, хараан чаба палғап, Аны саап ала чоох-
танғаннар:

– Че, ухаанчыла амды!

Нымысчыларынаң ала Иисусты наахтааннар.

Пётрның төдір хылынғаны

(Мф 26:69-75; Лк 22:56-62; Ин 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Пётр ол туста сиден істінде полған. Андар улуғ абыстың сү-
мекчіні пас килген. ⁶⁷ Пётрның от хазында чылын турчатханын
көріп, ол ипчі теен:

– Син дее Назареттең сыххан Иисуснаң хада полғазын.

⁶⁸ Че Пётр, тоғыр саап, нандырған:

– Син ниме теенін оңар полбадым, – іди тіп ала, хана ізин-
зер пас чөрібіскен. Ол туста питук тапсабысхан.

⁶⁹ Чалчы ипчі, Пётрзар харах тастап, хости турған кізілерге па-
зох чоохтанған:

– Пу кізі оларның пірсі полча.

⁷⁰ Пётр хатабох тоғыр сапхан, че тұрче поларынаң анда тур-
чатханнар Пётрға пазох чоохтанғаннар:

– Син сыннаң даа оларның кізізі поларзың. Чооғың хоосты-
ра даа Галилей чирінеңзің.

⁷¹ Пётр обалланған-пазырынған:

– Сіерер чоохтапчатхан кізіні пілбинчем мин.

⁷² Ол туста питук ікінчізін тапсабысхан. Андада Пётр, Иисус-
тың «Питук ікі хати тапсаанча, син Миннен үс хати төдір пазы-
нарзың» теен чооғын сағысха кирип, ылғабысхан.

Иисус Пилаттың алнында

(Мф 27:1-2, 11-26; Лк 23:1-5, 13-25; Ин 18:28–19:16)

15 Иртеніндөк, улуғ абыстар, ах сағаллар, Моисей Чахии пілігчилері паза прай өөркі чарғы чөптескен соонда, Иисусты, палғаттырып, Пилатсар апарғаннар. ²Пилат Иисустаң сурған:

– Синзің ме, Иудей ханы?

Иисус ағаа нандырған:

– Син тидің аны.

³Улуғ абыстар Иисусты көп нименің үчүн пыролап сыхханнар. ⁴Пилат пазох Иисустаң сурған:

– Пір дее ниме нандырбинчазың ма? Көр, синнең тоғыр хайдағ көп киречілестер.

⁵Иисустың пазох пір ниме дее тапсабаанына, тізең, Пилат таңнаан.

⁶Ұлүкүн сай Пилат чон сурынғаны хоостыра харибдең пір кізі позыдыбысчаң полған. ⁷Харибде сайбағ салғаннарнаң хада ол туста Варавва теен кізі полған. Олар сайбағлар тузында кізі өдір салғаннар. ⁸Чыылған чон Пилаттаң кибірні толдырарға сурынған. ⁹Пилат оларзар айланған:

– Иудей ханын позыдим ма сірерге?

¹⁰Ол улуғ абыстар, Иисусха істі чохтанып, аның хольна пирибіскеннерін сизінген.

¹¹Че улуғ абыстар, Иисустың орнына Варавваны позытсын тіп, сурынарға чонны көбктіргеннер. ¹²Пилат пазох оларзар айланған:

– Сіре Иудей ханы тіпчеткен кізіні хайди идим?

– ¹³Кіреске хазирға аны! – хысхырыс сыхханнар кізілер.

– ¹⁴Хайдағ хомай ниме иткен ол? – теен оларға Пилат.

Че кізілер улам тың хысхырғаннар:

– Кіреске хазирға аны!

¹⁵Андада Пилат, чонның көңнін алып, Варавваны позыдыбысхан, Иисусты, тізең, соғып, кіреске хазап саларға чахаан.

Иисусты кіреске хазааны

(Мф 27:27-44; Лк 23:26-43; Ин 19:2-3, 17-27)

¹⁶Чаачылар Иисусты пастых өргезінің сиденінзер апарып, халған чаачыларын андарох чыып килгеннер. ¹⁷Анаң Ағаа узун хызыл көгенек, пазына, тізең, тігенек үрімін кизіртібискеннер.

¹⁸Анаң Ағаа хысхыр сыхханнар:

– Изен ползын Иудей ханы!

¹⁹ Чаачылар Аны пазынаң сымыхнаң саап, чаба түкүргеннер паза, күрленіп ала, тізекке түзіп, Агаа пазыраачых полғаннар. ²⁰ Иди Агаа күліп алып, хызыл көгенекті суурыбызып, Позынын кип-азаан кизіртібізіп, Аны кіреске хазирға апарғаннар.

²¹ Чазыдаң Киринейдегі Симон, Александрнаң Руфтын пабазы, париған полған. Чаачылар аны Иисустың кірезін апардырғаннар. ²² Иисусты Голгофа теен тигейзер ағыл килгеннер. «Голгофа» – Хуу пас теені полча. ²³ Иисусха смирна хайахтығ араға ізерге пиргеннер, че Ол іспеен. ²⁴ Анаң, Иисусты кіреске хазаан соонда, чаачылар, пос аразында Аның кип-азаан үлеп, үлүске тас тастааннар. ²⁵ Аны кіреске хазаан туста күн сыхханаң үс час тузы полған. ²⁶ Иисусты пыролап, чардыда «Иудей ханы» тіп пазып, хазап салғаннар. ²⁷ Иисуснаң хада ікі тонағчыны хазааннар: пірсін Аның оң саринда, пірсін, тізен, сол саринда. ²⁸ Иди Худай Пічиинде «Тонағчыларға тиннелген» тіп пазылғаны тол парған. ²⁹ Чол париғаннар, пастарын чайхап ала, Иисусты сөклеп, тееннер:

– Храмын иңзерибізіп, үс күнге пүдірибісчен күзің пар полза, ³⁰ кірестең түзіп, позыңны арачыла.

³¹ Улуғ абыстар паза Моисей Чахии пілігчлері ідөк хатхырысханнар, удур-төдір чоохтасханнар:

– Пасхаларын арачылаан, позын, тізен, арачылап полбинча! ³² Израиль ханы Мессий-Христос ам кірестең позып алзын. Андада, аны көріп, агаа киртінербіс піс.

Хада хазалған сайбағчылар даа Аны сөклееннерөк.

Иисустың өлімі

(Мф 27:45-56; Лк 23:44-49; Ин 19:28-30)

³³ Күн ортызында прай чир үстү харасхы пол килген. Иди үс час изере турған*. ³⁴ Күнөрте, тоғыс час тузында*, Иисус тың хысхыра түскен: «Элои, Элои! Лама сабахтани?»

Анзы «Худайым, Худайым! Ноға Син Мині тастадың» теені полча. ³⁵ Хости турған кізілер, ол сөстерні истіп, пос аразында чоохтасханнар:

– Мына, Илияны хығыр тур.

* 15:33 Грек пічиинде: «алты частаң тоғыс часха читіре» тіп пазылча.

* 15:34 Гректернің «тоғыс час» пістің үс часха килісче.

³⁶ Пир кизи, тизен, чүгүр парып, сүбүректі хуйаң арағада өллекбискен. Анаң аны, сырғайға хаптырып алып, Иисусха сунып, теен:

– Көрербис, Илия кірестен суураға килер бе ни зе?

³⁷ Иисус, тизен, хысхыр килип, тынын позыдыбысхан. ³⁸ Олох туста храмда көзене үстүнең* алтынзар алдыра ікі чара талал чөрибискен. ³⁹ Иисустаң тоғыр турған чаачылар пастығы Аның иди, хысхырып, тоозыл парғанын көріп, чоохтанған:

– Пу кизи сынап таа Худай Оолғы полтыр.

⁴⁰ Мындох ипчлер оортахтын көр турғаннар. Оларның аразын-да Мария Магдалина, Кичіг Иаков паза Иосий харындастарның ічезі Мария паза Саломий полғаннар. ⁴¹ Олар Иисустың соонча Галилей чирінең сығара килгеннер паза Ағаа полыс пир турчаннар. Олардаң даа пасха Иерусалимзер Иисуснаң хада килген иледе ипчи турған.

Иисусты чығаны

(Мф 27:57-61; Лк 23:50-56; Ин 19:38-42)

⁴² Суббота күннің алнындағы пятница иири пол килгеннер, ⁴³ Пастыхтарның саблыг кизи Аримафей саардағы Иосиф чиде салған. Ол позы даа Худай хан-үлгүзи килерин сахтаан. Пилатсар ол, туртухпин кіріп, аннаң Иисустың сөөгін сурған. ⁴⁴ Пилат Иисус иди табырах үреп парғанына таңнаан. Чаачылар пастиин хығырыбызып, аннаң сурған:

– Үрде тоозыл парды ба ол?

⁴⁵ Чаачылар пастығының нандыриин истип алып, ол Иисустың сөөгін Иосифке пирибискен. ⁴⁶ Иосиф, ис садып алып, Иисусты кірестен суурып, ол иске ораабысхан. Анаң хайада кирт салған хую истінде Аны чатыр салған, хую ахсын чоон таснаң пазыр салған. ⁴⁷ Мария Магдалина паза Иосийнің ічезі Мария Иисусты хайада чығаннарын көргеннер.

Иисус Христостың тірілгені

(Мф 28:1-10, 16-20; Лк 24:1-53; Ин 20:1-23; Илч 1:9-11)

16 Суббота ирткенде, Мария Магдалина, Иаковтың ічезі Мария паза Саломий Иисустың сөөгін сүртклир чаксы чыстыг хайахтар садып алғаннар. ² Субботаның таңдағызында, иртеезинөк, олар күнүр хайазар күн сығызында парып,

* 15:38 Пу храмдағы көзене иң ызых орынны ызых орыннаң чарчатхан.

³ «Хую ахсынаң тасты кем хыйа ит пирер?» тіп, пос аразында үзүргеннер.

⁴ Киліп, көрзелер, тас хыйа чылдырыл партыр – ол за илееде килкім полған. ⁵ Хуюзар кіргеннерінде, оң саринда ах кип кискен чиит оолны көр салып, тың хорых парғаннар. ⁶ Ол, тізең, ипчілерге теен:

– Хорыхпаңар. Сірер Назареттең сыххан кіреске хазатхан Иисусты көрглепчезер. Ол тіріл парған, чоғыл мында. Мына Аны чаттырған орын. ⁷ Че, парыңар. Аның үгренчілеріне паза Пётрға «Ол сірерні Галилей чирінде сағир» тіп чоохтаңар. Иисус сірерге чоохтаанни, Аны анда көрерзер.

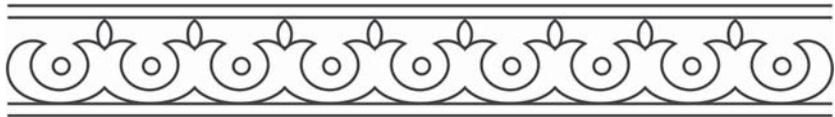
⁸ Ипчілер, аннаң сығып, үрүкеннеріне тітіреп ала, хуюдаң тис чүгүргеннер. Хорыхханнарына пірдеезіне пір дее ниме чоохтабааннар.

⁹ Недеяның пастағы күнінде иртен ирте Иисус тіріл парған. Пастап Ол хақан-да читі айна-чигін сығарған Мария Магдалинаа көрін парған. ¹⁰ Анзы, Иисустың чобалып, ылғазып одырған үгренчілерінзер парып, аны чоохтап пирген. ¹¹ Че олар, Иисустың тірілгенінеңер паза Мария Аны көргенінеңер истіп, анзына киртінмееннер.

¹² Аның соонда омазын алыстырыбысхан Иисус аалзар париған ікі үгренчізіне чолда тоғас парған. ¹³ Олар, Иерусалимзер айланып, Иисусты көргеннерін пасхаларына чоохтааннар, че оларға даа киртінмееннер. ¹⁴ Паза полбаанда, Ол иирдегізін азыранчатхан он пір үгренчізінзер килген. Олар Аның тірілгенін көргенге киртінмееннері үчүн, хатығ чүректіглерінеңер паза киртіс чохтарынаңар оларны хызааннаан. ¹⁵ Анаң оларға теен:

– Тиксі-тилекейге тараңар паза Чахсы Хабарны прай тіріг-тынныға читіріп, үгредінер. ¹⁶ Киртінгеннері, кіреске түскеннері арачылалар, киртінмееннері чарғыладар. ¹⁷ Киртінгеннері, тізең, мындағ танығлар аларлар: Минің адымнаң айнарны сығарарлар, наа тіллернең чоохтазарлар, ¹⁸ чыланнарны холға тут поларлар, ооны исселер дее, оохпастар, ағырығларны, холларын салып, чазылдырарлар.

¹⁹ Иди Хан-пиг пуларнаң чоохтасхан соонда, өөрлебізіп, Худайның оң саринда одыр салған. ²⁰ Үгренчілері, тізең, тиксі чирлерге тарас парып, үгрет чөргеннер. Хан Худай, оларның сөстерін хайхастығ танығларнаң киречілеп, оларға полысхан. Аминь.

Луканың Чахсы Хабары

Пу кинденің авторына Луканы, тоғызы хоостыра имчі кізіні, Павелнен чол чөріскеннернің пірсін, саниры кибірге кір парған. Наа Молчағның авторларынын аразында ол чалғыс ла еврей нимес кізі. Лука позы Иисустын чуртазына киречі полбаан, аның иткен киректерін көрбеен. Аннанар ол киречілерні ипти түптестірглеп, Худай чохтарның санынаң христианнар полглап парғаннарға Христостың чуртазынаңар паза киректерінеңер прай икен нимені пірге піріктіріп пас салған. Лука Иисустың чуртазын ол тустағы тархынның киректерінең палғалыстырча. Иди ол христиан киртінізінің тархындағы төстеен көзітче. Ол Иисус Христостың пу чирдегі чуртазы ах-чарыхтағы тиксі чонның тархынының чардығы полчатханын киречілепче.

Лука Худайның кіленчіктерге, халых хыйа итчеткен кізілерге сағысырапчатх өнетін хайығ айландырча. Христостың алны-кистіне чөрген ипчілер иткен улуғ тоғыстанар чоохтапча. Идөк, Худай хан-чирі еврейлерге ле нимес, че Худай чох полғаннарға даа азых тіп, өнетін хайығ айландырып, чоохтапча. Хоос сөстің узы Лука позының киндезінде аймах чайаачы ондайларнаң тузаланча. Ол Пурунғы Молчағдағы псаломнарға төбй Худайны саблапчатхан пөзік көбліг сарыннар көзітче (пастағы пастағда), Иисустанар алғыда пазылған чоохтарға төбй кип-чоохтар пасча (өнетін көр 14–16 пастағларны).

Лука идөк Худай илчілерінің чуртазының киндезін пас салған. Анда ол, Иисус өбрлеен соонда, христианнар тигірибі алғып сыхханнаңар чоохтапча.

Сөс алны

1 Пістің арабыста полған нимелердеңер изерістіре пас саларға көп кізі күстенген. ²Ол нимелерні иң пастабох көріп алып, Чахсы Хабар үгретчілері пол парған кізілер піске аннаңар искіргеннер. ³Мин дее, прай нимені пастағызынаң сығара чахсы

иде піліп алған соонаң, сағаа, аарлығ **Феофил***, аннапар изеріс-тіре пас пирерге сағын салғам. ⁴Сағаа пирілген үгредігнің нинче пар сынын прай пүкүлге піліп аларың үчүн, иди иткем.

Кіреске түзірчең Иоанның төрінеңер

⁵Иродтың, Иудей чирі ханының, тузында Авий абыстың чолын пасхан абыстарның төлінең сыххан Захарий тіп абыс^с чуртаан, аның ипчізі Елисавет, тізең, абыс Аарон сөөгинең полған. ⁶Олар ікізі дее, Худай алнында арығ чүректіг кізілер полып, Хан Худайның^с чахығларына төстеніп чуртааннар. ⁷Елисавет төлі чох ипчі полғаннаңар, оларның пала чох полған, амды, тізең, ікізі дее частан парған кізілер полғаннар.

⁸Пірсінде Захарий, тезезі чидіп, Худайға пазыраарын иртір-четкенде, ⁹Абыстар кибірі хоостыра, ағаа, Хан Худайның храмынзар^с кіріп, анда тадылығ чыстығ оттарны тамызарға үлүс түскен. ¹⁰Оттар тамызылғанда, нинче пар чон прайзы тасхар пазыр турған. ¹¹Ол туста Захарий тадылығ чыстығ отты өртечен орынның он саринда Хан Худайның ангелінің^с турчатханын көр салған. ¹²Аны көр салып, Захарий, изі чохтанып, тың хорых парған.

¹³Ангел, тізең, ағаа теен:

– Хорыхпа, Захарий! Пазырғаныңны Худай искен, Елисавет ипчің оол таап пирер, син аны Иоанн тіп адап саларзың. ¹⁴Ол сағаа өрініс паза көглес ағылар. Көп кізі аның төрееніне өрінер. ¹⁵Ол Хан Худайның алнында илбек кізі полар. Ағаа араға ізерге чарабас полар, ол төреелеккеөк Худай Худынаң тол парар. ¹⁶Ол Израиль чонынаң көп кізіні Өөркі Чайаачаа, оларның Худайына айландырар. ¹⁷Иоанн, Аның алнынча килер ухаанчы^с, Илияох осхас күстіг паза күлүк көнніліг: пабаларның чүректерін палаларынзар айландырар паза сөс испинчеткеннерні сын чолға кирер, Хан Худайға чонны тимнеп пирер.

– ¹⁸Ол нимені мин хайди піліп аларбын? Мин позым даа кирибін, ипчім дее улуғ частығ, – теен ангелге Захарий.

¹⁹Ангел ағаа нандырған:

– Мин Худайның алнында турчатхан Гавриилбін, Ол мині синзер чоохтазарға паза пу чаксы хабарны искіреге ысхан. ²⁰Мин чоохтаан сөстер, тузы читсе, толарлар. Че син, сөстеріме

* ^{1:3}*Феофил* – грек тілінде Худайға хынчатхан кізі.

киртінмеенің үчүн, искірген хабарым толғанча, чоохтан полбин, сым на поларзын.

²¹ Ол туста чон, Захарийни сахтап, аның храмда үр тудылчатханына таңнаан. ²² Захарий, сых киліп, кізілернен чоохтас полбаан; олар, тізең, Захарийнің храмда ангелни көргенін сизін салғаннар. Ол, чоохтан полбин, оларнаң танығларнаң тіл алысхан. ²³ Захарийнің храмда тоғынчаң күннері ирт парғанда, ол ибінзер айлан килген. ²⁴ Ол күннернің соонда ипчізі Елисавет, тойлығ пол парып, пис ай ибдең сыхпин одырған. Ол піди тічең:

– ²⁵ Чонның алнында мағаа паза уйадыстығ полбазын тіп, Хан Худай, көрізін минзер айландырып, мағаа паарсазын читірді.

Иисустың төрİRінеңер искіріг

²⁶ Елисавет алтынчы айында тойлығ чөрчеткенде, Худай Гавриил ангелни Галилей^с чиріндегі Назарет саарзар ысхан. ²⁷ Ол Давид^с төлінең сыххан Иосифке худалал парған Мария тіп хыссар килген.

²⁸ Ангел, Мариязар киліп, теен:

– Изен, Худай паарсазы түскен хыс! Хан Худай синнең хада. Ипчі кізілернің иң алғастығы синзін.

²⁹ Мария, тізең, аның сөстерін истіп, алаң ас парған, пу чолабиттің ниме таныхтапчатханын піліп аларға сіренген. ³⁰ Андада ангел ағаа теен:

– Хорыхпа, Мария. Син Худай паарсазын алғазың нооза. ³¹ Син ам азах аар пол парып, оол төрİдерзін, Аны Иисус тіп адап саларзың. ³² Ол илбек полар, Өөркі Чайаачының Оолғы тіп адалар. Хан Худай Ағаа Давид өбекезінің хан-үлгүзін пирер. ³³ Ол хачан даа Иаковтың чонының ханы полар. Аның үлгүзі хачан даа тоозылбас-үзілбес.

– ³⁴ Че ирімнең хоных хонғалахха хайди ол ниме пол парар? – сурған ангелдең Мария.

³⁵ Ангел ағаа нандырған:

– Худай Худы, синзер киліп, Өөркі Чайаачының күзінең сині көлебизер, аннаңар төреен Паланы ах-арығ паза Худай Оолғы тіп адирлар. ³⁶ Төлі чох тіп саналчатхан Елисавет туғаның, частығ даа полза, тойлығох пол парған. Амды алтынчы айында чөрче. ³⁷ Худайның пір дее сөзі тикке пола чоғыл*.

* 1:37 Пу стихты «Худай ит полбас пір дее ниме чоғыл» тіп тее тілбестирге чарир.

– ³⁸ Мин Хан Худайның хулыбын. Син чоохтаанни ползын, – теен андада Мария.

Ангел, тізең, Мариядан парыбысхан.

Марияның Елисаветсер килгені

³⁹ Олох кўннерде Мария, табырах ла тыхтанып, Иудей тағлығ чиріндегі саарзар алдыра чол сығыбысхан. ⁴⁰ Ол, Захарийнің туразынзар кір киліп, Елисаветнең изеннескен. ⁴¹ Елисавет Марияның изен-минді теенін ис салғандох, істіндегі палазы туғли түскен. Елисаветке Худай Худы тол парыбысхан. ⁴² Елисавет, тізең, өтіг табыснаң чоохтанған:

– Ипчїлернің иң алғастығы синзін, істіндегі дее пала алғастығ!
⁴³ Хайди полдым мин, ноға Хан-пигімнің^c ічезі минзер килді?
⁴⁴ Ұніңні искенімдөк, істімдегі палам даа өрінгеніне туғли түскен.
⁴⁵ Хан Худайның чоохтаан сөзінің тол парарына киртінчезін, аннаңар син часкалығзын.

Марияның Худайны саблапчатхан сарыны

⁴⁶ Андада Мария теен:
 – Минің чўреем Хан Худайны саблапча.
⁴⁷ Өрінчедір кōңнім Худайға, Арачылағчыма,
⁴⁸⁻⁴⁹ Минзер, Позының олаңай ла хулынзар,
 кōрїзін айландырғаны ўчўн!
 Мыннаң мындар, кўстіг Худайның мағаа
 ит пирген илбек киректері ўчўн,
 прай чоннар мині часкалығ тирлер!
 Аның ады ах-арығ;
⁵⁰ Тōлдең тōлге Позынаң чалтанчатханнарға
 өлчей пирче.
⁵¹ Ол Позының кўзінең илбек нимелер иткен:
 Улуғсырхостарны сағын чōрчеткен
 сағыстарынаң хада андар-мындар
 сўрглебіскен.
⁵² Кўстіг хан-пиглерні ўлгў сїреелерінең тўзіріп,
 чабыстарны кōдїрген.
⁵³ Хызыхчатханнарны пай идїп,
 пайларны хуруғ холлығ халғыс салған.
⁵⁴ Ол, обекелерїбіске пирген сōзін тудып,
 Израиль нымысчызына полызарға килген.

55 Өбекелерібіске – Авраамға^с паза аның хачан даа
үзілбес төліне – пирген сөзін толдырған.

56 Мария, үс айға чағын Елисаветнең хада полып, ибінзер айлан
килген.

Кіреске түзірчең Иоанның төреені

57 Пала төрітчең тус чит килгенде, Елисавет оолағас таап ал-
ған. 58 Хан Худайдаң ағаа улуғ өлчей түскенін ис салып, хон-
чытарынаң туғаннары Елисаветнең хада өрінгеннер. 59 Сигізінчі
күнінде палаа сүннет^с идерге киліп, пабазының адынаң Захарий
тіп адап саларға иткеннер.

60 Че ічезі теен:

– Чох, Иоанн тіп адап саларға кирек.

– 61 Синің туғаннарың аразында андағ аттығ пір дее кізі чо-
гыл, – нандырғаннар ағаа.

62 Анан, пабазынзар икіп, паланы хайди адирың килче тіп
сурғаннар. 63 Захарий, чардычах сурып алып, анда «Аның ады
Иоанн» тіп пас салған. Прайзы таңнап парған. 64 Сах андох
Захарий, пазох чоохтазар пол парып, Худайны алғап сыххан.

65 Оларның ибіре чуртапчатхан хончыхарның прайзы хорых
парған. Пу киректеңер чоох прай Иудей тағлығ чиріне тараан.

66 Пу тылаасты искен полған на кізі, хайхап, тічең: «Кем по-
лар ни пу пала?» Төрееннең анда Хан Худай күзі пары пілдіс-
тіг полған.

Захарийнің ухаанчы сарыны

67 Иоанның пабазы Захарий, Худай Худынаң тол парыбызып
ухаанчылаан:

– 68 Өөркі Чайаачы, Израильнің Худайы, сабланзын!

Ол Позының чоңына польызарға килген паза пос
чуртас пирген.

69 Ол Давид нымысчызының төлінең сыххан күстіг
Арачылағчыны^с піске пирген.

70-71 Ол пісті, ыырчыларыбыстаң арачылап,
хырт көрчеткеннердең арачылир тіп,
Хан Худай піске хас-хачанох чуртаан ах-арығ
ухаанчылары пастыра искірген.

72 Ол өбекелерібісті өлчейлирге
паза Позының ызых молчаан ундубасха сөс пирген.

- 73 Худай, піске пирчен нимеденер өбекебіс Авраамға чоохтап,
обалланып ала сөс пирген:
- 74-75 пісті ырчыларыбыстан осхырағға
паза чуртазыбыс тооза Аның алнында ах-арығ,
орта тудынып,
пирдеезінең хорыхпин,
Ағаа нымысчы поларыбысты чарадарға.
- 76 Че син, палам,
Өөркі Чайаачының ухаанчызы тіп адаларзың.
Хан Худайның алнынча парарзың:
Ағаа чолны тимнеп пирер үчүн;
- 77 Чонның арачыланызы чазыхтарынаң^с позыдыларында
полчатханың
чонға искір пирер үчүн.
- 78 Пістің Худайыбыс аяачы паза чағбан чүректіг, нооза.
Ол тигірдең арачыланыстығ таң чариин піске ысхан:
- 79 Өлімнің харасхы көлегінде чуртапчатханнарны
чарыдар үчүн,
азахтарыбысты амыр хоныхсар алдыра пастырап үчүн.

⁸⁰ Пала өскен, хылии даа тыып одырған. Ол хуу чазыда Израиль чонының алнына сығар күнге теере полған.

Иисус Христостың төреені

(Мф 1:18-24)

2 Ол күннерде Рим хағаны Август позының чиріндегі прай кізілерні, санға алып, пічікке кир саларға чахығ сығарыбысхан. ² Пу пастағы санағ Квирийний Сирийнің пигі полчатхан туста иртірілген. ³ Полған на кізі позының төреен саарынзар пічікке пазынарға парған. ⁴ Иосиф, Давид төлінең паза сөбгінең полғаннаңар, Галилей чиріндегі Назарет тіп саардаң сығып, позының чирінзер, Иудей чирінзер, Давидтің Вифлеем тіп саарынзар парған. ⁵ Иосиф ол саарзар алызарға молчасхан Мариянаң хада пічікке пазын саларға парған. Мария ол туста азах аар чөрчеткен. ⁶ Олар Вифлеемде полчатхан туста Марияның пала табар тузы чит килген. ⁷ Хончаң турада орын чох полғаннаңар, Мария Тун Оолғын, төрідіп, сүбүректерге ораап алып, малға от салчаң көлбее сал салған.

Ангеллер паза мал хадарчаңнар

⁸Олох чир ибіре мал хадарчаңнар чазыдағы малларын хараазын хадарчатханнар. ⁹Кинетін оларның алнында Хан Худайның ангелі тура түскен, Хан Худайның сабланызы, тізең, оларға чайылған. Олар уғаа тың хорых парғаннар. ¹⁰Че ангел оларға теен:

– Хорыхпанар. Мин сіреге прай чонны өріндірер уғаа чახсы хабарны искірчем: ¹¹пүүн Давидтің саарында сіреге Арачылағчы төріді – Мессий-Христос^c Хан-пиг. ¹²Мына сіреге таныг: сірер сүбүректерге ораап салған Час Паланың малға от салчан көлбеде чатчатханын таап аларзар.

¹³Кинетін ангелнің хыринзар тигірнің сиріглері көп иде сыға салбинаң, Худайны сабландырып, хыйғы салғаннар:

– ¹⁴Сабланзын тигірдегі Худай,
амыр хоных ползын чир үстүндегілерге,
кемге Худай паарсапча!

¹⁵Ангеллер, хыйа парып, тигірде чіт чөрібіскеннерінде, мал хадарчаңнар пос аразында чоохтасханнар:

– Вифлеемзер парып, Хан Худай искірген нименің хайди полғанын көр көреңер.

¹⁶Олар, улуғ маңзытта Вифлеемзер киліп, Мариянаң Иосифті паза от салчанда чатчатхан Час Паланы таап алғаннар. ¹⁷Аны көр салып, мал хадарчаңнар пу Час Паладанаң искірілген нимені оларға чоохтап пиргеннер. ¹⁸Аны искен кізілернің прайзы мал хадарчаңнарның чоохтарына чапсаан. ¹⁹Мария, тізең, ол сөстернің прайзын, істінде пик тудып, хайраллаан. ²⁰Мал хадарчаңнар, искірілген хабарның искен-көргенни полғаны үчүн, Худайны алғыстап, сабландырып, нандыра парыбысханнар.

Час Пала храмда

²¹Сигізінчі күнінде, сүннет итчен тус чит килгенде, ічезі тойлыг полғалаххаох, ангел пирген Иисус тіп атнаң Час Паланы адап салғаннар.

²²Мариянаң Иосиф, Моисей Чахии^c хоостыра, посты арығланчаң күннер чит килгенде, Иисусты, Иерусалимзер Хан Худайға көзідерге ағыл килгеннер. ²³Хан Худайның Чахии хоостыра тун ир паланың полғаны ла Худайға чарыдыларға кирек полған. ²⁴Иди, Хан Худайның олох Чахии хоостыра, ікі сас алай ікі иб тахырах палазын тайыға саларға кирек полған.

²⁵ Ол туста Иерусалимде Симеон тіп кізі чуртаан. Ол Худайға киртінчеткен арыҕ чүректіг кізі полған. Ол Худайның Израильге полызарын сахтапчатхан, Худай Худы, тізең, анда полған. ²⁶ Худай Худы ағаа, Мессий-Христос Хан-пигні көріп албаанда, үребессің тіп ухаанчылаптыр. ²⁷ Худай Худының устаанынан Симеон храмзар килген. Паба-ічезі Час пала Иисусты, Моисей Чахиинның кибірін толдырарға тіп, пеер ағыл килгенде, ²⁸ Симеон, Иисусты холына алып, Худайны алғап, чоохтанған:

– ²⁹ Амды, Өөркі Чайаачы, пирген сөзіңни тудып,
нымысчыңны амырнаң позытчазың.

³⁰⁻³¹ Син, прай чоннарның көзіне тимнеп,
ысхан арачыланысты позымның хараамнаң көрдім:

³² Ол Синің Израиль чоңыңа сабланыс ағылар
паза прай пасха чоннарға піліс пирчеткен чарых полар.

³³ Симеонның Паладаңар чоохтаан нимелеріне Иосифнең Иисустың ічезі тың чапсааннар. ³⁴ Симеон, оларны алғап, Мария, Иисустың ічезіне, чоохтанған:

– Пу Час Паланың үчүн Израильде көп кізі төбін дее түзер, пөзік тее көдірілер, Аннаң үчүн көп кізі, тартызып, ³⁵ істілеріндегі сағыстарын тастына сығарар. Синің дее көксінче, Мария, ачырғас, чітіг хылыс чіли, иртер.

³⁶ Анда Асир төлінең сыххан Фануилнің хызы улғаат парған ухаанчы ипчі Анна полған. Хоных хонып, ирінең читі ле чыл чуртаан, ³⁷ амды, тізең, сигізон төрт чазын апарчатхан өкіс ипчі, храмнаң парбин, ораза тудып, пазырып, Худайның үчүн хараа-күнөрте хайынған. ³⁸ Олох туста ол, оларзар пас киліп, Хан Худайны саблаан паза Иерусалимні арачылырын сағыпчатхан кізілерге Иисустаңар чоохтаан.

³⁹ Иосифнең Мария, прай нимені Хан Худайның Чахии хоостыра ит салып, саарларынзар – Галилей чиріндегі Назаретсер айлан килгеннер. ⁴⁰ Иисус, өзіп, көңні тыып, хыйғадаң хыйға полып одырған, Худайның паарсазы Анынаң хада полған.

Иисус Оолағас храмда

⁴¹ Чыл сай Иисустың паба-ічезі Иерусалимзер Пасха тіп үлүкүңгеге^c чөрченнер. ⁴² Иисусха он ікі час тол парғанда, олар ідөк кибір хоостыра Иерусалимзер үлүкүңге парғаннар. ⁴³ Үлүкүн күннері тоозылғанда, Иисустың паба-ічезі ибзер наныбысханнар,

Иисус Оолағас, тізең, Иерусалимде халған. Иосиф паза Иисустың ічезі анзын сизінмееннер. ⁴⁴Олар Иисусты пасха кізілернен хада килче тіп сағынғаннар, күн тооза парып, олар Аны туған-таныстар аразында тілеп сыхханнар. ⁴⁵Че кізілер аразында таппин, Аны тілеп ала, Иерусалимзер нандыра айланғаннар. ⁴⁶Ұзінчі ле күнінде Иисусты храмда таап алғаннар. Ол, үгретчилер аразында одырып, оларны истіп, сурығлар сурастырғлаан. ⁴⁷Иисусты истіпчеткеннернің прайзы Аның хыйғазына паза нандырығларына чапсаан. ⁴⁸Иисусты көр салып, паба-ічезі таңнап парғаннар. Ічезі Ағаа чоохтанған:

– Палам! Ноға Син пісті іди итчезің? Піс Пабаңнаң хада, Сині тілеп, уғаа тың сағыссырадыбыс.

– ⁴⁹Нимее Мині тілирге кирек полған? Мағаа Пабамның туразында поларға кирек полчатханын пілбеезер бе? – нандырған оларға Иисус.

⁵⁰Че олар Иисустың чоохтанған сөстерін піл полбааннар.

⁵¹Иисус оларнаң хада, чолға сығып, Назаретсер айлан килген. Ол паба-ічезінің чооғын исчен. Ічезі, тізең, Иисустың прай сөстерін чүреенде хайраллаан. ⁵²Иисус, өскеннең өзіп, хыйғадаң хыйға польп одырған. Худайның даа, кізілернің дее көнніне кірген.

Кіреске түзірчең Иоанның үгредиш

(Мф 3:1-12; Мк 1:1-8; Ин 1:19-28)

3 Рим хағаны Тиверий он пизінчі чылы үлгүде одырчатхан туста, Иудей чирінде Понтий Пилат пастых полған, Галилей чирінде Ирод хан полған, аның харындазы Филипп, тізең, Итурей паза Трахонит чирлерінде хан полған. Лисаний Авилений чирінде хан полған. ²Иерусалимде Аннанаң Кайафа ин улуғ абыстар полған туста, хуу чазыда Худай Позының сөзін Захарийнің оолғына – Иоаннға ысхан. ³Иоанн, Иордан суғның ибіркізіндегі прай чирлерче чөріп, кізілерні кіреске түзерге^с паза Худайзар айланарға хығырған. Андада оларның чазыхтары поэдылар тіп үгреткен. ⁴Анзы ухаанчы Исайийнің пічиінде пазылғанни полған:

Хуу чазыда кем-де кізі үнінең тың хысхырча: «Хан Худайға чол тимнеп пирінер, көні идиңер Аның чолларын. ⁵Полған на ойым тол парзын, полған на тағ паза тигей түс пол парзын, игір чоллар көні пол парзыннар, оймахтығ чоллар түзел парзыннар. ⁶Худай арачылапчатханын прай чон көрер».

⁷Иоанн поэынзар кіреске түзерге чыылчатхан чонға теен:

– Чылан төлі! Кем сірерге Худай ысчаң чарғыдаң тизіп алар-зар тіп чоохтап пирген? ⁸ Чазыхтарыннаң хыйа полчатханна-рынны кізілер көрер иде, турыстыҥ киректер идіңер. Пос ара-зында «Пістің пабабыс Авраам» тирге сағынманар даа. Тіпчем сірерге, Худай Авраамға пу тастардан даа палалар чайап полар. ⁹ Мына, ағастар төзін кизе сабар палты чатча. Чахсы чистек пирбинчеткен полған на ағас, кизе сабылып, отха тасталар.

– ¹⁰ Піске чи ниме идерге кирек? – сурғаннар аннаң кізілер.

– ¹¹ Кемнің ікі көгенее пар, пірсін көгенее чох кізее пирибіс-сін. Кемнің чічең ниме пар, идөк үлес турзын, – нандырған Иоанн.

¹² Албан чығчаннар^c даа, кіреске түзерге киліп, тееннер:

– Үгретчи! Піс чи ниме идерге кирекпіс?

– ¹³ Кізілердең синінең артых пір дее ниме хыспанар, – нандырған Иоанн.

– ¹⁴ Піс чи ниме идерге кирекпіс? – сурғаннар аннаң чаачы-лар даа.

– Пирдеезінең күснең дее, чой хопнаң даа идерге полып, ахча хыспанар, чал ахчанаарға даа чөпсінінер, – нандырған Иоанн.

¹⁵ Кізілер, ізеністе сағып турчадып, Иоаннаңар пос алынча «Ол – Мессий-Христос па таң?» тіп сағынғаннар. ¹⁶ Иоанн прайларына нандырған:

– Мин сірерні суғнаң кіреске түзірчем. Че соомча Килчеткені миннең хай хай улуғ. Мин Аның өдігінің паан даа систерге турыстыҥ нимеспін. Ол сірерні Худай Худынаң паза отнаң кіреске түзірер. ¹⁷ Аның сарғаазы холында, Ол пуғдайын, сарғабы-зып, аңмарынзар чыып салар. Сызырны, тізең, успас отнаң өр-тебізер.

¹⁸ Мыны даа, мыннаң даа пасказын Иоанн, чонны үгретіп, искірген.

¹⁹ Иоанн, Ирод ханны, Иродиаданаң, харындазының ипчізі-нең, чуртапчатханы паза аннаң даа пасха хомай киректері үчүн, пыролачаң. ²⁰ Соонаң, тізең, Ирод хан, Иоанны харибге чаап салып, поэның хомай киректеріне ам даа пірні хосхан.

Иисустың кіреске түскені

(Мф 3:13-17; Мк 1:9-11)

²¹ Прай чон кіреске түскен соонда, Иисус таа кіреске түскен. Ол пазырчатхан туста, тигір азыл парған, анаң ²² Худай Худы,

тахырах осхас хусха айлан парып, тигірдең Аның үстүне түс килген. Тигірдең, тізең, үн истілген:

– Син Минің хынған Оолғымзың, Син минің көңніме тың кірчезің!

Иисустың өбекелері

(Мф 1:1-17)

²³ Иисус Позының үгредиин пастапчатханда, Ағаа отыс час полған. Кізілер Иисусты Иосифтің оолғы тіп сағынғаннар. Иосиф, тізең, Илийнің оолғы полған, ²⁴ Илий – Матфаттың оолғы, Матфат – Левийнің оолғы, Левий – Мелхийнің оолғы, Мелхий – Ианнайның оолғы, Ианнай Иосифтің оолғы полған. ²⁵ Иосиф, тізең – Маттафийнің оолғы, Маттафий – Амостың оолғы, Амос – Наумның оолғы, Наум – Еслимнің оолғы, Еслим Наггейнің оолғы полған. ²⁶ Наггей, тізең, – Маафтың оолғы, Мааф – Маттафийнің оолғы, Маттафий – Семейнің оолғы, Семей – Иосифтің оолғы. Иосиф Иуданың оолғы полған. ²⁷ Иуда – Иоаннанның оолғы, Иоаннан – Рисайның оолғы, Рисай – Зоровавельнің оолғы, Зоровавель – Салафиильнің оолғы, Салафииль Нирийнің оолғы полған. ²⁸ Нирий – Мелхийнің оолғы, Мелхий – Аддийнің оолғы, Аддий – Косамның оолғы, Косам – Елмодамның оолғы, Елмодам Ирнің оолғы полған. ²⁹ Ир – Иосийнің оолғы, Иосий – Елиезернің оолғы, Елиезер – Иоримнің оолғы, Иорим – Матфаттың оолғы, Матфат Левийнің оолғы полған. ³⁰ Левий – Симеонның оолғы, Симеон – Иуданың оолғы, Иуда – Иосифтің оолғы, Иосиф – Ионанның оолғы, Ионан Елиакимнің оолғы полған. ³¹ Елиаким – Мелеаның оолғы, Мелеа – Маинанның оолғы, Маинан – Маттафаның оолғы, Маттафа – Нафанның оолғы, Нафан Давидтің оолғы полған. ³² Давид – Иессейнің оолғы, Иессей – Овидтің оолғы, Овид – Воозтың оолғы, Вооз – Салмонның оолғы, Салмон Наассонның оолғы полған. ³³ Наассон – Аминадавтың оолғы, Аминадав – Арамның оолғы, Арам – Есромның оолғы, Есром – Фарестің оолғы. Фарес Иуданың оолғы полған. ³⁴ Иуда – Иаковтың оолғы, Иаков – Исаактың оолғы, Исаак – Авраамның оолғы, Авраам – Фарриннің оолғы, Фаррин Нахорның оолғы полған. ³⁵ Нахор – Серухтың оолғы, Серух – Рагавтың оолғы, Рагав – Фалектің оолғы, Фалек – Евернің оолғы, Евер Саланың оолғы полған. ³⁶ Сала – Каинанның оолғы, Каинан – Арфаксадтың

оолғы, Арфаксад – Симнің оолғы, Сим – Нойның оолғы, Ной Ламехтің оолғы полған ³⁷ Ламех – Мафусалның оолғы, Мафусал – Енохтың оолғы, Енох – Иаредтің оолғы, Иаред – Малелейнің оолғы, Малелей Каинанның оолғы полған. ³⁸ Каинан – Еностың оолғы, Енос – Сифтің оолғы, Сиф – Адамның оолғы, Адам Худай оолғы полған.

Иисустың хуу чазыда хычаландыртханы

(Мф 4:1-11; Мк 1:12-13)

4 Иисус, Худай Худынаң тол парып, Иордан суғдаң айлан килгенде, Худай Худы Аны хуу чазызар апарған. ² Анда Ол, сайтанға^c хычыхтаныстарнаң сынадып ала, хырых кўн полған. Ол кўннер ирткен тусха Иисус, пір дее ниме чібин, тың астап парған.

³ Андада сайтан ағаа теен:

– Син, Худай Оолғы полчатсаң, пу тасха халасха айлан парға чахығ пир.

– ⁴ Худай Пічиинде^c піди пазыл парған: «Кізі чалғыс халаснаң на нимес, че Худайның полған на сөзінең дее чуртидыр», – нандырған ағаа Иисус.

⁵ Андада сайтан, Аны пөзік таға сығарып, чир үстүндегі прай хан-чирлерін Ағаа пір-ікі ле көзіт пиріп, ⁶ теен:

– Мин пу чир үстүнің прай үлгүзін паза ис-пайын Сағаа пирербін. Ол мағаа пирілген, мин, тізең, аны, кемге хынзам, ағаа пирербін. ⁷ Мағаа пазырзаң, пу ниме прай Сини полар.

– ⁸ Хыйа пар Миннең, сайтан. Худай Пічиинде піди пазыл парған: «Хан Худайыңа пазыр паза Аның на нымысчызы пол», – нандырған ағаа Иисус.

⁹ Анаң сайтан, Аны Иерусалим саарзар апарып, храмның хырында турғыс салып, теен:

– Худай Оолғы полчатсаң, мыннаң чирзер сегірібіс. ¹⁰⁻¹¹ «Худай Позының ангеллеріне Сині арачылирға чахығ пирер, олар, тізең, Сині, азахтарыңны тасха теертпин дее, холға хаап, апарлар», – тіп пазылған нимес пе зе?

– ¹² Пічікте чоохталча: «Худайыңны – Өөркі Чайаачыны – сынаба», – нандырған ағаа Иисус.

¹³ Сайтан Иисусты, прай саринаң сыныхтап, хычыхтандыра-рын тоос салып, сағам Иисустаң хыйа парыбысхан.

Галилей чирінде үгреткені

(Мф 4:12-17; 13:53-58; Мк 1:14-15; 6:1-6)

¹⁴ Иисус Галилей чирінзер Худай Худының күзінде айлан килген. Аннаңар хабар прай чирге тарап парыбысхан. ¹⁵ Ол синагогаларда^c кізілерні үгрет чөрген, прайзы Аны саблаан.

¹⁶ Иисус өскен чирінзер, Назарет саарзар, айлан килген, субботада, мының алнындағоҳ чіли, синагогазар парып, Худай Пічиин хығырарға турған. ¹⁷ Ағаа ухаанчы Исайинің пічиин пиргеннер. Иисус, пічікті азып, пу орынны таап алған:

¹⁸ «Худай Худы Минде,

Ол Мині, чох кізілерге Чахсы Хабарны искіреп үчүн,
таллап алған.

Уйан чүректіглерні имнебізер үчүн,
пиктегегілернің поэп аларларын паза харах
чохтығларның көр поларларын искіреп үчүн,
пазындыртчатханнарны осхырар үчүн,

¹⁹ Хан Худайның паарсас чылы килді тіп искіреп үчүн
Мині ысхан».

²⁰ Анаң Ол, пічікті чабызып, храмдағы нымысчаа аны пирібізіп, одыр салған. Синагогадағыларның прайзы Андар харах албин көрген. ²¹ Ол, тізең, кізілерге теен:

– Пічікте пазылған паза сіреп искен ниме пүүн сірернің алныңарда тол парды.

²² Прайзы Ағаа тың чөпсінген, Аның чоохтанған паарсах сөстеріне, тізең, тың хайхаан:

– Иосифтің оолғы нимес пе зе ол? – сурастырғлааннар.

²³ Иисус оларға теен:

– Сіреп Мағаа «Имчі! Позыңны имнеп ал!» тіп сөспекті хайди даа чоохтирзар. Идөк сіреп Мағаа тирзер: «Капернаумда иткен нимелеріңні искебіс, мында даа, поэңның төреен чирінде, ит оларны».

²⁴ Анаң хосхан:

– Сынны тіпчем сірерге, пір дее ухаанчыны пос чирінде чахсы удурлабинчалар. ²⁵ Сынны чоохтапчам сірерге, Илияның тузында, хақан үс чыл чарым наңмыр чағбин турғанда, прай чирде улуғ өзөгис полғанда, Израиль чирінде көп өкіс ипчі полған.

²⁶ Худай ол өкіс ипчілернің пірдеезінзер Илияны ыспаан, че Сидон чиріндегі Сарепта саарда чуртапчатхан өкіс ипчізер ле ысхан.

²⁷ Ухаанчы Елисейинің тузында даа Израильде чызығ палығлығ

кізі көп полған, че Сирий чирінең килген Нееманнаң пасха пир-деезі ходырдан имнен полбаан.

²⁸ Пу сөстөрні истіп, синагогадағыларның прайзы уғаа тың чабаллан сыххан. ²⁹ Олар, тура хонып, Иисусты, саардаң сығара сүрібізіп, саар турчатхан тағның пазынзар апарып, чікім хайдан іде сазыбызарға иткеннер. ³⁰ Че Иисус кізілер аразынча иртіп парыбысхан.

Иисус Капернаумда чабал хутты сығара сүрче

(Мк 1:21-28)

³¹ Иисус, Галилей чиріндегі Капернаум саарзар киліп, субботада кізілерні үгреткен. ³² Иисустың сөзі күстіг полғаннаңар, Аның үгредиине хайхасханнар. ³³ Синагогада чабал хутха хаптырған кізі полған. Ол тың хысхырған:

– ³⁴ Хыйа чөр! Синің пісте ноо киреңдір, Назареттең сыххан Иисус? Пісті чох идерге килдің нимес пе зе? Кем полчатханыңны пілчем мин, Син Худайның Ах-арығ кізізі полчазың!

³⁵ Че Иисус хутха хатығ чоохтанған:

– Сым пол, сых аннаң!

Андада чабал хут, ол кізіні синагога ортызында андара сазып, ағаа пир дее хомай ниме итпин, аннаң сых чөрібіскен. ³⁶ Прайзы, алаң ас парып, пос алынча чоохтасхлаан:

– Хайдағ андағ ниме полчаң пу? Пу кізі поэының үлгүзінең паза күзінең чабал хуттарға чахығ пирче, олар, тізең, сых чөрібісчелер.

³⁷ Иисустаңар хабар прай ибіркі чирлерге тарап парған.

Иисус кізілерні имнебісче

(Мк 1:29-39)

³⁸ Синагогадаң сығып, Иисус Симон теен кізінің чуртына кірген. Симонның хазинезі, тізең, туданнаң аар ағырчатхан. Иисустаң ағаа полыс пирерге сурынғаннар. ³⁹ Иисус, хыринзар пас киліп, туданға тохтап парарға хатығ чоохтанған, анзы ипчіні поэдыбысхан. Сах андох ипчі, тур киліп, оларның алны-соона хайын сыххан.

⁴⁰ Күн хончатхан туста Андар аймах-пасха ағырығларнаң ағырчатхан кізілерні ағылғаннар. Ол, полған на ағырығ кізізер холларын салып, имнебіс турған. ⁴¹ Көп кізідең чабал хуттар «Син Мессий-Христоссың, Худайның Олғызың!» тіп хысхырызып ала, сыға хон турғаннар.

Че Иисус оларны, Позының Мессий-Христос полчатханын пилчеткеннерін чоохтирға пирбин, тымылдырыбыс турған.

⁴²Иртенінде Иисус, тасхар сығып, ээн чирзер парыбысхан. Чон, тізең, Аны тілеп чөрген. Таап алып, Аны, постарынаң пасха чирзер позыдарға хынмин, тутханнар. ⁴³Че Иисус оларға теен:

– Мин Худай хан-үлгүзінеңер Чахсы Хабарны пасха даа саарларда искирерге кирекпін. Аның үчүн Худай Мині ысхан нооза.

⁴⁴Ол Галилей чиріндегі синагогаларда үгрет чөрген.

Иисустың пастағы үзгенчїлерїнеңер

(Мф 4:18-22; Мк 1:16-20)

5 Пїрсінде Иисус Галилей чиріндегі Геннисарет көлнїн хазында турчатхан. Кїзілер, тізең, Худай сөзін истерге тїп, Аннан ибїре хыстынысханнар. ²Иисус көлнїн хазында ікї кимені көр салған, палыхчылар, тізең, кимелерїнең сығып, сөзїрбелерін чуупчатханнар. ³Иисус, пїр кимее сығып алып, анзы Симонни полған, чардаң оортах арах чўс парыбызарға сурынған, анан, одырып алып, чонны кимеден үгреткен. ⁴Ұгредерін тоос салып, Симонға теен:

– Тирең чирзер парып, сөзїрбелерїннї, палых тударға, суға кире тастабызынар.

– ⁵Ұгретчї! Пїс, хараа тооза тоғынып, пїр дее нїме тут полбаабыс. Че Синїң сөзїннї истїп, сөзїрбелерїмнї суға тастирбын, – нандырған Иисусха Симон.

⁶Иди идїп, олар уғаа кōп палых тудып алғаннар, сөзїрбелерї палыхха талалар пазы полған. ⁷Андада олар пасха кимедегї арғыстарына, полызарға килзїннер тїп, сағба пиргеннер. Тїгїлерї, чўс килїп, ікї кимее толдыра палых салыбысханнарында, кимелерї суға пат сыхханнар. ⁸Аны кōр салып, Симон-Пётр, Иисустың алнында тїзекке тўзїп, чоохтанған:

– Хан-пигїм! Мин чазыхтығ кїзїбїн, хыйа пар миннең!

⁹Симон-Пётр паза аннаң хада полғаннар ол син палых тудып алғаннарына тың ўрўк парғаннар. ¹⁰Симонның хада тоғынчатхан арғыстары – Зеведейнїң ооллары Иаковнаң Иоанн – даа ўрўк парғаннар. Андада Иисус Симонға теен:

– Хорыхпа, мыннаң мындар син пуох ондайнаң кїзїлернї тударзың.

¹¹Олар, ікї кимені чарға сығара тарт салып, прай нїмелерін халғызып, Иисустың соонча пар сыхханнар.

Иисус ходырлыг кизи имнебисче

(Мф 8:1-4; Мк 1:40-45)

¹² Пирсінде Иисус пир саарда полған, анда Ағаа прай иди чызыг палыглыг кизи учурап парған. Ол кизи, Иисусты көр салып, тун-дере түзіп, алданған:

– Хан-пигим! Хынзан, мини арыглап поларзың.

– ¹³ Йа, хынчам, – тп ала, холын, сунып, ол кизее теертибискен Иисус.

– Арыг пол пар!

Сах андох ол кизиниң чызыг палии чох пол парған. ¹⁴ Андада Иисус ағаа чахаан:

– Пар, пирдеезине пир дее ниме чоохтаба. Че чазылғаныңны абысха көзіт. Анан, арығланып алғаныңны прайзының алнында киречілеп, Моисей чахаанни тайыг сал.

¹⁵ Иисустанар тылаас уламох тың тараан. Аны истіп аларға паза постарының ағырығларынаң имненіп аларға уғаа көп кизи кил турчан. ¹⁶ Иисус, тизен, кизи чох чирлерзер парып, пазырчан.

***Хыймыран полбинчатхан кизи имнебизіп,
пырозын тастапча***

(Мф 9:1-8; Мк 2:1-12)

¹⁷ Пирсінде Иисус үгредіг иртірчеткенде, Галилей чириниң паза Иудей чириниң полған на аалынаң паза Иерусалимнең килглеен фарисейлернең^с Моисей Чахии пілігчілері мындох одырғлааннар. Хан Худайның имнечең күзи Аннаң хада полған. ¹⁸ Мына нинче-де кизи ит-сөгі пос-пас кизини төзек-частьығынаң хадох ағыл килділер. Аны туразар кирип, Иисустың алнында сал саларға харасханнар. ¹⁹ Че чон тығылызына аны кизилер аразынча апар полбин, тура хырына сығып, хырын кизекти сайабызып, ағырыг кизини төзегінең хадох Иисустың алнынзар түзіргеннер. ²⁰ Иисус, оларның андаг киртинистерін көріп, ағырыг кизее чоохтанған:

– Чазыхтарың позыдылчалар.

²¹ Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер, аны истіп, пос аразында үзүргеннер:

– Кем полчаң пу Худайны нимее салбинчатхан кизи? Кем чазыхтарны позыт поладыр? Чалғыс Худай ла нимес пе зе?

²² Иисус, оларның сағыстарын сизініп, теен:

– Ноҕа чүрөктөрүндө андаҕ сағыстар ал чөрчезер? ²³Хайзын тирге оой: «Чазыхтарың позыдылчалар» алай ба «Турып, пас чөр?» ²⁴Кізі Оолғының^c пу чирде чазыхтарны позыдар үлгүзі парын амох сірерге көзідем.

Анаң Ол ит-сөөгі пос-пас кізее теен:

– Тіпчем саҕаа: тур, төзөк-частығың алып, ибиңзер пар.

²⁵Сах андох ол кізі, оларның алнында тура хонып, чатхан төзөк-частығын алып, Худайны саблап ала, наныбысхан. ²⁶Хорых-ханнарына прайзы алаң ас парған, анаң Худайны саблап ала, улуғ чочыныста чоохтасхлааннар: «Пүүн піс уҕаа хайхастыҕ^c нимелер көрдібис».

Иисустың Левийні хығырғаны

(Мф 9:9-13; Мк 2:13-17)

²⁷Аның соонаң Иисус, турадаң сых киліп, албан чығчаң Левий теен кізінің тоғыста одырчатханын көр салып, теен:

– Минің соомча пар.

²⁸Левий, тур киліп, прай нимені тастап, Иисустың соонча парған.

²⁹Иисусты ибінзер хығырып, Левий улуғ той идібискен. Анда албан чығчаңнар даа, пасха даа кізілер көп полғаннар. ³⁰Моисей Чахии пілігчлери паза фарисейлер, тізең, перінізіп, Иисустың үгрөнчлериңе чоохтанғаннар:

– Ноҕа сірер албан чығчаңнарнаң паза чазыхтыҕ кізілернең хада, азыранып, ісчезер?

³¹Иисус оларға нандырған:

– Хазых кізілер нимес, че ағырыҕлар имчіні кирексидірлер.

³²Мин арыҕ чүректіг кізілерні нимес, че чазыхтыҕларны, чазыхтарынаң хыйа ползыннар тіп, хығырарға килгем.

Ораза тудардаңар сурӯ

(Мф 9:14-17; Мк 2:18-22)

³³Олар, тізең, Иисустан сурғаннар:

– Ноҕа Иоанның үгрөнчлери, удаа ораза тудып, пазырчалар. Фарисейлернің дее үгрөнчлери идөк итчелер. Синің үгрөнчлериң, тізең, азыранчалар паза ісчелер?

³⁴Иисус оларға нандырған:

– Ипчі алчатхан оол хадада, тойға килген аалчыларны ораза туттыр поларзар ба? ³⁵Че хоных хончатхан оолны оларның

аразынаң апарыбызар күннер килзе, ана андада, ол күннерде, олар ораза тударлар.

³⁶ Пу даа кип-чоохты^c Иисус оларға чоохтап пирген:

– Пирдеезі, наа кип-азахтаң ис талап, иргі кип-азахха намачы салбинча. Иди итсе, наа даа кип-азах талалар, иргі дее кип-азахха наа кип-азахтаң иділген намачы чарабас. ³⁷ Пирдеезі наа арағаны иргі торсыхха урбинча. Иди итсе, наа араға иргі торсыхты тали тартыбызар, андада араға даа төгіл парар, торсых таа нимее чарабас пол парар. ³⁸ Наа араға наа тууп торсыхха урыларға кирек. Андада анзы даа, мынзы даа хайраллал халар. ³⁹ Ёр турған арағаны іскен соонда, пирдеезі наа арағаны ізерге хынмас. Ёр турған араға артых, тир ол.

Кізі Оолғы суббота күнінің ээзі

(Мф 12:1-8; Мк 2:23-28)

6 Пасха тіп үлүкүн соондағы ікінчі күнде, пастағы субботада, Иисус тамах өсчөткен хырача парчатхан. Ёгрөңчөлері, тізен, пазахтарны үзе тартып, айаларында ууп алып, ёреннерін чөеннер. ² Фарисейлернің хай пирөезі оларға чоохтанған:

– Сирер ноға Субботада итпөчөң нимені итчөзер?

³ Иисус оларға нандырған:

– Давид, поэы паза хада полған чоны астап парғанда, нимө иткенін хығырбаазар ба? ⁴ Хайди ол, Худай туразынзар крөп, абыстардаң пасха пир дөө крөзі чирге чарабинчатхан тайығ халастарын, алып, поэы даа чөен, хада полған крөзілерге дөө пирген.

⁵ Анаң оларға теен:

– Крөзі Оолғы субботаның даа ээзі.

Холы хуруп парған крөзіні субботада имнебөскөні

(Мф 12:9-14; Мк 3:1-6)

⁶ Паза пир субботазында Иисус, синагогазар крөп, крөзілерні ёгрөткен. Анда оң холы хуруп парған крөзі полған. ⁷ Моисөй Чахийи пөлігчөлері паза фарисөйлер, пырөлачаң нимө табарға полып, субботада пирөө крөзіні имнир бө ни тіп, Иисусты китеөннер. ⁸ Чө Иисус, оларның сағыстарын пөліп, холы хуруп парған крөзөө теен:

– Турып, чон алнына сых!

Ол крөзі, турып, алнынзар сыххан. ⁹ Андада Иисус оларға теен:

– Сурыбызимдах сирөрдөң, суббота күнде чахсы алай чабал нимө идөрге чарир ба? Крөзі тынын ал халчаң ма алай чөх итчөң мө?

Олар пір дее ниме чоохтанмааннар.

¹⁰ Иисус, ибіре көрібізіп, пайаағы кізее чоохтанған:

– Холыңны сун.

Ол кізі іди иткендөк, Аның оң холы, пірсіөк осхас, хазых пол парған. ¹¹ Моисей Чахии пілігчїлерї паза фарисейлер, чабаллары тың тут парып, Иисусты хайди идїбісчең тіп, постары алынча чоохтасхлааннар.

Он ікі илчїні талааны

(Мф 10:1-4; Мк 3:13-19)

¹² Олох кўннерде Иисус пазырарға тағзар сыххан. Хараазын Худайға пазырып иртірген. ¹³ Таң чарып килгенде, тізен, Иисус, ўгренчїлерїн хығырып алып, олардаң он ікізїн таллап, илчїлер^с тіп адап салған: ¹⁴ Пётр тіп ат-сола алған Симонны, аның Андрей харындазын, Иаковнан Иоанны, Филиппнең Варфоломейні, ¹⁵ Матфейнең Фоманы, Алфейнің оолғын Иаковты паза Зилот тіп солалығ Симонны, ¹⁶ Иаковтың оолғын Иуданы паза соонан Иисусты садыбысхан Иуда Искариотты.

Иисустың ўдеткенї паза имнеенї

(Мф 4:23-25)

¹⁷ Оларнаң хада тағдаң ин килїп, Иисус пір тўс чирде турыбысхан. Көп ўгренчїлерї паза Иудей чирїнең, Иерусалимнен, талай хазындағы Тир паза Сидон саарлардаң даа илееде көп кізі мында турыбысхан. ¹⁸ Олар, Иисусты истїп, ағырығларынаң имненїп аларға килгеннер. Чабал хуттарға иреелеттїрчеткеннер дее имненїп алғаннар. ¹⁹ Иисустаң тарапчатхан кўс прайзын имнебісчеткеннеңер, кїзілернїң полғаны ла Ағаа холын теертїбізерге харасхан.

Алғас паза харғас

(Мф 5:1-12)

²⁰ Иисус, харахтарын ўгренчїлерїнзер көдїрїп, чоохтанған:

– Часкалығзар, Хан Худайны киректепчеткеннер,

Худай хан-чирї^с сїрерни.

²¹ Часкалығзар, амды өзөкчеткеннер,

сїрер тосхынарзар.

Часкалығзар, амды ылғапчатханнар,

сїрер хатхырарзар.

- 22 Часкалығзар сірер, хачан кізілер сірерні
Кізі Оолғы үчүн пу харахнаң көрбинчетселер,
сүрчетселер, сөклепчетселер,
сірернін адынарны хомайлапчатсалар.
- 23 Ол күнде сірер өрінінер паза чалахай польнар.
Тигірде сірерні илбек төлег сағыпча. Пу кізілернін
өбекелері ухаанчыларға сах іди иткеннер.
- 24 Че хыйал сірерге, пайлар!
Сірер постарыңа часхарысты амох алып алғазар.
- 25 Хыйал сірерге, амды тох чөрчеткеннер!
Соонаң астап чөрерзер нооза.
Хыйал сірерге, амды хатхырысчатханнар!
Соонаң, ылғап, сыхтазарзар нооза.
- 26 Хыйал сірерге, прай кізілер сірерденер чаксы
ла чоохтасчатсалар.
Оларның өбекелері чой ухаанчыларны ідөк ит
турғаннар нооза.

Хыныстаңар чакығ

(Мф 5:38-48; 7:12)

27 Мин, тізең, сірерге, Мині исчеткеннерге, тіпчем: ыырчыларыңа хыныңар, сірерні хырт көрчеткеннерге чаксы ит турыңар. 28 Сірерні харғапчатханнарны алғап турыңар, сірерні хыйыхтапчатханнарның үчүн пазыр турыңар. 29 Пир наағыңнаң сапхан кізее, ікінчі дее наағыңны тут пир. Кибіңні пыласчатхан кізее, көгенеенні дее алчатса, тоғырланма. 30 Синнең пірее ниме сураан кізілернің полғанына ла пир тур, алған кізідең, тізең, нандыра сурба. 31 Кізілер сірерге хайди хылынзыннар тіп сағынчазар, сірер дее оларға іди хылын турыңар.

32 Сірерге хынчатханнарға хынчатсаңар, аның үчүн хайдағ алғыс кирек сірерге? Чазыхтығлар даа постарына хынчатханнарға іди хынадырлар. 33 Постарыңа чаксы итчеткеннерге чаксы ит турзаңар, аның үчүн хайдағ алғыс кирек сірерге? Чазыхтығлар даа іди идедірлер нооза. 34 Ахчаны даа нандыра айландыр полар ла кізее өдіске пирчетсенер, аның үчүн хайдағ алғыс кирек сірерге? Чазыхтығлар даа, чазыхтығлардаң ахчаны пиргенөк синде нандыра аларға ізеніп, өдіске пиредірлер нооза. 35 Че сірер, ыырчыларыңа хынып ала, чаксы ит турыңар. Пир дее ниме нандыра сағыбин, өдіске пир турыңар. Андада сірерге илбек төлег полар.

Өөркі Чайаачының палалары поларзар. Ол чахсаа чахсынаң нан-дырбинчатханнарға даа, чабалларға даа паарсидыр нооза. ³⁶ Ан-наңар Пабаңар хайдағ паарсах, сах андағоҥ паарсах полыңар.

Пасха кізілерні чарғылабаңар

(Мф 7:1-5)

³⁷ Чарғылабаңар, сірерні дее Худай чарғылабас, пыролабаңар, Худай даа сірерні пыролабас; пыроларын тастаңар, Худай даа пыроңарны тастир. ³⁸ Пир турыңар, Худай даа сірерге пирер: көп иде, тыхталдыра, үүлдіре, синінең азыра хучахтарыңа урылар. Хайдағ синнең синирзер, Худай даа сірерге олох синнен синир нооза.

³⁹ Иисус оларға пір кип-чоох чоохтап пирген:

– Харах чох кізі харах чохты ал чөр полар ба? Олар ікізінең оймахха түс парарлар нимес пе зе? ⁴⁰ Үгречі үгретчидең улуғ пола чоғыл, че үгренип алза, полғаны ла позының үгретчизіне төйй пол парар. ⁴¹ Ноға син харындазыңның хараандағы сігенні дее көр саладырзың, позынниңда, тізең, төгені дее сизіне чоғылзың? ⁴² Хайди син, позыңның хараандағы төгені көрбин, харындазыңа: «Харындас, хараандағы сігенні сығарыбызим», – тіп полчазың? Чойырхоссың син! Пурун позыңның хараандағы төгені ал тастабыс, андада харындазыңның хараандағы сігенні хайди сығарың көрерзін.

Ағас чистегінең таныстығ

(Мф 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ Чахсы ағас хомай чистек пирбинче, хомай даа ағас чахсы чистек пирбинче. ⁴⁴ Полған на ағастың хайдағ полчатханын чистегінең піледірлер, хазалчых харағаннаң харағат чистегін теербинчелер, сырып ағастаң даа нымырт чығбинчалар. ⁴⁵ Чахсы кізі позының чүреенде чыылған чахсыдаң чахсыны сығарадыр, хомай кізі, тізең, чүреендегі хомайның чыындызынаң хомайны сығарадыр. Чүректе чыылған ниме кізінің тілінде поладыр.

Чоох исчеткен паза испинчеткен кізідеңер

(Мф 7:24-27)

⁴⁶ Ноға сірер Мині «Хан-пигім! Хан-пигім!» тіпчезер, че Мин чоохтаан нимені толдырбинчазар? ⁴⁷ Минзер килчеткен, Минің сөстерімні исчеткен паза оларны толдырчатхан кізі кемге төйй

полчатханын сіерге чоохтап пирербін. ⁴⁸ Анзы, тураны пүдирчедіп, чирні тирен хасхан, төстігін пик тасха салған кізее төйй. Тура пик таста турчатханнаңар, суғ тазып, ол тураа урунғанда даа, аны орнынаң тибірет полбаан. ⁴⁹ Мині истіп, сөзімні толдырбинчатхан кізі туразын төстігі чох, олаңай ла чирде пүдирген кізее төйй. Суғ тураа урунғанда, ол тура сах андох иңзеріл парған. Ол тураның иңзерілгені илбек полған.

Чүс чаачы пазының нымсчызының чазыл парғаны

(Мф 8:5-13; Ин 4:43-54)

7 Прай пу нимелерні Позын исчеткен кізілерге чоохтирын тоос салып, Иисус Капернаумзар парған. ² Ол саарда Рим сирігінің чүс чаачының пазы полған. Аның аарлапчатхан нымсчызы, уғаа тың ағырыбызып, өлер пазы чатчатхан. ³ Ол чүс чаачының пазы Иисустаңар ис салып, нымсчызын имнирге килзін тіп, Андар Иудей ах сағалларын сурынараға ысхан. ⁴ Ах сағаллар, Иисуссар киліп, Аннаң тың сурынғаннар:

– Чүс чаачының пазы Синің улызығ пиреріңе турыстығ кізі.

⁵ Ол пістің чонға хынча паза піске синагога пүдир пирген.

⁶ Иисус оларнаң хада парған. Чүспазының ибіне чидіп одыранда, ол кізі Иисусха удур арғыстарын піди чоохтирға ысхан:

– Хан-пигім, сағыссыраба! Турама кіреріңе мин турыстығ нимеспін, ⁷ аннаңар позымны даа Синзер килерге турыстығ нимеспін тіп санадым. Син чахығ ла пирібіс, нымсчымы хазыхтан парар. ⁸ Минің дее позымнаң пөзік пастыхтарым пар, позымның даа холында чаачылар пар. Чаачыларымның піреезіне «пар» тізем, анзы парадыр, пасхазына «кил» тізем, ол киледір; нымсчыма «мыны ит» тізем, ол идедір.

⁹ Аны истіп, Иисус хайхап парып, соонча килчеткен чонға чоохтанған:

– Тіпчем сіерге, мындағ киртіністі Мин Израильде дее көрбеем.

¹⁰ Иисуссар ысхан кізілері, пастыхтың ибінзер айлан киліп, ағырығ нымсчының хазыхтан парғанын көр салғаннар.

Өкіс ипчінің оолғының тірілгенінеңер

¹¹ Мының соонаң Иисус Наин тіп саарзар парған. Аның соонча илееде көп үгренчі паза чон парған. ¹² Саарның хаалхазына чит килгеннерінде, оларға удур пір өкіс ипчінің чалғыс оолғының сөөгін сығарчатханнар. Көп чон ол сөөктің соонча саардан

парчатхан. ¹³Хан-пиг ол ипчині көр салып, айап парып, теен: «Ылғаба», ¹⁴анаң пас киліп, хомдаа холынаң теенен. Сөөкті апарчатхан кізілер турыбысханнар, Ол, тізең, теен:

– Оол! Тіпчем сағаа – тур!

¹⁵Өліг оол, тур киліп, одырыбызып, чоохтан сыххан, Иисус, тізең, аны ічезіне айландыр пирген. ¹⁶Прайзы, хорых парып, Худайны саблап, чоохтанған: «Пістің арабыста Илбек Ухаанчы», «Худай Позының чонынзар килтір». ¹⁷Иисустанар пу тылаас прай Иудей чирінче паза прай ибіркі чирлерче тараан.

Кіреске түзірчең Иоанның үгренңілері

(Мф 11:2-19)

¹⁸Иоанның үгренңілері Иисустанар тылаасты Иоаннга чоохтап пиргеннерінде, ¹⁹ол, үгренңілерінің ікізін позынзар хығырып алып, оларны Иисуссар піди суарға ысхан:

– Пістің сағыпчатхан кізібіс Синзің ме алай піске пасказын сағирға кирек пе?

– ²⁰Кіреске түзірчең Иоанн пісті Синзер ызып, піди суарға чахаан: «Пістің сағыпчатхан кізібіс Синзің ме алай піске пасказын сағирға кирек пе?» – тееннер олар, Иисуссар киліп.

²¹Ол тусха Иисус, көп кізіні ағырығлардан, сағ чохтаныстан паза чабал хуттарынаң поэдып, харах чох көп кізее харах одын айландырған. ²²Иисус, тізең, оларға нандырып, теен:

– Парыңар, Иоаннга көрген паза искен нимелерденер чоохтап пиріңер: харах чоhtar көр сыхчалар, ахсахтар пас сыхчалар, чызығ палығлығлар арығланып алчалар, туныхтар ис сыхчалар, өліглер тіріл килчелер, чох кізілерге Чахсы Хабарны искірчелер. ²³Миннең хыйа полбинчатханы, часкалығ!

²⁴Иоанның үгренңілері парыбысхан соонда, Иисус Иоаннаңар кізілерге чоохтап сыххан:

– Ниме көрерге хуу чазызар чөргезер? Чилге чайхал турған хамысты ба? ²⁵Ниме көрерге чөргезер? Пай кип-азахтығ кізіні бе? Че иди тонан чөрчеткеннер паза пай чуртапчатханнар хан өргелерінделер. ²⁶Ниме көрерге чөргезер? Ухаанчыны ба? Йа, ол ухаанчы, тіпчем сірерге, ухаанчыдаң даа улуғ. ²⁷Анзы ол, кемненер піди пазылған: «Мына Синің алныңча Синің чолыңны тимнир илчімні ысчам». ²⁸Тіпчем сірерге, пу чир үстүнде төреен кізілердең Кіреске түзірчең Иоаннаң улуғ ухаанчы чоғыл. Че Худай хан-чирінің иң кічии дее аннаң улуғ.

²⁹ Иисусты искен кизилерниң прайзы, албан чыгчаннар даа, Иоаннаң пастыра киреске түзіп, Худайны саблаан. ³⁰ Че фарисейлернең Моисей Чахии пілігчилері, Худай көннин постарынаң хыйа идіп, Иоаннаң пастыра киреске түзерінең тоғыр полғаннар.

³¹ Андада Иисус чоохтанған:

— Пу төлннн кизилерин кемнен тиңнестирим? Кемге олар төйлер? ³² Олар, тасхар одырып, удур-төдір хысхырысчатхан палаларға төйлер: «Піс сігерге хобырахнаң ойнаабыс, че сігер плесет салбаазар. Піс сігерге хомзыныстығ сарыннар сарнаабыс, че сігер ыласпаазар». ³³ Киреске түзірчең Иоанн, киліп, ораза тутхан паза пір дее араға іспеен. Сігер, тізең, «Кізіні айнаа^c хаптырған», — тіпчезер. ³⁴ Кізі Оолғы, киліп, чиис тее чіпче, араға даа ісче. Сігер тіпчезер: «Көріңер, пу чиирге дее, араға даа ізерге хынчатхан кізіні, ол албан чыгчаннарнаң паза чазыхтығларнаң нанчыласча». ³⁵ Худайның хыйға сағызы, тізең, прай палаларынаң киречілелче.

Чазыхтығ ипчинің пырозын тастааны

³⁶ Пір фарисей Иисусты поэынаң хада азыранып аларға хығырған. Иисус, аның ибінзер киліп, стол кистінзер азыранарға одыр салған. ³⁷ Ол саарда, тізең, чазыхта чуртапчатхан ипчи полған. Иисусты фарисейниң туразында азыранчатханын истіп, андар тадылығ чыстығ миро хайахтығ алавастр ідіс ағыл килген. ³⁸ Ол ипчи, Иисуссар кистінзертін пас киліп, азағына түзіп, ылап, Аның азахтарына харах частарын төгіп, састарынаң оларны хуруда чысхлаан. Анаң Аның азахтарын, охсанып, тадылығ чыстығ миро хайахнаң сүрткелеп сыххан. ³⁹ Анзын көріп, Иисусты хығырған фарисей поэы алынча чоохтан салған: «Пу кізі, сынаң ухаанчы полған полза, азахтарына теепчеткен ипчинің кем полчатханын пілерчік, ол чазыхтығ ипчи нооза».

⁴⁰ Иисус, андар айланып, теен:

— Симон! Мин сағаа пір ниме чоохтап пирерге сағынчам.

— Чоохта, Ёгретчі, — нандырған анзы.

⁴¹ Иисус теен:

— Пір пайға ікі кізі алымнығ полтыр. Пірсинің пирчең алымы пис чўс динарий полтыр, ікінчизинің, тізең, — иліг динарий. ⁴² Че олар ахча чох полғаннарынаңар, пай кізі алымнарын чох идібістір. Чоохта, ол ікөленннн хайзы пай кізее артых хынар?

– ⁴³Сағынчам, хайзыни көп позыдылған, анзы артых хынар, – нандырған Симон.

– Орта сағынчазың, – теен ағаа Иисус.

⁴⁴Анаң ипчизер алдыра айланып, Симонға теен:

– Син пу ипчині көрчезің ме? Мин синің тураңзар килгем, че син азах чуғчаң суғ пирбеезің. Пу ипчі, тізең, харах чазын азаама төгіп, састарынаң чысхлабысхан. ⁴⁵Син Мині, удурлап, охсанмаазың, че пу ипчі килгеннен пеер Минің азахтарымны тохтабин охсанча. ⁴⁶Син пазымны хайахнаң сүртпеезің, пу ипчі, тізең, Минің азахтарымны аарлығ миро хайахнаң сүртклен. ⁴⁷Аннаңар Мин сағаа тіпчем, улуғ хынысты көзіткені үчүн, пу ипчинің көп чазыхтары позыдылды. Кемни асхынах позыдылча, анзы асхынах хынча.

⁴⁸Ипчее, тізең, теен:

– Чазыхтарың позыдылча.

– ⁴⁹Кем полчаң пу, чазыхтарны даа позытчатхан? – тіп, постары алынча чоохтасхлааннар мында хада одырчатхан кізілер.

– ⁵⁰Киртінізің сині арачылады, амыр-хазыхнаң пар, – теен ол ипчее Иисус.

Иисуснаң хада парчатхан ипчілер

8 Аның соонаң Иисус, саарларча паза аалларча Худай хан-үлгүзіненер Чахсы Хабарны искір чөріп, үгреткен. Анынаң хада он ікі үгренчізі полған. ²Оларнаң хада Иисус чабал хуттардаң паза ағырығлардаң имнебіскен ипчілер полғаннар. Оларның аразында істінең читі чабал хут сығардырған Магдалина тіп солалығ Мария полған. ³Иродтың туразынаң устапчатхан Хузаның ипчізі Иоанна даа, Сусанна даа, аннаң даа пасха көп ипчілер полғаннар. Олар Иисусха прай пар нимелерінең полыс турғаннар.

Таарығчыдаңар кип-чоох

(Мф 12:46-50; 13:1-23; Мк 3:31-35; 4:1-25)

⁴Аймах саарлардаң кізі көп чыылыс парғанда, Иисус оларға кип-чоохтар чоохтап сыххан:

– ⁵Таарығчы кізі үрен таарирға сыххан. Таарыпчатханда, үреннернің хай піреезі чол хазына түсклеп парған. Иртчеткен кізілер оларны типсеп салғаннар паза тигірдегі хустар хахлабысханнар.

⁶Пасха үреннері тастығ чирге түскеннер. Олар, үт ле килип, сых читпин, хуруп парғаннар. ⁷Піреелері тігенек аразына тоолааннар. Тігеннер, өзіп, оларны чабыра пазыбысханнар. ⁸Паза пасхазы

чахсы чирге түскен. Олар, өзіп, полғаны ла чүс хати көп ниміс пиргеннер.

Пу кип-чоохты чоохтап, Иисус піди тоосхан:

– Хулаа пар кізі, иссін!

– ⁹Нимені таныхтапча пу кип-чоох? – сурғаннар Иисустан үгренчілері.

¹⁰Иисус піди нандырған:

– Сірерге Худай хан-чирінің чазыттарын пілерге пирілген, пасхаларына, тізең, кип-чоохтар ла пирілген. Аннаңар олар, көрзе дее, көрбинчелер, иссе дее, піл полбинчалар. ¹¹Мына ни-меденер чоохтапча пу кип-чоох. Ёреннер – ол Худай сөзі полча. ¹²Чол хазында түскен ёреннер Худай сөзін исчеткен кізілер полчалар. Сайтан, тізең, киліп, оларны киртінмезіннер паза арачылан полбазыннар тіп, ол сөсті кізілернің чүректерінең ал чөрібісче. ¹³Тастың чирге түскен ёреннер чи? – Анзы Худай сөзін, истіп, чүректеріне өрчіліг алчатхан кізілер, че чилегелері чохтаңар, ёр нимес ле киртінчелер, анан, сыныхтаға урунзаларох, киртіністерін тастабысчалар. ¹⁴Тігенектер аразына түскен ёреннер, тізең, – Худайның сөзін исчеткен кізілер, че сағыссырастарға, пайға, чуртастың чырғалларына пастырып, пір дее туза ит полбин салчалар. ¹⁵Чохсы чирге түскен ёреннер, тізең, – Худайның сөзін истіп, аны чағбан паза арың чүректерінде хайраллапчатхан кізілер. Сидіктерге сыдазып, улуғ туза ағылчалар.

Иди чоохтап, Иисус піди тоосхан:

– Исчең хулаа пар кізі, иссін!

– ¹⁶Пірдеезі чарытхыны, чарыдып алып, ідіснең чаппинча алай орған алтына турғыспинча. Че кірген кізілер чариин көрзіннер тіп, аны көріндіре чирде турғыс саладырлар. ¹⁷Ілезіне сыхпачаң пір дее чазыт чоғыл, чазырғаны истіліп, тастына сыхпин пола чоғыл. ¹⁸Аннаңар сиргек полыңар: кемде пар, ағаа хо-за пирілер; кемде чоғыл, анзының пар ползын тіп сағынчатхан нимезі дее алылар.

¹⁹Иисуссар іцезінең харындастары килгеннер, че ибіре кізі көп полғаннаңар, Иисусха чағын кір полбааннар. ²⁰Андада кем-де Иисусха искір пирген:

– Іцеңнең харындастарың тасхар турчалар, Синнең тоғазып аларға хынчалар.

– ²¹Ічемнең харындастарым Худайның сөзін, истіп, толдырчатхан кізілер, – нандырған ағаа Иисус.

Кӧлдөгү хазыр чилни амыратханы

(Мф 8:23-27; Мк 4:35-41)

²² Пирсінде Исус, үгрөнчелерінең хада кимее одырып, теен:

– Кӧлнӧң тигі саринзар кис парыбызааңар.

Олар кис сыхханнар. ²³ Иди кис париғаннарында, Исус узу-бысхан. Ол туста кӧлде улуғ чил пол сыххан. Салғахтар азыра саап, кимее суғ тол париған. Оларның киректері хорғыстың полған. ²⁴ Олар, Исуссар пас киліп, Аны усхурыбызып, тееннер:

– Ұгретчи! Ұгретчи! Пис суға саайлан парарға чӧрбіс.

Че Исус, тур киліп, чилнең салғахтарға амырап парарға чакыбысхан. Олар тохтап парғаннар, ибیره ап-амыр пол парған.

²⁵ Андада Исус оларға теен:

– Хайдадыр сирернӧң киртӧністерін?

Ұгрөнчелері, таңнап, хорых парып, удур-тӧдир сурастырганнар:

– Кемдир Ол андағ, чилге дее, салғахтарға даа чакығлар пирчеткен? Анзылары, тізең, Аның чахиин исчелер?

Алцааххан кизидең чабал хуттарны сығара сӱргені

(Мф 8:28-34; Мк 5:1-20)

²⁶ Олар Галилей чирінең тоғыр чатхан Гадарин чирінзер кис килгеннер. ²⁷ Исус чарға сых килгенде, Агаа саардаң килген пир кизи тоғас парған. Ол кизи, үрдең пеер чабал хуттарға хаптыртып, пир дее кип-азах кис чӧрбинчеткен паза, турада чуртабин, сыраттардағы кизи чығчаң хуюларда полчаң. ²⁸ Ол кизи, Исусты кӧр салып, хысхыра тӱскен, анаң, алнында тізекке тӱзіп, тыыда чоохтан сыххан:

– Ниме кирек Сагаа миннең, Исус, Ӗӧрки Худай Оолгы? Иреелебе мині, алданчам.

²⁹ Аның алнында Исус чабал хутха ол кизидең сых парыбызарға чахаан полған нооза. Чабал хут кизині үр иреелеен. Ол кизині, хадарып, илчирбенең палғап салчаңнар, че анзы, илчирбелернӧ үзе тартхлабызып, чабал хутха сӱрдіріп, хуу чазызар чӱгӱре халчаң. – ³⁰ Адың кемдир? – сурған ол кизидең Исус.

– Тӱбен, – нандырған ол.

Істине кӧп чабал хут киргенненер, ол иди адантыр. ³¹ Ол чабал хуттар, постарын тӱбі чох чирзер сӱрбезін тӱп, Исусха алданганнар.

³²Мындок сосхаларның улуг өөрі тагда оттап чөрген. Чабал хуттар постарын ол сосхаларзар кирибизерге чаратсын тип, сурынғаннар. Иисус оларга чаратхан. ³³Чабал хуттар, ол кизидең сых килип, сосхаларга кир парғаннар. Сосхалар өөрі, сах андох пөзик чардаң көлзер сегірібізіп, суға пат парған.

³⁴Аны көр салып, сосха хадарған кизилер, саарзар паза аалларзар ойлап, прай полған нимеденер чоохтап пиргеннер. ³⁵Ниме пол парғанын көрерге идип, Иисуссар кизилер чыыл сыхханнар. Олар чабал хуттар сых чөрибискен кизинің Иисустың азаа хыринда одырчатханын көр салғаннар: ол тонаных, иптиг сағыстыг одырған. Анзын көріп, олар прайзы тың хорых парғаннар. ³⁶Мыны көрген кизилер алчаахчатхан кизинің хайди имненіп алғанын пасхаларына чоохтап пиргеннер. ³⁷Аны истип, Гадарин чиріндегі кизилер, прайзы тың хорых парып, Иисустаң постарының чиринен парыбызарга сурынғаннар. Иисус, кимее одырып, нандыра айланған. ³⁸Чабал хуттарын сығара сүрдірген кизи Иисуснаң хада поларга сурынған, че Иисус чаратпаан:

– ³⁹Ибінзер парып, кизилерге чоохта, хайдаг улуг ниме ит пирген сағаа Худай.

Ол кизи, нанып, Иисустың поэна ниме иткенін прай саарча чоохтап чөрген.

Иаирнің хызының тірілгені

(Мф 9:18-26; Мк 5:21-43)

⁴⁰Кизилер Иисустың килерін сағааннарынаңар, Иисус нандыра айлан килгенде, көп кизи Аны удурлаан. ⁴¹Мына Иисуссар Иаир теен кизи килген. Ол синагоганың пастыгы полған. Иаир Иисустың азагына түзіп, поэнының ибінзер кирерге сурынған. ⁴²Иаирнің он iki частыг чалгыс хызычаа, тың ағырып, үрир пазы чат чатхан. Иисус Иаирнің туразынзар парчатханда, Аннаң ибیره көп кизи, итклезіп ала, хада субалысхан. ⁴³Оларның аразында он iki чыл ханы ағып ағырчатхан ипчи полған. Ол нинче пар ниме-ноозын прай имчилерге хорат салған полған, че пирдеези аны имнеп полбаан. ⁴⁴Ол ипчи, Иисуссар кистинен пас килип, Аның кип-азаана холын теертибискен. Сах андох хан ахханы тохтап парған.

– ⁴⁵Кем Мағаа тенди? – сурған Иисус.

Теңен кизи табылбаанда, Пётр паза Аннаң хада полған кизилер теенер:

– Ёгретчи, Синнең ибیره кизилер, итклезип, парчалар. Син, тизең, кем Мағаа теңди тiп сурчазын.

– ⁴⁶Кем-де Мағаа теңди, кўзимнiң сыхчатханын сизiн салдым, – теен Иисус.

⁴⁷Ол ипчи, сизiндiрт салғанын кўрiп, халтырап ала, Иисус-сар пас килген. Аның алында тiзекке тўзiп, Иисусха ноға теңенiн паза сах андох чазыл парғанын прайзының кўзiне чохтап пирген.

– ⁴⁸Хорыхпа Хызым! Киртiнiзiң сини арачылады. Амыр-хазыхнаң пар, – теен ағаа Иисус.

⁴⁹Ол iди чоохтанған арада, синагога пастығының туразынаң кiзi килген.

– Хызың ёреп парды. Ёгретчиңи тикке сағыссыратпа, – теен ол Иаирге.

⁵⁰Че Иисус, аны истiп салып, Иаирге чоохтанған:

– Хорыхпа, киртiн не одыр, андада хызың хазыхтанып алар.

⁵¹Иаирнiң туразынзар читкенде, Иисус Пётрдаң, Иоаннаң, Иаковтаң паза хызычахтың паба-iчезiнең пасха пiр дее кiзее туразар кiрерге чаратпаан. ⁵²Прайзы ол хызычахха ылғап-сых-тасхан. Че Иисус чоохтанған:

– Ылғабаңар, ол ёребеен, че узупча.

⁵³Че кiзiлер, хызычахтың ёреенiн пiлгенненер, Иисусха кўлгеннер. ⁵⁴Иисус, прайзын турадаң сығарыбызып, хызычахты холынаң тудып алып, чоохтанған:

– Тур, хызычах!

⁵⁵Хызычахтың худы айлан килген, сах андох ол тур килген. Иисус аны азырабызарға чахаан. ⁵⁶Хызычахтың паба-iчезi уғаа тың таңнап парғаннар, че Иисус оларға мында полған нимеденер пiрдеезiне чоохтабасха чахаан.

Он iкi ёгретчиңи ёгретерге ысханы

(Мф 10:5-15; Мк 6:7-13)

9 Иисус, он iкi ёгретчиңи чыып алып, оларға прай чабал хуттарға ёлгў-чарғы поларға паза кiзiлерни ағырығлардаң имнирге кўс паза ёлгў пирген. ²Анаң, оларны Худай хан-ёлгўзiненер ёгретерге паза ағырығ кiзiлерни имнирге ызып, ³теен:

– Чолға пiр дее нима албаңар: тайах таа, хапчых таа, халас таа, ахча даа, артых кип-азах таа. ⁴Пiрее тураа кирзелер, анда хатап чорыхха сыхханча халыңар. ⁵Че пiрее чирге сiрерни кирбезелер,

ол саардан парчадып, азахтарындағы тозынны андох хахтабыс турынар, анзы андағларға сизіндіріг ползын.

⁶Ўгрөнчїлерї аалларча чөр сыхханнар. Олар, Чахсы Хабарда-нар чоохтап, полған на чирде кїзілернї имнееннер.

Ирод ікінчїлесте

⁷Галилей чирїнїң ханы Ирод, Иисустың итчеткен хайхаста-рынаңар истїп, таңнаан: хай піреезі Иисусты тірїл килген Иоанн полар тіп чоохтасхан; ⁸пасхалары ухаанчы Илия килген полар тееннер; паза пасхалары – мының алнындағыох ухаанчыларның піреезі тірїл килген полар тееннер. ⁹Ирод, тізең, теен:

– Иоанның мойнын мин ўзе сабысхам. Мынзы чи Кем полчаң, Кемнеңер пу нимелернї исчем?

Иисусты көрїп алчаң ондай тілеп сыххан.

Пис муң кїзїнї тосхырғаны

(Мф 14:13-21; Мк 6:30-44; Ин 6:1-14)

¹⁰Илчїлер, айлан килїп, иткен нимелерїнеңер Иисусха прай чоохтап пиргеннер. Иисус, оларны Позынаң хада алып, Вифсаїда саарның хырындағы ээн чирзер парыбысхан. ¹¹Че кїзілер, аннаңар пїл салып, Иисустың соонча парғаннар. Иисус, тізең, оларны удурлап, Худай хан-ўлгўзїнеңер чоохтап, кирексеенне-рїн ағырығлардаң имнеп салып одырған.

¹²Иир улыбысханда, он ікї ўгрөнчї, Иисуссар пас килїп, чоохтанған:

– Пїс ээн чирдебїс, аннаңар кїзілернї позыдыбыс. Олар, чағынғы аалларзар парып, чїчең нїме таап, мында хонып алзыннар.

– ¹³Сїрер постарың оларға чїчең нїме пирїнер, – теен оларға Иисус.

– Пїстїң пис халастаң паза ікї палыхтаң пасха нїме чоғыл. Алай пу кїзілернїң прайзына чїчең нїме ал килибїс пе? – нандырғаннар олар.

¹⁴Анда пис муңа чағын ир кїзї полған.

– Парыңар, кїзілернї илїгердең изерїстіре одырт салыңар, – теен ўгрөнчїлерїне Иисус.

¹⁵Ідөк идїп, прайзын одырт салғаннарында, ¹⁶Иисус, пис халаснаң ікї палыхты алып, тигїрзер көрїп ала, алғабысхан. Анаң

халаснаң палыхты, сындырып, кизилерге үлеп пиринер тип, үгречилерине пирибискен. ¹⁷Прайзы тосханча азыранып алғанда, артхан чиис он ики торасха тол парған.

Пётр Иусты Мессий-Христос тин адапча

¹⁸ Пирсінде Иисус пир чирде чалғызан пазырчатхан, үгречилери, тизец, Аның хыринда полғаннар.

– Кизилер Мини кемге санапчалар? – сурған олардан Иисус.

– ¹⁹Хайзылары Киреске түзирчең Иоанн, пиреелери Илия, паза пасхалары мының алындағы ухаанчыларның пиреези тирил килген полар тип санапчалар, – нандырғаннар үгречилери.

– ²⁰Сирер чи Мини кемге санапчазар? – сурған үгречилеринен Иисус.

– Худайның Мессий-Христозы полчазың^c, – нандырған Пётр.

²¹Андада Иисус аннаңар пирдеезине чоохтабасха хатыҕ чaxyҕ пирген.

Иисус Позының, өлп, тирилеринеңер чоохтапча

(Мф 16:20-28; Мк 8:30–9:1)

– ²²Кизи Оолғына көп ирееленерге килізер: ах сағаллар, улуҕ абыстар паза Моисей Чахии пилігчилери Аны, постарынаң хыйа идип, өдир саларлар, че үзинчи күнинде Ол тирил килер, – теен Ол. ²³Анаң Иисус прайзына теен:

– Кем Минің соомча парарға итче, ол поэзынаңар ундут салзын, кирезин алып, Минің соомча парзын. ²⁴Кем поэзының тынын ал халарға итче, ол аны чидир салар. Кем тынын Минің үчүн салар, ол аны ал халар.

²⁵Прай чир-чалбахты холға алып, че поэзын чох иттирт алай хыйаллатырт салза, кизее пирее туза пар ба ни зе? ²⁶Кем Миннең паза Минің сөстерімнең уйаңар, Кизи Оолғы даа, Позының, Пабазының паза ах-арыҕ ангеллеринің сабланызында килп, ол кизидең уйаңар. ²⁷Сынны чоохтапчам сирерге, мында турчатханнарның хай-пиреези, өлгелеккеоқ, Худай хан-үлгүзин көрп алар.

Иисустың хубулғаны

²⁸Пу сөстер соонда сигисче күн ирт парғанда, Иисус, Пётрны, Иоанны паза Иаковты Позынаң хада алып, тағзар пазырарға сыххан. ²⁹Ол пазырчатхан туста Аның сырайы алыс парған,

кип-азаа, тізең, чылтырама ах пол парыбысхан. ³⁰Ол арада ікі ир кізі Аннаң чоохтасхан. Олар Моисейнең^с Илия полғаннар. ³¹Сабланыста киліп, олар Иерусалимде полар киректенер – Иисустың пу чирдең парыбызарынаңар чоохтасханнар. ³²Пётр паза аннаң хада килгеннер тирең уйғуда полғаннар, че усхун парып, сабланызында чарып турған Иисусты паза Аннаң хости турчатхан ікі иренні көр салғаннар. ³³Иреннер Иисустаң оортах париғаннарында, Пётр Иисусха теен:

– Ёгретчі! Хайдағ чахсыдыр піске мында. Ёс отах турғыс пирибіс: пірсін – Сағаа, пірсін – Моисейге паза пірсін – Илия.

Ол позы даа пілбеен, ниме чоохтанчатханын.

³⁴Ол іди чоохтанчатхан аразында, пулут сых киліп, оларны чабысхан. Пулут алтына кір париғаннарында, ёгретчілері тын хорых парғаннар. ³⁵Пулут істінең табыс истіле түскен:

– Пу Минің хынчатхан Оолғым. Истінер Аны.

³⁶Ол табыс тохтап парғанда, Иисус чалғызан халған. Ёгретчілері сым полғаннар, көрген нимеденер олар пірдеезіне ол күн-нерде чоохтабааннар.

Алцааххан оолахты имнеені

(Мф 17:14-18; Мк 9:14-27)

³⁷Пазағы күнде, хачан олар тағдаң ин килигеннерінде, Иисусты көп чон удурлаан. ³⁸Кинетін чон аразынаң хайдағ-да кізі хысхырыбысхан:

– Ёгретчі! Алданчам Сағаа, оолғымны көр пирдек, ол минің чалғыс оолғым. ³⁹Аны чабал хут кинетін хаап аладыр, оолғым хысхыра түсче, анаң ахсынаң көбік сыхханча иреелеп, чадап ла позытча. ⁴⁰Мин ёгретчілеріңнең ол чабал хутты сығара сўр пиреге сурынғам, че олар сыдабааннар.

– ⁴¹Йо-о, пу киртізі чох паза ардап парған төл! Нинчезін Мин сірернең хада поларбын? Хачанға теере сірернең сыдазим? Ағыл пеер оолғынны, – нандырған Иисус.

⁴²Оолах чағыннап одырғандох, айна аны, чирге андара сазып, сапхлап сыххан, че Иисус ағаа хатығ чоохтанып, оолахты имнебіскен, анаң пабазына пирибіскен. ⁴³Прай кізілер Худай күзіне таңнаан.

Иисус Позының өлімінеңер хатап чоохтапча

(Мф 17:22-23; Мк 9:30-32)

Чон Иисустың итчеткен нимелеріне хайхап турған аразында, Иисус үгрөнчїлеріне теен:

– ⁴⁴Пу сөстер миистеріңе чахсы иде сиип парзын: Кізі Оолғы кізілер холына кірер.

⁴⁵Че үгрөнчїлері Аны оңар полбааннар, Аның чазыт сағызы пїлдістіг нимес полған. Иисустаң суаруға, тізең, тїдїнмееннер.

Кем улии тїп таласханы

(Мф 18:1-5; Мк 9:33-37)

⁴⁶Үгрөнчїлеріне мындағ сағыс кір килген: кем иң улии полча?
⁴⁷Иисус, тізең, оларның сағыстарын пїліп, паланы алып, Позының алнында турғыс салып, ⁴⁸оларға пїди теен:

– Мині аарлап, пу паланы поэна чағын кирген кізі Мині дее поэна чағын итче. Мині поэна чағын иткен кізі Мині ысхан Худайны даа поэна чағын итче. Кем сїрернїң араңарда иң кїчїг, ол улии пол парар.

Кем сїрердең тоғыр нимес, ол сїрернең хада

⁴⁹Андада Иоанн чоохтанған:

– Үгретчї! Пїс Синїң адыңнаң айналарны сығара сүрчеткен кїзіні көргебіс. Ол пїстїң арабыстаң ниместенер, пїс ағаа чаратпаабыс.

– ⁵⁰Тохтатпаңар аны. Кем сїрердең тоғыр нимес, ол сїрернең хада, – теен ағаа Иисус.

Самар кїзілер Иисусты постарына чағын кирбинчелер

⁵¹Иисусты чирдең апарыбысчаң тус чағдап одырғанда, Ол Иерусалимзер парарға идїбіскен. ⁵²Ол Позының алныңа илчїлерін ысхан. Олар, тізең, парып, Самар чирїндегї пїр аалға, Иисустың килерїне прай нїме тимнеп саларға тїп, кїргеннер. ⁵³Че ол аалда Иисусты, Иерусалимзер парчатхан кїзі тїп, постарына чағын кирбееннер. ⁵⁴Аны көрїп, Иисустың үгрөнчїлерї Иаковнаң Иоанн чоохтанғаннар:

– Хан-пигїбіс! Илия иткен чїли, тигїрдең тўскен от, пу кїзілернїң пазына тўзіп, оларны чох идїбіссїн тїп чоохтабызыбыс па?

⁵⁵Че Иисус, оларзар айланып, андағ нїме идерге чаратпїн, теен:

– Хайдағ хуттығ полчатханнарынны пілбинчезер. ⁵⁶ Кізі Оолғы кізі тынын чох идерге нимес, арачылирға килген. Анаң олар пасха аалзар пар сыхханнар.

Иисустың соонча парары

(Мф 8:19-22)

⁵⁷ Олар чолча парчатханда, кем-де Иисусха теен:

– Хан-пигім! Син хайдар даа парзан, мин соонча андарох парарбын.

– ⁵⁸ Түлгүлернің іннері пар, тигірдегі хустарның – уйалары, че Кізі Оолғының, пазын хыйын салып, тынанып алчаң орны чоғыл, – теен ағаа Иисус.

⁵⁹ Паза пірсіне Ол теен:

– Соомча пар.

– Хан-пигім! Пастап мағаа, парып, пабамны чыып саларға чарат, – нандырған анзы.

– ⁶⁰ Өліглер өліглерін постары чығзыннар. Син, парып, Худай хан-үлгүзіненер хабарлап чөр, – теен ағаа Иисус.

⁶¹ Паза пірсі теен:

– Мин Синің соонча парарбын, Хан-пиг! Че пастап мағаа ибдегілерімнең анымчохтазып аларға чарат.

– ⁶² Кем, холын салдаа сал салып, соонзар хайбағынча, анзы Худай хан-үлгүзіне киліскек кізі нимес, – теен ағаа Иисус.

Читон үгрөнчіні үгрөдерге ысханы

10 Аның соонаң Хан-пиг читон үгрөнчї хоза таллап алып, оларны Позы парарға итчеткен полған на саарзар паза аалзар ікілердең Позының алнынча ысхан. ² Ол піди теен:

– Кисчең ас көп, че тоғынчаң кізі асхынах. Аннаңар пу хыра Ээзінең сурыныңар, хыразында тоғынчаң кізілерні ыссын. ³ Парыңар! Мин сірерні, хурағаннарны чїли, пүүрлер аразынзар ысчам. ⁴ Нанчых таа, хапчых таа, өдік тее постарыңнаң хада албаңар. Чолда тоғасханнарның пірдеезінең изеннеспеңер. ⁵ Хайдағ даа тураа кірзеңер, пурун «Амыр хоных ползын пу тураа!» тіп турыңар. ⁶ Ол турада амыр хоныхха хынчатхан кізі чуртапчатса, сірернің алғазыңар ағаа чидер, че андағ полбаза, сөстерің нандыра айланар. ⁷ Тоғынчының тоғызы төлегліг полчаң, аннаңар, олох турада халып, ниме пирзелер, аны, чїп, ізіңер. Турадаң тураа чөрбеңер. ⁸ Че пірее саарзар килзеңер, анда сірерні чахсы удурлазалар,

пирген нимені, чіп, іс турыңар. ⁹Андағы ағырчатхан кізілерні имнебізіп, «Худай хан-үлгүзі чагдап килді сірерзер» тіп турыңар оларға. ¹⁰Че пірее саарзар килзеңер, анда, тізең, сірерні чахсы удурлабазалар, тасхар сығып, піди тіңер: ¹¹«Маймахтарыбысха пас парған саарыңның тозынын чиріңерге нандыра хахтапчабыс, че піліңер, Худай хан-үлгүзі чагдап килді сірерзер». ¹²Тіпчем сірерге, чарғы күнінде Содом саарға пу саардан хай-хай ниик полар.

Киртінминчеткеннерге сизіндіріг

(Мф 11:20-24)

¹³Хыйал сағаа, Хоразин! Хыйал сағаа, Вифсаида! Сірерде иділген хайхастар Худайы чохтарның Тир паза Сидон саарларында иділген ползалар, олар хачанох киден кип-азах кизіп, пастарына күл чайып одырып ала, пыросынарчыхтар. ¹⁴Че Тир паза Сидон саарларға чарғыда сірерден хай-хай ниик полар. ¹⁵Син дее, Капернаум, тигірзер өөрлеттіңерзін ме? Чох, чир түбінзер^с тастаттырарзың!

¹⁶Анаң Иисус хосхан;

– Сірерні исчеткеннер, Мини дее исчелер, сірерні хыйа итчеткеннер, Мини дее хыйа итчелер. Мини хыйа итчеткеннер, тізең, Мини ысхан Худайны даа хыйа итчелер.

Читон үгренчінің айланғаны

¹⁷Читон үгренчі, өрчіліг айлан киліп, чоохтаан:

– Хан-пигібіс! Чахығыны Синің адыңнаң пирзебіс, чабал хуттар даа пісті исчелер.

¹⁸Иисус оларға теен:

– Тигірдең чалын на чіли түсчсеткен сайтанны көргем. ¹⁹Мин сірерге чыланнарны, скорпионнарны пасхлачаң паза ыырчының прай күзін асчаң үлгү пиргем, пір дее ниме сірерге хомай ит полбас. ²⁰Че айналар чахиинарны толдырча тіп, өрінмеңер, аттарың тигірде пазыл парғанына өрініңер.

Иисус Пабазын сабландырча

(Мф 11:25-27)

²¹Олох туста Иисусты Худай Худы өрініснең толдырған. Иисус теен:

– Пабам! Тигірнең чирнің Ээзі! Мынзын, пілістіглердең паза хыйғалардаң чазырып, кічіг палаларға ас пиргенің үчүн, Сині саблапчам. Йа, Пабам, мына мынзы Син хынғанни полды.

²² Анан, үгрөнчiлерiнзер айланып, чоохтанған:

– Пабам прай нименi Мағаа пирген. Кем Оолғы полчатханын, Пабазынаң пасха пiрдеезi пiлбинче. Кем Пабазы полчатханын даа, Оолғынаң пасха пiрдеезi пiлбинче. Кемге Оолғы Аны ас пирерге хынча, олар ла пiлче.

²³ Анан, үгрөнчiлерiнзер айланып, оларға ла чоохтанған:

– Сiрер көрчеткен нименi көрчеткеннер – часкалыңлар! ²⁴ Тiп-чем сiрерге, көп ухаанчыларның паза ханнарның сiрер көрчеткен нименi көрерлерi килген, че көрбееннер, сiрер исчеткен нимелернi истерлерi килген, че испееннер.

Чағбан чүректіг самар кізі

²⁵ Ол арада Моисей Чахии пiлiгчiлерiнiң пiрсi, турып, Иисусты сыныхтап, чоохтанған:

– Үгретчi! Мөгi чуртасты^с алар үчүн, мин ниме идерге кирекпiн?

– ²⁶ Моисей Чахиинда ниме пазылча? Хайди син аны хығырчазын? – сурған аннаң Иисус.

– ²⁷ Позыңның Хан Худайыңа прай чүрееннең, прай көннiңнең, прай күзiңнең паза прай сағызыннаң хын. Чағыныңа поэңа чiли хын, – нандырған Моисей Чахии пiлiгчiзi.

– ²⁸ Орта син нандырдың. Иди итсен, чуртирзың, – теен ағаа Иисус.

– ²⁹ Чағыным чи кемдiр? – сурған Иисустаң анзы, ахтанарға полып.

³⁰ Иисус ағаа пiди нандырған:

– Пiр кiзi, Иерусалимнең Иерихонзар парирып, чолда тонағчыларға урун партыр. Олар, аның кип-азаан суурып алып, сох салып, сала тынның тастап парыбыстырлар. ³¹ Олох чолча пiр абысха парарға килiскен, че пайаағы кiзiнi көр салып, чолның тiгi саринча ирт парыбысхан. ³² Левит^с тее идөк, хыринча ирт парирып, чағын пазып, көрiп алып, идөк чөре халған. ³³ Пiр самар^с кiзi, олох чолча парирып, пайаағы кiзее орта пол парып, аны көрiп, тың айап парған ағаа. ³⁴ Чағын пас килiп, ол аның палығларын хайахнаң паза арағанаң чууп, ораап, палғап салған, анаң аны, эштегiне одыртып, хончаң туразар ағыл килген. Мында даа ол аны көрген. ³⁵ Пазағы күн, тiзең, самар кiзi, чорыхха сыхчадып, iкi динарий сығарып, хончаң тураның ээзiне пирiп, теен: «Пу кiзiнi көр. Ахчаны мыннаң артых хорат салзан, айланыста прай төлеп пирербiн».

³⁶ Хайди сағынчазың, пу үзөлеңнің хайзы сайбағчыларның хольна кірген кізее чағыны полған?

– ³⁷ Ағаа айаан кізі, – нандырған Моисей Чахии пілігчізі.

– Пар, син дее ідök ит тур, – теен ағаа Иисус.

Иисус Мариянаң Марфаның туразында

³⁸ Аннаң андар парчадып, Иисус пір аалзар читкен. Ол аалда Марфа тіп ипчі Иисусты поэының туразынзар хығырған. ³⁹ Ол ипчінің Мария тіп туңмазы пар полған. Иисустың азахтарына чағын одырып алып, ол Иисустың сөзін истіпчеткен. ⁴⁰ Марфа, тізең, чახсы сыйлирға полып, маң чоxtанып одырған. Анан, Иисуссар пас киліп, теен:

– Хан-пигім! Туңмамның мині чалғыс поэымны ла хайындырчатханына киреен халбинча ба? Чоохтазаң ағаа, полыс пирзін мағаа.

⁴¹ Иисус ағаа нандырған:

– Марфа! Марфа! Син, көп нимеденер сағыссырап, маң чоxtанчазың, ⁴² че пір ле ниме кирек. Мария, тізең, артығын таллап алған, анзын аннаң пірдеезі пылас полбас.

Пазыардаңар үгредіг

(Мф 6:9-15; 7:7-11)

11 Пірсінде Иисус пір чирде пазырчатхан. Пазыарын тоос салғанда, үгрөңчілерінің пірсі Ағаа теен:

– Хан-пигім! Син дее пісті, Иоанн поэының үгрөңчілерін пазыарға үгреткен чіли, үгрет сал.

² Иисус оларға нандырған:

– Пазырчатсаңар, піди тінер:

Тигірдегі Пабабыс!

Синің Адың сабланзың;

Синің хан-үлгүн пеер килзін;

Чир үстүнде дее, тигірдегök чіли,

Синің көңніңче прай ниме ползын.

³ Піске киректелчеткен халасты күннің сай пир.

⁴ Піс алымның алай пыролығ кізілернің пыроларын тастапчатхан чіли,

Пістің дее пыроларыбысты ідök таста.

Пісті хычыxtаныстарнаң сыныхтаба, че чабалдаң арачыла.

⁵ Анан оларға чоохтанған:

– Сірернің піреңерге, орты хараада нанчыңарзар парып, «Нанчым! Мағаа өдіске үс халас пир. ⁶ Минзер чолға парчатхан нанчым кірді, минің, тізең, ағаа пирчең пір дее чиизім чоғыл» чоохтанарға киліскен полза, ⁷ арғызың, тізең, сағаа тура істінең «Чархастығ полба! Ізік пиктіг. Палаларым даа, позым даа узирға чадыбыстыбыс. Турып, сағаа халас пирчең ондайым чоғыл» нандырған полза, ⁸ тіпчем сірерге, ол кізі, нанчылас хоостыра, төзектен турып, сірерге халас пирбезе дее, сірер хати-хати сурзанаңар, нанчыңар, тур киліп, нинче халас кирек, анча пирер. ⁹⁻¹⁰ Пу ондайнаң тіпчем сірерге: полған на сурчатхан кізі аладыр, тілеен кізі табадыр, тохлатчатхан кізее азыладыр. Аннаңар сурыңар – сірерге Худай пирер, тіленер – таап аларзар, тохладыңар – ізік азылар сірерге.

¹¹ Оолғы халас сурза, ағаа халас орнына тас пирчеткен, алай палых сурза, ағаа палых орнына чылан пирчеткен паба пар ба сірернің аранарда? ¹² Алай нымырха сурза, ағаа скорпионны пирерзер бе? ¹³ Сірер, чабал даа ползанаңар, палаларыңа чახсыны пир пілчетсер, Тигірдегі Паба даа сурынчатханнарға Худай Худын хайди пирбес.

Сайтанның ма, Худайның күзінең ме?

(Мф 12:22-30; Мк 3:20-27)

¹⁴ Пірсінде Исус чоохтан полбинчатхан кізіден чабал хутты сығара сүрібіскен. Чабал хут сых парыбысхандох, ол кізі чоохтан сыхан. Кізілер, ол нимее хайхап парғаннар, ¹⁵ хай піреезі, тізең, чоохтанған: «Ол айналарны, оларның Веельзевул ханының күзінең сығара сүрче».

¹⁶ Пасхалары, тізең, Исусты сыныхтирға полып, тигірден пірее танығ ползын тіп, хысханнар Аннаң. ¹⁷ Че Исус, оларның ние сағынчатханнарың піліп, чоохтанған:

– Полған на хан-чир, істінең ыырласха пастырчатса, ээн-хоол халар, тура даа ідөк, хырыс-табыс полчатса, сайбаладыр. ¹⁸ Сайтанның даа чирі істінең пөлілзе, хайди андада аның үлгүзі тур халар? Сірер, тізең, Мин айналарны Веельзевул күзінең сығара сүрчем, тіпчезер. ¹⁹ Сынап Мин Веельзевул күзінең айналарны сығара сүрчетсем, үгренчілерің чи хайдағ күснең оларны сүрчелер? Аннаңар олар сірерге чарғычы поларлар. ²⁰ Мин айналарны Худай пирген күснең сығара сүрчетсем, анзы Худай хан-үлгүзінің сірерзер чит килгені полча.

²¹ Күстіг кизи поэның туразын тиригиг хадарчатса, аның ние-ноозы пүдин поладыр. ²² Че хачан аннаоҳ күстіг кизи, килип, чинип алза, андада, пайаагы кизиниң изенчеткен прай тириин алып, аның ис-пайын үлестирер.

²³ Кем Миннең хада нимес, ол Миннең тогыр. Кем Миннең хада чыгбинча, ол хыйа тастапча.

Чабал хуттың айланғаны

²⁴ Чабал хут, кизидең сых парыбызып, амыр орын килеп, суғ чох чирлерче чөрче. Андағ орын таппаза, ол типче: «Сыххан турамзароҳ айланым». ²⁵ Анаң, айлан килип, көрзе, туразы прай сыбырыл парған, арығ турча. ²⁶ Андада ол, парып, поэынаң даа чабал чити айнаны ағыл килип, ол турада чуртап сыхчалар. Мынзы, тизең, ол кизее пастагызының хыринда улам хомай поладыр.

Сын часка

²⁷ Иисус иди чоохтанчатхан туста, чон аразынаң пир ипчи, хысхырып, теен:

— Хайдағ часкалығ Сини поэында ал чөрген паза имчек-теен ипчи!

— ²⁸ Худай сөзин дее, истип, толдырчатханнар, часкалығлар! — нандырған Иисус.

Иона ухаанчының тании

(Мф 12:38-42; Мк 8:12)

²⁹ Кизилер көптең көп чылыс килгеннеринде, Иисус чохтап сыххан:

— Пу чабал төл Миннең танығ сурча, че оларға Иона ухаанчының таниинаң пасха пир дее танығ пирилбес. ³⁰ Хайди Иона Ниневий саардагыларға танығ полған, идөк Кизи Оолғы амғы төлге танығ полар. ³¹ Чарғы күнинде үстүнзархы чирлердеги хан ипчи, пу төлнең хада чарғы күнинде турып, оларны пыролир. Ол, Соломонның хыйға сөстерин истерге полып, чир хыринаң килген полған. Мынзы, тизең, Соломоннаң даа улуғ. ³² Чарғы күнинде Ниневий саардагылар, амғы төлнең хада турып, аны пыролирлар. Олар, Ионаның үгредиин истип, пыросынып, чазыхтарын тастааннар. Мынзы, тизең, Ионадаң даа улуғ.

Чарытхыдаңар кип-чоох

(Мф 5:15; 6:22-23)

³³ Пир дее кизи, чарытхыны чарыдып алып, көринмес чирзер алай идис алтынзар турғыза чоғыл нооза, че тураа кирчеткен кизилер көрер иде, көриндире чирде турғызадыр. ³⁴ Кизиниң харахтары идине чарытхылар осхастар, аннаңар харахтарың арыҥ полза, прай істіңер дее чарых полар, харахтарың чахсы полбаза, прай істіңер дее харасхы полар. ³⁵ Аннаңар істіңердегі чарытхы харасхы полбазын тіп, сиргек көріңер. ³⁶ Синиң прай идің чарыпчатса, паза анда пир дее харасхы нима чох полза, андада, хайди чарытхы сини чарытча, идок ибیره прай чарых полар.

Хыйал сірерге

(Мф 23:1-36; Мк 12:38-40; Лк 20:45-47)

³⁷ Иисус пу сөстерни чоохтапчатханда, пир фарисей Аны позынзар азыранарға хығырған. Иисус, андар парып, стол кистине одыр салған. ³⁸ Фарисей, Иисустың хол чуғбин стол кистине одырғанын көр салып, таңнап парған. ³⁹ Че Хан-пиг агаа теен:

– Сағам, сірер, фарисейлер, чірче-айахтың тастын на арыҥлапчазар, істіңер, тізен, чабдыланыснаң чабал хылыхха тол парған. ⁴⁰ Чидинмееннер! Кем тастын чайаан, Олох істин чайаан нима не зе? ⁴¹ Постарында нима пар, аны чох кизилерге пирибис турзана, андада прай нимаңер арыҥ полар.

⁴² Че, хыйал сірерге, фарисейлер! Мятаның, рутаның паза пасха даа чир тамахтарының онынчы чардығын Худайға пирчезер, че Худайның чарғызынаңар паза хынызынаңар ундуп салчазар. Сирер, анзын идіп, мынзын даа ундубасха кирексер.

⁴³ Хыйал сірерге, фарисейлер! Синагогаларда алнында одыраңа паза көп чон чыылған чирлерде улуғладып удурладарға хынадырзар.

⁴⁴ Хыйал сірерге, Моисей Чахии пілігчилери паза фарисейлер! Чойырхостар, сірер көринминчеткен сөөк чатчатхан орыннарға төйзер. Кизилер, оларны сизинмин, үстүлеринче пас чөрчелер*.

⁴⁵ Андада Моисей Чахии пілігчилериниң пирси чоохтанған:

– Ыгретчи! Пу нимаңи чоохтап, Син писті дее хомзындырчазың.

* 11:44 Моисей Чахии хоостыра сөөк чатчатхан орынға теңен кизи арыҥ нимаң пол парча.

⁴⁶ Иисус, тізең, нандырған:

– Сірерге дее, Моисей Чахии пілігчілері, хыйал! Сіер көдір-чее чох аар чүкті кізілерге артыбысчазар, постарың, тізең, ол чүкке салаа даа узынаң теңминчезер.

⁴⁷ Хыйал сірерге! Өбекелерің өдір салған ухаанчыларға сіер хумартхы тастар турғысчазар. ⁴⁸ Иди сіер пабаңарның иткен киректерінең чарасчатханнарыңны киречілепчезер. Олар ухаанчыларны өдіргеннер, сіер, тізең, оларға хумартхы тастар турғысчазар. ⁴⁹ Ана аннаңар Худайның күлүк сағызы піди теен: «Мин оларзар ухаанчыларны паза илчілерні ызарбын; олар, тізең, хай піреелерін өдіріп, пасхаларын сүрерлер». ⁵⁰ Аннаңар амғы төл прай ухаанчыларның чир төстелгеннең пеер төгілген ханы үчүн төлир. ⁵¹ Авельнің төгілген ханынаң пастада тайығ салчаң орынның паза храмның аразында өдірткен Захарийнің ханына тее-ре. Йа, тіпчем сірерге, прай ниме үчүн өс пу төлдең алылар.

⁵² Хыйал сірерге, Моисей Чахии пілігчілері! Сіер, пілісті асчатхан ізіктің клүзін алып алып, постарың даа кірбеезер, кірерге иткеннерге дее харығ полғазар.

⁵³ Иисус иди чоохтанчатхан туста, Моисей Чахии пілігчілерінең фарисейлер, Аның сөстеріне хазалып, аймах-пасха нимелерденер сурастырғлааннар. ⁵⁴ Аның алчаас чоохтаныбысханын тудып алып, пыралабызарға харазып, Иисусты китееннер.

Чойырхостаңар сизіндіріг

(Мф 10:28-33; 12:32; 10:19-20)

12 Нинче-нинче муң чон чыылыс киліп, хыстынызып ала, удур-төдір ітклесчеткен туста, Иисус үгренчілеріне пастап чоохтанған:

– Фарисейлернің ачитхызынаң китеніңер, анзы – чойырхос полча. ² Чазырған нимелернің пірдеезі азылбин пола чоғыл, пасхалары піл салбас чазыт таа пола чоғыл. ³ Аннаңар харасхыда чоохтаан нимелерің чарыхта истіл пар турар. Тура истінде хулах-ха сыбыхтап чоохтаан ниме тура хырынаң чарлалар.

⁴ Тіпчем нооза сірерге, Позымның арғыстарыма: ит-сөөкті ле өдіріп, аннаң пасха пір дее ниме ит полбастардаң хорыхпаңар. ⁵ Че кемнең хорығарға кирек полчатханын мин сірерге чоохтап пирербін. Кемнің сіерерні, өдіріп, көйчеткен көлзер тастачаң үл-гүзі пар, анзынаң хорығыңар. Йа, тіпчем сірерге, анзынаң хорығыңар.

⁶ Пис пораатай ікі ле ахчаа садылча нимес пе зе? Че оларның пірдеезін Худай ундубинча. ⁷ Пастарындағы састар даа прай сандалар, аннаңар хорыхпаңар, нинче дее көп пораатай полза, сірер прайзынаң аарлығзар.

⁸ Тіпчем сірерге, кем чонның алнында Миннен хада полчатханын көзітче, Кізі Оолғы даа ол кізінең хада полчатханын Худай ангеллерінің алнында көзідер. ⁹ Че кем кізілер көзіне Миннен хыйа полыбызар, Мин дее аннаң Худай ангеллерінің алнында хыйа полыбызарбын.

¹⁰ Кем Кізі Оолғына тоғыр чоохтанар, аның пырозы тасталар, че кем Худай Худынаңар хомай чоохтанар, анзының пырозы тасталбас.

¹¹ Сірерні синагогаларзар, пастыхтарзар паза пиглерзер ағыл килзелер, хайди алай ниме нандырарынаңар, алай ниме чоохтанарынаңар сағыссырабаңар. ¹² Олох туста Худай Худы сірерні чоохтанчаң нимее үгрет салар.

Сағызы чох пайдаңар кип-чоох

¹³ Чон аразынаң пір кізі Иисуссар айланған:

— Үгретчи! Чоохта харындазыма, пабам халғысхан ис-пайнаң миннен үлессін.

— ¹⁴ Кем Мині сірерге чарғычы поларға алай ис-пайны үлестіргерге турғысхан? — нандырған ағаа Иисус.

¹⁵ Анаң оларның прайзына теен:

— Көріңер, азымахчы полардаң китеніңер. Кізінің чуртазы ис-пайының көбінең полбинча.

¹⁶ Анаң кізілерге пір кип-чоох чоохтап пирген:

— Пір пайның хыразында маңат тамах сыхтыр. ¹⁷ «Хайди полчаң? Пу син тамахты урчаң орын чоғыл», — сағынтыр ол кізі поэзы алынча. ¹⁸ Анаң тіптір: «Піди ит салим: аңмарларымны сайабызып, мыннаңоу улуг аңмарлар пүдир саларбын. Андар прай тамаамны паза прай ис-пайымны чыып саларбын. ¹⁹ Анаң поэзым поэзыма тирбін: Ис-пайың көп, нинче-нинче чылларға чидер: тынанып, чіп, ізіп, чуртастың татхынын хап». ²⁰ «Нимее чарабаан! Пуох хараазын тыныңны ал чөрібізерлер, кемге халар чыған ис-пайың?» — теен ағаа Худай. ²¹ Худайға пайыбин, ис-пайны ла поэзына чыыпчатхан кізінең піди пол парадыр.

Пір дее нимеденер сағыссырабаңар

(Мф 6:19-21, 25-34)

²² Аңаң Иисус үгрөнчлөрине теен:

– Аннаңар тіпчем сірерге: чічең-ісчең нимеденер, кисчен кип-азахтанар сағыссырабаңар. ²³ Сірернің чуртазыңар ас-тамахтан артых нимес пе зе, идіңер, тізең, – кип-азахтаң? ²⁴ Көріңер харғаларны: олар тамах таарып-чыңбинчалар, үртүннері дее, аңмарлары даа чоғыл, Худай, тізең, оларны азырапча. Сірер, тізең, хустардан артых нимессер бе зе? ²⁵ Сірернің піреңер сағыссыри-сағыссыри киліп, поэның өскен сынын пір харысча даа хос полар ба ни? ²⁶ Мындағ даа кічиг нимені ит полбинчатханда, пасказына нимее сағыссырапчазар? ²⁷ Көріңер, чазы чахайахтары хайди өсчелер: олар тоғынминдаачалар, түк тее иирбинчелер, че, тіпчем сірерге, Соломон даа – Израиль ханы – иң саблығ тузында, оларның пірсі дее чіли сіліг тонан чөрбеен. ²⁸ Худай пүүн чазыдағы, таңда, тізең, песке тасталар отты даа иди тонандырчатса, сірерні дее тонандырбас па, ас киртіністіглер! ²⁹ Аннаңар, чічең-ісчең нима тілеп, сағыссырабаңар. ³⁰ Худайы чохтар анзын тілепчелер; Пабаңар, тізең, анзын кирексіпчеткеннерінні пілче. ³¹ Аның орнына Худай хан-үлгүзін тіленер, пасказын, тізең, Худай сірерге пирер.

Тигірдегі ис-пайдаңар

³² Хорыхпаңар, сірер кічиг хой өөрі! Худай Пабаңар Худай хан-чирін сірерге пирерине чөпсінче. ³³ Сірер, ис-пайыңарны садып, чох кізілерге улызыңар. Постарыңа уурабас хапчығас тимнеп, хорабас ис-пайың тигірде чығыңар. Андар оғыр даа чит полбас, көө дее аны ардат полбас нооза. ³⁴ Ис-пайыңар хайда, чүреңер дее анда полар.

Узубаңар

(Мф 24:45-51)

³⁵ Хурларыңны хурчан салып, чарытхыларыңны тамызып, хачан даа тимде улыңар. ³⁶ Тойға парыбысхан пигні сағыпчатхан нымысчыларға төөй улыңар: анзы, киліп, тохлатсох, олар ізікті сах андох ас пирерлер. ³⁷ Часкалығлар нымысчылар, хачан, ээзі нандыра айланып, оларның узубинчатханнарын көрзе. Сыңны чоохтапчам сірерге, ол пай кізі, хурын хурчанып, нымысчыларын

стол кистіне одыртып, оларның алнында хайынар. ³⁸Часкалығ-лар ол нымысчылар, кемні ээзі, орты хараада даа, таң алнында даа киліп, тимде полғаннарын табар. ³⁹Сіреп пілчезер, сынап тура ээзі оғырның хачан килерін пілчен полза, ол узубасчых, оғырға даа тураа кірерге пирбесчік. ⁴⁰Кізі Оолғы сіреп пір дее сағыбаан туста чиде салар, аннаңар хачан даа тимде полыңар.

Ізестіг паза ізестіг нимес нымысчы

⁴¹Андада Пётр Иисусха теен:

– Хан-пигім! Син пу кип-чоохты піске ле алай прайзына чоохтапчазың ма?

⁴²Хан-пиг, тізең, нандырған:

– Кемдір ізестіг паза хыйға тура устағчызы? Ээзінің пасха чалчыларның пазында турғызылған паза оларға чічең нимені тузында пирчен тура устағчызы. ⁴³Ээзі, киліп, нымысчының іди хайынчатханын көрзе, хайдағ часкалығ ол нымысчы! ⁴⁴Сынны чоохтапчам сірерге, ээзі андағ нымысчыны прай тура-хазаазын көрерге турғыс салар. ⁴⁵Че пірее нымысчы, «Ээзім пу чағында килбес» тіп сағынып, чалчыларны сох сығар, позы, тізең, ізіп-чіп, араға чоо ізінер. ⁴⁶Андада мындағ нымысчы сағыбаан күнде, сағыбаан туста ээзі чиде түзер, аны, ыра-чара тартып, киртінізі чохтарни осхас үлүстіг идер.

⁴⁷Ээзінің чахиин піле-тура, килеріне тимде полбаан паза аның чахиин толдырбаан нымысчы ээзіне чоо сохтырар. ⁴⁸Че ээзінің чахиин пілбин, чарабас ниме ит салған нымысчы тың нимес сохтырар. Кемге көп пирілген, аннаң көбөк сурағ полар; кемге көп киртіс-ізес полған, аннаң көбөк сурарлар.

Тураны ікі чарары паза килер чарғы

(Мф 10:34-36; 16:2-3)

⁴⁹Мин чир үстүне өрт суғыбызарға килгем, сағамох ол көй сыхчаң полза тіп, чидікпин сағыпчам! ⁵⁰Мин кіресте кіреске түзерге кирекпін, че хайди изі чохтанчам мин, ол ниме пол парғалахха! ⁵¹Мині чир үстүне амыр хоных пирерге килген тіп сағынчазар ба? Тіпчем сірерге, чох, чарылыс ағылчам. ⁵²Мыннаң андар пис кізіліг турада чарылыс сығарлар, үзі ікізінең тоғыр, ікізі, тізең, үзінең тоғыр поларлар: ⁵³пабазы оолғынаң тоғыр полар, оолғы, тізең, — пабазынаң. Ічезі хызынаң тоғыр полар, хызы, тізең, — ічезінең. Хазинезі килнінең тоғыр полар, килні, тізең, — хазинезінең.

⁵⁴ Анад Исус кизилерге теен:

– Сирер, кидертін сыхчатхан пулутты көр салып, «наңмыр полар» тидірзер – идөк поладыр. ⁵⁵ Че хақан үстүнзархы чил саап сыхса, сирер «изіг полар» тидірзер – идөк поладыр. ⁵⁶ Чойырхостар! Сирер чирнің паза тигирнің алызарын піл полчазар. Амғы тустың хайдаг полчатханын хайди піл полбинчазар?

⁵⁷ Ноға сирер постарыңа ниме орта полчатханын пөгінминчезер? ⁵⁸ Ырласхан кизінең хада пастыхсар парчатсаң, аннад чолдох чарас саларға күстен. Иди полбаза, ол сині чарғаа пирибизер, чарғычы, тізең, сині хадагчаа пирибизер, хадагчы, тізең, харибге сух салар. ⁵⁹ Тіпчем сағаа, халғанчы оох ахчаңны даа пир салбаанда, андартын сых полбассың.

Пыросынарға хығырғаны

13 Ол туста хайдаг-да кизилер, киліп, Исусха Галилей чиріндегілерденер чоохтап пиргеннер. Иерусалимде Худайға тайыг салчатхан туста, Пилат, оларны өдірглеп, ханнарын тайыға ағылған малларның ханынаң аймастырыбыстыр. ² Исус ол кизилерге нандырған:

– Олар иди хыйалға кір парғаннаңар, ол кизилерні прай Галилей чиріндегілернің ин чазыхтығлары тіп сағынчазар ба таң? ³ Чох, тіпчем сирерге, че пыросынып, чазыхтарыңнаң хыйа полбазар, прайларың идөк өл парарзар. ⁴ Алай Силоам башня түскенде, анда чоо пастыртхан он сигіс кизінің пырозы Иерусалимде чуртапчатхан пасха кизилердинең көп полған тіп, сағынчазар ба? ⁵ Чох, тіпчем сирерге, че пыросынмазар, прайларың идөк өл парарзар.

⁶ Анад пу кип-чоохты чоохтаан:

– Пір кизі винограднигінде смоковница ағазын өскірттір. Чистегін көрерге киліп, пір дее чистек таппиндыр. ⁷ Анад виноградникті көрчеткен кизеө тіптір: «Мин пеер үзінчі чылы чистек килерге килчем, че таппинчам. Узурыбыс аны, нимее кирек ол, артых чир ле тутча». ⁸ Че виноградникті көрчеткен кизі нандырған: «Ээзі кизі! Ам даа пір чылға аны халғыс сал. Мин, ам аның чирін ибіре хазып, андар тизек тастап саларбын. ⁹ Арса, андада чистегі сығар, сыхпаза, тізең, тігі чыл узуртыбызарзың».

Пүгүр ипчині имнебіскени

¹⁰ Суббота күнде Иисус пір синагогада кизилерні үгреткен. ¹¹ Кизилернін аразында он сигіс чыл чабал хутха кинек иттир салган ипчи полған. Ол, пүгүрел парып, чике тур полбачаң. ¹² Иисус, аны көр салып, Позынзар хыгырып алып, ағаа чоохтанған:

– Ағырииннаң осхырылчазың!

¹³ Анаң холларын ол ипчее салғандох, анзы, чике турыбызып, Худайны саблап сыххан. ¹⁴ Синагога пастығы, Иисустың субботада имнепчеткеніне тарынып, чонға чоохтанған:

– Тоғынарға чарадылчатхан алты күн пар, ол күннерде имне-нерге кил турынар, че субботада нимес.

¹⁵ Хан-пиг ағаа нандырған:

– Чойырхос! Субботада сірернің полғаны ла хазаадағы пуғазын алай эштегін, систіп, суғарарға сығарбинча ба? ¹⁶ Пу ипчині, тізең, – Авраамның төлін, – он сигіс чыл сайтан пагда тутхан. Субботада аны пагдаң позыдарға чарабас па?

¹⁷ Иисус іди нандырғанда, Аннаң тоғыр полчатхан кизилер уйат парғаннар, прай чон, тізең, Аның иткен саблығ киректе-ріне өрінген.

Горчица үренінеңер кип-чоох

(Мф 13:31-33; Мк 4:30-32)

¹⁸ Иисус, тізең, чоохтанған:

– Нимее төбөйдір Худай хан-чирі? Нименең Аны тинңестірим?

¹⁹ Ол горчица үреніне төбөй: кизи аны, ағылып, үчігінде одырт салган, анзы, өзе-өзе, улуғ ағас осхас пол парған. Тигірдегі хустар аның салааларында түнечеңнер.

²⁰ Иисус хосхан:

– Нименең тинңестірим Тигір хан-чирін^с? ²¹ Ол ачытхаа төбөй: Ипчи кизи, пір улуғ сапчача унға ачытхыны салыбызып, хойытхы турғызыбысча, анзы, тізең, ачып, көдірілче.

Тар ізік

(Мф 7:13-14, 21-23)

²² Анаң Иисус, Иерусалимзер алдыра чол тудып, кизилерні үгретіп ала, аалларнаң саарларны ирт парып одырған.

²³ Пір кизи Аннаң сурған:

– Хан-пиг! Пірее ле кизи арачылан халар ба?

Иисус оларға нандырған:

– ²⁴Сіерер тар ізіктерче иртерге кўстенінер. Тіпчем сіерерге, көп кізі кіерерге харазар, че полынмастар. ²⁵Тура ээзі, тур киліп, ізіктерін пиктебіссе, сіерер, тастында халып, ізік тохладып, хысхырарзар: «Пигібіс! Пигібіс! Ас пир піске ізікті!» Че Ол нандырат сіерерге: «Мин сіерерні пілбинчем, хайдаңзар сіерер». ²⁶Андада сіерер чоохтанарзар: «Піс Синнең хада азыранчаңмыс паза ісчеңміс. Ачых чирлерде Син пісті үгрет турчаңзың». ²⁷Че Ол сіерерге нандырат: «Тіпчем сіерерге, хайдан килгеннеріңні пілбинчем. Саба итчеткеннернің прайзы хыйа парыңар Миннең».

²⁸Хачан Авраамның, Исаактың, Иаковтың паза прай даа ухаанчыларның Тигір хан-чирінде полчатханын, постарынның, тізең, сығара сўрдіртчеткеннеріңні көр салзаңар, андада сіерернің сыыт таа, тіс хычыразы даа полар. ²⁹Алтынзартын паза үстўнзертін, іскертін паза кидертін чон чыылып, Худай хан-чирінде чырғап одырат. ³⁰Андада амғы халғанчылары, пастағылары пол парарлар. Амғы пастағылары халғанчылары пол парарлар.

Иисус Иерусалимнеңер хомзынча

(Мф 23:37-39)

³¹Ол туста Иисуссар нинче-де фарисей, киліп, Ағаа чоохтаан:
– Мыннаң сығып, пірее пасха чирзер парыбыс. Ирод Сині өдір саларға итче.

³²Иисус оларға теен:

– Парып, чоохтаңар ол сайбағчаа: «Пўўн паза таңда Мин, чабал хуттарны сығара сўріп, кізілерні имнепчем, үзінчі күнінде, тізең, тоос саларбын». ³³Итсе-де, Мин пўўн, таңда паза пірсі күн чолда поларға кирекпін. Ухаанчаа Иерусалимнең пасха чирде өдірт саларға чарабас.

³⁴Иерусалим! Иерусалим! Ухаанчыларны өдірчеткен паза позыңзар ысханнарны тастарнаң чаалапчатхан саар! Нинче хати Мин, палаларын ханат алтына чыыпчатхан хус чили, палаларынның чыып аларға хынғам, че син хынмаазың! ³⁵Мына, тураңар ээн халарға чөр. «Алғас ползын Хан Худайның адынаң Килигенге!» тіп хысхырбаанда, тіпчем сіерерге, сіерер Мини көрбессер.

Суббота күнде имнебіскені

14 Пир суббота күнде Иисус фарисей пастыхтарының пир-сінзер азыранарға кирген, кизилер, тизен, Андар ситкип көргеннер. ²Ол арада Иисуссар иди суға сис парған кизи пастыр килген. ³Иисус, тизен, фарисейлердең паза Моисей Чахии пилгчилеринен сурған:

– Субботада имнирге чарадылча ба?

⁴Анзылары тапсабааннар. Иисус, тизен, холын теертип, ол кизини, имнебизип, позыдыбысхан. ⁵Анаң Иисус оларға чоохтанған:

– Сирерниң пиреенерниң пуғазы алай эштеги хутухха түс парза, сирер аны, суббота даа полза, сах андох сыгара тартпассар ба?

⁶Олар, тизен, Агаа пир дее ниме нандыр полбааннар.

Улуғлапчатхан орыннаңар

⁷Аалчыларның хай пиреези орыннарның артығын талластыр-глапчатханнарын көрип, Иисус оларға пир кип-чоох чоохтап пирген:

– ⁸Пире кизи сини тойға хығырза, анда орыннарның иң артығына одырба. Тойға синнең дее тың улуғлапчатхан кизи хығыртылған пол парбазын. ⁹Андада сини дее, аны даа хығырған кизи, синзер пас килип, пиди тирге айабас: «Пу орынға тиги кизини одырт». Андада сағаа, уйадыстың пол парып, иң оортах орында одыр саларға килзер. ¹⁰Тойға хығырзалар, син, килип, соонзар одыр сал. Тура ээзи, тизен, синзер пас килип, чоохтанар: «Нанчым! Кил, стол пазынзар одыр». Андада синнең хада одырчатханнар улуғлап көрерлер синзер. ¹¹Андағ нооза, кем позы позын пөзик паалапча, аны төбин түзирерлер, че кем позы позын төбин паалапча, анзын пасхалары өөр көдирерлер.

¹²Анаң Иисус Позын хығырған кизее теен:

– Син, күнорте алай иирде чиис идип алып, арғыстарынны, харындастарыңны, туғаннарыңны алай пик чуртапчатхан хончихтарыңны хығырба. Хығырзаң, олар даа сини хығырарлар, андада өдисті нандыр пирген чили пол парар.

¹³Че той итчетсең, чох кизилерни, кинектерни, ахсахтарны, харах чохтарны хығыр. ¹⁴Олар сағаа өдистерин төлеп полбастар, аннаңар сағаа алғас полар. Арығ чүректіг кизилер тиріл килер күнде Худай төлеп пирер.

Тойдаңар кип-чоох

(Мф 22:1-10)

¹⁵ Аны истіп, мында азыранчатханнарның пірсі Иисусха чоохтанған:

– Тигір хан-чирінде халас чиир кизи часкалыг!

¹⁶ Иисус ағаа нандырған:

– Пірсінде пір кизи, улуғ той идіп, көп кизи хығыртыр. ¹⁷ Азыранар тус чит килгенде, ол кизи, чалчызын ызып, хығырған аалчыларына чахыбысхан: «Киліңер, прай ниме тимде». ¹⁸ Че прай ол кизилер, чөптөзіп алған на чили, килер орнына пыросын сыханнар. Пір кизи теен: «Мин чир алып алғам, аны көр килерге кирек; сурынчам, пыромны таста». ¹⁹ Ікінчизи теен: «Мин он пуға садып алғам. Ам олар хайди хыра тартчатханнарын сынап көрерге итчем; сурынчам, пыромны таста». ²⁰ Ұзінчизи теен: «Мин ипчи ал салғам, аннаңар пар полбаспын». ²¹ Чалчы, айлан киліп, ээзіне прай ол нимені искір пирген. Ээзи, тарын парып, чоохтанған: «Андағда, саарның улуғ-кичи орамнарынча табырах парып, чох кизилерни, кинектерни, ахсаhtarны паза харах чоhtarны хығыр кил!» ²² Анаң чалчы ээзіне чоохтаан: «Пигім! Чахиң толды, че столлар кистінде ам даа пос орын пар». ²³ Ээзи чалчызына пазох теен: «Саар тастындағы чолларзар паза сиденнерзер парып, кизилерни килер иде матап хығыр. Турама толдыра аалчы ползын. ²⁴ Типчем сирерге, пастап хығырған кизилерниң пирдеези пу чиести чибестер. Хығыртхан кизи көп, че таллалған кизилер асхынах».

Иисустың үгрөнчизи полардаңар

(Мф 10:37-38)

²⁵ Пірсінде Иисуснаң хада илееде көп кизи парчатхан. Ол, оларзар айланып, чоохтанған:

– ²⁶ Кем, Минзер киліп, Мағаа паба-ичезине, ипчизинең палаларына, харындастарынаң пичелерине, поэының даа тынына хынғаннаң артых хынмаза, ағаа Миниң үгрөнчим поларға килиспинче. ²⁷ Кем, поэының кирезин ал чөрбин, соомча ла парча, ағаа Миниң үгрөнчим поларға килиспинче. ²⁸ Сирерниң хайзынар, башня пүдирер алнында, пурун одырып, хорадар ниме-нооларны, пүдиреге ниме кирек поларын прай санап албинча? ²⁹ Пүдиригни төстеп ле салып, тоос полбинчатханнаңар, кизилерниң күлкі-хатхызы

полбас үчүн, иди идерге кирек. ³⁰«Пу кизи пүдіріп пастаан, че тоос полбады», – тирлер нооза. ³¹Алай хайдаг хан, чибіргі мун чаачылыг ханнан тогыр чаалазарга парар алнында, одырып, поэның он мун чаачызының чаалазарга сыдир-сыдабазын үзүр-бес? ³²Күзи читпес полза, ол хан, чааласхалаххаох, поэның кизилерін тигі ханзар чаразарга ызар. ³³Аннаңар сірернің пірдеезине, пар нимезінең хыйа полбаанда, Минің үгренчим поларга килиспес.

³⁴Тус маңат ниме, че ачии сых парза, аның тадиин айландырчаң ондай пар ба ни? ³⁵Аның чирге дее, тизекке дее тузазы чох полар; аны тастабызары ла халча. Кемнің хулаа пар, иссин!

Читкен хойдаңар

(Мф 18:12-14)

15 Албан чыгчаңнарның паза чазыхтыгларның прайзы Иисусты истіп аларга килчен. ²Фарисейлер паза Моисей Чахии пілігчилері перінісклееннер:

– Ол, чазыхтыгларны поэына чағын кирип, оларнаң хада азыранча.

³Иисус, тізең, оларга мындаг кип-чоох чоохтап пирген:

– ⁴Сірернің хайзыңар, чүс хойлыг полып, оларның пірсін чідір салып, тоғызон тоғыс хойын чазыда тастап, ол чіт парған чалғыс хойны, таап алғанча, тілеп чөрбес? ⁵Таап алза, тізең, өрингеніне, аны инніне салып алар, ⁶ибінзер килип, арғыстарынаң хончыктарын чыып алып, оларга тир: «Өрініңер миннең хада: Мин чіт парған хойымны таап алдым». ⁷Тіпчем сірерге, тигірде дее пыросынчатхан пір кизее өрініс, пыросынарын кирек-сібінчеткен тоғызон тоғыс арыг чүректіг кизее өрингенінең, хай хай улуг полар.

Читкен ахчадаңар

⁸Алай хайдаг ипчи, он күмүс ахказының пірсін чідір салза, чарытхыны тамызып, туразын сыбырып, ол ахчаны, тапханча, тілебес? ⁹Таап алза, тізең, өрелерінең хончык ипчилерні хыгырып алып, оларга чоохтир: «Өрініңер миннең хада: чідір салған ахамны таап алдым». ¹⁰Идөк, тіпчем сірерге, Худай ангеллери пыросынчатхан чазыхтыг пір дее кизее өринчелер.

Ікі оолдаңар паза оларның пабаларынаңар

¹¹Анаң Иисус чоохтанған:

– Пір кізінің ікі оолғы пар полтыр. ¹²Кічіг оолғы пабазына тіптір: «Пабам! Мағаа килісчеткен үлүсті пирібіс». Андада пабазы оолларына ис-пайын үлестір пирген. ¹³Нинче-де күн ирткенде, кічіг оолғы, прай ис-пайын чыып алып, ыраххы чирлер-зер чөрібіскен. Анда, күлетке ле сабылып, нинче пар нимезін прай хорат салтыр. ¹⁴Нинче пар нимезін прай хорат салғандох, ол чирде илбек өзөгис пасталыбыстыр. Оол, хызылып пастабызып, ¹⁵анда чуртапчатхан кізілернің пірсінзер килтір, анзы аны сосхалар хадарарға ызыбыстыр. ¹⁶Оол сосхаларға пирчеткен чииснең харнын тосхырарчых, че аны даа ағаа пирбееннер. ¹⁷Анаң, сағыс хабынып, оол чоохтанған: «Пабамның чалчыларының прайзына халас тосханча чиирге чидіп, халадыр, мин, тізен, мында, өзөгип, өлерге чөрбін! ¹⁸Ибзер нанып, пабама чоохтирбын: „Пабам! Мин тигірден паза синнең тоғыр чазых ит салғам. ¹⁹Синің оолғың тіп аданарға паза турыстығ нимеспін, чалчаа даа алып ал“». ²⁰Анаң, тыхтанып, ибінзер нан сыххан.

Пабазы, оолғын ырахтынох көр салып, айап парған. Оолғынзар чүгүр киліп, хучахтап, охсанған. ²¹Оолғы, тізен, пабазына теен: «Пабам! Мин тигірден паза синнең тоғыр чазых ит салғам. Синің оолғың тіп аданарға паза турыстығ нимеспін». ²²Че пабазы чалчыларына чахыбысхан: «Табырах, иң чахсы кип-азах ағылып, оолғымны тонандырыбызыңар. Хол салаазына пурба, азахтарына маймахтар кизіртібізіңер. ²³Симіс пызоны ағыл киліп, соғыбызыңар. Чиис чіп, күлеттирбістер. ²⁴Минің оолғым өліг полған, амды тіріл килді, чіт парған полған, амды табылды». Анаң күлеттеп сыхханнар.

²⁵Улуғ оолғы, тізен, чазыда тоғынған. Ибінзер айланчадып, ибге чағыннап киліп, кізілернің, сарназып, күлеттепчеткенін ис салған. ²⁶Анаң, чалчыларның пірсін хығырып алып, сурған: «Ниме полча мында?» ²⁷«Харындазың килді, пабаң, аның тіріг-хазых айланғанына өрініп, симіс пызо сохтырыбысты». ²⁸Улуғ оолғы, тарын парып, тураа кірерге хынмаан. Андада пабазы, сых киліп, алданып, аны тураа кірерге хығырған. ²⁹Че улуғ оолғы пабазына нандырған: «Мин, мынча чыл синде тоғын салып, хачан даа сағаа харыспаам, че син мағаа, арғыстарымнаң хада күлеттеп аларға, өскічекті дее сох пирбеезін. ³⁰Че хачан пу оолғың, хайда-да

ипчiлернең кўлеттеп чўрiп, ис-пайыңны ўрет салып, айлан килгенде, син ағаа симiс пызо сох пирдiн». ³¹Пабазы, тiзең, улуғ оолғына чоохтанған: «Оолғым! Син сыбыра миннең хадазын, нинче пар нимем прай сини, ³²че харындазыңның, өлiг полып, тiрiл килгенiне, чiт парып, табылғанына өрiнiп, кўлеттирге кирекпис».

Киртiзi чох устағчыдаңар

16 Иисус ўгренчiлерiне чоохтаан: — Пiр пай кiзi полтыр, аның ис-пайын кўрчең устағчызы пар полтыр. Ол пайға, устағчың ис-пайыңны хоратча тiп, искиргеннер. ²Пай, ол устағчыны хығырып, теен: «Ниме исчем синненер? Устағчы полып, иткен киректерiңненер нандырығ тут, мыннан мындар ис-пайымнаң устирға сағаа килiспес». ³Ол устағчы пос алынча чоохтанған: «Ниме итчең? Ээзим минi тоғыстаң сығара сўерге итче. Мин, тiзең, чир хас полбинчам, кiлен чўерге уйатчам. ⁴Че, сынап, сығара сўрiбiссе, кiзiлер минi тураларына кирер ўчўн, ниме идерiн пiлчем». ⁵Анаң ол, ээзiне алымның полған кiзiлернi пiрердең хығырып, полғанынаң на чоохтазып, пастағызынаң сурған: «Ээзиме пирчең алымың нинче?» ⁶«Чўс сабан хайах», — нандырған анзы. «Табырах одыр, ол чачыныңны алып, анда „илiг сабан“ тiп пас сал», — теен андада устағчы. ⁷Анаң паза пiрсiнең сурған: «Синiң чи алымың нинче?» «Чўс хап пугдай», — нандырған анзы. «Чачыныңны алып, анда „сигiзон“ тiп пас сал», — теен ағаа устағчы. ⁸Соонаң ол пай кiзi киртiнчее чох устағчызын хыйғазы ўчўн махтаптыр. Пу чирдегi кiзiлер мындағы чуртас киректерiнде чарыхтың кiзiлерiнен хай-хай чапчаң сағыстығлар нооза.

⁹Тiпчем сiрерге, арғыстарны мындағы ис-пайнаң таап турыңар. Соонаң, хачан сiрернiң ахчаңар чох пол парза, сiрернi мўгi тураларзар кирерлер. ¹⁰Кiчiг нимеде iзестiг кiзi улуғ даа нимеде iзестiг, че кiчiг нимеде iзес чох кiзi кўп тее нимеде iзестiг нимес. ¹¹Аннаңар, мындағы ис-пайға киртiзi чох полған ползаңар, кем сiрерге сын пайны киртiнiп пирер? ¹²Аннаңар, сiрер пасха кiзинине киртiзi чох полған ползаңар, кем сiрерге постарыңның пирер?

¹³Пiр дее кiзi iкi пайға чалчы пол полбас: пiрсiне хынып, паза пiрсiне, тiзең, хыртыстанып, пiрсiнде кўстенiп хайынып, паза пiрсiн нимее салбин. Пiр саңай iкiзiне, Худайға паза алтынға, чалчы пол полбассар.

Моисей Чаххи паза Тигір хан-чирі

(Мф 11:12-13)

¹⁴ Ахчаа хынаачы фарисейлер дее анзын прай искеннер, аннаңар олар Иисусха хатхырғаннар. ¹⁵ Иисус оларға теен:

– Сирер кизилер алнында арыҕ чүректіг полаачыхтанчазар, че Худай чүрекеріңни пілче. Кизилер пөзік паалапчатхан нимелер, анзы Худайның алнында чиркестіг ниме.

¹⁶ Моисей Чаххи паза ухаанчыларның пічіктері кіреске түзір-чең Иоанның тузына читіре чөргеннер. Ана ол тустаң пеер Худай хан-чирінеңер искирілче, полғаны ла андар күстеніп кірче. ¹⁷ Моисей Чахииндағы пічіктің пірее дее чардыҕазы чіткенче, тигірнең чир хай-хай табырах чох пол парарлар.

¹⁸ Ипчизінең чарылызып, пасха ипчینی ал салчатхан полған на ир кизи хатнаң оралысча. Ирінең чарылыс парған ипчینی алчатхан ир кизи дее хатнаң оралысча.

Пай паза Лазарь

¹⁹ Пір пай кизи чуртаптыр. Ол, иң аарлыҕ кип-азахтар кизіп, күннің сай чырғап чуртаң полтыр. ²⁰ Лазарь тіп пір чох кизи чуртаптыр, аның иди прай палыҕлыҕ полтыр, ол пайның туразы хыринда ізік алнында чатчаң. ²¹ Лазарьның пайның столынаң чирге түскен оох-теек кизектерни чирі килген. Адайлар, киліп, аның палыҕларын чалҕаңнар. ²² Анаң ол чох кизи үреп парған, ангеллер, тізең, аны Авраамның хыринда одырт саларға апарыбысханнар. Пай даа үреп парған. Аны чыып салғаннар. ²³ Анаң пай кизи чир түбінең улуҕ ирееленісте, хараан өөр көдіріп, ырахта Авраамны паза аның хыриндағы Лазарьны көр салып, ²⁴ чоо хысхырып, чоохтанған: «Авраам паба! Мағаа айап, Лазарьны, салаазын суға өлlep, тілімни өлlepбізерге ыстах минзер: мин тың иреелен парирбын пу чалынныҕ отта!» ²⁵ Че Авраам нандырған: «Оолғым! Сағысха кирдек, син чуртазында чахсыны хаап халҕазың, Лазарь, тізең, чабалны ла көрген. Амды Лазарьға мында чахсы, син, тізең, ирееленчезің. ²⁶ Ағаа хоза піснең синиң арабыста уғаа тирең оймах, аннаңар мыннаң сирерзер иртіп аларға итчеткеннер ирт полбинчалар, аннаң даа піссер пірдеези ирт пола чоҕыл». ²⁷ Андада пай кизи теен: «Андаҕда сурынчам синнең, паба, Лазарьны миниң пабамның чуртынзар ызыбыс, ²⁸ миниң анда пис харындазым пар; Лазарь, парып, оларға, пу ирееленчең чирге

кір парбазынар тіп, пілдістіг иде чоохтап пирзін». ²⁹ «Оларнын Моисей Чахии паза ухаанчылар пар, иссиннер оларны», – теен ағаа Авраам. ³⁰ Пай, тізең, алданған: «Чох, Авраам паба! Өліг-лердең піреезі андар парған полза, олар, пыросынып, чазыхтарынаң хыйа поларчыхтар». ³¹ Андада Авраам ағаа теен: «Олар, Моисейнең ухаанчыларны испинчетселер, піреезі тіріл килзе дее, киртінместер».

Хычаланыстардаңар

(Мф 18:6-7, 21-22; Мк 9:42)

17 Иисус үгрөнчїлерїне чоохтаан:
– Кїзїнї чазыхха сухчатхан нимелер пол ла парчалар, че хыйал анзына, кемнең пастыра олар килчелер. ² Олаңай кїчї кїзїлернїң піреезїн дее андағ кїзее чазыхха сухтыртар орнына, аны, мойнына теербен тазын палғап алып, талайзар тастабысса, чахсы поларчых. ³ Постарынны сизїнїнер!

Харындазың синнең тоғыр пірее чазых ит салза, хырыс аны, пыросынза, тізең, пырозын таста. ⁴ Пір кўнде синнең тоғыр читї хати чазых ит салза, анаң полған на сай, синзер килїп, «Пыро-сынчам» тіп турза, син аның пырозын идок тастап тур.

Киртїнїстеңер паза чоох истерїнеңер

⁵ Андада илчїлер Хан-пиге тееннер:

– Киртїнїзїбїстї хос пир.

⁶ Хан-пиг теен:

– Сынап сїрер, горчицаның үренїнче дее киртїнїп, пу смоковница ағазына «Мыннаң ходырылып, талайда одыртыл пар!» тіп чоохтанған ползаңар, ол чооғынарны истерчїк.

⁷ Сїрернїң хайзынар, хыра тартхан алай хой хадарған соонда, чазыдаң ибзер айланған чалчыны «Табырах кил, стол кистїне одыр» тіп хығырар? ⁸ Иди чоохтанар орнына «Чїчең нїме тимнеп пир, анаң, арығ сўбўрек алныңа палғанып алып, чїп-їзїп алғанымча, хырымда хайын чўр, соонаң позың чїп-їзїп аларзың» тїбес пе ни? ⁹ Чалчызын, чыхығларны толдырған үчўн, алғыстир ба ни? Чох, сағынминчам. ¹⁰ Сїрер дее, прай чахаан нїмелернї толдыр салып, чоохтаныңар: «Пїс олаңай ла чалчыларбыс. Идїлчең нїмелернї ле ит салдыбыс».

Он кізіні ходырлығ ағырығдаң имнебіскені

¹¹ Иисус, Иерусалимзер парчадып, Самар чирінең Галилей чирінің аразынча ирткен. ¹² Пір аалзар кір париғанында, Ағаа чызығ палығлығ он кізі тоғас парған. Олар, Иисусты көр салып, оортахта турыбысханнар. ¹³ Анаң хысхырғаннар:

– Иисус Ыгретчі! Айадах піске!

– ¹⁴ Парыңар, абыстарға көзидіңер постарыңны! – чоохтанған Иисус, оларны көріп.

Париғанарында, тізең, иттері арығ паза хазых пол парыбысхан. ¹⁵ Оларның пірсі, позының чазыл парғанын көріп, нандыра айлан киліп, хысхырып ала, Худайны саблаан. ¹⁶ Иисустың алынында тўндере тўзіп, Аны алғыстаан. Ол самар кізі полған. ¹⁷ Андада Иисус чоохтанған:

– Он кізі чазыл парған нимес пе зе? Тоғызы чи хайдадыр?

¹⁸ Ноға пу мындағы нимес кізидең пасха пірдеезі Худайны алғыстирға нандыра айланмады?

¹⁹ Анаң самар кізее чоохтанған:

– Турып, пар. Киртінізің сині арачылап халды.

Худай хан-чирінің килерінеңер

(Мф 24:23-28, 37-41)

²⁰ Хай пірее фарисейлер Иисустаң Худай хан-чирі хақан килер тіп сурғаннар. Иисус оларға нандырған:

– Худай хан-ўлгўзі пасказына пілдіртпін килер. ²¹ Пірдеезі тібес: «Мына мында ол» алай «Тігіне, тігде ол». Худай хан-ўлгўзі сірернің істіңерде*.

²² Ідөк Ол ўгретчілеріне теен:

– Килер андағ тус, хақан сірер Кізі Оолғының пірее кўнін көріп аларға сағынарзар, че көр полбассар. ²³ Кізілер сірерге тирлер: «Мына мында» алай «Тігіне тігде», че андар-мындар чўгўр чўріп, сўріспеңер. ²⁴ Хайди сағын тигірни пір хырынаң паза пір хырына читіре чарыт парыбысча, ідөк полар Кізі Оолғы килген кўнде. ²⁵ Че пастап Ол, көп чобалып, амғы төлге сўрдіртерге кирек. ²⁶ Нойның тузында хайди полған, ідөк полар Кізі Оолғының тузында. ²⁷ Нойның позының илбек кимезіне одырыбысханына

* 17:21 «Сірернің істіңерде» сўстерні грек тілінде «сірернің аранарда» тіп онарарға чарир.

читіре, паза суғның, тазып, прайзын хырыбысхан тузына теере, олар прайзы, чіп, іскеннер, ипчі алып, ирге парғлааннар. ²⁸Лоттың тузында даа ідөк полған. Кізілер, чіп, іскеннер, садып, алғаннар, одыртып, пүдіргеннер. ²⁹Че, Лот Содом саардаң сых парыбысхан күн, тигірдең көйчеткен от паза сералығ наңмыр чаап, прайзын чох идібіскен. ³⁰Кізі Оолғы килген күн ідөк поллар. ³¹Ол күнде тура хырындағы кізі ибінзер ниме-нооларын аларға түспезін, чазыдағы кізі дее нанмазын. ³²Лоттың ипчізин сағысха киріңер. ³³Позының тынын ал халарға құстенген кізі тыны чох халар, че поэның тынын чідірген кізі, тынын хайраллап халар. ³⁴Тіпчем сіерге, ол хараазын пір төзектегі ікі кізінің пірсі алылар, паза пірсі, тізен, халғызылар. ³⁵Теербеннен ун тартчатхан ікі ипчінің пірсі алылар, паза пірсі, тізен, халғызылар. ³⁶Чазыда тоғынар ікі кізінің пірсі алылар, паза пірсі халғызылар.

³⁷Андада үгрэнчілері Хан-пигінең сурғаннар:

– Хайда полар пу ниме?

– Хайда сөөк, андар хусхуннар чылызарлар, – нандырған оларға Иисус.

Сын нимес чарғычыдаңар

18 Аңаң Иисус хақан даа пазыраға кирек полчатханнанар паза ізеністі чідірбестеңер кип-чоох чоохтап пирген.

– ²Пір саарда чарғычы чуртаптыр. Ол Худайдаң даа хорыхпачаң, кізілердең дее чалтанмачаң. ³Олох саарда пір өкіс ипчі полған. Ол ипчі, чарғычызар чөріп, сурынчаң: «Арачыла мині миннең тоғыр полчатхан кізіден». ⁴Ол чарғычы ниме идерге ұр хынмаан. Аңаң поэзы поэзына теен: «Мин Худайдаң даа хорыхпинчам, кізілердең дее чалтанминчам, ⁵че пу өкіс ипчі миннең пір дее азырылбинча, арачылимдах аны, пеер киліп, хатап чархандырбазын тіп».

⁶Аңаң Хан-пиг чоохтанған:

– Истіңер, ниме тіпче саба ондайлығ чарғычы? ⁷Худай чи, хараа-күнөрте Поэзынаң полыс пирерге сурынчатхан таллап алған кізілерінің алнына турбас па? Полызарға маңзырабас па? ⁸Тіпчем сіерге, Ол, тұрче полбинаоох, арачылап сығар. Че Кізі Оолғы, киліп, чирде киртіністі табар ба ни?

Фарисей паза албан чыгчаң кизи

⁹ Анан Иисус, постарын арыҥ чүректіг кизибин тiп сананып, пасхаларын нимее салбинчатханнарға мындаг кип-чоох чоохтап пирген:

– ¹⁰ Икi кизи храмзар пазырарға кирген: пiрси фарисей, паза пiрси, тiзең, албан чыгчаң кизи. ¹¹ Фарисей, турып алып, позы алынча пиди пазырған: «Худай! Пасха кизилер осхас тонағчы, хыйыхтағчы, кизинең чөреечи алай албан чыгчаң пу кизи осхас полбинчатханым үчүн, алғыстапчам Сини. ¹² Мин, неделяда икi хати ораза тудып, прай парыстың онынчы чардығын Сағаа пирчем». ¹³ Албан чыгчаң кизи, тiзең, оортах турып, тигiрзер харахтарын кiдiрерге дее тiдiнмеен, че, кiксiн сабынып, чоохтанған: «Худай! Айадах мини, чазыхтыг кизини!» ¹⁴ Тiпчем сiрерге, мынзы, тигизиниң хыринда артых ахтағлыг нанған. Позы позын кiдiрчеткен кизиниң полғаны ла чабыс пастыртар, че позын чабыс тудынчатхан кизи öör кiдiрiлер.

Иисус палаларны алғанча

(Мф 19:13-15; Мк 10:13-16)

¹⁵ Иисуссар, холын теерт пирзин тiп, палаларны даа ағыл турғаннар, үгренчилери, ол нимени кiрип, кизилерни хырысханнар. ¹⁶ Че Иисус, олғаннарны хыгырып, чоохтанған:

– Палаларға Минзер иртерге чарадынар, харыг полбанар оларға. Пала осхас кизилерни Худай хан-чирi полар. ¹⁷ Сынны чоохтапчам сiрерге, кем позына Худай хан-үлгүзин, олған чили, чағын итпес, ол кизи хачан даа Худай хан-чиринзер кир полбас.

Пай оол мiги чуртастаңар сурча

(Мф 19:16-30; Мк 10:17-31)

¹⁸ Пастых полчатхан пiр кизи Иисустаң сурған:

– Чахсы полчатхан Угретчи! Мiги чуртастыг полып алар үчүн, мин ние идерге кирекпин?

¹⁹ Иисус ағаа теен:

– Син ноға Мини чахсы полчатхан тидиң? Пiрдеези чахсы нимес, чалғыс Худай ла андағ. ²⁰ Син пiлчезиң чахығларны: «оралыс чiрбе, кизи öдiрбе, оғырлаба, чой киречiлебе, паба-иченни улуғла».

– ²¹ Мин пу чахығларны чиит тустаң сығара толдырчам, – теен ол кизи.

– ²²Сағаа ам даа пір ниме читпинче: нинче пар ниме-ноонны садыбызып, ахчаңны чох кізілерге үлебис, андада син тигірде ис-пайлығ поларзың. Анад, киліп, Минің соомча пар, – теен ағаа Иисус, аны истіп.

²³Ол, уғаа пай полғаннаңар, аны истіп, сағыссырап сыххан.
²⁴Иисус, аның іди сағыссырапчатханын көріп, чоохтанған:

– Хайдағ сидіктір пай кізілерге Худай хан-үлгүзінзер кіріп аларға! ²⁵Пайның Худай хан-үлгүзінзер кіріп аларының хыринда, тибее іңе үдінче ирт парыбызарға хай-хай оой.

²⁶Аны искен кізілер сурғаннар:

– Андағда кем арачылан полар ни?

– ²⁷Кізілер ит полбас нимені Худай ит полар, – нандырған Иисус.

²⁸Андада Пётр чоохтанған:

– Мына піс, прай нимебіс тасты, Синің сооңча чөрчебіс.

²⁹Иисус оларға теен:

– Сынны чоохтапчам сірерге, Худай хан-үлгүзі үчүн поэзының туразын алай паба-ічезін, харындастарын алай пиче-туңмаларын, ипчизін алай палаларын тастаан кізі ³⁰амғы туста хай-хай көп алар, килер туста даа мөгі чуртастығ полар.

Иисус өлеріненер үзінчизін ухаанчылапча

(Мф 20:17-19; Мк 10:32-34)

³¹Он ікі үгренчизін оортах хығырып, Иисус оларға теен:

– Мына піс Иерусалимзер парирбыс, анда ухаанчыларның Кізі Оолғынаңар пасхан нимелері прайзы тол парар. ³²Аны Худайы чохтарға пирибізіп, күліп, сөклеп, Ағаа чапсыра түкүрерлер. ³³Соғарлар Аны, анад өдір саларлар. Че үзінчі күнінде Ол тіріл килер.

³⁴Че үгренчилері ол нимелернің пірдеезін піл полбааннар; пу сөстер пілдізі чох полған оларға, чоохтаан нимені, тізең, оңар полбааннар.

Харах чох кізіні имнебіскені

(Мф 20:29-34; Мк 10:46-52)

³⁵Иисус Иерихонға чит килигенде, чол хазында харах чох пір кізі кіленіп одырған. ³⁶Поэзының хыринча чонның ирт париғанын истіп, ол сурған:

– Нимедір пу?

– ³⁷Назареттегі Иисус парир, – тееннер ағаа.

– ³⁸ Иисус, Давид төлі! Айадах мағаа! – хысхырған харах чох кизи андада.

³⁹ Алнында парчатханнар аны, тызып, тымылдырарға харасханнар, че ол уламох тың хысхырған:

– Давид төлі! Айадах мині!

⁴⁰ Иисус, тохти түзіп, ол кизини Позынзар ағыл килерге чоохтаан. Харах чох кизи пас килгенде, аннаң сурған:

– ⁴¹ Ниме кирек сағаа Миннең?

– Хан-пигім! Харахтарым көрзіннер! – теен ол кизи.

– ⁴² Көрзін харахтарың! Киртиңизің сини арачылады, – теен ағаа Иисус.

⁴³ Сах андох ол кизи көр сыххан. Анан, Худайны саблап, Иисустың соонча парған. Прай чон, пу нимени көріп, Худайны саблаан.

Закхей

19 Соонаң Иисус, Иерихонзар кіріп, саарча париған. ² Ол саарда албан чыңчаннарның пастығы полчатхан Закхей тіп пір пай кизи чуртаан. ³ Иисусты, кем полчаң тіп, көріп аларға иткен, че чабыс сыны үчүн, кизилер кистинең көр полбинчатхан. ⁴ Анан, Иисусты көріп аларға тіп, алнынзар чүгүріп, Ол парчаң чолның хазындағы смоковница ағазына сых парған. ⁵ Иисус, ол чирге чидіп, аны көр салып, чоохтанған:

– Закхей! Түс табырах ағастаң. Пүүн Мағаа синиң тураңда поларға кирек.

⁶ Ол, табырах ла түзіп, Иисусты өрчилиг удурлаан. ⁷ Анзын көргеннерниң прайзы, Иисусты чазыхтың кизизер кирче тіп, тарыгып чоохтасхлаан. ⁸ Закхей, тізең, тура түзіп, Хан-пиге чоохтанған:

– Хан-пигім! Мин чох кизилерге пайымның чарымын пир саларбын. Пирее дее кизини хыйыхтаан ползам, ағаа төрт анча нандырарбын.

⁹ Иисус ағаа теен:

– Пүүн пу тураа арачыланыс килди. Пу даа кизи Авраам төлі нооза. ¹⁰ Кизи Оолғы, читкенін таап, арачылирға килген.

Күмүс ахчадаңар кип-чоох

(Мф 25:14-30)

¹¹ Мыны истипчеткеннерге Иисус хоза кип-чоох чоохтап пирген. Иисус Иерусалимнең ырах нимес полғаннаңар, прайзы Худай хан-чирі түрче полбинаң азыл парарға кирек тіп сағынған. ¹² Иисус мындағ ниме чоохтаан:

– Пір саблығ сөөктен сыххан кизи, ыраххы чирдегі ханның үлгүзін холға кирип, нандыра айлан килерге тимненчедіп, ¹³позынзар он чалчызын хығырып алып, оларға, пірер күмүс ахча пирип, теен: «Мин айланғанча, пу ахчаны постарыңа тузалығ ту-дыныңар». ¹⁴Че мындағы кизилер ағаа хыртыстанчаңнар, аннаңар ол парыбысхандох, аның соонча кизилерни ызып, пиди чахыбысханнар: «Аны, пистің ханыбыс ползын тіп, хынминчабыс». ¹⁵Ол кизи, хан-үлгүзін холға кирип, позының чирінзер айлан килген. Анаң, пирген ахчанаң хайди тузаланғаннарын пілерге полып, ахча пирген чалчыларын позынзар хығыртыбысхан. ¹⁶Пастағы чалчызы, кір килип, чоохтанған: «Ээзім! Синің пір күмүс ахчанны он күмүс ахчаа читірдім». ¹⁷«Чახсы, күстенчик чалчым! Син, кічиг киректе ізестіг полғаның үчүн, амды он саарның пазы поларзың», – нандырған ағаа ээзі. ¹⁸Ікінчи чалчызы, кір килип, чоохтанған: «Ээзім! Синің пір күмүс ахчанаң пис күмүс ахча идіп алғам». ¹⁹«Син андағда пис саарның пазы пол», – нандырған мынзына даа ээзі. ²⁰Паза пірси, кір килип, чоохтанған: «Ээзім! Мына синің күмүс ахчаң. Мин аны, сүбүрекке ораап, хайраллаам. ²¹Син хатығ кизің: салбаан даа нимені алып алчазың, таарыбаан даа асты кизіп алчазың, аннаңар мин синнен хорыххам». ²²Ээзі ағаа нандырған: «Мин сині синіңок сөстеріңнен чарғылирбын, чабал чалчы! Минің хатығ кизи полчатханымны, салбаан даа нимені алып алчатханымны, таарыбаан даа асты кизіп алчатханымны пілгезің. ²³Андағда ноға мині, килип, артых ахча алып алзын тіп, ахчамнаң артых парыс кірер иде тудынмаазың?» ²⁴Анаң хости турчатхан чалчыларына чахаан: «Аның күмүс ахчазын, алып алып, он күмүс ахчалығ чалчаа пирибізіңер». ²⁵Че олар ағаа нандырғаннар: «Ээбіс! Аның он күмүс ахчазы пар нооза». ²⁶Че ээзі теен: «Тіпчем сірерге, ниме-ноолығ кизее хозылар, ниме-ноозы чох кизінің, тізең, пар даа нимезі алылар. ²⁷Мині постарының ханы идерге хынмаан ырычыларымны, пеер ағыл килип, минің алнымда соғыбызыңар».

Иисустың Иерусалимзер кіргені

(Мф 21:1-11; Мк 11:1-11; Ин 12:12-19)

²⁸Мыны чоохтирын тоозып, Иисус аннаң андар Иерусалимзер алдыра чорых тутхан. ²⁹Ол, Елеон тағдағы Виффагий паза Вифаний аалларзар чит килип, Позынаң пурун ікі үгренчизін ызып, ³⁰оларға теен:

– Тигі сариндағы аалзар парыңар, андар кіріп, пағда турчатхан хачан даа кизи мүнмеен чиит эштекті таап, систіп алып, пеер ағыл килінер. ³¹ Пірее кизи «Ноға систіпчезер?» тіп сурза, «Аны Хан-пигібіс киректепче» тіп нандырыңар ағаа.

³² Ысхан кизілері, парып, прай нимені хап-орта, Иисус чоохтаанни, таап алғаннар. ³³ Олар эштектің паан сисчеткеннерінде, аның ээлері олардаң сурғаннар:

– Ноға пу эштекті систіпчезер?

– ³⁴ Аны Хан-пигібіс киректепче, – нандырғаннар олар.

³⁵ Анаң аны Иисуссар ағыл килгеннер. Эштектің арғазына кип-азахтарын төзеп, Иисусты мүндрібіскеннер. ³⁶ Иисус іди париғанда, Аның чолына кип-азахтар төзеп одырғаннар.

³⁷ Ол Елеон тағдаң инчең чирге чит килгенде, нинче пар үгречілері прайзы көрген хайхастары үчүн Худайны, өрчіліг хысхырып, саблап сыхханнар:

– ³⁸ Хан Худайның адынаң Килчеткенге алғас ползын! Тигірде амыр хоных паза Худайға сабланыс ползын!

³⁹ Чон аразындағы хай пірее фарисейлер Иисусха чоохтанғаннар:

– Ұгретчи! Ұгречілеріңе амыразыннар тіп чоохта.

– ⁴⁰ Тіпчем сірерге, олар сым пол парзалар, тастар хысхыр сығарлар, – нандырған оларға Иисус.

Иисус Иерусалимге ылғапча

⁴¹ Иисус, саарзар чағдап киліп, андар көріп ала, ылғап, чоохтанған:

– ⁴² Пүүн дее пілген ползаң, Иерусалим, амыр чуртасха ниме кирек полчатханын! Че сағам ол синің харахтарыңа көрінмес иде чабых! ⁴³ Килер андағ тус, хачан ыырчыларың сині туйухти ниме-ноолар үүп, ибірібізіп, сині прай саринаң хысти بازارлар.

⁴⁴ Анаң сині прай изеп салып, чуртағчыларыңны синдөк өдір саларлар. Худай синзер килген тусты пілбин халғаның үчүн, тас үстүнде тас халғыспастар.

Храмны арығлааны

(Мф 21:12-17; Мк 11:15-19; Ин 2:13-22)

⁴⁵ Анаң храм сиденінзер кір киліп, анда садағ итчеткеннернең ниме-ноо алчатханнарны сығара сүр сыххан.

– ⁴⁶ Пазылған полған: «Минің храмым – пазырчаң тура», сірер, тізең, аны тонағчылар ордазына айландыр салғазар, – чоохтанған оларға.

⁴⁷Анаң Ол храм чирінде күннің сай кизілерні үгреткен. Улуғ абыстар, Моисей Чахии пілігчилері паза ах сағаллар Иисусты өдірер сылтағ тілееннер. ⁴⁸Че, прай чон Аның чооғын икеннен истіп ле турғаннар, анзын толдырар ондай пір дее таап полбинчатханнар.

Хайдағ үлгүнең?

(Мф 21:23-27; Мк 11:27-33)

20 Пірсінде Иисус, храмда кизілерні үгрөдип, Чахсы Хабар искирчеткенде, улуғ абыстар паза Моисей Чахии пілігчилерінең хада ах сағаллар чағын пас килип, ²тееннер Ағаа:

– Чоохтап пир піске, киректеріңні хайдағ үлгүнең итчеңің? Кем пирген Сағаа пу үлгүні?

³Иисус оларға нандырған:

– Мин дее сірердең пір ниме сурып аларға сағынчам. Чоохтанардах мағаа: ⁴Иоанның кіреске түзіргені кизілердең ме алай Худайдан ма?

⁵Олар, пос аразында үзүріп, чоохтасханнар:

– «Худайдан» тізөбіс, «Андағда ноға сірер Иоаннға киртін-меезер?» сулар Ол. ⁶«Кизілердең» тіп чоохтанзабыс, андада чон пісті таснаң чаалир. Олар Иоанның ухаанчы полчатханын ікинчелебинчелер, нооза.

⁷Аннаңар олар нандырғаннар: «Пілбинчебіс, хайдағ үлгүнең».

⁸Андада Иисус оларға теен:

– Мин дее сірерге чоохтабасын пу нимелерні хайдағ үлгүнең итчеткенімні.

Виноград өскірчеткендердеңер кип-чоох

(Мф 21:33-46; Мк 12:1-12)

⁹Анаң Иисус чонға пу кип-чоохты чоохтап сыххан:

– Пір кизі, виноград одыртып салып, аны виноград өскірчеткен кизілерге пирібістір, позы ибдең үрге парыбыстыр. ¹⁰Тузы чит килгенде, ол чалчызын виноград өскірчеткеннерзер позының үлүзін ағыл килерге ызыбысхан. Че виноград өскірчеткеннер ол чалчыны, сох салып, пір дее ниме пирбин, нандыра ызыбыстырлар. ¹¹Ол кизі пазох пір чалчызын андар ысхан, че виноград өскірчеткеннер, пу даа чалчызын идөк соғып-сөклеп, пір дее ниме пирбин, ибзер нандыра ызыбысханнар. ¹²Анаң үзінчї чалчызын ысхан, че анзын даа, палыглап, сүрібіскеннер.

¹³ Андада виноградниктің ээзі чоохтанған: «Хайди итчен? Хынчатхан оолғымны ызим, аны көрзе, китенерлер». ¹⁴ Че виноградникті өскірчеткен кізілер, аны көр салып, пос аразында чоохтасханнар: «Пу пабазының пайын холға кирчең чалғыс оолғы. Парып, өдірібізеенер аны, андада халған анығ піске халар». ¹⁵ Анан аны, виноградниктең оортах иде апарып, өдір салғаннар. Ам виноградниктің ээзі ол кізілерні хайди идер ни? ¹⁶ Киліп, виноградник өскірчеткеннерні өдір салып, виноградникті пасха кізілерге көрерге пирибізер.

Пу чоохты искен кізілер тееннер:

– Андағ ниме полбас!

¹⁷ Иисус, тізең, оларзар көріп, теен:

– «Пүдірігчілернің хыйа тастаан тазы соонаң ин кирек, тура пулиин тутчаң тас пол парған», – тіп пазылғаны нимені таныхтапча? ¹⁸ Ол тасха түскен полған на кізі чоо түс парар, ол тас, тізең, пірее кізінің үстүне түс парза, аны чоо чабыра пазыбызар.

Рим Хағаныға албан төлирге кирек пе?

(Мф 22:15-22; Мк 12:13-17)

¹⁹ Олох туста, Моисей Чахии пілігчілері паза улуғ абыстар пу кип-чоохтың постарына чарыдылғанын сизініп, Иисусты хаап аларға иткеннер, че чоннаң хорыхханнар. ²⁰ Олар, Иисусты китеп, сурьларнаң хазалып, пірее чарабас сөзі үчүн пастыхтарның паза ханның үлгүзіндегілернің холына пирибізерге полып, Андар киртінеечкік полчатхан чойырхостарны ысханнар.

– ²¹ Ёгретчі! Синің, орта чоохтап, пірдеезіне чойырхабин, Худайның чолынча парарға сын ёгретчеткеніңні пілчебіс. ²² Піске чи Рим хағаныға албан төлирге кирек пе, чох па? – сурғаннар олар Аннаң.

²³ Иисус, тізең, оларның көйтіктенчеткеннерін сизініп, теен:

– Нимее мині сынап одырзар? ²⁴ Мағаа динарий ахчаны көзіт пириңер. Кемнің омазы паза ады анда?

– Хағанни, – нандырғаннар олар.

– ²⁵ Андағда хағаннин – хағанға, Худайнин Худайға пир турынар, – чоохтанған оларға Иисус.

²⁶ Ёди олар чон алнында Иисусты сөзінең тут полбин, Аның нандыриина чапсып, паза пір дее ниме тібееннер.

Тірілердеңер чоох

(Мф 22:23-33; Мк 12:18-27)

²⁷ Андада өлім соонда кізі тірілбинче тіпчеткен саддукейлерден^с нинче-де кізі, пас киліп, Иисустан сурған:

– ²⁸ Ётретчі! Моисей піди пасхан: «Хоных хонған пірее кізі, пала чох чуртап, үреп парза, аның туңмазы, ипчизін ал салып, үреен харындазының төлін узаратсын».

²⁹ Читі харындас полтыр. Улуғ харындастары, ипчі алып, пала чох үреп партыр. ³⁰ Ипчизін ікінчі харындазы алып, ідөк пала чох үреп партыр. ³¹ Ол ипчині үзінчі харындазы алып, үребөк парған. Иди прай читі харындас, ол ипчинен чуртап, палалары чох үрептір. ³² Прайзының соонаң ол ипчі дее үреп парған. ³³ Амды олар прайзы тіріл килзелер, ол ипчі хайзыни полар? Читі харындастың прайзы ол ипчинен чуртаан нооза.

³⁴ Иисус оларға нандырған:

– Пу чуртастағы кизілер, ипчі алып, ирге парчалар. ³⁵ Че тіріл киліп, килер чуртасха турыстығ иреннернен ипчилер алыспастар. ³⁶ Олар, ангеллер осхас пол парып, үребестер. Олар, Худай тірілдіргенненер, Аның палалары полчалар. ³⁷ Үреен кизілернің тіріл килерін Моисей дее көзіткен: успас отнаң көйчеткен ағазактаңар чоохта Хан Худайны Авраамның даа, Исаактың даа, Иаковтың даа Худайы тіп адапча. ³⁸ Худай – тіріглернің Худайы, өліглерни нимес, Ағаа прайзы тіріглер нооза.

– ³⁹ Ётретчі! Син маңат чоохтадың, – тееннер Моисей Чахии пілігчилерінің хай піреезі. ⁴⁰ Паза Иисустан пір дее ниме сурастырғелирға тідинмееннер.

Мессий-Христос кемнің төлі?

(Мф 22:41-46; Мк 12:35-37)

Иисус, тізең, оларға теен:

– ⁴¹ Ноға Мессий-Христосты Давидтің төлі тіпчелер? ⁴²⁻⁴³ Давид, тізең, позы Ырлар киндеде чоохтапча: «Өөркі Чайаачы Хан-пигіме теен: „Мин Синің прай ыырчыларыңны азааң алтына тастаанча, мында Минің оң саримда одыр тур“». ⁴⁴ Иди Давид Аны «Хан-пигім» тіп адапча, хайди андағда Мессий-Христос Давидтің төлі полчаң?

Моисей Чахия илгичлеринең китениңер

(Мф 23:1-36; Мк 12:38-40; Лк 11:37-54)

⁴⁵ Иисус, Аны прай чон истіп турчатханда, үгрениңлерине теен:
 – ⁴⁶ Китениңер Моисей Чахия илгичлеринен: олар, узун киптерине чазан салып, чон көп чирлерде чөрерге паза постарын алғыстаснаң удурладарға хынчалар.

Олар синагогаларда алнындағы орыннарда, той-пайларда даа төрде одыраарға хынадырлар. ⁴⁷ Өкіс ипчилерни үреге кир саладырлар, анаң чон алнында үр пазыраачых поладырлар. Худай чарғызы оларға артых түзер.

Өкіс ипчи салған үлүс

(Мк 12:41-44)

21 Иисус, ибیره көріп, пай кизилерниң постарының сыйыхтарының сыйых салчаң идиссер салчатханнарын көр салған. ² Саңай чоҳ чуртапчатхан өкіс ипчинің андар ікі оох ахча сал салғанын көрибөк салған. ³ Иисус чоохтанған:

– Сынны тіпчем сірерге, чоҳ чуртапчатхан пу өкіс ипчи прайзынаң көп ахча сал салды. ⁴ Тигі кизилер постарының пайларының артханың Худайға сыйых салдылар, пу өкіс ипчи, тізең, позының чуртачаң пар-чоҳ ахказын андар салды.

Храмның иңзерлеринеңер паза түгенчи тустанар

(Мф 24:1-2; Мк 13:1-2)

⁵ Хай піреези Храм сіліг тастарнаң чазалған паза аарлығ сыйыхтарнаң иділген тіп чоохтасхан. Иисус теен:

– ⁶ Килер тус, хачан тастың үстүнде тас халбас, сірер мында көрчеткен нимелерниң прайзы иңзеріл парар.

– ⁷ Үгретчи! Хачан полар ол ниме? Ол нименің поларына хайдағ танығ полар? – сурғаннар олар.

⁸ Иисус нандырған:

– Китениңер, алаахтыртпас үчүн. Көп кизи, Минің адымнаң аданып киліп, «Мин Мессий-Христоспын!», «Ол тус чағыннап килди» тир, андағ кизилерниң соонча парбаңар. ⁹ Чағынғы паза ыраххы чааларданаң ис салып, хорыхпаңар. Пастап андағ нимелер пол парарға киректер, че анзы түгенчизинің сах андох полары нимес.

¹⁰ Аннаң андар теен:

– Чон чоннаң, Хан Ханнаң тоғыр көдірерлер. ¹¹ Анда-мында чир тітірир, өзөгистен паза ағырыңлардаң хырылыс полар, андағ-мындағ хорғыстығ нимелер паза улуғ танығлар тигірдең көрінерлер. ¹² Че прай пу нимеден пурун сірерні, Миннең үчүн хаап, сүрерлер, синагогаларда чарғылап, хариблерге чабарлар, Миннең үчүн ханнарнаң пиглернің алнына сығарарлар. ¹³ Анзы сірерге Миннеңер чоохтирға пирілген ондай полар. ¹⁴ Істіңерде чарғыда нима чоохтирданар азынада сағынмасха пөгін салыңар. ¹⁵ Мин сірерге ырычыңарның пірдеезі нандыр полбас, тоғырлан таа полбас сөстер паза күлүк сағыс пирербін. ¹⁶ Паба-іченер дее, харындастарың даа, туғаннарыңнаң арғыстарың даа сірерден хыйа улыбызарлар. Сірернің піреелерін өдір тее саларлар. ¹⁷ Минің адым үчүн сірерні прайзы хырт көрер. ¹⁸ Че сірернің пастарыңнаң пір сас таа түспес. ¹⁹ Сыдазыңар, андада тыныңарны арачылап халарзар.

Танығлар паза хорғыстар

(Мф 24:15-21, 29-31; Мк 13:14-19, 24-27)

²⁰ Чаачыларның Иерусалимні ибір салғанын көр салзаңар, аның инзерлер тузының чит килгенін піліңер. ²¹ Андада Иудей чиріндегілер тағларзар тиссинер, саардағылар аның тастынзар сығара ойлазыңар, тастындағылары, тізең, саарзар кірбезіннер. ²² Анзы, Худай Пічиинде пазылған нимелернің прайзы тол парар үчүн, хатығлатчаң күннер полар. ²³ Ол күннерде тойлығ паза час палалығ ипчілерге хыйал-чобағ түзер! Илбек саай полар пу чирде, паза Худайның чабалланғаны чидер ол чонға. ²⁴ Оларның хайзылары хылыстарнаң өдіртіп, пасхалары андағ-мындағ чоннарзар сүрдірт парыбызарлар. Иерусалимні, тізең, Худайы чохтар, тустары тоозылғанча, типсирлер.

²⁵ Күнде, айда, чылтыстарда таңнастығ нимелер пол турарлар. Чир үстүндегі нинче пар чоннарның прайзы ізеніс чох ах-тик чөрер. Талай, тізең, суулап, чабалланар. ²⁶ Чир-чарыхха килчеткен саайларны сахтап, кізілер хорыхханнарына таларлар. Тигірінің күстері тітіри түзерлер. ²⁷ Олох арада Кізі Оолғының илбек күзінде паза сабланызында пулуттарча пас парифанын көр саларлар. ²⁸ Пу нимелер пол сыхсалар, чіке турып, пастарыңны чоғар көдіріңер, арачыланыстарың чағыннапча нооза.

Ол кўн хақан полар?
(Мф 24:32-35; Мк 13:28-31)

²⁹ Анаң оларға пу кип-чоохты чоохтап пирген:
– Көриңер пу смоковницаны, пасха даа ағастарны. ³⁰ Оларнын пўрленчеткенін көріп, чайғының чағдап килгенін постарың піліп алчазар. ³¹ Сіреп дее ідөк, Минің чоохтаанымның толчатханын көріп, Худай хан-ўлғүзінің чағдапчатханын піліңер. ³² Сынны чоохтапчам сірерге, прай пу ниме амғы төл ўзілгелеккеөк полар. ³³ Тигірнең чир чіт парарлар, Минің сөзім, тізең, халар.

Узубаңар

³⁴ Ол кўн сіреп сағыбаанға орта килібіспезін тіп, сиргек тудыныңар, иртіре чырғап, чуртастың оох-теек нимелеріне пастырбаңар. ³⁵ Ол кўн, сөзірбе чіли, чир ўстўндегілернің прайзына чидер. ³⁶ Че, сыбыра сиргек полып, пазыр чөріңер, андада, прай полар саайлардаң ос халып, Кізі Оолғының алнында турарзар.

³⁷ Иисус, кўнөрте храмда кізілерні ўгредіп, хараазын, тізең, Елеон тағда иртірчөң. ³⁸ Иртенөк прай чон Аны истерге храмзар чыбылысчан.

Иисустаң тоғыр чөптөзі

(Мф 26:1-5, 14-16; Мк 14:1-2, 10-11; Ин 11:45-53)

22 Пасха тіп адалчатхан Ачытпаан халас пайрамы чағдапчатхан. ² Моисей Чахии пілігчілерінең улуғ абыстар Иисусты чох идерге ондай тілееннер, че чоннаң хорыхханнар.

³ Ол туста он ікі ўгренчі аразындағы пір ўгренчінің істінзер, Искарот тіп солалығ Иудазар, сайтан кір парған. ⁴ Иди Иуда улуғ абыстарзар паза храм хадағчыларының пастыхтарынзар Иисусты садыбызарданар чөптөзерге парған. ⁵ Олар, өрін парып, ағаа ахча пирерге чарат салғаннар. ⁶ Иуда даа, сөс пиріп, кізілерге пілдіртпес иде Иисусты холларына туди пирер ондайны хадарған.

Ўлўкўн чиизін тимнеені

(Мф 26:17-25; Мк 14:12-21; Ин 13:21-30)

⁷ Ачытпаан халас пайрамы чит килгенде, Пасхаа салылған хурағанны соғарға кирек полған. ⁸ Иисус, Пётрнаң Иоанны ызып, теен:

– Парып, піске Пасханың чиизін тимнеп салыңар.

– ⁹Чиисті хайда тимнеп салибіс тіп сағынчазың? – сурғаннар олар Иисустан.

¹⁰ Иисус оларға нандырған:

– Саарзар кірер арада, сіерге суғлығ ыраға апарчатхан кізі тоғас парар. Аның соонча парып, ол кірген тураа кірінер. ¹¹Анан тура ээзіне чоохтирзар: «Ўгретчі, үгречілерінең хада Пáсха чиизін чічең орын хайдадыр тіп, сурча». ¹²Ол кізі сіерге өөркі хадылдағы улуғ пөлікте орын көзіт пирер. Анда тимнеп салыңар.

¹³Олар парып, прай нимені Иисус чоохтаанни таап алып, Пáсха чиизін тимнеп салғаннар.

Иирдегі чиис

¹⁴Тузы читкенде, Иисус он ікі илчізінең хада азыранарға одырган. ¹⁵Иисус оларға чоохтанған:

– Пу Пáсха чиизін, ирееленгелекке, сіернең хада чіп алырым уғаа тың килген! ¹⁶Тіпчем, нооза, сіерге, Худай хан-чирінде прай ол ниме тол парбаанда, Мағаа пу чиисті паза чиирге киліспес.

¹⁷Анаң Ол, чірче алып, Худайны алғыстап, чоохтанған:

– Мыны алып, үлезіп алыңар. ¹⁸Тіпчем сіерге, Худай хан-чирі пеер килбеенде, пу виноград арағазын паза іспеспін.

¹⁹Анаң Ол, халас алып, Худайны алғыстап ала, сындырып, үгречілеріне пирген:

– Мына пу сіернің үчўн пирілчеткен Минің ит-сөбгім. Мынзын, Мині сағысха кирип, ит турыңар.

²⁰Азыранып алған соонда, чірченең дее идөк идіп, чоохтанған:

– Пу чірче – сіернің үчўн төгілчеткен ханымнаң таныхталған Наа Молчағ. ²¹Мына пу, тізең, стол кистінде Миннең хада одырып, Мині сатчатханының холы. ²²Итсе–де Кізі Оолғы пөгіл парған ондайча парча, че хыйал анзына, кем Аны сатча!

²³Андада үгречілері, хайзылары андағ ниме идерге итче полчаң ни тіп, удур-төдір сурастырғлааннар.

Кем улуғдыр

²⁴Анаң араларында оларның хайзы улии полчатханынаңар талас парыбысхан. ²⁵Иисус оларға теен:

– Ханнар чоннарға үлгү полчалар, оларны холда тутчатханнар, тізең, постарын чонның арғыстары тіп адатчалар. ²⁶Че сіернің араңарда иди полбазын: иң улиинар иң кічии осхас ползын,

пастых, тізең, позын чалчы чіли тудынзын. ²⁷Хайзы улуғ: стол кистінде одырчатханы ба алай аның ибіре хайын чөрчеткені бе? Стол кистінде одырчатханы нимес пе зе? Мин, тізең, сірернің араңарда нымысчы осхаспын.

²⁸Прай аар сыныхтағларымда сірер Миннең хада полғазар. ²⁹Хайди Пабам Мағаа Позының хан-ўлгүзін пирген, Мин дее ідөк сірерге аны пирчем. ³⁰Сірер, Минің хан-чирімде столым кистіне одырып, ізіп чиирзер. Ылгү сіреелерінде одырып, Израиль чонының он ікі сөөгін чарғылирзар.

Иисус Пётрның хыйа поларынаңар ухаанчылапча

(Мф 26:31-35; Мк 14:27-31; Ин 13:36-38)

³¹Анаң Хан-пиг чоохтанған:

– Симон! Симон! Сайтанға сірерні, пуғдайны чіли, илгебізерге чарадылған. ³²Че Мин, киртінізіңнің күзі син парбазын тіп, синің үчүн пазырғам. Син дее, соонаң Минзер хатап айланып, харындастарыңның киртінізін тыыдарға кирексің.

– ³³Хан-пигім! Мин Синнең хада харибге дее, өлімге дее парарға тимдебін, – теен Ағаа Пётр.

– ³⁴Тіпчем сағаа, Пётр, пу хараазын, питук тапсаанча, син Миннең үс хати, пілбинчем тіп, хыйа полибызарзың, – нандырған ағаа Иисус.

Ікі хылыс

³⁵Анаң үгренчілеріне чоохтанған:

– Хачан сірерні ахча хапчығы даа, сүүмек тее, өдік тее чох ысханымда, сірер пірее нимее хызылғазар ба?

– Чох, пір дее нимее хызылбаабыс, – нандырғаннар олар.

³⁶Андада Иисус оларға теен:

– Че амды кемде ахча хапчығы ба, сүүмегі бе пар, алып ал аны, чох полза, тізең, кип-азааң садып, хылыс садызып ал.

³⁷Тіпчем, нооза, сірерге «Сайбағчыларнаң пір пол парды» тіп, Минненер пазылғаны тол парарға кирек. Минненер пазылған нимелернің прайзы тол парарға чөр нооза.

– ³⁸Хан-пигібіс! Мына мында ікі хылыс, – тееннер үгренчілері.

– Чидер, – нандырған оларға Иисус.

Гефсиман садында пазырғаны

(Мф 26:36-46; Мк 14:32-42)

³⁹ Иисус, саардаң сығып, пазох Елеон тағзар чол тутхан. Ұғренчїлерї соонча парғаннар. ⁴⁰ Кирек орынға чит килїп, оларға чоохтанған:

– Хычаланыстарға пастырбас үчүн, пазырыңар.

⁴¹ Позы, тізең, хыйа тасталған тас синїнче оортах парып, тізекке түзіп, пазыр сыххан:

– ⁴² Пабам! Пу хыйаллығ чїрченї Миннең хыйа апарыбызарға чаратхан ползаң! Итсе-де, Минїң көңнїмче нимес, Сининче ползын.

⁴³ Тигїрдең ангел Андар түс килїп, Аның көңнїн тытхан. ⁴⁴ Тыны тар полып, Иисус уламох тың пазырған, тирї, тізең, хан тамчыхтары чїли, чирзер тоолаан. ⁴⁵ Пазырып алып, тур килбинен, Иисус үғренчїлерїнзер айланған. Көрзе, олар, аар сағыстарға пастырып, узубыстырлар. ⁴⁶ Андада Иисус оларға теен:

– Ноға узупчазар? Турып, хычаланыстарға пастырбас үчүн, пазырыңар.

Иисусты тудып алғаннар

(Мф 26:47-56; Мк 14:43-50; Ин 18:3-11)

⁴⁷ Ол їди чоохтанчатхан аразында, кїзілер көрїне түскеннер. Прайзының алнында Иуда тїп ады-солалығ он ікї үғренчїнїн пїрсї килиген. Иуда, «Кемнї охсанам, Анзы полар» тїп, кїзілерге танығ пирерїненер чоохтаан полған. Амды, Иисусты охсаныбызарға полып, Андар пас килген.

⁴⁸ Иисус, тізең, ағаа теен:

– Иуда! Син Кїзі Оолғын охсаныснаң сатчазың ма?

⁴⁹ Иисуснаң хада полғаннар, нїме поларға итчеткенїн көрїп, Аннаң сурғаннар:

– Хан-пигїбіс! Хылыстарнаң сабибыс па?

⁵⁰ Оларның пїрсї, тізең, хылыс сығара тартып, иң улуғ абыстың нымысчызының оң хулаан үзе сабысхан. ⁵¹ Андада Иисус тїбіскен:

– Тохтаңар, чидер.

Ол, нымысчының хулаана холын теертїп, имнебіскен. ⁵² Анан Иисус Позын тударға килген улуғ абыстарға, храм хадағчыларының пастыхтарына паза ах сағалларға теен:

– Сіерер хылыстарнаң паза өзектернең Мини, сайбағчыны ла чіли, тударға килдінер бе! ⁵³ Мин сіерернең хада кўннің сай храмда полчанмын, че сіерер Минзер холларың көдірбечензер. Амды – сіерернің тузынар паза харасхының үлгүзі.

Пётр Иисустаң хыйа полча

⁵⁴ Иисусты, тудып алып, иң улуғ абыстың туразынзар ағыл килгеннер. Пётр оларның соонча оортахта парған. ⁵⁵ Анаң олар, сиден істінде от одынып, ибіре одырғлабысханнар. Пётр оларның аразындох одыр салған. ⁵⁶ Пір чалчы ипчі, аның от хазында одыр-чатханын көр салып, аңдар хази көріп, чоохтанған:

– Пу даа кізі Иисуснаң хада полған.

– ⁵⁷ Мин Аны пілбинчем, – теен ол ипчее Пётр, Иисустаң хыйа полып.

⁵⁸ Түрче полбинаң, пазох пір кізі, Пётрны көр салып, теен:

– Син дее оларның пірсізін.

Че Пётр ол кізее нандырған:

– Чох.

⁵⁹ Пір часча ирт парғанда, пазох пір кізі хатығ чоохтанған:

– Ікінчилес чоғыл, пу даа кізі Иисуснаң хада полған. Ол даа Галилей чирінең нооза.

⁶⁰ Че Пётр, ол кізее нандырып, теен:

– Нимеденер чоохтапчатханыңны пілбинчем.

Ол иди чоохтан париғандох, питук тапси түскен. ⁶¹ Андада Хан-пиг Пётрзар, айланып, көрібіскен. Пётр, тізең, Аның «Питук тапсаанча, син Миннең үс хати хыйа полыбызарзың» теен сөстерін сағысха кир килген. ⁶² Пётр, сых парыбызып, ачығ ылғап сыххан.

Иисус өөркі чарғы алнында

(Мф 26:59-68; Мк 14:55-65; Ин 18:19-24)

⁶³ Иисусты хадарчатхан кізілер Аны, сөклеп ала, сохханнар.

⁶⁴ Анаң Аны, сүбүрекнең пүргебізіп, сырайынаң сапхан саанаң «Ухаанчы ползаң, чоохта, кем Сині сапты?» тіп сурғаннар. ⁶⁵ Паза көп аймах-пасха сөстернең Аны сөклееннер.

⁶⁶ Таң чарып килгенде, ах сағаллар, улуғ абыстар паза Моисей Чахии пілігчлері, чыыл киліп, Иисусты постарының өөркі чарғызына ағыл килгеннер.

– ⁶⁷ Чоохтадах піске, Мессий-Христос Синзің ме? – сурған-нар Аннаң.

Иисус оларға нандырған:

– Чоохтап пирзем, сирер Мағаа киртінмессер. ⁶⁸Сурығлар сурзам, тізең, сирер суриима даа нандырбассар, Мині дее позыт-пассар. ⁶⁹Мының соонаң Кізі Оолғы Илбек Худайның оң саринда одыар.

– ⁷⁰Андағда Син Худай Оолғызың ма?

Иисус оларға нандырған:

– Анзын, Минмін тіп, позыңар чоохтадыңар.

⁷¹Олар, тізең, тееннер:

– Хайдағ киречилес піске ам даа кирек? Позының чоохтаанын истібіс нооза.

Иисус Пилаттың алнында

(Мф 27:1-2, 11-14; Мк 15:1-5; Ин 18:28-38)

23 Анаң прайзы, тур киліп, Иисусты Пилатсар апарып, ²пыролап, чоохтанғаннар:

– Пу кізінің, хағанға албан төлеттірбин, Позын Мессий-Христоспын, ханмын тіп аданып, чонны ардатчатханын көргөбіс.

³Андада Пилат Иисустаң сурған:

– Синзің ме Иудей ханы?

– Син тідің аны, – нандырған ағаа Иисус.

⁴Пилат улуғ абыстарға паза чонға чоохтанған:

– Мин Пу Кізіде пір дее пыро таппинчам.

⁵Че олар, уламох хатығланып, чоохтанғаннар:

– Ол прай Иудей чирінче, Галилей чирінең пасти пу чирге теере, чонны, үгрет чөріп, путхапча.

⁶Пилат, Галилей чирінеңер истіп салып, сурған:

– Ол Галилей чирінең ме?

⁷Пилат, Иисустың Ирод ханның чирінең полчатханын піл салып, Аны Иродсар ызыбысхан, анзы ол туста Иерусалимдөк полған. ⁸Ирод хан, Иисустаңар көп истіп, хачанох Аны көрері килген, аннаңар, көр салып, уғаа тың өрін парған паза пірее таңнастығ ние көріп аларға ізенген. ⁹Ирод көп сурығлар сурған, че Иисус ағаа пір дее нандырбаан. ¹⁰Улуғ абыстарнаң Моисей Чахии пілігчлері, мындох турып, өкпеленіп, Аны пыролааннар. ¹¹Ирод позының чаачыларынаң хада, Иисусты пір дее ниеме салбин, Ағаа кўліп, пай кип-азах кизіртіп, Пилатсар нандыра ызыбысхан. ¹²Ол кўн Пилатнаң Ирод нанчылар полыбысханнар. Мының алнында, тізең, олар ырылығ полғаннар.

Кіреске хазирға чарғылааннары

(Мф 27:15-26; Мк 15:6-15; Ин 18:39–19:16)

¹³Пилат, улуғ абыстарны, пастыхтарны паза чонны чыып алып, ¹⁴оларға чоохтанған:

– Сірер минзер Пу Кізіні, чонны ардатча тіп, ағыл килгезер. Мин, тізен, сірернің көзіңерге, сурастырғлап, түптестірдім, че сірернің пыролапчатхан нимелеріңнің пірдеезін Анда таппадым. ¹⁵Мин Аны Иродсар ысхамох нооза, че Ирод хан даа Аның өлімге чарғыладар андағ-мындағ пырозын таппиндыр. ¹⁶Аннаңар мин Аны, соғарға чахып, позыдыбызарбын.

¹⁷Ағаа үлүкүнге орта харибдең піреезін позыдыбызарға кирек полтыр. ¹⁸Че прай чон хысхыр сыххан:

– Өлім Ағаа! Варавваны позыт піске!

¹⁹Варавва, саарда хорылыстар идіп, кізі өдіріп, харибге кірген полған. ²⁰Пилат Иисусты позыдыбызарға хатабох полып, тыыда чоохтанған. ²¹Че кізілер «Хазирға! Хазирға Аны!» тіп хысхырысханнар. ²²Андада Пилат оларға үзінчизін чоохтанған:

– Ол хайдағ хомай ниме ит салған? Мин Аны өлімге чарғылачаң пір дее ниме таппадым, аннаңар Аны, хатығлап-сохтырып, позыдыбызарбын.

²³Че олар, уламох тың хысхырызып, Иисусты кіреске хазирға хысханнар. Оларның аах-уух түскеннері улуғ абыстарнинаң асхан. ²⁴Андада Пилат ол кізілернің сурынызы хоостыра идерге чарат салған. ²⁵Пилат, кізілер сурғаннары үчүн, сайбах-хорылыстар иткен паза кізі өдірген Варавваны харибдең позыдыбысхан. Иисусты, тізен, оларның холына пирибіскен.

Голгофазар чол

(Мф 27:32-44; Мк 15:21-32; Ин 19:17-27)

²⁶Кізілер, Иисусты апарчадып, чолда хырадаң саарзар айланчатхан Киринейдегі Симонны тохтадып, ағаа кіресті, Иисустың соонча апарзын тіп, чүктендірібіскеннер. ²⁷Иисустың соонча көп кізі парчатхан; оларның аразында, Иисусха айап, ылғап, сыхтапчатхан ипчілер полғаннар. ²⁸Иисус, ипчілерзер айланып, чоохтанған:

– Иерусалимдегі ипчілер! Мағаа нимес, постарыңа паза палаларыңа ылғанар. ²⁹«Часкалығлар төлі чохтар, пала төрітпееннер паза азырабааннар» тіп чоохтанчаң күннер чағыннапчалар.

³⁰ Андада кизилер тағларға «Ұстүбіске инзеріліңер!», төннерге, тізен, «Пүрги чабызынар пісті!» тирлер. ³¹ Көгерчеткен ағасты иди итчетселер, хуруғ ағаснаң чи ниме полар?

Иисусты кіреске хазааны

³² Кизилер Иисуснаң хада ікі сайбағчыны өдірерге апарғаннар.

³³ Хуу пас тіп адалчатхан тас тигейліг төнзер чит килгенде, Иисусты кіреске хазап салғаннар, ікі сайбағчыны даа, пірсін Иисустың оң саринда, паза пірсін сол саринда хазабох салғаннар. ³⁴ Иисус, тізен, чоохтанған:

– Пабам! Пу кизилернің пыроларын таста, ниме итчеткеннен рін пілбинчелер нооза.

Анаң чаачылар, ұлўске тас тастап, Иисустың кип-азаан ұлескеннер. ³⁵ Чон мындох көр турған. Оларнаң хада Иисусха пастыхтар даа күл турғаннар:

– Пасха кизилерні арачылаан, Худай таллаан Мессий-Христос полчатса, Позын арачылазын.

³⁶ Чаачылар даа, Иисусха чағын киліп, хуйаң арағаны сындырып, күліп, ³⁷ ідөк чоохтан турғаннар:

– Син сынап Иудей ханы полчатсаң, Позыңны арачыла.

³⁸ Иисустың пазы ұстүнде, кіреске грек, Рим паза еврей тілдерінең «Пу Иудей ханы» тіп пазылых чарды хазал парған полған.

³⁹ Хости хазаттыртхан сайбағчыларның пірсі ідөк, Иисусты чабаллап, чоохтанған:

– Син, Мессий-Христос полчатсаң, Позыңны паза пісті арачылап хал!

⁴⁰ Че сайбағчыларның паза пірсі, анзын тызып, чоохтанған:

– Син Худайдаң хорыхпинчазың ма? Сині pozyңны даа ідөк хазап салғаннар нимес пе зе? ⁴¹ Пісті орта хазап салғаннар. Піс pozyбыс иткен нимелерібіске турыстығ нандырығ тутчабыс. Ол, тізен, пір дее хомай ниме итпеен.

⁴² Анаң Иисусха теен:

– Pozыңның хан-чиріңе читсең, Хан-пигім, міні сағыста тут!

– ⁴³ Сынны сағаа чоохтапчам, син пўүнөк Миннең хада Худай садында поларзың, – нандырған ағаа Иисус.

Иисустың өлімі

(Мф 27:45-56; Мк 15:33-41; Ин 19:28-30)

⁴⁴ Күн ортызында, прай чир үстүнде кинетін чыплама харасхы пол чөрібізіп, үс часча* иди турған. ⁴⁵ Күн чох пол парған. Храмдағы көзеңе ортызынча талал чөрібіскен. ⁴⁶ Иисус тың табыснаң хысхыра түскен:

– Пабам! Синің хольиңа Позымның худын пирчем!

Иди чоохтанып, Ол тынын позыдыбысхан.

⁴⁷ Чүспазы, пу полчатхан нимені көріп, Худайны саblandырып, чоохтанған:

– Пу Кізі сыннаң даа арыҕ чүректіг полтыр!

⁴⁸ Пу нимее чылысхан чонның прайзы, полған нимені көріп, иблерінзер көксілерін сабынып ала айланған. ⁴⁹ Иисусты пілгеннернің прайзы, Аның соонча Галилей чирінең пеер килген ипчїлер, тастыхти турып, ниме полчатханын көрчеткеннер.

Иисусты чығаны

(Мф 27:57-61; Мк 15:42-47; Ин 19:38-42)

⁵⁰ Өөркі чарғыда чағбан, арыҕ чүректіг Иосиф тіп пір кізі ⁵¹ Иудей чиріндегі Аримафей саардаң полған, Худай хан-үлгүзінің килерін сағыпчатхан кізі пу чөптөзігде паза киректерде араласпаан полған. ⁵² Ол, Пилатсар киліп, Иисустың сөбгін сурап алған, ⁵³ анаң Иисусты, кірестең түзіріп, улуғ иснең ораабызып, хайада хую чїли киртілген паза пірдеезін чығбаан хомдыда чыып салған. ⁵⁴ Ол күн пятница полған, суббота чидіп одырған.

⁵⁵ Иосифтің соонча Галилей чирінең пеер Иисуснаң хада килген ипчїлер парғаннар. Иисусты хайда паза хайди чығанын көргеннер. ⁵⁶ Анаң, туразар айланып, тадылығ чыстығ хайахтар паза чухтар тимнееннер. Суббота күнде, чахығ хоостыра, пір дее ниме итпин, тынанғаннар.

* 23:44 Грек тілінде: «алты частан тоғыс часха читіре» тіп пазылча. Пісте пу сөстер «күнөрте он ікі частан үс часха читіре» тіп сөстерге килісче.

Иисус Христостың тірілгені

(Мф 28:1-10; Мк 16:1-8; Ин 20:1-10)

24 Неделяның пастағы күнінде* иртен иртөк ипчiлер, азынада тимнеп салған тадылығ чыстығ хайахтарын тудына, Иисустың хомдызынзар читкеннер, оларнаң хада хай пірее кiзiлер полғаннарох. ²Көрзелер, хуюны чапхан улуғ тас хыйа iдiл партыр. ³Хую iстiнзер кiрiп, Иисус Хан-пигнiң сөөгiн таппааннар. ⁴Олар iди ниме пол парғанын пiл полбин турчатханнарында, кинетiн чылтырах кип-азахтығ iкi ирен алныларында тура түскен. ⁵Ипчiлер хорыхханнарына чирге түндере түскеннерiнде, тiгiлерi чоохтанғаннар:

– Сiрер ноға тiрiгнi өлiглер аразында көрглепчезер? ⁶Ол мында чоғыл: Ол тiрiл килген; Галилей чирiндөк сiрерге чоохтаан нименi сағысха кирiңер: ⁷Кiзi Оолғының, чазыхтығ кiзiлернiң холына пирiлiп, кiреске хазатыртып, үзiнчi күнiнде тiрiл килерге кирек полчатханын.

⁸Андада олар, Иисустың сөстерiн сағысха кирiп, ⁹хуюдаң айлан килiп, он пiр үгренчее паза пасха даа кiзiлерге прай нименi чоохтап пиргеннер. ¹⁰Ана олар: Мария Магдалина, Иоанна, Иаковтың iчезi Мария паза оларнаң хада полған пасха даа ипчiлер пу нимелердеңер илчiлерге чоохтап пиргеннер. ¹¹Ипчiлернiң чооғына, олаңай тiлбiресчелер тiп нимее салбин, киртiнмееннер. ¹²Че Пётр, тура хонып, хуюзар чүгүр парған. Мөкейiп, көрзе, хую iстiнде Иисусты ораан сүбүректер ле чатхлапчалар, анаң, позы алынча таңнап ала, нандыра айлан килген.

Еммаус аалзар парчатхан чолда

(Мк 16:12-13)

¹³Олох күн iкi үгренчiзi, Иерусалимнең алтон стадийче* тастыхти турчатхан Эммаус тiп аалзар парчадып, ¹⁴пу полған тылаастардаңар чоохтазып одырғаннар. ¹⁵Иди олар, чоохтазып, үзүр париғаннарында, Иисус, Позы оларзар пас килiп, хада пар сыххан. ¹⁶Че оларның харахтары таныбас иде пол парғаннар, аннаңар олар Аны таныбааннар.

* 24:1 Иудейлернiң неделя позырах күннең пасталчан.

* 24:13 *Алтон стадийче* – он пiр километрге тин.

– ¹⁷Нимеденең чоохтас паризар паза нимее іди хомзын-өзел-чезер? – теен оларға Иисус.

– ¹⁸Иерусалимзер килгеннернің аразында син не чалғыс позың пу кўннерде анда нима полғанын испеезің ме таң? – нандырған Ағаа үгренчїлерїнің пірсі, Клеопа.

– ¹⁹Нимеденең? – сурған Иисус.

Олар Ағаа нандырғаннар:

– Назареттең сыххан Иисустанар. Ол Худайның даа, чонның даа алнында сөзінең паза киректерінең кўстіг Ухаанчы полған. ²⁰Пістің улуғ абыстар паза пастыхтар Иисусты өлімге чарғылирға пирибіскеннер, анаң Аны кіреске хазап салғаннар. ²¹Піс, тізең, Ағаа, Израильні арачылачаң Кізі полар тіп, ізенгебіс. Ол нима полғаннаң, пўүн үзінчі кўні пол парды. ²²Че пістің ипчїлернің хай піреезі пісті хайхатты: олар, иртенөк Аны чыған чирзер парып, ²³Аның сөөгін таппиндырлар. Анаң, нандыра айланып, піссер ангеллер килгеннер, олар Ол тіріг тееннер тіп чоохтааннар. ²⁴Анаң пістің кізілернің хай піреезі хуюзар парған, анда ипчїлерөк чоохтаанни полған, Аны көр таппааннар.

²⁵Андада Иисус оларға теен:

– О, сағыс читпестер, ухаанчылар чоохтаан прай нимее киртін пілбес чўректіглер! ²⁶Мессий-Христосха, сабланызына кірер үчўн, іди ирееленерге кирек полған ни?

²⁷Анаң Ол, прай Худай Пічиинде, Моисей Чахиинаң пастади прай ухаанчыларнинда Позынаңар нима чоохталғанын пуларға изерістіре прай чарыт пирген.

²⁸Олар парчатхан аалға чагдап килгеннерінде, Иисус аннаң андарох парарға идеечік улыбысхан. ²⁹Че үгренчїлері, Аны тохтадып, тееннер:

– Хал піснең хада; кўн хонып, иир поларға чөр.

Иисус, аалзар кіріп, оларнаң хада халған. ³⁰Оларнаң хада азыранарға одырып, Иисус халасты алып, алғабызып, сындырып, оларға пирген. ³¹Андада ла оларның харахтары азыл чөрібіскеннер. Олар, тізең, Иисусты танып салғаннар, че Ол сах андох оларның харахтарына көрінмес пол парған. ³²Олар, пос аразында чоохтазып ала, тееннер:

– Ол, чолда піснең чоохтазып, Худай Пічииненең чарытчатханда, пістің чўреебіс ачыбаан ма ни?

³³Олар, сах андох тыхтанып, Иерусалимзер айланғаннар, анаң он пір үгренчїні паза оларнаң хада чыылған кізілерні таап

алғаннар. ³⁴ Анзылары «Сынап таа Хан-пигібіс тіріл килтір. Ол Симонға көрінтір» тіп чоохтанғаннар. ³⁵ Пулар даа чолда ниме полғанын, хайди, халас сындыр пиргенде, Аны танып салғаннарын чоохтап пиргеннер.

Иисустың үгренцілерге көрінгені

(Мф 28:16-20; Мк 16:14-18; Ин 20:19-23; Илч 1:6-8)

³⁶ Пу нимелерні чоохтасчатхан арада, Иисус Позы, оларның аразында тура түзіп, теен:

– Амыр хоных сірерге.

³⁷ Пулар, хорыхханнарына алаң ас парып, кізі худын көрчөбіс тіп сағынғаннар. ³⁸ Че Иисус оларға теен:

– Нимее хорых пардынар? Ноға андағ сағыстар чүректеріне кірче? ³⁹ Көрінер Минің холларымны, азахтарымны: Мынзы Мин сын Позыммын: чახсы иде көріп, холларыңны теертіп көрінер. Хуттың сөөгi дее, иди дее чох поладыр нооза, Мини, тізең, көрчезер нимес пе зе, пар.

⁴⁰ Иди тіп, хол-азахтарын көзіткен. ⁴¹ Олар, өрінгеннеріне ам даа киртін полбин, чапсып турчатханнарында, Иисус оларға теен:

– Сірернің мында пірее чічең ниме пар ба?

⁴² Олар ағаа хойғалаан палыхтаң пір кизек паза сота мөötti сындыр пиргеннер. ⁴³ Иисус, чічең нимені алып, оларның көзіне чіп сыххан. ⁴⁴ Анаң оларға теен:

– Сірернең хада полғанда, чоохтаан сөстерім мынзын таныхтапча: Моисей Чахиинда, ухаанчыларның пічіктерінде паза Ырларда Миннеңер пазылған прай нимелер тол парарға киректер.

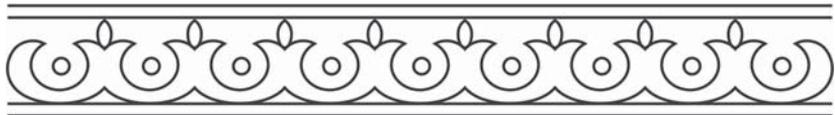
⁴⁵ Анаң Худай Пічиинде пазылған нимелердеңер онарылдыра чарыт пиріп, ⁴⁶ оларға чоохтанған:

– Пазылғанға көре, Мессий-Христос, ирееленерге, анаң, өдірт салып, үзінчі күнінде тіріл килерге кирек. ⁴⁷ Амды Аның адынаң, Иерусалимнең пастади, прай чоннарны, пыросынып, чазыхтардаң позирға үгредерге кирек. ⁴⁸ Сірер прай мынзына киречізер. ⁴⁹ Мин сірерге Позымның Пабам молчаан нимені ысчам. Сірерге өөртін күс пирілгенче Иерусалим саарда пол турынар.

Иисус Христостың тигірзер өөрлеені

(Мк 16:19-20; Илч 1:9-11)

⁵⁰ Анаң Иисус оларны, саардаң сығарып, Вифанийа теере апарған паза, холларын көдіріп, оларны алғабысхан. ⁵¹ Иди алғап, Ол, олардаң оортахтаң оортах ла полып, тигірзер өөрлеп сыххан. ⁵² Ёгренчїлерї, Ағаа пазырған соонда, улуғ өрчїде Иерусалимзер айланғаннар. ⁵³ Анаң олар, Худайны сабландырып паза алғап, сыбыра храмда полғаннар. Аминь.

Иоанның Чахсы Хабары

Пу Чахсы Хабарны Иисусха иң чағын илчилернiң пiрси Иоанн пасхан тiп саниры кибiрге кiр парған. Иоаннаңар iдiк ол Иисустың ин хынған үгренчiзи полған тiп пазылча. Христосха киртiнiзи үчүн он iкi илчидең чалғыс ол ла iдiртпеен паза узах час чазап салған тiп саналча. Иоанн позының Чахсы Хабарын прайзынаң соонаң, 90 чылларда, пасханға килiсче.

Пос аразында угаа тiйiс үс хабардаң iдiнiнде нименең пасхалалча полчаң аның Чахсы Хабары? Иоанн пасхан Хабар Иисустың чуртас чолының изерезин кiмес тее сайбабин хоғарға кiстенминче. Iдiн орынны ол Иисустың чооғына пирче. Иоанн кiп—чоохтарны киндее кирбинче. Аның iдiн пiгiни — пасха үс Чахсы Хабарда чох нимелернi пас салары паза хығырыҗыларны, Иисус Христос Позына киртiнчеткен кiзилерге наа чуртас асчатхан Худай Оолғы полчатханына, киртiндiрeri.

Пасха Чахсы Хабарларның хыринда Иоанн пасхан киндеде Худай сiзiнiң оннирға оой нимес сағыстары, чарых хоос омалар кiп ле полар. Аның Чахсы Хабарын тiрт чардыхти чарыбызарға чарир: 1) Кирiс сiзи. Мында Иисус Христостың, кiзилернi арачылир үчүн, Худай Позы кiзее омаланыбысханнаңар кiни чоохталча (1:1-18); 2) Иисус Христостың Худай полчатханын паза толдырчатхан киреен киречiлепчеткен читi хайхазынаңар (1:19–12:50); 3) Иисус чир үстiнде идер кирегiн толдыр салып, сабландыртар тузы чит килигеннеңер (13–20 пастағлар); 4) Сiс соо. Иисус, тiрiл парып, Позының үгренчiлерiнең тоғазып, тiл алысханы (21 пастағ).

Иисус Христос – сын Сiс

1 Иң пастап Сiс полған. Сiс Худайнаң хада полған, Сiс Худай полған. ²Сiс Худайнаң хада пастабох полған. ³Ол прай нименi чайаан, Ол чох пiр дее ниме чайалбаан. ⁴Сiсте чуртас

полған, чуртас, тізең, кізілернің чарии полған. ⁵Чарых харасхы-да чарыпча, харасхы, тізең, аны пір дее чаап полбаан*.

Иисус Христос – сын Чарых

⁶Худай пір кізіні ысхан. Аның ады Иоанн полған. ⁷Ол, Чарыхтаңар киречілееніне киртінзіннер тіп, чонға Чарыхтаңар чоохтирға килген. ⁸Ол позы Чарых полбаан, че Чарыхтаңар киречілирге килген.

⁹Чир үстүне төреен полған на кізіні чарытчатхан* сын Чарых пар полған. ¹⁰Сын Чарых чир үстүнде полған, чир үстү Аннан пастыра чайалған, че кізілер Аны таныбааннар. ¹¹Ол Позының чоынзар килген, че олар Аны постарына чағын кирбееннер. ¹²Аны удурлаан паза Ағаа киртінген кізілерге Худайның палалары полчаң ондай пирілген. ¹³Худай палалары олаңай паба-ічеден не нимес, че Худайдан төридірлер.

¹⁴Сөс, кізі пол парып, паарсасха паза сынға пай полып, піснен хада чуртаан. Піс Аның Пабазынаң алған сабланызын көрgebіс. Ол сабланысты Пабазының чалғыс Оолғы полып алған.

Кіреске түзірчең Иоанның киречілеені

¹⁵Иоанн, Сөстеңер киречілеп, хысхырып ала чоохтаан:

– «Минің соомча Килчеткені, мин төреелеккеөк пар полғаннаңар, миннең илбек» тіп чоохтаам Пу Кізідеңер. ¹⁶Анда паарсас толдыра полғаннаңар, піс паарсасты үзігі чох алғабыс. ¹⁷Моисей Чахиин^с піске Моисей, Худайдан алып, пирген, че паарсаснаң сын сөстерні Иисус Христос пирген нооза. ¹⁸Худайны пір дее кізі хачан даа көрбеен. Пабазының иң чағыны, чалғыс Оолғы ла, көріп, Аннаңар піске, прай чоллап, искір пирген.

Иоанн позынаңар чоохтапча

(Мф 3:1-12; Мк 1:2-8; Лк 3:15-17)

¹⁹Иудей пастыхтары Иоаннзар Иерусалимнең абыстарны паза левиттерні^с «Кемзің син, Мессий-Христоссың^с ма?» тіп сурарға ысханнар.

* 1:5 «Чаап полбаан» сөстерні грек тілінде «піл полбаан» тіп тее оннирға чарир.

* 1:9 «Чир үстүне төреен полған на кізіні чарытчатхан» тіп сөстерні «Полған на кізіні чарытчатхан Чарых чир үстүне килче» тіп тее оннирға чарир.

– ²⁰ Мин Мессий-Христос нимеспін, – тіп, көні, хыйа полбин, нандырған Иоанн.

– ²¹ Кемзің син? Илиязың* ма? – сурғаннар олар.

– Чох, – теен Иоанн.

– Андағда ухаанчызың ма?*

– Чох.

– ²² Кемзің син андағда? – сурастырғлааннар олар. – Пісті ысхан кізілерге хайдағ нандырығ пирибіс? Позыңнаңар ниме чоохтап пирерзің?

²³ Иоанн Исайй ухаанчының пічиинде пазылған сөстернен нандырған:

– Мин хуу чазыда «Хан Худайға^с көні чол ит пириңер!» тіп хысхырчатхан кізінің үні осхаспын.

²⁴ Килген кізілернің аразында фарисейлер^с полғаннар.

– ²⁵ Син, Мессий-Христос таа, Илия даа, ухаанчы даа ниместе, ноға кізілерні кіреске түзірчезің^с? – тіп сурғаннар олар.

– ²⁶ Мин суғда кіреске түзірчем, – нандырған Иоанн. – Че араңарда сірерге таныс нимес Кізі пар. ²⁷ Ол минің соомча килерге кирек, Ол, мин төреелеккеөк, пар полғаннаңар, Аның маймааның паан даа систерге турыстығ нимеспін.

²⁸ Пу чоох Вифавара саарда полған. Пу саар Иоанн кіреске түзірчеткен Иордан суғның іскеркі саринда турған.

Иисус – Худай Хурағаны

²⁹ Пазағы күнде Иоанн, позынзар килчеткен Иисусты көр салып, кізілерге теен:

– Мына Худай Хурағаны^с. Чир үстүндегі прай кізілернің чазыхтарын^с Позына алып алчатхан Хураған. ³⁰ Мин ол Хурағаннаңар піди чоохтаан полғам: «Минің соомча Ирен килче. Ол,

* ^{1:21} *Илия* – үребеен, че Худай тигірзер алып алған Пурунғы Молчағдағы ухаанчы. Көр Пурунғы Молчағдағы «Ханнардаңар 4-чі» (4 Царств) киндезі 2:1-17. Иудейлер аның чирзер Мессийдең пурун килерін сағаннар.

* ^{1:21} *Андағда ухаанчызың ма?* – ол туста иудейлер Христостың килеріненер чарлир ухаанчыны сағыпчатханнар. Көр Пурунғы Молчағдағы «Чахығны хатап чарлааны» (Второзаконие) киндезі 18:15, 18. «Ухаанчы» – көр чарыдылығ сөстікте.

мин төреелеккеөк, пар полғаннаңар, миннең илбек». ³¹ Израиль кизілері Аны пілзіннер тіп, чонны кіреске түзірерге килгем. Че мин дее Аның кем полчатханын пілбеем.

³² Иоанн идөк киречілеен:

– Мин Худай Худының, тахырах хус чили, тигірдең көні түс киліп, Ағаа одырыбысханын көргем. ³³ Мин Аның кем полчатханын пілбеем, че Худай, мині кизілерні суғда кіреске түзірерге ызып, теен: «Тигірдең түсчеткен Хут Кемде тохтир, Ол, Худай Худын пирип, пасха ондайнаң кіреске түзірчеткен Кизі полар».

³⁴ Мин, Худай Худының түсчеткенін көріп, Аның Худай Оолғы полчатханын киречілеем.

Иисус настағы үгренчілерін хығырча

³⁵ Пазағы күнде Иоанн ікі үгренчізінең хада олох орында турған. ³⁶ Ирт париған Иисусты көріп, Иоанн теен:

– Мына Худай Хурағаны.

³⁷ Ол сөстерні истіп, ікі үгренчі Иисустың соонча пар сыххан.

³⁸ Иисус, хайбағынып, Позының соонча килчеткеннерні көр салып, сурған:

– Ниме кирек сірерге?

– Равви (пу «Үгретчі» теені полча), Син хайда чуртапчазың? – сурғаннар олар.

– ³⁹ Парааңар, постарың көрерзер, – нандырған Иисус.

Иирзер, он час* тузында, үгренчілері, Аннаң хада парып, хайда чуртапчатханын көріп алып, иир тооза анда полғаннар.

⁴⁰ Иисустың соонча парчатхан ікі үгренчінің пірсі Симон-Пётрның харындазы Андрей полған. ⁴¹⁻⁴² Ол, сах андох Симон харындазына тоғазып «Піс кизілер сағыпчатхан Мессийні (пу «Христосты» теені полча) таап алдыбыс» тіп, аны Иисуссар ағыл килген.

Иисус, Симонны көріп, теен:

– Син, Симон, Ионаның оолғы, Кифа* (пу грек тілінде Пётр полча) тіп адаларзың.

⁴³ Пазағы күнде Иисус Галилей^c чирінзер парарға сағыныбысхан. Ол, Филиппке тоғазып, теен:

– Минің соомча пар.

* 1:39 Гректернің «он час» теені пістің ондайда төрт час иирге килісче.

* 1:41-42 *Кифа* – хакас тілінде «хайа» теені полча.

⁴⁴ Филипп тее Андрейнең Пётр харындастар чуртапчатхан Вифсаида саардаң полған. ⁴⁵ Филипп, Нафанаилге тоғазып, чоохтанған:

– Пис Моисей Чахиинда паза ухаанчыларның пічиинде* пазылған Кізіні таап алғабыс. Ол Назареттегі Иосифтің оолғы Иисус.

– ⁴⁶ Назареттен пірее чахсы ниме полар ба? – теен Нафанаил.

– Пар, көріп ал, – нандырча Филипп.

– ⁴⁷ Мына Израиль адын ал чөрерге турыстығ, чойырхос немес кізі, – чоохтанча Иисус, Позынзар килчеткен Нафанаилні көр салып.

– ⁴⁸ Мині хайдаң пілчезің? – сурча Нафанаил.

– Филипп сині хығырар алныдох, Мин сині смоковница ағазының хыринда көргем, – нандырған Иисус.

– ⁴⁹ Ұғретчі! Син – Худай Оолғызың, Син – Израиль Ханызың! – хысхырған Нафанаил.

– ⁵⁰ Мин, сині смоковница ағазының хыринда көргем тіп, чоохтаанымнаңар, син киртінчезің. Син аннаң даа артых ниме көрерзің, – нандырған Иисус. ⁵¹ Аннаң андар хосхан:

– Сынны чоохтапчам сірерге, пу тустаң сығара тигірнін азылчатханың паза Худай ангеллерінің^c, Кізі Оолғынзар^c түзіп, нандыра тигірзер өөрлепчеткеннерін көрерзер.

Иисус Кана аалдағы тойда пастағы хайхасты итче

2 Ікі күн пазынаң Галилей чиріндегі Кана аалда той полған. Иисустың ічезі андох полған. ² Иисус таа үгренчілерінең хада ол тойға хығыртылған полған. ³ Араға тоозыл парғанда, Иисустың ічезі Ағаа тіпче:

– Оларның хызыл араға чоғыл.

– ⁴ Пістің анда ноо киреебіс. Хайхастар^c идер тузым ам даа читкелек, – нандырча Иисус.

– ⁵ Ол сірерге ниме чоохтир, аны идінер, – чахаан сүмекчінгерге ічезі.

⁶ Анда тастаң иділген алты ідіс турған. Ол ідістерде иудейлер постарын арығланчаң кибірде тузаланчатхан суғны тутчаңнар. Полған на ідіске ікі-үс синегче* суғ кір парчаң.

* 1:45 *Моисей Чахиин паза ухаанчыларның пічиин* – Мында иудейлернің кибірлеріндегі Пурунғы Молчағдағы пічиинің чардыхтарынаңар чоохталча.

* 2:6 *Ікі-үс синег* – грек тілінде сигізонча алай пір чүс чибіргіче литр теені полча.

– ⁷Ол ідістерге толдыра суғ ур салынар, – тіпче сүмекчіннерге Иисус.

Олар суғны ідістернің хырларына теере ур салғаннар.

– ⁸Амды суғны, сузып алып, тойнаң устачатхан кизее апар пирінер, – чахыпча оларға Иисус.

Олар апар салғаннар. ⁹Тойнаң устачатхан кізі, хызыл арағаа айлан парған суғны амзабызып (арағаны хайдаң ағылғаннарын пілбеен, аны сус килген сүмекчіннер ле пілгеннер), ипчі алчатхан оолны хығырча.

– ¹⁰Той итчетсе, кізі пурун чахсы арағаны үлепче. Кізілер изір парза ла, хомай арағазын пирче. Син, тізең, чахсы арағаны, сығарбин, амға теере туттың, – чоохтанча ол.

¹¹Иди Иисус, Галилей чиріндегі Кана аалдаң хайхастар идерін пастап, Позының сабланызын көзіткен. Аның үгренчілері Ағаа киртін сыхханнар.

¹²Той соонаң Ол ічезінең, харындастарынаң, үгренчілерінең хада Капернаум саарзар парыбысхан. Капернаумда олар нинче-де күн полғаннар.

Иисус храмнаң садығчыларны сүрче

(Мф 21:12-13; Мк 11:15-17; Лк 19:45-46)

¹³Иудейлернің Пасха тіп үлүкүні^с чағдап одырған. Иисус Иерусалимзер килген. ¹⁴Ол храмда^с тайыға салылчаң тазыннарның, хойларның паза иб тахырахтарының тіріге садылчатханнарын көр салған. Мындох ахча орнастырчаңнар одырғаннар. ¹⁵⁻¹⁶Иисус, арғамчыдаң хамчы идіп, оларны прайзын, тазыннарынаң, хойларынаң хада, храмнаң сығара сүрглебіскен. Ахча орнастырчаңнарның столларын тўндерібізіп, ахчаларын чайа тастап, иб тахырахтарың сатчатханнарға чоохтанча:

– Пуларны мыннаң хыйа идіңер! Пу храмны – Минің Пабамның туразын – садығ туразына паза айландырбаңар.

¹⁷Аның үгренчілері Худай Пічиінде^с «Синің тураңа сағыссырааным Мағаа уйғу-чадығ пирбинче» тіп пазылғанын сағысха киргеннер. ¹⁸Иудейлернің пастыхтары Иисустаң сурғаннар:

– Синің піди идер үлгўннің парың хайдағ танығнаң піске киречілірзің?

– ¹⁹Пу храмны иңзерібіссер, Мин, тізең, аны үс күнге турғызыбызарбын, – нандырған Иисус.

– ²⁰ Пу храм хырых алты чыл пүдүрүлгөн, Син, тізен, аны үс күннің аразына турғызыбызарзың ма? – сурғаннар иудей пастыктары.

²¹ Иисус, тізен, Позының ит-сөөгін «храм» тіп адап чоохтанган полған. ²² Ол өлімнең тіріл килген соонда, үгрөнчїлерї, Аның храмнаңар чоохтаанын сағысха кїрїп, Худай Пічиине паза Иисустың чоохтаан чооғына киртїнгеннер.

²³ Иерусалимдегї Пасха тіп үлүкүнде, Иисустың итчеткен хайхастарын көрїп, Ағаа көп кїзі киртїн сыххан. ²⁴ Че Иисус, оларның прайзын пїлгеннеңер, пїрдеезїне їзенмеен. ²⁵ Иисус кїзїдеңер пасха кїзїнің чооғы хоостыра пїлїп аларын кирексїбеен. Ол кїзїнің хылиин Позы пїлген.

Никодим Иисуснаң чоохтасча

3 Иудейлер пастыктарының санында Никодим теен фарисей полған.

² Пїрсїнде ол, Иисуссар хараазын кїлїп, чоохтанган:

– Үгретчї! Син итчеткен хайхастарны, Худай үлгү пїрбезе, пїр дее кїзі ит полбас. Аннаңар пїс пїлчебїс, Син Худайдаң килген үгретчїзїң.

– ³ Сынны чоохтапчам сағаа, кем Худайдаң хатап төреен, ол ла Худай хан-чирїне^c чидер, – нандырған ағаа Иисус.

– ⁴ Улуғ кїзі хайди хатап төрїр? Іңезїнің їстїне хатап кїрїп, төрїр бе ни? – теен Никодим.

– ⁵ Сынны чоохтапчам сағаа, кем суғдаң паза Хуттаң төреен, ол ла Худай хан-чирїнзер кїр полар, – нандырған Иисус. – ⁶ Кїзїдең төреенї кїзі палазы полча, Худайның Худынаң төреенї, тізен, Худайның палазы полча. ⁷ «Сїрерге хатап Худайдаң төрїрге кирек» теенїме ноға чапсыпчазың? ⁸ Чил* дее, хайда хынча, анда үбүрче. Син аның суулаанын исчезїң, аның хайдаң килчеткенїн паза хайдар парчатханын пїлбїнчезїң. Сах їдөк кїзїнің Худай Худынаң хайди төрїпчеткенїн дее пїлдістїг иде чоохтап пїрерге сидїк.

– ⁹ Хайди їди полар? – сурған Никодим.

– ¹⁰ Син, Израиль үгретчїзї полчадып, аны даа пїлбїнчезїң ме? – нандырған Иисус. – ¹¹ Сынны чоохтапчам сағаа, позыбыс

* ^{3:8} Чил – пу сөс грек тїлїнде кї сөстї таныхтапча: «чил» алай «хут». Аннаңар чил, хутты таныхтап, аның орнына тузаланадыр.

пiлчeткeн нимeдeнeр чooхтaпчaбыc, пoзыбыc кoргeн нимeнi кирeчiлeпчeбic, cipер, тiзeн, пic кирeчiлeпчeткeн нимeнi пocтaрынa чaгын итпинчeзeр. ¹² Мин cipергe чирдeгi нимeлeрдeнeр чooхтaпчaтcам дaа, cipер киртiнминчeтceр, тигiрдeгi нимeлeрдeнeр чooхтaзaм, хaйди киртiнeрзeр? ¹³ Тигiрдe нимe пaрын кoрeргe пip дeе кiзi aндaр cыxпaан. Чe тигiрдe чуртaпчaтxан Кiзi Oолгы чир yстyнзeр тyс килгeн. ¹⁴⁻¹⁵ Чылaнфa ызыртxан кiзилeр oлбeс yчyн, чис чылaнзaр кoрзiннeр тiп, Moиceй чистeн идилгeн чылaнны хуу чaзыдa, aғacxa хaзaп, кoдip салғaн*. Сaх иди, Кiзi Oолгынa киртiнчeткeн кiзилeр oлбeзiннeр, мoгi чуртaстығ^c ползыннaр тiп, Aны, aғacxa хaзaп, кoдip салaрфa кирeк*.

¹⁶ Худaй, прaй кiзилeргe тyң хынғaннaнaр, Пoзының чaлгыc Oолгын дaа oлiмгe ыcxaн. Иди ызып, Oолгынa киртiнчeткeн полғaн нa кiзeе oлбeскe, мoгi чуртaстығ полaрфa oндaй пиргeн. ¹⁷ Худaй Пoзының Oолгын чaргы идeргe нимeс, чe прaй кiзилeрнi aрaчылирфa ыcxaн. ¹⁸ Худaйның чaлгыc Oолгынa киртiнчeткeн кiзi чaрғылaтыртпинчa, чe киртiнминчeткeн кiзi, тiзeн, киртiнмeeнi yчyн, чaрғылaтырт салғaн. ¹⁹ Hoғa oлaр чaрғылaтыртxаннaр? Чир-чaлбaхxa Чaрых килгeн, чe кiзилeрнiң иткeн кирeктeрi чaбaл полғaннaнaр, oлaр хaрacxaа Чaрыхтaң aртыx хынғaннaр. ²⁰ Чaбaл нимe итчeткeн кiзi Чaрыхты xырт кoрчe, иткeн кирeктeрi чaбaлдaнaр, oлaрны илeзинe cығaрбacxa тiп, Чaрыхxa чaгын кipбинчe. ²¹ Чe cын нимe итчeткeн кiзi, Худaйның пoлызиинaң итчeткeнiнeнeр, чaхcы нимeлeр илe ползын тiп, Чaрыхxa cығaдыр.

Иоанн Иисустаңар чоохтапча

²² Aның coондa Ииcyс, Пoзының yгрeнчилeринeн хaдa Иeрycaлим caардaң cығып, Иудeй чириндeгi пip aалзaр пaрыбызып, aндa oлaрнaң хaдa чуртaп, кiзилeрнi кipecкe тyзipгeн. ²³ Иоaнн, тiзeн, Сaлим caарның хыриндaғы Энон тiп пip oрындa cyғ кoп полғaннaнaр, кiзилeрнi aндa кipecкe тyзipгeн. Кiзилeр, aндaр килiп, кipecкe тyсчeнeр. ²⁴ (Oл тyстa Иоaнны хaрибгe чaпxлaлaх полғaннaр.)

* 3:14-15 Чис чылaннaнaр чooхтaнaр кoр Пурунғы Moлчaғдaғы «Caннaр» (Числa) киндeзи 21:4-9.

* 3:14-15 Ииcyстың кoни чooғы 15-чi aлaй 21-ғы cтихтe тooзылчa.

²⁵ Пiрсiнде Иоанның үгрeнчiлерi иудейлернең посты арығланчaн кибiрдеңер талас сыхханнар. ²⁶ Олар, Иоаннзар килiп, ағаa чоохтааннар:

– Үгретчi, синнен хада Иордан суғның хазында полған Кiзiнi – син Аннаңар киречiлеен полғазың – сағызыңа кирчезiң ме? Ол амды кiзiлернi киреске тiзiрче, прайзы Андар парча.

– ²⁷ Худай пирбезе, кiзi поэна пiр дее ниме ал полбас, – нандырған Иоанн. – ²⁸ Сiрер постарың «Мин Мессий-Христос нимеспiн, че Худай минi Аннаң пурун ысхан» тiп чоохтаанымa киречiзер. ²⁹ Хоных хончатхан оол тойның өөн кiзiзi полча, арғызы, тiзең, хости турып, аны исчеткенiне өрiнче. Мин дее iди өрiнчем. ³⁰ Амды Иисусха аннаң андар улуғдаң улуғ полып одыраға кирек, мағаa, тiзең, чабыс полып одыраға.

³¹ Тигiрдең килчеткен Кiзi прайзынаң пöзiк. Чирде төреен кiзi, тiзең, чирдегөк кiзiлер осхас, оларох чiли чоохтанча. Худайдан килчеткен Кiзi, тiзең, прайзынаң пöзiк. ³² Ол Позы көрген-искен нимеденер чоохтапча, че Аның чооғына пiр дее кiзi киртiнминче. ³³ Аның чооғына киртiнчеткен кiзi поэның киртiнiзiнен Худай сөстерiнiң сын полчатханын таныхтапча. ³⁴ Худай Позының Худын синебин пирчеткенненер, Худай ысхан Кiзi Аның сөзiн чоохтапча. ³⁵ Пабазы, Оолғына хынып, Ағаa прай үлгүзiн пирiбiскен. ³⁶ Худайның Оолғына киртiнчеткен кiзiнiң мөгi чуртазы пар; Худайның Оолғына киртiнминчеткен кiзiнiң, тiзең, андағ чуртазы чоғыл, че Худайның хатығланғаны ағаa чидер.

Иисус самар ипчiнең чоохтасча

4 Иисустың үгрeнчiлерi Иоанның үгрeнчiлерiнен хай-хай көп полып одырчатханнаңар паза көп кiзiнi киреске тiзiрчеткенненер чоохтар фарисейлерге чит парғаннар. ² (Итсе-де, Иисус Позы киреске тiзiрбечен, Аның үгрeнчiлерi тiзiрчеңнер.) ³ Иисус, фарисейлерденер пiл салып, Иудей чирiн таста, хатап Галилей чирiнзер пар сыххан. ⁴ Ағаa Самар чирiнче иртерге кирек полған. ⁵ Иисус Самар чирiндегi Сихарь саарға читкен. Ол саар Иаковтың* хачан-да Иосиф оолғына пирген чирнiң хыринда полған. ⁶ Анда «Иаковтың хутуғы» тiп адалчатхан хутух пар полған. Иисус, чолдаң майых парып, хутух хыринда одыр салған. Күн ортызы полған.

* 4:5 Иаков – Авраамның пархазы, еврей чонның өбекелерiнiң пабазы.

⁷ Пир самар ипчи суға килген.

– Суғ ізерге пир Мағаа, – теен ағаа Иисус.

⁸ Аның үгренчилери саарзар чичең ниме аларға парыбысхан полғаннар.

– ⁹ Син, иудей полчадып, миннең, самар ипчиден, суғ ізерге сурынчазың ма? – нандырча Ағаа самар ипчи.

Иудейлер самарларнаң пир ідіснең тузаланмачаңнар*.

– ¹⁰ Худай кизилерге ниме пирерге итчеткенін паза Кемнің сағаа «Суғ ізерге пир Мағаа» тіпчеткенін, пілбинчезің. Че пілген ползаң, позың Аннаң тіріг суғны сурарчыхсың. Ол сағаа аны пирерчик, – нандырған Иисус.

– ¹¹ Пигім, синің сустып алчаң ідізің чоғыл. Хутух, тізең, тирен. Хайдаң Синде тіріг суғ полар? ¹² Иаков пабабыс пу хутухты піске пирген. Ол позы даа, палалары даа, маллары даа мыннаң ісчеңнер. Син аннаң даа улуғзың ма? – тіпче ипчи.

– ¹³ Пу суғны ісчеткен полған на кизи хатап сухсап парар. ¹⁴ Че Минің пирер суумны іскен кизи хачан даа сухсабас. Минің пирер суум аның істінде мөги чуртас пирчеткен хара суға айлан парар, – нандырған Иисус.

– ¹⁵ Пигім, пир мағаа ол суғны. Андада мин хачан даа сухсабасын, пу хутухсар даа килерге кирек чох полар мағаа, – тіпче ипчи.

– ¹⁶ Парып, ирінни пеер хығыр кил, – тіпче Иисус.

– ¹⁷ Минің ирім чоғыл, – нандырча ипчи.

– Син, ирім чоғыл тіп, орта чоохтадың. ¹⁸ Син пис хати ирге парғазың. Ам синнең хада чуртапчатхан кизи дее синің ирін нимес. Анзын син орта чоохтадың, – тіпче Иисус.

– ¹⁹ Пигім, көрчем, Син ухаанчы полтырзың. ²⁰ Пістің пабаларыбыс пу тағның үстүнде Худайға пазырчаннар, сірер, иудейлер, тізең, Худайға пазырчаң орын Иерусалимде тіп үгретчезер, – нандырча ипчи.

– ²¹ Киртін Мағаа, Пабама пу тағның үстүнде дее, Иерусалимде дее пазырбас тус килер, – чоохтапча Иисус. – ²² Сірер, самарлар, кемге пазырчатханнарыңны пілбинчезер, піс, тізең, иудейлер, Арачылағчы^с пістең сығардаңар, кемге пазырчатханыбысты,

* ^{4:9} «Иудейлер самарларнаң пир ідіснең тузаланмачаңнар» сөстерні «Иудейлернең самарларның араларында палғалыс чох полған» тіп тілбестирге дее чарир.

пiлчебiс. ²³Че килер андаг тус, ол чит тее килдi полар, хачан сыннаң Пабама киртiнчеткен кiзiлер, Пабамны пiлiп алып, Позына чүректерiнде пазырарлар. Иди кiзiлер Пабама Аның кöңнi хоостыра пазырарлар. ²⁴Худай – Хут полча, Аның ит-сöөгi чоғыл. Аннаңар Пабама киртiнчеткеннер, Аны пiлiп алып, Позына чүректерiнде пазырарға киректер.

– ²⁵Мин пiлчем, Мессий-Христос килер. Ол, килiп, пiске прай ниме искир пирер, – тiпче ипчi.

– ²⁶Ол – «Минмiн»^c, синнең чоохтасчатхан Кiзi, – нандырча Иисус.

²⁷Иди теен туста, Аның үгренчiлерi нандыра айлан килгеннер. Иисустың ипчiнен чоохтасчатханына таңнап парғаннар. Че оларның пiрдеезi «Сағаа пу ипчiдең пiрее ниме кирек пе?» алай «Ноға Син пу ипчiнең чоохтасказың?» тiп сурбаан Иисустаң.

²⁸Ипчi, тiзең, суғ хапчаң идiзiн халғыс салып, саарзар парып, кiзiлерге чоохтаан:

– ²⁹Минiң ниме иткенiмнi мағаа прай чоохтап пирген Кiзiнi, парып, кöр килiнер. Ол Мессий-Христос полбазың?

³⁰Кiзiлер, саардаң сығып, андар парғаннар.

³¹Үгренчiлерi, тiзең, ипчi саарзар парыбысхан туста Иисустаң сурынғаннар:

– Үгретчi, азыранып ал.

– ³²Минiң сiрер пiлбинчеткен чиизiм пар, – нандырған Иисус.

³³Үгренчiлерi пос алынча чоохтасханнар:

– Пiреезi Ағаа чiчең ниме ағыл пирдi бе?

– ³⁴Минi ысхан Пабамның кöңнiн толдырып, Аның киреен ит салары Минiң чиизiм полча, – нандырча Иисус.

– ³⁵Ас кизерiне ам даа төрт ай халды тiпчезер нимес пе? Че Мин сiрерге тiпчем, хыралар, хазарып, кизерге чит пардылар. Кöринер пеер килчеткен кiзiлерзер. Олар кизерге чит парған хыраларға тöйй ниместер бе? ³⁶⁻³⁷Орта тiпчелер: «Пiрсi таарыпча, паза пiрсi ас кисче». Асты таарыпчатханы даа, кискенi дее хада öринзiннер тiп, хыра кисчеткеннер тоғыстары үчүн төлег алчалар, чыылған ас – кiзiлер – тiзең, мөгi чуртас алчалар. ³⁸Мин сiрернi постарың таарыбаан асты кизерге ысхам. Анда пасхалары тоғынғаннар, сiрер, тiзең, оларның тоғыстарынаң тузаланғазар.

³⁹Самар ипчi «Иисус минiң ниме иткенiмнi прай чоохтап пирген» теенде, Сихарь саарда самарлардаң көп кiзi Иисусха киртiнiп пастаан. ⁴⁰Аннаңар самарлар, Иисуссар килiп, Аны

постарында полып аларға сурынғаннар. Иисус анда ікі күнге халған. ⁴¹Аның үгредин истіп, улам көп самар кізілер киртін сыххан.

— ⁴²Ам синің сөстерің хоостыра ла нимес, че поэбыс истіп паза Аның чир-чарыхтың сын Арачылағчызы Мессий-Христос полчатханын піліп алып, киртінчебіс, — тееннер олар пайаағы ипчее.

Иисус пөзік устағчының оолғын имнепче

(Мф 8:5-13; Лк 7:1-10)

⁴³⁻⁴⁴Ікі күн ирткен сонаң, Иисус, Сихарь саардаң сығып, «Ухаанчы поэның чирінде улуғлатпинча» тіп, Галилей чирінзер пар сыххан. ⁴⁵Иисус Галилей чирінзер килгенде, Галилейлер, Иерусалимдегі үлүкүнде полып, Иисустың прай иткен немелерін көргенненер, амды Аны чылығ удурлааннар.

⁴⁶Иисус пазох Галилей чиріндегі Кана аалзар килген, ол анда хачан-да суғны арағаа айландырған. Ол туста Капернаумда пір пөзік устағчының оолғы ағырчатхан. ⁴⁷Ол оолның пабазы, Иисустың Иудей чирінең Галилей чирінзер килгенін истіп, Иисуссар парып, Аны поэның ибінзер хығырып, үрир пазы чатчатхан оолғын имнебізерге сурынған.

— ⁴⁸Сірер, танығлар паза хайхастар көрбеенде, киртінмесер, — нандырған Иисус.

— ⁴⁹Хан-пигім!^с Оолғым үреелекке, кил пар, — сурынча устағчы.

— ⁵⁰Нан, синің оолғың хазых, — тіпче Иисус.

Аның сөстеріне киртініп, ол устағчы наныбысхан. ⁵¹Чолда ағаа сүмекчіннері учурап парғаннар.

— Оолғың хазыхтан парған, — чоохтааннар ағаа олар.

— ⁵²Ноо туста ағаа чаксы полыбысхан? — сурған ол сүмекчіннерінен.

— Кичее күнөрте, читі час* тузында, тудан ағырии аны поэйтхан, — нандырғаннар олар.

⁵³Пабазы сах ол туста Иисустың «Синің оолғың хазых» теенін сизін салған. Мының соонда оолның пабазы даа, ибдегілері дее, прайзы киртін сыххан. ⁵⁴Іди Иисус, Иудей чирінең Галилей чирінзер айлан киліп, ікінчі хайхазын иткен.

* ^{4:52}Гректернің «читі час» теені пістің ондайда пір часха килісче.

Иисус пас чөр полбинчатхан кизіні имнебісче

5 Аның соонда иудейлер үлүкүні полған. Иисус Иерусалимзер килген. ²Иерусалимде «Хой Хаалхазы» хыринда үстү чабых пис коридорлығ, еврей тілінең «Вифезда» тіп адалчатхан чуунчан орын пар полған. ³⁻⁴Ол коридорларда харах чох, ахсах, пас чөр полбинчатхан уғаа көп ағырығ кизілер чатханнар. Худай ангели, чуунчаң орынзар пірее-пірее түзіп, суғны пулғабыс турчаң. Иди пулғалған суға иң пурун кірген кизі хайдағ даа ағырығдаң чазыл парчаң. Аннаңар ағырығ кизілер суғның чайхаларын сағааннар. ⁵Оларның аразында отыс сигіс чыл ағыр париған кизі полған. ⁶Иисус, ол кизінің чатчатханын көріп паза үр ағыр париғанын піліп, сурған:

– Хазыхтанып аларың килче бе?

– ⁷Йа пигім, че суғ, наа ла пулғалып, чайхалып пасталған туста мині суға кирчен кизі чоғыл. Мин андар читкенче, пасхазы миннең пурун кірібісче, – нандырған ағырығ кизі.

– ⁸Тур, төзеен алып, пас чөр, – тіпче ағаа Иисус.

⁹⁻¹⁰Ол кизі сах андох чазыл парған. Төзеен алып, парыбысхан.

Пу кирек, тізең, субботада, тынанчаң, пір дее тоғыс итпечен күнде полғаннаңар, иудейлер чазылған кизее тееннер:

– Пуўн суббота, аннаңар сағаа төзеенні апарарға чарабас.

– ¹¹Мині имнеен Кизі мағаа «Төзеен алып, чөр» теен, – нандырған чазылған кизі.

– ¹²Кемдір ол, сағаа «Төзеен алып, чөр» теен кизі? – сурғаннар ол кизіден.

¹³Иисус анда турған кизілернің аразында чіт парыбысханнаңар, имненіп алған кизі Аның кем полғанын пілбеен.

¹⁴Соонаң Иисус ағаа храмда тоғас парған.

– Амды син чазыл пардың. Мыннаң мындар улам хомай пол парбас үчүн, паза чазых итпе, – чоохтанған ағаа.

¹⁵Ол кизі, иудейлерзер парып, аны имнеен кизі Иисус полча тіп чоохтап пирген. ¹⁶Иудейлер, андағ нимелерні субботада итчекені үчүн, Иисусты, өдірібізерге идіп, сүріс сыхханнар.

¹⁷Иисус, тізең, оларға теен:

– Пабам тынағ чох тоғынча. Мин дее идөк тоғынчам.

¹⁸Иудейлернің Иисусты, субботадаңар чахығны сайбааны ла үчүн нимес, че Худайны Пабам тіп адааны паза Позын Худайнаң тиннеені үчүн, өдірерлері уғаа килген.

Чуртас пирчеткен Иисус

¹⁹ Иисус иудейлерге піди чоохтанған:

– Сынны чоохтапчам сірерге, Оолғы Пабазының иткен киректерін көрбеен полза, Позы алынча пір дее ниме ит полбасчых. Пабазы итчеткен нимені Оолғы даа идедір. ²⁰ Пабазы, Оолғына хынып, Позының итчеткен нимелерін прай Ағаа көзітче. Сірерні хайхадар үчүн, Ол Ағаа мыннаң даа улуғ нимелер көзідер. ²¹ Хайди Пабазы өліглерге, тірлдіріп, чуртас пирче, Оолғы даа, кемге пирерге хынза, ағаа чуртас пирче. ²² Пабазы Позы пір-деезін чарғылабинча, че чарғылачаң үлгүні прай Оолғының хольна пир салған. ²³ Пу ондайнаң прайзы, Пабазын хайди улуғлапчалар, сах іди Оолғын улуғлазыннар. Оолғын улуғлабинчатхан кізі Аны ысхан Пабазын даа улуғлабинча.

²⁴ Сынны сірерге чоохтапчам, Минің сөзім исчеткен паза Мині ысхан Пабама киртінчеткен кізі, мөгі чуртастың полпып, чарғы алнында турбин, өлімзер апарчатхан чолдаң хыйа сығып, аннаң андар чуртап одыраp. ²⁵ Сынны сірерге чоохтапчам, өліглернің Худай Оолғының үнін исчең, паза, аны истіп, тіріл килчен тус чагдап одыр, ол чит тее килді полар. ²⁶ Хайди Пабазы Позы чуртастың хара-суу полча, Оолғына даа Позына чуртастың хара-суу поларға ондай пирген. ²⁷ Ол Кізі Оолғы полчатханнаңар, Пабазы Ағаа чарғы итчең үлгү пирген. ²⁸ Пу нимее хайхабаңар. Сыраттарда чатчатханнар прайзы Кізі Оолғының үнін ис салар тус килче. ²⁹ Чахсы ниме иткеннері чуртирға тірілерлер, че хомай ниме иткеннері чарғылардаға тур килерлер.

Иисустаңар киречілеені

³⁰ Мин Позым хынғанни пір дее ниме ит полбинчам. Хайди исчем, ідөк чарғылапчам. Минің чарғым орта. Мин Позымның көңнімче пір дее ниме идерге күстенминчем, че Мині ысхан Памның көңнінең итчем.

³¹ Мин Позымнаңар киречілезем, Минің киречілеенімнің күзі чох полар. ³² Миннеңер чоохтапчатхан пасха киречі* пар, аның Миннеңер чоохтааны сын полчатханын пілчем. ³³ Сірер Иоаннар кізілерні ысхазар, ол Миннеңер сынны чоохтаан. ³⁴ Итсе-де

* 5:32 «Пасха киречі» сөстер кіреске түзірчең Иоанны даа, Худайны даа таныхтапча поларлар.

Мағаа кизіден киречилес пір дее кирек чоғыл, сирернің арачыланып аларларың үчүн, чоохтапчам. ³⁵Иоанн, күйіп, чарыпчатхан сивечи осхас полған, сирер аның чариин өрчилиг удурлаазар, че ол үр нимеске полған. ³⁶Миңде, тізең, Иоанның киречилеенинен дее улуғ киречилес пар: Пабам Мағаа итчең нимелер пирген, оларны толдырчатханым Пабамның Мини ысханын таныхтапча паза киречилепче. ³⁷Мини ысхан Пабам даа Позы Минненер киречилепче. Сирер Аның үнін хачан даа испеезер, сырайын хачан даа көрбеезер. ³⁸Сирер Аның ысхан Кизизіне киртінминчезер, аннаңар аның сөзі дее чүректерінде халбинча. ³⁹Сирер Худай Пичиинде мөгі чуртас таап аларға ізенчезер, аннаңар оларны үгречезер. Оларда даа Минненер пазылча. ⁴⁰Че мөгі чуртасты алып аларға Минзер килерге хынминчазар.

⁴¹Мағаа кизілернің махтааны кирек чоғыл. ⁴²Мин сирерні пілчем, сирерде Худайға хыныс чоғыл. ⁴³Мин пеер Пабамның үлгүзінең килгем, че сирер Мини чағын итпінчезер. Пасхазы, тізең, позы алынча даа килзе, сирер аны постарына чағын кирчезер. ⁴⁴Хайди сирер Мағаа киртінерзер?! Чалғыс Худайдаң пирілген сабланысты аларға күстенмин, постарыңның аразында ла пірсі пірсінең сабланысты алчатсар, хайди сирер Мағаа киртінерзер?! ⁴⁵Пабамның алнында Мин сирерні пыролим тіп сағынманар. Сирернің ізенчеткен Моисейлерің сирерні пыролим. ⁴⁶Сирер, Моисейге киртінген ползар, Моисей позының Чахиинда Минненер пасханнаңар, Мағаа даа киртінерчіксер. ⁴⁷Сирер, аның пасхан нимелеріне киртінминчетсер, Минің сөстеріме хайди киртінерзер?

Иисустың нис муң кизіні тосхырғаны

(Мф 14:13-21; Мк 6:30-44; Лк 9:10-17)

6 Аның соонаң Иисус, Галилей көлін кизіп, Тивериад саарның чирлерінзер парған. ²Көп кизі, Иисустың ағырыг кизілерні хайхастыг имнебісчеткенін көріп, аның соонча парған. ³Иисус, тағзар сығып, анда үгречілерінен хада одыр салған. ⁴Иудейлернің Пасха тіп үлүкүні чагдапчатхан.

⁵Иисус, пазын көдіріп, Позынзар алдыра көп кизінің килчеткенін көр салған.

– Пуларны азырирға халас хайдаң алчаң? – сурған Иисус Филипптен.

⁶Иисус пу сөстерні, Филиппті сыныхтирға тіп, чоохтанған. Че Позы нисе идерін пілген. ⁷Филипп Ағаа нандырған:

– Пуларнын полғанына ла көмес тее халас пирер үчүн, ікі чўс динарий* дее читпес.

⁸ Аның үгренчілерінің паза пірсі, Симон-Пётрның Андрей харындазы, Иисусха чоохтаан:

– ⁹ Мында пір оолағаста астаң иткен пис халас паза ікі палығас пар. Че пу чиис мынча чонға хайдаң чидер?

– ¹⁰ Чоохтаңар оларға: одырзыннар, – теен Иисус.

Ол чирде от халын өсчеткен, чон андар одырған. Оларның аразында пис муңча ир кізі полған. ¹¹ Иисус, халасты алып, Худайға алғызын читіріп, үгренчілеріне үлеен. Олар, тізең, одырчатхан чонға пиргеннер. Палыхты ідөк полғанына ла нинче хынғанча пиргеннер. ¹² Кізілер тос парғанда, Иисус үгренчілеріне чоохтанған:

– Артхан чиисті, тик парбазын тіп, чыып алыңар.

¹³ Пис халаснаң азыранған кізілердең халған кизектерні чығанда, он ікі түүске толдыра халас чыыл парған. ¹⁴ Андада, Иисустың иткен хайхазын көр салып, кізілер тееннер:

– Пу сыннаң даа чир үстүне килерге салылған ухаанчы* полтыр.

¹⁵ Иисус кізілернің Позын, тудып алып, күснең иудейлернің ханы идерге итчеткеннерін піл салып, хатап тағларзар чалғызан парыбысхан.

Иисус суғча чөрче

(Мф 14:22-27; Мк 6:45-52)

¹⁶ Иир пол парғанда, Аның үгренчілері көлзер ин килгеннер. ¹⁷ Анаяң көл озариндағы Капернаум саарзар алдыра, кимее одырып, чўс сыхханнар. Харасхы пол парған, че Иисус оларзар килбеен. ¹⁸ Көл, хазыр чилнің үбүрчеткеніне, салғахтан сыххан. ¹⁹ Олар, чибіргі пис-отыс стадийче* ырах чўс парыбызып, Иисустың суғча пас париғанын паза кимезер чағыннап килигенін көр салып, хорых парғаннар. ²⁰ Че Иисус оларға теен:

– Хорыхпаңар, Минмін.

²¹ Олар Аны кимезер одыртып аларға иткеннер, че сах андох киме олар чўс париған чарға чит килген.

* ^{6:7} Ікі чўс динарий – гректернің читі айның чал ахказын таныхтачан.

* ^{6:14} Ухаанчы – ол туста иудейлер Мессий-Христостың килеріненер чарлир ухаанчыны сағыпчатханнар. Аннаңар көр Пурунғы Молцағдағы «Чакығны хатап чарлааны» (Второзаконие) киндезі 18:15, 18.

* ^{6:19} Гректернің 25–30 стадий пис-алты километрче полча.

Иисус Христос – чуртас пирчеткен халас

²² Пазағы күн көлнің тигі саринда халған чон үгрөнчлернің, чалғыс ла кимее одырып, Иисус чох чүс парыбысханнарын піл салған. Иисустың үгрөнчлерінең хада кимее одырбаанын паза анда ол кимеден пасха киме халбаанын піліп алғаннар. ²³ Олох туста пасха кимелер, Тивериад саардаң киліп, Хан-пиг Худайны халас үчүн алғыстаан паза чон азыранған чирнің хыринда турыбысханнар. ²⁴ Чон, Иисустың даа, үгрөнчлерінің дее мында чох полғаннарын көріп, Аны тілирге, кимелерінзер одырып, Капернаумзар парыбысхан. ²⁵ Анаң көл озаринда Иисусты таап алып, Аннаң сурғаннар:

– Үгретчи! Син пеер хачан килдің?

²⁶ Иисус оларға нандырған:

– Сынны сіерге чоохтапчам, сіерер, Минің хайхастарымны піліп алған үчүн нимес, че халас чіп, тосхан үчүн, Мини тілепчезер. ²⁷ Сіерер ардап парчатхан чиис үчүн нимес, че мөгі чуртас пирчеткен чиис үчүн тоғынарға күстеніңер. Кізі Оолғы, Агаа Худай-Пабазы үлгү пиргенненер, ол чиисті сіерге пир полар.

– ²⁸ Худай пістең сағыпчатхан киректерні идер үчүн, піске ние идерге кирек? – сурғаннар Иисустан.

– ²⁹ Худайның сіердең сағыпчатхан кирее Аның ысхан Кізі Оолғына киртінері полча, – нандырған Иисус.

– ³⁰ Піс, көріп, Сагаа киртінер үчүн, хайдағ хайхас ит пирерзің? – пазох сурғаннар кізілер. – ³¹ Пістің пабаларыбыс хуу чазыда манна* чееннер. «Ол оларға азыранарға тигірдең халас пирген» тіп пазыл парған аннаңар Худай Пічиинде.

– ³² Сынны сіерге чоохтапчам, тигірдең халасты сіерге Мойсей пирбеен, че амды Минің Пабам сын халасты сіерге тигірдең пирче. ³³ Худайның халазы, тигірдең түзіп, чир-чалбахтағы кізілерге чуртас пирчеткен халас полча, – теен Иисус.

– ³⁴ Хан-пиг, піске сыбыра андағ халасты пир тур, – тееннер кізілер.

– ³⁵ Мин чуртас пирчеткен халаспын. Минзер килчеткен кізінің хачан даа азыранары килбес паза Магаа киртінчеткен кізі хачан даа сухсабас. ³⁶ Че Мини көрген дее ползар, Магаа

* ^{6:31} Манна – ол кічичек тоғылах тамах. Худай, Израиль кізілері хуу чазыда полғанда, ирген сай оларға аны пирчен.

киртінминчезер тіп, чоохтаам сірерге. ³⁷Пабамның Мағаа пирчеткен кізілері прайзы Минзер килерлер. Минзер килчеткен кізіні Позымнан хыйа сүрбеспін. ³⁸Мин тигірдең, Позымның қөн-німні толдырарға нимес, Мині ысхан Пабамның қөннің толдырарға килгем. ³⁹Мині ысхан Пабамның қөнні, тізең, мындағ: Аның Мағаа пирген кізілерін, чідірбин, түгенчі күнде^c прай тірілдір саларға. ⁴⁰Мині Ысханның қөнні мындағ: Худайның Оолғын көрчеткен паза Ағаа киртінчеткен полған на кізі мөгі чуртастығ ползын. Мин дее аны түгенчі күнде тірілдір саларбын, — нандырған Иисус.

⁴¹«Мин тигірдең түскен халас полчам» тіп чоохтанғанына чөпсінмин, иудейлер Иисустанар постарының аразында піди чоохтасханнар:

— ⁴²Пу Иосифтің оолғы Иисус нимес пе зе? Аның пабазын паза ічезін піс таныпчабыс, ноға ол піске «Мин тигірдең түскем» тіпче?

⁴³Иисус оларға нандырған:

— Пос аразында чоохтас чөрбеңер. ⁴⁴Мині ысхан Пабам пірее кізіні мағаа чағдатпаза, ол кізі мағаа чағын кір полбас. Минзер килген кізіні, тізең, түгенчі күнде тірілдірербін. ⁴⁵Ухаанчылар піди пасханнар: «Худай оларның полғанын на үгрет салар». Пабамны искен паза Аннаң үгренип алған кізінің полғаны ла Минзер киледір. ⁴⁶Иди үгренип алғаны Пабамны көргенін таныхтабас. Худайдаң килген Оолғы ла Пабазын көрген. ⁴⁷Сынны чоохтапчам сірерге, Мағаа киртінчеткен кізі мөгі чуртастығ поладыр. ⁴⁸Мин чуртас пирчеткен халаспын. ⁴⁹Сірернің пабаларың, хуу чазыда манна чеен дее ползалар, кізілерөк чили үрееннер. ⁵⁰Че тигірдең түсчеткен халас андағ нимес, аны чеен кізі өлбес. ⁵¹Худайдаң түсчеткен тигірдегі тіріг халас Минмін. Пу халасты чіпчеткен кізі мөгі чуртастығ полар. Минің пирер халазым Минің ит-сөөгім полча. Мин аны чир-чалбахтағы кізілернің чуртастары үчүн пирибізербін.

⁵²Андада иудейлер постарының аразында талас сыхханнар:

— Хайди пу кізі поэның ит-сөөгін піске чиирге пир полар?

⁵³Иисус оларға чоохтаан:

— Сынны чоохтапчам сірерге, Кізі Оолғының ит-сөөгін чібезер паза Аның ханын іспезер, сірер мөгі чуртастығ полбассар. ⁵⁴Минің ит-сөөгімні чіпчеткен паза ханымны ісчеткен кізі мөгі чуртастығ полар. Мин аны түгенчі күнде тірілдір саларбын. ⁵⁵Минің ит-сөөгім — сын ас-тамах, ханым — сын ісчең суғ. ⁵⁶Минің

ит-сөөгүмнү чіпчеткен паза ханымны ісчөткөн кизи Минде полча, Мин, тізең, анда поладырбын. ⁵⁷Тіріг Пабам Мини ысхан, Анын сылтаанда Мин чуртапчам, сах іди Мини чіпчеткен кизи Минин сылтаамда чуртир. ⁵⁸Тигірдең түскөн халас өбекелернің чеен халазы осхас нимес, өбекелерібіс оларға пирілген халасты чееннер, че соонаң үрееннер. Че пу халасты чеен кизи мөгі чуртас-тыг полар.

⁵⁹Иисус пу сөстерні Капернаумдагы синагогада^c үгретчөдіп чоохтаан.

Иисустың чооғын истіп, үгрөңчөлері ікі чара парчалар

⁶⁰Анын үгрөңчөлерінің аразында көп кизи, мыны истіп, чоохтасхан:

– Хайдаг аар сөстер! Кем мыннаң чарас полар?

⁶¹Че Иисус, үгрөңчөлерінің нимее чөпсінминчөткөннерін піліп, оларға теен:

– Пу сөстер сірерні изи чөхтандырчалар ба? ⁶²Кизи Оолғынын алындөх полған чирінзер хатап көдіріл париганын көр салзаңар, хайди поларзар? ⁶³Худай Худы ла чуртасты пирче, мында кизінің күзи чоғыл. Минің чоохтапчатхан сөзім чуртас пирчөткөн Худайның Худы полча. ⁶⁴Че сірернің аранарда киртінминчөткөннер парлар.

Иисус, Позына киртінминчөткөннерні паза Позын садыбызар кизіні пастабөх пілгеннер, мыны чоохтаан. ⁶⁵Анаң Ол хөсхан:

– Аннаңар сірерге чоохтапчам, Пабам ондай пирбөзе, Минзер пірдеезі кил полбас.

⁶⁶Ол тустаң сығара үгрөңчөлернің аразында көп кизи, Иисустаң хыйа улыбызып, Аннаң хада паза чөрбөен.

⁶⁷Иисус он ікі үгрөңчөзінең сурған:

– Сирер чи Миннең хыйа поларға сағынминчазар ба?

⁶⁸Симон-Пётр Ағаа нандырған:

– Хан-пигібіс! Піс кемзер парарбыс? Синде мөгі чуртас пирчөткөн сөстер пар. ⁶⁹Синің Мессий-Христос, тіріг Худайның Оолғы полчатханыңны піліп алғаныбыстанар, Сағаа киртінчөбіс.

– ⁷⁰Мин сірерні, он ікі үгрөңчөні, таллап, алғаам нимес пе зе? Че сірернің пірсі сайтанның^c нымысчызы, – нандырған Иисус.

⁷¹Иди Ол Симон Искариоттың Иуда оолғынаңар чоохтаан. Иуда, он ікі үгрөңчөнің пірсі, Иисусты садыбызарға иткен.

Иисус отахтар турғысчаң пайрамға^с парча

7 Соонаң Иисус Галилей чиринче чөрген. Иудей чиринче, тізең, иудейлер Аны өдір саларға иткеннеріненер, чөрерге хынмаан. ²Иудейлернің отахтар турғысчаң пайрамы^с чағдапчатхан. ³⁻⁴Иисустың харындастары Ағаа тееннер:

– Полған на кізі, позының итчеткен киректерін пасха кізілер пілзін тіп, сағынчатса, ол киректерні харанға итпес. Аннаңар, үгренчілерің дее Синің итчеткен киректеріңні көрзіннер тіп, Иудей чирінзер пар. Пу хайхастарны итчеткенінде, позыңны чир-чалбахха көзіт.

⁵Иисустың харындастары даа Ағаа киртінмееннер.

⁶Иисус оларға нандырған:

– Минің тузым читкелек. Сігерге, тізең, хайдағ даа тус килізер. ⁷Мин, оларның иткен киректері хомай полчатханын чоохтапчатханым үчүн, олар Мині хырт көрчелер, сігерні, тізең, хырт көрбинчелер. ⁸Сігер пу пайрамға парынар, че Минің тузым ам даа читкелектенер, Мин андар сағам парбаспын.

⁹Иди оларға чоохтаныбызып, Иисус Галилей чирінде халған. ¹⁰Харындастары пайрамға парыбысханнарында, Иисус андар парғанох, че чазынып ала парған. ¹¹Пайрамда иудей пастыхтары «Хайда ол?» тіп, Иисусты тілееннер.

¹²Чон аразында Иисустанар көп чоох-чаах парған. Піреелері «Ол чახсы» тееннер, пасхалары, тізең, «Чох, Ол кізілерні алаахтырча» тіп таласханнар. ¹³Че иудей пастыхтарынаң хорығып, пірдеезі Иисустанар истілдіре чоохтанмаан.

Иисус Иерусалимдегі храмда үгретче

¹⁴Пайрам күннерінің ортызында Иисус, храмзар кір киліп, үгреткен.

– ¹⁵Ол, үгренмин дее, Худай Пічиин хайдаң пілче? – чапсааннар иудейлер.

– ¹⁶Пу үгредіг – Мини нимес, Мині ысхан Худайни, – нандырған Иисус. – ¹⁷Аның көңнін толдырарға хынчатхан кізі пу үгредігнің Худайдаң килчеткенін ме алай Минің чоохтааным полчатханын ма хайди дее пілер. ¹⁸Позының сағызын чоохтапчатхан кізі позын көдірерге хынча. Позын ысхан устағчыны көдірерге хынчатхан кізі, тізең, сынны чоохтапча, аның чүреенде пір дее чой нима чоғыл. ¹⁹Сігерге Моисей Чахиин Моисей пирген

нимес пе зе? Иди дее полза, сірернің пірдеенер ол чахығны толдырбинча. Ноо нименің үчүн сірер Мини өдірерге итчезер?

– ²⁰ Істіне айна^с кір парды ба? Кем сині өдірерге итче? – нандырғаннар иудейлер.

– ²¹ Минің пір ле кирек иткеніме сірер прайзыңар чапсыпчазар. ²² Моисей сірерге сүннет^с кибірдеңер чахиин пирген. Сынныңда пу кибір Моисейдең дее нимес, че аның алнындағох өбекелердең килген. Сірер субботада даа, тынанчан, пір дее тоғыс итпечең күнде, оолағастарға сүннет итчезер. ²³ Моисей Чахии сайбалбазын тіп, сірер субботада даа пу кибірні толдырадырзар, ноға мағаа, субботада кізіні имнебіскенім үчүн, тарынчазар? ²⁴ Сірер, кізіні тастынаң көріп, чарғылабаңар, че сын чарғынан чарғылаңар, – чоохтанған Иисус.

Иисус – Мессий-Христос па?

²⁵ Иерусалимдегілернің хай піреелері чоохтанғаннар:

– Пу кізіні өдірерге тілепчелер нимес пе? ²⁶ Көрінер, ол прайзының көзіне үгретче, че пірдеезі ағаа ниме чоохтанминча. Пастытар аның сынап таа Мессий-Христос полчатханын піліп алдылар ба? ²⁷ Піс, тізең, пу кізінің хайдаң килгенін пілчебіс. Мессий-Христос килзе, Аның хайдаң килгенін пірдеезі пілбес.

²⁸ Андада Иисус, храмда үгредіп, тыыда чоохтанған:

– Сірер Мини пілчезер нимес пе? Минің хайдаң килгенімің дее пілчезер нимес пе? Мин Позым ондайынча килбеем. Кем Мини ысхан – Ол Сынға үгретче, Аны сірер пілбинчезер. ²⁹ Мин Аны пілчем, Аннаң килгем, Ол Мини ысхан.

³⁰ Мыны истіп, Иисусты хаап аларға иткеннер. Че Аның тузы ам даа читкелек полғаннаңар, пірдеезі Ағаа теңмеен. ³¹ Турған чонның аразында көп кізі, Ағаа киртініп, чоохтанған:

– Мессий-Христос килзе, пу Кізидең көп хайхастар идер бе ни?

Иисусты тудып аларға харасчалар

³² Фарисейлер Иисустаңар чонда чөрчеткен чоох-чаахтарны искеннер. Аннаңар фарисейлер паза улуғ абыстар нымысчыларын Иисусты тудып аларға ысханнар.

³³ Иисус, тізең, кізілерге чоохтаан:

– Мин, сірернең хада үр полбин, Мини ысхан Пабамзар парарбын. ³⁴ Мини тілирзер, че таппассар. Минің полчатхан чирімзер кил полбассар.

³⁵ Андада иудейлернің пастыхтары пос аразында чоохтасханнар:
 – Хайдағ андағ піс таап полбас чирзер парарға итче полчан?
 Грек чирінде чуртапчатхан иудейлерзер парып, гректерні үгре-
 дерге итче бе таң? ³⁶ «Мині тілирзер, че таппассар» паза «Мин
 полчатхан чирзер кил полбассар?» теені нима полчан ни?

Худайның Худы – Чуртас пирчеткен суғ

³⁷ Пайрамның халғанчы паза иң илбек күнінде Иисус, тура
 хонып, тыыда чоохтанған:

– Сухсапчатхан кізі, Минзер киліп, іссін. ³⁸ Аннаңар Худай
 Пічиінде піди пазыл парған: «Мағаа киртінчеткен кізінің чү-
 реенен чуртас пирчеткен суғлар ах сығарлар».

³⁹ Иисус мыны Худай Худынаңар чоохтаан полған. Ол Хутты
 Иисусха киртінчеткеннер алып алар полғаннар. Ол туста, Иисус
 сабланғалах полғаннаңар, кізілерде Худай Худы чох полған.

⁴⁰ Пу сөстерні искеннернің иледезі чоохтасхан:

– Ол сын ухаанчы полтыр.

⁴¹ Пасхалары тееннер:

– Ол Мессий-Христос.

Че піреелері, талазып, чоохтанғаннар:

– Галилей чирінен Мессий-Христос килер бе? ⁴² «Мессий-Хрис-
 тос Давид^с ханның төлі полар паза Вифлеемде, Давидтің аалын-
 да, төрир» тіп, Худай Пічиінде пазылған нимес пе зе?

⁴³ Іди чон Иисустанар талас сыххан. ⁴⁴ Оларның хай піреелері
 Аны тудып аларға сағынған ползалар даа, пірдеезі Ағаа теңмеен.

Иудей пастыхтары Иисусха киртінминчелер

⁴⁵ Нымысчылар улуғ абыстарзар паза фарисейлерзер нандыра
 айлан килгеннер.

– Ноға аны пеер ағылбадыңар? – сурғаннар фарисейлер паза
 улуғ абыстар.

– ⁴⁶ Хачан даа пірдеезі, Пу Кізі чіли, чоохтанмаан, – нандыр-
 ганнар нымысчылар.

– ⁴⁷ Сірерні дее алаахтыр салды ба ол? – чоохтанғаннар фари-
 сейлер. – ⁴⁸ Пастыхтарның алай фарисейлернің аразынаң піреезі
 ағаа киртінген ме? ⁴⁹ Пу чон Моисей Чахиин пілбинче, аннаңар
 Худай оларны чох идер.

⁵⁰ Фарисейлернің пірсі, хачан-да Иисуссар хараазын килген
 Никодим, фарисейлерге теен:

– ⁵¹Пістің Чахибыс хоостыра, кізіні истіп албаанда, аның ние иткенін піліп албаанда, чарғылирға чарадылбинча нимес пе зе?

– ⁵²Син дее Галилей чирінензің ме? Худай Пічиин хығырып ал, андада пілерзін: Галилей чирінен пір дее ухаанчы килбес, – нандырғаннар фарисейлер.

⁵³Анаң прайзы иблерінзер тарас парыбысхан.

Иисус чазыхтыг ипчінің пырозын тастапча

8 Иисус Елеон тағзар парыбысхан, ²иртен, тізен, пазох храм-зар айлан килген. Прай чон Аныңзар чыылысхан, Иисус, тізең, одырып, оларны үгрет сыххан. ³Ол туста Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер, ирнең оралызып, туттыр салған ипчіні Иисуссар ағыл килгеннер. Анаң аны прайзының алнында турғыс салып, ⁴Иисусха тееннер:

– Үгретчі! Пу ипчіні пасха ирнең тудып алдыбыс. ⁵Моисей позының Чахиинда мындағларны таснаң чоо чаалирға чахаан. Син ние тирзін?

⁶Олар, Иисусты сыныхтап, Аны пыролачаң пірее ние табар үчүн иди чоохтанғаннар. Че Иисус, мөкейіп алып, оларға хайығ салбин, хол салаазынаң чирде ние-де пазып одырған. ⁷Тігілері Аннаң хатаптаң хатап сурастырғлааннарында, оларзар көрібізіп, нандырған:

– Сірернің араңарда хачан даа чазых итпеен кізі пар полза, ол пу ипчізер пурун тас тастазын.

⁸Пазох мөкейіп, чирде пас сыххан. ⁹Олар, пу сөстерні истіп, уйат парып, улуғларынаң пасти халғанчыларына теере соон сүрістіре тарас сыхханнар. Иисустың алнында ол ла ипчі халған. ¹⁰Иисус, пазын көдіріп, ипчіден пасха пірдеезін көр таппин, аннаң сурған:

– Сині пыролапчатханнар хайдалар? Пірдеезі чарғылабады ба сині?

– ¹¹Чох, Хан-пигім, пірдеезі! – нандырған ипчі.

– Мин дее сині пыролабинчам. Пар, чазых паза итпе, – теен Иисус.

Иисус – чир үстүнің Чарии

¹²Иисус пазох кізілерге чоохтанған:

– Мин чир үстүнің Чарии полчам. Минің үгредиимче чуртапчатхан кізі харасхыда чөрбес, аның чуртас пирчеткен Чарии пар полар.

¹³ Андада фарисейлер Иисусха тееннер:

– Позың Позыңнаңар киречілепчезің, киречілеенің сын нимес.

¹⁴ Иисус оларға нандырған:

– Сіерер хайдаң килгенімні паза хайдар парчатханымны пілбинчезер. Мин, тізең, хайдаң килгенімні паза хайдар парчатханымны пілчем. Аннаңар, Мин Позым Позымнаңар киречілепчетсем дее, киречілеенім сын. ¹⁵ Сіерер көрінчеткен не нимелер хоостыра чарғылапчазар, Мин, тізең, пірдеезің чарғылабинчам. ¹⁶ Мин чалғызан нимеспін, Мині ысхан Пабам Миннең хада полчатханнаңар, Мин чарғылазам даа, Минің чарғым орта. ¹⁷ Сіерернің дее Чахиинарда ікі кізінің киречілеені орта полча тіп пазыл парған. ¹⁸ Позым Позымнаңар киречілепчем, Мині ысхан Пабам даа Минненер киречілепче.

– ¹⁹ Синің пабаң хайдадыр? – сурғаннар Иисустан.

– Сіерер Мині дее, Пабамны даа пілбинчезер. Мині пілген ползаңар, Пабамны даа пілерчіксер, – нандырған Иисус.

²⁰ Пу сөстерні Иисус аарлығ сыйыхтар салчаң орынның хыринда, храмда үгретчеткен туста, чоохтаан. Аның тузы читкелек полғаннаңар, пірдеезі Аны тутпаан.

Иисус киртінминчеткен иудейлерні сизіндірче

²¹ Иисус оларға пазох чоохтаан:

– Мин парирбын. Сіерер Мині тілирзер, че чазыхтығ үрирзер. Мин парчатхан чирзер сіерер чит полбассар.

²² Аны истіп, иудейлер чоохтасханнар:

– Ол позы позына хол салыныбызарға итче бе таң? Ноға ол «Мин парчатхан чирзер чит полбассар» тіпче.

²³ Иисус оларға нандырған:

– Сіерер чирдензер, Мин, тізең, тигірденмін. Сіерер пу чир-чалбахтаңар, Мин, тізең, пу чир-чалбахтаң нимеспін. ²⁴ Аннаңар Мин сіерерге, чазыхтығ үрирзер тіп чоохтаам. «Мин Минмін» тее-німе киртінмезер, чазыхтығ үрирзер!

– ²⁵ Кемзің син? – сурғаннар андада Иисустан.

– Иң пастабох сіерерге, позымны адап, чоохтаан полғам*, – нандырған Иисус.

* 8:25 «Иң пастабох сіерерге, позымны адап, чоохтаан полғам» сөстер Синадальной Библияда «Тіпчем сіерерге, Мин чир чайалғаннаң сығара полчам» тіп тілбестелчелер.

– ²⁶ Мин сірерденер көп ниме чоохтирчыхпын паза сірерні чарғылирчыхпын. Че Мині ысхан Пабам сын нимее хынчатханаңар, Аннаң искен нимені кізілерге чоохтапчам.

²⁷ Иисус Позының Пабазынаңар чоохтаан, кізілер, тізең, аны піл полбааннар. ²⁸ Иисус аннаң аңдар чоохтаан:

– Кізі Оолғын чирдең өөр көдіріп, хазап салзаңар, андада «Мин Минмін» тіп піліп аларзар. Мин Позым алынча пір дее ниме итпинчем, Пабам үгреткен хоостыра чоохтапчам. ²⁹ Мині ысхан Пабам Миннең хада. Мин сыбыра прай нимені Аның көңнінче иткенімнеңер, Пабам Мині чалғызан тастабаан.

³⁰ Иисус пу нимені чоохтапчатхан туста көп кізі Ағаа киртініп пастаан.

Сайтан – Иисуха киртінминчеткен иудейлернің пабазы

³¹ Анаң Иисус Позына киртін сыххан иудейлерге теен:

– Сіер, сөзімні толдырзаңар, Минің сын үгренчлерім поларзар. ³² Сынны піліп алзаңар, сын киртініс сірерні пос чуртастығ кізілер ит салар.

– ³³ Піс Авраамның^c төлібіс. Піс хачан даа пірдезіне хул полбаабыс. Син ноға «Сіер пос чуртастығ кізілер поларзар» тіпчезің? – тееннер иудейлер.

– ³⁴ Сынны чоохтапчам сіерге, чазых итчеткен полған на кізі, чазыхтың хулы полча, – нандырған Иисус. – ³⁵ Хул турада саңайға халбинча, оолғы, тізең, саңайға халадыр. ³⁶ Оолғы сірерні осхырып алза, андада сіер сыннаң даа пос чуртастығ кізілер пол парарзар. ³⁷ Сіернің Авраам төлі полчатханнарыңны пілчем, че сіер, Минің сөзімні толдырарға хынмин, Мині өдір саларға харасчазар. ³⁸ Мин сіерге Пабамда көрген нимелерні чоохтапчам, че сіер, тізең, сіернің пабанарда көрген нимелерні итчезер.

– ³⁹ Пістің пабабыс Авраам, – нандырғаннар иудейлер.

– Сыннаң Авраамның палалары полған ползаңар, Авраам чіли хылынарчыхсар, – теен Иисус. – ⁴⁰ Че амды сіер Мині, Худайдаң искен сынны чоохтап пирген Кізіні, өдір саларға итчезер. Авраам іди итчең ме? Чох итпечен. ⁴¹ Сіер поэыңарның пабанар иткен чіли итчезер!

– Піс сурас палалар нимеспіс. Пістің Худайдаң пасха Пабабыс чоғыл, – тоғырланғаннар иудейлер.

– ⁴² Мин, Худайдаң киліп, мында полчам. Мин Позым алынча килбеем, Мині Худай ысхан. Аннаңар, Худай сіернің Пабанар

полған полза, сірер Мағаа хынарчыхсар, — нандырған Иисус. —
⁴³ Мин чоохтапчатхан нимені ноға піл полбинчазар? Сірер, Мин чоохтаан нимені истерге сыдап полбинчатханнаңар, піл полбинчазар. ⁴⁴ Пабанар сайтан, сірер аның көңніне кірчеткен нимелерні толдырарға тимдезер. Ол прай ниме наа ла чайалчатхан тустардох кізі өдіреечи полған паза, аның чүреенде Сын чох полғаннаңар, ол Сынның саринда халбаан. Ол чойланчатса, ол өөн поэынаң чоохтанча. Ол чой паза чойның пабазы. ⁴⁵ Мин, тізең, сынны чоохтапчам, аннаңар сірер Мағаа киртінминчезер. ⁴⁶ Сірернің піреенер Минің чазых иткенімні көрген ме? Мин сынны чоохтапчатсам, ноға киртінминчезер Мағаа? ⁴⁷ Кем Худайдан, ол Худайның сөзін исче. Сірер Худайдан нимессер, аннаңар чоох испинчезер.

Иудейлер Иисусты пыролапчалар

⁴⁸ Иудейлер Иисусха чоохтанғаннар:

— Пістің сағаа «Син түүлістіг самар кізің* паза синің істінде айна одырча» тіпчеткенібіс орта нимес пе?

— ⁴⁹ Минде айна чоғыл. Мин Пабамны улуғлапчам, сірер, тізең, Мині улуғлабинчазар, — нандырған Иисус. — ⁵⁰ Мин Позымны сабландырарға итпинчем. Че сабландырчатхан паза чарғылапчатхан Худай пар. ⁵¹ Сынны сірерге чоохтапчам, сөзімні толдырчатхан кізі хақан даа өлбес.

⁵² Иудейлер ағаа теенер:

— Синің істінде айна одырчатханын амды піліп алдыбыс. Авраам паза ухаанчылар үреп парғаннар. Хайди син «Минің сөзімні толдырчатхан кізі хақан даа өлбес» тіпчезің! ⁵³ Син пістің үреен Авраам пабабыстаң даа улуғзың ма? үреен ухаанчылардан даа ба? Син поэыңны кемге санапчазың?

— ⁵⁴ Позымны Позым саблазам, сабланызым пір дее нимее турбас. Минің Пабам сабландырча Мині. Аны сірер Худайыбыс тіпчезер! — нандырған Иисус. — ⁵⁵ Сірер Аны пілбинчезер, Мин, тізең, пілчем. Мин Аны пілбинчем теен ползам, сірерөк осхас чой поларчыхпын. Че Мин Аны пілчем паза Аның сөзін толдырчам. ⁵⁶ Авраам пабанар Минің чир-чалбахха килер күнімні көріп аларына тың өрінген. Аны көріп алып, часкалығ полған.

* 8:48 *Самарлар* — Самар чирінің чуртағчылары. Иудейлер оларны пу харахнаң көрбеченнер. Көр чарыдығылығ сөстікте.

– ⁵⁷Сағаа иліг дее час чоғыл, хайди син Авраамны көргезиң? – сурғаннар Иисустаң иудейлер.

– ⁵⁸Сынны сірерге чоохтапчам, Авраам төреелектөк, «Мин Минмін» полғам, – нандырған Иисус.

⁵⁹Андада иудейлер, Иисусты чоо чаалап саларға тіп, тастар хапханнар. Че Ол, чазыныбызып, храмнаң сыға халған. Кізілер аразынча иртіп, аннаң андар парыбысхан.

Иисус харах чох төреен кізіні имнебісче

9 Иисус, чолча парирып, төрееннең харах чох кізіні көр салған. – ²Ўгретчи! Ноға ол харах чох төреен? Кем чазых иткен, паба-ічезі бе алай позы ба? – сурғаннар Иисустаң ўгретчилері.

– ³Чох, паба-ічезі дее, позы даа чазых итпееннер. Худай, аны имнебізіп, Позының күзін көзідер ўчўн, пу кізі андағ төреен, – нандырған Иисус. – ⁴Мині ысхан Худайның киректерін күн хонғалахха толдырарға кирекпін. Харасхы килир. Ол килзе, пирдеезі пир дее ниме ит полбас. ⁵Сағам Мин пу чир ўстўндеде чирнің Чарии Мин полчам.

⁶Иди тіп, Иисус чирге түкўрибіскен, түкўриинен күлні порап, ол палғаснаң пайаағы кізінің хараан сўртклебіскен. ⁷Анан ағаа теен:

– Пар, Силоам («Ызылған» теені полча) тіп адалчатхан чуунчаң орында сырайыңны чуубыс!

Ол, парып, хараан чууп алып, харағы хазых айлан килген. ⁸Пу кізінің харах чох полғанын алында көрген хончыхтары паза пасха даа кізілер аннаңар чоохтасханнар:

– Пу кіленіп одырчаң кізі нимес пе?

– ⁹Йа, ол, – тееннер піреелері.

– Ағаа төўй, – хосханнар пасхалары.

– Йа, минмін, – нандырған харах чох полған кізі.

– ¹⁰Харахтарың хайди азылғаннар? – сурғаннар аннаң андада.

– ¹¹Иисус теен кізі, палғас идіп, харахтарымны сўртклебізіп, теен: «Пар, Силоам тіп адалчатхан чуунчаң орында сырайыңны чуубыс!» Мин, парып, чуунып алғанымдох, көр сыххам, – нандырған ол кізі.

– ¹²Хайдадыр Ол? – сурғаннар кізілер.

– Пилбинчем, – нандырған харах чох полған кізі.

Фарисейлер харах чох полған кізіні сурастырчалар

¹³ Ол харах чох полған кізіні фарисейлерзер апарғаннар.
¹⁴ Иисус, порағ идіп, харах чох кізінің харахтарын имнебіскен күнде суббота – тынанчаң, пір дее тоғыс итпечең күн полған.
¹⁵ Фарисейлер дее аның хайди чазыл парғанынаңар сурғаннар.

– Иисус харахтарымны палғаснаң сүртклебіскен, мин, тізең, оларны чуубызып, көр сыххам, – нандырған ол.

¹⁶ Фарисейлернің хай піреезі чоохтанған:

– Иисус Худайдаң нимес. Ол субботадаңар пазылған чахығны толдырбинча.

Пасхалары, тізең:

– Чазыхтығ кізі андағ хайхастарны ит полар ба ни? Иди тіп талазып, прайлары ікі чарыл парыбысханнар.

¹⁷ Анаң харах чох полған кізідең пазох сурғаннар:

– Харахтарыңны имнебіскен кізіденер ниме чоохтирзың?

– Ол ухаанчы, – нандырған ол.

¹⁸ Иудейлер, ол кізінің, харах чох полып, көр сыхханына кир-тінмин, паба-ічезін хығырханнар.

– ¹⁹ Пу сірернің оолғыңар ба? Ол харах чох төреен тіпчетсе-нер, амды чи, хайди полып көрче? – сурғаннар паба-ічезінен.

– ²⁰ Йа, пу пістің оолғыбыс, аның харах чох төреенін пілче-біс, – нандырғаннар олар. – ²¹ Че амды аның хайди полып көр сыхханын пілбинчебіс. Кем аның харахтарын имнебіскен? Піл-бинөкчебіс. Ол мидееліг кізі, позынаң сурыңар. Позы чоохтап пирзін.

²²⁻²³ Иудейлер Иисусты Мессий-Христос тіп адапчатхан кізі-лерні синагогадаң сығара сүрерге пос аразында чоохтас салған-нар. Аннаңар паба-ічезі, иудейлердең хорығып, «Ол мидееліг кізі, аннаң сурыңар» тіп нандырғаннар.

²⁴ Андада харах чох полған кізіні ікінчі хати хығырып, тееннер:

– Сынны чоохтирға сөс пир!* Иисустың чазыхтығ полчатха-нын пілчебіс.

– ²⁵ Чазыхтығ ба, чазыхтығ нимес пе, пілбинчем, че харах чох полып, ам көр полчатханымны пілчем, – нандырған ол.

* 9:24 «Сынны чоохтирға сөс пир!» сөстер орнында грек тілінде «Худайны сабландыр» тіп сөстер турча. «Худайны сабландыр» теені «Сынны чоохти-рын» таныхтапча.

– ²⁶ Ол сағаа ниме иткен? Харахтарыңны хайди имнеп пирген? – пазох сурғаннар фарисейлер.

– ²⁷ Мин сирерге чоохтап пиргем, че сирер мини испинчезер. Нимее аннаңар хатап истерге итчезер? Аның үгрөнчїлерї поларға итчезер бе? – нандырған ол.

– ²⁸ Син аның үгрөнчїзің, піс, тізең, Моисейнің үгрөнчїлерїбіс, – сөклеп, хырысханнар аны фарисейлер. – ²⁹ Худайның Моисейнең чоохтасханын пілчебіс, че пу кїзінің хайдаң килгенін пілбинчебіс.

– ³⁰ Аның хайдаң килгенін пілбинчеткеннерің таңнастыҕ! Че ол минің харахтарымны имнеп пирген! – нандырған чазыл парған кїзі. – ³¹ Худайның чазыхтыҕ кїзілернї испинчеткенін пілчебіс. Ол Позын улуҕлапчатхан паза Аның көңннн толдырчатхан кїзіні ле исче. ³² Харах чох төреен кїзінің имненіп алғанынаңар, чир чайалғаннаң сығара, хачан даа пір дее кїзі испеен полған. ³³ Исус Худайдаң полбаан полза, пір дее ниме ит полбасчых.

– ³⁴ Син, төрееннеңок сығара чазыхтыҕ полчадып, пісті үгрөдерге итчезің ме? – нандырғаннар фарисейлер.

Анаң аны сығара сүрїбіскеннер.

Харах чох кїзі көрче – фарисейлер «көрбинчелер»

³⁵ Исус, ол кїзінің сығара сүрдїргенїненер истїп, аны таап алған.

– Худай Оолғына киртінчезің ме? – сурған Исус.

– ³⁶ Пигім, чоохтап пир мағаа, кемдїр Ол! Чоохтап пирзең, киртїнербін, – теен ол кїзі.

– ³⁷ Син Аны көрчезің, Ол синнең чоохтасча, – нандырған Исус.

– ³⁸ Киртінчем Сағаа, Хан-пигім, – тїп, Аның алнында тїзекке тўскен ол кїзі.

– ³⁹ Көрбинчеткеннер көрзіннер, көрчеткеннерї, тізең, көрбезіннер тїп, мына мындаҕ чарғынаң чарғылирға чир-чалбахха килгем, – теен Исус.

– ⁴⁰ Піс тее көрбинчебіс пе? – сурғаннар Аннаң фарисейлернїң хай пїреезі.

– ⁴¹ Сирер харах чох полған ползаңар, сирерде чазых чох поларчых. Че сирер көрчебіс тїпчезер, аннаңар сирер чазыхтыҕзар, – нандырған Исус.

Иисус Христос чахсы хадарчы

10 – Сынны сірерге чоохтапчам, хой хазаазынзар, ізіктең кірбин, сиденні азып кірчеткен кізі – оғыр паза тонағчы, – тіпче Иисус. – ²Ізіктең кірчеткені, тізең, хой хадарчатхан кізі полча. ³Ағаа хадағчы ізік ас пирче. Хойлар аның үнін исчелер, ол, хойларны аттарынаң адап, сығарча. ⁴Ол, хойларын сығарып, алнында парча. Хойлар, аның үнін таныпчатханнаңар, соонча парчалар. ⁵Пасха кізінің үнін таныбинчатханнаңар, ол кізінің соонча парбин, аннаң тисчелер.

⁶Иисус пу кип-чоохты^c фарисейлерге чоохтап пирген, че олар Иисустың ниме чоохтирға иткенін піл полбааннар. ⁷Иисус аннаң андар чоохтаан:

– Сынны сірерге чоохтапчам, Мин хойларға ізік полчам. ⁸Минің алнымда килгеннернің прайзы – оғырлар паза тонағчылар. Хойлар оларның чоохтарын испееннер. ⁹Мин ізік полчам. Миніңче кірчеткені арачылан халар. Ол, кіріп, сығар паза пүк табар. ¹⁰Оғыр пір ле нимее килче: оғырлирға, өдірерге паза үредерге. Мин, тізең, кізілер чуртастығ, толдыра чуртастығ ползыннар тіп, килгем. ¹¹Мин чахсы хадарчыбын. Чахсы хадарчы хойларының үчүн позының чуртазын пир салча. ¹²Чалчы алай хадарчы полбинчатхан кізі, хойларның ээзі ниместенер, пүүрнің килчеткенін көр салза, хойларны тастап, тизібісче. Пүүр хойларны, хаап, хуйдыр салча. ¹³Чалчы, чалланғаннаңар, хойларға сағыссырабин, тисче. ¹⁴Мин чахсы хадарчыбын, позымының хойларымыны пілчем, олар, тізең, Мині пілчелер. ¹⁵Пабам Мині хайди пілче, Мин дее Пабамны іди пілчем. Хойларның үчүн Позымның тынымны пирчем. ¹⁶Минің пасха даа хойларым пар, олар пу хазаадаң ниместер. Оларны даа пеер ағыл килерге кирекпін. Олар даа Минің үнімні истерлер. Андада пір өөр паза пір Хадарчы полар. ¹⁷Мин Позымның тынымны, пиріп, хатап аларға тимде полчатханымнаңар, Пабам Мағаа хынча. ¹⁸Минің тынымны пирдеезі пыласпинча, Мин аны Позым пирчем. Тынымны, пиріп, хатап алчаң үлгүм пар. Иди идерге Пабам Мағаа чахаан.

Иудейлер Иисусха киртінминчелер

¹⁹Пу сөстерденер пазох талазып, иудейлер ікі чарыл парыбысханнар. ²⁰Оларның аразында көп кізі піди теен:

– Ол, айнаа хаптырт салып, ниме ле полза чоохтанча. Нимее Аны исчезер?

²¹ Пасхазы таласхан:

– Пу айнаа хаптыртхан кизинин чооғы нимес. Айна харах чохтарнын харахтарын ас поладыр ба?

²² Хысхы полған. Иерусалимдегі храмны Худайға чарытхан күн-ни* үлүкүннееннер. ²³⁻²⁴ Иисус храмдағы Соломонның колоннадазында пас чөргенде, иудейлер, Иисустың хыринда ибiре тур-глабызып, Ағаа чоохтанғаннар:

– Син позыңнаңар чоохтабин үр поларзың ма? Мессий-Христос полчатсаң, көни чоохта.

– ²⁵ Мин сiрерге чоохтаам, че сiрер Мағаа киртiнминчезер. Пабамның Мағаа пирген күзiнең итчеткен киректерiм Минiң кем полчатханымны киречiлепчелер, – нандырған Иисус. –

²⁶ Мин теем нооза, сiрер Минiң хойларымның санынаң нимесер, аннаңар Мағаа киртiнминчезер. ²⁷ Хойларым үнiмнi исчелер, Мин дее оларны пiлчем, олар Минiң соомча парчалар.

²⁸ Мин оларға мөгi чуртасты пирчем, аннаңар олар хачан даа өлбестер, пiрдеезi оларны Миннең оғырлап полбас. ²⁹ Хойларны пирген Пабам прайзынаң илбек. Оларны пiрдеезi Пабамның хольнаң оғырлап полбас. ³⁰ Пабамнаң Мин – пiрбiс.

³¹ Аны истiп, иудейлер, Иисусты чоо чаалирға тiп, пазох тастар хапханнар.

– ³² Мин сiрерге, Пабамның Мағаа пирген күзiнең көп чахсы киректер идiп, көзiт пиргем. Хайзының үчүн сiрер Минi таснаң чоо чаалап саларға итчезер? – теен оларға Иисус.

– ³³ Чахсы киректер иткен үчүн нимес, Худайны хомайлааның үчүн, кiзi ле полчадып, Позыңны Худайға сананчатханың үчүн, Синi таснаң чаалирбыс, – нандырғаннар иудейлер.

– ³⁴ Сiрернiң Чахиинарда Худайның «Мин чоохтаам, сiрер худайзар» теен сөстерi пазылған нимес пе? – нандырған Иисус. – ³⁵⁻³⁶ Худай Пичиинде пазылғанын, тiзең, пiрдеезi саба тiп чоохтап полбас. Худай, Позының сөзiн кiзiлерге ызып, оларны «худайлар» тiп адапчатса, ноға «Худай Оолғыбын» тiп чоохтанчатханыма,

* 10:22 «Иерусалимдегі храмны Худайға чарытхан күн» – Еврей тiлiнең «Ханука». Иудей киртiнiзiнiң пайрамы. Ол Иисус Христос төреелекке икi чүс чыл азынада пасха киртiнiстiгi азымахчыларның худайларының сомын Иерусалим храмынаң сығарғанға чарыдылча.

«Худайны хомайлапчазың» тіпчезер Мағаа, Кемні Пабам, чарыдып, чир үстүнзер ысхан. ³⁷Пабамның киректерін итпинчетсем, Мағаа киртінменер. ³⁸Итчетсем, Мағаа киртінминдеечетсенер, итчеткен киректеріме киртініңер! Андада сірер, Пабамның Минде, Минің Пабамда полчатханыбысты піл салып, киртін сығарзар.

³⁹Иудейлер Аны пазох хаап аларға харасханнар, че Иисус олардаң парыбысхан.

⁴⁰Анаң Иисус, мының алнында Иоанн кізілерні кіреске түзірген Иордан суғның озариндағы чирзер пазох парыбызып, анда халған. ⁴¹Иисуссар көп кізі килген.

— Иоанн позы пір дее хайхастығ ниме итпеен, че Иисустанар чоохтаан нимелері сын полтыр, — чоохтасханнар олар.

⁴²Иди көп кізі Иисуха киртініп пастаан.

Лазарьның үреені

11 Ікі пиче — Мариянаң Марфа — чуртапчатхан Вифаний аалда Лазарь тіп ат-солалығ пір кізі ағырыбысхан. ²Ағырығ Лазарь Марияның харындазы полған. Мария ҳачан-да Хан-пиг Иисустың азахтарын, аарлығ миро хайахнаң сүрткелеп, позының састарынаң чысхлаан полған. ³Ікі пиче Иисуссар, «Хан-пигібіс! Синің хынчатхан кізің ағырча» тіп, чоохтирға кізі ысханнар.

⁴Иисус, аны истіп, чоохтанған:

— Пу ағырығ өлімге нимес, че Худайны сабландырып, Худай Оолғының сабланарына пол парды.

⁵Иисус Марфаа, аның туңмазы Марияа паза оларның харындазы Лазарьға хынчаң. ⁶⁻⁷Иисус, Лазарьның ағырчатханынаңар искен дее полза, андар парбаан. Ікі күн пазынаң Ол үгренчілеріне теен:

— Иудей чирінзер нандыра парааңар.

— ⁸Үгретчі! Ұр ниместе ле иудейлер Сині таснаң чоо чаалирға иткеннер, Син, тізең, хатабох андар парарға ба? — сурғаннар үгренчілері.

— ⁹Күнде он ікі час полча нимес пе зе? Күнөрте чөрчеткен кізі, пу чир үстүнің чариин көрчеткенненер, сүрнүкпинче, — нандырған Иисус. — ¹⁰Че хараазын чөрчеткен кізі, чарых чохтаңар, сүрнүкче.

¹¹Анаң хожа чоохтанған:

— Лазарь арғызыбыс узубысты. Мин аны усхурыбызарға парчам.

– ¹² Хан-пигибіс! Ол, узупчатса, хазыхтан парар, – тееннер үгрөнчлери.

¹³ Иисус аның үрееніненер чоохтаан полған, үгрөнчлери, тізең, аның олаңай ла узубысханынаңар чоохтапча тіп сағынғаннар. ¹⁴ Андада Иисус оларға көні чоохтаан:

– Лазарь үреп парды. ¹⁵ Сісерні Кем полчатханыма киртіндірер үчүн, анда полбаам, амды сісернің үчүн өрінчем. Че, парааңар андар!

– ¹⁶ Піс тее парааңар, Иисуснаң хада ол парааңар! – теен үгрөнчлерге Ікіс тіп солалың Фома.

Иисус Лазарьны тірілдірче

¹⁷ Иисус, андар киліп, Лазарьның сөбгінін хуяда төрт күн чат салғанын піліп алған. ¹⁸ Вифаний аал, тізең, Иерусалимнең тың ырах нимес, 15 стадийче* оортахта, полған. ¹⁹ Харындазы үреенненер, Марфанаң Марияны часхарарға иудейлердең иледе кізі килген. ²⁰ Марфа, Иисустың килчеткеніненер истіп, Ағаа удур парған. Мария, тізең, ибде одыр халған.

– ²¹ Хан-пигім! Син мында полған ползаң, харындазым үребесчк. ²² Че ам даа пілчем, Худайдаң ниме дее сурзаң, Ол аны Сағаа пирер, – теен Марфа.

– ²³ Синің харындазың тіріл килер, – нандырған Иисус.

– ²⁴ Түгенчі күнде, Худай үрееннерні тірілдірчең туста, аның тур килерін пілчем, – теен Марфа.

– ²⁵ Мин үрееннерні тірілдірчем паза чуртас Ээзі полчам. Мағаа киртінчеткен кізі, үреп тее парза, чуртир. ²⁶ Мағаа киртініп чуртапчатхан кізі хачан даа үребес. Андаң нимее киртінчезін ме? – нандырған Иисус.

– ²⁷ Йа, Хан-пигім! Чир үстүнзер килер Мессий-Христос, Худайның Оолғы, полчатханына киртінчем, – нандырған Марфа.

²⁸ Анаң Марфа, іди тіп, Мария туңмазынзар парып, кізі испезін тіп, ағырин хығырған:

– Үгретчі мында, сині хығырча.

²⁹ Мария, аны истіп, тура хонып, Иисуссар парған. ³⁰ Иисус, аалзар кірбин, Марфанаң тоғасхан орындох полған. ³¹ Турада Марияны часхарчатхан иудейлер, аның, тура хонып, сых

* 11:18 Гректернің 15 стадий теені үсче километр полча.

парыбысханын көргеннер. Олар, Мария хуюда ылғирға итче полар тіп сағынып, аның соонча парғаннар.

³² Мария, Иисус полчатхан орынзар чидіп, Аны көр салып, азағына түскен.

– Хан-пигім! Син мында полған ползан, харындазым үребес-чк, – чоохтанған ол.

³³ Иисус, Марияның паза хада килген иудейлернің ылғапчатханнарын көріп, тың чүрексіп, айап парған оларға.

– ³⁴ Сірер аны хайда чаттыр салғазар? – сурған Иисус.

– Пигібіс, парып, көріп ал, – нандырғаннар кізілер.

³⁵ Иисустың харах частары аххан.

– ³⁶ Көріңер, хайди хынған Ол агаа! – тееннер иудейлер.

³⁷ Оларның хай піреезі хосхан:

– Харах чох кізее харах одын ас пирген Кізі Лазарьны даа үребес иде ит полбасчых па?

³⁸ Иисус, тізең, угаа чүрексіп, хуюзар пас килген. Хуюның ахсын таснаң чаап салған полғаннар.

– ³⁹ Тасты хыйа алыңар, – чоохтанған Иисус.

– Хан-пигім, ол төртінчі күні хуюда, чыстан таа парған полар, – теен үреен кізінің пичезі Марфа.

– ⁴⁰ Тибедім ме сагаа: «Киртінзең, Худайның сабланызын көрерзін», – чоохтанған Иисус.

⁴¹ Үреен кізі чатчатхан хуюдаң тасты хыйа ідібіскеннер. Иисус, тигірзер көрібізіп, теен:

– Пабам! Мині истіп салғаның үчүн, алғыстапчам. ⁴² Мині сыбыра истіпчеткеніңні пілчем. Мині ысханыңа киртінзіннер тіп, мында турчатхан чонға пу сөстерні чоохтадым.

⁴³ Аны чоохтап, Иисус өтіг табыснаң хығырған:

– Лазарь! Сых пеер!

⁴⁴ Үреен кізі хуюдаң сых килген. Азах-холлары үреен кізіні ораачаң сүбүректернең сарыл парған полғаннар, сырайы, тізең, платнаң чаба палғалған полған. Иисус кізілерге теен:

– Систібізіңер аны, парзын.

Иисусты өдіреге сағынчалар
(Мф 26:1-5; Мк 14:1-2; Лк 22:1-2)

⁴⁵ Мариязар килген иудейлернің аразында көп кізі, Иисустың ниме иткенін көріп, Агаа киртін сыххан. ⁴⁶ Че оларның хай піреелері, фарисейлерзер парып, Иисустың ниме итчеткенін

чоохтап пиргеннер. ⁴⁷Улуғ абыстар паза фарисейлер, чыылығ идіп, чоохтасханнар:

– Ниме идееңер? Пу кізі көп хайхастар итче. ⁴⁸Аны піди артыс салзабыс, прайзы ағаа киртін сығар. Андада римдегілер, киліп, пістің храмны паза чонны чох идерлер.

⁴⁹Оларның пірсі, Кайафа, ол чыл иң улуғ абыс полчатхан кізі, чоохтанған:

– Сіреп пір дее ниме оңарбинчазар. ⁵⁰Сағын таа көріңер! Прай чон хырылар орнына, кізілер үчүн пір ле кізі үреп парза, чахсы поларчык піске.

⁵¹⁻⁵²Мыны Кайафа поэның көңнінең нимес, че, ол чыл ин улуғ абыс полчатханнаңар чоохтанған. Иисус чонның үчүн не нимес, че Худайның тарас парған палаларын пірге чыып алар үчүн, үреп парарынаңар ухаанчылаан полған. ⁵³Ол күннең сығара иудейлернің пастыхтары Иисусты өдір саларға сағын сыхханнар. ⁵⁴Аннаңар Иисус, иудейлернің аразына кірбин, хуу чазының хыриндағы Ефраим саарзар парыбысхан. Анда Поэның үгренчілерінең хада халған.

⁵⁵Иудейлернің Пасха тіп үлүкүні чагдапчатхан. Иудейлердең көп кізі, үлүкүннің алнында арығланар кибірни толдырар үчүн, Иерусалимзер килген. ⁵⁶Храмзар чыылған чон, Иисусты харахсынглап, чоохтасхан аразында удур-төдір сур сал турғаннар.

– Сіреп хайди сағынчазар, Ол үлүкүнге килер бе?

⁵⁷Иисусты тудып алар үчүн, улуғ абыстарнаң фарисейлер, Аның хайда полчатханын піліп алған кізі постарына искірізін тіп, чахығ пирибіскеннер.

Иисус Вифанийде

(Мф 26:6-13; Мк 14:3-9)

12 Пасха тіп үлүкүнге алты күн халғанда, Иисус Вифаний аалзар килген. Анда Иисустың өлімнең тірілдірген кізізі, Лазарь, чуртапчатхан. ²Иирде Иисусха чічең ниме тимнеп пиргеннер. Лазарь Иисуснаң паза пасха даа аалчыларынаң хада стол кистінде одырған. Марфа, тізең, оларға чічең ниме пирип, хайынған. ³Мария, пір литра* аарлығ миро хайахты* алып, Иисустың азахтарын сүртклебізіп, поэның састарынаң чысхлабысхан.

* 12:3 Литра – грек тілінде 327 граммны таныхтапча.

* 12:3 Миро хайах арығ нард өзімінең иділедір.

Тура істіне миро хайахтың тадылығ чызы тол парған. ⁴Иисустың үгренчїлерїнің пірсї, Симонның оолғы Иуда Искариот, Иисусты садыбызарға сағын чөрчеткен кїзі, теен:

– ⁵Пу миро хайахты үс чүс динарийге* садыбызып, ахчаны чох кїзілерге үлебіспечен ме?

⁶Ол, чох кїзілерге сағыссыраанынаңар нимес, че оғыр полғанынаңар, їди чоохтанған. Ол ахча чығчаң хапчыхты ал чөрчен, андар салған ахчалардаң, тізең, позына удаа ахча алып алчаң.

⁷Иисус ағаа нандырған:

– Теңмеңер пу ипчее. Ол пу хайахты Минї чығчаң күнге чыып салған полған. ⁸Чох кїзілер сірернїң хыриңарда хачан даа поларлар. Че Мин сірернең хада хачандаа полбаспын.

⁹Иисустың мында полчатханын піл салып, Иисусты ла нимес, че өлімнең тірілдірген Лазарьны даа көріп алар үчүн, көп иудейлер килген. ¹⁰⁻¹¹Иудейлернїң аразында көп кїзі, Лазарьның тірілгенін піл салып, улуғ абыстарны тасты, Иисусха киртін сыххан. Аннаңар улуғ абыстар Лазарьны даа өдірібізерге чарат салғаннар.

Иисус Иерусалимзер кірче

(Мф 21:1-11; Мк 11:1-11; Лк 19:28-40)

¹²Пазағы күн үлүкүнге чыылған чон, Иисустың Иерусалимзер килчеткенін ис салып, ¹³пальма ағастың салааларын тудыңлап алып, Ағаа удур сығып, хысхырысхан:

– Осанна!*

Хан Худайның адынаң Килчеткенге алғас ползын!

Ол Израиль ханы!

¹⁴Иисус, чиит эштекті таап, ағаа мўніп алған. Мының алындох аннаңар Худай Пічиинде піди пазылған полған: ¹⁵«Хорыппа, Сион тағның хызы – Иерусалим! Мына синїң ханың, чиит эштекке мўніп алып, килче». ¹⁶Пастап үгренчїлерї, ниме полчатханын піл полбааннар, че соонаң, Иисус, тіріліп, сабланызына читкенде ле, Иисустанар пазылған нименї паза ол сөстернїң толғанын сағысха киргеннер. ¹⁷Иисуснаң хада полған кїзілер Аның Лазарьны өлімнең тірілдіргенін паза хуюдаң хығыртханын

* 12:5 Пір динарий – пір кїзїнің пір күнге тоғынып алған чал ахказы.

* 12:13 Осанна! – Пу сөс еврей тілінең, ол «пісті арачыла» теенї полча. Ыди хан кїзїні улуғлап удурлачаңнар.

киречілееннер. ¹⁸ Иисустың андағ хайхастығ нимені иткенін икенненер, чон Аны іди удурлаан.

– ¹⁹ Көрінер, пір дее ниме ит полбинчабыс. Прай кізілер Аның соонча парчалар, – чоохтасханнар пос аразында фарисейлер.

Иисус Позының өлімінеңер чоохтапча

²⁰ Ұлүкүнде пазырарға килген кізілернің аразында гректер полғаннар. ²¹ Олар, Галилей чиріндегі Вифсаидадаң килген Филиппсер пас киліп, айланғаннар:

– Филипп пиг, Иисусты көрөрібіс килче.

²² Пу нимеденер Филипп, парып, Андрейге чоохтап пирген. Анаң Андрейнең Филипп ол сурынысты Иисуха читіргеннер.

– ²³ Кізі Оолғының сабланар тузы чит килді, – нандырған оларға Иисус. – ²⁴ Сынны сірерге чоохтапчам, пуғдай үрені, чирге түзіп, «өлбезе», чалғызан халадыр, че өл парза, көп үреннер ағыладыр. ²⁵ Позының тынына хынчатхан кізі аны чидір салар, че pozyның тынын пу чир үстүнде хырт көрчеткен кізі мөгі чуртастығ полар. ²⁶ Минің нымызыма чөрчеткен кізі Минің соомча парзын! Мин хайдабын, ол андох полар. Минің нымызыма чөрчеткен кізіні Пабам улуғлир. ²⁷ Амды Мин чочыныстығ сағыссырасха пастырчам! Ниме Мин тіп поларбын? «Пабам! Осхыр Мині өлер тустаң!» тіп сурымим ма? Че Мин ол тустың үчүн пу чир үстүне килгем. ²⁸ Пабам! Позыңны сабландыр!

Андада тигірдең үн истілген:

– Сабландырғам, мыннаң мындар даа сабландырарбын.

²⁹ Аны истіп турған чонның піреелері «Күгүрт күзүреді», пасхалары, тізең, «Ангел Ағаа чоохтанды», тееннер.

– ³⁰ Ол үн Мағаа нимес, сірерге тапсаан. ³¹ Амды прай чирге чарғы түсті. Сайтан, чирнің кнезі, мыннаң сүрдіртер. ³² Хачан Мині чирдең өрледібісселер, прайзын Позымның соомча пардырарбын, – нандырған ол нимее Иисус. ³³ (Иисус, хайдағ өлімнен өлерінеңер сизіндірерге сағынып, іди чоохтанған.)

– ³⁴ Моисей Чахиинаң Мессий-Христос хачан даа өлбес тіп искебіс. Ноға син Кізі Оолғын өрледібізерге кирек тіпчезің? Кемдір Ол, Кізі Оолғы? – чоохтанған Ағаа чон.

– ³⁵ Чарых сірернең хада үр полбас. Чарых мындада, харасхы сірерге түспезін тіп, чарыхта чөрінер. Харасхыда чөрчеткен кізі

хайдар парчатханын пілбинче. ³⁶Чарых сірернен хадада, Анын ооллары полар үчүн, Чарыхха киртініңер, — чоохтанып ала, Иисус, хыйа пастырыбызып, чіде халған.

Чонның Иисусха киртінмеені

³⁷Иисус кізілернің көзіне нинче-нинче хайхас иткен дее полза, олар Ағаа киртінмееннер. ³⁸Ухаанчы Исайийнің «Хан Худай! Пістең искен нимее кем киртінген? Худай Позының күзін кемге көзіткен?» тіп чоохтанған сөстері тол парарға кирек полғаннар. ³⁹Ноға олар киртін полбааннар? Исайий анзын мының алнындок чоохтаан полған:

⁴⁰«Харахтары көрбезін тіп,
чүректері сизінмесін тіп,
Худай пу чонның харахтарын чабысхан,
чүректерін, тізең, тас чіли, хатырыбысхан.
„Имненіп аларға Минзер айланмазыннар тіп,
піди иткем“, — тіпче Худай».

⁴¹Иисустың сабланызын көріп, Аннаңар чоохтапчадып, Исайий піди теен.

⁴²Пастыхтарның даа аразында Иисусха киртінчеткен кізі көп полған. Че олар, фарисейлердең хорығып, синагогадаң сүрдірібіспес үчүн, аннаңар көні чоохтабаңнар. ⁴³Олар, кізілернің аразындағы сабланысха Худайдаң түскен сабланыстаң артых хынғаннаңар, піди хылынғаннар.

⁴⁴Иисус тыыда чоохтанған:

— Мағаа киртінчеткен кізі Мағаа нимес, че Мині Ысханға киртінче. ⁴⁵Мині көрчеткен кізі Мині Ысханны көрче. ⁴⁶Мин Чарыхпын. Мағаа киртінчеткен кізі харасхыда халбазын тіп, чир-чалбахсар килгем. ⁴⁷Минің сөзімні истіп, оңдайымча полбинчатхан кізіні чарғылабинчам. Мин чир-чалбахты, чарғылирға нимес, арачылирға килгем. ⁴⁸Мині хыйа итчеткен, сөзімні чағын итпинчеткен кізее чарғычы пар. Минің чоохтаан сөзім аны түгенчі күнде чарғылир. ⁴⁹Мин Позым сағын таап алып чоохтанмаам, Мині ысхан Пабам ниме тирін паза ниме чоохтанарын чахаан. ⁵⁰Пабамның чахии мөгі чуртас полчатханын пілчем. Пабам Мағаа чоохтаан нимені искірчем.

Халғанчы ширдегі азыраныс

13 Пасха тіп үлүкүн чағдап одырған. Иисус чир үстүнең Пабазынзар парар тузы чит килигенін пілген. Иисус чир-чалбахта чуртапчатхан паза Позына киртінчеткен кізілерге хынған, амды, тізен, прай чүреенең оларға хынчатханын көзіт пирген. ²Иирде азыранчатхан тус полған. Сайтан Иуданың, Симон Искарיותтың оолғының, чүреене Иисусты садыбызар сағысты кир салған полған. ³Иисус Пабазының прай үлгүні Позына пирібіскенін пілген. Позының, Худайдаң киліп, Худайзар айланарын даа пілген. ⁴Прай пу нимені піліп, столдан турып, тастындағы кип-азаан суурыбызып, чызынчах алып алып, хурчаныбысхан. ⁵Аның соонаң чуунчаң ідіске суғ урып алып, үгречілерінің азахтарын чууп, хурчанған чызынчахнаң чысхлаан. ⁶Симон-Пётрзар пас килгенде, анзы Ағаа тіпче:

– Хан-пигім! Син минің азахтарымны чуурға итчезің ме?

– ⁷Минің ниме итчеткенімні сағам син піл полбассың, че соонаң піліп аларзың, – нандырған ағаа Иисус.

– ⁸Мин азахтарымны Сағаа хачан даа чуғдыртпаспын, – тіпче Ағаа Пётр.

– Азахтарыңны чууп пирбезем, син паза Минің үгречім полбассың, – нандырған Иисус.

– ⁹Хан-пигім! Андағда азахтарымны ла нимес, че холларымны даа, пазымны даа чууп пир, – тіпче Симон-Пётр.

– ¹⁰Чуунған кізі арығ, ағаа азахтарын на чууп пирерге кирек. Сірер дее арығзар, че прайзыңар нимес, – нандырған Иисус.

¹¹Ол Позын садыбызар кізіні пілген, аннаңар «Прайзыңар арығ нимессер» теен.

¹²Иисус, үгречілерінің азахтарын чууп салып, Позының кип азаан кизіп алып, пазох одыр салған. Анаң чоохтанған:

– Сірерге ниме ит пиргенімні піл полдыңар ба? ¹³Сірер Минің Үгретчім паза Хан-пигім тіп адапчазар. Анзы орта. ¹⁴Мин, Хан-пигіңер паза үгретчіңер полчадып, сірернің азахтарыңны чууп пиргенде, сірер дее удур-төдір азахтарыңны чууп турарға кирексер. ¹⁵Мин сірерге көзіт пирдім, амды сірер дее, Мин иткен чіли, ит турыңар. ¹⁶Сынны сірерге чоохтапчам, нымысчы поэның ээзінең улуғ нимес, ызылған кізі поэын ысхан кізідең улуғ нимес. ¹⁷Сірер, пу нимені пілчетсер паза толдырчатсар, часкалығзар. ¹⁸Сірернің прайларыңнаңар чоохтабинчам. Мин Позымның

таллап алған кизилеримни пилчем. Че «Миннен хада халас чеен кизи Миннен тоғыр парар» тип, Худай Пичиинде пазылған сөстерниң тол парары үчүн, пиди поларға кирек. ¹⁹ Пу ниме пол парза, «Мин – Минмин» полчатханыма киртинерлерің үчүн, сирерге амды, пу ниме полғалахха, чоохтапчам. ²⁰ Сынны сирерге чоохтапчам, Минің ысхан кизимни удурлапчатхан кизи Мині удурлапча. Мині удурлапчатхан кизи, Мині ысхан Худайны удурлапча.

Иисус Позын садыбызар кизидеңер чоохтапча

(Мф 26:20-25; Мк 14:17-21; Лк 22:21-23)

²¹ Мыны чоохтап, Иисус, угаа чүрексинип, киречилеен:

– Сынны сирерге чоохтапчам, сирерниң пирси Мині садыбызар.

²² Кемнеңер чоохтапчатханын пил полбин, үгрөнчилери удур-төдир көрискеннер. ²³ Иисустың хынчатхан үгрөнчизи Аннаң хости одырған. ²⁴ Кемнеңер иди чоохтапчатханын Иисустаң сурзын тип, Симон-Пётр ол үгрөнчее танығ пирибискен.

²⁵ Андада ол, Иисуссар чағын полып, сурған:

– Хан-пигим, кемдир ол?

– ²⁶ Кемге халасты, сүртіп, пирербин, ол полар, – нандырған Иисус. Анан, халас кизегин сүртіп, Симон Искароттың Иуда оолгына пирибискен. ²⁷ Халасты пирибискендөк, Иудаа сайтан кир парған.

– Итчең нимени табырах идибис, – теен агаа Иисус.

²⁸ Хада азыранчатханнарның пирдеези Аның ноға иди чоохтанғанын пил полбаан. ²⁹ Иудада ахча чығчаң хапчых полғаннар, пиреелери Иисус агаа үлүкүнге пирее кирек ниме ал пирерге алай чох кизилерге пирее ниме пирерге чахаан полар тип сағын салғаннар.

³⁰ Иуда, халас кизегин алып, сах андох сых парыбысхан. Харасхы пол парған.

Удур-төдир хынызыңар

³¹ Ол сых парыбысханда, Иисус чоохтаан:

– Амды Кизи Оолгы сабланды, Аның сабланызы үчүн Худай даа сабланды. ³² Худай сабланза, Худай Позын даа, Кизи Оолгын даа сабландырар, сағамох Аны сабландырар. ³³ Харындастарым! Магаа сирернең хада поларға үр халбады. Сирер Мині тилирзер, че иудейлерге чоохтаан нимени сирерге дее чоохтап пирим: «Мин парчатхан чирзер сирер чит полбассар». ³⁴ Сирерге наа чыхығ

пирчем: удур-төдір хынызыңар. Мин сірерге хынған чили, сірер дее ідөк удур-төдір хынызыңар. ³⁵Удур-төдір хыныссаңар, Минің үгрөнчлерім полчатханнарыңны прайзы пілер.

Пётр Иисустан хыйа поларынаңар ухаанчылапча

(Мф 26:31-35; Мк 14:27-31; Лк 22:31-34)

– ³⁶Хан-пигім! Син хайдар парчазың? – сурған Иисустан Симон-Пётр.

– Мин парчатхан чирзер амды соомча пар полбассың, че соонаң соомча парарзың, – нандырған Иисус.

– ³⁷Хан-пигім! Ноға ам сооңча пар полбаспын? Мин Синің үчүн өл парарға даа тимдебін, – теен Пётр.

– ³⁸Син Минің үчүн өл тее парарчыхсың ма? Сынны сағаа чоохтапчам, питук тапсаалаххаох, син Миннең үс хати хыйа полыбызарзың, – нандырған Иисус.

Иисус Худайзар чол полча

14 Иисус чооғын аннаң андар узаратхан:
– Сірер сағыссырабаңар. Худайға киртініңер, Мағаа даа киртініңер. ²Пабамның туразында пөліктер көп. Андағ полбаан полза, «Сірерге орын тимнирге парчам» тіп, Мин сірерге чоохтирчыхпын ма? ³Парып, сірерге орын тимнеп салып, нандыра айланып, Позымның полчатхан чирімзер сірерні алып аларбын. ⁴Минің парчатхан чирімні паза андар апарчатхан чолны пілчезер.

– ⁵Хан-пигім! Синің хайдар парчатханыңны даа пілбинчеткенде, чолны хайдаң пілербіс піс? – сурған Иисустан Фома.

– ⁶Чол, Сын паза чуртас – Минмін. Мағаа киртінчеткен кізі ле Пабамзар пар полар, Мин чох пірдеезі пар полбас. ⁷Мині пілген ползаңар, Пабамны даа пілерчіксер. Амды сірер Аны пілчезер дее, көрчезер дее.

– ⁸Хан-пигім! Піске Пабаны көзіт пир, аннаң пасха піске пір дее ние кирек чоғыл, – теен Филипп.

⁹Иисус нандырған:

– Филипп, Мин сірернең хада нинче-нинче тус пол салдым, син, тізең, Мині ам даа пілбинчезің ме? Мині көрген кізі, Пабамны даа көрген полча. Хайди син «Піске Пабаны көзіт пир» тіпчезің?! ¹⁰Минің Пабамда полчатханыма, Пабамның, тізең, Минде полчатханына, киртінминчезің ме? Сірерге чоохтапчатхан сөзімні Мин Позым хынғанни чоохтабинчам. Минде полчатхан

Пабам Позының киректерін итче. ¹¹ Минің Пабамда паза Пабамның Минде полчатханына киртініңер. Киртінминчетсеңер, иткен киректерімні көріп, киртініңер Мағаа. ¹² Сынны сігерге чоохтапчам, Мағаа киртінчеткен кізі Минің итчеткен киректерімні дее идер, Пабамзар парчатханымнаңар, аннаң даа көп идер. ¹³ Минің үгренчілерім полып, ниме дее сурзаңар, Пабамны Позымнаң хада сабландыраң үчүн, Мин аны толдыр турарбын. ¹⁴ Минің үгренчілерім полып, Миннең ниме дее сурзаңар, Мин аны толдыр турарбын.

Иисус Худай Худын пирердеңер чоохтапча

¹⁵ Мағаа хынчатсаңар, чахығларымны толдырыңар. ¹⁶ Мин Пабамнаң сурыңарбын, Ол, тізең, сігернен хада хачан даа полчан, алныңарға турчаң пасха Турысчыны сігерге ыс пирер. ¹⁷ Ол Турысчы – Сынны искіреткен Хут. Кізілер Аны, көрбинчеткеннеріненер паза пілбинчеткеннеріненер, постарына чағын ит полбинчалар. Сігер Аны, чағын кирип, постарында халғысханнарыңнаңар, пілчезер. ¹⁸ Мин сігерні өкіс халғыспасын, сігерзер нандыра айланарбын. ¹⁹ Түрче полза, чир-чалбах Мині паза көрбес, че сігер, тізең, Минің чуртапчатханым үчүн, паза постарың чуртапчатханнарың үчүн, Мині көрерзер. ²⁰ Сах ол күн, Мин Пабамда, сігер Минде, Мин дее сігерде полчатханымны піліп аларзар. ²¹ Минің чахығларымны ал чөрчеткен паза толдырчатхан кізі Мағаа хынча. Мағаа хынчатхан кізее Пабам даа хынча. Мин дее ағаа хыңарбын паза Позымнаңар сизіндірербін.

– ²² Хан-пигім! Ноға Син чир-чалбахты сизіндірбин, пісті ле сизіндірерге итчезің? – сурған Иуда, че Искариот Иуда нимес.

– ²³ Мағаа хынчатхан кізі Минің сөзімні толдыраң. Пабам ағаа хыңар, Пабамнаң Мин, тізең, аныңзар киліп, анда аннаң хада чуртирбыс, – нандыраң Иисус. – ²⁴ Мағаа хынминчатхан кізі, Минің сөзімні толдырбинча. Сігер ишеткен сөс Мини нимес, Мині ысхан Пабамни.

²⁵ Мин, сігернең хада полчатханымдох, мыны чоохтаам. ²⁶ Пабам Худай Худын – Турысчыны – Минің орныма сігерзер ызар. Ол сігерні прай нимее үгрет салар, прай чоохтаан нимелерімні сағысха кирдірер. ²⁷ Чүреңерде амырны халғысчам, Позымның амыр чүреемні сігерге пирчем. Мин, чир-чалбах пирчеткен чили, пирбинчем. Сағыссырабаңар паза хорыхпаңар! ²⁸ «Сігердең парып, сігерзерөк айланарбын» теен сөстерімні искезер.

Мағаа хынған ползаңар, «Мин Пабамзар парчам» теениме, өри-нерзер. Пабам Миннең дее илбектеңер, өрінінер. ²⁹Полар ниеденер азынада прай чоохтап пирдім. Полар ние пол парза, сірер Мағаа киртінерзер тіп, чоохтап пирдім. ³⁰Чир-чалбахтын кнезі – сайтан – чағын, аннаңар Мағаа сірернең чоохтазарға үр халбады. Аның Миннең устаңаң үлгүзі чоғыл. ³¹Че Пабама хынчатханымны паза Аның чахаан нимелерін итчеткенімні чир-чалбах пілзін.

Турыңар, мыннаң парааңар.

Иисус – сын виноградтың төзі паза салаалары

15 Мин сын виноградтың төзі полчам, Пабам, тізең, виноград өскіреткені полча. ²Ол Миндегі чистек пирбинчеткен полған на салааны кизібісче, чистек өсчөткен полған на салааны, тізең, улам көп чистек пирзін тіп, арығлапча. ³Минің үгредииме киртінчеткеннерің үчүн, сірер амды арығзар. ⁴Мыннаң мындар даа киртініңер Мағаа, Мин дее сірерде полим. Төс чох салаа чистек пирбес, сірер дее ідөк, Мин чох, чистек пирбессер. ⁵Мин Төзібін, сірер, тізең, салаалары полчазар. Кем Минде полча паза кемде Мин полчам, ол чистек пирче. Мин чох сірер пір дее ние ит полбассар. ⁶Мағаа киртінминчеткен кизи, чистек пирбинчеткен салаа чили, тасталар паза хуир. Андағ салааларны, чыып алып, отха тастабысчалар, олар, тізең, көй парчалар. ⁷Сірер Мағаа киртінзеңер, Минің сөзімні толдыр турзаңар, андада ние дее сурыңар – Пабам аны сірерге пирер. ⁸Сірер, көп чистек пиріп, Минің үгренчлерім пол парзаңар, Пабамны сабландырарзар.

Иисустың хынған үгренчлері полып, удур-төдір хынызыңар

⁹Мин сірерге, Пабам Мағаа хынған чили, хынчам. Минің хынғаннарым полыңар. ¹⁰Мин, Пабамның чахығларын толдырып, Аның хынызында полчам, сірер дее ідөк, чахығларымны толдырзаңар, Минің хынғаннарым поларзар. ¹¹Минің өрінізім сірерни ползың, мыны сірерге өріністерің толдыра ползың тіп чоохтадым.

¹²Мына Минің чахиим: Мин сірерге хынған чили, удур-төдір хынызыңар. ¹³Арғыстарының үчүн поэының тынын пирерге тимде полғаннаң артых хыныс чоғыл. ¹⁴Сірер, Мин чахаан нимелерні толдыр турзаңар, Минің арғыстарым поларзар. ¹⁵Мин сірерні нымысчыларым тіп паза адабинчам. Нымысчы кизи ээзінің

иткен нимелерін пілбес. Мин, сірерні арғыстарым тіп адап, Па-
бамнаң искен прай нимелерні сірерге чоохтап пирдім. ¹⁶Сірер
Мині таллап албаазар, Мин сірерні таллап алғам. Сірерні, чон-
зар парып, мөгі туза итсіннер тіп турғысхам. Прай пу нимелерні
идіп, Минің үгренчілерім ползаңар, Пабамнаң ниме дее сурза-
ңар, Ол сірерге аны пирер. ¹⁷Удур-төдір хынызыңар тіп, чахып-
чам сірерге.

*Худайға киртінминчеткен кізілер
Иисустың үгренчілерін хырт көрчелер*

¹⁸Чир-чалбахтағы кізілер сірерні хырт көрчетселер, піліңер,
сірерден пурун олар Мині хырт көргеннер. ¹⁹Сірер чир-чалбах-
тағы кізілер полған ползаңар, андада чир-чалбах сірерге хынар-
чых. Че сірер чир-чалбахтаң нимессер, Мин сірерні чир-чал-
бахтаң таллап алғаннаңар, чир-чалбахтағы кізілер сірерні хырт
көрчелер. ²⁰Сірерге чоохтаан сөзімні ундутпаңар: «Нымысчы
позының ээзіңең улуғ полбинча». Мині өдірерге иткеннерінде,
сірерні дее өдірерге идерлер. Минің сөзімні толдырғанда, сірер-
нің сөзіңерні дее толдырарлар. ²¹Мині Кем ысханың пілбинчет-
кеннерінеңер, сірер Минің үгренчілерім полчатханнарың үчүн,
олар сірерге чабал идерлер. ²²Мин, оларзар киліп, чоохтаспаан
ползам, олар, Мині постарына чағын итпееннері үчүн, пыролығ
полбасчыхтар. Че Мин, оларзар киліп, чоохтасхам, аннаңар ам-
ды олар постарының чазыхтары үчүн ахтан полбастар. ²³Мині
хырт көрчеткен кізі Пабамны даа хырт көрче. ²⁴Мин оларның
аразында пір дее кізі ит полбас нимелерні итпеен ползам, олар
пыролығ полбасчыхтар. Амды, тізең, олар, Минің иткен ниме-
лерімні көріп, Мині дее, Пабамны даа хырт көрчелер. ²⁵Олар-
ның Чахиинда «Мині тиктең не хырт көрчелер» тіп пазылған
сөстерінің тол парары үчүн, иди пол парарға кирек. ²⁶Пабамнаң
сірерзер Турысчыны ызарбын. Пабамнаң сыххан паза сынны
чоохтапчатхан Хут – Турысчы – килзе, Ол Миннеңер киречілир.
²⁷Сірер дее, Миннең хада пастағызынаңоң сығара полғаннарың
үчүн, Миннеңер киречілирзер.

16 Мин мыны сірерге ікінчілеске пастырбазыннар тіп чоох-
тадым. ²Сірерні синагогалардаң сығара сүрерлер. Сірерні
өдірчеткен полған на кізі поэның киреенең Худайға чахсы ит-
чем тіп сағынар. Андағ тус чағдапча. ³Олар, Пабамны даа, Мині

дее пілбеенненер, іди идерлер. ⁴Ол тус читсе, пу нимеденер сірерге чоохтаанымны сағысха кирерлерің үчүн чоохтадым. Мин, пастап сірернен хада полғанымнаңар, пу нимеденер чоохтабаан полғам. ⁵Амды, тізең, Мині пеер ысхан Пабамзар нандыра парчам. Сірернің пірдеезі, «Хайдар парчазың?» тіп, Миннең сурбинча. ⁶Мин сірерге чоохтаан нименің үчүн, чүректеріңе сағысырас тол парды. ⁷Че Мин сынны сірерге чоохтапчам, Минің парчатханым, сірерге чахсаа полар. Мин парбазам, тізең, Турысчы сірерзер килбес. Мин, парып, Аны сірерзер ызарбын. ⁸Турысчы, киліп, кізілернің чазыхтарынаңар, Минің орта иткенімненер паза чарғыдаңар саба сағынчатханнарынаңар кізілерге киречілир: ⁹Ол оларға, Мағаа киртінминчеткеннеріненер, чазыхтығ полчатханнарын көзіт пирер. ¹⁰Пабамзар парчатханым паза кізілернің пірдеезі Мині көр полбазы Минің орта үгретчеткенімні көзітчелер. Пу нимені кізілерге Турысчы көзіт пирер. ¹¹Ол оларға, чир-чалбахтың кнезін – сайтанны – чарғылап, Худайның чарғызын көзіт пирер.

¹²Мин сағам көп ниме чоохтап пирерчікпін, че сірер аны амды оңарбассар. ¹³Сынны чоохтапчатхан Хут, киліп, сірерні сын ниме үгредер. Ол чоохтир ниме аның позының сағызынаң полбас, Худайдаң искен нимені паза полар нимеденер сірерге чоохтап пирер. ¹⁴Ол, Минің сөзімні алып, сірерге читірет. Иди идіп, Мині сабландыр салар. ¹⁵Пабамда пар ниме прай Мини. Аннаңар «Ол Миннең искен нимені сірерге чоохтап пирер» тідім.

Өрініс паза чобағ

¹⁶Пабамзар парчатханымнаңар, түрче полза, сірер Мині паза көрбессер, че соонаң пазох көрерзер.

¹⁷Аның үгренчілерінің хай піреезі удур-төдір сурғаннар:

– «Түрче полза, сірер Мині көрбессер, че соонаң пазох көрерзер» паза «Мин Пабамзар парчам» тіп, ниме тирге иткен полчаң? ¹⁸«Түрче полза» – ниме теені полчаң? Пілчее чоғыл, нимеденер Ол иди чоохтанча!

¹⁹Иисус, оларның ниме суарға итчеткеннерін көріп, чоохтаан:

– «Түрче полза, сірер Мині көрбессер, че соонаң Мині пазох көрерзер» тіп чоохтанчатханымнаңар удур-төдір сурастырғласчазар ба? ²⁰Сынны сірерге чоохтапчам, сірер ылғап, сыхтирзар, чир-чалбах, тізең, өрінер. Сірер хомзынарзар, сірернің хомзынызыңар, тізең, өрініске айланар. ²¹Ипчі кізі, тузы чидіп, пала

таапчатса, ирееленче. Паланы төрідіп алза, чир-чарыхха наа кизи килгеннеңер, өрингеніне ирееленгенін ундуп салча. ²²Сіерер дее сағам сағыссырастазар. Мин сіерернең хатап көрізербін, андада сіерер өрінерзер. Ол өріністі сіерердең пірдеези пылас полбас. ²³Ол күнде сіерер Миннең пір дее ниме сурастырбассар. Сынны сіерерге чоохтапчам, Минің үгренчілерім польпып, Пабамнаң ниме дее сурзаңар, аны сіерерге пирер. ²⁴Амға теере Минің үгренчілерім польпып, пір дее ниме сурбаазар. Сіерернің өріністерің толдыра поллар үчүн, сурыңар, алып аларзар.

Иисус чир-чалбахты чиңіп алча

²⁵Амға теере Мин сіерернең кип-чоохтарнаң чоохтасхам, амды, тізен, Пабамнаңар кип-чоохтарнаң нимес, че көні чоохтир тузым чағдапча. ²⁶⁻²⁷Мағаа хынчатханнарың үчүн, Минің Худайдан килгеніме киртінчеткеннерің үчүн, Пабам сіерерге хынча. Аннаңар ол күн сіерер, Минің үгренчілерім польпып, постарың Аннаң сурыңарзар. Мағаа сіерернің үчүн Пабамнаң сурыңарға паза кирек чоғыл. ²⁸Мин, Пабамнаң сығып, чир үстүнзер килгем. Амды пазох, чир үстүн халғызып, Пабамзар парчам.

²⁹Үгренчілері Иисусха тееннер:

— Амды Син, кип-чоохтарнаң чоохтабин, көні чоохтапчазың. ³⁰Амды Синің прай нимені көрчеткеніңні паза Синнең ниме сурыңарыбысты азынада пілчеткеніңні оңнадыбыс. Аннаңар Худайдан түскеніңе киртінчебіс.

³¹Иисус оларға нандырған:

— Амды киртіндіңер бе? ³²Сіерернің, Мині чалғызан тастап, таара халар тузыңар чағдап одыр, чағдап таа килді. Че Мин чалғызан нимеспін, Пабам Миннең хада. ³³Мыны сіерерге Миннең амырны алзыңнар тіп чоохтадым. Чир-чалбахта сіерерні чобағ сахтапча, че пик тудыңыңар: Мин пу чир-чалбахты чиңіп алдым.

Иисус Пабазынаң үгренчілері үчүн сурыңча

17 Пу сөстернің соонда Иисус, тигірзер көрібізіп, чоохтанған: — Пабам! Тус чит килді. Оолғың Сині сабландыңар үчүн, Оолғыңны сабландыр. ²Син Ағаа прай кизілернең устирға үлгү пиргенненер, Ол даа Синің Ағаа пирген прай кизілеріңе мөгі чуртас пирер. ³Мөгі чуртас Сині — чалғыс сын Худайны — паза Син ысхан Иисус Мессий-Христос полчатханын пілчеткені полча. ⁴Мағаа ит саларға чахаан нимелеріңні толдыр салып,

Сині чир үстүнде саblandырдым. ⁵ Амды Син, Пабам, саblandызыннан Мини саblandыр. Ол саblandыс, чир үстү чайалғалахтох, Синнең хада полғанымдох, Мини полған.

⁶ Чир-чалбахтаң таллап, Мағаа пирген кизилеріңе Синненер чоохтаам. Олар Сини полғаннар, Мағаа пирілгеннер паза Синің сөзіңні толдырғаннар. ⁷⁻⁸ Синнең алған сөзіңні таллап пирген кизилеріңе читіргем, олар, сөзіңні алып алып, сынап Синнең килгенімні піліп алғаннар паза Мини ысханыңа киртінгеннер. Аннаңар амды олар Мағаа пирілген прай нименің сыннан Синнең килгенін піліп алдылар.

⁹ Мин оларның үчүн сурынчам. Прай чир-чалбахтың үчүн нимес, че Синің Мағаа пирген кизилеріңнең не үчүн, оларның Сини полчатханнарынаңар, сурынчам. ¹⁰ Минің прай нимем Сини, Синің прай нимем Мини. Олар мині саblandырғаннар. ¹¹ Мин амды чир-чалбахта нимеспін, че олар чир-чалбахталар. Мин, тізең, Синзер парчам. Ах-арығ Пабам! Пізөк чили, пір кизи осхас ползыннар тіп, Позыңның күзіңнең Мағаа пирген кизилерні хайраллап хал. ¹² Мин оларнаң хада чир үстүнде полғанда, оларны, Мағаа пиргеннеріңні, Синің күзіңнең хайраллап халғам. Худай Пічиинде пазыл парғаны толзын тіп, Мини садар кизидең — «өлімге салылған оолдаң» — пасхазын, пирдеезин чидірбеем. ¹³ Амды Мин Синзер парчам. Олар даа өрінізімні Миннең үлессіннер тіп, сағам Позым чир үстүндеде мыны чоохтапчам. ¹⁴ Мин оларға Синің сөзіңні читіргем, че Мин дее, олар даа пу чир-чалбахти полбааннарынаңар, чир-чалбахтағы кизилер оларны хырт көргеннер. ¹⁵ Оларны чир-чалбахтаң алып аларыңнаңар нимес, че хомай киректердең* хайраллап аларыңнаңар сурынчам. ¹⁶ Олар, Минөк чили, пу чир-чалбахтаң ниместер. ¹⁷ Оларны, Позыңа чарып алып, Сын нимее үгредіп, арығ ит. Синің сөзің Сын. ¹⁸ Син Мини чир-чалбахсар ысхан чили, Мин дее оларны чир-чалбахтағы чоннарзар ысхам. ¹⁹ Олар, Сынны піліп, Сини ползыннар тіп, оларның үчүн Позымны Синің холыңа пирчем.

²⁰ Мин оларның на үчүн нимес, че оларның сөстері хоостыра Мағаа киртінер кизилернің үчүн сурынчам. ²¹ Чир-чалбах Синің Мини ысханыңа киртінзін тіп, прайзы пір кизи осхас ползын: Пабам, Синің Минде полчатханың, Минің Синде полчатханым

* 17:15 «Хомай киректер» теен сөстерні грек тілінде «чабал» тіп оннирға чарир. «Чабал» сөснең грек тілінде пірееде сайтанны адапчалар.

чили, олар даа Писте ползыннар тіп сурынчам. ²² Олар, Пізök чили, пір кізі осхас ползыннар тіп, Синің Мағаа пирген сабланызыңны оларға пиргем. ²³ Олар прайзы пір ле кізі осхас чарылбас ползыннар тіп, Мин оларда полим, Син, тізең, Минде пол. Андада оларға, Мағаа чили, хынчатханыңны паза Мини ысханыңны чир-чалбах пілер. ²⁴ Пабам! Мағаа пирген кізілерің Синің полчатхан чирімде Миннең хада ползыннар тіп сурынчам. Чир-чайаан чайалғалахтох, Мағаа хынғаныңнаңар, Син Мағаа сабланызыңны пиргезің. Пу сабланысты даа оларға көзідерге сурынчам. ²⁵ Орта нимее хынчатхан Пабам! Чир үстү Сині пілбинче, че Мин Сині пілчем. Мини ысханыңны даа Мағаа пирген кізілерің пілчелер. ²⁶ Мағаа хынған хынызың оларның чүректерінде ползын, Мин дее оларда полим тіп, Синненер оларға чоохтаам. Мыннаң мындар даа чоохтирбын.

Иуда Иисусты садыбысча

(Мф 26:47-56; Мк 14:43-50; Лк 22:47-53)

18 Иисус, мыны чоохтап, үгрөнчлерінең хада Кедрон суу-чахты кизіп, садсар кіре халған. ² Мында Иисус үгрөнчлерінең удаа тоғасчаң, аннаңар Иисусты садарға итчеткен Иуда даа пу орынны пілген. ³ Иуда андар Рим чаачыларын, ідök улуғ абыстарның паза фарисейлернің ысхан храм хадағчыларын ағыл килген. Олар чарытхылығ паза тирігліг полғаннар. ⁴ Иисус, Позиыңаң ниме поларын прай пілген дее полза, алнынзар сығып, олардаң сурған:

— Кемні тілепчезер?

— ⁵ Назареттең сыххан Иисусты, — нандырғаннар чаачылар.

— «Минмін», — теен Иисус.

Аны садыбысхан Иуда даа оларнаң хада турған. ⁶ Иисус «Минмін» теенде, олар, төдір пазып, чирге түскеннер.

— ⁷ Кемні тілепчезер? — хатап сурған Иисус.

— Назареттең сыххан Иисусты, — нандырғаннар чаачылар.

— ⁸ Тіпчем сірерге «Минмін». Мини тілепчетсенер, Миннең пасхаларын позыдыбызыңар, — теен Иисус.

⁹ «Синің Мағаа пиргеннеріңнің пірдеезін чідірбеем» теен сөстерінің тол парары кирек полғаннаңар, Иисус іди теен.

¹⁰ Симон-Пётрның хылызы пар полған, ол, аны сығар киліп, иң улуғ абыстың нымысчызының оң хулаан үзе сабысхан. Нымысчының ады Малх полған.

– ¹¹Хылызынны нандыра сух сал! Пабамның Мағаа пирген үлүс чірчезінең испим ме? – теен Пётрға Иисус.

¹²Андада Рим чаачыларының пазы, чаачылар паза храм хадагчылары Иисусты, хаап алып, палғабысханнар. ¹³Пастап Иисусты алында иң улуғ абыс полған Анназар*, ол чыл иң улуғ абыс полчатхан Кайафаның хастынзар, апарғаннар. ¹⁴Кайафа, прай чон өлгенче, пір кізі үреп парза, чахсы поларчых тіп, иудейлерге чөп пирген кізі полған.

Пётр Иисустаң хыйа полбысча

(Мф 26:69-70; Мк 14:66-68; Лк 22:55-57)

¹⁵Иисустың соонча, Симон-Пётрдаң пасха, ам даа пір үгрөнчі парған. Ол үгрөнчі, иң улуғ абысха таныс полғаннаңар, абыстың туразының сидені істінзер Иисустың соонча кірген. ¹⁶Пётр, тізең, сиденнің тастында тур халған. Иң улуғ абысха таныс үгрөнчі, ізік хадарчаң ипчінең чоохтазып, Пётрны істінзер кир килген. ¹⁷Ізік хадарчаң нымысчы ипчі Пётрға теен:

– Син Иисустың үгрөнчілерінің пірсі нимессің ме?

– Чох, – нандырған Пётр.

¹⁸Соох полғаннаңар, нымысчылар паза хадагчылар, от одыныбызып, от хырында турып, чылынғаннар. Пётр даа, оларнаң хада турып, чылынған.

Иң улуғ абыс Иисустаң сурағ итче

(Мф 26:59-66; Мк 14:55-64; Лк 22:66-71)

¹⁹Иң улуғ абыс Иисустаң үгредииненер паза үгрөнчілеріненер сурастырған.

²⁰Иисус ағаа піди нандырған:

– Мин кізілерге прай нимені чазырбин чоохтаам. Прай иудейлер чөрчең синагогаларда паза Иерусалим храмында сыбыра үгреткем. Пір дее нимее харанға үгретпеем. ²¹Ноға Миннең сурчазың? Минің чоохтаан нимелерімненер Мині искен кізілерден сур. Нимеденер чоохтаанымны олар пілчелер.

²²Ол іди теенде, хырында турчатхан хадагчыларның пірсі, Аны наағынаң сабызып, теен:

* 18:13 Кайафа Рим үлгүзі турғысхан иң улуғ абыс полған. Че, аның алнында иң улуғ абыс Анна полғаннаңар, чон иң улуғ абысха Аннаны саначан. Иоанн даа пу пастагда Аннаны иң улуғ абыс тіп адапча.

– Хайди полып, улуғ абысха піди нандырчазың?

– ²³ Мин хомай чоохтанған ползам, саба чоохтанғанымны көзіт пир. Орта чоохтанған ползам, ноға Мини саапчазың? – нандырған Иисус.

²⁴ Анна палғат салған Иисусты Кайафазар, иң улуғ абыссар, ызыбысхан.

Пётр Иисустаң хатап хыйа полыбысча

²⁵ Симон-Пётр, турып, чылынчатхан.

– Син аның үгренчлерінің пірсі нимессің ме? – сурғаннар аннаң.

– Чох, – нандырған Пётр.

²⁶ Иң улуғ абыстың нымсчыларының пірсі, Пётрға хулаан үзе саптыртхан кізінің туғаны, сурған:

– Мин садта Иисуснаң хада сині көргем нимес пе?

– ²⁷ Чох, – пазох нандырған Пётр.

Сах андох питук тапсабысхан.

Рим пастығы – Пилат – Иисустаң сурағ итче

(Мф 27:1-2, 11-31; Мк 15:1-20; Лк 23:1-5, 13-25)

²⁸ Иртен иртөк Иисусты Кайафадаң Пилаттың өргезінзер апарғаннар. Пасха тіп үлүкүннің чиизін чиирге чарадылзын тіп, иудейлернің киртініс кибірлеріне тоғыр полбас үчүн*, иудей пастыхтары Пилаттың туразынзар кірбееннер.

²⁹ Пилат, оларзар сығып, сурған:

– Пу кізіні нименің үчүн пыролапчазар?

– ³⁰ Ол сайбағчы полбаан полза, Аны синзер ағылбасчыхпыс, – нандырғаннар иудей пастыхтары.

– ³¹ Сірер аны, мыннаң апарып, постарыңның чахиинар хоостыра чарғыланаң, – теен Пилат.

– Рим чарғы-чахии хоостыра кізіні өлімге чарғылачаң пір дее үлгүбіс чоғыл, – нандырғаннар иудей пастыхтары.

³² Иисустың хайдағ өлімнең ол парарынаңар чоохтаан сөстерінің тол парары үчүн, мындағ чоох пол парған.

* 18:28 «Иудейлернің киртініс кибірлеріне тоғыр полбас үчүн» сөстер «кірленмеске» теені полча. Иудей полбааннарға чағын кірген иудейлер киртініс саринаң кірлен парған поладырлар. Андағ кізілерге Пасха тіп пайрамны үлүкүннирге чарадылбачаң.

³³ Андада Пилат, өргезер кіріп, Иисусты хығыртыбысхан.

– Синзің ме, Иудей ханы? – сурған Иисустан Пилат.

– ³⁴ Мыны поэң сағынып чоохтанчазың ма алай пасхалары Минненер чоохтап пирділер бе? – нандырған Иисус.

– ³⁵ Мин иудейбін ме? Синің чоңың паза улуғ абыстар сині холыма пирібіскеннер. Ниме ит салғазың? – сурған Пилат.

– ³⁶ Минің хан-чирім пу чир үстүнде нимес. Хан-чирім пу чир үстүнде полған полза, нымысчыларым, Мині иудейлерге пирбес үчүн, алныма турарчыхтар. Че хан-чирім – чир үстүнде нимес, – нандырған Иисус.

– ³⁷ Андағда син ханзың, андағ нимес пе? – сурған Пилат.

– Син Мині «Хан» тидің. Мин кізілерні сын үгредігнең таныстырарға төреем, пу нименің үчүн чир-чалбахсар килгем. Сын үгредігні пілчеткен полған на кізі Минің үнімні исче, – нандырған Иисус.

– ³⁸ Сын үгредігні кем пілтір? – тіп, Пилат, иудейлерзер хатап сығып, оларға чоохтанған:

– Анда пір дее пыро таппадым. ³⁹ Сіерннің мындағ кибір пар: Пасха тіп үлүкүнде сіерге піреезін поэдарға кирекпін. Пу иудейлер ханын поэт пирим ме?

– ⁴⁰ Аны нимес, Вараваны! – хысхыр сыххан прайзы. Варавва, тізең, хасхы полған.

19 Андада Пилат Иисусты хамчынаң чыртарға чахығ пирібіскен. ² Ханнны чіли тонандыраачых полып, чаачылар, хазалчых харағанны іскітті үріп алып, Аның пазына кизірт салып, узун хызыл көгенек кизіртибіскеннер:

– ³ Изен ползын, Иудей ханы! – хысхырғаннар Ағаа.

Иди хысхырып, Аны сырайынаң сапханнар. ⁴ Пилат, пазох сых киліп, кізілерге чоохтаан:

– Аны сіерннің алнынарға, прайзы пілзін тіп, сығарчам. Анда пір дее пыро таппадым.

⁵ Анаң Иисус хараған үрімніг паза хызыл көгенектіг сых килген.

– Мына ол кізі! – теен оларға Пилат.

⁶ Улуғ абыстар паза хадағчылар, Аны көр салып, хысхыр сыхханнар:

– Кіреске хазап саларға аны, хазап саларға аны!

– Постарың Аны, апарып, кіреске хазаңар. Мин пір дее пыро анда таппадым, – теен Пилат.

– ⁷Пісте Моисей Чахии пар. Ол Чахиибыс хоостыра позын Худай Оолғына сананчатхан кізі өл парарға кирек, – нандырганнар иудейлер.

⁸Пилат, ол сөстерні истіп, хорых парып, ⁹өргезер нандыра кір парыбысхан.

– Хайдаңзың син? – сурған ол, че Иисус ағаа нандырбаан.

– ¹⁰Мағаа нандыраға хынминчазың ма? Сині кіреске хазап салар алай позыдыбызар үлгүмнің парып пілбинчезің ме? – сурған Пилат.

– ¹¹Сағаа Худайдаң пирілбеен полза, Мині чарғылачаң пір дее үлгүн чох поларчых. Мині садыбысхан кізілернің чазығы синің чазығынчаң улуғ, – нандырган Иисус.

Пилат чарғы итче

¹²Иди чоохтасхан сонаң, Пилат Аны позыдыбызарға харасхан. Че иудейлер хысхырысханнар:

– Син аны позыдыбыссаң, Рим хағанына арғыс полбассын. Кем позын хан итче, ол хағанға ыырчы полча.

¹³Пилат, пу сөстерні искендөк, Иисусты тасхар сығарыбызып, позы чарғычының одырчығына одыр салған. Ол одырчых «Таснаң чапхан чирде» алай ба еврей тілінең «Гаввафа» тіп адалған орында турған. ¹⁴(Пасха тіп үлүкүн алнында, пятницада, күн ортызы полған*.) Пилат иудейлерге теен:

– Мына сірернің ханыңар!

– ¹⁵Чох ит, кіреске хазат аны! – пазох хысхырысханнар олар.

– Хайди мин сірернің ханыңарны хазап саларбын? – сурған Пилат.

– Пістің Рим хағанынаң пасха хан чоғыл, – нандырганнар улуғ абыстар.

¹⁶Андада Пилат оларға Иисусты кіреске хазирға пирібіскен. Иудейлер Иисусты хазирға апарғаннар.

Иисусты кіреске хазапчалар

(Мф 27:32-44; Мк 15:21-32; Лк 23:26-43)

¹⁷Иисус, Позының кірезін апарып, «Хуу Пас» алай еврей тілінде «Голгофа» тіп орынзар сыххан. ¹⁸Анда олар Иисусты кіреске

* ^{19:14} Грек пічіктерінде «күн ортызы» сөстернің орнына «алты час» тіп пазыл парған. Пісте пу сөстер «күнөрте он ікі часха» килісче.

хазап салғаннар. Аннаң пасха ам даа ікі кізіні, пірсін – сол саринда, ікінчізін – оң саринда, Иисусты ортызында хазап салғаннар. ¹⁹Пилат, тізең, «Пу Назареттен сыххан Иисус, Иудей ханы» тіп чардыда пастырып, кіреске хазатыр салған. ²⁰Иисус кіреске хазаттыртхан орын саардаң ырах полбааннаңар, пу пічікті көп иудей хығырған. Ол пічік еврей, грек, Рим тіллірінен пазылған полған. ²¹Иудейлернің улуғ абыстары Пилатха чоохтанғаннар:

– «Иудей ханы» тіп паспа, «Позын „Мин Иудей ханыбын“ тіді» тіп пас сал.

– ²²Хайди пас салғам, ідök пазылых ползын, – нандырған Пилат.

Чаачылар Иисустың кип-азаан үлесчелер

²³Чаачылар, Иисусты кіреске хазап салған соонда, Аның кип-азахтарын алып, полған на чаачаа пірер чардыхтаң киліссін тіп, төрт чара үлезіп алғаннар. Узун көгенее халған. Ол, тігілбин, пүкүлее соғылған полған.

– ²⁴Піс, аны чара тали тартпин, тас тастап, үлүс кемге түзерін көр көреңер. Үлүс кемге түзер, ани полар, – чоохтасханнар постары аразында чаачылар.

«Кип-азаамны постарының аразында үлескеннер, көгенеемні, үлезіп, үлүске тас тастааннар» тіп, Худай Пічиинде пазылғаны тол парарға кирек полған. Чаачылар сах іди иткеннер.

²⁵Иисустың кірезі хырында Аның ічезі, ічезінің чаказы, ідök Клеопаның ипчізі Мария паза Мария Магдалина турғаннар. ²⁶Иисус, ічезін паза аннаң хости турчатхан Позының хынған үгрөнчізін көр салып, ічезіне теен:

– Ипчі кізі. Пу синін оолғың.

²⁷Анаң үгрөнчізіне теен:

– Пу синің ічең!

Аннаң сығара ол үгрөнчі Иисустың ічезін позынзар алып алған.

Иисус тоозыл парча

(Мф 27:45-56; Мк 15:33-41; Лк 23:44-49)

²⁸Аның соонаң Иисус, прай нименің тол парғанын, көріп, Худай Пічиинде пазылғаны тол парзын тіп:

– Сухсапчам, – тіп чоохтанған.

²⁹ Мында ідіске толдыра аарлығ нимес араға пар полған. Чаачылар, сүбүректі арағада өлlep алып, анаң аны иссоп* салаазына хаптырып, Иисустың ирнілерінзер сунғаннар. ³⁰ Иисус, арағаны сорып, чоохтанған:

– Полчаң ниме пол парды!

Анаң, пазын түзірібізіп, үреп парған.

³¹ Ол қўн пятница полғаннаңар, субботада, тізең, улуғ ўлўкўн полып, иудейлер, кіреске хазаттырханнарның сөөктерін суббота қўнге халғыспасха тіп, Пилаттаң, оларның чодаларын сыы саап*, кірестердең түзіреге сурынғаннар. ³² Чаачылар киліп, Иисуснаң хада хазаттырхан кізілернің, пастап пірсінің, анаң ікінчізінің чодаларын сыы сабысханнар. ³³ Иисуссар пас киліп, Аның үреп парғанын көріп, чодаларын сыы саппааннар. ³⁴ Че чаачыларның пірсі Аның хабырғазын чыданаң сазыбысхан, андартын ханнаң суғ ах сыххан.

³⁵ Пу нимені позы көрген кізі сіреге, киртін сыхсыннар тіп, прай чоохтап пирген. Аның чооғы сын. Ол сынны чоохтапчатханын пілче.

³⁶ Худай Пічиінде «Аның сөөгі сыы сабылбас» тіп пазылғаны тол парар ўчўн, пу ниме полған. ³⁷ Худай Пічиінде хоза піди пазылған: «Чыданаң састырған кізіні көрерлер».

Иисусты чыып салчалар

(Мф 27:57-61; Мк 15:42-47; Лк 23:50-56)

³⁸ Аримафей саардаң сыххан Иосиф, иудей пастыхтарынаң хорыхханнаңар, Иисустың чазыт ўгренчізі полған. Иисус ўреен соонда ол Пилаттаң Иисустың сөөгін суурып аларға сурынған. Пилат чаратхан. Иосиф, парып, Иисустың сөөгін кірестең суурыбысхан. ³⁹ Никодим дее килген. Ол хачан-да Иисуссар хараазын кил парған полған. Амды ол пір чўс литра* алоэ паза смирна хайағынаң иділген порағны ағыл килген. ⁴⁰ Анаң олар, иудейлер

* 19:29 Иссоп – пу өзімнің салаазынаң чазых ўчўн тайығ итчетсе, тузаланчаңнар. Тайыға салылған малның ханын кізізер тамчыладар ўчўн, иссоптың салааларын, ханда өлlep, хапти сапчаңнар.

* 19:31 Кіреске хазаттырхан кізее тынарға сидік поладыр. Тын хабынар ўчўн, кізі, пірееде сөөлініп, улуғ тынадыр, че чодазын сыы саптырхан кізі сөөлін полбинча. Тын хабын полбаан кізі табырах үреп парча.

* 19:39 Пір чўс литра отыс килограммча полған.

кибірі хоостыра, Иисустың сөөгін хайахнаң сүртілген иснен ораабысханнар. ⁴¹Иисус кіреске хазаттыртхан орынның хыриндағы садта пір дее кізі чығбаан наа хую пар полған. ⁴²Пятница күн полған. Иудейлернің үлүкүні чагдапчатханнаңар паза ол хую чағын полғаннаңар, Иисусты анда чыып салғаннар.

Иисустың сөөгі чох пол парча

(Мф 28:1-10; Мк 16:1-8; Лк 24:1-12)

20 Неделяның пастағы күнінде, позырахта, Мария Магдалина, иртен харасхыдох хуюзар киліп, көрзе, хуюны пазыр салған тас хыйа іділ партыр. ²Мария, Симон-Пётрзар паза Иисустың хынчан үгренчизинзер чүгүр парып, теен:

– Хан-пигібістің сөөгін хуюдан хуюнер-де апарыбыстырлар, хайдар иткеннерін, тізең, пілбинчебіс.

³Сах андох Пётр пір үгренчінең хада, тасхар сығып, хуюзар парғаннар. ⁴Олар ікөлең чүгүрікнең парғаннар, че пірсі, табырах чүгүріп, Пётрдан пурун хуюзар чидіп, ⁵мөкейіп, істінзер пахлабызып, чатчатхан көр салған, че хуюзар кірбеен. ⁶Аның соонаң Симон-Пётр, чүгүр киліп, хуюзар кіре хонған. Ол даа истернің чатчатханын көр салған. ⁷Истернің аразында Аның пазына палғалған плат чох полған, ол оортах алынча түріл парған чатчатхан. ⁸Андада пурун чүгүр килген үгренчі дее хуюзар кірген. Кіріп, прай нимені көр салып, киртін парған. ⁹Олар, ол туха читіре, Иисустың тіріл килеріненер Худай Пічиинде пазыл парғанын пілбеен полғаннар. ¹⁰Олар иблеринзер нандыра айланғаннар.

Иисус Мария Магдалинаа көрінче

(Мк 16:9-11)

¹¹Мария хую хыринда ылғап турған. Ол, ылғап ала, хуюзар пахлап мөкейгенде, ¹²анда аппағас киптіг ікі ангелні көр салған. Олар Иисустың сөөгі чатхан орында: пірсі – пазында, пірсі, тізең, азаанда, одырғаннар.

– ¹³Син ноға ылғапчазың? – сурғаннар аннаң ангеллер.

– Минің Хан-пигімні апарыбысханнар, Аны хайдар салғаннарын пілбинчем, – нандырған Мария.

¹⁴Ол іди чоохтанып ала, хайбағыныбызып, кистінде турчатхан Иисусты көр салған, че таныбаан.

– ¹⁵Син ноға ылғапчазың? Кемні тілепчезің? – сурған Иисус.

– Пиг, син Аны сығар парыбысхан ползан, чоохта мағаа, хайда салғазың. Мин Аны алып алам, – теен Мария, Иисусты сад көрчең кізее санап.

– ¹⁶Мария! – теен Иисус.

Мария, Иисуссар сырайынаң айланып, еврей тілінең «Раввунни», «Ұгретчим», теен.

– ¹⁷Теңме Мағаа, Мин Пабамзар ам даа өөрлеелекпін. Минің харындастарымзар парып, чоохта: «Мин Пабамзар паза Пабаңарзар, Худайымзар паза Худайыңарзар өөрлеп парирбын», – теен Иисус.

¹⁸Мария Магдалина, парып, Хан-пигін көргеннеңер паза поэна ниме тееннеңер, үгренңілеріне чоохтап пирген.

Тірілген Иисус үгренңілеріне көрінче

(Мф 28:16-20; Мк 16:14-18; Лк 24:36-49)

¹⁹Олох күн иирде, неделяның пастағы күнінде, Иисустың үгренңілері, иудейлердең хорығып, пір тураа чылызып алып, пиктен салғаннар. Ол туста Иисус, кір киліп, оларның аразында турып, чоохтанған:

– Амыр-хазых сірерге!

²⁰Иди тіп, Ол үгренңілеріне холларын, азахтарын паза хабырғазын көзіткен. үгренңілері, Хан-пигні көріп, өрін парғаннар.

– ²¹Амыр-хазых сірерге! Пабам Мини ысхан чіли, Мин дее сірерні чир-чалбахтағы чоннарзар ысчам, – теен хатабох Иисус.

²²Иди тіп, Иисус, оларзар алдыра үбүріп, теен:

– Худай Худын алыңар! ²³Кемнің чазыхтарын сірер тастирзар, аның чазыхтарын Худай даа тастир, кемнің чазыхтарын сірер тастабассар, оларның чазыхтарын Худай даа тастабас.

Иисус Фомаға көрінче

²⁴Иисус килгенде, он ікі үгренңінің пірсі, Ікіс тіп солалығ Фома, оларның аразында полбаан.

– ²⁵Піс Хан-пигібісті көргебіс, – чоохтап пиргеннер ағаа үгренңілер.

– Мин, Аның холларында поэығдаң халған палығларын көрбеенде, салаамнаң ол палығларға теңмеенде паза Аның хабырғазын холнаң тутпаанда, киртінмеспін, – теен Фома. ²⁶Сигіс күн пазынаң Иисустың үгренңілері пазох хада полғаннар, амды

Фома оларнаң хада полған. Ізіктер пиктіг полған даа полза, Иисус, кір киліп, оларның аразында турып, чоохтанған:

– Амыр-хазых сірерге!

²⁷ Анаң Фомаға теен:

– Салааннаң холларымны тутхлап көр. Холыңны палығлығ хабырғама сал. Ікінчілебин киртін!

– ²⁸ Хан-пигім паза Худайым минің! – нандырған Фома.

– ²⁹ Син, Мини көріп, киртіндің ме? Че, Мини көрбин, киртінчеткеннері часкалығлар, – теен Иисус.

³⁰ Иисус Позының үгренчілерінің алнында көп пасха хайхастар иткен, че пу пічікте аннаңар пазылбинча. ³¹ Пу пічік сірерге Иисустың Мессий-Христос, Худайның Оолғы полчатханына киртінзіннер тіп пазылған. Иди киртініп, сірер чуртас аларзар.

Тірілген Иисус үгренчілеріне пазох көрінче

21 Мының соонаң Тивериад көл хырында Иисус үгренчілеріне пазох көрінген. Ол ниме піди полған. ² Симон-Пётр, Ікіс тіп солалығ Фома, Галилей чиріндегі Кана аалдаң Нафанаил, Зеведейнің ікі оолғы паза олардаң пасха Иисустың ікі үгренчізі прайлары хада анда чыылыс парғаннар.

– ³ Мин палыхтирға парчам, – теен пасхаларына Симон-Пётр.

– Піс тее синнең хада парарбыс, – нандырғаннар олар.

Олар, көлзер киліп, палыхтап парарға тіп, кимее одырыбысханнар. Че ол хараазын пір дее ниме тут полбааннар. ⁴ Таң чарып килген. Чар хазында Иисус турған, че үгренчілері Аны таныбааннар.

– ⁵ Оолларым! Чииске пірее ниме тудып алдар ба? – сурған Иисус.

– Чох, – нандырғаннар олар.

– ⁶ Сөзірбені кименің оң саринзар тастанар. Анда тударзар, – теен Иисус.

Сөзірбені иди тастабызып, уғаа көп палых тудып алғаннар. Сөзірбені сығар полбааннар. ⁷ Андада Иисустың хынчаң үгренчізі Пётрға чоохтанған:

– Пу Хан-пигібіс!

Симон-Пётр, Аның Хан-пиг полчатханын истіп салып, кип-азаан табырах кизіп (ол кип-азаан суур салған полған), суға сегірібіскен. ⁸ Пасха үгренчілері, палыхтығ сөзірбені тартып ала, кимеліг чарзар чўс килгеннер. Чарға теере ікі чўс хаалағ

полған. ⁹Чарға сых килгеннерінде, көстерде палых паза от хыринда халас чатчатханын көр салғаннар.

– ¹⁰Сағам тудып алған палыхты ағыл киліңер, – теен Иисус.

¹¹Симон-Пётр, парып, сөзирбее толдыра кір парған чоон палыхтарны чарға сығар килген. Сөзирбеде пір чүс илиг үс палых полтыр. Андағ даа көп полза, сөзирбе талалбаан.

– ¹²Киліңер, азыраныңар, – теен Иисус.

Ўгренчлерінің пірдеезі Аның Кем полчатханын сурарға тидінеен. Олар Аның Хан-пиг полчатханын пілгеннер. ¹³Иисус, пас киліп, халаснаң палыхты оларға пирген. ¹⁴Пиди Иисус, тірілгеннең пеер, ўгренчлеріне ўзінчі хати көрінген.

Иисус Пётрны сыныхтапча

¹⁵Олар азыранып алғанда, Иисус Симон-Пётрдаң сурған:

– Ионаның оолғы, Симон! Син Мағаа пасхаларынаң тың хынчазың ма?

– Ёа, Хан-пигім! Син пілчезің, мин Сағаа хынчам, – нандырған Пётр.

– Минің хурағаннарымны хадар, – теен Иисус.

¹⁶Иисус ікінчі хати Пётрдаң сурған:

– Ионаның оолғы, Симон! Син Мағаа хынчазың ма?

– Ёа, Хан-пигім! Син пілчезің, мин Сағаа хынчам, – нандырған Пётр.

– Минің хойларымны хадар, – теен Иисус.

¹⁷Иисус ўзінчі хати сурған:

– Ионаның оолғы, Симон! Син Мағаа хынчазың ма?

Иди Иисус «Мағаа хынчазың ма» ўзінчизін сурғанда, Пётр, хомзын парып, Иисусха нандырған:

– Хан-пигім! Сағаа хынчатханымны, Син пілчезің.

– Минің хойларымны хадар. ¹⁸Сынны сағаа чоохтапчам, чиитте син позың, хурчанып алып, хайдар хынзаң, андар чөрчензін. Киріп парзаң, тізең, холларыңны сунарзың, сині пасха кізі, хурчап алып, син хынминчатхан чирзер апарар, – теен Иисус.

¹⁹Иисус, иди чоохтап, Пётрны хайдағ өлімнең Худайны сабландыраынанар, сизіндірген.

Анаң ағаа теен:

– Минің соомча пар.

Минің соомча пар

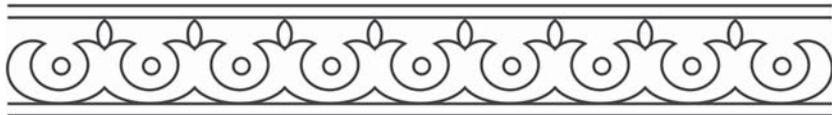
²⁰ Пётр, тізең, соонзар айланып, постарының соонча Иисустың хынчаң үгрөнчизи килчеткенін көр салған. Ол хачан-да, иирде азыранчадып, Иисусха чағын одырып, «Иисус пиг, Сині кем садыбызар?» тіп сурған полған. ²¹ Пётр, Иисустың хынчаң үгрөнчизін көр салып, Иисустаң сурған:

– Хан-пигім! Пу үгрөнчїңнең чи ниме полар?

– ²² Мин аны, Позым хатап килгенче, чуртадарға хынчатхан ползам даа, синің анда ноо киреең? Син Минің соомча пар, – нандырған Иисус.

²³ Ол үгрөнчїнің үребезїнеңер чоох киртінчеткеннернїң аразында тарап парған. Че Иисус аны үребес тібеен. «Мин аны Позым килгенче чуртадарға хынчатхан ползам даа, синің анда ноо киреең?» теен. ²⁴ Ана ол үгрөнчї, прай пу нимелердеңер чоохтап, пу киндені пас салған. Ол чоохтаан нимелернїң сын полчатханын піс пілчебіс.

²⁵ Иисус аннаң даа пасха көп нимелер иткен. Че оларны прай пічїкке пас салза, чир үстүнде ол пічїктернї салчаң орын чит-песчїк. Аминь.

Худай илчїлерїнїң чуртастары

Пу кинденї Павел илчїнїң чолчызы паза үзїнчї Чахсы Хабарның авторы имчї Лука пасхан тїп, саниры кибїрге кїр парған. Кинденїң пастағы чардығы (1–8 пастағлар) Христос илчїлерїнїң үгредии сылтаанда Иерусалимде, Иудей паза Самар чирлерїнде христианнар саны айныда хозыл сыхханын кзїтче (наа эраның 30 чыллары). Ікїнчї чардых (9–28 пастағлар) Чахсы Хабарның Палестин чирїнен озарых чуртаан еврей чонынын чирїнзер, грек культуразының кїннерїнзер, Рим хағанадының ордазына чїтїре тараанынаңар чоохтапча. Илїг кўн пайрамында Иисусха киртїнчеткен чонға тўскен Худай Худы, Христос киртїнїстїг тїгїрїбнї поэның соонча апарарын, аны хада-пїрге тудындыртарын узаратхан.

Ол туста (наа эраның 40–60 чылларында) пасха чоннарны Христос киртїнїзіне үгредерїнде иң дўн кїзї Павел илчї полған. Итсе, аның алнында пу киртїнїске ол тың тоғырланған. Ол Чағынғы Искеркї чирлерче чўрїп, Христостың үгредїин чарлаан. Грециязар кис парыбысханда, тїзең, ағаа поэы Лука киртїстїг полысчы полыбысхан.

Кинде Павелнїң Римде чаптырт салғанынаң тоозылча. Пурунғы христиан тархынчыларының искїрїглерї хоостыра Павел чарғы ирткен соонда поэдылып, Римнең кидеркї чирлерче чўрїп, Чахсы Хабарны хатап тарат сыххан. Че нинче-де чыл пазынаң Рим ўлгўлерї аны хатап харїбге чаптырып, Христос киртїнїстїг полчатханының ўчўн, дїмге чарғылап салғаннар.

Сўс алны

1¹⁻² Аарлығ Теофил, мин пастағы киндеминї пас салдым. Анда Иисустың, иң пастағы кўнїнең сығара тїгїрзер дўрлеп парыбысхан кўнїне теере, прай иткен киректерїнеңер паза нимее ўгреткенїнеңер пас пїргем. Дўрлеп парыбызар алнында, Иисус Худай Худы^c кўзїнең Поэының таллап алған илчїлерїне^c чахығлар пїрген. ³Тоозылған соонда, Иисус оларның алнында дўн

позынаң тiрiге тура тiскен. Хырых кiн аразында кiп аймах-пасха iзестiг киречiлестернең хати-хати килiп, Худай хан-iлгiзiнеңер^с чоохтаан. ⁴Иди Ол, илчiлернi чыып алып, чахыг пирген:

– Иерусалимнең парбанар, че Пабамның пирген сiзiнiң толарын сагыңар, анзын мин сiрерге чоохтаан полгам. ⁵Иоанн суғнаң киреске тiзiрген^с, сiрер, тiзең, хай пiрее кiн мының соонаң Худай Худынаң киреске тiзерзер.

Иисустың тигiрзер iбiрлеп парыбысханы

⁶Ана андада илчiлер, хада чылызып алып, Иисустаң сурғаннар:

– Хан-пигiбiс^с! Син сағамох Израильге iлгiзiн айландырчаны ма?

⁷Иисус, тiзең, оларға нандырған:

– Хачан паза хайди поларын Пабам Позының iлгiзiнең тургысхан, сiрерге оларның хачан поларын пiлерге кирек чоғыл. ⁸Че Худай Худы сiрерге тол парза, кiс алынарзар, андада сiрер Иерусалимде дее, прай Иудей чирiнде^с дее, Самар чирiнде дее, чирнiң хыринда даа Минiң киречiлерiм поларзар.

⁹Иди чоохтанып, Иисус оларныоох кiзiне тигiрзер кiдiрiле халған, пулут, тiзең, Аны оларға кiрiнмес иде чабысхан. ¹⁰Аның тигiрзер iбiрлеп парыбысханын кiр турчатхан аразында, кинетiн оларның алныларында ах кип-азахтыг iкi ирен тура тiзiп, ¹¹тееннер:

– Галилей^с чирiнiң кiзiлерi! Нимее сiрер тигiрзер кiр турзар? Пу сiрерден тигiрзер алдыра iбiрлеп парыбысхан Иисус. Аның хайди iбiрлеп парыбысханын кiрдiңер, Ол олох ондайнаң нандыра айлан килер.

Иуданың орнына табылған кiзi

¹²Андада илчiлер Иерусалимнең Суббота^с кiннiң чолы синче ырахта* турчатхан Елеон тағдаң Иерусалимзер нандыра айлан килгеннер. ¹³Пiтрнаң Иаков, Иоаннаң Андрей, Филиппнең Фома, Варфоломейнең Матфей, Алфейнiң Иаков оолгынаң Симон Зилот паза Иаковтың харындазы Иуда^{с*} айлан килiп,

* 1:12 *Суббота кiннiң чорыгы* – пу иудейлерге субботада чiрерге чарадылчатхан чолның узуну полған. Аның сын узуну 800-че метр полча.

* 1:13 *Иаковтың харындазы Иуда* – пу сiстернiң орнына «Иаковтың оолгы Иуда» тiп тее тiлбестирге чарир.

үстүндегi хадылзар кiрiп, анда халғаннар. ¹⁴Олар, хай пiреелерi ипчiлерiнең хада, iдөк Иисустың iчезi Мария паза Аның харындастары прайзы, удаа хада чыылызып, сурынып, пазырчаннар.

¹⁵Ана ол кўннерде Пётр, үгренчiлернiң аразында турып алып, чоохтанған. ¹⁶(Ол чыылығда пiр чўс чибiргiче кiзi полған.)

– Харындастар! Худай Худы Иудаданар, Иисусты хаап алғаннарның устағчызынаңар, Худай Пiчиинде^c Давидтең^c пастыра ухаанчылаан полған. Ол ухаанчылас тол парарға кирек полған.

¹⁷Иуда пiснең хада полған, ол даа пу тоғысха таллалған полған.

¹⁸(Че ол, хомай кирек үчўн алған ахчаа чир садып алып, анда андарылғанда, иди чара тўзiп, iстi-харны прай тастына чайылған.

¹⁹Пу нимеденер хабар Иерусалимнiң прай чуртағчыларына тараан, ол чир оларның тiлiнең Акелдама тiп адалча, анзы «ханығ чир» теени полча.)

²⁰Ырлар киндезiнде, тiзең, пазыл парған: «Туразы ээн-хоол ползын, пiрдеезi анда чуртабазын», iдөк: «ол идер полған киректi пiрее пасхазы итсiн».

²¹Амды пiске пiрее пасха кiзi хозыларға кирек. Ол кiзi Иисус Хан-пигiбiс, пiснең хада полып, чоохтасчан тустардаң ала, сыбыра пiстiң арабыста хаданан хада чөргеннернiң пiрсi поларға кирек. ²²Идөк ол кiзi, Иоанның киреске тўзiргенинең пастади Иисустың тигiрзер өөрлеен кўнине теере, пiснең хада полып, Иисустың тiрiлгенине киречi полғаннарның пiрсi поларға кирек.

²³Чоох Iкi кiзиденер парған: Варсава тiп адалчатхан паза Иуст тiп солалатчатхан, Иосифтенер паза Матфийденер.

²⁴Чыылығдағылар, Худайға пазырып алып, тееннер:

– Хан Худай^c, Син прайзының чўреен пiлчезiң, пу iкi кiзiнiң хайзын таллап алдың, кöзiт. ²⁵Иуданың, позының чолынча парып, халғыс салған тоғысха ўлўзiн паза илчiнiң орнын кем алзын?

²⁶Ўлўс тастаанда, ўлўс Матфийге тўс парған, андада аны он пiр Илчiнiң санына хосханнар.

Худай Худының тўскени

2 Илiг кўн пайрамында* илчiлер прайлары пiр турада хада пiр сағыстығ полғаннар. ²Улуғ чил килчеткен осхас суум-саам

* ^{2:1}Пу пайрам Пасха ўлўкўннiң соонаң илiгiнчi кўнiнде таныхталчаң, ол арыс сапчаң туста иртчен.

тигiрдең кинетiн истiлiп, тураа прай тол парған. ³Анаң чалыннап кiйчеткен от тiллерi осхас нимелер чайылып, полған на кiзее теңеннер. ⁴Прайларына Худай Худы тол парған, олар, тiзең, Хут пиргенни аймах-пасха тiллернең чоохтас сыхханнар.

⁵Иерусалимде, тiзең, Худай кибiрлiг паза чирнiң пасха-пасха чоннарынаң сыххан иудейлер^с полғаннар. ⁶Ол суум-саам пол килгенде, чон чыылыс килген, анаң искен, тың үрүк парған. Полған на кiзi, илзiлернiң аның тiлiнең чоохтанчатханнарын.

– ⁷Пу чоохтасчатханнар прайзы Галилей чирiнеңнер ниместер бе зе? – тiп чапсып, хайхааннар прайзы. – ⁸Хайди за пiс полғаныбыс ла поэбыстың төреен тiлiбiстi истiпчебiс. ⁹Пiс – Парфий, Мидий, Елам, Месопотам, Иудей, Каппадок, Понт, Асий*, ¹⁰Фригий, Памфилий, Египет чирлерiндегiлербiс; Ливий чирiндегi Кириней саарға чағын чатчатхан чардыхтарының чуртағыларыбыс; Рим саардаң килген иудейлербiс паза иудей кибiрлiг пол парған Римдегi кiзiлербiс; ¹¹Крит паза Арав чирiндегiлербiс; че пiс истiпчебiс, хайди олар Худайның илбек киректерiненер пiстiң тiллерiбiснен чоохтанчалар!

¹²Прайзы, тiзең, хайхап, үрүгiп, удур-тiдiр сурастырғлаан:

– Мынзы чи ниме теенi полчаң?

¹³Пасхалары, тiзең, кiлiп, тееннер:

– Олар тадылығ арағаны иртире iзiнiп алғаннар.

Пётрның чооғы

¹⁴Андада Пётр, он пiр илчiнең хада тура хонып, оларға тыыда чоохтанған:

– Иудей нанчылар паза прайзыңар, кем Иерусалимде чуртапча! Мынзын сiрге пiлдiстiг иде чоохтап пирим, сiстерiмнi истiп алынар: ¹⁵Сiрер оларны изiрiк тiп сағынчазар, че олар изiрiк ниместер, сағам үс час иртен не* нооза. ¹⁶Пу ниме прай ухаанчы^с Иоилнiң чоохтааны хоостыра полча:

¹⁷ «Халғанчы кiннерде, тiпче Худай,

Мин Позымның Худымны полғанына ла чай пирем.

Сiрернiң оол-хыстарың ухаанчылирлар;

чиит ооллар кiрiнчектер кiрерлер;

апсахтар тiстер тiзирлер.

* 2:9 Асий чирi – Турцияның пурунғы ады.

* 2:15 Грек тiлiнде үс час теенi пiстiң иртенгi тоғыс часха килiсче.

- 18 Мин ирен дее, ипчi дее нымысчыларыма ол кўннерде
Худымны чайам,
олар, тiзең, ухаанчылирлар.
19 Өөр тигiрде хайхастар^с,
алтында чирде, тiзең, танығлар кöзiдербiн:
хан, чалыннығ от паза ыс полар.
20 Хан Худайның саблығ паза илбек кўнi чидер алнында
кўн хап-харасхы, ай, тiзең, хан пол парар.
21 Андада Хан Худайны адынаң адап хығырған кiзiнiң
полғаны ла арачылан халар».

22 Израильдегiлер, пу сöстернi истiп алыңар: Назареттең сых-хан Иисус Худайның кiзiзi полғанын Худай поэы сiрернiң ара-нарда Аннаң пастыра идiлген кўстернең, хайхастарнаң паза танығларнаң киречiлеен. Сiрер анзын постарың даа пiлчезер. 23 Худайның кöңнi паза азынада пöгiнгенi хоостыра сiрер Иисусты хаап алғазар, анаң Моисей Чахиинаң^с чараспинчатхан кiзiлер пастыра Аны, киреске^с поэығнаң хазап, öдiр салғазар. 24 Че Худай Иисусты, öлiмнiң хучаанаң поэыдып, тiрiлдiрiп алған. Öлiмнiң Аны поэында тудып алчаа чох полған нооза. 25 Давид тее Аннаңар теен:

- «Мин Хан Худайымны хачан даа поэымның алнымда көргем.
Минi кi сағыстанмазын тiп, Ол минiң оң саринда поладыр.
26 Аннаңар чўрееме öрiнiс толған,
чооғым даа чалахай полған,
позым, тiзең, ўреп тее парзам, iзенiсте амырирым.
27 Син минi чир тўбiнде^с халғыспассың нооза,
позыңның ах-арығ^с нымысчыңа чирде чызирға пирбессiң.
28 Син мағаа чуртас чолын пiлiп аларға ондай пиргезiң,
Син, миннең хада полып, минi öрiнiснең толдырарзың».

29 Харындастар! Пiстiң öбекебiс Давидтенең сiрерге чалтанмин чоохтирға кирекпiн. Ол ўреп парған, анаң аны чыып салғаннар. Аның чатчатхан чирi амға теере мында пiснең хада. 30 Ол ухаанчы полған, аннаңар ол Худайның поэына «Тöлiннең Мессийнi^с öөн поэынаң таллап алып, ўлгў сiреене одырт салам» тiп, аасхынып сöс пиргенiненер пiлген. 31 Ол, Мессийнiң тiрiлерiненер, Аның Худы чир тўбiнде халбазынаңар паза Сöөгiнiң чызыбазынаңар азынада чоохтаан полған. 32 Мына пу Иисусты Худай тiрiлдiрген, анзына пiс прайзыбыс киречiлербiс. 33 Ол, Худайның оң саринзар кöдiрiлiп, пирерге адалған Худай Худын, Пабазынаң

алып, амды, сiрер кiргенни паза искенни, үстүбiске чайыбысты. ³⁴ Давид тигiрзер өөрлебеен, че ол позы чоохтаан:

«Хан Худай Хан-пигiме теен:

³⁵ Ыырчыларыңны азаан алтына салғанымча,
Оң саримда одыр».

³⁶ Аннаңар, Израильнiң прай чоны, чахсы пiл: Худай Аны – сiрер хазаан Иисусты – Хан-пиг паза Мессий ит салған.

³⁷ Кiзiлернiң, ол сiстернi истiп, чүрекерте ачаан. Олар Пётрға, пасха даа илчiлерге чоохтанғаннар:

– Харындастар, амды пiс ниме идибиc?

³⁸ Пётр, тiзең, оларға теен:

– Полғанар ла, чазыхтарыңна^c хыйа полып, чазыхтарыңны позыттыртып алар үчүн, Иисус Христостың адынаң кiреске түзiнер. Андада Худай Худын тикке аларзар. ³⁹ Худайның пирген сiзi сiрерни полча, iдiк палаларыңни паза прай ырахтағыларни полча, прайзыни, кемнi Худай Позынзар хығырча.

⁴⁰ Пётр, көп пасха сiстернең дее киречiлеп, чiптeп, чоохтанған:
– Пу ардап парған тiлдең арачыланыңар.

⁴¹ Анын сiзiн кiңнiлерiне киргеннерi кiреске түскеннер, иди ол күн үс муңа чағын кiзi хозылған. ⁴² Олар, тiремiл илчiлернiң үгредiглерiнде полып, тоғазыңларда аралазып, хада чиис чiп*, пазыр турчаңнар.

Пастағы киртiнчеткеннернiң чыылығлары

⁴³ Полған на кiзiнiң iстiнде чочыс полған; илчiлер пастыра көп хайхастар паза танығлар Иерусалимде идiлгеннер. ⁴⁴ Прай киртiнчеткеннер хада полғаннар, пар нимелерiн дее хада тудынғаннар. ⁴⁵ Олар, чуртаан чирлерiн паза ниме-нооларын садып, прайзына хызыхчатхан синi хоостыра үлееннер. ⁴⁶ Күннiң сай олар храмда^c хаданаң хада полчаңнар, тураларында даа, чiчең ниме тимнеп, ачых-чарых паза арығ чүректiг азыранчаңнар. ⁴⁷ Олар Худайны саблачаңнар, кiзiлер дее оларға хынчаңнар. Хан Худай, тiзең, күннiң сай арачыланғаннарны тигiрибге^c хос салып одырған.

* 2:42 Пастағы тигiриб Хан-пиг Иисус Христостың чахааны хоостыра (Мф 26:26-30; Лк 22:15-20; 1 Кор 11:23-25) мындағ чиис чiпчетсе Анын халас сындырчаң кибiрiн иртiрчен.

Пётрның пас чөрбинчеткен кiзiнi имнеенi

3 Пiрсiнде Пётрнаң Иоанн тоғыс часта*, пазырчан туста, храмзар парчатханнар. ²Төреееннең пас чөрбинчеткен кiзiнi дее, храмзар кiрчеткеннердең кiлензiн тiп, күннiң сай храмның Сiлiг тiп адалчатхан iзии хыринзар, ағыл килiп, одырт салчаңнар. ³Ол кiзi, храмзар кiр париған Пётрнаң Иоанны көр салбинаң, олардаң кiлен сыххан. ⁴Пётрнаң Иоанн андар хази көрiбiскеннер, анаң Пётр теен:

– Көрдек, пiссер!

⁵Ол, тiзең, пуларзар, пiрее ниме алып аларына iзенiп, харах албин көрген. ⁶Че Пётр теен:

– Минде күмүс тее, алтын даа чоғыл, че позымда пар нименi пирчем: Назареттегi Иисус Христостың адынаң, турып, пас чөр!

⁷Анаң аны, оң холынаң хаап, турғызыбысхан. Кинетiн ол кiзiнiң азах уйалары пик пола халғаннар. ⁸Ол, тура хонып, пас чөр сыххан, анаң, сегiрiп ала паза Худайны махтап ала, оларнаң хада храмзар кiр килген. ⁹Прай чон, тiзең, анын пас чөрчеткенiн паза Худайны махтапчатханын көрген. ¹⁰Кiзiлер, храмның Сiлiг iзии хыринда одырчаң паза кiленчең кiзiнi танып салып, анын хайдағ пол парғанын көрiп, үрүгiп, хайхасханнар.

Пётрның храмдағы чооғы

¹¹Чазылып алған пас чөр полбачаң кiзi Пётрдаң паза Иоаннаң хыйа парбинчатханда, прай чон, хайхазып ала, оларзарох, Соломонның^с колоннадазы* тiп адалчатхан орынзар алдыра, чүгүрiс килген. ¹²Мыны көрiп, Пётр чонға пиди чоохтанған:

– Израиль кiзiлерi! Ноға мынзына таңнапчазар? Постарындағы күснең алай улуғ киртiнiстерiнең аны чөрер иде имнеп алдылар тiп пiссер көрчезер бе? ¹³Авраамнаң^с Исаактың паза Иаковтың^с Худайы, пiстiң пабаларыбыстың Худайы Позының Нымысчызын* – сiрер садыбысхан паза позыдарға итчеткен Пилаттың көзiне постарыңнаң хыйа идiбiскен Иисусты – саблаан. ¹⁴Че сiрер, Ах-арығ паза Орта полчатханын постарыңнаң хыйа идiп,

* 3:1 Грек тiлiнде тоғыс час теенi пiстiң күнөрте үс часха килiсче.

* 3:11 Соломонның колоннадазы храм ибiре тартылған колоннаданың пiр чардығы полған.

* 3:13 *Нымысчы* – пу сөстiң орнына «Пала» тiп тiлбестирге чарир.

өдiрiгчiнi пирерге сурынғазар. ¹⁵Чуртастың Пастығын, тiзең, өдiр салғазар. Худай Аны өлiглер аразынаң тiрiлдiрген, анзына пiс киречiлербiс. ¹⁶Иисустың адына киртiнiс үчүн, Аның ады пу сiрер көрчеткен паза таныпчатхан кiзiнiң саан кирдi. Аннан килчеткен киртiнiс, тiзең, ағаа прайзыңарның кöзiне хазыхтаныс пирдi.

¹⁷Итсе-де, харындастар, мин пiлчем: сiрер дее, пастыхтарын даа, пiлiзiнер чох полғаннаңар, анзын Иисусха иткезер. ¹⁸Худай, Мессийге ирееленерге килiзерiнеңер, ухаанчылары пастыра хачанох чарлаан полған, амды, тiзең аны, толдыр салған. ¹⁹Чазыхтарың тасталзын тiп, пыросыныңар паза Худайзар айланыңар. ²⁰Худай тыныңарға наачыланчаң күс пирзiн, iдök таллап пирген Иисус Христосты сiрерге ыс пирзiн. ²¹Худайның хас-хачанох чуртаан ах-арығ ухаанчылары пастыра искiрген нимелерiнiң прайзы тол парар тусха теере, Иисус тигiрде поларға кирек. ²²Моисей^c пабаларға чоохтаан: «Öörкi Чайаачы, сiрернiң Худайыңар, харындастарың аразынаң сiрерге минök осхас Ухаанчыны турғыс пирер. Ол ниме дее чоохтаза, сiрер аның чооғын ис турыңар. ²³Ол Ухаанчының чооғын испеен полған на кiзi, чоннаң сүрдiрiп, чох идiлер». ²⁴Самуилден пастади аның соонда даа чоохтанған ухаанчыларның прайзы пу күннердеңер искiрген. ²⁵Сiрер ухаанчыларның паза Худай Авраамға, «Синiң тöлiң пастыра чир үстүндегi прай тöллер алғас^c аларлар» тiп, пирген молчағын алған пабаларның палаларызар. ²⁶Худай, сiрернi алғир үчүн, полғаныңарны ла чабал киректерiннең оортах идiп, иң пурун сiрерзер Позының Нымысчызын, Иисусты, тiрiлдiрiп, ысхан.

Илчiлернi харибге чапханы

4 Пётрнаң Иоанн кiзiлернi үгретчеткен туста оларзар абыстар^c, храмдағы хадағчылар пастығы паза саддукейлер^c пас килгеннер. ²Олар илчiлернiң чонны үгретчеткеннерiне паза, Иисухоз чiли, өлiглер тiрiлердеңер чоохтап чөрчеткеннерiне хылыхтанғаннар. ³Анаң илчiлернi тудып алғаннар, че иир полғаннаңар, иртенге теере харибге чаап салғаннар. ⁴Че ол чоохты искеннернiң аразында көп кiзi киртiнiп пастаан. Андағ кiзiлернiң саны пис муңа чағын полған.

⁵Пазағы күн оларның пастыхтары, ах сағаллар паза Моисей Чахии пiлiгчiлерi Иерусалимзер парарға тыхтан сыхханнар. ⁶Анна

улуғ абыс, паза Кайафа, Иоанн, Александр паза олардаң даа пасха улуғ абыстар сөөгiнең сыхханнар даа анда полғаннар. ⁷ Пётрнаң Иоанны постарының алнында турғызып алып, сурғаннар:

– Хайдағ күснең алай кемнiң адынаң сiрер анзын итгiнер?

Пётрның Өөркi Чарғыдағы чооғы

⁸ Андада Пётр, Худай Худынаң тол чөрибiзiп, оларға теен:

– Чон пастыхтары паза Израильнiң ах сағаллары! ⁹ Ағырығ кiзее чахсы иткенiбiс үчүн паза аның хазыхтанып алған оңдайы үчүн нандырығ киректепчетсeнер, ¹⁰ пiлiңер, прай Израиль чоны даа пiлзiн: Назареттең сыххан Иисус Христостын адынаң имнедiбiс. Сiрерге кiреске хазадып өдiрткен, анаң Худайға өлiмнең тiрiлдiрткен Иисус аны, хазых идiп, азахха турғысты.

¹¹ Иисус сiрерге, пүдiрiгчiлерге, нимее салдыртпин, хыйа тастатхан,

че соонаң тура пулиин тударға иң кирек пол парған тас полча. Арачыланыс Аннаң пасха пiрдeезинде чоғыл.

– ¹² Кiзiлерге, поэыбысты арачыланарыбыс үчүн, пу чир үс-түнде Аннаң пасха пiрдeезинiң ады адалбаан.

Пётрнаң Иоанны поэитханнары

¹³ Пётрнаң Иоанның махачы тудынчатханнарын көрiп, оларның, пiчiкчiл нимес, олаңай кiзiлер полчатханнарын сизинiп, таңнааннар. Олох туста оларда Иисуснаң хада полған кiзiлернi таңнааннар. ¹⁴ Имненiп алған пас чөр полбачаң кiзi оларнаң хада турғаннаңар, пiр дее ниме тоғыр чоохтан полбааннар. ¹⁵ Анаң, илчiлерге Өөркi Чарғыдаң сығынар тiп, олар постары алынча чоохтас сыхханнар:

– ¹⁶ Хайди идеелер пу кiзiлернi? Оларның көрiндiре иде хайхас иткеннерiн, Иерусалимде чуртапчатханнарның прайзы пiлче. Пiс андағ ниме полбаан тiп полбаспыс. ¹⁷ Че анзы чон аразында аннаң андар тарабас үчүн, оларны, хатығлап, Иисустың адынаң пiр дее кiзiнең чоохтаспазыннар тiп, хызаннап салааңар.

¹⁸ Анаң, илчiлернi хығыртыбызып, мыннаң мындар Иисустың адынаң чоохтанып, үгрет чөрбеске чахығ пиргеннер. ¹⁹ Че Пётрнаң Иоанн, оларға нандырып, тееннер:

– Постарын пөгінер, Худайның алнында хайзы орта полар: Худайның чооғын искені бе, алай сірерні искені? ²⁰Піс поэбыс көрген паза искен нимелерденер чоохтабин пол полбинчабыс.

²¹Өөркі Чарғыдағылар оларны, кізілер көзіне хатығлирға ті- дінмин, хызаннап ла алып, поэдыбысханнар. Прай чон полған ниме үчүн Худайны сабландырған нооза. ²²Хайхастығ имнегнен хазыхтанып алған кізее хырых азыра час полған.

Өрініс паза тигірибде пазырғаны

²³Илчілер, поэып алғандох, пос кізілерінзер киліп, улуғ абыс- тарнаң ах сағаллар постарына ниме тееннерін чоохтап пирген- нер. ²⁴Олар, тізең, илчілерні истіп алып, прайлары хада Худай- зар айланып, чоохтанғаннар:

– Тигіренч чирні паза талайны, ідөк олардағы прай нимелер- ні чайаан Ээзібіс Худай! ²⁵Син пістің өбекебіс паза Поэыңнын нымысчын Давидтен пастыра Худай Худынаң чоохтаазың:

«Ноға пасха худайлығ чоннар хорылысчалар,
ноға чоннар тик нимені сағын чөрчелер?»

²⁶ Хан Худайдан паза Аның Мессийінең тоғыр чир
үстүндегі ханнар көдірілгеннер, паза
кнестер піріге чыылысханнар».

– ²⁷Сынап таа, Ирод паза Понтий Пилат, Израиль чонынаң паза иудей ниместернең хада ол саарда чыылызып, Исусустан, Синің Мессийге таллап алған Ах-арығ Нымысчыннаң тоғыр полғаннар. ²⁸Олар холыңнаң көңнің азынада пөгін салған ни- мелернің прайзын идібізерге чыылысханнар. ²⁹Че сағам, Хан Худай, истек оларның хычанчатханнарын, нымысчыларына, ті- зең, Сөзіңненер туртухпин чоохтирға чарат. ³⁰Син, тізең, Исус- тың, Ах-арығ Нымысчының, адынаң кізілерні имнирге паза та- нығларнаң хайхастар идерге холыңны алнынзар сун.

³¹Олар пазырарын тоос салғаннарындох, чыылысхан чир чай- хала түскен. Прайзы, Худай Худынаң тол чөрібізіп, Худай сөзін туртухпин чоохтап сыххан.

Ис-пайны үлезіп тузаланғаны

³²Худайға киртінгеннер пос аразында пір чүректіг паза пір са- ғыстығ пол парғаннар. Пирдеезі поэының ис-пайына «мини» тібе- цең, че пар ниме прайзыни полған. ³³Илчілер, тізең, илбек күснен Хан-пиг Исус Христостың тіріл килгеніненер киречілееннер.

Илбек паарсас оларда прайзында полған. ³⁴Оларның аразында пiр дее хызылчатхан кiзi чох полған. Чирлерi алай туралары пар кiзiлер, оларны садып, ахчаларын, ағыл килiп, ³⁵Илчiлернiң азахтарынзар сал пирченнер; полған на кiзее кирексеен синде пирiлчен.

³⁶Иди Иосий, Кипр олтырыхтаң сыххан паза илчiлерге Варнава тiп солалатхан (анзы «Часхарыс оолғы» теенi полча) левит^c, ³⁷Позының чирiн садыбызып, ахчазын, ағыл килiп, илчiлернiң азахтарынзар сал пирген.

Ананий паза Сапфира

5 Ананий тiп аттыг пiр кiзi Сапфира ипчiзiнең хада постарының чирiн садыбысханнар. ²Ананий алған ахчаның пiр чардығын харанға чыып салған, анзын ипчiзi ле пiлген; паза пiр чардығын, ағыл килiп, илчiлернiң азахтарынзар сал салған. ³Че Пётр теен:

– Ананий! Ноға син, садыг ахчазының пiр чардығын харанға чыып салып, Худай Худын алаахтырардана сағысты чүреене кирерге сайтанға^c чараттың? ⁴Ис-пайың сини полған нимес пе зе? Садыг ахчазы синiң холында полған нимес пе зе? Ноға чүреене чой сағысты кирдiң? Син, кiзiлернi нимес, Худайны алаахтырдын.

⁵Пу сөстернi истөк, Ананий, тыны чох андарыл парған. Пу нименi искен кiзiлернiң прайзы чоо хорых парған. ⁶Чиит ооллар, турып, Ананийнi, чыырға тимнеп алып, тасхар сығарып, чыып салғаннар.

⁷Усче час пазынаң пеер ниме пол парғанын пiлбинчеткен ипчiзi чиде тўскен.

– ⁸Чоохтап пирдек мағаа, сiрер чирнi пу син ахчаа сатхазар ба? – сурған ол ипчидең Пётр.

– Йа, пу синге садыбысхабыс, – нандырған ипчi кiзi.

– ⁹Сiрер Худай Худын сыныхтирға чөптезiп алғазар ба хайдаг? Мына, синiң апсаанны чыып салған кiзiлер iзiктең кiрiп одырлар. Синi дее сығар парыбызарлар, – теен ағаа Пётр.

¹⁰Кинетiн ипчi кiзi, аның азахтарынзар тўс парып, тынын позыдыбысхан. Пайаағы чиит ооллар, кiр килiп, ол ипчiнiң өл парғанын көр салып, турадаң сығарып, апсаанаң хости чыып салғаннар. ¹¹Киртiнчеткеннернiң паза пу нименi искен кiзiлернiң прайзы чоо хорых парған.

Танығлар паза хайхастығ нимелер

¹² Илчiлер кöп хайхастар паза танығлар чон аразында ит чöргеннер. Прай киртiнчеткен чон Соломонның колоннадазында хада чылыс турчаң. ¹³ Чон оларны саблаан, че пiр дее пасха кiзi оларға хозыларға тiдiнмеен. ¹⁴ Хан Худайға киртiнчеткеннернiң саны хозылғаннаң хозыл турған, оларның аразында иреннер дее, ипчiлер дее полғаннар. ¹⁵ Ирт париған Пётрның кöлеги дее хай пiреезiне теңзiн тiп, ағырығ кiзiлернi чол хазында турғысхан органнарға, тöзектерге чаттырғаннар. ¹⁶ Иерусалимзер хырындағы саарлардан даа кöп кiзi, ағырығларны паза чабал хуттарға хаптырғаннарны ағылып, килчең. Оларның прайзы имненiп алчаң.

Илчiлер сүрiгде

¹⁷ Улуғ абыс, iдök аннаң хада саддукейлер пiрiгiзiне кирчеткен кiзiлернiң прайзы илчiлерге атархаан. ¹⁸ Иди олар илчiлернi, тудып алып, харибге чаап салғаннар. ¹⁹ Че хараазын Хан Худай ангелi^c, харибнiң iзiктерiн азып, оларны позыдыбызып, теен:

– ²⁰ Парып, храмда турып, кiзiлерге наа чуртастың прай сöстерiн чоохтанаң.

²¹ Олар, мыны истiп алып, иртен храмзар кiрiп, үгреткеннер. Олох туста улуғ абыс паза анынаң хада киргеннер, Израиль чонының прай ах сағалларын хығырып, Öörкi Чарғыны хығыртыбысханнар. Анаң илчiлернi харибдең ағыл килерге кiзiлернi ысханнар. ²² Че нымысчылары, килiп, харибде оларны таппин, нандыра айлан килiп, искiргеннер:

– ²³ Хариб iзiгiнiң чохсы иде пиктелгенiн паза iзiк алнында хадағчыларның турчатханын көргебiс, че, iзiк асханда, анда пiр дее кiзi таппаабыс.

²⁴ Пу сöстернi ис салып, иң улуғ абыс, хадағчылар пастығы паза пасха даа улуғ абыстар, анзы ниме полчаң тiп, таңнасханнар. ²⁵ Анаң пiр кiзi, килiп, оларға искiрген:

– Сiрер харибге чапхан кiзiлер сағам храмда чонны үгрет парчалар.

²⁶ Андада хадағчылар пастығы, нымысчыларынаң хада парып, кiзiлерге таснаң чаалаттыларынаң хорығып, илчiлернi, күснең нимес, олаңай ла ағыл килгеннер. ²⁷ Ағыл килiп, Öörкi Чарғының алнында турғыс салғаннар. Иң улуғ абыс, тiзең, сурағ идiп, оларға теен:

– ²⁸ Иисустың адынаң кiзiлернi үгредерге чарабас тiп, сiрернi хатыҗлаабыс нимес пе зе? Че сiрер үгредиинернi прай Иерусалимге тарат парчазар, Ол Кiзiнiң тiгiлген ханын, тiзең, пiске найнирға итчезер.

²⁹ Пётр паза пасха даа илчiлер, нандырып, тееннер:

– Пiс кiзiлернiң нимес, Худайның сiзiн истерге кирекпiс. ³⁰ Сiрер, ағасха хазап, iдiрген Иисусты Пабаларыбыстың Худайы тiрiлдiрген. ³¹ Израиль чонына, пыросынып, чазыхтарын позыдарға ондай пирер үчүн, Худай Аны, Устаҗчы паза Арачылаҗчы идiп, Позының оң саринзар кiдiрген. ³² Анзына пiс паза Худай Позының сiзiн исчеткеннерге пирген Худай Худы киречiлер.

³³ Öörкi Чарҗыдаҗылар, анзын истiп, тарынғаннарына сала чара чачырабин, илчiлернi öдiр саларға саҗынғаннар. ³⁴ Че чарҗыдаҗыларның пiрсi, прай чонға улуҗлатчатхан Моисей Чахии пiлiҗчiзi Гамалиил тiп аттыҗ фарисей^с, орнынаң турып, илчiлернi үр нимеске турадаң сыҗарыбызарға чахаан. ³⁵ Халғаннарға, тiзең, теен:

– Израиль иреннерi! Оларны хайди идерге итчеткеннерiннi постарын алынча саҗынып алыңар. ³⁶ Кiмес ле аның алнында Февда теен кiзi килген. Ол позын илбек кiзi чiли тудынған, аҗаа тiрт чүске чаҗын кiзi хозылған, че ол öдiрт салған, аның сiзiн искен кiзiлернiң прайзы, тараҗлап парыбызып, чiде халған. ³⁷ Аның соонда, кiзiлернi санға алчатхан туста, Галилей чирiнен сыххан Иуда килген, ол даа позының соонча кiп кiзi хоҗдыр чiрген; че ол öдiрт салған, аның сiзiн искен кiзiлернiң прайзы тараҗлап парыбысхан. ³⁸ Амды сiрерге тiпчем, пу кiзiлерге теңменер, постары алынча ползыннар. Оларның идерге иткен паза идiл парған нимелерi кiзидең полчатса, анзы прай сайбал парар. ³⁹ Че Худайдаң полчатса, сiрер аны сайбап полбассар. Худайдаң тоҗыр парчатханнар пол парарынаң китениңер.

⁴⁰ Öörкi Чарҗыдаҗылар, аның чооҗын истiп, илчiлернi, нандыра хыҗырып алып, соҗып, Иисустың адынаң үгредерге чарадылбинча тiп, позыдыбысханнар. ⁴¹ Илчiлер, тiзең, Öörкi Чарҗыдаң парыбызып, Иисус Хан-пигнiң ады үчүн тiбiн тiзiртерге турытыҗ полғаннарына öрингеннер. ⁴² Полған на күн олар, храмда даа, тураларда даа кiзiлернi үгредерiн тохтатпин, Мессий Иисус полчатханнаңар Чахсы Хабарны искир турғаннар.

Пастағы нымсычылар

6 Ол күннерде, үгренчілер саны өскеннен өзіп одырғанда, Грек тілліг иудейлер аразында, күннің сай иділчеткен полызығ тарадиинда постарының өкіс халған ипчілері санға алылбинчалар тіп, еврейлердең тоғыр чоох-чаахтар пар сыхханнар. ²Андада он ікі Илчі, үгренчілернің аразынаң көп кізі чыып алып, теен:

– Ис-пайға сағыссырап, Худай сөзін хыйа иткенібіс орта полбас. ³Аннаңар, харындастар, постарының араңардаң Худай Худы толған паза алғым хыйғазынаң сабланчатхан читі кізі таап алыңар. Оларны пу тоғысха турғыс саларбыстар. ⁴Піс, тізең, төреміл Худайға пазырып, Аның сөзін тарадарбыс.

⁵Ол чөп прай чыылған кізілернің көңніне кірген. Иди олар улуғ киртіністіг паза Худай Худы толған кізіні – Стефанны, ідөк Филиппнең Прохорны, Никанорнаң Тимонны, Парменнең Николайны, Антиох саардаң сыххан иудей нимес, че амды иудейлерге хозыл парған кізіні, таллап алғаннар. ⁶Оларны илчілернің алнында турғыс салғаннар, анзылары, тізең, пазырып, оларзар холларын салып, алғааннар.

⁷Иерусалимде, Худай сөзі чон аразында тарап, үгренчілернің саны илеесе хозыл парған. Абыстарның аразынаң даа көп кізі поэин киртініске чағын иткен.

Өөркі Чарғыда Стефанны пырлааны

⁸Стефан, тізең, киртінізі пастыра паза Худай күзінең кізілер аразында илбек хайхастар паза танығлар иткен. ⁹«Пос полып алған кізілер» тіп адалчатхан синагоганың^c хай піреезі паза Кириней саардағылар, Александр саарның, Киликий паза Асий чирлерінің хай пірее кізілері Стефанның тартыза халғаннар. ¹⁰Че олар Стефанның алғым хыйғалығ паза Хут пирген күстіг чооғынаң ас полбааннар. ¹¹Андада олар хай пірее кізілерні «Аның Моисейденер паза Худайдаңар хомай чоохтанчатханын искебіс» тіп чоохтанарға көөктірібіскеннер. ¹²Иди олар чонны, ах сағалларны паза Моисей Чахии пілігчілерін өкпелендірібіскеннер. Анзылары, тізең, Стефанны, хаап, Өөркі Чарғызар апарғаннар. ¹³⁻¹⁴Анаң, чой киречілер таап алып «Пу кізі пу ызых^c орыннаңар паза Моисей Чахиинаңар хомай сөстер чоохтирын тастабинча. Назареттегі Иисус, пу орынны иңзерібізіп, Моисейнің піске халғысхан кибірлерін алыстырыбызар теенін дее искебіс»

тiп чоохтандырғаннар оларны. ¹⁵Öörкi Чарғыда одырчатханнарның прайзы, Стефанзар көре-тура, аның сырайын ангелнине тöйi көрген.

Стефанның Öörкi Чарғының алнында чоохтанғаны

7 Андада улуғ абыс Стефаннаң сурған:
– Андағ ба?

²Че Стефан пiди нандырған:

– Харындастар паза пабалар, истиңер! Сабланыс Худайы пiстiң öбекебiс Авраамға, хачан ол Харран саарзар көскелекте, Месопотам чирiнде көрiнген. ³«Син пос чирiңнең паза пос туғаннарыннаң сығыбыс, мин көзiдер чирзер пар», – теен ағаа Ол. ⁴Андада Авраам, Халдей чирiнең парыбызып, Харранда чуртап сыххан. Андартын, тiзең, пабазы үреен соонда, Худай аны амды сiрер чуртапчатхан чирзер ысхан. ⁵Худай ағаа пу чирде пiр азах табанынча даа чир пирбеен. Че соонаң прай пу чирнi ағаа паза аның тölлерiне пирер пол салған. Авраамның, тiзең, ол туста палалары даа чох полған. ⁶Худай ағаа пiди теен: «Синiң тölлерiң, кiзi чирiнде чуртап, андағы чонға торт чүс чыл пазындырып, хыйыхтадар. ⁷Че Мин оларны пазынған чонны чарғылирбын. Аның соонаң синiң тöliң, пеер нандыра килiп, Мағаа пу чирде пазыар». ⁸Анаң Худай Авраамнаң сүннет^c идерденер молчас салған. Иди Авраам, Исаак оолғы төреенде, сигiзiнчi күнiнде ағаа сүннет иткен. Исаактаң Иаков төреен. Иаковтаң, тiзең, он iкi сöкк төстегчiзi төрiптiр.

– ⁹Иаковтың ооллары, атархап, Иосиф харындастарын Египетсер садыбысханнар, че Худай анынаң хада полған. ¹⁰Аннаңар Ол, аны чобағлардаң осхырып, Иосифке хыйға сағыстар паза Египет фараонының паарсазын сыйлаан. Фараон, тiзең, Иосифтi Египетте паза поэнының öргезинде улуғ пастыхха турғыс салған. ¹¹Ол тустарда прай Египет паза Ханаан чирлерiнзер öзöгiс паза илбек хыйал чиде түскеннер. Пiстiң пабаларыбыс чiчең ниме таппин чöргеннер. ¹²Иаков, Египетте тамахтың парың истип салып, поэнының оолларың, пiстiң пабаларыбысты, иң пастағызың андар ысхан. ¹³Олар андар iкiнчiзiн килгенде, тiзең, Иосиф поэнынаң харындастарына прай чоохтап пирген. Иди фараон Иосифтiң сöгiгенер пiлiп алған. ¹⁴Иосиф поэнының пабазың Иаковты паза прай туғаннарын, читон пис кiзiнi, поэынзар хыгыртыбысхан. ¹⁵Иаков иди Египетсер парыбысхан. Анда ол поэы

даа, палалары даа үреенче чуртааннар. ¹⁶ Оларнын сөөктерiн Иудей чирiндегi Сихем саарзар ағылғаннар. Анда оларны Авраам Сихемдегi Емморнын оолларынаң кўмўс ахчаа садызып алған хуюда чыып салғаннар.

– ¹⁷ Худайнын Авраамға аасхынып пирген сөзiнiң толар тузы чагдап килигенге орта, пiстiң чон Египетте көптең көп ле полып одырған. ¹⁸ Иосифтi пiлбеен хан Египетнең устап сыхханча, иди полған. ¹⁹ Ол, көйтiкнең пiстiң чоннаң тоғыр парып, өбекелерiбiстi хыйыхтап сыххан, палаларын, тiрiг халбазыннар тiп, тастатхан. ²⁰ Ол туста Моисей төреен, ол Худайча сiлiг оолах полған. Ол үс ай пабазының туразында өскен, ²¹ анаң Моисейнi сығара тастабысханнарында, аны фараоннын хызы алып алып, поэнының палазын чiли өскiрiп алған. ²² Моисейнi Египеттiң ин хыйға нимелерiне үгрет салғаннар. Аннаңар ол сөснең дее, тоғыста даа чапчан полған.

²³ Моисейге хырых час тол парғанда, ол поэнының чонына, Израиль оолларына, тоғазып аларға пөгiн сыххан. ²⁴ Анаң Моисей, ол чоннаң пiр кiзiнiң хыйыхтатчатханын көр салып, анын алнына турып, аннаң үчүн өс алып, египеттегiлернiң пiрсiн чох ит салған. ²⁵ Худай анын холынаң оларға арачыланыс пирчеткенiн харындастары сизiнерлер тiп сағынған Моисей, че олар аны пiл полбааннар. ²⁶ Пазағы кўн, оларнын хай пiрезiнiң тудысчатханын көр салып, Моисей, пас килiп, оларны чарастыраға харазып, теен: «Сiрер харындастарзар, ноға удур-төдiр хыйыхтасчазар?» ²⁷ Че хыйыхтапчатхан кiзi, Моисейнi хыйа идiбiзiп, теен: «Кем синi пiстiң пастығыбысха паза чарғычаа турғысхан?» ²⁸ Алай син минi дее, кичеегi Египет кiзiзiн чiли, өдiрiбiзерге итчезiң ме?» ²⁹ Мындағ сөстернi истiп, Моисей, андартын тис чөрiбiзiп, Мадиам чирiнде, пасха чирлiг кiзi полып, чуртап сыххан. Анда анын iкi оол төреен.

– ³⁰ Хырых чыл ирткенде, Моисейге Синай^c тағнын хырындағы хуу чирлерде, көйчеткен iскiт ағазының чалынында Хан Худайнын ангелi көрiне түскен. ³¹ Моисей, аны көрiп, көрiнчекке чапсаан, чахсы иде көрiп аларға чағын пас парғанда, ағаа Хан Худайнын үнi истiле түскен: ³² «Мин синiң өбекелерiннiң Худайыбын, Авраамнын Худайыбын, Исаактын Худайыбын паза Иаковтын Худайыбын». Моисей, хорыхханына прай сiрлезiп, көрерге дее тiдiнмеен. ³³ Анаң Хан Худай ағаа теен: «Өдiктерiннi суурыбыс, син турчатхан орын ызых орын полча. ³⁴ Египетте

Минiң чонымның хыйыхтатчатханын кӧрчем, аның сыыдын исчем, чонымны осхыраҕа индiм, че, пар, Мин синi Египетсер ысчам».

³⁵ Пу Моисейнi, хайзын олар, «Кем синi пiстiң пастыҕыбысха паза чарҕычаа турҕысхан?» тiп постарынаң оортах иткеннер. Худай аны кӧйчеткен ыдарбан аҕазының чалынында кӧрiнген Ангелi пастыра, пастых паза арачылаҕчы идiп, ысхан. ³⁶ Пу Моисей, Египет чирiнде, Хызыл талай хыринда, аның соонаң хуу чазыда хырых чылча хайхастар паза таныҕлар идiп, чонын Египеттен сыҕарып алған. ³⁷ Пуох Моисей Израиль кiзiлерiне теен: «Ухаанчыны Худай, минiӧк чили, сiрернiң харындастарыңның аразынаң таллап, сiрерзер ызар. Аны истiңер». ³⁸ Ана ол Моисей, кемнең Синай таҕда ангел чоохтасхан паза хуу чазыда чыылған пiстiң ӧбекелерiбiснең хада полған, Худайның чуртас пирчеткен сӧстерiн алған, анаң пiске оларны читiрген.

³⁹ Пiстiң ӧбекелерiбiс аның чооҕын истерге хынмааннар, аны хыйа идiп, Египетсер нандыра парарҕа хынғаннар. ⁴⁰ Олар Ааронҕа* тееннер: «Пiске позыбысты апарчаң худайларны ит пир. Пiстi Египет чирiнең сыҕарған Моисейнiң хайди пол парҕанын пiл полбинчабыс». ⁴¹ Анаң олар, худай орнына пызочах идiп алып, аҕаа тайыҕ^c салғаннар. Постары иткен ниме алнында ӧрiнгеннер. ⁴² Че Худай олардаң хыйа улыбысхан. Ухаанчылар пiчинде пазылғанни оларны тигiрдегi сирiглерге нымысчы поларҕа артыс салған:

«Израиль чоны!

Маҕаа ба сiрер хуу чазыда хырых чыл ибiре маллар соҕып, тайыҕ салҕазар?

⁴³ Молох худайның одаан паза Ремфан худайның чылтызын алҕазар сiрер. Пу омаларны сiрер пазырап уҕун идiп алҕазар.

Аннаңар Мин сiрернi Вавилоннаң^c даа ырах ызыҕа ызыбызарбын».

⁴⁴ Худайның парып киречiлeпчеткен отах хуу чазыда пiстiң ӧбекелерiбiстiң полтыр. Олар аны Худай Моисейге чоохтаанни паза Моисейнiң позы кӧргенни иткеннер. ⁴⁵ Пiстiң ӧбекелерiбiс ол отахты алып алғаннар. Анаң Иисус Навиннiң устааны хоостыра

* 7:40 Аарон Моисейнiң хада тӧреен харындазы паза улысчызы полған. Соонаң ол пастаҕы улуг абыс пол парған.

аны пабаларыбыс килер алындох Худайға мыннаң сўрдiрген чоннарның чирiнзер ағылғаннар. Иди отах Давид ханның тузына теере турған. ⁴⁶ Худайдан паарсас алған Давид Иаковтың Худайына чуртачаң чир пирерге сурынған. ⁴⁷ Че Худайға тураны Соломон пўдiр пирген. ⁴⁸ Че Өөркi Чайаачы кiзi иткен тураларда чуртабинча. Ухаанчы аннаңар пiди тiпче:

⁴⁹ «Тигiр Минiң ўлгў сiреем полча,
чир Минiң азағым тынандырчатхан орын.
Хайдағ тура Мағаа пўдiрчезер, тiпче Хан Худай,
алай хайдағ орын Мағаа тынанарға пирчезер?»

⁵⁰ Пу нименi прай Минiң холым иткен нимес пе зе?»

⁵¹ Өчестер! Хатығ чўректiг паза Худай сўзiне тунух кiзiлер! Сiрер дее, өбекелерiңок чiли, Худай Худына тоғыр поладырзар.

⁵² Ухаанчыларның хайзын сiрернiң өбекелерiң сўрбееннер? Олар пеер Арығ Чўректiг Кiзiнiң килерiненер искирген ухаанчыларны өдiр салғаннар, сiрер дее Аны, садып, өдiрген кiзiлер пол пардынар амды. ⁵³ Сiрер ангеллер пирген Моисей Чахиин алып алгазар, че аны толдырбаазар.

Стефанны тастарнаң өдiргени

⁵⁴ Пу сөстернi истiп, Өөркi Чарғыдағылар тарынғаннар паза тiстерiн хычыратханнар. ⁵⁵ Стефан, тiзең, Худай Худынаң тол чөрiбiзiп, тигiрзер көрiбiскен, анда ол Худайның сабланызын^с паза Худайның оң саринда турчатхан Иисусты көр салып, ⁵⁶ теен:

– Мына мин азыл парған тигiрнi паза Худайның оң саринда турчатхан Кiзi Оолғын^с көрчем.

⁵⁷ Че Өөркi Чарғыдағылар, хулахтарын чаап, хысхырыза тўскеннер, анаң прайзы Стефанға тыыныбысхан. ⁵⁸ Аны саар тастынзар сығарып алып, тастарнаң чаалап сыхханнар. Киречiлер постарының кип-азахтарын Савл тiп оолның азахтарынзар салглап салғаннар. ⁵⁹ Анаң, «Иисус Хан-пигiм! Минiң тынымны алып ал» тiп чоохтанып ала, пазырчатхан Стефанны тастарнаң чаалааннар. ⁶⁰ Стефан, тiзең, тiзекке тўзiп, өтiг ўннең хысхырыбысхан:

– Хан-пигiм! Нандырыға тартпа оларны пу чазых ўчўн!

Иди тiп, ол тоозыл чөрiбiскен.

Киртiнчеткеннернi сүргенi

8 Савл Стефанны өдiргеннерiне чөпсiнген. Олох кўннерде Иерусалимдегi тигiриб чоны хатығ сүргiнге хаптырт сыхан. Илчiлердең пасха прайзы даа Иудейнiң паза Самарнын аймах-пасха чирлерiне тарап чөрибiскен. ²Худай кибiрлiг кiзилер, Стефанны чыып салып, ағаа ачығ сыхтааннар.

³Савл, тiзең, тигiриб чонын сайбаан; турадаң тураа кiрiп, иреннернең ипчiлернi хаап, харибге чаптыр салып одырған.

Самар чирiнде Чахсы Хабарға үгреткенi

⁴Олох арада тари парыбысханнары, анда-мында чөрип, Чахсы Хабарға үгреткеннер. ⁵Иди Филипп, Самардағы пiр саарзар килiп, андағыларға Христостанар искiрген. ⁶Чон, Филипп итчеткен хайхастарны көрип, истiп, аның чооғын тыңнаан. ⁷Чабал хуттар көп кiзидең аах-уух тўзiп ала сығара чачырааннар, пас чөр полбинчатхан паза ахсах көп кiзi хазыхтан пар турған. ⁸Ол саарда улуг өринiс полған.

⁹Олох саарда, алында сыбырағчы полып, позын илбек кiзi чили көзидiп, Самардағы чонны таңнатчатхан Симон тiп аттығ пiр кiзi чуртаан. ¹⁰Анда Худай пирген илбек кўс пар тiп, аны прай улуг-кiчiг чон сиргек исчең. ¹¹Ол илееде тус, кiзi сыбырап, оларны хайхатхан, аннаңар аны исчеңнер. ¹²Че хачан чон Худай хан-ўлгўзиненер паза Иисус Христостанар Чахсы Хабар искiр пирчеткен Филиппке киртiн парғанда, иреннер дее, ипчiлер дее киреске тўскеннер. ¹³Симон позы, даа ағаа киртiн парып, киреске тўзiп, Филипптең хыйа парбин, аның итчеткен илбек хайхастарын паза танығларын көрип, тың хайхаан.

¹⁴Иерусалимдегi илчiлер, Самар чирiндегiлернiң Худай сөзiн чўрекерiне киргеннерiн истiп, оларзар Пётрнаң Иоанны ысханнар. ¹⁵Олар, килiп, андағы чонға Худай Худы кирзiн тiп, оларның үчўн пазырғаннар. ¹⁶Олар Иисус Хан-пигнiң адынаң киреске тўскен не полғаннар, че оларның пiрдеезiне Худай Худы ам даа киргелек полған. ¹⁷Андада Пётрнаң Иоанн андағы кiзилерзер холларын салғаннар, олар, тiзең, Худай Худын алғаннар.

¹⁸Симон, тiзең, илчiлернiң салған холлары пастыра Худай Худы пирiлчеткенiн көрип, оларға ахча ағыл пирген.

– ¹⁹Минiң салған холым пастыра кiзее Худай Худы кир пар турар үчўн, Мағаа даа андағ кўс пирiңер, – теен ол.

²⁰ Че Пётр ағаа нандырған:

– Худайнын сыйиин ахчаа алып аларға иткенiң үчүн, ағылған күмүзiң дее, син дее чох пол парыңар! ²¹ Сағаа мында андағ ондай паза үлүс пирiлбес, Худайнын алнында синiң чүрең ам даа орта нимес. ²² Аннаңар, пу чазығын үчүн пыросынып, Хан-пиге пазыр: арса, Ол пу чүреңнең сыххан сағызыңның пырозын тастир. ²³ Көрчем мин, син iстiңе толдыра чайыл парған ачығ өөдiңнең хадазың паза чойланыс холындазың.

– ²⁴ Сiрер дее, чоохтаан нимелерiңнiң пiрдеезi мағаа түспезiн тiп, миннең үчүн Хан Худайға пазырыңар, – нандырған Симон.

²⁵ Илчiлер, Хан Худай сөзiн киречiлеп, кiзiлернi үгредiп, анан Иерусалимзер нандыра парчадып, Самар чирiндегi аалларда Чахсы Хабардаңар үгреткеннер.

Филипп паза эфиоп кiзi

²⁶ Филиппке, тiзең, Хан Худай ангелi теен:

– Турып, Иерусалимнең Газа саарзар парчатхан кiзi чөрбес чолзар күнөрте сых.

²⁷ Филипп, турып, андар парған, чолда ағаа эфиоп евнух* тоғас парған. Ол, Иерусалимзер пазыраға килген кiзi, Эфиоп хан ипчiнiң улуғ пастығы паза аның прай ис-пайын хайраллапчатхан кiзi, ²⁸ iкi тегiлектiг хаңаада одырып алып, ухаанчы Исайи-нiң киндезiн хығырып ала, нандыра айланчатхан. ²⁹ Худай Худы Филиппке теен: «Чағын пас парып, ол хаңаанаң хости пас пар». ³⁰ Филипп, чағын пас килiп, ол кiзiнiң Исайи-нiң ухаан чоохтарын хығырчатханын истiп, сурған:

– Сiрер оңар полчазар ба хығырчатхан нименi?

– ³¹ Пiрдеезi чарыда чоохтап пирбеенде, хайди пiлiп аларбын? – нандырған ол кiзi.

Анаң Филипптең хости одырыбызарға сурынған. ³² Ол Худай Пiчиинде хығырчатхан орын, тiзең, мындағ полған:

Аны, хойны чiли, өлiмге апарғаннар.

Хырыхчатхан кiзiнiң алнында хураған хайдағ табыс-тубыс
чох поладыр,

Ол iдөк ахсын пiр дее аспаан.

* 8:27 Пурунғы хан-чирлерде хай пiрее пөзiк үлгү пастыхтары евнухтардан таллалчаннар. Иерусалимде, тiзең, евнухтарға даа, иудей ниместерге дее храмзар кiрерге чарадылбачан.

³³ Аның чарғызы, Аны нимее салбин, идiлген.

Че Аның тiллерiн кiзi чоохтап полар ба ни?

Аның чир үстүндегi чуртазы тоозыл парды нооза.

³⁴ Евнух Филиппсер айланған:

– Синнең сурынчам, чоохтап пир мағаа, кемнеңер иди пасча ухаанчы? Позынаңар ба алай пiрее пасча кiзiденер бе?

³⁵ Филипп андада, пу хығырған киндеде пазылған нимелерден пасти, Иисустаңар Чахсы Хабарны искiр пирген. ³⁶ Иди олар, чолларын узарадып, суға чит килгеннер. Андада евнух теен:

– Мына суғ, мағаа кiреске тiзерге нима харығ полча?

– ³⁷ Прай чiреенернең киртiнчетсенер, кiреске тiзерге чарир, – нандырған ағаа Филипп.

– Иисус Христостың Худай Оолғы полчатханына киртiнчем, – нандырған ағаа анзы.

³⁸ Анаң, хаңаазын тохтадыбызарға чахыбызып, олар iкiзiнен суға кiрiбiскеннер. Филипп евнухты кiреске тiзiрген. ³⁹ Олар сугдан сых килгеннерiнде, евнухсар Худай Худы тiскен. Филипптi, тiзең, Хан Худай ангелi ал чiрiбiскен. Че евнух аны паза кiрбеен, ол аннаң андар iрчiлiг парған. ⁴⁰ Филипп, тiзең, Азот саарда пол парған. Мында паза пасча даа саарларда ол Чахсы Хабарданаңар чоохтап чiрген. Иди ол Кесар саарзар чит килген.

Савлның Худайзар айланғаны

9 Савл, тiзең, Хан-пигнiң iргенчiлерiн iдiр саларға хычан чiрген. Ол, улуғ абыссар килiп, ² Хан-пигнiң iргедиинче парчатхан кiзiлернi, ирлернi дее, ипчiлернi дее, таап, палғап алып Иерусалимзер апарар iчiн, Дамаск саардағы синагогаларзар чарыдығылығ пiчiк ызып алған. ³ Ол, иди парып, Дамаск саарға чидiп тее одырғанда, тигiрдең аны кинетiн чарых чарыдыбысхан. ⁴ Савл чирзер андарыл парған, анаң тигiрзертiн ағаа iн истiле тiскен:

– Савл, Савл! Ноға син Минi сiрчезiң?

– ⁵ Кемзер сiрер, Хан-пигiм? – сурыбысхан Савл.

– Мин син хыйа сiрчеткен Иисуспын. Сидiк сағаа Миннең тоғыр кiрезерге, – нандырған ағаа Хан-пиг.

– ⁶ Хан-пигiм! Ниме идерге чахирзың мағаа? – сурған Савл, хорығып паза сiрлезiп ала.

– Турып, саарзар пар. Ниме идерге кирек полчатханын сағаа анда чоохтирлар, – нандырған ағаа Хан-пиг.

⁷ Савлнаң хада парчатхан кїзілер, ўннї истїп, че пїр дее кїзі кўрбїнчеткеннерїнде, тыып ла парып турғаннар. ⁸ Савл, чирден тур кїлїп, азых харахтарынаң пїр дее нїме кўрбеен. Кїзілер аны чидїнїп алып апарғаннар, анаң Дамаск саарзар ағыл килгеннер. ⁹ Ўс кўн Савл пїр дее нїме кўрбеен, чїбеен паза їспеен.

Савлның кїреске тўскенї

¹⁰ Дамаскта Иисустың Ананий тїп ўгренчїзі пар полған. Хан-пиг, аның хараана кўрїнїп, теен:

– Ананий!

Минмін, Хан-пигїм! – ўндескен анзы.

¹¹ Хан-пиг, тїзең, ағаа теен:

– Турып, тасхар сых. Анаң Кўнї тїп адалчатхан орамзар пар. Иуданың туразында Тарс саардаң сыххан Савл теен кїзїнї сурарзың. Ол сағам анда пазырча. ¹² Савл кўспегїнде ол Ананий тїп аттығ ир кїзїнї кўрген, анзы, пас кїлїп, аның харахтарын азыбызар ўчўн, позынзар холын салған.

¹³ Ананий нандырған:

– Хан-пигїм, мин аннаңар кўп кїзїдең искем, Иерусалимде Синїң ах-арығ кїзїлерїне нинче чабал иткенїн. ¹⁴ Мында даа Сағаа пазырчатхан кїзїлернїң прайзын палғирға чаратчатхан улуг абыстардаң ўлгў пїрїлтїр.

¹⁵ Че Хан-пиг ағаа теен:

– Син пар. Мин аны Минїң адымны аймах чоннарға, ханнарға паза Израиль кїзїлерїне искїр турарға таллап алғам. ¹⁶ Мин ағаа їдўк кўзїт пирербїн, Минїң адым ўчўн нинче ирее иртерге кїлїзер ағаа.

¹⁷ Ананий, андар парып, ол тураа кїр кїлїп, ол кїзее холларын салған.

– Савл харындас! Сағаа чолда кўрїнген Иисус Хан-пигїбїс минї синзер харааң ас пирерге паза синї Худай Худынаң толдырыбызарға ысты, – теен Ананий.

¹⁸ Сах андох аның харахтарынаң палых хастырығы осхас нїме сых парыбысхан чїлї пїлдїр парған. Кинетїн не ол кўр сыххан. Савл, тур кїлїп, кїреске тўскен. ¹⁹ Анаң ол, азыранып, кўс алынып алған.

Савлның Дамасктағы үгредии

Соонаң Савл Дамаскта үгренчiлернең хада нинче-де күн полған. ²⁰Сах андох синагогаларда, кiзiлернi Иисус Худай Оолғы полча тiп үгрет сыххан.

²¹Аны исчеткен кiзiлер чоо таңнааннар:

– Пу мының алнында Иерусалимде Иисусха пазырған кiзiлернi сүр чөрчең кiзi нимес пе зе? Пеер дее оларны, палғап алып, улуғ абыстар холына пирерге килген нимес пе зе?

²²Савлның үгредии, тiзең, күстiгден күстiг полып одырған, Иисус Мессий полча тiп киречiлеенi Дамасктағы иудейлернi нандырчаа чох иде сағысха түзiрген.

²³Илееде тус ирт парғанда, иудейлер аны өдiрiбiзерге чөптес салғаннар. ²⁴Че Савл оларның хара сағыстарын пiл салған. Олар, тiзең, аны, өдiрiбiзерге тiп, саар iзiктерi хыринда хараа-күнөрте китеп чөрчеңнер. ²⁵Үгренчiлер, тiзең, Савлны хараазын, корыпха одыргып алып, пөзiк ханадан түзiрiбiскеннер.

Савл Иерусалимде

²⁶Савл, Иерусалимзер килiп, Иисустың үгренчiлерiне хозылып аларға күстенген, че аның Иисустың үгренчiзi полчатханына киртiнмин, аннаң прайзы хорыххан. ²⁷Варнава, тiзең, аны хада алып алып, илчiлерзер килiп, Савлның чолда Хан-пиге хайди тоғасханын, Хан-пигнiң ниме ағаа чоохтаанын паза хайди Савл Дамаскта Иисустың адынаң кiзiлернi, пiр дее хорыхпин, үгреткенiн чоохтап пирген. ²⁸Иди Савл, оларнаң хада пол парып, прай Иерусалимче чөрчең. Ол Иисус Хан-пигнiң адынаңар кiзiлернi тiдiмнiг үгрет чөрчең. ²⁹Грек тiллiг иудейлернең чоохтазып, оларнаң таласханох. Олар, тiзең, аны өдiрiбiзерге харасханнар. ³⁰Харындастар, аннаңар пiл салып, Савлны Кесар саарзар үдезiбiзiп, аннаң Тарс саарзар ызыбысханнар.

³¹Прай Иудей, Галилей паза Самар чирлериндегi тигiриб чоны амыр пол парған. Олар, Хан Худайдаң чалтанып ала чуртап, Худай Худы пастыра күс хабынғаннар паза көптең көп полып одырғаннар.

Энейнiң хазыхтанғаны паза Тавифаның тiрiлгенi

³²Пётр, прай чирче чөрiп, пiрсiнде Лидда саардағы ах-арығ харындастарзар килген. ³³Анда ол, хыймыран таа полбин, төзекте сигiс чыл чат салған Эней тiп кiзее урун парған. ³⁴Пётр ағаа теен:

– Эней! Сини Иисус Христос имнепче. Тур тзегiннен.

Ол кiзi сах андох тур килген. ³⁵Анзын Лидда саарда паза Сарон тiп чазыда чуртапчатханнарның прайзы кiрген. Олар iдiк Хан Худайзар айланғаннар.

³⁶Иоппи саарда Иисустың үгренчiзi Тавифа, анзы киик теени полча, тiп хыс чуртаан. Ол кiп чохсы нима иткен паза чох кiзiлерге паарсазын кiбiк читiрчен. ³⁷Анаң ол кiннерде Тавифа, ағырыбызып, үреп парған. Аны, чуубызып, тураның үстiндегi хадлында чатыр салғаннар. ³⁸Лидда саар Иоппидең ырах полбаан полған. Аннаңар мындағы үгренчiлер, Пiтрның анда полчатханын истiп, аны пеер табырах килзiн тiп, iкi кiзi ызыбысханнар. ³⁹Пiтр, сах андох тимненiбiзiп, оларнаң хада чол сығыбысхан. Иоппи саарзар читкенде, аны сiк чатхан туразар киргеннер. Мында iкiс ипчiлер, ылгазып ала, Пiтрға Тавифа хыстың хазых тузында тiккен кiгенектерiн кiзiткеннер. ⁴⁰Пiтр, прайзын сығарыбызып, тiзекке тiзiп, пазырған, анаң, сiксер айланып, чоохтанған:

– Тавифа, тур!

Ол хыс харахтарын азыбысхан, анаң, Пiтрны кiр салып, одырыбысхан. ⁴¹Пiтр ағаа, холын сунып, турарға полыс пирген. Анаң ах-арығ харындастарға паза iкiс ипчiлерге ол тiрiл парған хысты кiзiт пирген. ⁴²Ол тылаас прай Иоппи саарча тарап парған. Кiп кiзi Хан-пиге киртiн сыххан. ⁴³Пiтр Иоппи саарда тууп истечең Симон тiп кiзiде иледе кiн чуртаан.

Пiтрнаң Корнилий

10 Кесар саарда Италий тiп адалчатхан полктың чiспазы Корнилий тiп кiзi полған. ²Ол Худайны аарлаачы паза Аннаң чалтанаачы кiзi полған. Ол иудейлерге кiп чохсы иткен. Ол прай туған-чағыннарынаң хада Худайға сыбыра пазырчаң. ³Кiнiрте тоғыс час тузында* Корнилийге Худай ангелинiң позынзар кiр килгенi хараана кiрiн парған. Ол ағаа теен:

– Корнилий!

⁴Ол, тiзең, андар кiрiбiзiп, хорых парып, теен:

– Ноо нима, пигiм?

Ангел ағаа нандырған:

– Синiң кiзiлерге чохсы иткенiңни паза пазырғаныңны Худай сағысха кир килген. ⁵Син, Иоппи саарзар кiзiлер ызып, Пiтр

* 10:3 Грек тiлiнде тоғыс час теени пiстiң кiнiрте iс часха килiсче.

тiп солалыҕ Симонны хыҕыртыбыс. ⁶ Ол туразы талай хазында турчатхан Симонда, тууп истечен кiзiде, ааллапча. Пётр саҕаа позынны паза прай тураңны арачылап алчаң сөстөр чоохтап пирер.

⁷ Корнилийнең чоохтасчатхан ангел паза халҕанда, Корнилий нымысчыларынаң iкiзiн паза позынаң хада чөрчеткен Худай киртiнiстiгi пiр чаачыны хыҕыртыбысхан. ⁸ Анаң, оларҕа прай нимеденер чоохтап пирiп, оларны Иоппизер ызыбысхан.

⁹ Пазаҕы күн, олар Иоппи саарҕа чаҕдап одырҕанда, Пётр, күн ортызына чаҕыннапчатхан туста, тура үстүнзер пазыраҕа сыххан. ¹⁰ Аның, астап, азыранары килген. Чiчең ниме идiлчеткен аразында, аҕаа хараана ниме көрiнген. ¹¹ Көрзе, тигiр азыл килтiр, андартын хайдаҕ-да иске төйи ниме төрт пулиинаң палҕалҕан чiли чирзер алдыра түсче. ¹² Анда төрт азахтыҕ аймах-пасха маллар, чылысхылар паза хустар полҕаннар. ¹³ Анаң аҕаа үн истiлген:

– Пётр, тур, соҕып алып, чi.

– ¹⁴ Чох, Хан Худайым! Мин хачан даа чиркестiгнi алай кирлiгнi чiбеем, – теен Пётр.

¹⁵ Андада үн хатап истiлген:

– Худай арыҕлаан нименi син кирлiге санаба.

¹⁶ Иди үс хати полҕан. Анаң ол ниме хатап тигiрзер көдiрiле халҕан.

¹⁷ Пётр, хараана көрiнгенi ниме ниме полчаң тiп, позы алынча саҕысха түскен аразында Корнилийнiң ысхан кiзiлерi, Симонның туразынаңар кiзiлерден сурастырҕлап ала, iзiк хыринда тур салҕаннар.

– ¹⁸ Пётр тiп солалыҕ Симон мында ба? – хысхырып, сурҕаннар олар.

¹⁹ Пётр көрiзiненер саҕын турчатхан аразында, Худай Худы аҕаа теен:

– Мына үс кiзi синi тiлепче. ²⁰ Тур, оларзар түзiп, пiр дее iкiнчiлебин, оларнаң хада пар. Оларны Мин ысхам нооза.

²¹ Пётр, Корнилий позынзар ысхан кiзiлерзер түс килiп, теен:

– Сiрер сурчатхан кiзi – минмiн. Хайдаҕ кирекнең чөрчезер?

– ²² Чүспазы Корнилий, арыҕ чүректiг^c, Худайҕа киртiнчеткен паза прай иудей чоңына улуҕлатчатхан кiзi ах-арыҕ ангелiнең чахыҕ алтыр: синi ибiнзер хыҕырып, чооҕынны истiп аларҕа, – нандырҕаннар олар.

²³ Андада Пётр оларны, тураа кирiп, сыйлаан.

Пазағы күн, тізең, Пётр оларнаң хада Кесар саарзар сығы-бысхан. Оларнаң хада Иоппидең хай пірее киртінчеткеннер парғаннарох. ²⁴Ікінчі күнінде олар Кесар саарға читкеннер. Корнилий, тізең, туғаннарын паза чағын арғыстарын хығырып алып, оларны сағыпчатхан. ²⁵Пётр кірчеткенде, Корнилий, тізекке түзіп, аны удурлап, пазыра мөкейген. ²⁶Пётр, тізең «Тур, мин дее кізілебін» тіп, аны турғысхан. ²⁷Анаң Пётр, аннаң чоохтазып ала тураа кіріп, тураа кізі көп чыыл парғанын көр салған. ²⁸Пётр оларға теен:

– Иудей кізее иудей ниместернең тоғазарға паза чағынназарға чарабинчатханын сірер пілчезер. Че Худай мағаа пір дее кізіні чиркестіг алай кірліг тіп санабазын ас пирген. ²⁹Аннаңар мин, сірер хығырғанда, пір дее таласпин килдім. Че хайдағ кирекнен міні хығырдыңар тіп сурапчам.

³⁰Корнилий чоохтанған:

– Ёс күн мының алнында мин пуох тусха теере ораза^c тутхам паза позымның турамда күнөрте тоғыс час тузында* пазырчатхам, кинетін алнымда пызыннаас кип-азахтыг кізі тура түскен. ³¹Анаң тіпче: «Корнилий! Худай синің пазырғаныңны ис салған паза кізілерге чахсы иткеніңні сағысха кирген. ³²Амды, Иоппи саарзар кізілер ызып, Пётр тіп солалыг Симонны хығырып ал. Ол Пётр талай хазында чуртапчатхан тууп истечен Симонның туразында ааллапча. Ол, киліп, сағаа чоохтир». ³³Мин сах андох синзер кізілер ысхам. Син, пеер киліп, чахсы иттің. Амды, Худайның сағаа чахаан нимелерінің прайзын истіп аларға тіп, піс прайзыбыс Худай алнында турчабыс.

Пётрның үгредии

³⁴Пётр чоохтан сыххан:

– Худайның прай чоннарға пір син хайчатханын амды сынап көрчөм. ³⁵Аймах-пасха чоннарда Аны улуғлапчатханнар паза орта ние итчеткеннер Худайның көңніне кірче. ³⁶Ол Израиль чонына амыр хоныхтаңар Чахсы Хабарны Иисус Христос пастыра ыс пирген. Пу Иисус прайзының Хан-пигі полча. ³⁷Иоанн кізілерні кіреске түзерге үгреткен соонда, Галилей чирінең пастади, прай Иудей чирінде ние полғанын сірер пілчезер. ³⁸Хайди Худай Позының Худын паза күзін Назареттегі Иисусха пиргенін,

* 10:30 Грек тілінде тоғыс час теені пістің күнөрте ёс часха килісче.

пiлчезер. Иисус, тiзең, Худай Анынаң хада полғаннаңар, кiзiлер аразынча чөрiп, чахсы нимелер иткен паза сайтанға хаптырғаннарның прайзын имнебiс турған. ³⁹ Пiс, тiзең, Иисустың Иудей чирiнде паза Иерусалимде иткен нимелерiнiң прайзын киречiлепчебiс, iдөк киреске хазатыртып өдiрткенiн дее киречiлепчебiс. ⁴⁰ Худай Аны, үзiнчi күнiнде тiрiлдiрiп, харахха көрiнер ит салған. ⁴¹ Прай чонға нимес, че пiске ле, Худай таллаан киречiлерге, пiске, кем Иисуснаң хада, Аның өлiмнең тiрiлгенi соонда, азыранып, iскен. ⁴² Иисус пiске чахаан: кiзiлернi үгредiп, Позының тiрiг паза өлiг кiзiлерге Худай турғысхан Чарғычы полчатханын киречiлирге. ⁴³ Прай ухаанчылар киречiлепчелер Иисустанар паза Ағаа киртiнчеткен полған на кiзiнiң чазыхтардан Аның адынаң поэп поларынаңар.

Иудей ниместерге Худай Худының түскенi

⁴⁴ Пётр iди чоохтанчатхан тустох аны исчеткеннернiң прайзына Худай Худы түскен. ⁴⁵ Пётрнаң хада килген киртiнчеткен иудейлер, Худай Худының сыйи иудей ниместерге дее пирiлчеткенiн көрiп, хахап парғаннар. ⁴⁶ Олар, иудей ниместернiң пасха-пасха тiлленең чоохтазып, Худайны махтапчатханнарын искеннер нооза. Андада Пётр теен:

– ⁴⁷ Пiзөк чiли Худай Худын алған кiзiлерге суғда киреске түзерге кем чаратпас?

⁴⁸ Анаң Пётр оларға Иисус Христостың адынаң киреске түзерге чахаан. Соонаң олар Пётрны постарында көп нимес күн полып аларға сурынғаннар.

Иудейлернiң Пётрны пыролааны

11 Илчiлер паза Иудей чирiндегi харындастар иудей ниместернiң дее Худай сөзiн алғаннарын ис салғаннар. ² Пётр Иерусалимзер килгенде, иудейлернiң киртiнчеткен кiзiлерi ағаа перiнгеннер.

– ³ Син, сүннет итпеен кiзiлерзер чөрiп, оларнаң хада азырангазың, – теенер олар.

⁴ Пётр, тiзең, оларға прай нименi изерiстiре чоохтап сыххан:

– ⁵ Иоппи саарда пазырчатханымда, хараама нима көрiн килген: төрт пулиинаң палғалған ис, кибiс чiли, тигiрдең минзер алдыра түсчеткен. ⁶ Көрзем, анда төрт азахтығ малларнаң аймах-пасха аңнар, чылысхылар паза тигiр хустары. ⁷ Анаң мағаа

чоохтанчатхан үннi ис салғам: «Пётр, тур, соғып алып, чi». ⁸ «Чох, Хан Худайым! Минiң ахсыма чиркестiг алай кiрлiг ниме хачан даа кiрбеен», – теем мин. ⁹ Андада үн мағаа хатап тигiрдең нандырған: «Худай арығлаан нименi син кiрлiге санаба». ¹⁰ Иди үс хати полған. Анаң прай ниме тигiрзер хатап кiдiрiле халған.

¹¹ Анаң олох туста мин полчатхан тураның алнында үс кiзi тура тўскен. Оларны минзер Кесар саардаң ыстырлар. ¹² Худай Худы мағаа, пiр дее iкi сағыстанмин, ол кiзiлернең хада парарға чахаан. Киртiнчеткен пу алты кiзi миннең хада парған. Пiс ол кiзiнiң туразынзар читкебiс. ¹³ Ол кiзi пiске поэның туразында ангелнi кiргенiн чоохтап пирген. Ол ангел ағаа тiптiр: «Кiзiлернi Иоппи саарзар ызып, Пётр тiп солалығ Симонны хығырт. ¹⁴ Ол сағаа поэның паза прай тураңны арачылап халар сiстернi чоохтап пирер». ¹⁵ Мин чоохтан сыхханымда, Худай Худы, хайди пiссер пастап тўскен, iдiк ол кiзiлерзер тўскен. ¹⁶ Андада Хан-пигiбiстiң «Иоанн суғда кiреске тўзiрген, че сiрер Худай Худынаң кiреске тўзерзер» теен сiстерi сағызыма кiр килгеннер. ¹⁷ Аннаңар Худай пiске, Хан-пиг Иисус Христосха киртiн сыххан кiзiлерге, пирген осхас сыйхты оларға даа пирген полза, мин чи андағда кемзiм, Худайға тоғыр поларға?

¹⁸ Аны истiп, кiзiлер амырап парғаннар, анаң олар «Че, Худай иудей ниместерге дее чазыхтарынаң хыйа полып, чуртирға ондай пиртир» тiп, Худайны сабландырғаннар.

Антиох саардағы тигiриб чоны

¹⁹ Стефанның iдiрткенi соонда сўриге хаптырған паза тарап парыбысхан киртiнчеткен улус, иудейлердең пасха пiрдеезiн Худай сiзiне ўгретпин, Финикий чирiнзер, Кипр олтырыхсар паза Антиох саарзар читкен. ²⁰ Че оларның санында Кипрдең паза Кириней саардаң сыххан хай пiрее кiзiлер, Антиох саарзар килiп, гректернең чоохтазып, Иисустаңар хабарлааннар. ²¹ Оларнаң хада Худай кўзi полған. Уғаа кiп кiзi, киртiнiп, Хан Худайзар айланған.

²² Ол нимеденер чоох Иерусалимдегi тигiриб чонына чит парған, андада Варнаваа Антиох саарзар парарға чахааннар. ²³ Ол, пеер килiп, Худайның паарсазы пуларға пирiлгенiн кiрiп, iрiн парып, прайзын Хан Худайға азых чўрекнең сын поларға хығырған. ²⁴ Ол поэы даа чохсы, Худай Худынаң толған паза улў киртiнiстiг кiзi полған. Аннаңар уламох кiп кiзi Хан Худайға киртiн сыххан.

²⁵Анаң Варнава, Савлыны тiлеп, Тарс саарзар парған. Таап алып, аны Антиох саарзар ағыл килген. ²⁶Олар пiр чыл ибiре тигiрибде чыылызып, кiп кiзiнi Худай сiзiне үгреткеннер. Иди Антиохта Иисустың үгренчiлерiн пастағызын на христианнар тiп адап сыхханнар.

²⁷Олох кiннерде Антиохсар Иерусалимнең ухаанчылар килгеннер. ²⁸Оларның пiрсi Агав, Худай Худы тол парып, тiрче полза, прай чир үстiнде илбек өзiгiс полар тiп, ухаанчылаан. Ол өзiгiс сыннаң даа Клавдий хаған тузында полған. ²⁹Андада үгренчiлернiң полғаны ла, поэнының пар-чоғына кiре, киртiнiсче Иудей чирiндегi харындастарға полызығ ызарға чаратхан. ³⁰Анаң чыып алған ис-пайны олар Варнава паза Савл пастыра Иерусалимдегi ах сағалларына^c ызыбысханнар.

Пётрны харибге чаап салғаны

12 Ол тустарда Ирод хан* Худайға киртiнчеткеннернiң хай пiреелерiн, хомай идерге полып, тудып алған. ²Ол Иоанның харындазын Иаковты хылыснаң өдiрiбiскен. ³Иудейлернiң анзына чiпсiнчеткеннерiн кiрiп, Ирод хан Пётрны даа тудып алған. Андада Ачылпаан халас үлiкiн кiннерi полған. ⁴Ирод хан Пётрны, тудып алып, харибге чаап салып, он алты чаачаа тiрттердең теести хадарарға чакығ пирген. Ол Пётрны Пасха үлiкiнi соонда, чон алнынзар сығарып, чарғылирға сағынған. ⁵Иди Пётрны харибде тутхан туста тигiриб чоны аннаңар Худайға матап пазырған.

Ангелнiң Пётрны осхырғаны

⁶Пётр Ирод ханға чон алнынзар сығартыар кiннiң алнындағы хараада, iкi илчiрбенен палғат салып, iкi хадағчының аразында узаан. Iзiктер хырында даа хадағчылар харибнi хадарғаннар. ⁷Че мына Хан Худай ангелi кiрiне тiскен, харибнiң iстi чап-чарых пола тiскен. Ангел, Пётрны хабырға саринаң идибiзiп, усхурыбызып, теен:

– Тур табырах.

Сах андох илчiрбелер Пётрның холларынаң тiс парыбысханнар. ⁸Ангел ағаа пиди теен:

– Хурчаныбызып, өдiктерiң кизибiс.

* 12:1 Пу Ирод хан Иисус тiреен тустарда полған Илбек Иродтаң пасха, че ол аның пархазы, ол 41-44 чылларда хан полған.

Пётр сах иди иткен. Анаң ангел теен:

– Кибиң кизип алып, соомча пар.

⁹Пётр, пу ниме прай аның көспегинде ле полча тiп сағына, че сынында полчатханын оңарбин, тастынзар сығып, ангелнiң соонча парған. ¹⁰Пастағы паза iкинчi хадағны иртип, олар саарзар сыхчатхан тимiр iзiктерзер чит килгеннер. Iзiктер оларға поста-ры ла азыл парғаннар. Олар, сых килiп, пiр орамны иртибiскен-нерiнде, кинетiн ол ангел чох пол парыбысхан.

¹¹Андада Пётр, оңарын килiп, теен:

– Амды көрчем, сыннаң даа Хан Худай, поэның ангелiн ызып, минi Иродтың холынаң паза иудей чонының сағаан прай нимелерiнең осхырды.

¹²Ол, аар-пеер хайбағыныбызып, Марк тiп солалығ Иоанның Мария iчезiнiң туразынзар килген. Анда көп кiзi, чыылызып алып, пазырчатхан. ¹³Пётр iзiк тохлатханда, Рода тiп ады-солалығ чалчы хыс iзiктi тыңнабызарға сыххан. ¹⁴Пётрны үнiнең танып салып, Рода, өрiнгенiнең, iзiк тее аспин, туразар чүгүрiп, Пётрны iзiк хыринда турча тiп чарлаан. ¹⁵Че кiзiлер агаа тееннер:

– Сағызың орнында ба синiң?

Че ол хыс чоохтаанынох ла чоохтаан. Кiзiлер, андада чоохтас-ханнар:

– Ол аның ангелi полар.

¹⁶Ол арада Пётр хатаптаң хатап тохлат турған. Кiзiлер, iзiк азып, көрiбiзiп, угаа таңнап парғаннар. ¹⁷Пётр, оларны тохтада, холын көдiрiбiзiп, Хан Худайның поэын харибдең хайди поэйт-ханын чоохтап пирiп, теен:

– Пу нимеденер Иаковнаң харындастарға искiр пирiңер.

Анаң тасхар сығып, пасха чирзер парыбысхан.

¹⁸Иртенiнде хадағчылар, Пётр хайди полған полчаң тiп, улуғ сағыссырасха пастырғаннар. ¹⁹Ирод хан, тiзең, Пётрны тiлеп таппин, хадағчылардаң сурағ иткен соонда, оларны өдiрiбiзер-ге чахаан.

Анаң Ирод, Иудей чирiнең Кесар саарзар парыбызып, анда халған.

Иродтың өлiмi

²⁰Ирод ханның Тир паза Сидон чуртағчыларына хылии тут-хан. Оларның чирi ас-тамахты Ирод ханның чирiнең алчаң, олар, нинче-де кiзiзi хада чөптезiп алып, хан өргезiнiң устағчызын

Власты постарының сарина тартып алып, ханзар чаразарға килгеннер. ²¹Тоғазыг күнінде Ирод, хан кибірліг кип-азахтарын ки-зіп алып, пөзік орында одыр салып, оларнаң чоохтасхан. ²²Чон, тізең, хысхырған:

– Пу үн кізіни нимес, че Худайни.

²³Че кинетін Ирод, Худайны сабландырбааны үчүн, Хан Худайның ангеліне саптыртыбысхан. Ирод хан, істінең хурттарға чиртіп, үреп парған.

²⁴Че Худай сөзі, өзіп, тарап одырған.

²⁵Варнава паза Савл, тізең, идерге пирілгенін толдыр салып, Иерусалимнең Антиох саарзар айлан килгеннер. Постарынаң хада Марк тіп солалыг Иоанны ағылғаннар.

Варнаваның паза Савлның пасха чирлерзер ызылғаны

13 Антиох саардагы тигіриб чоны аразында Варнава паза Хара тіп солалыг Симеон, Кириней саардаң Луций, идөк Ирод ханнаң* хада өскен Манаил паза Савл ухаанчылар паза үгретчилер полғаннар. ²Олар, Хан Худайға пазырып, ораза тутчатхан туста, Худай Худы чоохтанған:

– Итгіртерге хығыртхан кирееме Варнаванаң Савлны таллап пиріңер Мағаа.

³Андада олар, ораза тудып, паза пазырып алып, Варнаванаң Савлзар холларың салып, оларны позыдыбысханнар.

Кипр олтырыхта

⁴Худай Худы ысхан хоостыра, олар пастап Селевкий тіп адалчатхан саарзар читкеннер, аннаң андар Кипр олтырыхсар кис парыбысханнар. ⁵Анда олар, Саламин саарда халып, иудей си-нагогаларында Худай сөзіне үгреткеннер. Иоанны даа, полыс пир турзың тіп, постарынаң хада ал чөргеннер.

⁶Иди олар, прай олтырыхча чөріп, Паф саарға чидіп, Вариисус тіп иудей кізее, сыбырағчаа паза чой ухаанчаа, тоғас парғаннар.

⁷Ол олтырых пастыгы хыйға сағыстыг Сергей-Павелнең хада полчаң. Сергей-Павел, Худай сөзін истіп аларға хынып, позынзар Варнаванаң Савлны хығыртып алған. ⁸Че сыбырағчы Елима

* 13:1 «Ирод хан» теені мында Галилей чирінің ханына – Ирод Антипаа палғалыстыг.

(иди адачаннар Вариисусты)*, олардан тоғыр полып, олтырых пастығын киртiнiстен хыйа тартарға кўстенген. ⁹Че Павел тiп iкiнчi солалығ Савл, Худай Худының устааны хоостыра Елимазар кўнi кўрiп, чоохтанған:

– ¹⁰У-у, чойырхоснаң чабал сағысха пастыр парған сайтан оолғы, прай сын нименiң ыырчызы! Хан Худайның кўнi чолларынаң хыйа тартарын тохтадарзың ма? ¹¹Амды мына сағаа Хан Худайның холы тўсче: син, харах оды чох халып, анча-мынча тус кўн чариин кўрбессiң!

Олох туста Елиманың хараа пўлестел парып, хап-харасхы пол чўрiбiскен. Ол, тiзең, аар-пеер харбағлап, позын чидiнчең кiзi тiлеен. ¹²Андада олтырых пастығы, пол парған нименi кўрiп, Хан Худай ўгредиине, тың таңнап, киртiн сыххан.

Писидийдегi Антиох саарда

¹³Павел паза анынаң хада полған кiзiлер, Паф саардаң сығып, Памфилийдегi Пергий саарзар чўс килгеннер. Че Иоанн, олардаң чарылып, Иерусалимзер нандыра парыбысхан. ¹⁴Анаң олар, Пергийдең сығып, Писидийдегi Антиох саарзар читкеннер. Анаң субботада синагогазар кiрiп, одыр салғаннар. ¹⁵Моисей Чахийн паза ухаанчыларның кинделерiн хығырған соонда, синагога устағчылары оларны, хығырып, тееннер:

– Харындастар! Чонға чоохтачаң ўгредiг сўстерiң пар полза, чоохтаңар.

¹⁶Павел, тур килiп, холын кўдiрiп, теен:

– Израиль кiзiлерi паза Худайны улуғлапчатханнар! Истiңер! ¹⁷Израиль чонының Худайы пiстiң ўбекелерiбiстi таллап алған, анаң Египет чирiнде полчатханнарында, оларны, илбек чон идiп, ўр кўдiрген. Анаң оларны Позының илбек кўзiнең Египет чирiнең сығар чўрiбiскен. ¹⁸Соонаң пiстiң ўбекелерiбiстi хуу чазыда хырых чылча азыраан. ¹⁹Анаң Ханаан чирiнде читi аймах чонны хырыбызып, оларның чирiн пiстiң ўбекелерiбiске ўлестiр пирген.

– ²⁰Аның соонаң Худай оларға тўрт чўс илiг чыл изере, ухаанчы Самуилге теере, чарғычыларны пир турған. ²¹Соонаң ўбекелерiбiс постарына ханны пирерге сурынғаннар. Андада Худай

* ^{13:8} Иудейлер, уламох тың оларның пасха хан-чирiнде чуртапчатханнары, постарын iкi атнаң аданчаң ондайлығ полғаннар: еврейнинен паза гректинең алай ба латиннинен.

оларға Вениамин тлінең сыххан Кистн оолғын, Саулны, пирген. Иди хырых чыл ирт парған. ²²Саулны хыйа идібізіп, ханға Давидті турғыс салған. Аннаңар Ол, киречілеп, піди теен: «Мин кнннеме крчеткен кзіні, Давидті, Иессей оолғын, таап алғам. Ол Миннн хынған нимелерімні прай толдырар». ²³Иди Худайнын аасхынып пирген сзсі хоостыра Давидтн тлінең сыххан Иисусты Израильге Арачылағчы ит пирген. ²⁴Иисус килер алнында Иоанн прай Израиль чонын, чазыхтарыңнаң хыйа полып, кіреске тзсінер тіп үгреткен. ²⁵Тоғызын тоос салған соонда, тізең, Иоанн піди теен: «Сілер мині кемге санапчазар? Арачылағчаа ба? Мин Анзы нимеспін. Че соомча пірсі килче, Анзының азағындағы маймах паан даа систерге турыстығ нимеспін мин».

– ²⁶Харындастар, Авраамнын тлі паза Худайны улуғлапчатханнар! Сілерге ызылды пу арачыланыс сзсі. ²⁷Иерусалимннн чуртағчылары паза оларнын пастыхтары Анын Арачылағчы полчатханын даа, суббота сай хығырылчатхан ухаанчыларнын ссстерін дее піл полбааннар. Иди олар, Иисусты чарғылап, ухаанчыларнын ссстерін толдыр салғаннар. ²⁸Иисусты блімге чарғылачан пір дее пыро таппин, Пилаттаң Аны ддірбізерге сурынғаннар. ²⁹Пазылған нимені прай толдыр салып, Аны, кірестең суурып, хуода чыып салғаннар. ³⁰Че Худай Аны блімнең тірлдіріп алған. ³¹Кпн кнннер изере Ол поэнаң хада, Галилей чирінең сығып, Иерусалимзер килген үгрнчлеріне крнн кил турған. Амды, тізең, олар чонға Аннаңар киречілепчелер. ³²Піс тее сілерге брніснең Чахсы Хабар искрчебіс: Худай, Иисусты тірлдіріп, ббеке-лерібіске аасхынып пирген сзсін амды піске, оларнын тллеріне, толдырған. ³³Худайны саблапчатхан кннчн Брында пазылча:

«Син Миннн Оолғымзың. Мин пўн Сині тдрттм».

– ³⁴Худай Аны блімнең тірлдіріп алған. Ол чирде хачан даа чызыбас. Аннаңар Ол піди теен:

«Мин Давидке молчаан ах-арығ паза ізестіг паарсазымны сілерге читіеррбн».

– ³⁵Аннаңар пасха пір орында даа пазылған:

«Поэынның Ах-арығ Нымысчына чирде чызирға пирбессн».

– ³⁶Давид поэының тузында Худайнын бнн пгннн толдыр салған, соонаң үреп, ббекелерннн соонча парыбысхан, сдггн, тізең, чирде чызып парған. ³⁷Ол, тізең, Худайға тірлдіріп, чирде чызыбаан. ³⁸Харындастар, сілер пілерге кирексер, Иисустан

пастыра сiрерге чазых позыдары искiрiлче. ³⁹ Прай нимеде, хайда сiрер, Моисей Чахии пастыра чазыхтарыңнаң позып полбаазар, Ағаа киртiнчеткеннернiң полғаны ла Аннаң пастыра позып алар. ⁴⁰ Ухаанчылар чоохтаан нимелер сiрерге тўс парбазын тiп, китенiнер!

⁴¹ «Көрiңер, кiзее кўлеечiлер!
Хайхап алыңар, анаң чох пол парыңар!
Пiрее кiзi пу кўннерiңде итчеткен киректерiмнеңер
сiрерге чоохтаан даа полза, киртiнмесчiксер».

⁴² Павелнең Варнава, чоохтарын тоозып, иудейлер синагогазынаң сых париғаннарында, иудей ниместер пу нимедеңер килер субботада хатап чоохтап пирерге сурынғаннар. ⁴³ Чыылған чон таразыбысханда, кўп иудейлер паза иудейлерге хозылған иудей ниместер Павелнiң паза Варнаваның соонча парғаннар. Павелнең Варнава, кiзiлернең чоохтазып, оларны Худай паарсазында поларға чўптееннер.

⁴⁴ Пазағы субботада саардағы прай даа чон Худай сўзiн истерге чыылыс парған. ⁴⁵ Че иудейлер, чыыл парған чонны кўр салып, атархап парғаннар, Павел чоохтаан нимелерге, тiзең, тоғыр кiрiзiп, хазалып, анынаң таласханнар. ⁴⁶ Андада Павелнең Варнава чалтанмин чоохтанғаннар:

– Сiрерге иң пурун Худай сўстерi чидерге кирек полған, че сiрер, аны хыйа идiп, постарың постарыңны мўгi чуртасха^c турыстығ нимес итчезер, пiс, тiзең, иудей ниместерзер айланчабыс. ⁴⁷ Пiске Хан Худай пiди чахаан:

«Мин синi, чир ўстўндегi прай кiзiлернi арачылап
алар ўчўн,
прай чоннарға чарых поларға турғысхам».

⁴⁸ Аны истiп, иудей ниместер ўрингеннер паза Хан Худай сўзiн сабландырғаннар. Мўгi чуртасха салылғаннарының прайзы киртiн сыххан.

⁴⁹ Хан Худай сўзi прай ол чирче тарап сыххан. ⁵⁰ Че иудейлер Худай кибiрлiг паза чонға улуғлатчатхан иудей нимес ипчiлернi, идўк саардағы устағчыларны Павелнең Варнавадаң тоғыр кўоктiрiп, оларға истiг чуртас пирбинiбiскеннер, соонаң оларны постарының чирлерiнең сығара сўрiбiскеннер. ⁵¹ Че Павелнең Варнава, оларзар алдыра азахтарындағы тозынны хахтабызып, Икон саарзар парыбысханнар. ⁵² Ўгренчiлерi, тiзең, ўрiнiснең паза Худай Худынаң тол чўрiбiскеннер.

Икон саарда

14 Икон саарда андағоҥ ниме полған: Павелнең Варнава, иудейлер синагогазынзар кiрiп, анда öтiг чоохтанғаннары сылтаанда уғаа көп иудейлер паза гректер киртiн сыхханнар*. ²Че киртiнминчеткен иудейлер, олардан тоғыр иудей ниместернiң көңнiлерiн тибiредiбiзiп, хорылыс иткеннер. ³Андағ даа полза, Павелнең Варнава, мында илееде үрге халып, Хан Худайдаңар чалтанмин үгреткеннер. Худай Позының паарсазын пирчеткенiн таныхтап, илчiлерге танығлар паза хайхастар идерге күс пирчеткен. ⁴Ол туста саардағы чон iкi чарыл чöрiбiскен. Пiр чардығы иудейлернiң саринда полған, пасхалары, тiзең, илчiлер үчүн полғаннар.

⁵Анаң иудейлер, иудей ниместер, паза иудей пастыхтары, илчiлерден тоғыр чöптезiп алып, оларны уйатха суғып, тастарнаң чаалирға идiбiскеннер. ⁶Илчiлер, аннаңар пiл салып, саардан парыбысханнар. Олар Ликаон чирiндегi Листр паза Дервий саарларча паза оларның хыриндағы аалларча чöр сыхханнар. ⁷Анда олар Чахсы Хабардаңар чоохтап чöргеннер.

Листр саарда

⁸Листр саарда төрееннең азахтарын тибiрет полбас пiр кiзi полчаң, ол пiр дее пас чöр полбачаң. ⁹Ол Павелнiң чооғын истiп одырған. Павел, тiзең, андар көрiбiзiп, анда pozyның имнепi аларына киртiнiзi парын сизiн салған.

– ¹⁰Иисус Христос Хан-пигiбiстiң адынаң тiпчем сағаа: азахтарына көнi турыбыс! – тыыда чоохтаныбысхан Павел.

Ол кiзi, сах андох тура хонып, пас чöр сыххан. ¹¹Кiзiлер, тiзең, Павелнiң ниме идiбiскенiн көр салып, Ликаон тiлiнең хысхырыс сыхханнар: «Пiссер худайлар кiзi омазында килтiрлер!» ¹²Анаң Варнаваны Зевс тiп худай адынаң, Павелнi, тiзең, öбнiнде ол ла чоохтанчатханнаңар, Ермий тiп худай адынаң адап алғаннар. ¹³Саар тастында Зевс худайның храмы полған. Зевстiң абызы, саар iзiктерiнзер алдыра тегiлекти үрген чахайахтар паза тазыннар ағыл килiп, чоннаң хада тайығ саларға итчеткен. ¹⁴Че

* ^{14:1} Пу стих орнына пiди тiлбестирге чарир: Павелнең Варнава Иконий саарға чидiп, иудейлер синагогазынзар хада кiргеннер. Анда оларның öтiг чоохтанғаннары...

илчiлер, Варнаванан Павел, ол нименi истiп, кип-азахтарын талабызып, кiзiлер аразынзар чүгүр парып, ¹⁵ тың иде хысхыр-ғаннар:

– Иреннер! Ниме итчезер? Пiс сiрерок осхас кiзiлербiс. Сi-рернi, чой нимелерге киртiнмин, тигiрнең чирнi, талайны паза анда полчатхан прай нимелернi чайап салған тiрiг Худайға кир-тiнзiннер тiп, Чахсы Хабарны искiр чөрчeбiс. ¹⁶ Худай мынын алнында прай чоннарға пос ондайынча чуртирға чаратхан. ¹⁷ Ол пiске, чахсызын читiрiп, тигiрдең наңмыр, чахсы тамах сыхчан чыллар, ас-тамах пирчең, паза чүрекерiбiстi өрiнiснең толдыр-чаң. Иди Ол Позынаңар үзiгi чох киречiлеп сал турған.

¹⁸ Иди олар кiзiлернi, постарына тайыг салдыртпин, ибзер та-разыбызарға чадап ла чөптeп алғаннар. Постары, тiзең, анда халып, аннаң андар үгреткеннер.

¹⁹ Илчiлер анда кiзiлернi чалтанмин үгретчеткен туста, Антиох паза Икон саарлардан килген хай пiрее иудейлер чонны илчiлердең тоғыр чөптeп сыхханнар: «Олар пiр дее сын ниме чоохтабинчалар, прай чойланначалар». Иудейлер кiзiлернi өк-пелендiрiбiскеннер, Павелнi тастарнаң чаалап, анаң аны, өл парған полар тiп, саар тастынзар апар салғаннар. ²⁰ Угрeнчiлe-рi аның ибiре чыыл парғанда, Павел, тур килiп, саарзар пар-ған. Икiнчi күнiнде ол Варнаванан хада Дервий саарзар чөри-бiскен.

Илчiлернiң Сирийдегi Антиох саарзар айланғаны

²¹ Павелнең Варнава, Дервий саарда Чахсы Хабарданаң үгре-дiп, көп наа үгрeнчi тапханнар. Анаң хатабох Листр, Икон паза Писидийдегi Антиох саарларча иртiп парғаннар. ²² Пiске Худай-ның хан-үлгүзiнзер көп хыйаллар пастыра кирерге килiзер тiп үгрeдiп ала, Худайға киртiнерге хығырғаннар паза үгрeнчiлернiң көннi-сағыстарын тыытханнар. ²³ Илчiлер полған на тигiрибнiң пазында ах сағалларны турғыс салғаннар паза, ораза тудып, па-зырғаннар. Анзын олар киртiн сыххан Хан Худайның холына пиргеннер.

²⁴ Анаң, Писидийче иртiп, Памфилий чирiнзер читкеннер. ²⁵ Пергий саарда Хан Худай сөзiне үгреткеннер, анаң Атталий саарзар парғаннар. ²⁶ Андартын олар Антиох саарзар чүс па-рыбысханнар. Анда олар пу тоғыстарына Худайдаң алғас алған полғаннар, амды, тiзең, олар аны толдыр салғаннар.

²⁷Андар читкенде, тигiриб чонын чыып алып, Худай оларнаң нима иткенiненер, хайди Ол иудей ниместерге киртiнiссер iзiк ас пиргенiненер прай чоохтап пиргеннер. ²⁸Ол саарда олар үгренчiлерiнең хада илееде үр полғаннар.

Иерусалимдегi чыылығ

15 Иудей чирiнең килген кiзiлернiң хай пiреези харындастар-ны, Моисей Чахии хоостыра сүннет итпезеңер, арачылан полбассар тiп, үгреткеннер. ²Че Павелнең Варнава ол кiзiлер-нең, чараспин, тың тартыс салғаннар. Андада пу кирек хоостыра Павелнең Варнаваны, iдөк постарының аразынаң хай пiрее пасха даа киртiнчеткеннернi Иерусалимдегi илчiлерзер паза тигiриб ах сағалларынзар ызарға чарат салғаннар.

³Павелнең Варнава, тигiриб чонына үдестiртiп алып, Финикий паза Самар чирлерiнче ирткеннер, андағы чонға иудей ниместернiң Худайға киртiн сыхханнарынанар чоохтап, прай киртiнчеткеннернi уғаа тың öрiндiргеннер. ⁴Иерусалимзер чит килгеннерiнде, оларны тигiриб чоны, илчiлер паза тигiриб ах сағаллары удурлааннар. Павелнең Варнава Худай постарынаң нима иткенiненер паза иудей ниместерге киртiнiссер iзiк ас пиргенiненер оларға прай искiр пиргеннер. ⁵Андада фарисейлернiң пiрiгiзiндегi киртiнчеткен кiзiлернiң хай пiреези, тура хонып, иудей ниместерге сүннет идерге паза Моисей Чахиинча чуртирға кирек тiп чоохтанған.

⁶Илчiлер паза тигiриб ах сағаллары ол киректi үзүрерге чыылыс парғаннар. ⁷Үр үзүрген соонда, Пётр, тур килiп, оларға чоохтаан:

— Харындастар! Сiрер пiлчезер, иң пастабох Худай, иудей ниместер Чахсы Хабарны миннең истiп, Худайға киртiн сыхсыннар тiп, пiстiң арабыстаң минi таллап алған. ⁸Кiзiлер сағызын пiлчеткен Худай, иудей ниместерге пiскеөк чили Худай Худын сыйлап, оларны Позына алчатханын киречiлеен. ⁹Пiрдеебiстi пасхалабин, иудей ниместернiң чүректерiн киртiнiснең арығлабысхан. ¹⁰Амды ноға сiрер Худайны сынапчазар? Үгренчiлернiң мойныларына пiстiң обекелерiбiс тее паза пiс тее апар полбаан чүктi сал пирерге күстенчезер? ¹¹Че пiс оларох чили Хан-пигiбiс Иисус Христостың паарсазынаң арачылан халарыбысха киртiнчебiс.

¹²Анаң чыылған чон, тымыл парып, Варнаванаң Павелнi искен. Олар хайди Худай оларнаң пастыра иудей ниместернiң

аразында хайхастар паза танығлар иткенiненер чоохтааннар.

¹³ Анаң олар тохтап парғанда, Иаков, чооғын пастап, теен:

– Харындастар! Истiнер минi. ¹⁴ Симон чарыт пирген, хайди Худай пастап иудей ниместердең Позының чонын идiп аларына хайығ салған. ¹⁵ Анзынан ухаанчыларның сiстерi дее чарасчалар, аннаңар пiди пазылған полған:

¹⁶ «Анаң, айлан килiп,
Давидтiң хыйын тiскен чуртын, наачылап саларбын.
Иңзерiл парған нимелерiн,
прай тыхтап, тiзет саларбын.

¹⁷ Аннаңар пасха кiзiлер паза прай чоннар,
кемнi Мин Позыма чоным идiнерге хығырғам,
Хан Худайны тiлирлер,
– тiпче прай пу нименi чайапчатхан Хан Худай».

– ¹⁸ Худайға Позының хас-хачаннаң итчеткен киректерi прай-зы пiлдiстiгi. ¹⁹ Аннаңар, сағынчам, Худайға айланчатхан иудей ниместерге харығ полбасха кирек. ²⁰ Че оларға пiди пас пирерге кирек – чой худайларға салылған чиистi чiбеске, чiреес хылых-тығ полбасха, поо пазылған малның идiн чiбеске паза ханның iс-песке, постары хынминчатхан нимелернi пасхаларына итпеске. ²¹ Моисей Чахиин хас-хачаннаң пеер полған на саарның синагогаларында хығырадырлар, аның сiстерiн суббота сай искиредiрлер нооза.

Иудей ниместерге пiчiк ысханы

²² Андада илчiлер паза ах сағаллар, прай тигiриб чонынаң чiптезiп алып, постарының аrazyнаң нинче-де кiзi таллап алғаннар, анаң оларны Антиох саарзар Павелнең паза Варнаванаң хада ызарға чарат салғаннар. Оларның пiрсi Варсава тiп солалығ Иуда, икiнчiзi Сила полған. Олар киртiнчеткен харындастарның аrazyнда пастыхтар полғаннар. ²³ Олар мындағ пiчiк пас пиргеннер:

«Илчiлер, тигiриб ах сағаллары паза харындастар Антиох саарда, Сирий паза Киликий чирлерiнде чуртапчатхан иудей нимес чоннардаң сыххан харындастарға чолабит ысчабыс! ²⁴ Пiстiң арабыстаң парған хай пiрее кiзiлер, сiннет итчең кибирнi тудып, Моисей Чахиинча чуртирға кирек тiп, сiрернi сағыссырат салғаннарын искебiс. Пiс оларға андағ нименi чахыбаабыс. ²⁵ Аннаңар пiс, мында чыылызып, аарлығ Варнаванаң паза Павелнең

хада сiрерзер поэыбыс таллап алған кiзiлерiбiстi ызарға чарат салғабыс. ²⁶Ол кiзiлер Хан-пигiбiс Иисус Христос үчүн поста-рының тыннарына даа айабааннар. ²⁷Аннаңар пiс сiрерзер Иуданы паза Силаны ысчабыс. Олар пiс пасхан нимелернi сөстернең чарыт пирерлер. ²⁸Худай Худы даа, пiс тее сiрерге пасха чүк артарға пiр дее кирек чоғыл тiп сағынчабыс, че пу ла иң кирек нимелернi: ²⁹чой худайларға тайығ идiп салған чиистi, поо пазылған малларның идiн паза ханны чiбeнeр, чөреес хылыхтығ полбаңар паза постарың хынминчатхан нименi пасхаларына даа итпин турыңар. Пу нименi толдырзаңар, орта идерзер. Хазых полыңар».

³⁰ Ысхан кiзiлер, Антиох саарзар чидiп, кiзiлернi чыып алып, пу пiчiктi пирiбiскеннер. ³¹Мындағы чон, ол пiчiктi хығырып, чахығларға öрiнген. ³²Иуданаң Сила, ухаанчылар полғаннарынаңар, мындағы харындастарны көп үгредiп, оларның киртiнiстерiн тыытханнар. ³³Анда анча-мынча полып алған соонда, харындастарны нандыра, оларны пеер ысханнарзар, амыр хоных алғап, поэыдыбысханнар. ³⁴Че Сила анда халарға сағыныбысхан, Иуда, тiзең, Иерусалимзер айланған.

Павелнең Варнаваның чарылысханы

³⁵Павелнең Варнава Антиох саарда чуртааннар. Олар паза пасха көп үгретчiлер, кiзiлернi Хан Худай сөзiне үгредiп, Чахсы Хабарны искiргеннер.

³⁶Нинче-де тус ирткенде, Павел Варнаваа теен:

— Хан Худай сөзiн искiрген прай саарларыбысча хатап чөр килiп, Худайға киртiнчеткеннер хайди чуртапчатханнарын көр килен.

³⁷Варнава поэынаң хада Марк тiп солалығ Иоанны алып аларға сағынған. ³⁸Че Павел постарынаң Памфилийде чарыл парыбысхан, паза итчең тоғыстарында араласпаан Иоанны хада аларға хынмаан. ³⁹Анзынаң талаза халып, олар чарылыс парғаннар. Варнава, Маркты хада алып, Кипрзер кис парыбысхан. ⁴⁰Павел, тiзең, Силаны таллап алған, анаң харындастар пастыра Худай алғазын алып, чорыхха сығыбысхан. ⁴¹Олар, Сирий паза Киликий чирлерiнче чөрiп, андағы тигiриб чонының киртiнiстерiн тыытханнар.

Павелге Тимофейнiң хозылғаны

16 Павел Дервий паза Листр саарларға читкен. Анда киртiн-четкен иудей iчелiг, грек пабалығ Тимофей ады-солалығ үгренчi полған. ²Тимофейденер Листрдегi паза Икондағы харын-дастар чахсы чоохтанғаннар. ³Павел аны поэынаң хада алып аларға хынған, че андағы иудейлер Тимофейнiң пабазы грек кiзi полчатханын пiлгеннер, аннаңар ол Тимофейге сүннет итгiрi-бiскен. ⁴Иди олар, саардаң саарға чөрiп, анда киртiнчеткен кiзi-лерге Иерусалимдегi илчiлернiң паза тигiрiб ах сағалларының чарадығлары, чахығлары толдыр турардаңар чоохтап турғаннар. ⁵Тигiрiб чонының киртiнiзi тыып, аның саны күннiң сай хозылғаннаң хозылған.

Павелнiң хараана көрiнген көспек

⁶Хачан олар Фригий паза Галат чирлерiн ирткеннерiнде, Худай Худы оларны Асий чирiнзер Худай сөзiненер искiрерге поэтпаан. ⁷Мисий чирiнзер чидiп, Вифиний чирiнзер парарға иткеннер, че Хут оларны андар поэтпаанох. ⁸Мисий чирiн иртiп, олар Троада саарға читкеннер. ⁹Хараазын Павелнiң көспегiнде Македон чирiнең пiр кiзi, алнында тура түйiп, сурынып ала теен: «Македон чирiнзер килiп, пiске полыс пир». ¹⁰Аны көрген соонаң, Хан Худай пiстi Чахсы Хабардаңар искiрерге андар хығырча тiп сағына тартып, сах андох Македон чирiнзер парарға тимненiбiскебiс.

Павелнiң Филипп саарда үгреткенi

¹¹Иди, Троада саардаң сығып, пiс Самофракий олтырыхсар көнi читкебiс, пазағы күнiнде, тiзең, Неаполь саарда полғабыс. ¹²Андартын Филипп саарзар читкебiс. Ол Македон чирiнiң пу чардығындағы пастағы саар полған паза Рим колониязы полған. Анда пiс анча-мынча күн полғабыс. ¹³Субботада пiс саар тастындағы суғ хазынзар парғабыс, хайда иудейлернiң кибiрi хоостыра Худайға пазырчаң чир пар поладыр. Анда одырып алып, чыылыс парған ипчiлернең чоохтасхабыс. ¹⁴Оларның аразында Фиатир саардаң аарлығ хызыл ис сатчаң паза Худайны улуғлапчатхан Лидий тiп пiр ипчi истiп одырған. Хан Худай, тiзең, Павелнiң чооғын онарзын тiп, ол ипчiнiң чүйреен ас пирген. ¹⁵Лидий, ибгегiлерiнең хада кiреске түйскен соонда, теен:

– Минi Хан Худайның сын кiзiзi тiп сағынчатсанар, турамзар кiрiп, минде чуртап алынар.

Иди ол пiстi чөптөп алған.

Павелнең Силаның харибге чаптырғаны

¹⁶ Пiрсiнде пiс пазырчаң чирзер парчатханда, нымысчы хыс тоғас парған. Ол полар нименi кöзiтчеткен хутха хаптырт салтыр. Иди ухаанчылап, ол хыс ээлерiн уғаа пайытчатхан. ¹⁷ Павелнiң паза пiстiң сообысча килiп, ол хыс хысхырған:

– Пу кiзiлер Öörкi Худай нымысчылары. Олар пiске арачыланыс чолынаңар искiрчелер.

¹⁸ Иди ол хыс көп күн ит турған. Павел, тарын парып, айнаа^c айланып, теен:

– Иисус Христостың адынаң тiпчем сағаа, сых аннан!

Олох туста чабал хут хыстаң сых чöрiбiскен. ¹⁹ Пайаағы хыстың ээлери, пайычаң ондайлары чох пол парғанын көрiп, Павелнең Силаны, тудып алып, чыбылығлар иртiрчөң чирзер алдыра пастыхтарзар сөзiр сыхханнар. ²⁰ Оларны пастыхтарыңзар ағыл килiп, тееннер:

– Пу иудей полчатхан кiзiлер пiстiң саардағыларны ай-пораан итчелер. ²¹ Олар мында пiске, римдегiлерге, чаразарға даа, толдырарға даа килiспинчеткен кибiрлернi үгрет парчалар.

²² Кiзiлер дее олардаң тоғыр пол сыхханнар. Пастыхтар, тiзең, Павелнең Силаның кип-азахтарын суура тартып, оларны сымыхнаң соғарға чахааннар. ²³ Соғып-соғып алып, тiзең, оларны харибге чаап салғаннар. Андағы хадағчаа оларны сиргек хадарарға чахааннар. ²⁴ Андағ чахығ алып алып, хадағчы, оларны iстiндегi пöликте пиктеп, азахтарына ағас кiзен кизiрт салған.

²⁵ Орты хараа тузында Павелнең Сила, пазырып, Худайны саблапчатхан сарыннарын сарнааннар, харибдегiлер, тiзең, оларны искеннер. ²⁶ Кинетiн чирнiң уғаа тың тiтiреп сыхханына хариб тöзiнең прай чайхала тўскен, анаң прай iзiктер аза чачырааннар, прайларының iлчiрбелери пос-пас тўс парғаннар. ²⁷ Хариб хадағчызы, усхун килiп, көрзе, прай iзiктер азых. Анаң, харибдегiлер тис парыбысхан поларлар тiп, ол, хылызын сығара тартып, позын сазыбызарға иткен. ²⁸ Че Павел, тыыда чоохтанып, аны тохтадыбысхан:

– Позиңа хомай ниме итпе. Пiс прайзыбыс мындабыс.

²⁹ Хадағчы, чарытхы ағылдырып алып, хариб iстiнзер кире ойлаан, анаң, тiтiрезiп ала, Павелнең Силаның азағынзар тўскен.

³⁰ Анаң оларны харибден сығар парыбызып:

– Пиглерiм! Арачылан халар ўчўн, ниме идерге кирек магаа? – тiп сурған ол.

– ³¹ Иисус Христос Хан-пиге киртiн, андада позың даа, прай тураң даа арачылан халарзар, – нандырғаннар агаа олар.

³² Анаң Хан Худай сўзiне аны паза аның туразында полған прай кiзiлернi ўгреткеннер. ³³ Хадағчы олох туста хараазын, оларны сығарып, палыңларын чууп пирген, анаң позы даа, аның ибдегiлерi дее сах андох кiреске тўскеннер. ³⁴ Анаң, оларны ибiнзер ағылып, стол кистiне одыртып, сыйлаан, позының паза ибдегiлерiнiн Худайға киртiн сыхханнарына ўрiнген.

³⁵ Кўнўрте пол килгенде, саар пастыхтары, нымысчыларын хадағчызар ызып, тееннер:

– Ол кiзiлернi позыдыбыс.

– ³⁶ Пастыхтар сiрернi позыдыбыс тiп кiзi ыстылар. Амды, мыннаң сығып, амыр-хазых чўрiнер, – искирген Павелге хариб хадағчызы.

– ³⁷ Пiстi, Рим кiзiлерiн, чарғы даа чох, чон кўзiне чыртып, харибге чапханнар. Амды, тiзең, сым-туяххан позытчалар? Чох, постары килiп, позыдыбыссыннар пiстi, – теен оларға Павел.

³⁸ Нымысчылар, парып, ол сўстернi саар пастыхтарына читiр пиргенде, анзылары, пуларның Рим кiзiлерi полчатханнарын истiп, хорых парғаннар. ³⁹ Килiп, тiзең, оларның алнында пыросынғаннар, анаң, тастынзар сығарып, саардаң парыбызынар тiп сурынғаннар. ⁴⁰ Олар, тiзең, харибдең сығып, Лидийзер килгеннер, анда киртiнiсче харындастарны кўр салып, оларны ўгрediп, саардаң чўре халғаннар.

Фессалоник саарда

17 Павелнең Сила, Амфиполь паза Аполлон саарларны ир-тiп, иудейлернiң синагогазы турчатхан Фессалониксер чиде салғаннар. ² Павел позының ондайынча синагогазар кiрiп, ўс суббота изере кiзiлернең Худай Пiчиин ўзўрген. ³ Мессий, чобалып, ўлiмнең тiрiлерге кирек полған тiп чарыда чоохтап ала, киречiлеен.

– Ана ол Мессий мин чоохтапчатхан Иисус полча, – теен Павел.

⁴Исчeткeн кiзiлeрнiң хай пiрeезi, киртiн сығып, Павелнeң Силaа хозылған. Оларның аразында Худайны улуглапчатхан гректер кoп полған, iдoк саблығ ипчiлeр дeе илeедe полған. ⁵Чe киртiнминчeткeн иудейлeр, атархап, саарның ачыхтарынаң ни-мeе чарабаан кiзiлeрнi хада алып, хорылысханнар паза саардағы чонны тарындырғаннар, анаң Иасонның туразынзар парып, Павелнeң Силаны чон алнына сығарыңар тiп хысханнар. ⁶Чe оларны таппин, иудейлeр Иасонны паза киртiнчeткeн харындастарның хай пiрeезiн, хаап алып, саар пастыхтарынзар апарғаннар.

– Прай чирнi ай-пораан итчeткeннeр пeер читтiрлeр! ⁷Иасон, тiзeң, оларны туразына кирген. Ол кiзiлeр, хағанның чaхығларынаң тоғыр полып, пасха кiзiнi, Исусты, постарынның ханына санапчалар, – тiп, хысхырысханнар.

⁸Анзын искен кiзiлeрнiң дeе, саар пастыхтарының даа аразында хорылыс пасталыбысхан. ⁹Чe анаң Иасонның паза пасхаларынның iзeс ачаларын алып алғаннар, постарын, тiзeң, позыдыбысханнар.

Верий саарда

¹⁰Киртiнiсчe харындастар, тiзeң, олох хараазын Павелнeң Силаны Верий саарзар ызыбысханнар. Андар чидiп олар иудейлeр синагогазынзар парғаннар. ¹¹Мындағылар фeссалониктегiлeрнiң хыринда арығ сағыстығ полғаннар: олар, кiннiң сай Худай Пiчиин хығырып, андағ ба, андағ нимeс пe тiп сыныхтап ала, Чaхсы Хaбарны хынып алғаннар. ¹²Пу саардағы кiзiлeрнiң кoбiзi киртiн сыххан: гректернiң пай ипчiлeрi дeе, иреннернiң дeе илeедeзi.

¹³Чe хақан Фeссалониктегi иудейлeр Павелнiң Верий саарда Худай сoзiнe ўгрeтчeткeнiн пiл салғаннар, олар, андар чиде салып, андағы кiзiлeрнi Павелдeң тоғыр кoдiрiп, сағыстарын ай-пораан иткeннeр. ¹⁴Андада киртiнiсчe харындастар Павелнi тaлайзар алдыра парчатхан кiзiнi чiли ызыбысханнар. Силанаң Тимофей, тiзeң, анда халғаннар. ¹⁵Хада килген кiзiлeр Павелнi Афин саарға читiрe ўдeс салғаннар. Анаң, Павелдeң Силанаң Тимофейнi позынзар табыраанча ызыбызарға чaхығ алып алып, нандыра пара халғаннар.

Павел Афин саарда

¹⁶ Оларны Афин саарда сағыпчатхан туста Павел, кiзi чайаан худаиларның саарға толдыра турғлапчатханнарын кiрiп, тын ачырған парған. ¹⁷ Аннаңар ол синагогада иудейлернең, Худайны улуғлапчатхан гректернең паза кўннiң сай тасхар тоғасхан кiзiлернең чоох апарған.

¹⁸ Андағы эпикурей паза стоик философтарның хай пiреези* Павелнең чоохтасхан. Павел кiзiлерге Иисустаңар паза Анын тiрiлгенiнеңер Чахсы Хабар искiрчеткеннеңер, пiреелерi чоохтанғаннар: «Ниме тирге сағынча пу хуруғ тiл?» Че пасхалары тееннер: «Ол пiске пасха худаилардаңар чоохтапча ба таң».

¹⁹ Олар, Павелни Ареопаг чiбiнiң орнынзар ағыл килiп, тееннер:

– Синiң ўгретчеткенiң хайдағ андағ наа ўгредiг полчан, пiске аны пiлерге чарир ба? ²⁰ Син пiстiң хулахтарыбысха пасхачыл нимелер чоохтапчазың. Аннаңар, аның ниме полчатханын, пiлiп аларға сағынчабыс.

²¹ Афин саардағылар паза пеер пасха чирдең килген кiзiлер наа нимеденеңер чоох-чаахтазып, истiп, тус иртирерге хынғаннан артых пасха пiр дее нимее iди тың хынмачаңнар.

²² Павел, Ареопаг чiбiнiң ортызында турып, чоохтап сыххан:

– Афин саардағылар! Мин, сiрерни кiрiп, худай кибiрлiг полчатханнарыңны сизiнчем. ²³ Мин, сiрернiң пазырчатхан орыннарыңны ситкiп кiр чiрiп, тайығ салчаң орыннарың пiрсiне урун парғам. Анда «кiзi пiлбес Худайға» тiп пазыл партыр. Ана Анзынаңар, хайзын сiрер, пiлбезе дее, улуғлапчазар, чоохтап пирим сiрерге.

– ²⁴ Пу чир-чайаанны паза андағы прай нименi тiстеп салған Худай – чирнiң паза тигiрнiң Хан Худайы – кiзi холынаң идилен храмнарда чуртабинча. ²⁵ Ол Позына, пiрее ниме кирексiп, кiзiлер нымсчы ползыннар тiп сурынминча. Ол Позы прай нимее тын, чуртас паза нинче ниме пар прай пирче. ²⁶ Пiр кiзидең Ол прай чоннарны чайап салып, оларны чуртирға прай чир ўстўнче тарадыбысхан. Чоннарға чуртир тузын паза орнын прай кiзiт пирген.

* 17:18 Ол туста эпикурейлер паза стоиктер iкi пiзiк паалалчатхан философия школалары полғаннар.

– ²⁷ Кiзiлер Худайны тiлеп чөрзiннер тiп, арса, сизiк хаап, Аны таап таа алар ба тiп, Худай iди иткен. Итсе-де, Ол пiстiң полғаныбыстаң на тың даа ырах нимес.

²⁸ «Пiс Худайның сылтаанан чуртапчабыс, пас чөрчебiс паза өөн поэыбыснаң мындабыс нимес пе зе».

Сiрернiң кибелiсчiлерiңнiң хай пiреези чоохтаанни:

«Пiс тее Аның палаларыбыс».

– ²⁹ Пiске, Худай төлi полчатханыбыс үчүн, Худай алтыннан, күмүстең алай тастаң ус хол паза кiзi сағызы сылтаанда чайал парған ома тiп сағынарға чарабас. ³⁰ Аннаңар Худай прай кiзiлерге, Аны пiлбеен тустарға хайығ салбин, амды чазыхтарынан хыйа полыбызарға чахыпча. ³¹ Худай чир үстүндегi чонның орта чарғызын итчең күннi Поэы таллап алған Кiзiзi пастыра адап салған. Анзын Ол, Аны өлiмнең тiрiлдiрiп, прай кiзiлерге киречiлеен.

³² Öлiмнең тiрiлдiрiп алчатханын истiп, пiреелерi күлгеннер, пасхалары, тiзең, чоохтанғаннар:

– Ол нимеденер синi пiрее пасха туста истiп аларбыс.

³³ Анаң Павел олардаң сых чөрiбiскен. ³⁴ Че хай пiрее кiзiлер, агаа хозылып, киртiн сыхханнар. Оларның аразында Дионисий тiп ирен, Ареопаг чөбiнiң кiзiзi, Дамарь тiп ипчi паза пасхалары даа хада полғаннар.

Павел Коринф саарда

18 Аның соонаң Павел, Афин саардаң сығып, Коринф саар-зар килген. ² Анда Понт чирiнең сыххан Акила тiп иудейге паза аның ипчiзiне, Прискиллаа, тоғас парып, оларзар килген. Рим хағаны Клавдий прай иудейлернi Римнең сығара сүргеннеңер, олар үр ниместе Италийдең килген полғаннар. ³ Олар даа, Павелök чiли, отахтар итчеткен устар полғаннарынаңар, ол, оларда халып, тоғынған. ⁴ Суббота сай Павел синагогада иудейлернең паза гректернең чоохтазып, оларны киртiндiрерге күстенген.

⁵ Силанаң Тимофей Македон чирiнең килгеннерiнде, тiзең, Павел, көннiне пастырып, иудейлерге Мессийнiң Иисус полчатханын киречiлеен. ⁶ Иудейлер, тiзең, агаа тоғырланып, чабал чоохтан сыхханнарында, Павел, кип-азаан хахтабызып, оларға теен:

– Сiрерге урунған ниме үчүн постарың нандырығ тударзар. Мин арығыбын. Амды мин пасха чоннарзар парарбын.

⁷Анаң сығыбызып, Худайны аарлапчатхан Иуст тiп пiр кiзi-зер килген. Анын туразы синагога хыринда турчан. ⁸Синагога пазы Крисп, тiзең, прай ибдегiлерiнен хада Худайға киртiн сых-хан. Коринф саардағыларның аразынаң көп кiзi, iдөк киртiнiп, киреске түскен. ⁹Хараазын көспегiнде Худай, Павелнiң хараана көрiнiп, теен:

– Хорыхпа, чоохтан на тур, пiр дее тохтаба. ¹⁰Мин синнен хадабын, нооза. Пу саарда Минiң кiзiлерiм көп, аннаңар сагаа пiрдеезi хомай итпес.

¹¹Павел пу саарда, кiзiлернi Худай сөзiне үгредiп, пiр чыл алты ай полған.

¹²Ахай чирiнiң пастығына Галлионны турғыс салғаннарында, иудейлер, пос аразында чөптезiп алып, Павелнi тудып алғаннар, анаң аны чаргаа ағыл килгеннер. ¹³Павел кiзiлернi Моисей Чахий хоостыра нимес Худайға пазыраарға үгретче тiп хоптааннар.

¹⁴Павел чоохтанарға иткен аразында, Галлион иудейлерге теен:

– Иудейлер! Пу кiзi пiреезiн хыйыхтаан полза алай хомай ние идерге харасхан полза, андада магаа сiрернi исчең сылтағ поларчых. ¹⁵Че талас үгредiглерденер, ады-солаларданар паза Моисей Чахығларынаңар парчатса, ол киректернi постарың алынча үзүрiнер. Минiң ол нимелерге чарғычы поларым килбинче.

¹⁶Анаң оларны чарғы чирiнең сығара сүрiбiскен. ¹⁷Прай гректер, тiзең, Сосфеннi, синагога пазын, хаап алып, чарғы туразы алыннда сохханнар, че Галлион оларның араларына пiр дее киреен.

Павелнiң Сирийдегi Антиохсар айланғаны

¹⁸Павел, Коринф саарда илеede күннер полып алып, харындастарнаң анымчохтазып, Сирий чирiнзер чүс парыбысхан. Акиланаң Прискилла даа анаң хада парыбысханнар. Павел Кенхрей саарда, Худайға пирген сөзiн толдыраарға тiп, састарын хырытырыбысхан. ¹⁹⁻²¹Ефес саарға читкенде, Павел, синагогазар кiрiп, анда иудейлернең анзын-мынзын үзүрген. Олар постарында ам даа полып аларға сурынғаннарында, Павел ынабаан.

– Магаа пу чагдапчатхан үлүкүнде Иерусалимде поларға кирек. Худай пирзе, мин соонаң сiрерзер килербiн, – теен.

Анаң анымчохтазып, Акиланаң Прискилланы Ефесте халғыс салып, позы, тiзең, парыбысхан.

²²Кесар саарға чидiп, аннаң Иерусалимзер килiп, тигiриб чонынаң тоғазып алып, Павел Антиох саарзар парыбысхан.

²³Анда анча-мынча тус полып алып, пазох чорыхха сығыбысхан. Үгренчiлернiң көннiлерiн тыыдып ала, Галат паза Фригий чирлерiн изерiстiре ирт парып одырған.

Аполлостың Ефесте полғаны

²⁴Александр саарда төреен Аполлос тiп ады-солалығ пiр иудей Ефес саарзар килген. Ол уғаа хоос чоохтығ паза Худай Пiчиин чахсы пiлчеткен кiзi полған. ²⁵Апполос, Хан Худайның чолынча үгредiлген кiзi полып, прай iзiг көңнiнең чоохтанып, Хан-пигi-бiстеңер түйiмнiг үгрет салып одырған, че итсе-де ол Иоанның кiреске түйкенiн не пiлген. ²⁶Аполлос синагогада пiр дее чалтанмин чоохтан сыххан. Акиланан Прискилла, аны искен соонда постарынзар хығырып алып, ағаа Хан Худай чолынаңар орта иде чоохтап пиргеннер. ²⁷Анаң Аполлос Ахай чирiнзер парарға тимненiбiскенде, мындағы харындастар, андағы үгренчiлерге Аполлосты чахсы удурлазыннар тiп, пiчiк ызыбысханнар. Аполлос, андар чит килiп, Худай паарсазы хоостыра киртiнiстiг пол парғаннарға көп полысхан. ²⁸Ол кiзiлер көзiне тартызығларда күстiг сөзiнен Худай Пiчии хоостыра Мессийнiң Иисус полчатханын уғаа киртiндiре көзидiп, иудейлердең азып алчан.

Павелнiң Ефесте полғаны

19 Аполлос Коринф саарда полчатхан туста, Павел, ортызынзархы чирлерче иртiп, Ефес саарзар чит килген. Анда хай пiрее үгренчiлернi таап алып, ²олардаң сурған:

– Сiрер, киртiн сығып, Худай Худын алғазар ба?

– Пiс Худай Худынаңар испеебiс тее, – нандырғаннар олар ағаа.

– ³Хайдағ ниме пастыра сiрер кiреске түйскезер? – пазох сурған олардаң Павел.

– Иоанның кiреске түйiргенiнен, – нандырғаннар олар.

– ⁴Иоанн кiзiлернi чазыхтарынаң хыйа ползыннар тiп кiреске түйiрген. Ол позының соонча килчеткенiне, Иисус Христосха, киртiнерге хығырған, – теен Павел.

⁵Аны истiп, үгренчiлер Иисус Хан-пигнiң адынаң кiреске түйкеннер. ⁶Анаң Павел оларзар холларын салғанда, оларға Худай Худы түйкен. Үгренчiлер ухаанчылааннар паза аймах-пасха тiлленең чоохтан сыхханнар. ⁷Оларның прайзы он iкiче кiзi полған.

⁸Павел, синагогазар килiп, кiзiлернең чоохтазып, Худай хан-үлгүзiнеңер киртiстiг иде үс айча чалтанмин үгреткен. ⁹Че хай пiрее

кiзiлер, ағаа тарынып, киртiнмин, кiзiлер кiзiне Хан Худай чолын сiклееннер. Андада Павел, киртiнчеткен iгренчiлерiн чарып алып, Тиранн тiп кiзiнiң iгредiгi туразында кiннiң сай iгрет турған. ¹⁰Иди iкi чылча полған. Аннанар Асий чирiнiң прай даа кiзiлерi, иудейлер дее, гректер дее, Иисус Хан-пигденер iгредiгнi искеннер.

Скеваның ооллары

¹¹Худай Павелнiң холынаң илееде хайхастар иткен. ¹²Ағырыг кiзiлерзер аннаң ал халған хол платтарын алай ба хурларны салып, ағырыгларын тохтатчаннар, чабал хуттар даа олардаң сых парыбыс турчаннар. ¹³Пiр орында чуртабинчатхан иудей сыбырагчылары даа Иисус Хан-пигнiң адынаң чабал хуттар кирген кiзiлернi имнирiнде тузалан кiрчeннер.

– Сiрернi Павел iгретчеткен Иисустың адынаң сыбырапчабыс, – чоохтанчаннар олар.

¹⁴Андаг нименi иудейлернiң улуғ абызы полчатхан Скеванын читi оолгы итчен.

¹⁵Че чабал хут оларға пiди нандырған:

– Иисусты пiлчем, Павел дее мағаа таныс, че сiрер чи кемзер?

¹⁶Анаң чабал хутха хаптырған кiзi, оларға атыгып, тыыныбызып, кiснең оларны асхан, анзылары, тiзең, ол турадаң, кип-азах чоо паза чоо сохтыр салып, сығара хонғаннар. ¹⁷Пу тылаас Ефес саарда чуртапчатхан прай даа иудейлер паза гректер аразында тарап парған. Прайзы хорыхханнарына Иисус Хан-пигнiң адын сабландырған. ¹⁸Киртiн парғаннарның кiбiзi, тiзең, Павелзер килiп, постарынаңар паза иткен чазыхтарынаңар кiнi чоохтааннар. ¹⁹Сыбырагчы киреенең айғасхан кiзiлернiң кiбiзi, постарының пiчiктерiн чыып алып, оларны кiзiлер кiзiне iртеен. Ол пiчiктернiң турчатхан паазын санабысханда, илiг муң кiмiс ахчаа чит партыр. ²⁰Ана иди, кiс алынып, тарап сыххан Хан Худай сiзi.

²¹Ол киректер соонда Павел, Македон паза Ахай чирлерiнче иртерге паза Иерусалимге чидерге пiгiн тудып, чоохтанған:

– Анда полып алып, мағаа Римнi дее кiрiп аларға кирек.

²²Анаң ол, поэна полысчатхан Тимофейнең Ерасты Македон чирiнзер ызыбызып, поэы iр нимеске Асий чирiнде хала парған.

Ефестегі хорылыс

²³ Ол тустарда Хан Худай чолынаң тоғыр илееде көп кiзi кiдiрилген. ²⁴ Күмүс киреенен айғасчатхан ус кiзi Димитрий, Артемиданың* күмүс храмычахтарын итчеткен ус, чонға паза хоосчыларға илееде көп парыс ағылчаң полған. ²⁵ Ол, хоосчыларны паза пасха даа андағоҳ ус чонны чыып алып, теен:

– Арғыстар! Сiрер пiлчезер, пу тоғыснаң палғалыстығ пiстiң ис-пайыбыс. ²⁶ Че сiрер кiртеечезер, истеечезер, пу Павелнiң Ефес саарда ла нимес, че прай даа Асий чирiнде, кiзi холынаң идiлген нимелернi худай ниместер тiп кiзiлерге киртiнiстiг чоохтан чiрiп, көп кiзiнi тискерлендiрчеткенiн. ²⁷ Мынзы, тiзең, узыбыстың на нимес, че улуғ худайыбыс Артемиданын храмының пiр дее нимее салылбазынаң хорғыстығ. Прай Асий чирiнде паза прай чир-чалбахта улуғлалчатхан худайыбыстың аарлығ омазы хырыл халар.

²⁸ Пу нименi ис салып, оларның чабаллары тут килген.

– Ефестегi Артемида илбек! – хысхырыс сыхханнар олар.

²⁹ Прай саар хорылысха пат парған. Павелнең хада чiрчеткен македон кiзiлерiн, Гаийнең Аристархты, хаап алып, прайзы пiр саңай чыылығлар иртчеткен орынзар чүгүрiзе халған. ³⁰ Павел ол кiзiлерзер удур сығарға иткенде, үгренчiлер аны позытпааннар. ³¹ Асий чирiнiң хай пiрее пастыхтары даа, Павелге нанчы полчатханнары, андар кiзi ызып, чыылығда кiрiнмеске сурынғаннар.

³² Ол туста пiреелерi пiр ниме, пасхалары, тiзең, пасха ниме хысхырысханнар. Чыылығ оорли ла иртчеткен, мында чыылыс парғаннарның көбiзi нимее чыылысханнарын даа пiлбеен. ³³ Иудейлер постарының аразынаң Александрны сығара иткенер. Кiзiлер аразынаң кем-де ағаа ниме идерге кирек полчатханын чоохтаан. Александр, холын кiдiрiп, кiзiлерге чоохтанарға иткен. ³⁴ Кiзiлер, аның иудей полчатханын пiл салып, пiр тине пiрее iкi часча хысхырғаннар:

– Ефестегi Артемида илбек!

³⁵ Андада саар пастыхтарының пiрсi, кiзiлернi амырадып, теен:

– Ефес кiзiлерi! Кем пiлбинче, Ефес саар илбек Артемида худайның паза тигiрдең түскен ызых тастың* нымысчы саары

* 19:24 Артемида грек кибiрiнде чир чайааның прай саринаң хозылып iзеринен устапчатхан ипчi худай полған. Ефесте Артемидаа улуғ храм турчан.

* 19:35 Тигiрдең түскен ызых тас – грек тiлiнде «диопет» тiп адалча.

полчатханын? ³⁶ Мында тартысчан ниме чох полза, андаҗда сi-рерге, амырап парып, кинен хылынмасха кирек. ³⁷ Сiрер, тiзең, пеер Артемида худаынарны хомайлабаан даа, храмда даа пiр дее ниме оҗырабаан кiзiлернi аҗыл килгезер. ³⁸ Димитрий паза аннан хада полчатхан хоосчылар кемнi-де хоптирҗа саҗынчатса-лар, андаҗ нимее чарҗылар паза пастыхтар пар: андар удур-тiдiр хоптаниссыннар. ³⁹ Че пiрее пасха ниме кiрглепчетсенер, анзы үлҗү-чахыҗ чыылиинда пiгiлер. ⁴⁰ Пiстi, пол парҗан ниме үчүн, кiзiлер, хорылыс кiдiрчезер тiп, пыролыбызарҗа даа айабастар. Пу хорылысты ахтир пiстiң пiр дее сылтаабыс чоҗыл.

⁴¹ Иди тiп, ол чыылҗан чонны позыдыбысхан.

Павелнiң Македон паза Грек чирлерiнче чiргени

20 Хорылыстар тоозылҗанда, Павел, үгренчiлерiн хыҗырып, оларнын кiннiлерiн тыыда чоохтанып, анаң оларнаң аным-чохтазып, саардаң сыҗып, Македон чирiнзер парыбысхан. ² Ол чирлерче иртчеткенде, андаҗы киртiнчеткеннернiң кiннiлерiн тыыда чоохтанып ала, Павел Грек чирiнзер чит килген. ³ Анда ол үс ай полҗан, анаң Сирийзер парыбызарҗа иткен. Че иудей-лернiң позынаң тоҗыр идiлген хорылыстардаңар пiл салып, Македон чирiнче нандыра айланарҗа пiгiн сыххан. ⁴ Аны Асий чирiне теере Верий саардаң килген Пиррнiң оолҗы Сосипатр, Фессалоник саардаң килген кiзiлер Аристархнаң Секунд, Дервий саардаң килген Гаий, Тимофей, Асий чирiнең килген кiзiлер Тихикнең Трофим үдескеннер. ⁵ Олар, пурун парып, пiстi Троадада саҗааннар. ⁶ Пiс, тiзең, Ачытпаан халас үлҗүкүнi* соонда Филипп саардаң чүс парыбысхабыс. Анаң писче күн пазынаң оларҗа Троада саарда читкебiс. Анда читi күн полҗабыс.

Павелнiң Троадада халҗанчызын полҗаны

⁷ Суббота иирде үгренчiлер Павелзер халас сындырарҗа чыылысханнар. Пазаҗы күнiнде чорыхха сыҗарҗа итчеткенненер, Павел үгренчiлернең хада орты харааҗа теере чоохтасхан. ⁸ Пiс чыылысхан үстүндегi пiликте чарытхылар илееде полҗан. ⁹ Павелнiң узах чооҗы тузында кiзенек алнында одырчатхан Евтих тiп оол сабыхсып парыбызып, хыймырана түзiп, үзiнчi хадылдаң

* 20:6 Ачытпаан халас үлҗүкүнi Апрель айда, Пiсха үлҗүкүнiнiң пасталарына орта, иртирилче.

чирге тўс парған, кōдiрзелер, өлiг. ¹⁰Павел, алтынзар тўзiп, андар чаба чадып, аны хучахтап алып, теен:

– Сағыссырабаңар, аның тыны ам даа сыхпаан.

¹¹Анаң ол, хатап өөр сығып, халас сындырып алып, чiбiзiп, илееде ўр, таң азыра даа, чоохтана-чоохтана, сых чōрiбiскен.

¹²Пайаағы оолны тiрiг позын ағыл килгеннерiне кiзiлер уғаа тың өрiн парғаннар.

Павелнiң Милит саарзар чōргени

¹³Пiс, пурун парып, керiпке одырыбызып, Асс саарзар, Павелнi алып аларға тiп, чўс парғабыс. Ол, андар чазағ парарға полып, пiске iди идерге чахаан. ¹⁴Павел пiстi Асс саарда удурлаанда, пiс аны керiпке алып алып, Митилина саарзар чўзе халғабыс. ¹⁵Андартын парыбызып, пiр кўнiнде Хиос олтырыхтын тоғыр турыбысхабыс. Паза пiр кўнiнде Самос олтырыхха читкебiс. Анаң, Трогиллийде полып алып, пiр кўн пазынаң Милит саарға килгебiс. ¹⁶Павел, ондай полза, Илiг кўн пайрамында* Иерусалимде полып аларға маңзыраан, аннаңар ол, Асий чирiнде тус чiдiрбеске тiп, Ефес саарда тохтабин, аннаң андар чўзерге чарат салған.

Павелнiң Милиттегi чооғы

¹⁷Павел, Ефес саарнын тигiриб ах сағалларын хығыртыбызарға тiп, Милит саардаң кiзiлер ызыбысхан. ¹⁸Ах сағаллар андар килгенде, тiзең, Павел оларға теен:

– Минiң, Асий чирiнзер килiп, пастағы кўннерденөк сығара сыбыра сiрернең хада полғанымны пiлчезер. ¹⁹Мин, көп хати харах чазым тōгiп ала, иудейлернiң чабал сағынып иткен сынағларын тобырып ала, Хан Худайға пазымнығ тоғынғам. ²⁰Мин, кiзi кōзiне алай алынча иблерде ниме дее искiрзем, хайдағ даа нимее ўгретсем, тузальғ пiр дее ниме иртiрбеем. ²¹Мин иудейлернi дее, гректернi дее, чазыхтаң хыйа полып, Худайзар айланарға паза пiстiң Хан-пигiбiс Иисус Христосха киртiнерге ўгреткем. ²²Амды мин Худай Худы кōннiнче Иерусалимзер парчам. Пiлбинчем, ниме анда минi сағыпча. ²³Че, минi хариб паза хыйаллар сағыпча тiп, Худай Худының прай саарларда киречiлечеткенiн

* 20:16 Пу пайрам Пiсха ўлўкўннiң соонаң илiгiнчi кўнiнде таныхталчан, ол арыс сапчаң туста иртчен.

не пiлчем. ²⁴ Мин, тiзен, позымның ўлўзимнi, Иисус Хан-пигден алған тоғысты, Худай паарсазынанар Чахсы Хабарны кiзiлерге өөрчiлiг искiрерiн толдыр салим на тiп, пiр дее нимее хайбинчам, позымның чуртазымны даа нимее салбинчам. ²⁵ Амды мин пiлчем: сiрер прайзыңар, кемнiң аразында мин чөргем паза кемнi Худай хан-ўлғўзiне ўгреткем, минi паза көрбессер. ²⁶⁻²⁷ Мин Худайның прай көңнiн сiрерге искiр турарға часпаңаңмын. Аннаңар пўнги күнде чоохтапчам сiрерге: мин пiрдеезiнiң ханында пыролығ нимеспiн. ²⁸ Постарыңны паза Худай Худы хадарарға пирген өөрнi чахсы көрiнер. Худайның паза Хан-пигiбiстiң Позының төгiлген ханы пастыра алған тигiрибiн хайраллаңар. ²⁹ Минiң соомда сiрерзер өөрнi айабас чап пўрлер килерлерiн пiлчем нооза. ³⁰ Сiрернiң дее араңарда, ўгренчiлернi постарының соонча апарыбызарға полып, саба чоохтанар кiзiлер табылар. ³¹ Аннаңар сизiктiг полыңар, сiрернiң полғаныңарны ла ўс чыл ўзiгi чох хараа-кўнөрте, харах чазым төгiп ала, ўгреткенiмнi ундубаңар!

– ³² Амды даа, харындастар, мин сiрернi Худай холына пирчем. Аның паарсастығ сөзiн ундутпаңар! Ол сiрернi аннаң андар ўгрет полар, iдөк Худай позының прай кiзiлерiне пирчеткен алғастардаң сiрерге дее пир полар. ³³ Мин пiрдеенердең кўмўс тее, алтын даа, кип-азах таа аларға сағынмаам. ³⁴ Постарың пiлчезер, мин поэыма даа, миннең хада полған кiзiлерге дее кирексеен нимелернi пу холларымнаң тоғынып алчаңмын. ³⁵ Мына пiди пiске, кўстенiп тоғынып, кўс чохтарға полызарға паза Иисус Хан-пигiбiстiң сөстерiн ундубасха кирек полчатханын мин сiрерге прай нименең көзiткем. Ол Позы даа тiчең нимес пе зе: «Пирчеткенi алчатханынаң часкалығ».

³⁶ Иди чоохтанып, Павел, тiзекке тўзiп, оларның прайзынаң хада пазырған. ³⁷ Андада улуғ сыытта прайзы Павелнi, хучахтап, охсанған. ³⁸ Идөк позының омазын паза көрбессер теенине уғаа тың ачырғанғаннар. Анаң аны керiпке теере ўдескеннер.

Павелнiң Иерусалимзер чорых сыхханы

21 Олардаң чарылып, пiс, аннаң андар чўзiп, көнiзiнең Кос олтырыхха читкебiс. Пазағы күнiнде Родос олтырыхсар, аннаң сығара Патар саарзар парыбысхабыс. ² Анаң Финикий чирiнзер парчатхан керiптi таап алып, ағаа одырыбызып, аннаң андар чўзе халғабыс. ³ Кипр олтырыхты ўстўнзархынча иртiп, пiс Сирийзер чўс парыбысхабыс. Анаң Тир саарда тохтап парғабыс,

анда апарчатхан таарлагны керiптeң тўзiрiбiзерге кирек полған. ⁴Анда ўгренчiлернi таап алып, читi кўн полғабыс. Олар Худай Худы сизiндiрген хоостыра Павелге Иерусалимзер парбасха чоохтааннар. ⁵Ол кўннернi иртирiп алып, пiс чорыхха сығып, чолыбысты аннаң андар узаратхабыс. Пiстi прайзы ипчiлерiнең паза палаларынаң даа хада саар тастына теере ўдескен. Суғ хазында, тiзең, тiзекке тўзiп, пазырып алғабыс. ⁶Анымчохтазып алып, пiс керiпке одырыбысхабыс, олар, тiзең, ибзер наныбысханнар.

⁷Пiс, тiзең, чўзе-чўзе, Тир саардаң Птолемаид саарға читкебiс. Анда киртiнiсче харындастарнаң изен-миндiлезiп, оларда пiр кўн пол салғабыс. ⁸Пазағы кўнiнде Павелнең пiс, аннаң хада полғаннар, аннаң сығып, Кесар саарға читкебiс. Анда Чахсы Хабар тарадығчызы Филипп тiп кiзiнiң туразына кiрiп, аннаң хада халғабыс. Ол читi нымысчының пiрсi полған*. ⁹Аның кiзее парғалах тўрт хызы пар полған. Олар ухаанчылачаннар. ¹⁰Оларда илееде кўннер пол парифаныбыста, Иудей чирiнең пiр Агав тiп ухаанчы кiзi килген. ¹¹Ол, пiссер кiр килiп, Павелнiң хурын алып алып, поэының азах-холларын палғабызып, теен:

– Худай Худы пiди тiпче: «Пу хурның ээзiн Иерусалимде иудейлер, пiди палғап алып, пасха чоннарның холына пирiбiзерлер».

¹²Аны ис салып, пiс тее, андағылар даа, Павелнi Иерусалимзер парбасха сурынғабыс. ¹³Че Павел, пiске нандырып, теен:

– Ниме итчезер сiрер? Ноға ылғап, чўреемнi хомзындырчазар? Мин Иерусалимде харибге ле кiрерге нимес, че Иисус Хан-пигiбiстiң ады ўчўн ъл парарға даа тимдебiн.

¹⁴Хачан аны чўптеп полбин салғаныбыста, пiс, амырап парып, теебiс:

– Че, Худай кўннi толзын!

¹⁵Ол кўннер соонда пiс, тимненiп алып, Иерусалимзер пар сыххабыс. ¹⁶Пiснең хада Кесар саардаң хай пiрее ўгренчiлер парған. Олар пiстi Мнасонзар, Кипрдең сыххан паза хачан-да ўгренчi кiзiзер, ўдес парчатханнар. Анда пiске халарға чарир полған.

* 21:8 Оларданар кўр: «Худай илчiлерiнiң чуртастары» 6:1-7.

Павелнiң Иаковнаң тоғасханы

¹⁷ Иерусалимзер читкенiбiсте, киртiнiсче харындастар öрчiлiг удурлааннар. ¹⁸ Пазағы кўнде Павел пiснен хада Иаковсар килген, тигiриб ах сағаллары даа килгеннер. ¹⁹ Павел, оларнаң изеннезiп алып, Худайның иудей ниместерге поэзынаң пас-тыра хайдағ ниме иткенiн прай изерiстiре чоохтап пирген. ²⁰ Олар, аны истiп, Худайны сабландырғаннар, анаң Павелге тееннер:

– Көрчезiң, харындас, нинче муң иудей Худайға киртiн сыххан. Олар прайзы Моисей Чахии үчўн турысчалар. ²¹ Че постарының аразында олар синненер пiди чоохтасчалар: ол, пасха чоннар аразында чуртапчатхан прай иудейлернi палаларға сўннет итпеске, иудейлер кибiрiн тутпасха, паза Моисей Чахиинаң хыйа поларға үгретче. ²² Ниме итчең ам? Пеер чон хайди даа чыылызар: килгенiңнi истерлер нооза. ²³ Син пiс чоохтир нименi ит сал: арабыста аасхынып сөс пирген төрт кiзi пар. ²⁴ Оларны хада алып алып, поэзын арығлачаң кибiрнi оларнаң хада иртiбiс, анаң оларның үчўн тайығны төлеп сал. Олар састарын хырығыбыссыннар. Андада кiзiлер, синненер чоохтаан чоохтарның тайма полчатханын паза Моисей Чахиин толдырчатханыңны пiлiп аларлар. ²⁵ Киртiн сыххан иудей ниместерге, тiзең, пiр дее андағ-мындағ ниме итпин, че чой худайларға салған чиистi, поо пазылған малның идiн паза ханны чiбезiннер тiп паза чөреес хылыхтығ полбазыннар ла тiп пасхабыс.

²⁶ Андада Павел, ол төрт кiзiнең хада арығланар кибiрнi иртiбiзiп, пазағы кўнiнде храмзар кiрiп, анда арығланар кўннер хачан тоозыларын паза хачан полғанының на үчўн тайығ төлелерiн чарлаан.

Павелнi тудып алғаннары

²⁷ Кибiрнiң читiнчi кўнi тоозыл таа париғанда, Асий чирiндегi иудейлер, Павелнi храмда көр салып, кiзiлернi көөктiрiбiскеннер, олар, тiзең, аны хаап алғаннар.

– ²⁸ Израиль иреннерi, полыс пирiңер! Пу прай чирде прайзын пiстiң чоннаң, Моисей Чахиинаң паза пу храмнаң тоғыр поларға үгретчеткен кiзi. Храмзар гректернi кiрiп, пу ызых орынны ардатхан, – хысхырысханнар олар.

²⁹ Аның алнында олар Павелнi паза Ефестен килген Трофимнi саарда кiргеннер, аннаңар Трофимнi храмзар киргенок полар тiп сағынғаннар.

³⁰ Прай саардағылар хорылыс сыхханнар, храмзар чон чылыс сыххан. Анаң Павелнi, хаап алып, храмнаң сығара сiзiр парыбысханнар, сах андох iзiктер чаба тартылғаннар. ³¹ Олар аны iдiрiбiзерге итчеткен аразында андағы муң чаачы пазына прай Иерусалим хорылыс сыхты тiп хабар читiр пиргеннер. ³² Сах андох ол, чаачыларны паза чiспазыларын алып алып, андар пар сыххан. Кiзiлер, муң чаачы пазын паза чаачыларны кiр салып, Павелнi соғарын тохтатханнар. ³³ Муң чаачы пазы, чағын пас килiп, Павелнi хаап алып, iкi iлчiрбее хаптыр саларға чахаан.

– Кемдiр пу паза ниме ол ит салған? – сурған кiзiлердең ол.

³⁴ Чонның пiреелерi пiр ниме, пасхалары паза пасха ниме чоохтап, хысхырысханнар. Муң чаачы пазы, мындағ сууласта сынны сығар полбин, Павелнi сiвеезер апарарға чахығ пирiбiскен. ³⁵ Iдiр парчатхан пасхысха читкенде, чаачылар чыыл парған кiзiлер аразынча чадап ла ирткеннер, Павелнi, тiзең, хаап парарға килiскен. ³⁶ Ибiре кiзiлер, андар сыынызып, хысхырғаннар:

– Iлiм ағаа!

Павелнiң чооғы

³⁷ Сiвеезер кiрер алнында Павел муң чаачы пазына теен:

– Мағаа пiрее сiс сағаа чоохтап пирерге чарир ба?

– Син грек тiлiн пiлчезiң ме? – таңнап парған анзы. – ³⁸ Син пу кiннерде ле, кiзiлернi тарындырып, хуу чазызар тiрт муң сайбағчыны хасхыр парыбысхан Египет кiзiзi нимессiң ме?

– ³⁹ Мин иудейбiн. Киликий чирiндегi саблығ Тарс саарданмын. Чонзар чоохнаң айланарға чарадыңар мағаа, – теен Павел.

⁴⁰ Анзы чаратханда, тiзең, Павел, пасхыста турып, танығ пирiп, холын кiдiрген. Кiзiлер сып-сым пол парғаннарында, ол еврей тiлiнең пiди чоохтан сыххан:

22 – Харындастар паза пабалар! Алныңарда ахтанып чоохтанчатханымны истiп алыңар.

² Аның еврей тiлiнең чоохтан сыхханын истiп, кiзiлер санай тымыл чiрiбiскеннер. Павел теен:

– ³ Мин иудейбiн, Киликийдегi Тарс саарда тiреен, Иерусалим саарда Гамалиил iгретчiмнiң холында iгренген кiзiбiн.

Мин, öбекелерiбiстен Моисей Чахии хоостыра тирең паза сибер үгредiг алып алып, сiрернiң прайзынарох чiли, прай позымны Худайға чарытхам. ⁴Иисустанар үгредiгче парчатхан кiзiлернi, тiзең, мин öлiмге дее кире сүр салчаңмын. Иреннернi дее, ипчiлернi дее, палғап, харибге одыртчаңмын. ⁵Минненер иң улуғ абыс, прай ах сағаллар даа киречiлеп поларлар. Мин, олардаң Дамаск саардағы иудей харындастарзар пiчiк алып алып, андағыларны тудып алып, iлчiрбеде Иерусалимзер чарғаа ағыларға тiп парчатхам.

– ⁶Чолда, Дамасксар чағдап таа одырғанымда, күн ортызы тузында кинетiн тигiрзертiн минi илбек чарых чарыдыбысхан. ⁷Мин чирге андарыл парғам, анаң мағаа үн истiлген. «Савл, Савл! Ноға син Минi сүрчезiң?» – теен ол үн. ⁸«Кемзер сiрер, Хан-пигiм?» – нандырғам мин ағаа. «Мин син хыйа сүрчеткен Назарет саардаң сыххан Иисуспын». ⁹Миннең хада полғаннар, чарыхты көрiп, хорых парғаннар, че миннең чоохтасхан үннi испееннер. ¹⁰Андада мин сурғам: «Хан-пигiм! Мағаа ниме идерге кирек?» «Турып, Дамасксар пар. Анда сағаа ниме идерiненер прай чоохтап пирерлер», – теен мағаа Хан-пиг. ¹¹Ол чарыхтың чариина хараамның оды ус парған. Хада полған кiзiлер минi Дамаск саарға теере чидiнiп ала апарғаннар.

– ¹²Анда Ананий тiп кiзi полған. Ол Моисей Чахиинча чуртапчатхан арығ чүректiг кiзi полған. Аны Дамасктағы прай иудейлер улуғлачаңнар. ¹³Ол, минзер пас килiп, теен: «Савл харындас, көр сых!» Мин сах андох аны көр салғам. ¹⁴Ол, тiзең, мағаа теен: «Пистiң öбекелерiбiстiң Худайы синi, Позының көңнiн пiлiп алзын, Арығ Чүректiг Кiзiзiн көрiп алзын паза Аның үнiн истiп алзын тiп, азынада таллап алған. ¹⁵Син, искен-көрген нимелерденер чоохтап, прай кiзiлер алнында Аның киречiзi поларзың нооза. ¹⁶Че, нимее сүмненчезiң? Турып, киреске тўс паза Иисус Хан-пигiбiссер айланып, чазыхтарыңнаң арығлан».

– ¹⁷Че хачан мин, Иерусалимзер айлан килiп, храмда пазырчатханымда, хараама ниме көрiнген. ¹⁸Мин Аны көр салғам, Ол мағаа теен: «Маңзыра, табыраанча Иерусалимнең сығып, парыбыс. Минненер киречiлеенiңнi чон поэна чағын итпес». ¹⁹«Хан-пигiм! Олар чახсы пiлчелер, хайди мин Сағаа киртiнчеткеннернi, синагогаларда соғып, харибге чапхам. ²⁰Синненер киречiлеп чөрчең Стефанның ханы тöгiлгенде дее, мин, анда турып, аны öдiрчеткеннерiне чöпсiнiп, аны сохчатханнарның кип-азахтарын

хадарғам». ²¹ «Пар, Мин синi ырах, иудей нимес чоннарзар ызыбызарбын», – теен мағаа ол.

²² Пу сөстерге теере Павелнi искеннер, мының соонаң олар чоо хысхырыс сыхханнар:

– Чох ит чир-чалбахтаң мындағы! Ол чуртабасха кирек!

²³ Олар, иди хысхырызып, кип-азахтарын паза тобырах өөр тастааннар. ²⁴ Ол арада муң чаачы пазы Павелнi сивеезер кир парыбызарға чахыбысхан. Кiзiлернiң иди аннаң тоғыр хысхырысханнарының сылтаан пiлiп аларға идiп, Павелнi соғарға чахығ пирiбiскен. ²⁵ Че аны хурларнаң соғар иде палғабысханда, Павел хости турчатхан чүс чаачы пазына теен:

– Сiрерге чарадылча ба чарғы даа чох Рим кiзiзiн пiди соғарға?

²⁶ Аны истiп салып, чүс чаачы пазы муң чаачы пазынзар парған.

– Көр, син ниме идерге итчезiң? Ол – Рим кiзiлернiң пiрсi, – теен ол.

²⁷ Андада муң чаачы пазы, Павелзер пас килiп, теен:

– Чоохтап пир мағаа, син Рим кiзiзiң ме?

– Йа, – нандырған Павел.

– ²⁸ Мин улуг ахча төлеп, Рим кiзiзi полып алғам, – теен муң чаачы пазы.

– Мин, тiзең, төрееннең Рим кiзiзiбiн, – нандырған ағаа Павел.

²⁹ Андада аны соғарға иткен кiзiлер сах андох хыйа пасханнар. Муң чаачы пазы, Павел Рим кiзiзi полчатханын пiл салып, аны палғап салғанына хорыс парған.

³⁰ Муң чаачы пазы иудейлернiң Павелнi пыролапчатхан өөн сылтаан чаксы иде пiлiп аларға хынған. Аннаңар, Павелнiң iлчiрбелерiн суурып, пазағы күнiнде улуг абыстарға паза прай Öörкi Чарғаа чылызарға чахыбысхан. Соонаң Павелнi, сығарып, оларның алнында турғыс салған.

Павел Öörкi Чарғының алнында

23 Павел, Öörкi Чарғыдағыларзар көрiп, теен:

– Харындастар! Мин пу күнге теере Худай алнында арығ сағыснаң чуртаам.

² Иң улуг абыс Ананий Павелнең хости турчатханнарға аны ахсынаң сабарға чахаан.

– ³ Худай синi соғарох, хазартылған хана! Син Моисей Чахии хоостыра чарғы идерге одырчазың, че поэыңох, оларнаң санаспин, минi соғарға чахыпчазың, – теен ағаа Павел.

– ⁴Худайның иң улуғ абызын сөклепчезиң ме? – теенер Павелге хости турчатхан кiзiлер.

– ⁵Аның иң улуғ абыс полчатханын мин, харындастар, пiл-беем. Худай Пiчиинде пазылған нооза: «Чонында устап-пастап парчатханын хомайлаба», – нандырған Павел.

⁶Мындағыларның чарымызы саддукейлер, пасхалары, тiзең, фарисейлер* полчатханын пiл салып, Павел Өөркi Чарғаа чоохтанған:

– Харындастар! Мин позым фарисейбiн, пабам даа фарисей полған. Өлiглернiң тiрiлчеткеннерiне киртiнчеткенiмнеңер минi чарғылапчалар.

⁷Аны чоохтаан соонда фарисейлер саддукейлернең талас сыхханнар. Чыылған чон iкi чарыл чөрiбiскен. ⁸Саддукейлер, өлiг кiзi тiрiле чоғыл, ангеллер паза хуттар чох поладыр тiп санапчалар нооза, фарисейлер, тiзең, ол прай ниме полча тiп чоохтапчалар. ⁹Улуғ суум-саам полыбысхан. Фарисейлер саринаң Моисей Чахии пiлiгчiлерi, тура хонып, тартыс сыхханнар:

– Пу кiзiнiң хомай ниме иткенiн пiр дее көр таппинчабыс. Хут алай Ангел анынаң чоохтасхан полза, пiс Худайдаң тоғыр полбаспыс.

¹⁰Тартыс улғаадыбысханда, муң чаачы пазы Павелнi кiзiлер ыра-чара тарт саларлар тiп хорығып, чаачыларына чон аразына пiр санай кiрiп, аны сығарып алып, сiвеезер апар салынар тiп чахыбысхан. ¹¹Хараазын Хан-пиг Павелнiң хараана көрiнiп, теен:

– Хорыхпа! Хайди син Миннеңер Иерусалимде киречiледiң, амды сағаа Римде дее iдөк киречiлирге кирек.

Павелнi өдiр саларға харасханы

¹²Пазағы күн иртен иудейлернiң хай пiреезi, чөптезiп алып, Павелнi өдiрiбiспеенде, чиис тее чiбеске паза суғ даа iспеске тiп аасхынып сөс пиргеннер. ¹³Аасхынып сөс пирген прай кiзiлернiң саны хырыхтаң ас парған. ¹⁴Олар, улуғ абыстарзар паза ах сағалларзар килiп, пiди тееннер:

– Пiс, Павелнi өдiрiбiспеенде, пiр дее ниме чiбеске аасхынып, сөс пиргебiс. ¹⁵Сiрер пүүнөк Өөркi Чарғынаң хада муң чаачы

* ^{23:6}Саддукейлер паза фарисейлер иудейлернiң Худайға киртiнчеткеннернiң чөрiстерi. Фарисейлер өлiгдiң тiрiлерiне киртiнченнер, саддукейлер тiзең киртiнмеченнер.

пазына чоохтанар, таңда Павелнi сiрерзер сығарзыннар. Сiрер аның киреен, чахсы иде тўптестiрiп, кiрiбiзерге идеечiк полыбызыңар. Пiс, тiзең, аны пеер читкелеккеккeйк eдiрiбiзерге тимдебiс.

¹⁶ Пу чeптeзiгденер Павелнiң пичезинiң оолғы ис салған, анан килiп, сiвеезер кiр парып, Павелге чоохтап пирген. ¹⁷ Павел, чўспазыларның пiрсiн хығырып алып, теен:

– Пу оолны муң чаачы пазынзар апар сал. Аның ағаа чоохтаң чооғы пар.

¹⁸ Чўспазы, ол оолны хада алып, муң чаачы пазынзар ағыл килiп, теен:

– Харибде одырчатхан Павел, минi хығырып алып, пу оолны синзер ағыл килерге сурынған. Ол сағаа ниме-де чоохтирға итче одыр.

¹⁹ Муң чаачы пазы аны, холынаң тудып алып, оортах апарыбызып, сурған:

– Мағаа чоохтаң нимең пар?

– ²⁰ Иудейлер, Павелнiң киреен чахсы иде тўптестiрiп кiрiбiзерге итчекiктенiп, таңда аны eйркi Чарғызар сығар тiп, синнен сурынарға чeптес салғаннар тiп, – нандырған оол. – ²¹ Че син оларны испе. Олар Павелнi eдiрiбiзерге харасчалар. Хырых азыра кiзi, аны eдiр салбаанда, чиис тее чiбеске, суғ даа iспеске тiп аасхынып, сeс пирген. Амды олар, тимнен салып, чахиинны сагып одырчалар.

– ²² Пу нименi мағаа искиргенiңненер паза пiрдеезiне чоохтаба, – теен муң чаачы пазы, оолны позыдыбызып.

Павелнi Кесар саарзар ызыбысханы

²³ Анаң муң чаачы пазы, чўспазыларының iкiзiн позынзар хыгыртыбызып, теен:

– Мағаа iкi чўс чазағ чаачы, читон чалаңны паза чыдалығ iкi чўс чаачы тимнеп пирiңер. Олар eзiнчi час хараада* Кесар саарзар парзыннар. ²⁴ Павелге мўнчең аттар тимнеп пирiңер, паза аны Феликс пастыхсар eдeзiбiзiңер.

²⁵ Анаң ол мындағ пiчiк пазыбысхан:

²⁶ «Аарлығ Феликс пастыхха Клавдий Лисийдең чолабит. ²⁷ Пу кiзiнi иудейлер, тудып алып, eдiр саларға тимде полғаннар. Аның

* ^{23:23} Грек тiлiнде eзiнчi час харааның теенi пiстiң ииргi тоғыс часха килiсче.

Рим кiзiзi полчатханын пiл салып, мин, чаачыларнаң хада па-рып, аны арачылап халғам. ²⁸Анаң ниме үчүн аны пыролапчатханнарын пiлiп аларға тiп, Өөркi Чарғызар апарғам. ²⁹Иудейлер аны постарының Моисей Чахиинаң палғалысхан тартыстығ сағыстары үчүн пыролапчалар тiп, че позында өлiмге алай ба харибге турыстыра пiр дее пыро чох тiп пiлiп алғам. ³⁰Иудейлер ағаа хомай идерге сағынча тiп истiл парғандох, мин аны табыраанча синзер ызыбысхам. Аны пыролапчатханнар даа синiң алыныңда чоохтанзыннар тiп чახығ пирiбiскем. Амыр-хазых пол».

³¹Иди чаачылар чახығ хоостыра Павелнi хараазын Антипатрида саарзар апарғаннар. ³²Пазағы күнiнде, Павелнең аттығ кiзiлернi халғыс салып, чаачылар сiвеезер нандыра айлан килгеннер. ³³Тiгiлерi, тiзең, Кесар саарзар чидiп, Феликс пастыхсар апарып, Павелнi паза пiчiктi холына пирiбiскеннер. ³⁴Пастых, пiчiктi хығырып алып, Павелнi хайдағ чирдең полчатханын сурған, анаң Киликий чирiнең полғанын пiл салып, теен:

– ³⁵Мин синi, пыролапчатхан кiзiлерiң пеер читселер ле, истiп аларбын.

Анаң аны Ирод ханның тузында пүдiрiлген өргеде хадарарға чახыбысхан.

Павел Феликстiң чарғызында

24 Пис күн пазынаң пеер Павелнi Феликс пастыхха хоптаан иң улуғ абыс Ананий ах сағалларнаң паза Тертулл теен чарғы киреенiң пiлiгчiзiнең хада чиде салғаннар. ²Павелнi хығыр килгеннерiнде, Тертулл аны пыролап пастаан:

– ³Аарлығ Феликс, пiстiң чонға амыр паза иптiг чуртас пиргенiң үчүн паза синiң устааныннаң чонның пайы хозылчатханнаңар, пiс сағаа хачан даа паза хайда даа прай чүреебiстең алғызыбысты читiрчebic. ⁴Тузыңарны артых хорадарға хынминчабыс, че чახсыңарны кöзiдiп, чооғыбысты хысхачахти истiп алыңар. ⁵Пу кiзiнiң чонның чызығ палии полчатханын, чир үстүндегi прай иудейлер аразында хорылыстар сығарчатханын, Худайдаң тоғыр полчатхан Назареттегiлернiң кiзiзi полчатханын ⁶паза пiстiң храмны ардадардаң даа китенминчеткенiн көргебiс, аннаңар пiс аны, тудып алып, позыбыстың Моисей Чахиинаң чарғылирға иткебiс. ⁷Че муң чаачы пазы Лисий, килiп, Павелнi пiстең күснең алып алған, анаң синзер ызыбысхан. ⁸Писке, аны пыролапчатханнарға, iдöк синзер килерге чახыбысхан. Амды син

позың, үзүрiп, аны пыролапчатхан нимелерiбiстеңер аннаң пiлiп аларзың.

⁹Иудейлер дее, йа, анзы андағ тiп, киречiлееннер.

Павелнiң поэын арачылааны

¹⁰Пастых Павелге чоохтанарға чаратханда, ол пiди нандырған: – Синiң кiп чыллар изере пу чонға сын ондайнаң чарғы ит-четекенiңнi пiлчем. Аннаңар мин, пiр дее китенмин, поэымның киреемнi арачылирбын. ¹¹Он iкi ле кўнче мының алнында минiң Иерусалимзер пазырарға килгенiмнi син поэың даа пiлiп аларзың. ¹²Олар минiң храмда даа, синагогаларда даа, саарда даа, пiреезинең талазып, чонны сайғапчатханымны кiрбееннер. ¹³Аннаңар олар минi пыролачаң нимелернi iлезiне сығар полбастар. ¹⁴Мин сiрерге чазырбин чоохтапчам: мин олар орта нимеске санапчатхан үгредiгче парчам. Че iдiк Моисей Чахиинда паза ухаанчыларның Пiчиинде пазылғанына киртiнiп ала, iбекелерiбiстiң Худайына нымсчы полчам. ¹⁵Минде Худайның арығ даа, арығ нимес тее чўректiг кiзiлернi үреен соонда тiрiлдiрiп аларына iзенiс пар. Анзын пу даа кiзiлер постары сағыпчалар. ¹⁶Аннаңар мин поэым даа Худайның паза кiзiлернiң алнында арығ чўректiг чуртирға кўстенчем.

– ¹⁷Кiп чыллар ирткен соонда мин поэымның хызылчатхан чонымы полызыға чыған ахчаны паза тайығ ағыл килгем. ¹⁸Пыролапчатхан кiзiлер минi чон аразында нимес, хорылыста даа нимес, че храмда, кибiр хоостыра арығланчатханымда, тапханнар. ¹⁹Анда Асий чирiндегi иудейлер парлар. Сынап минде пiрее пыро пар полза, олар анзын синiң алнында чоохтазыннар. ²⁰Алай пу даа кiзiлер чоохтазыннар, iбiркi Чарғының алнында турчатханымда, хайдағ пыро минде тапханнар. ²¹Арса, олар минi андада «Пўўн сiрер минi iбiглернiң тiрiл килерiне киртiнчеткенiм үчўн чарғылапчазар!» тiп хысхырыбысхан үчўн амды пыролапчалар.

²²Феликс, пу үгредiгнi чахсы пiлчеткен кiзi, Павелнi истiп алып, пу киректi соона халғыс салған.

– Муң чаачы пазы Лисий килзе, мин сiрернiң киректерiңнi үзүрербiн, – теен ол.

²³Павелнi, тiзең, чўспазына хадарарға чахығ пирген. Че хатығ тутпасха паза килген чағыннарына ағаа полызып тоғазарға харығ полбасха чахаан.

Павелнiң паза Феликстiң чоохтазыҕлары

²⁴ Нинче-де кўн ирт парҕанда, Феликс позының иудей ипчiзiнен, Друзилланан, хада килiп, Павелнi хыҕыртып алып, анын Иисус Христосха киртiнiстенер чооҕын искен. ²⁵ Павел арыҕ чў-ректiг чуртирданар, посты хатыҕ тударданар паза килер чарҕыданар чоохтап сыхханда, Феликс хорых парҕан.

– Че амды пар. Маң полза, мин синi хыҕыртыбызарбын, – теен ол.

²⁶ Итсе-де, Феликс Павелнiң, позыдыбызарҕа сурынып, позына ахча сух пирерiне iзенген. Аннаңар ол Павелнi позынзар удаа хыҕыртып, анынаң чоохтасчаң.

²⁷ Икi чыл ирт парҕан соонда, Феликстiң орнына Порций Фест тiп кiзi пастых полыбысхан. Че Феликс иудейлерге чахсы ит пирерге полып, Павелнi харибде халҕыс салҕан.

Павел Фесттiң чарҕызында

25 Фест, пу чирзер килiп, ўс кўн пазынаң Кесар саардан Иерусалимзер парыбысхан. ² Анда, Фестсер иң улуҕ абыс паза иудейлернiң пастых кiзiлерi килiп, аҕаа Павелденер хоптанҕаннар. ³ Олар Фесттең, постарына чахсы хылынып, Павелнi Иерусалимзер хыҕыртыбызарҕа сурынҕаннар; постары, тiзен, аны чолда ѓдiр саларҕа саҕыс тутханнар.

– ⁴ Павел Кесар саарда хадаҕда одырча, мин тўрчедең позым андар парарбын, – нандырҕан Фест, – ⁵ аннаңар, кем пар полар, миннең хада парзын, анда, сынап Павел хайдаҕ-да хомай ние иткен полза, аны пыролазын.

⁶ Фест, оларда сигiс-он кўннең артых таа полбин, Кесар саарзар айланҕан. Пазаҕы кўнiнде ол, чарҕычы орнында одырып алып, Павелнi хыҕыртыбызарҕа чахыҕ пирiбiскен. ⁷ Павелнi кир килгеннерiнде, Иерусалимнең килген иудейлер, аннаң ибiре турыбызып, аҕаа аймах-пасха кѓп аар пыро арт сыхханнар, че киречiлечең пiр дее нимелерi чох полҕан. ⁸ Павел, арачыланып, оларҕа теен:

– Иудейлернiң Моисей Чахиинан, храмнаң паза хағаннаң тоҕыр пiр дее сайбаҕ итпеем.

⁹ Фест, иудейлерге чахсы идерге кўстенiп, Павелге теен:

– Синi пу ние хоостыра чарҕылырым ўчўн, Иерусалимзер парарзың ма?

– ¹⁰ Мин хаған чарғызы алнында турчам. Минi мындох чарғылазыннар, – нандырған Павел, – иудейлернi мин пiр дее ни-менен хомзындырбаам, анзын син дее чахсы пiлчезiн. ¹¹ Минде пыро пар полза алай өлiмге турыстыра пiрее ниме ит салған ползам, андада өлiмге парарға тоғырланмаспын. Че олар пыролапчатхан ниме минде чох полза, андада пiрдеезi минi оларға пир полбас. Минi хаған позы чарғылазын.

¹² Андада Фест, чөп кiзiлерiнең чөптезiп, нандырған:

– Син хағанның чарғызын сурдың, аннаңар андар парарзың.

Павел Агрипптиң чарғызында

¹³ Нинче-де күн пазынаң ол чирлернiң ханы Агрипп паза Вереник Кесар саарзар Фесттi честирге килгеннер. ¹⁴ Олар мында илееде күн пол салғанда, Фест, Агрипп ханға Павелнiң киреен үзүрерге пирiп, теен:

– Мында Феликс харибге чапхан кiзi пар. ¹⁵ Мин Иерусалимде полғанымда, улуғ абыстар паза иудейлернiң ах сағаллары, ол кiзее хоптанып, аны чарғыларға күстееннер. ¹⁶ Мин оларға нандырғам: «Пыролатчатхан кiзiнi көстең көске пыролачан кiзiлер табылбаанда паза анзына арачыланчаң ондай пирiлбеенде, Рим чонында хайдағ даа кiзiнi өлiмге чарғыли чоғыллар». ¹⁷ Иудейлер пеер килгенде, мин ол нименi соона салдырбин, пазағы күнiндөк чарғы чыбызып, ол кiзiнi хығыртыбысхам. ¹⁸ Олар, ол кiзiнiң ибiре турыбызып, мин истерге сағаан пыролардаң пiр пыроны даа ағаа артпааннар. ¹⁹ Олар постарының Худайын улуғлырынаңар Павелнең таласханнар. Ёреп парған хайдағ-да Иисустаңар чоохтасханнар, Павел, тiзең, ол Иисусты тiрiг теен. ²⁰ Ол сурығны пөгерге сидiктенiп, мин Павелдең сурғам: «Иерусалим-зер парып, анда пу ниме үчүн чарғылардаға сағынчазың ма?» ²¹ Че Павел позының киреен хаған үзүрзiн тiп хысчатханда, мин аны, хағанзар ысханча, хадағда тударға чахаам.

– ²² Мин дее ол кiзiнi истiп аларчыхпын, – теен Фестке Агрипп.

– Таңдох син аны истiп аларзың, – нандырған Фест.

²³ Пазағы күнiнде Агриппнең Вереник муң чаачы пазыларынаң паза саардағы саблығ кiзiлернең хада чарғы туразынзар прай чазан салған чонынаң хада поғдайа кiр килгеннерiнде, Фесттiң чахий хоостыра Павелнi ағыл килгеннер.

– ²⁴ Агрипп хан паза мында пiснең хада полчатхан прай чон! – теен Фест, – мына пу кiзi, кемнең тоғыр полчалар прай даа

иудейлер, Иерусалимде дее, мында даа, минзер килiп, ол чурта-басха кирек тiп хысхырчалар. ²⁵Че мин кiргенде, ол iлiмге чаргыладар иде пiр дее хомай ниме итпеен. Ол хағанның чаргызына парарға сурынчатханнаңар, мин аны аңдар ызыбызарға чараттым. ²⁶Че мин аннаңар хағанға пасчаң пiр дее сын ниме таппин, сiрернiң алныңарға, iбiнiнде синiң iзiриине, Агрипп хан, сыңардым. Iзiриг соонда мин ниме пасчаам пiлербiн. ²⁷Мин сағынчам, хайдаг нименең аны пыролапчатханнарын кiзiтпеенде, чабыгдагы кiзiнi хағанзар ызарға килiспинче.

Павелнiң Агрипп ханның алнында арачыланғаны

26 Агрипп Павелге теен:

– Сағаа поэыңның iчiн чоохтанарға чарадылча.

Андада Павел, холын кiдiрiп, поэын арачылап чоохтан сыххан:

– ²Агрипп хан! Иудейлерге пыролатчатхан прай ниме iчiн синiң алнында ахтанарға ондай пирiлгенiне, мин поэымны часкалыг кiзее санапчам. ³Ағаа хоза, син иудейлернiң кибiрлерiн паза таластыг сағыстарын прай пiлчезiң. Аннаңар прай чахсы кiннiңнең минi истiп ал тiп, сурынчам.

⁴Минiң чуртазымны, чииттең сығара поэымның чоным аразында чуртаанымны, соонаң Иерусалимде чуртаанымны прай иудейлер пiлчелер. ⁵Олар мини хақаннаңох сығара пiлчелер, хынзалар, минiң фарисей полып, пiстiң киртiнiстiң кибiрiн хатыг тудып чуртааныма даа киречи поларлар. ⁶Ам даа мин, Худайның пiстiң iбекелерiбiске пирген сiзiнiң толарына iзенчеткенiм iчiн, чаргы алнында турчам. ⁷Пiстiң он iкi сiбiгiбiстiң кiзiлерi, Худайға хараа-кiнiрте матап пазырып, Аның сiзiнiң толарын кiрiп аларға iзенчелер. Ана пу iзенiс iчiн, Агрипп хан, мини иудейлер пыролапчалар. ⁸Ноға сiрер Худайның iлiглерни тiрiлдiрчеткенiне киртiнминчезер?

⁹Итсе-де мин дее Назареттең сыххан Иисустың адынаң тоғыр пар-чох кiснең кiрезерге кирек тiп сағынчаң полғам. ¹⁰Мин Иерусалимде idi иткем. Улуғ абыстардаң алған iлгi хоостыра мин кiп ах-арыг кiзiлер харибге чапхам. Оларны iдiрчетселер, мин анзына iн пирчеңмин. ¹¹Мин кiп хати оларны прай синагогаларча иреелеп ала ал чiрiп, Иисусты хырызарға кiсте-ченмин, оларға иргiре чабалланчаңмын, паза оларны пасха даа чирлердегi саарларынча сiр чiрченмин.

¹² Аныоох үчүн мин, улуғ абыстардан үлгү паза чахығ алып, Дамаск саарзар парчатхам. ¹³ Иди күнөрте чолча парчадып, Фест пигiм, мин күн чариинан даа артых чарыхтың тигiрдең чарыпчатханын көр салғам. Ол чарых минi паза миннең хада парчатхан кiзiлернi чарыдыбысхан. ¹⁴ Пiс прайзыбыс чирге түс парғабыс. Анаң мин еврей тiлiнең мағаа чоохтанчатхан үннi ис салғам: «Савл, Савл! Ноға син Минi сүрчезiң? Сидiк сағаа Миннең тоғыр күрезерге». ¹⁵ «Кемзер сiрер, Хан-пигiм?» – теем мин. Ол мағаа нандырған: «Мин, син хыйа сүрчеткен Иисуспын. ¹⁶ Че тур, азахтарыңа тур. Синi Позымның нымысчым идiп аларым үчүн, син көрген ниме паза Минiң сағаа ас пирер нимеме киреңчi идiп аларым үчүн, Мин синiң харааңа көрiндiм. ¹⁷ Амды мин синi пасха чоннарзар ысчам, позым синi олардан паза иудей чонынаң арачылирбын. ¹⁸ Син оларға харахтарын ас пирерге кирексiң: харасхыдан чарыхсар, сайтан үлгүзiнең Худайзар айланар иде, Мағаа киртiнiп, чазыхтарынаң позып алар иде, паза Минiң таллап алған кiзiлерiмнiң аразында орын алар иде».

¹⁹ Аннаңар мин, Агрипп хан, тигiрдең түскен көспекке тоғырланмаам. ²⁰ Мин пастап Дамаск саарның чуртағчыларын, анаң Иерусалимнiң чуртағчыларын, анаң прай Иудей чирiндегiлернi, анаң иудей ниместернi, чазыхтарынаң хыйа полып, Худайзар айланзыннар паза пыросынысха турыстығ киректер итсiннер тiп үгреткем. ²¹ Аның үчүн иудейлер минi, храмда хаап алып, ырачара тарт саларға иткеннер. ²² Пүүнгi күнге теере Худай мағаа полысхан. Мин, турып, мындағ ниме поларынаңар ухаанчыларның паза Моисейнiң чоохтааннарынаң* артых пiр дее ниме чоохтабин, улуғ-кiчiге киреңчiлепчем: ²³ Иудейлерге паза пасха чоннарға арачыланыстанаңар чарыхты искiрер үчүн, Мессий ирееленiп ол парғаннарның аразында тiрiлгеннернiң пастағызы полған.

Фесттiң паза Агриптiң чоохтанғаннары

²⁴ Павел иди арачыланчатханда, Фест хысхыра түскен:

– Павел, син алаахказың! Улуғ үгредииң синiң сағызыңны ардатча.

– ²⁵ Чох, аарлығ Фест, – нандырған Павел, – мин алаахпинчам. Мин хыйға паза сын сөстернi чоохтапчам. ²⁶ Аннаңар хан

* 26:22 Ухаанчылар паза Моисей чоохтааны – пу сөстер Худай Пичиин таныхтапчалар.

пiлче, мин анын алнында чалтанмин чоохтанчам. Пу полған ниемелерденер анын пiлбинчеткенiне мин киртiнминчем. Олар хайда-да чазытта идiлбееннер. ²⁷ Агрипп хан, ухаанчыларға киртiнчезiң ме? Пiлчем, киртiнчезiң.

– ²⁸ Пу хысхачах тус аразына син минi христианға айландырыбызарға сағынчазың ма? – теен Павелге Агрипп.

– ²⁹ Син не нимес, че пүүн минi исчеткен пасха даа кiзiлер үр бе, ас па тус аразына минөк осхас пол парчаң ползалар тiп, мин Худайға пазырчам. Мин чiли пағда ла полбазыннар, – нандырган Павел.

³⁰ Ол iди чоохтанғанда, Агрипп, Фест, Вереник паза одырчатхан пасха даа кiзiлер тур килгеннер. ³¹ Оортах парып, пос аразында, пу кiзi өлимге чарғылатчаң алай харибге одыртчаң пiр дее нием итпiндiр тiп, чоохтасханнар.

– ³² Пу кiзiнi, ол хағанның чарғызына парарға күстенмеен полза, позыдыбызарға даа чарирчых, – теен Фестке Агрипп. Аннаңар Фест Павелнi хағанзар ызыбызарға чаратхан.

Павелнiң Римзер чорығы

27 Пiстi Италий чирiнзер ызарға чаратханнарында, Павелнi паза харибде одырчатхан аннаң даа пасха кiзiлернi Августын чаачы түбенiндегi Юлий тiп чўспазына пирiбiскеннер. ² Пiс прайзыбыс, Адрамит саардаң сыххан керiпке одырыбызып, чол сығыбысхабыс. Ол керiп, чолда Асий чирiндегi чар-турағларзар кирер полған. Пiснең хада Фессалоник саардаң македон кiзi Аристарх полған. ³ Пазағы кўнiнде Сидон саарға читкебiс. Юлий Павелге чахсы хылынып, ағаа мындағы арғыстарынзар пар килерге паза оларның ползыиинан тузаланып аларға чаратхан. ⁴ Аннаң сығып, чил удур полғаннаңар, пiс Кипр олтырыхха кўленiп ала чўскебiс. ⁵ Талайны Киликий паза Памфилий чирлерiнең тоғыр кис парыбызып, Ликийдегi Миры саарға читкебiс. ⁶ Анда Юлий, чўспазы, Италий чирiнзер парчатхан Александр саарның керiбiн таап, пiстi андар одырыбысхан.

⁷ Кўп кўннер ағырин чўс парчадып, Книд саардаң чiке, тискер чил полғаннаңар, пiс, Крит олтырыхха кўленiп ала, Салмон тiп чарым олтырых пазының хыринча ирте халғабыс. ⁸ Олтырых хыринча чадап ла иртiп, пiс Маңат Чар-турағлар тiп орынға читкебiс. Анын хыринда Ласей саар полған.

⁹ Илееде тус ирт парған, аннаң андар чўзерге хорғыстығ улыбысхан, ағаа хоза, кўскў ораза тутчаң кўннерi иртибiскен полғаннар. Аннаңар Павел мындағ чўп пирген:

– ¹⁰ Арғыстар! Мин кўргенде, мыннаң мындар чўс парарға хорғыстығ полар. Пiс керiптi паза ниме-нооларыбысты ла нимес, че чуртазыбысты даа чiдiр саларға айабаспыс.

¹¹ Че чўс чаачы пазы Юлий, Павелнiң сўстерiн испин, кўбiзiн капитанға паза керiп ээзiне киртiнген. ¹² Че чар-турағ хыстирға идiлбееннеңер, кўбiзi, парчаң ондай пар полза, Крит олтырыхтағы Финик тiп чар-турағзар парып, анда хыстап аларға чўп пирген. Ол чар-турағ ўстўнзархы-кидеркi паза алтынзархы-кидеркi чиллерге тоғыр чатчатхан.

Талайда хазыр чил полғаны

¹³ Ўстўнзархыдаң чил саап килгенде, килiстiре тус чит килдi тiп, талайчылар чорыхха сығыбызып, Крит олтырыхтың хыринча чўс парғаннар.

¹⁴ Че тўрче полғанда, керiпке удур алтынзархы-iскеркi уғаа хазыр чил саап сыххан. ¹⁵ Керiп, чилге хаптырып, аннаң тоғыр пол полбаан. Иди пiс чилнiң ондайынча чўс чўргебiс. ¹⁶ Анаң, Клавда тiп кiчiг олтырыхха чағыннап, керiптiң кимезiн чадап ла хайраллап халғабыс. ¹⁷ Кименi керiпке сығара тартып алып, керiптi сайалбас иде палғабысханнар. Анаң Ливий чарлары хыринда тайыс чирге одырыбыспасха тiп, парустарны тўзiрiбiзiп, чилнiң ондайынча чўс чўргеннер. ¹⁸ Пазағы кўнiнде чил улам хазырланчатханда, хай пiрее нимелернi керiптең тўзiре тастап кўргеннер. ¹⁹ Ўзiнчi кўнiнде, тiзең, пiс керiптегi ниме-нооларны холға алып тастағлабысхабыс. ²⁰ Иди нинче-нинче кўн изере кўн дее, чылтыстар даа кўрiнмеен, хазыр чил, тiзең, пiр дее тохтабаан, иди пола-пола килгенде, арачылан халарыбысха iзенiс санай чiт парған.

²¹ Кiзiлер илееде тус пiр дее ниме чiбин париғаннарында, Павел, оларның аразында турып алып, теен:

– Иреннер! Минiң чооғым истип, Крит олтырыхтаң хыйа парбасха полған, иди пу сидiксiнiстерге паза ўреге кир парбасчыпыс. ²² Амды, тiзең, тiпчем сiрерге, пiрдеңер ўлбес, керiп ле ўзал парар, аннаңар кўннiлерiннi кўдiре тудыңар. ²³ Мин Худай кiзiзiбiн, мин Ағаа пазырчам. Пу хараазын Худайның ангелi хараама кўрiн килген. ²⁴ Худай ангелi мағаа теен: «Хорыхпа, Павел!

Син Рим хаганынын алнында турарга кирексн, аннаар синнн үчүн Худай синнең хада чүс парчатханнарнын тыннарын арачы-лир». ²⁵ Аннаар, арғыстар, көннелерннн көдире тудынар! Мин Худайыма киртннчем. Прай ниме Ол чоохтаанни полар. ²⁶ Пісте пірее олтырыхха сыгара тастабызарга кирек.

²⁷ Иди Адриа талайча он төртннчн хараазын саптыр чөрчеткенде, орты хараа тузында талайчылар хайдаг-да чирге чагыннап одырғаннарын сизн салғаннар. ²⁸ Суғның тириин синебскеннернде, чибргн хулас пол парған. Түрче полбинаң хатап синебскеннернде, он пис хуласха читкен. ²⁹ Хайалыг чирлерге урун парарынаң китеннп, кернптнн соондагы пазынаң төрт якорь суға тастабысханнар, кнзлер, тнзең, табырах таң чарып килзнн тнп, Худайдаң сурынғаннар. ³⁰ Талайчылар, кернптнн пазындагы якорьларны түзиреечнк польп, суға киме түзнрнп алып, кернптең тнзнбнзерге иткеннер. ³¹ Павел чүспазына паза чаачыларга теен:

– Олар кернпте халбазалар, снрерннн пнрдеенер арачылан полбас.

³² Андада чаачылар кименн арғамчыларын үзе сапхлабысханнар. Киме, талайзар түс парып, чүс чөрнбскен.

³³ Таң чарир алнында Павел прайларын азыранып аларга сурынған, теен:

– Пүүн он төртннчн күнн снрер, сагып, пнр дее ниме чнбнн, чннс чох халчазар. ³⁴ Аннаар азыранып алынар тнп сурынчам. Анзы тыннарыннны ал халарга туза полар. Итсе-де пнрдеезнннн пазынаң пнр сас таа түс парбас.

³⁵ Иди чоохтанып, ол халас алып алған. Анаң прайзының көзнне Худайны алгыстап, халасты сындырып, чнп сыххан. ³⁶ Андада прайзының көннелерн көднрнлнбскен, олар ндөк азыран сыхханнар. ³⁷ Кернпте, тнзең, пнс прайзыбыс нкн чүс читон алты кнзн полгабыс. ³⁸ Госханча азыранып алған соонда, кернпке нннк ползын тнп, андагы пуғдайны талайзар тастааннар.

Кернптнн талалғаны

³⁹ Таң чарып килгенде, талайчылар чнрнн таныбнн халып, чабыс түс чарлыг алынча суғ кнрнзнн көр салып, кернпнең андар чагыннап, тур саларга чарат салғаннар. ⁴⁰ Якорьларны кнзе саап, суғзар тастабызып, талайның ондайынча парғаннар, анаң рульларны систнбнзнп, кнчнг парусты көднрнп алып, чнл хоостыра чарзар алдыра парғаннар. ⁴¹ Хумныг чирге орта пол парып, кернп

тайыс чирге одырыбысхан. Анаң керiптiң алны хумға хазал парған, соондағы пазын, тiзең, улуғ салғахтар унат пастааннар.

⁴² Чаацылар, чабыңдағы кiзiлернiң пiреези, чүзiп, тис парыбыс-пазын тiп, оларны өдiр саларға иткеннер. ⁴³ Че чүспазы, Павелнi арачылап халарға полып, оларны тохтадыбысхан. Анаң ол чүс полчатханнарға, суға сегiрiп, чарзар чүс парарға чахаан. ⁴⁴ Пас-халарына, керiптегi чардыларны паза пасха даа нимелернi алып, анынаң чүзiп, арачыланарға чоохтаан. Ол ондайнаң прайзы чарға чидiп алған.

Павелнiң Мелит олтырыхта хыстааны

28 Арачылан халып, пiс олтырыхтың Мелит тiп адалчатханын пiлiп алғабыс. ² Мындағы кiзiлер пiске уғаа чалахай хайғаннар. Наңмыр чаап, соох полчатханнаңар, олар пiстi кöйчеткен от хазынзар чылынарға хығырғаннар. ³ Павел, хуруғ сырыптар илееде чыып алып, оларны отха салчатханда, оттаң чылан сығара сойлап килбинең, аның холына чапсыныбысхан. ⁴ Олтырых чоны, аның холында салбаңнапчатхан чыланны кöр салып, чоохтасхан:

– Пу кiзi – кiзi өдiрген осхас. Талай салғахтарынаң арачылан халған даа полза, Худай чарғызы пазох ағаа öлiм ысча.

⁵ Че Павел ол чыланны отха тастабысхан. Позы, тiзең, пiр дее хайтпаан. ⁶ Олар Павелнiң сiс сығарын алай кинетiн öлiг түс парарын сағаннар. Че илееде ўр сағып, Павелнiң пiр дее хайди полбаанын кöрiп, олар Павелдеңер пасха сағын сыхханнар паза, ол худай полтыр тiп, чоохтасханнар.

⁷ Ол орынның хыринда олтырых пастығы Публий тiп кiзiнiң чирлерi полған. Ол пiстi, позынзар хығырып, ўс кўн, паарсап, ааллатхан. ⁸ Публийнiң пабазы, тудан паза iстi ағыриинаң ирееленiп, тöзекте чатхан. Павел андар пас килiп, пазырып алған, анаң холларын андар салып, имнебiскен. ⁹ Аның соонда олтырыхтағы пасха даа ағырығ кiзiлер Павелзер килiп, имненiп алчаңнар. ¹⁰ Аннаңар олтырыхтағы кiзiлер пiстi матап алғыстааннар. Чорыха сыхчатханда, пiске чолға кирек прай нимелернi пиргеннер.

Павелнiң Римзер килгенi

¹¹ Ыс ай пазынаң пiс ол олтырыхта хыстаан «Кiкiс худайлар» тiп Александр саарның керiбине одырыбысхабыс. ¹² Иди пiс, Сиракуз саарға чит килiп, анда ўс кўн полғабыс. ¹³ Аннаң сығып, Ригий

саарға читкебiс. Пiр кўн пазынаң ўстўнзархы чил саап сыхханда, iкiнчi кўнiнде ПUTEол саарға читкебiс. ¹⁴Мында пiзiк чили киртiнчеткен кiзiлерге тоғазып, оларның сурынызынаң анда читi кўн пол салғабыс, соонаң Римзер парғабыс. ¹⁵Андағы харындастар, пiстеңер ис салып, пiстi Аппий Форумы аалда паза Ўс Хоных Туразы тiп аал хыринда удурлааннар. Оларны кiр салып, Павел Худайны алғыстаан, кiцнi, тiзең, чарып парған.

Павелнiң Римде ўгреткенi

¹⁶Иди пiс Римге читкенде, чўспазы чабыңдағы кiзiлернi чаачылар пастығына пирiбiскен. Павелге, тiзең, позын хадарчатхан чаачынаң хада алынча чуртирға чарадылған.

¹⁷Ўс кўн пазынаң Павел мындағы иудейлернiң иң улуғлапчатхан кiзiлерiн чыып алған. Олар чыылыс килгенде, чоохтанған:

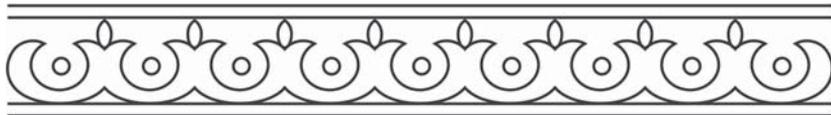
– Харындастар! Пiстiң чонның паза iбекелерiбiстiң кибiрлерiнең тоғыр ниме итпеен дее ползам, минi Иерусалимде харибге одыртып, Рим кiзiлерiнiң холына пирiбiскеннер. ¹⁸Олар минi, чарғылап, iлiмге турызар пiр дее пыро чохта, позыдыбызарға сағынғаннар. ¹⁹Че иудейлер тоғырлан сыхханнарында, мин ирик чохта Рим хағанының чарғызынаңар сурынғам. Итсе-де, мин позымның чонын пiр дее ниме ўчўн пыролирға сағынминчам. ²⁰Ол сылтағнаң мин сiрернi, тоғазып, чоохтазып аларға тiп хығырдым. Израиль iзенiзiнiң ўчўн минi пу пағда тутчалар.

– ²¹Пiс синнеңер Иудей чирiнең пiр дее пiчiк албаабыс, – нандырғаннар олар, – андартын килчеткен харындастар синнеңер пiр дее ниме искiрбееннер, хомай даа ниме чоохтабааннар. ²²Итсе-де пiс ниме сағынчатханыңны синнең истiп аларға хычабыс. Син апарчатхан ўгредiгденер прай чирде таласчатханнарын пiс пiлчебiс.

²³Анаң чоохтас салған кўнде Павел чуртапчатхан хоных-туразынзар уғаа кiп кiзi килген. Павел оларға иртеннең иирге теере Худай хан-ўлгўзiнеңер ўгредiгнi искiрген паза Моисей Чахиина, iдiк ухаанчылар пiчiктерiне тiстенiп, оларны Иисусха киртiндiрерге кўстенген. ²⁴Пiреелерi аның сiстерiне киртiнгеннер, пасхалары, тiзең, киртiнминчеткеннер. ²⁵Олар, пос аразында чараспин, сых париғаннарында, Павел оларға ам даа пiр ниме хоза чоохтаныбысхан:

– Худай Худы пiстiң iбекелерiбiске Исайй ухаанчы пастыра чахсы чоохтаан полған:

- ²⁶ «Пу чонзар парып, чоохтап пир:
хулахнаң истiп, пiл полбассар,
харахнаң кiрiп, кiр таппассар.
- ²⁷ Пу кiзiлернiң чiрeктерi хатығ пол парғаннар,
хулахтарынаң даа сала-сула исчелер,
харахтарын, тiзең, нуубысханнар.
Андағ полбаан полза,
оларның харахтары кiрерчiктер,
хулахтары истерчiктер,
чiрeктерi пiл поларчыхтар
постары Минзер айланарчыхтар,
Мин, тiзең, оларны имнебiзерчiкпiн».
- ²⁸ Амды сiрeң пiлiнeр, Худай пасха даа чоннарға арачила-
ныс ысхан. Олар истерлер.
- ²⁹ Павел iди теенде, иудейлер, пос-алынча хазыр талазып ала,
сых чiрiбiскеннер.
- ³⁰ Iди Павел Римде, поэна алынча тура тудып, iкi чыл чур-
таан паза поэнынзар килчеткен прай кiзiлернең тоғас турған.
- ³¹ Ол чалтанмин, Худай хан-iлгiзiнeнeр iгредiп, Иисус Христос
Хан-пигiбiстeнeр чоохтаан. Ағаа пiр дeе кiзi харығ полбаан.

Иаковтың пічии

Наа Молчагда адалчатхан Иаков аттыг кізілернің аразынан Иисустың харындазы, Иерусалимдегі Христос тигірібинін устағчызы, пу пічікті пасханына артых киртінілче. Хай-пірее істезігчілер Наа кинденің прай пічіктерінен паза кинделерінен ин пурнада пу пічік пазылған полар тіп санапчалар

Иаков позының пічиин киртініс ондайларын чуртасха кирерінде ниигін көрбеен христианнарға пасча. Иаков оларға олаңай чуртаста хайди тудын чөрреденер сағыстарынаң үлесче, күлүк сағыстаңар, пайдаңар паза чохтаңар, хоп чоохтаңар паза сайғахтаңар, тыстаныстаңар паза сүзүрік-теңер сурығларны үзүрче. Иаковтың өөн сағызы мындаг: Худайға киртіністі киректернең киречілебезе, андаг киртініс арачыланысха ағылбас.

Автор хығырыгчаа, Худайға сыннан киртінчеткен кізі хайди даа Худайға чарас ниме идер тіп, сағыс пирче.

Алғас

1 Иаков, Худайның паза Хан-пигібіс^с Иисус Христостың хулы, сірерге, тарадыл парып чөрген он ікі сөөкке*, пасчам. Изен-хазых польңар!*

Худай чолын пазып, ікінчілебе

²⁻³Пілінер, сірернің киртіністеріңні сынааны тыстанысты төрітче. Аннаңар, харындастарым, аймах сынағларға кір парчатсаңар, анзын улуғ өрініске санаңар. ⁴Сіпер сағыс кір парған, толдыра, читпестер чох кізілер пол парар үчүн, тыстаныс позының тоғызын ит саларға кирек. ⁵Сіпернің піреенернің Худайдан

* ^{1:1} Иаков «он ікі сөөктер» пазып, прай Худай чоңынанар чоохтапча.

* ^{1:1} Грек тілінде «изен-хазых» тир орнына «өрінінер» тіченнер.

пирілген хыйғазы читпинчетсе, Аннаң сурынзын, ағаа пирілер. Худай прайзына, харанмин, уйаттырбин, пиредір нооза. ⁶Че көмес тее ікінчілебин, киртініп, сурынарға кирек. Ікінчілеен кізі чилге сабылған талай салғағы осхас. ⁷Андағ кізі Хан-пиги-бістен ниме аларына ізенмезін. ⁸Ікі сағыстанған кізі ноо даа чолында пик турбас.

Көдірілгені паза пазынчыхтатханы

⁹Пазындыртчатхан харындас анзына кееркезін — Худай аны іди көдірче. ¹⁰Пай, тізең, Худай аны пазынчыхтапчатханына кееркезін. Ис-пай, чазы чахайағы чіли, салых парар, нооза. ¹¹Күн сыхса, ізіг пол килче, күн ізиине от хурупча, чахайах салыхча, сілиин чідірче. Ідөк пай кізі дее поэнының чолында салых парыбысча.

Сынааны паза хычаландыртханы

¹²Сынағ иртчеткен кізі часкалығ. Ол сынағларны турыстығ иртіп алза, Худай Позына хынғаннарға сыйиин — молчаан чуртасты пирер. ¹³Сынағларда пірдеезі «Худай мині хычаландырча» тібезін. Худай чабалға сабыла чоғыл, аннаңар Позы даа пірдеезін хычаландыртпинча. ¹⁴Че поэнының хынығыстарына салынған кізі поэын хычаландыртча. ¹⁵Хычаланыс, тізең, чазых^с пазап салып, аны төрітче. Чазых, тізең, күзіне кір парза, өлімні төрітче.

Прай чахсы ниме Худайдаң

¹⁶Хынған харындастарым, постарыңны алаахтырынмаңар. ¹⁷Чахсы, толдыра ниме өөртін, тигірдегі чарытхыларны чайаан Худайдаң килче. Ол Позы хақан даа алыспинча, алызар көлекті дее тастабинча. ¹⁸Пісті Аның таллама чайаачызы ползыннар тіп сағынып, Ол пісті сынның сөзінең төріт салған.

Худай сөзін искені алай аны толдырғаны

¹⁹Пілінер зе, хынған харындастарым, ноо даа кізі истерге чапчаң ползын. Чоохтанарға, өкпеленерге маңзырабас ползын. ²⁰Кізі өкпезінең Худайның сыны төрир чоғыл нооза. ²¹Аннаңар нинче пар чуртас похсағын, тооза чабалланысты хыйа идіп, сірерге пирілген сөсті пазымның чүрекнең алыныңар. Ол сірернің худынарны арачылап полар.

²²Посты алаахтырып, сөсті истеечік полбаңар, че аны толдырчатхан кізі полыңар. ²³Сөсті истіп ле, че аны толдырбинчатхан

кізі позын көріндестен көрінчеткен кізее төбй: ²⁴көрініп алып, хыйа пастырыбыстох ла, позы хайдағ полчатханын андох унду-дыбысча. ²⁵Сіерерні пос итчеткен Худайның чахсы чахиин тирен үгренінер, аны толдырчатсаңар паза искен нимені ундубинчат-саңар, Худай сіерернің прай киректеріңні алғап пирер.

²⁶Худайға орта пазырчам тіп сағынып ала, олох туста тіліңе сыданминчатсаң, син позың позыңны алаахтырчазың паза си-нің пазырғаның пір дее нимее турбинча. ²⁷Худай Пабабысха арығ, пырозы чох пазырғаны — ол өкістердеңер паза чалғыс чарым халған ипчілердеңер сағыссырааны паза посты пу чуртас-тың хынығыстарынаң хайраллааны.

Кізілерні талластырбаңар

2 Харындастарым! Хайди сіерер, сабланыс Хан-пигіне Иисус Христосха киртініп ала, олох туста кізілерні талластырадыр-зар? ²Пістің чылылға алтын пурбалығ, пай тонанған кізі килзе алай уйан кип-азахтығ чох-чоос кірзе, ³сіерер, пай тонанғанына көріп, «төрзер иртіп одырыңар», чох-чоозына, тізең, «син тігде тур сал» алай «мында, азаам хыринда одыр» тіп салзаңар, ⁴постарына артых алынып, хомай сағыстығ чарғычылар пол парбинча-зар ба? ⁵Истіңер зе, хынған харындастарым! Худай тилекейде чох-тарны киртініске пай поларға паза Аның хан-чирін^c ээленерге таллаан нимес пе? Худай ол хан-чирін Позына хынчатханнарға молчаан нооза. ⁶Сіерер, тізең, чохты нимее салбин полдар. Пайлар сіерерні хыйыхтапча ниместер бе? Сіерерні чарғаа тартчатханнар олар ниместер бе? ⁷Сіерер постарыңны аданчатхан Иисус Христос-тың аарлығ адын сөклепчеткен кізілер пайлар ниместер бе?

Хыныс чахиинаңар

⁸Сіерер Хан чахиин (Пічікте «чағыныңа позына чіли хын» тее-нін) толдырчатсаңар, чахсы итчезер. ⁹Че сіерер, кізілерні таллас-тырчатсаңар, чазых итчезер, чыхығ сайбағчылары пол парчазар. ¹⁰Прай чыхығларны толдырып, піреезін не сайбаан кізі пірдеезін толдырбаанға тиңнелче. ¹¹Кем «оралыс чөрбе» теен, олох «өдір-бе» теен. Че чөрбиндечетсең, кізіні, тізең, өдір салзаң, син чыхығ сайбағчызызың. ¹²Аннаңар кізіні пос итчеткен чыхығнаң амоғох чарғыладар кізі чіли чоохтанчат паза хылынчат. ¹³Син айап пілзең, чарғы тузында сині айирохтар. Өлчей чарғыдаң пө-зік ниме.

Киртініс паза киректер

¹⁴Харындастарым! Піреезі «иткен киректерім чоғыл, че киртінізім пар» тізе, ноо тузадыр. Андағ киртініс арачылап полар ба?

¹⁵Харындас алай пиче кисчең киби чох чөрчетсе, пір кўннің чиизі дее чох полза, ¹⁶пірееңер, тізең, «пар, сағыссыраба: чылы-нарзың, тох поларзың» тізеңер, че кирексеенні пирбезеңер, ноо тузадыр. ¹⁷Ідөк киртініс тее, сынап иткен киректері чох полза, пос позы ла полза, өліг.

¹⁸Піреезі, тізең, «синің киртінізің пар, минің, тізең, киректерім: киректерің чох киртінізіңні көзіт пир, мин киректерімнен салылған киртінізімні көзіт пирербін» тир. ¹⁹Син Худай чалғыс ла тіп киртінчезің? Чахсы итчезің! Айна-чиктер^с дее киртінчелер паза халтырапчалар. ²⁰Син, алығ кізі, чахсы киректері чох киртіністің тузазы чоғын хачан онарып аларзың? ²¹Адабыс Авраам^с, Исаак оолғын тайыға^с саларға тимнеп, іди киртінізің көзіткен. Худайның алнында киректернең ахтанған нимес пе?*

²²Аның киректері киртінізінең пір полғаннарын паза киректерінең киртінізі тол парыбысханын көредірің ме? ²³Пічікте «Авраам Худайға киртінгеннеңер, Ол аны ахталған тіп санаан паза Худайның арғызына адаан» тіп пазылғаны толдырылған. ²⁴Көрчезер бе, кізі киртініснен не нимес, че киректерінең дее ахтанчатханын. ²⁵Ідөк чөреес Раав, китегчілерні удурлап, оларны хорғыс чох чолға кирибіскенінең ахтанып албаан ма за?*

²⁶Тыны чох ит-сөөк өліг ниме. Киректері чох киртініс тее ідөк өліг.

Сөс кўзі

3 Харындастарым! Піс чарғаа артых тартыларын пілчеткенде, көбізіңер үгретчі поларға кўстенменер. ²Прайзыбыс таа көп чазых идедірбіс нооза. Кем сөсте чазых итпинче, ол толдыра кізі, позының прай даа иді-сөөгіне сыдан полар. ³Мына піс аттың ахсына, чоох иссин тіп, суғлух суғыбысчабыс паза аның ит-сөөгінең устап парчабыс. ⁴Ідөк керіптер дее: ханча даа улуғ ползыннар, хайдағ даа кўстіг чиллер сўр чөрзіннер оларны, чоллапчатхан ээзі улуғ нимес ле тиріг пастыра хынғанни апарча

* 2:21 Аннаңар көр: Пурунғы Молчағдағы «Пастағлар» (Бытие) кинде 22:1-18.

* 2:25 Аннаңар көр: Пурунғы Молчағдағы «Навинің оолғы Иисус» (Иисус Навин) кинде 2:1-16.

оларны. ⁵Тіл дее ідök. Улуғ нимес ле чардығыбыс ол, че көпті ит салча. Көріңердек, кічіг от-чалын даа хайдағ көп ниме өртеп саладыр.

⁶Тіл — ол от-чалын. Ол чуртазыңны чох ит полар чабал нимее толынча. Тіл көйчеткен көлден тамылчатханнаңар, аның прай нимені хырчатхан от-чалынға чуртазыңны ағыл полар күзі пар. ⁷Аң-хустар, чылысхылар, талай малы — прай тіріг-тынның ниме кізі күзіне пазындырт салған, пастырча. ⁸Тілні, тізең, пірдеезі пазын полбинча. Ол тудығ пілбес хыйал. Анда өлім ағылчатхан оо. ⁹Анынаң піс Худайны паза Пабабысты алғапчабыс, анына-нох Худайны сомнап чайалған кізілерні харғапчабыс. ¹⁰Пір аастан алғас^с паза харғас сыхча. Иди поларға чарабас, харындастарым. ¹¹Пір орыннаң сыххан хара суғ тадылығ, олох туста ачығ ағадыр ба? ¹²Харындастарым! Смоковница ағазында маслиналар öзер чоғыл, виноград хырчынында смоквалар öспинökче. Ідök хара суғ пір саңай тадылығ паза тустығ суғны сығара саппинча.

Öörtin түзірілчеткен хыйға

¹³Сіерер хыйға ползаңар паза Худай ниме киректепчеткенін пілчетсенер, чахсы киректер ле идіп чуртанар. Чахсы киректеріне махтанминчатсар, андада сіерер сыннаң даа хыйғазар. ¹⁴Че чүреенерде ачығ істі чохтанысты, тімелісті тутчатсар, хыйғазар тіп махтанмаңар, сыннаң тоғыр чойланмаңар. ¹⁵⁻¹⁶Хайда істі чохтаныс паза тімеліс, анда ондай чоғыл, анда прай ниме чабал. Ол öörtin түсчеткен хыйға нимес, че пу чирден, көнніңерден, айнадаң. ¹⁷Кізінің öörtin килген хыйғазы — иң пурнада, арығ, аңаң амыр, тың тапсабас, сөс истеечі, паарсасха паза чахсы киректерге толдыра, кізілерні талластырбас паза чойырхабас ниме. ¹⁸Амырға хынчатханнар амырның үренін таарыпчалар. Аның нимізі, тізең, — арығ чүрек.

Худайның хольна пирініңер

4 Сіерернің араңарда ыырлас паза тоғырланыс хайдаң сыхча? Мыннаң нимес пе: иді-ханыңарда чааласчатхан хынығыс-тардаң нимес пе? ²Хычыхтанған нимелерің сіерерде чоғыл. Öдирчезер паза істі чохтанчазар — че чидін полбинчазар. Тартысчазар паза ыырласчазар — чоғылох. Сурынминчазар нооза. ³Сурынза даа, ал полбинчазар — постың хынығыстарын толдырарға хынчатханнаңар саба сурынчазар. ⁴Чөреестер, пілбинчезер бе,

пу Худайы чох чуртаснаң ынағласханы, Худайнаң ыырласханы полча. Кем андағ чуртаснаң ынағласча, ол Худайның ыырчызы пол парар. ⁵Алай сірер Худай Пічиинде^c «пісте чуртапчатхан хут күннеенче хынча» теенін тик нимее санапчазар ба? ⁶Че ол аннаң даа улуғ паарсасты пирче. Аннаңар чоохталча нооза: «Худай улуғзырхостарны тоғыр көрче, пазымнығларға, тізең, паарсазын чайча».

⁷Аннаңар, Худайның холына кіріңер. Сайтанға^c тоғыр полибызыңар, ол сірердең андада тизіп ойлир. ⁸Худайға чағдаңар — сірерге Ол чағдирах. Чазыхтығлар, холларың арығлабызыңар, ікі сағыстанғаннар, чүректерің түзедібізіңер. ⁹Чобалыңар, ылғанар, сыхтаңар. Хатхы сыытха, өрініс чобаға айлан парзын. ¹⁰Худайның алнында чамараңар, ол сірерні өөрледібізер.

Кізі соона түспенер

¹¹Харындастар, удур-төдір хоп сығарыспаңар. Харындазының соона түсчөткен алай аны үзүрчөткен кізі чахығны хоптапча. Чахығны үзүрчөтсең, син аны толдырбинчазың, че чарғылапчазың. ¹²Арачылап полар алай чох ит салар Чахығ ээзі паза Чаргычы чалғыс ла. Син чи, пасхаларын үзүрчөткен, кемзін?

Улуғ чоохтанмаңар

¹³Ам сірер, «Пүүн алай таңда андағ-да саарға парып, пір чылча чуртап, садығнаң айғазып, парыс аларбыс» тіпчөткеннер, истіңер зе. ¹⁴Сірер, таңда ниме поларын паза чуртазыңар хайдағ поларын пілбинчөткеннер! Нимедір сірернің хысха чуртазыңар? Түрчөге килген паза мындох чох пол парған оор ол. ¹⁵«Худай пирзе, тіріг чөрзебіс, анзын алай мынзын идербіс» тир орнына, ¹⁶сірер көдірілчөктеріңненер көкеесімненчезер. Ол көкеесімненіс — чабал ниме. ¹⁷Чахсыны ит полар кізі аны итпинчөтсе, аға ол чазыхха саналар.

Пайларға сизіндіріг

5 Истіңер зе, сірер, пайлар. Сірерге килиген чобағларыңа ылғанар паза сыхтаңар. ²Пайыңар чызып парған, кибіңерні көө чіп салған. ³Алтын-күмүстерің таттап парған. Сірер ізенген пайыңар, чалын чіли, иді-ханыңарны чіп салар. Сірер чыынған пайыңар чарғы күнінде сірердең тоғыр киречілир. ⁴Мына хыраларыңда ас тоғынғаннардаң хыза саап алған чал ахчазы ахтапча,

ас саапчатханнарның даа аахтааны прайзынаң кўстіг Хан Худайның^с хулаана читті. ⁵Сіерер чир үстүнде чырғап-мөтеп чуртаазар, чўрек хынғанни полчатчаңзар. Чўректерін толыға салар симіс мал сині пол парған. ⁶Сіерер ах-арығ^с кізіні, чарғылап, өдір салғазар. Ол сіерерге тоғырланмаан.

Иреелесте тыстаныңар

⁷Че, харындастар, Хан-пиг килерін тыстаныснаң сағыңар. Мына хырачы чирдең аарлығ ниміс сахтапча. Аны алар үчўн, ол наңмыр чаарын часхы-кўскўзін тыстанып сағыпча. ⁸Сіерер дее іди тыстаныңар: Хан-пигнің килері чағдапчатханнаңар, чўреернерні пик тудыныңар. ⁹Харындастар! Чарғаа хабылбас үчўн, удур-төдір хоптаныспаңар, — мына Чарғычы ізік алнында тур. ¹⁰Харындастар! Чобағны тобыр парарында паза ўр тыстанарында көзідімге Хан Худайның адынаң чоохтап чўрген ухаанчыларының^с алып алыңар. ¹¹Тыстаныста пик тудынғаннарны піс часкалығ тіп санапчабыс. Сіерер Иовтың хайди тыстанғанын паза Хан Худай анзын хайди тоосханын пілчезер. Хан Худай айаачы паза нымзах паарлығ нооза.

¹²Харындастарым! Иң пурнада, тигірни дее, чирни дее, пасхазын даа киречее тартып, пірдеезіне молчағ пирбенеер. Че, сіерер чарғаа тартылбас үчўн, «йа» теені «йа» ползын, «чох» — «чох» ползын.

Пазырыстың күзі

¹³Сидікке урунзаң — пазыр. Хайзылары көгліглер бе? Худайға алғастар сарназыннар. ¹⁴Піреенер ағырчатса, тигіриб^с ах сағалларының^с хығыртыңар — Худайның адынаң чыстығ хайах сўртіп, пазырзыннар. ¹⁵Олар киртініп пазырзалар, Худай ағырығ кізіні, чазылдырыбызып, азахха турғыс салар. Ол кізінің иткен чазыхтары, тізең, позыдылар. ¹⁶Чазыхтарыңны удур-төдір сығарынызыңар. Чазыл парар үчўн, пірсі пірсінің үчўн пазырыңар. Арығ чўректіг кізінің^с пазырғаны улуғ кўстіг ниме. ¹⁷Илия піс осхас кізі полған. Наңмыр чағбазын тіп пазырғанында, чирге наңмыр ўс чыл алты ай түспеен. ¹⁸Пазох пазырғанда, тигір наңмыр пирген. Чир, тізең, ниміс сығарған.

¹⁹Харындастарым! Піреенер сыннаң хыйыс парза, аны саба чолдаң осхырған кізі ²⁰пілзін: чазыхтығ кізіні саба чолдаң хыйыстырып, аның худын өлімнең арачылап халар паза көп чазыхтарың чабызар.

Пётр илчінің пастағы пічии

Позының пастағы пічиин Петр илчі Римде наа эраның 63 алай 64 чылларында пасхан полар. Пічікті пазарға ағаа илчі Павелнең хада тоғынчатхан Сила тіп кізі полысхан. Пічік Кічіг Азияның (сағамғы Түрк чирінің) алтынзархызында орныхчатхан, Павел илчінің үгредии сылтаанда төстел парған христиан өмелеріне адалып пазыл парған.

Ол туста христианнарға чон аразында чуртирға сидіктең сидік ле пол турған: киртіністері үчүн оларны хыйыхтааннар паза оларға күлгеннер. Христианнарға киртіністең хыйа полыбызып, чуртас ондайларына тартыл парыбызарынаң постарынаң күрезерге килісчен. Петр оларға киртіністері үчүн, Иисус чіли, ирееленерге тимде полардаңар паза ах-ары чуртирданар хатабох чоохтапча. Хан-пиг хатап пу чирге айлан килзе, Позына киртістіг полғаннары үчүн, оларны сыйыхтир. Пу ізеніс киртінеткеннерге чуртастарында урунчатхан прай сидіксіністерін сыдас парыбызарға күс пирер.

Тіріг ізеніс

1 Мин, Иисус Христостың илчізі^с Пётр, сіерге, иблерінен ырах – Понт, Галат, Каппадок, Асий паза Вифиний чирлерінче – тарасхлап парып чөрчеткен, Худайның таллаан кізілеріне, пасчам*. ²Нимені азынада пөгінчеткен Худай Паба сіерні, таллап, Худай Худы^с пастыра ах-ары^с иткен. Иди Иисус Христостың сөзі хоостыра полып, сіерер Аның ханынаң арығлаларға таллалғазар. Худайның паарсазы паза амыры сіерде көптелзін.

³Худай, Хан-пигібіс^с Иисус Христостың Пабазы, сабланзын. Аның илбек өлчей пары хоостыра Ол пісті наачыли төріткен.

* ^{1:1} Понт, Галат, Каппадок, Асий паза Вифиний чирлері сағамғы Түрк чирінің аймахтары.

Иисус Христосты өліглерден тірілдіріп, Ол піске тіріг ізеністі паза ⁴тигірде хайраллалчатхан изелбес, арығ, уурабас үлүзібісті пирген. ⁵Киртініп ала, сірер Худайның кўзінен арачылалчазар. Худай сірерні түгенчі тустарда азылар арачыланыхса тимнепче.

⁶Сірер анзына өрінінер. Сағамғы туста, аймах-пасха сынағлар иртіп, чобаларға килісчоткен дее полза, өрінінер. ⁷Анзы киртіністеріңні сынир үчүн кирек. Андада киртіністерің уурап парчатхан алтыннаң аарлығ полар. Алтынны даа сынға от-чалыннаң сыныхтидырлар. Сірернің киртіністерің сынға сынағны ирт парза, Христос килер туста сірерге махтас, сабланыс паза аарлас полар. ⁸Сірер Аны хачан даа көрбеен дее ползар, Ағаа хынчазар. Сағам даа, Аны көрбинчоткен дее ползар, Ағаа киртінчезер паза чоохтап таа полбас өрініс сірерні толдырча. ⁹Киртіністерің сірерні арачыланыхса ағылча нооза.

¹⁰Ухаанчылар^с, сірерге пирілген паарсастанар ухааннап, ол арачыланых хайди поларын матап істескеннер паза сурастырғлааннар. ¹¹Ухаанчы кізілерде полған Христостың Худы Христостың ирееленістерінеңер паза Аның соондағы сабланызынаңар оларға азынада чоохтаан. Олар анзын хачан паза хайди поларын істескеннер. ¹²Ухаанчылар, постарының нимес, сірернің үчүн анзын итчеткенін Худай оларға ас пирген. Амды, тізең, ол ние сірерге Чахсы Хабардаңар чоохтаан кізілердең пастыра чарлал парды. Ухаанчылар тигірдең ызылған Худай Худының хоостыра анзын сірерге чарлааннар. Ангеллер^с дее пу хабарнын ние полчатханын оңарып аларға хынчалар.

Ах-арығ чуртас чуртаңар

¹³Аннаңар сағыстарыңны суғлухтабызыңар, сизіктіг тудынып, Иисус Христостың килгені хоостыра сірерге пирілер паарсасха пар-чох ізеніс тудыңар. ¹⁴Чоох истеечі палалар осхас опыңар. Ит-хан ойнастарына тартылбаңар. Сірер Иисустанар Чахсы Хабарны пілбеенненер анзына сабыл турғазар. ¹⁵Сірерні хығыртхан Худай ах-арығ полчатханнаңар, сірер дее прай киректеріңде ах-арығ опыңар. ¹⁶Аннаңар піди пазылых: Ах-арығ опыңар, Мин дее ах-арығыбын нооза.

¹⁷Худай сірернің Пабаңар полча тіпчезер бе? Че Ол чарғылапчатса, кізілерні талластырар чоғыл, иткен киректері хоостыра чарғылапчадыр. Пу ах-чарыхта чөрчеткен тустарыңны Худайны улуғлап иртірінер. ¹⁸Обекелердең алған тик чуртастан

позыдыл парғаннарыңны пілчезер: сірернің үчүн уурап парчатхан алтын-күмүснен төлелбеен нооза. ¹⁹Че сірернің үчүн Христостың ханынаң төлелді. Ол, пір чазых^c чох арығ хураған чіли, ²⁰тилекей пүткелектөк пу толыға салыларынаңар азынада пөгіл парған полған. Че сірернің үчүн түгенчі туста килібіскен. ²¹Аннаң пастыра сірер Худайға киртін парғазар. Худайға киртініс паза ізеніс аларларың үчүн, Худай, Аны тірілдіріп, Ағаа сабланыс пирген.

²²Удур-төдір Христостың кізілері чіли сын чүрекнең хынызар үчүн, сірер сынның ондайынча полып, Худай Худының пастыра сағыстарыңны арығлабысхазар. Худай Худының пастыра сағыстарыңны арығлабызыңар. Удур-төдір арығ чүрекнең хынызыңар. ²³Сірге чызып парчатхан үрен нимес, мөгі үрен чуртасты пирген. Ол үрен Худайның түгенмес тіріг сөзі полча. ²⁴Ноо даа кізі өсчоткен от осхас. Аның хайдағ даа сабланызы от пазындағы чахайах осхас: от хуруп парча – чахайах салых парча. ²⁵Че Худайның сөзі хачан даа чітпес. Ол сірге Чахсы Хабарда чоохталған сөс.

Тіріг тасха киліңер

2 Ол ондайнаң хайдағ даа чабал нимені, хайдағ даа алаахтырысты, чой хылынысты, чой чоохты постарыңнаң хыйа идінер. ²Сіер, наа төреен палалар чіли, сөстің арығ сүдін кирексіңер. Аның сылтаанда, өзіп, арачыланысха чидерзер. ³Сіер Хан-пигнің чахсызын сынап алдыңар. ⁴Хан-пигзер киліңер. Ол кізілернің хыйа иткен, Худайның, тізең, таллап алған аарлығ тіріг тазы полча. ⁵Сіер постарыңны даа, тіріг тастарны чіли, Хут чуртир тураның пүдрийине салыңар. Ах-арығ абыстар^c полыбызыңар, андада сіер Хут таллаан тайығлар^c идерзер. Иисус Христостың сылтаанда ол тайығлар Худайға килістірелер. ⁶Худай Пічиінде^c піди пазыл парған нооза: Мына Мин Сион тағның пазында тура төзін тутчатхан тасты салчам. Ол таллаан аарлығ тас. Ағаа киртінчеткен кізі уйатха кірбес.

⁷Сірге, киртінчеткен кізілерге, ол аарлығ ниме полча. Киртінминчеткеннерге, тізең, ол пүдірігчілер хыйа ал тастаан тас. Че ол өөн тас пол парды. Киртінминчеткен кізілерге ол харылчаң ниме, кізі аңдарылчаң хайа тас. ⁸Худай сөзін истерге хынмин, олар пу тасха харылчалар. Худай оларға иди салған.

⁹Сіер, тізең, таллап алған төлзер, Хан-пигнің абыстары, ах-арығ чоны полчазар. Сіер Худайның кізілерізер. Сіерні харасхыдаң Позының хайхастығ чариинзар хығыртхан Худай,

Аның сабланызын тарадарларың үчүн, сірерні андаг чон ит салган. ¹⁰ Алында сірер Аның чоны полбаазар. Амды, тізең, Худай чоңызар. Алында сірерге пірдеезі айабачан, амды сірерге Худай айапча.

Худайның нымысчылары полып чуртаңар

¹¹ Хынғаннарым, сірер пу чирде килген чон осхассар. Мин сірердең сурынчам, кізі чүреен ардатчатхан ит-ханның хычыхтаныстарынаң хыйа полынар. ¹² Пасха чонның аразында сірерні чабал кізілер тіп чоохтапчатсалар даа, чахсы ла чөрінер. Худай оларзар килген туста, тізең, олар, чахсы киректеріңні көріп, Худайны саблирлар.

¹³ Хан-пигнің үчүн кізі турғысхан ноо даа үлгүнің холында чөрінер. Прайзының үстүндегі хан даа ползын, ¹⁴ сайбагчыларны хатығлирға, чахсы кізілерні махтирға турғызылған устагчылар даа ползыннар — чоох истінер. ¹⁵ Худайның көңні андаг нооза: піс поэбыс чахсы киректерібіснен сағыс таа, піліс тее чох кізілерні тығырарға кирекпіс. ¹⁶ Сірер пос кізізер. Че сірер Худайның хуларызар. Пос кізілер полчатханнарыңнаң чабал киректеріңні ахтабаңар. ¹⁷ Прайзын аарлаңар, харындастарыңа хыныңар, Худайдан хорығыңар, ханны улуғлаңар.

¹⁸ Нымысчылар, ээлеріңнен хорығып, оларның чооғың истіңер. Амыр, чахсы ээлернің не нимес, че хазыр даа хылыхтыг ээлернің чооғын исchedіңер. ¹⁹ Чобағларында паза тиктен хатығлатханында Худайны сағынчатхан кізіні Худай Позының көңніне алча. ²⁰ Пыролан парған үчүн сохтырғанға тыстанчатсаңар, махтатчаң сылтағларың пар ба? Че чахсы итчеткен үчүн ирее көрчетсеңер, Худай сірерні көңніне алча. ²¹ Худай сірерні иди поларға хығыртхан. Христос сірернің үчүн ирее көріп, Позы сірерге көзідім полған нооза. Сірер дее Аның чолынча парыңар. ²² Ол пір дее чазых итпеен. Аның ахсынаң чой чоох сыхпаан. ²³ Аны сөклееннер, ол, тізең, удур тапсабаан. Ол ирееленген, че пірдеезіне хычанмаан. Орта Чарғычының холына ол прай нимезін пирибіскен. ²⁴ Пістің чазыхтарыбысты Ол Позының иди-ханынаң өöre көдірибіскен паза кіреске^c хазатырт салған. Ол анзын пістің чазыхха ол парарыбыстың, орта чуртасха, тізең, айлан парарыбыстың үчүн иткен. Аның палығлары сірерні чазылдыр салғаннар. ²⁵ Сірер астых чөрчеткен хойлар осхас полғазар. Амды, тізең, сірернің чуртастарыңны хайралапчатхан Хадарчызар айлан килгезер.

Ипчилер паза ирлер

3¹⁻² Сірер, ипчилер, идөк ирлерінің сөзінен сыхпаңар. Андада Худай сөзін испинчеткен хай пірее ирлер, ипчилерінің чуртастары пастыра ла, артых чоохтаспин, Худайға хозыл парарлар. Сірернің арығ сағыстығ, Худайдаң хорығып чуртапчатханнарыңны көрзелер, оларға пір дее ниме чоохтирға кирек чох полар. ³ Сірерні састы сіліг үрінгені, алтын чазағларны алай кеен кип-азахты кискені нимес, ⁴ че чүректен төріпчеткен нымзах, амыр көңнінернің уурабас сілии чазазын. Худай анзын аарлапча. ⁵ Хақан-да Худайға ізенчеткен ах-арығ ипчилер дее, ирлерінің сөзінең сыхпин, постарын иди чазачаңнар. ⁶ Иди Сарра, Авраамны^с хан-пиг адап, аның чооғын исчен. Сірер чахсы ниме итчеткен ползар, паза пір дее нимеден хорыхпинчатсар, Сарраның палалары полчазар.

⁷ Сірер дее, ирлер, ипчилерінен чуртап, пілінер: олар порт идіс осхастар. Оларны улуғлаңар: ипчилер чуртас сыйиин ирлерінең хада аларлар. Андада, пазырчатса, сірерге пір дее ниме харығ полбас.

Чахсы киректернің үчүн иреелдерінеңер

⁸ Ол ондайнаң сірер прайларың пір сағыстығ, кізее ачынаачы, харындас-пичее хынаачы, паарсах, чалахай, пазымның поларға кирексер. ⁹ Чабалға чабалнаң, хырызынысха хырызыныснаң нандырбаңар, че алғас^с аларға хығыртылғаннарыңны піліп, кізілерні улам алғапчадыңар. ¹⁰ Кем чуртасха хынча паза чахсы күннерні көрері килче, ол кізі ахсын чабал сөстердең, тілін чой чоохтардаң тудынып одырзын. ¹¹ Чабал нимеден хыйа улып, чахсы ниме итчет. Амырға тартылчат, ағаа харас. ¹² Худайның харахтары ах сағыстығ кізілерзер көрчелер. Аның хулахтары пазырчатханнарны тыңнапчалар. Че чабал ниме итчеткен кізілерні, чир-чарыхтаң чох идібізерге тіп, Худай оларға тоғыр көрче.

¹³ Чахсы нимее күстенчетсер, сірерге пірее кізі хомай идер бе? ¹⁴ Че сын нименің үчүн ирее көрчетсеңер, сірер часкалығзар. Олар хорыхчатхан нимеден хорыхпаңар паза сағыссырабаңар.

¹⁵ Хан Худайны^с чүректерінде ах-арығ ал чөріңер. Сірернің нимее ізенчеткеннеріңні сурчатхан ноо даа кізее нандырығ пирерге хақан даа тимде улынаңар. Пазымның кізілерні, улуғлап ала, нандырчадыңар, ¹⁶ арығ сағыстығ улынаңар. Андада сірерні

чабал тіпчеткен, Христоста иптіг чуртапчатханнарынны сөк-лепчеткен кизилер постары уйатха кірерлер. ¹⁷Чабал киректернің үчүн ирее көргенче, Худайның көңнінче чахсы киректернің үчүн иреелензе артых полар.

¹⁸Христос пір хати пістің үчүн иреелен парған. Орта чуртапчатхан Позы сайбагчыларның үчүн ирееленген. Ол анзын пісті Худайзар ағыларға тіп иткен. Христос кизи чили өдірт салған, че Худынаң тіріл парған. ¹⁹Ол пиктегдегі хуттарзар Хуттаң пастыра түзіп, үгреткен. ²⁰Ол Худайның чооғын испинчеткен кизилер полған. Ной керіп пүдірчеткен тустардох Худай оларға үр тыстанған. Ол керіпте көп нимес, сигіс кизи суғдаң арачыланып алған. ²¹Амды піс тее суғ пастырох кіреске түсчебіс^с. Че анзы кизінің идінің кірін арығланғаны нимес. Ол Худайзар арығ чүректіг^с айланғанын таныхтапча. Иди кіреске түскені Иисус Христостың тірілгені пастыра сірерні арачылапча. ²²Иисус Христос Худайның оң холында одырча. Хақан Ол тигірзер өөрлебискенінде, Аның чооғын ангеллер паза үлгүлер паза күстер ис сыханнар.

Худайның көңнінче чуртирға

4 Христос пістің үчүн иди-ханын иреелеткен. Сірер дее олох пөгіннең тирін салынар. Иди-ханын иреелетчеткен кизи чазых идерін тохтатча нооза. ²Ол ондайнаң кизи пу чирде чуртирға хала парған тусты, хычаланыстарына сабылбин, Худайның көңнінче чуртапча. ³Ирткен туста сірер илееде үр Худайы чох кизилернің ондайынча полғазар нооза. Сайбах хылынғазар, ора-лысха, іскее салынғазар. Сірер, күлет саап, араға іс чөргезер паза, чaxyғдаң тоғыр хылынып, худай омалап иткен нимелерні улуғлаазар. ⁴Амды сайбахха паза күлетке хада салынминчатханнарына хахап, олар сірерні сөклеп чөрчелер. ⁵Че олар Худайның алнында нандырығ тударлар. Ол өліглерні паза тіріглерні чарғылирға тимнен салған. ⁶Аның үчүн өліглерге дее Чахсы Ха-бар чарлалған. Олар кизилер чили ит-хан хоостыра иткен киректерінің үчүн чарғылатханнар. Анзы Худайның ондайынча хут пастыра чуртирлары үчүн иділген.

⁷Че прай ние тоозыларына чағдап одыр. Аннаңар чахсы, орта сағынып ал турыңар, пазырчатсаңар, сизіктіг польңар. ⁸Иң пастағызында удур-төдір матап хынызыңар. Хыныс көп чазыхты чаап парыбысча нооза. ⁹Кібіренмин, удур-төдір аалласчадыңар.

¹⁰Сіерер полғананыңар Худайдаң сыйых алғазар. Чахсы устағчы полып, Худайның пу өң-пазы паарсазынаң иптіг тузаланыңар паза удур-төдір полызызыңар. ¹¹Чоохтанарға салылған кізі Худай сөстерінең чоохтанзын. Полызарға салылған кізі Худай пирчеткен күснең тузаланзын. Худай Иисус Христостаң пастыра сабланзын. Худайға хақан даа сабланыс паза күс ползын! Аминь^с.

Христос чили ирееленерге уйатпаңар

¹²Хынғаннарым! Отнаң өртетчеткен чили сынаттырханнарына үрүкпенер. Ол сынағларны пасхачыл нимее санабаңар. ¹³Христостың ирееленістерінде араласчатханнарыңа өрініңер. Ол Позының сабланызында килзе, сіерер өрінерзер, сіерернің чүреенер өрлир. ¹⁴Сіерерні Христостың адының үчүн сөклетсетселер, сіерер часкалығзар: сабланыстың Худы, Худайның Худы сіерерге түскен нооза. Тігілер аны хырысчалар, сіерер, тізен, саблапчазар. ¹⁵Сіерер ирееленчетсер, тізен, ол ниме өдірістің, оғырластың, чабал иткеннің, пасха кізінің киректеріне кірісеткеннің үчүн полбазын. ¹⁶Христостың кізізі чили ирееленчеткеннің үчүн уйатпа, андағ үлүс үчүн Худайны сабла.

¹⁷Амды чарғы тузы чит килді нооза. Ол Худайның ибінен пасталыбызар. Чарғы пістең пасталар полза, андағда Худайның Чахсы Хабарының сөзін испинчеткен кізілернең ниме полар? ¹⁸Ахтатхан кізі чадап арачыланчатханда, андағда Худайны улуғлабинчатхан, чазыхтығ кізінең ниме полар? ¹⁹Аннаңар Худайның көнніңе ирее көрчеткен кізілер, киргістіг Чайаачаа тыннарын пир салып, чахсы ниме итчетсіннер.

Улуғ-кічіге үгреде чоохтааны

5 Мин сіерернің тигіриблерінің^с ах сағалларына айланчам. Мин дее ідөк ах сағалбын^с, Христостың ирееленістерінің киречізібін, түрче поларынаң азыл парар Аның сабланызының араласчызыбын. ²Худайның өөрін хадарыңар. Олардаңар, ирік чохтаңна нимес, пос көнніңе Худай хынар иде сағыссыраңар. Анзын, посха хараспин, хынып идіңер. ³Худайның үлүзін ээленмеңер. Постың өөрине көзідім полыңар. ⁴Өөн хадағчы килзе, сіерерге түгенмес сабланыстың сыйии пирилер.

⁵Сіерер дее, чииттер, улуғларның чооғын исchedіңер. Удур-төдір пазымның хайызыңар. Худай көкеесімнердең тоғыр күресче, пазымныңларға, тізен, паарсазын читірче. ⁶Ана іди, тузы читсе,

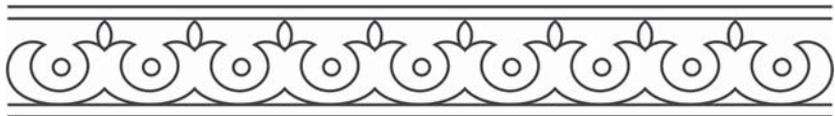
Худай сірерні көдірібіссін тіп, Аның күстіг үлгүзіне кіріңер.
7 Худай сірерденер сағынча. Аннаңар прай сағыссырастарыңны Агаа салдырыбызыңар.

8 Китеніңер, сизіктіг улыңар. Ырчыңар, сайтан^c, ыыран чөрчеткен ала парыс чіли, кемні чібізерін тілеп чөрче. 9 Пик киртіністеріңнең агаа тоғырланыңар. Тилекейдегі пасха даа харындастарыңа андағох ирееленістер көрерге килісчөткенін пілчезер нооза. 10 Сігерге оң-пазы паарсазын пирчеткен Худай Христостың пастыра сірерні түгенмес сабланысха хығыртхан. Сігер ирееленісті түрче ле көрерзер, че Худай Позы сірерні пик ит салар, күстеріңні хатап кирип, сірерні сыдамах ит салар. 11 Аның хачан даа сабланыс паза үлгү ползын. Аминь.

12 Мин мыны Силуаннаң пастыра хысхачахти пас салдым. Мин аны киртістіг харындазыбысха санапчам. Сігернің көңніңерні көдір пирерге паза прай пу нима Худайның сын паарсазы полчатханын киречілирге сағынчам. Пу паарсаста сыбыра полчадыңар.

13 Сігернең хада таллалған Вавилондағы Худай чоны сігерге изен читірге. Ідөк оолғым Марк сігерге изен читірге. 14 Арың чүрекнең охсанызып*, удур-төдір изеннесчөдіңер. Христоснан хада полчатханнарға прайзына амыр хоных ползын. Аминь.

* 5:14 Еврей кибірі хоостыра иреннер охсанызып изенесчөңнер.

Пётр илчінің ікінчі пічии

Ікінчі пічин Петр пастағызынан ікіче чыл соонаң, үрир алнында пас салған.

Христианнар өмелерінің аразында пу чылларда хайдаг-да чой үг-ретчілер сығысхлап килгеннер. Олар Христосха киртінчеткеннерні чазыхтыг хынығыстарын хандыраға көөктіріп одырғаннар. Оларның сөстері паза чуртастары Иисустың үгредиине көлек тастааннар. Олар Хан-пигнің түрче итпинең чир үстүне айланарынаңар молчаан нимес салбааннар. Петр христианнарны киртіністі сайбапчатхан ікінчілестерге салынмасха хығырча. Христосха киртінчеткен кізілерге мының соонаң даа Худайға чарас чуртирға паза прай нимеде Хан-пиге ізенерге кирек.

Пу пічік көбізінде Иуданың пічиине төбй. Сағамғы істезігчілернің илеедезі, пу авторлар, постарының сағыстарын читірегі үчүн, пірсі пірсінің пічиинең алай ба ікізі дее үзінчі пічікнең тузаланғаннар тіп, санапчалар.

Христос киртінізін үгренген пурунғы тархынчыларның искіріглері хоостыра Петр илчі, киртінізі үчүн, Павел илчінең пір арада, Нерон ханнның тузында (наа эраның 66 чылында) өдірт салған.

Алғас

1 Сірге, пісти осхас аарлыг киртіністері пар кізілерге, Иисус Христостың нымысчызы паза илчізі^с мин, Симон Пётр, пасчам. Орта нимее хынчатхан Худайыбыс паза Арачылағчыбыс Иисус Христос пу киртіністі сірге пирген. ² Худайның паарсазы паза амыры сірерде көптелзін. Худайны паза Хан-пигібіс^с Иисус Христосты улам чахсы піліп одырзар, анзы толар.

Худайны піліңер

³Худай Позының илбек кўзінең піске чуртасха паза Аны улуғ-лирына прай ниме пирді. Ол нимені піс, Худайны ханча артых пілзебіс, анчоҳ көп алчабыс. Ол пісті Позының сабланызын паза чахсызын ўлезіп аларға хығыртхан нооза. ⁴Ол ондайнаң Худай піске илбек паза аарлығ молчағлар пирген. Пу молчағларның сылтаанда піс Худайға төөй поларға ондай алчабыс. Че піске тилекейнең устапчатхан, кізіні ардатчатхан хынығыстардан хыйа парарға кирек. ⁵Аннаңар киртіністеріңе чахсыларыңны хозар ўчўн прай кўзіңерні салыңар. Чахсыларыңа піліс хозынар. ⁶Піліске посха ээлен поларын, посха ээлен поларына тыстан пілерін, тыстан пілеріне, тізең, Худайны улуғлирын хозынар. ⁷Худайны улуғлирына киртіністіг кізілерге хынарын хозыңар. Киртіністіг кізілерге хынарына прай кізілерге хынарын хозыңар. ⁸Прай пу ниме сірерде пар полза, ол көптеліп одырза, сірер Хан-пигібіс Иисус Христосты пілерінде түзімніг паза маңнаныстығ поларзар. ⁹Че сірер піди хылынминчатсар, харахтаң кинек кізі осхас поларзар. Постарыңның алнында пір дее ниме көрбинчезер паза алындағы чазыхтарыңнаң^c арығланарданаң ундут салғазар. ¹⁰Аннаңар, харындастар, Худай сірерні хығыртхан паза таллаан кізілер полчатханнарыңны чуртастарыңда ізестіг киречілирге кўстеніңер. Иди итчетсеңер, киртіністеріңнең хачан даа хыйа парыбыспассар. ¹¹Андада сірерге Хан-пигібіс паза Арачылағчыбыс Иисус Христостың түгенмес хан-чирінзер^c хаалха азыл парар.

¹²Сірер анзын пілчеткен дее ползар паза сын ўгредіге пик киртінчетсер дее, іди ле ползын тіп, мин мыны сыбыра сағыстарына кирчедербін. ¹³Мин парда, прай пу нимені сағыстарына сиирте чоохтапчатханым орта полар тіп, сағынчам. ¹⁴Итсе, тұрче полза, мин сын чирзер парыбызарымны пілчем. Анзын мағаа Хан-пигібіс Иисус Христос азых чоохтаан. ¹⁵Хачан даа, мин өл парған соонда даа, ўгредимні сағыстарыңда ал чөрерлерің ўчўн прай ниме идерге кўстенеңербін.

Пётрның паза ухаанчыларның киречілестері

¹⁶Піс, сірерге Хан-пигібіс Иисус Христостың кўзінеңер паза Аның килерінеңер чоохтааныбыста, поэыбыс сағын тапхан ниме төстенмеебіс. Піс Аның илбек кўзін поэыбыстың хараанаң

көргөбіс. ¹⁷Хачан Ол илбек аарласты паза сабланысты Худай-Па-базынаң алғанында, піс анда полғабыс. Андада илбек сабланыс пулудынаң үн истілген: «Пу Минің хынчатхан Оолғым, Ол Минің көңніме тың кірче». ¹⁸Піс анда, ызых^с тағда, Иисуснаң хада полып, ол үннің тигірдең тапсаанын искебіс. ¹⁹Пісте идөк ухаанчыларның^с сын киречілезі пар. Сірер, ол сөсті хығырып, чүрекке алчатсаңар, чахсы итчезер. Күн чарии сустал киліп, чүректерінде иртенгі чылтыс өөрлебиспеенче, ол сөс сірерге харасхыдағы чарытхы осхас полар. ²⁰Че піліңер, Худай Пічиинің^с хайдағ даа ухаанчылазын кізі позы чарыт полчаң ниме нимес. ²¹Ухаанчыластар кізінің көңні хоостыра хачан даа пирілбеен-нер. Ухаанчыластар Худай Худының^с устаанынаң Худайның ах-арығ^с кізілерінең пастыра чарлалчалар.

Чой үгретчилер паза оларның өлімі

2 Че израиль чонының аразында чой ухаанчылар полғаннар. Сағам даа сірернің аранарда чой үгретчилер сығызарохтар. Олар кізілерге өлім ағылчатхан үгредіглер чарлирлар паза оларны өлімінең садып алған Хан-пигнің үлгүзіне тоғырланарлар. Анынаң постарын өлімге табырах ағыларлар. ²Оларның сооларынча көп кізі парып, оралысха салынарлар. Чон, тізең, анзын көріп, сын киртіністі харғир. ³Хычыхтарын хандырар үчүн, ол чой үгретчилер сірердең парыстанып, постары сағын тапхан чой ниме чоохтирлар. Оларға чарғы сығарыл парған. Оларның өлерлері чағын.

⁴Худай чазыхха түскен ангеллерні^с чир түбінің^с харасхызына айағ чох тастаан. Анда олар кинчеліг Чарғы күнін сағыпчалар. ⁵Худай идөк пурунғы тилекейні айабаан, хомай кізілерге чайыхты ысхан. Андада Худай сигіс ле кізіні арачылап алған. Ол Нойның сөбірезі полған. Ной, тізең, Худайны улуғлап чуртирға үгреткен кізі полған. ⁶Худай идөк Содомнаң Гоморра саарларны чох иткен: оларны ойба-күлге айландыр салған. Ол ондайнаң Худай Позын улуғлабинчатхан чонны ниме сағыпчатханын көзіткен. ⁷Ол саарларның пірсінде чуртаан арығ чүректіг^с Лот тіп кізі чонның сайбахтығ чуртазына көре ле майыхчаң. Аннаңар Худай аны арачылап халған. ⁸Арығ чүректіг кізі Лот, ол чонның аразында чуртап, оларның полчатханнарын күннің көріп паза истіп, тың ирееленген. ⁹Пу кирек Худайны улуғлапчатхан кізілерні Хан Худай^с хычыхтаныстаң арачылирға пілчеткенін көзітче.

Ол, хомай кизилерни хатыглап, чаргы күніне хайди ағыларын даа пілче. ¹⁰Пу чаргы күні улам ит-ханның кірліг хычыхтаныстарына салынчатхан паза Худай үлгүзінең хыйа полчатхан кизилерни сағыпча.

Андаг чой үгретчилер иртінчелер, ниме хынза, аны итчелер. Олар сабланыстыг ангеллерни дее, нимее салбин, сөклепчелер. ¹¹Че кизидең хай-хай күстіг, арбын ангеллер Хан Худайның алында чой үгретчилерни хырыспинчалар, олардаң тоғыр киречілебинчелер. ¹²Чой үгретчилер, тізең, сас аңнар ла чили, пір дее ниме сағынминчалар, ит-ханнары тартхан хоостыра пол чөрчелер. Олар постары оңарбинчатхан нимені хырысчалар. Сас аңнар, тізең, кизее туттырып, өлерге төріпчелер. Пу кизилер дее ідөк чох идилерлер. ¹³Олар постары иткен сайбағларының үчүн хатыгладарлар. Күн хараанаң чалтанмин, постарының хычыхтаныстарына салынчалар, көңнілерін тосхырчалар. Олар сірерни уйатха сухчалар паза, сірернең хада азыранып, сірернөк кірнең порап салчалар. Олох туста сірерни алаахтырып алғаннарына өрінчелер. ¹⁴Чой үгретчилер чөреечі ипчилерзер ле көрчелер, чазыхха тартыларға хачан даа тооспастар. Олар нымзах хылыхтыг кизилерни постарына тартып алчалар. Чой үгретчилерниң чүректтері чабы поларға үгрен парғаннар. Че Худай оларны харғап салған. ¹⁵Олар орта чолдаң хыйызып, астых чөрчелер. Восорның оолғы Валаамның чолынча парчалар. Валаам ахчаа чалланып, чабал киректі идерге тимде полған. ¹⁶Че Валаамның чойын тізі эштек ілезіне сығарған. Тілі чох мал кизі тілінен чоохтан сыххан, ухаанчының алиин тохтатхан.

¹⁷Ол чой үгретчилер хуруп парған хара-суғ осхастар. Олар хазыр чил сур чөрчеткен пулуттар, тубан осхастар. Худай оларға харасхының түбінде хачанға даа орын тимнеп салған. ¹⁸Чой үгретчилерниң чоохтары көкеесім, сөстері, тізең, тик. Олар астых чөрген кизилердең наа ла азырылып, сын чолға сыхчатхан кизилерни, ит-хан хычыхтаныстарына салынарға көөктіріп, посха тартып алчалар. ¹⁹Ол чой үгретчилер кизилерге пос чуртас молчапчалар. Сынында олар постары хычыхтаныстарының хуллеры. Пірее ниме кизіні элензе, ол кизі аның хулы пол парча нооза. ²⁰Кизилер, Арачылағчыбыс паза Хан-пигибіс Иисус Христосты піліп алып, пу чирниң кірінең озып алчалар. Че пу чирниң кірі оларны, пазох тудып алып, пазынып алза, олар позаалахтагызынаң хай-хай чабал пол парчалар. ²¹Арығ чүректіг кизилерниң

чолын піліп алған соонда олар постарына пирілген ах-арыҥ чачыҥлардаң аар айланыбыссалар, андаҥда оларҥа ол чолны пілбеені артых поларчых. ²²Оларның хылынғаннары «Адай хусхаҥына айланадыр» паза «Сосханы чууп таа салза, олох ла палҥасха кір парар» теені сын полчатханын киречілепче.

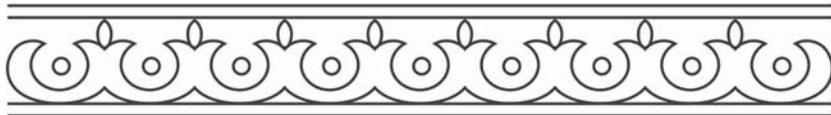
Иисустың айланарын молчааны

3 Хынғаннарым! Пу минің сіерге пасчатхан ікінчі пічиим. Пу сын үгредігенер хатап пазып, сіерні орта сағынзыннар тіп хынчам. ²Алында ах-арыҥ ухаанчылар чоохтаан сөстерні паза илчілеріңнең пастыра Хан-пигібіс паза Арачылаҥчыбыс пирген чахиин ундубазыннар тіп сағынчам. ³Иң пурнада мыны пілерге кирек. Түгенчі күннерде^c сіерзер чабал хыныҥыстарына тартылчатхан кізілер килерлер. Олар, сіерні нимее салбин, сіерні сөклеп, ⁴піди тирлер: «Килерім теені хайдадыр? Өбекелер өл парғаннар, че тилекей ідөк ле турча паза чир чайалған тустаң ала алысханы чоҥыл». ⁵Ол кізілер тигірнең чир Худайның сөзінче чайалғанын санҥа аларҥа хынминчалар. Чир суҥдаң пүткен, суҥдаң сыххан. ⁶Аннаңар пурунҥыдаҥы тилекей чайых суунаң чох иділ парған. ⁷Хан Худайның чахии хоостыра пүүңгі тигірнең чир от-чалыннаң чох иділер үчүн хайраллалча. Ол чарҥы күнінде, Хан Худайны улуҥлабинчатхан кізілерні чох итчен күнде, полар.

⁸Хынғаннарым! Хан Худайҥа пір күн пір муң чыл осхас полчатханын ундубаңар. Муң чыл, тізең, Аҥаа пір күн осхас. ⁹Пірее-лері, Хан Худай молчаан нимені соона салдырча тіп сағынчатханнары, алчаастанчалар. Хан Худай, тыстанып ала, сағыпча. Ол пірдеезін өлзін тіп сағынминча. Худай прайзын, чазыхтарын тастап, Позынзар айланарҥа маңнан халзыннар тіп хынча. ¹⁰Хан-пигінің чарҥы күні, оғыр хараазын кинетін кірібіскен чіли, чиде салар. Ол күнде суулабинаң тигір чох пола халар. Анда прай ниме, көйіп, чох иділ парар. Чир, тізең, паза чирдегі прай ниме чох пол парар. ¹¹Иди прай ниме иділер полза, сіерге хайдаҥ кізі поларҥа кирек? Сіер ах-арыҥ чуртирҥа паза Худайны улуҥлирҥа кирексер. ¹²Худайның чарҥы күнін сағып ала, иди чуртанаң паза ол күн табырах килер үчүн прай ниме идінер. Ол, тигір көйіп, чох иділер, тигірдегі прай ниме ізіге хайылар күн полар. ¹³Піс, тізең, Хан Худай молчаан наа тигірні паза наа чирні сағыпчабыс. Анда прай кізілер Худайның ондайынча чуртирлар.

¹⁴Хынғаннарым! Ол күннi сағып, Худайның алнында арығ көннiлiг, чазых чох поларға күстенiнер. Анынан чаразып чуртаңар. ¹⁵Хан-пигнiң тыстанып ала сағаанын арачыланыхса ондай пирчеткенiне санаңар. Худай пирген хыйғазы хоостыра хынған харындазыбыс Павел пiске аннаңар пасхан полған. ¹⁶Аннаңар ол позының прай пiчiктерiнде пасча. Аның пiчiктерiнде пiлерге сидiк пiрее нимелер парлар. Анзын үгредiг чох паза киртiнiстерi пик нимес кiзiлер саба чарытчалар. Олар Худай Пiчиинiң пасха даа орыннарын iди ит салчалар. Ол ондайлары оларны поста-рын өлiмге ағылчалар.

¹⁷Хынғаннарым! Мыны пiлчеткеннерiнде, сизiнiп одырыңар. Андағда сiрер Худай үлгүзiне чарадынминчатхан кiзiлернiң алчаастарына тартыл парыбыспассар паза пик пiлiстерiннең хыйыспассар. ¹⁸Хан-пигiбiс паза Арачылағчыбыс полчатхан Иисус Христостың паарсазы паза Аны пiлерi сiрерге хозылзын. Ағаа сағам даа паза хақан даа сабланыс ползын. Аминь^с.

Иоанның пастағы пічии

Пу пічіктің пасхан ондайы паза сағыстары анын авторы төртінчі Чахсы Хабарның ээзі Иоанн илчі полчатханын көзітче. Христианнар кибірі хоостыра, Иоанн пу пічікті Эфес саарда чуртапчатхан туста, наа эранын 90 чылларында пас салғанға саналча.

Ол туста Христос тигриблерінін аразында Иисус Христостанар паза христиан киртінізінеңер чой үгредіглер алғым тарадыл сыхханнар. Ұгретчилернің хай піреелері, Худай Оолғы пу чирдегі чуртазында сын ит-сөөктіг полбаан тіп, таласханнар. Олар Иисус Христосты, кізее төйі дее полза, че сынында хызығыс, ағырығ пілбес, иді-сөөгі чох хут полған тіп, чоохтачаннар. Чазыхтанар паза чазыхтаң арачыланарданар олар саба үгреткеннер.

Аннаңар Иоанн позының пічиинде Христос киртінізінің сын үгредии хайдағ полчатханын чарытча. Худай, кізі улыбызып, кізілерге Позының хынызын читірген паза пістің үчүн Позының тынын пир салған. Сын христианнар Иисуснаң пик палғалыстығлар, аның хынызын посха алынчалар паза аны пасха кізілерге сыйлирға хынчалар.

Иисус Христос – чуртас пирчеткен Сөс

1 Чуртас пирчеткен Сөстенер сіерге пасчабыс. Ол чир чайал-ғалахтох пар полған, піс, тізең, Аны искебіс, харахтарыбыснаң көргебіс, көрглеп, холларыбыснаң теңебіс. ²Чуртас пирчеткен Сөс іле сыхханда, піс Аны көргебіс. Көріп, Аннаңар кире-чілепчебіс. Пабабыснаң хада полған паза піске көрінген мөгі чуртастанар^с сіерге искірчебіс. ³Піснең пір палғалыстығ поларларың үчүн, сіерге позыбыстың көрген, искен нимелерібістенер искірчебіс. Піснең палғалысханы, тізең, Пабанаң паза Аның Оолғы Иисус Христоснаң палғалысханы полча. ⁴өріністерің толдыра ползын тіп, сіерге пу пічікті пасчабыс.

Чарыхта чөріңер

⁵Мына Иисус Христостан искен паза аны сігерге искіреткен чахсы хабар: «Худай – Чарых. Худайда пір дее харасхы чоғыл». ⁶Худайнаң палғалызыбыс пар тіп чоохтанчатсабыс, че постарыбыс харасхыда чөрчетсебіс, андада піс чойланчабыс паза сын ниме итпинчебіс. ⁷Худай чарыхта чөрчеткен чілі, піс тее чарыхта чөрчетсебіс, андада прайзыбыс пір палғалыстығ пол парчабыс, Худай Оолғының Иисус Христостың өлімі, тізең, полған на чазыхтаң^с пісті арыглапча. ⁸Пісте чазых чоғыл тіпчетсебіс, андада піс поэзыбысты алаахтырчабыс, паза пісте сын ниме чоғыл. ⁹Чазыхтарыбыстанаң пыросынзабыс, Худай, Позының сөзіне турыстығ полып, орта нимее хынып, піске чазыхтарыбысты поэздар паза ноо даа чой нимеден пісті арығлир. ¹⁰Чазых итпеебіс тіп чоохтанчатсабыс, андада Худайны чойға санапчабыс, чүреебісте, тізең, Аның сөзі чох поладыр.

Наа чахығ паза иргі чахығ

2 Палаларым! Мин сігерге, чазых итпезіннер тіп, пу нимені пасчам. Че сігернің піреңер чазых ит салза, Худай Пабаның алнында пістің алныбыс алчаң Иисус Христос пар. Ол ах-арығ^с нооза. ²Ол пістің паза пістің не нимес, че прай чир үстүндегі кізілернің чазыхтары үчүн тайыға^с салдырхан.

³Худайны пілчеткенібісті хайди піліп алчабыс? Аның чахығларын толдырып. ⁴Пірее кізі «Мин Худайны пілчем» тіпчетсе, че Аның чахығларын толдырбинчатса, ол чой кізі, анда сын ниме чоғыл. ⁵Худайда полчатханыбысты хайди піліп алчабыс? Худайның сөзін толдырчатхан кізіде Худайға хыныс поэиине чит парча. Анзын көріп, піліп алчабыс! ⁶Худайда полчам тіпчеткен кізее Иисус Христос чілі чуртирға кирек.

⁷Хынғаннарым! Мин сігерге наа чахығны нимес, че иргі чахығны пасчам. Пу пурунғы чахығ, сігер Христосха киртін сыххан тустох искен чахсы хабар. ⁸Че мин пасчатхан чахығ наа чахығ полыбохча. Пу чахығ Иисус Христостың паза сігернің чуртазыңарда сыннаң пар. Аннаңар харасхы иртче, аның орнына сын чарых чарытча. ⁹Позынаңар «Чарыхта полчам» тіпчеткен, че харындазын хырт көрчеткен кізі ам даа харасхыда чуртапча. ¹⁰Харындазына хынчатхан кізі чарыхта чуртапча, аның чазых итчең сағыстар пір дее чоғыл. ¹¹Харындазын хырт көрчеткен

кізі, тізең, харасхыда чуртапча. Харасхы аның харахтарын туу чабысханнаңар, харасхыда чөрче, иди чөріп, хайдар парчатханын даа пілбинче.

Чир-чалбахтағыларның киректеріне хынмаңар

¹² Палаларым! Иисус Христостың өлгені үчүн сірернің пыроңар тасталған, аннаңар сігерге пасчам.

¹³ Пабалар! Кемнің ин пастабох пар полғанын пілчеткенеңің үчүн, сігерге пасчам.

Чииттер! Сайтанны^c чиңіп алғаннарың үчүн, сігерге пасчам.

Палаларым! Пабабысты піліп алғаннарың үчүн, сігерге пасчам.

¹⁴ Пабалар! Кемнің ин пастабох пар полғанын піліп алғаннарың үчүн, сігерге пас пирдім.

Чииттер! Күстіг полчатханнарың үчүн, Худай сөзін толдырчатханнарың үчүн, сайтанны чиңіп алғаннарың үчүн, сігерге пас пирдім.

¹⁵ Сігер пу Худайы чох чир-чалбахха паза андағы нимелерге хынмаңар. Оларға хынчатхан кізінің Худайға хынызы чоғыл.

¹⁶ Чир-чалбахтағы нимелер: кізінің прай нимее хычыханғаны, тоспас харах полғаны, үлгее паза пайға поғдархааны Пабадан ниместер, че чир-чалбахтилар. ¹⁷ Чир-чалбах паза аның хычыханыстары ирт парадыр, че Худайның көңнін толдырчатхан кізі хачан даа чуртидыр.

Антихрист — Христос ыырчызы

¹⁸ Палаларым! Түгенчі тус чит килді. Антихрист^c тилекейге килеріненер сігер искезер. Амды көп антихристтер сых килгенер, аның хоостыра піс түгенчі тустың чит килгенін пілчебіс.

¹⁹ Олар пістің арабыстаң сыхханнар, че пістің киртінгенібіс чили киртінмин, пісти полбааннар. Пісти полған ползалар, піснең хада халарчыхтар. Че оларның пістең хыйа парыбысханы пісти нимес полчатханын көзітті. ²⁰ Худайның ах-арығ Оолғы, тізең, сігерге Худай Худын^c пиргенненер, сігер прай нима пілчезер.

²¹ Мин сігерге сын үгредігні пілбинчеткенеңің үчүн паспаам. Сігер ол үгредігні пілчезер. Ол үгредігден пір дее чой нима сыхпазын даа пілчезер. ²² Кемдір ол, чой? Иисусты Мессий^c Арачылағчы полбинча тіпчеткен кізі нимес пе зе? Ол Худай

Пабаа даа, Аның Оолғына даа киртінминчеткен антихрист полча. ²³Худайның Оолғына киртінминчеткен кізі Пабазына даа киртінминче. Худайның Оолғына киртінчеткен кізі, тізең, Пабазына даа киртінче. ²⁴Иисус Христосха киртініп пастаан тустох искен нимелер чўреенерде ползын. Ол тустох искен нимелер чўреенерде полза, сірер Оолғында даа, Пабада даа поларзар. ²⁵Иисус Христос піске мөгі чуртасты пирерге хынча нооза.

²⁶Мыны мин сірерні алаахтырарға итчеткен кізілерденер пас пирдім. ²⁷Иисус Христосаң пирілген Худай Худы сірерде полча, аннаңар сірерні үгретерге кирек чоғыл. Ол Хут сірерні прай нимее үгретче. Ол сын, Анда чой ние чоғыл. Аннаңар сірер Ол үгреткен ондайча чуртаңар*.

²⁸Аннаңар, палаларым, Иисус Христосха киртінінер. Андада Ол килзе, піс чалтанмаспыс паза Аның алнында уятпін турарбыс. ²⁹Сірер, Аның орта итчеткенін пілчетсер, орта итчеткен полған на кізінің Худайдан төреенін дее пілерге кирексер.

Худай палалары

3 Көріңер зе! Худай Пабабыс піске хайди хынча! Пісті Худай палалары тіп адапча. Піс сыннаң даа Аның палаларыбыс. Чир-чалбахха хынчатхан кізілер, Худайны пілбеенненер, пісті дее пілбинчелер. ²Хынғаннарым! Сағам даа піс Худай палаларыбыс, че хайдағ пол парарбыс, ам даа пілдістіг нимес. Пілдістіг пол парза*, Иисус Христостың хайдағ полчатханын көріп, Олох осхас пол парарыбысты пілчебіс. ³Пу нимее ізенчеткен полған на кізі позы даа Иисус Христос осхас ах-арығ полип одырча.

⁴Чазых итчеткен кізі Худайның чахиин сайбапча. Чазых Худайның чахиин сайбааны полча. ⁵Сірер пілчезер, Иисус Христос пістің чазыхтарыбысты позыдарға килген. Аның Позында пір дее чазых чоғыл. ⁶Иисус Христосха киртінчеткен кізі чазых иде чоғыл. Чазых итчеткен кізі, тізең, Аны көрбеен дее, піліп албаан даа.

⁷Палаларым! Сірерні пирдеезі хаңыртпазын. Иисус Христос чіли орта итчеткен кізі позы даа орта кізі. ⁸Иң пурунғыдаң пеер

* ^{2:27} «Ол үгреткен ондайча чуртаңар» – пу сөстерні «Ол үгреткен ондайча Христосха киртінінер» тіп оннирға чарир.

* ^{3:2} «Пілдістіг пол парза» – пу сөстернің орнына «Христос килзе» тіп оннирға чарир.

сайтан чазых итче, аннаңар чазых итчеткен дее кизи сайтанның кизи полча. Худай Оолғы сайтанның киректерин чох идерге килген. ⁹Худайдаң төреен полған на кизи, чүреенде Худайлыг полып, чазых иде чоғыл. Худайдаң төрееннеңер ол чазых ит полбинча. ¹⁰Худайның палаларын паза сайтанның палаларын хайди пасхалидырлар? Орта итпинчеткен паза харындазына хынминчатхан кизи Худайдаң төрибеен.

Удур-төдир хынызааңар

¹¹Сирер Иисус Христосха киртиниң пастаан туста искен чахсы хабар мындаг: піс удур-төдир хынызарға кирекпіс. ¹²Піске Каин* чили полбасха кирек. Ол, сайтанның кизи полып, поэның харындазын өдир салған. Ноға ол аны өдир салған? Каинниң иткен киректери чабал полғаннар, харындазының, тізең, орта полғаннар. ¹³Харындастар, сынап сирерни чир-чалбахтағы кизилер хырт көрчетселер, хайхабаңар.

¹⁴Піс өлиг нимеспіс, тирігіс. Анзын піс харындастарыбысха хынчатханыбыстаң пілчебіс. Харындазына хынминчатхан кизи өлім холында полча. ¹⁵Поэның харындазын хырт көрчеткен кизи өдирігіч полча. Андаг кизи мөгі чуртастыг полбинчатханын сирер пілчезер. ¹⁶Иисус Христос Поэның тынын пістиң арачыланып аларыбыс үчүн пирибіскенде, хыныстың хайдаг полчатханын піліп алғабыс. Піс тее иди тыныбысты харындастарыбыс үчүн пирерге кирекпіс. ¹⁷Пай чуртапчатхан кизиниң, харындазының хызылчатханын көре, чүрее ағырбинчатса, ол кизиде Худайға хыныс полар ба? ¹⁸Палаларым! Тилнең не, сөснең не нимес, че киректерібіске төстенчеткен сын хыныснаң хынызааңар.

¹⁹Піс, иди удур-төдир хыныссабыс, Сынға киртинчеткенібісті пілчебіс паза Худайның алнында чалтанмин турарбыс. ²⁰Худай пісті поэыбыстаң артых пілче, Ол прай ние пілче. Аннаңар чүреебіс чазых иткенібістеңер сизиндірзе дее, амыр поларбыс. ²¹Хынғаннарым! Сынап чүреебіс пісті пыролабинчатса, піс Худайдаң туртухпинчабыс. ²²Худайның чахығларын толдырчатханыбыс паза Аның көңніне кирчеткен нимелерни итчеткенібіс үчүн, Худайдаң ние дее сурзабыс, аны алчабыс. ²³Худайның чахыи мындаг: Аның Оолғына, Иисус Христосха, киртинери паза,

* 3:12 Каиннеңер паза аның харындазы Авельденер көр Пурунғы Молчадағы «Пастағлар» (Бытие) киндезин 4:1-16.

хайди Иисус Христос піске чахаан, іди удур-төдір хынызары. ²⁴Худайның чахығларын толдырчатхан кізі Худайда, Худай, тізең, ол кізіде поладыр. Худайның пісте полчатханын хайди пілчебіс? Худайның піске пирген Худай Худын алып алып, пілчебіс.

Үгетчилерні сыныхтаңар

4 Хынғаннарым! Чир үстүне көп чой ухаанчылар^c тарап парған, аннаңар, урунған на кізее киргінмин, сыннаң оларның пастыра Худай Худы чоохтанча ба тіп, сыныхтап турыңар. ²Кізінің Худай Худынаң чоохтанчатханын хайди піліп аларға чарир? Иисус Христостың кізі полып килгенін поэна чағын итчеткен кізі Худайдаң полар. ³Иисус Христостың кізі полып килгенін поэна чағын итпинчеткен кізі, тізең, Худайдаң нимес. Анда антихристтің худы. Антихристтің килеріненер сірер искезер, сағам даа ол чир үстүнде. ⁴Палаларым! Сірер Худайдаңзар, сірерде полчатхан Худай Худы чир үстүндегі хуттаң улуғ, аннаңар сірер чой ухаанчыларны утып алғазар. ⁵Олар чир үстүндегілер, аннаңар чир үстүндегілерөк чили чоохтанчалар, чир үстүндегілер, тізең, оларны исчелер. ⁶Піс Худайдаңмыс. Худайны пілчеткен кізі пісті исче, че кем Худайдаң нимес, ол пісті испинче. Мына піди піс сын Хутты паза тайма хутты піліп алчабыс.

Худайның хынызы

⁷Хынғаннарым! Піске Худайдаң хыныс пирілген, аннаңар удур-төдір хынызаңар. Полған на хынчатхан кізі Худайдаң төреен паза Худайны пілче. ⁸Худай – хыныс, аннаңар кем хын полбинча, ол Худайны пілбинче. ⁹Худай піске хынчатханын хайди көзіткен? Ол Позының чалғыс Оолғын чир-чалбахтағыларзар ысхан, Анынаң пастыра піске чуртас пирер үчүн ысхан. ¹⁰Худайның хынызы хайдағ? Піс Худайға нимес, че Худай піске пурун хынған, Оолғын, тізең, пістің чазыхтарыбысты арығлачан тайығ ползын тіп, чир-чалбахсар ысхан.

¹¹Хынғаннарым! Сынап Худай піске іди хынғанда, піс тее удур-төдір хынызарға кирекпіс. ¹²Худайны пирдеезі хақан даа көрбеен, че сынап піс удур-төдір хынысчатсабыс, Худай пісте поладыр, пісте Аның хынызы поэине чит парча. ¹³Худайның пісте, поэыбыс, тізең, Худайда полчатханыбысты хайди піліп алчабыс? Позының Худын піске пиргенінең пілчебіс. ¹⁴Пабазы Оолғын чир үстүндегі кізілерні арачылирға ысхан. Піс аны

кӱргебіс, аннаңар киречілепчебіс. ¹⁵Иисус – Худайның Оолғы тіп, ікінчілебин чоохтанчатхан кизіде Худай полча, ол даа кизі Худайда полча. ¹⁶Піс, Худайның піске хынчатханын піл салып, ол хынысха киртін сыххабыс.

Худай – хыныс. Хыныста чуртапчатхан кизі Худайда, Худай даа ол кизіде поладыр. ¹⁷Чарғы кўнїнде хорыхпас ползыннар тіп, хыныс пісте пӱзиине чит парған. Пістїн дее чуртазыбыс пу чир ўстўнде Иисусти осхас нооза. ¹⁸Хыныста хорыхчаң ниме чоғыл, пӱзиине чит парған хыныс хорығарын чох итче. Хорығары хатығлатханнаң килче, аннаңар хортых кизіде хыныс пӱзиине чит полбинча. ¹⁹Пурун Худай піске хынған, аннаңар піс тее Ағаа хынчабыс. ²⁰«Мин Худайға хынчам» тіпчеткен, че харындазын хырт кӱрчеткен кизі – чой. Харах кӱзїндегі харындазына хынминчатхан кизі кӱрминчеткен Худайға хайди хынар. ²¹Худай піске мындағ чахығ пирген: Худайға хынчатхан кизі поэның харындазына даа хынзын.

Худай Оолғына киртїніс

5 Иисустың Мессий Арачылағчы полчатханына киртїнчеткен полған на кизі Худайдаң тӱреен. Пабаа хынчатхан полған на кизі, тізең, пабаның тӱрїткен палазына даа хынча. ²Худай палаларына хынчатханыбысты хайди піліп алчабыс? Худайға хынып, Аның чахығларын толдырып, пілчебіс. ³Худайның чахығларын толдырчатханыбыс Ағаа хынчатханыбысты таныхтапча. Аның чахығларын толдырарға, тізең, тың аар нимес. ⁴Худайдаң тӱреен кизі Худайға тоғырланчатхан чир ўстўнїң кўзїн чиңіп аладыр. Чир ўстўндегі кўсті чиен? Иисустың Худай Оолғы полчатханына киртїнчеткен кизі!

⁶Иисус Христос суғнаң киреске тўскен^с, ӱлімнең иртїп, тізең, пісті чазыхтарыбыстаң арығлаан. Ол суғдаң на иртпеен, че суғдаң паза ӱлімнең ирткен. Анзынаңар Худайның Худы киречілепче. Хут, тізең, хақан даа сын нооза. ⁷Тигїрде ўс киречі пар: Паба, Сӱс паза Худайның Худы. Олар ўзӱлең пір осхастар. ⁸Чир ўстўнде ўс киречі пар: Хут, суғ паза хан. Олар прайзы пір нимені киречілепчелер. ⁹Піс кизїлернїң киречїлеенїне киртїнчебіс, че Худайның киречїлеенї хай-хай улуғ. Худай Позы Оолғынаңар киречїлепче нооза. ¹⁰Худайның Оолғына киртїнчеткен кизїнїң чўреенде ол киречїлес пар. Худайға киртїнминчеткен кизі, тізең,

Худайны чой тіп санапча. Худайның Оолғынаңар киречілееніне ол киртінминче нооза. ¹¹Мына Аның киречілезі: Худай піске мөгі чуртас пирген, ол чуртас, тізең, Аның Оолғынаң килче. ¹²Кемнің чүреенде Худай Оолғы пар, ол андағ чуртастығ поладыр, че чүреенде Худай Оолғы чох кізі ол чуртас чох поладыр.

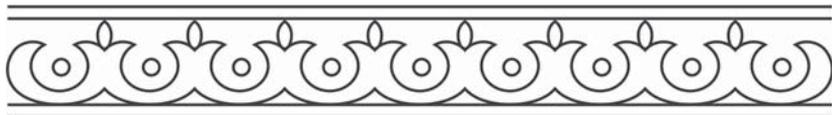
Мөгі чуртастығ полчатханнарыңны піліңер

¹³Мин пу нимені сірерге, Худай Оолғына киртінчеткеннерге, мөгі чуртастығ полчатханнарыңны пілзіннер тіп пас пирдім. ¹⁴Піс Худайның көңніне кірчеткен нимелернің хайзын даа сурзабыс, Ол пісті исче. Аннаңар піс Худайдаң сурынаңа туртхупинчабыс. ¹⁵Хачан даа сурынзабыс, Аның прай сурыныстарыбысты исчеткенін пілчебіс; іди Худайдаң сурып алған нимені алып алчатханыбысты пілчебіс.

¹⁶Кем харындазының чазых итчеткенін, че ол чазых өлімге апарбинчатханын көрчетсе, аның үчүн Худайдаң алданзын. Худай, тізең, ағаа чуртас пирер. Сынап андағ чазых өлімге апарчатса, мин сірерге «Ол кізіденер сурыныңар» тібинчем. ¹⁷Полған на саба ниме – чазых, че пар өлімге апарбинчатхан чазыхтар.

¹⁸Худайдаң төреен ноо даа кізі чазых итпінчеткенін пілчебіс. Худайдаң төреен кізі хайраллалча, сайтан, тізең, ағаа теңминче. ¹⁹Худайни полчатханыбысты пілчебіс, тиксі-тилекейнің чабал күзі алтында полчатханын* даа пілчебіс. ²⁰Худай Оолғының, піссер киліп, сын Худайны піліп алар сағысты піске пиргенін пілчебіс. Піс сын Худайдабыс, Аның Оолғы Иисус Христостабыс. Ол – сын Худай паза мөгі чуртас. ²¹Палаларым! Постарыңны тайма худаилардаң хайраллаңар. Аминь^c.

* 5:19 «Чабал нименең тол пар» сөстерні грек тілінде «чабал» тіп оннирға чарир. «Чабал» сөснең грек тілінде пірееде сайтанны адапчалар. Аннаңар пу сөстерні «сайтанның холында» тіп тілбестирге чарир.

Иоанның ікінчі пічии

Пу пічік «Худай таллаан абахайға паза аның палаларына» тіп адал парған. Иди Христос тигірибі паза аның араласчылары чайыдып адал парғаннар. Пічіктің авторы Иоанн илчі позын ах сағал тіп адапча. Анзы аның аарласнаң тузаланчатханын паза пічігін адап ысчатхан тигірибнің араласчыларының полғанының на үчүн нандырығ тутчатханын көзітче.

Пастағы пічииндөк чіли, Иоанн хығырығчыларын сынға тудынып паза хынызып чуртирға үгретче. Ол ідөк Иисус Христос толдыразынан кізі полғанынаң чараспинчатхан чой үгредігден китенерге сурынча.

1 Мин, Ах сағал^с, Худай таллап алған Ічее* паза аның палаларына чолабит ысчам. Мин сірерге сыннаң хынчам, мин не нимес, че Сынны пілчеткен прай кізілер сірерге хынчалар. ²Ол Сын пісте паза піснен хада хачан даа полар. ³Худай Пабадан паза Хан-пигібіс^с Иисус Христостан, Пабаның Оолғынаң, паарсас, өлчей паза амыр хоных сірерге ползын. Прай пу нимелер сында даа, хыныста даа сірернең хада ползыннар.

⁴Синің палаларының аразында, Худай Пабаның піске пирген чахиин толдырып, сынға хынып чуртапчатханнарны тапханыма тың өрін парғам. ⁵Мин сағаа, Ічее, наа чыхығдаңар нимес, че піске пастабох пирілген иргі чыхығдаңар пасчам. Сағам мин, прайзыбыс удур-төдір хынызаңар тіп, синнен сурынчам. ⁶⁻⁷Хыныс, тізең, – Худайның чыхығларын толдырары. Иисус Христостың кізі польпып килгеніне киртінмин, чонны алаахтырчатханнар чойлар паза антихристтер^с прай чир үстүне тарап парғаннар.

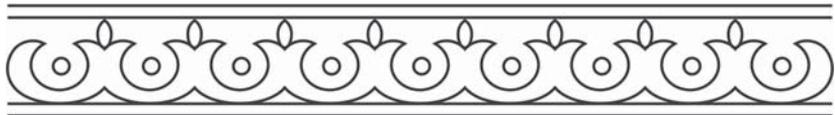
* 1:1 «Іче паза палалар» теени мында тигірибні паза Худайға киртінчеткен-нерні таныхтапчалар.

Оларның тарап парғаннары үчүн, Христосха киртініп пастаан тустох сігерге пирілген хыныстанаар чахығны толдырып, чуртирға кирексер.

⁸Ниме үчүн тоғынғабыс, аны чідірбин, Худайның сыйиин прай алып алар үчүн, постарыңны сиргек тудыныңар. ⁹Христостың үгредиин толдырбин, аны пос ондайынча алыстырчатхан кізі Худайға киртінминче. Христостың үгредиин толдырчатхан кізіде, тізең, Паба даа, Оолғы даа пар. ¹⁰Пиреезі, сірерзер киліп, пу үгредігні сігерге читірбезе, аны тураа кирбеңер, изен-неспеңер дее аннаң. ¹¹Аннаң изеннесчеткен кізі аның иткен хомай киректерінде араласча нооза.

¹²Сігерге пасчаң көп нимелерім пар, че ол нимелерні чачында черниланаң тооза пазарға хынминчам. Öріністерің толдыра ползын тіп, сірерзер киліп, көстең көске чоохтазып аларыма ізенчем.

¹³Худай таллап алған пичеңнің палалары сағаа чолабит читірчелер. Аминь^с.

Иоанның үзінчі пічии

Ікінчі пічиндөк чили, Иоанн илчі позын олаңай ла, ах сағал тіп адапча. Пу пічікті ол Христос тигірібинін Гаий тіп аттығ араласчызына пасча. Ол аны хынызын читіргені үчүн махтапча паза хайдағ-да Диотрафтың саба хылынчатханынаң китендірче.

1 Мин, Ах сағал^с, сағаа, аарлығ Гаий, улуғ чолабит ысчам. Син сыннаң минің прай чүреемнен хынчатхан кізімзің.

²Хынғаным! Синің худың хайдағ амыр-хазых, прай позың андағох чахсы паза амыр-хазых пол тіп, Худайдаң сурынчам. ³Харындастар, киліп, синің киртінізіңненер искіргеннер. Синің Сынға хынчатханыңнаңар паза аны толдырчатханыңнаңар истіп, мин уғаа өрін парғам. ⁴Мағаа палаларымның Сынға киртінчеткеннерінеңер истердең артых өрініс чоғыл.

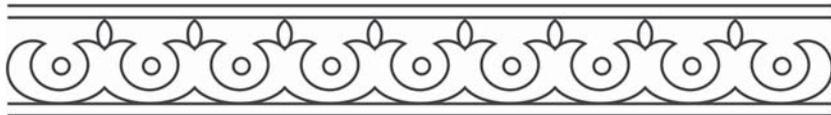
⁵Хынғаным! Харындастарға, таныс нимес тее харындастарға, улызып, пістің киртініс үчүн ізестіг хылынчазың. ⁶Харындастарыбыс синің хынызыннаңар тигірибде^с киречілееннер. Оларны, Худай чөпсінер иде чолға тимнеп, үдес салзаң, чахсы идерзің. ⁷Олар, Христосты сабландыраң үчүн, Худай пілбинчеткеннердең пір дее улызығ албин, чолға сыхханнар. ⁸Аннаңар піс, сыннаң оларнаң хада тоғынаң үчүн, андағ кізілерге улызарға кирекпіс.

⁹Мин тигіриб чоңына пасхам, че пастых поларға хынчатхан Диотреф пістің сөстерібіске хайығ салбинча. ¹⁰Аннаңар, килзем, пісті хомайлап, чабал иткенінеңер, прайзына, чазырбин, көні чоохтап пирербін. Ол пісті хомайлаанына даа тоспинча, харындастарны даа поэна чағын кирбинче, пасхаларына даа чағын идерге пирбинче, чағын итчеткеннерні тигірибдең сыгара сүрче.

¹¹Хынғаным! Хомай нимее көөкпин, чахсы нима ит. Чахсы нима итчеткен кізі Худайни. Хомай нима итчеткен кізі Худайны көрбеен. ¹²Димитрийденер прай чон даа, аның иткен киректері дее, чахсы киречілепчелер. Піс тее іди киречілепчебіс. Пістің киречілеенібістің сын полчатханын сірер дее пілчезер.

¹³Көп нимеденер сағаа пазарчыхпын, че черниланаң чачында пазарға хынминчам. ¹⁴Түрчеден сағаа тоғазып, көстең көске чоохтазып аларыма ізенчем.

¹⁵Амыр-хазых пол. Арғыстар даа сағаа чолабит читірчелер. Позыңның арғыстарыңа, полғанына ла, чолабит читір. Аминь^с.

Иуданың пічии

Иуда Иерусалимдегі Христос тигірибінің чонын устапчатхан Иаковтың тунмазы полча. (Олар ікізінен Иисус Христостың харындастары).

Позының пічиинде Иуда Христос тигіриблерінің чонын хайдағ ла полза чой үгретчілердең китендірче. Олар Христостың үгредиин саба чоохтап, сайбах хылынып, чуртааннар. Иуда Христос чонын Хан пиге киртістіг полып, иптіг тудынарға сурынча.

Иуданың пічии Петрның ікінчі пічиине уғаа чағын. Че кем пурнада пасханы – Иуда алай Петр – тың на пілдістіг нимес. Хынза, олар ікізі дее, пічіктерін пасчатханда, үзінчі пічікнең тузаланғаннар.

Иуда пірее көзідімнерні чоохтап, «апокрифтерге» кірчеткен пічіктерге сылтанчатханы хайығ тартча. «Апокриф» тіп грек тілбестеенде ле халған паза еврей пічіктеріне кірбеен пурунғы еврей кинделерін адапчалар. Христиан тигіриблерінің пірееелері пу кинделернің хай піреезін постарының Библияларына кир салчалар.

Алғас

1 Иисус Христостың хулы Иаковтың харындазы Иуда^с пасча. Худай ах-арығ^с иткен, Иисус Христос хайраллапчатхан кізілерге пасчам. ²Өлчей, амыр паза хыныс сірерге хозылып одырзын.

Чой үгретчілердеңер

³Хынғаннарым! Пістің прайзыбыстың пар арачыланызыбыстанар بازارға иткен полғам. Че киртінізібісті хайраллир үчүн, күрезерге көннілеріңні көдірібізерге кирек полчатханын көр салдым. Пу киртіністі Худай хақан-да ах-арығларына пирген нооза. ⁴Худайны улуғлабинчатханнарның пірееелері сірернің араңарға кіріп алғаннар. Олар постарының чөреес ондайларын Худайның

паарсазынаң ахтапчалар паза пістің Ээбіс полчатхан Худайнаң Хан-пигібіс^с Иисус Христосты хыйа итчелер. Ол кізілернің чарғыладарларынаңар Худай Пічиинде^с хачанох пазылған полған.

⁵Сірер мыны пілчеткен дее ползар, мин аны сағыстарыңа хатап кирерім килче: Хан Худай^с Позының чонын, арачылап, Египеттең сығарған, анаң, тізен, киртініс чох полғаннарын чох ит салған. ⁶Худай пирген үлгүдең артых үлгүні аларға идіп, Худай көзіт пирген орынны тастап парыбысхан ангеллерні^с сағысха кирибізіңер. Худай оларны, оот полбас кинчее пиктебізіп, харасхының түбіне тастабысхан. Анда олар Улуғ чарғы күнін сахтапчалар. ⁷Содомнаң Гоморраны паза оларнаң хости турған саарларны сағысха кириңер. Андағы чуртағчыларның, пудурғы ангеллерниөк чіли, ондайлары ардап парған. Олар чөреес паза ойнас хылыхтарына салын сыхханнар. Худай, пасхаларына көзідім идіп, оларны успас отха тастаан. ⁸Пу сын нимес азых чоохтарға^с сабыл парыбысхан кізілернең идөк полар. Олар ит-ханнарын ардатчалар, Худай үлгүзіне тоғырланчалар паза өөркі пастыхтарны сөклепчелер. ⁹Өөн ангел Михаил дее, Моисейнін^с сөөгін кем аларынаңар сайтаннаң^с таласчатханда, иди полбаан, аны чабал сөстернең пыролабаан. «Худай сині чарғылабыссын» тіп чоохтан салған. ¹⁰Пу кізілер постары пілбинчеткен нимені хырысчалар. Аннар чіли, нимені пілінмин итчелер, пос постарын чох иттірерлеріне ағылчалар. ¹¹Чобағ оларға түссін. Олар Каиннің чолынча парчалар нооза. Ахчаох үчүн, Валаам чіли, алчаас итчелер. Корей чіли удурласчалар, олох чіли, өл парарлар. ¹²Сірер хада азыранчатхан чыылығларда олар суғ алтындағы хайалар осхас хорғыстығлар. Чоо сабыныбызарға үр нимес. Олар чил сұр чөрген, наңмырлары чох пулуттарға, күскүде дее чистек пирбинчеткен, чирдең ходырыл парған ағастарға төйлер – тірілбеске өліглер. ¹³Оларның уйадыстығ киректері, хазыр талай салғағының үстүнде чайхалчатхан көбігі чіли, харахха іле көрінчелер. Олар орыннарын тастаан чылтыстар. Худай андағ чылтыстарға харасхының түбінде хачанға даа орын тимнеп салған. ¹⁴Адамның^с соондағы читінчі уйазынаң сыххан Енох пу кізілерденер піди ухаанчылаан: «Түбен саннығ ах-арығ ангеллерінең хада Худай килер. ¹⁵Ол прайзын чарғылир. Ол Позынаң тоғыр иткен киректернің паза чазых^с иткен кізілернің хомай сөстерінің үчүн, хатығласха прайларын чарғылап салар». ¹⁶Андағ кізілер

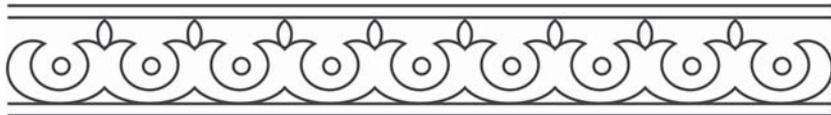
хачан даа чөпсееренмин чөріп, удур-төдір пыролазадырлар. Олар хан ойназына тартыл чөрібісчелер, көкеесімненізіп, махтанысчалар, пос тузазын на сағынып, чойырхап чөрчелер.

Сизіндіргені паза үгреде чоохтааны

¹⁷Хынғаннарым! Хан-пигібіс Иисус Христостың илчілері^с алында чоохтаан чоохтарын ундубаңар. ¹⁸Олар сірерге піди теен полғаннар: түгенчі тус чит килзе, сірерні сөклепчеткен, чабал хынығыстарына тартылчатхан кізілер сығызарлар. ¹⁹Ол кізілер чонны ыырластырчалар. Постарының на көннілерін пілчелер. Олар Худай Худы^с чохтар. ²⁰Хынғаннарым! Пістің ах-арығ киртінізібісте пик турыңар, Худай Худы чоохтаан нимеденер пазырыңар. ²¹Худай хынызы сірерні толдырар иде чуртаңар. Иди чуртап, Хан-пигібіс Иисус Христостың, сірерні айап, мөгі чурта^с сірерге пирерін сағыңар. ²²Хомай иткен кізілерге айаңар, че оларнын киректерін чарғылаңар. ²³Пасхаларын, чазых итчеткеннері үчүн хорығып, арачылаңар. Чалынның оттаң оларны сығара тартыңар, че чазых кірлеен кип-азахтарына теңерге дее хорығыңар.

Прай сабланыс Худайға

²⁴Сірерні киртіністен хыйа парыбызарынаң арачылапчатхан паза Позының сабланызына сірерні өріністіг, пір чазых чох ағыл полар Худайны сабландырыңар. ²⁵Прайзынаң хыйға Чалғыс Худайыбысха, Иисус Христос Хан-пигібістен пастыра пісті арачылапчатхан Худайыбысха сабланыс ползын. Ол илбек. Пастағызынаң ала хачанға даа Аның күзі паза үлгүзі пар. Аминь^с.

Павелнің римдегілерге пічии

Пу паза Наа Молчаға кірген пічіктернің илеезезінің авторы Павел полча. Тіріл килген Христос Позы ағаа көрінгеннең сығара Павел, иудей ученайы, фарисей, Христос киртінізіне айлан парыбысхан.

Римдегі Христос тигірибі Павел ағаа пічік пасханнаң илеезде алнынча төстелген. Ол пічиин пасчатхан туста Римде полғалах полған, че андағы тигірибнің хай-пірее араласчыларынаң таныс полған. Павел пічиин Римзер наа эраның 50 чылларында – Грецияда полғанында, неке, – Христос киртіністіг Фива тіп ипчінең ызыбысхан.

Пу пічіктің пастағы чардығының (1–11 пастағлар) өөн сағызы – Худай кізілерні чазыхтарының үчүн хатығладарынаң арачылапчатхан Чахсы Хабарның күзінеңер. Кізі Иисус Христосаңар Хабарға киртінчетсе, Худай аны ахтап, анынаң чаразып, аны пала идінче паза ағаа Позының Худын пирче. Христосха киртінгені ле ноо даа кізіні Худайның алнында ах-арығ итче.

Пічіктің ікінчі чардығында (12:1–15:13) Павел хығырығчыларға Христос киртіністіг кізілерге хайди чуртирға кирегін хатабох чоохтапча. Олар хынызып, үлгүнің холынаң сыхпин, улуғлазып чуртирға киректер. Түгенчізінде (15:14–16:27) Павел Римзер түрчеден чидерге сағынчатханынаңар пасча паза Христос тигірибінің араласчыларына иезінін читірче.

Алғыстығ алданыс

1 Мин, Христос Иисустың хулы Павел, Аның илчізі^с поларға хығыртылғам. Ол мині Худайның Чахсы Хабарын чарлирға таллаан. ²Ол Чахсы Хабарны Худай ухаанчылары^с пастыра Бізың Пічіктерінде молчаан. ³Ол Чахсы Хабар Худайның Оолғынаңар. Иді-ханы хоостыра Ол Давидтің^с төлінең сыххан кізі полған. ⁴Худай Худы^с хоостыра күстіг полып, өлімнең тіріліп, Ол Худайның Оолғы тіп чарлалған. Ол Чахсы Хабар Хан-пигібіс^с

Иисус Христостаңар полча. ⁵Иисус Христос мағаа паарсазын читіріп, пісті илчі поларға турғысхан. Ол анзын прай чоннар, Аның чооғын истіп, Ағаа киртінерлері үчүн иткен. ⁶Сіерер дее, Иисус Христостын хығыртхан кізілері, ол чоннарның санындазар.

⁷Сіерерге прайларыңа Худайның Римде чуртапчатхан хынған кізілеріне, ах-арығ^с поларға хығыртылған чоңына пасчам. Худай Пабабыстаң паза Хан-пигібіс Иисус Христостаң паарсас паза амыр хонх сіерерге ползын. ⁸Иң пурнада Иисус Христостаң пастыра прайзыңарның үчүн Худайымны ағыстапчам. Сіерернің киртінізіңер тиксі-тилекейге чарлалча нооза. ⁹⁻¹⁰Худай Оолғынаңар Чахсы Хабарны чарлап, прай көңнімні салып, Ағаа пазырчам. Худай мағаа киречі: мин Худайға пазырчатсам, сыбыра сіерерні адапчам паза Худайның көнни хоостыра сіерерзер чидерімненер сурынчам. ¹¹Минің сіерерні көрерім тың килче. Минің Худай Худының сыйыхтарынаң үлезерім килче: сіерернің көннелеріңні пик идерге, ¹²пасха чоохтаза, удур-төдір киртінізібіснен көннелерібісті көдірізіп аларға.

¹³Харындастар, сіерерні пілбин халбазыннар тіп сағынчам: мин сіерерзер көп хати килерге иткем, че амға теере харығ ниме табыл ла турған. Сіерернің араларында даа, пасха чоннардағыох чили, кізілерні Худайға айландыраға сағынчам. ¹⁴Мин прайзының алнында алымныңбын: гректернің дее, сас чонның даа, хыйғаларның даа, сағыс чоhtarның даа. ¹⁵Аннаңар, минненер чоохтаза, мин сіерерге дее, римдегілерге, Чахсы Хабарны чарлирға тимдебін. ¹⁶Мин Христостаңар Чахсы Хабарны чарлапчатханымнаң уйатпинчам. Ол Хабарның киртінчеткеннерні хайзын даа, иң пурнада иудейні^с, анаң иудей ниместі арачылачаң Худай күзі пар, нооза. ¹⁷Чахсы Хабар Худайның киртіністің үчүн кізіні ахтапчатханын көзітче. Иди пазылыx: арығ чүректіг^с киртіністің сылтаанда чуртир.

Худайның алнында прайзы пыролығлар

¹⁸Худайны улуғлабинчатхан паза чабал итчеткен кізілерге тигірден Худайның өкпезі түзер. Олар чабал киректерінең сынны типсепчелер. ¹⁹Худайдаңар пілер ниме оларға азых полған. Худай Позы оларға анзын ас пирген нооза. ²⁰Тилекей пүткеннең ала Худайның итчеткен киректері, Аның мөгі күзі паза Позының илбегі харахха көрінмезелер дее, че Аның иткен нимелерінең пастыра көрінчелер. Кізілерге анзын, сизініп, онарып аларға

ондай пар. Аннаңар олар ахтан полбастар. ²¹Олар, Худайны піліп алған даа ползалар, Аны Худайны чіли саблабааннар, алғыс-табааннар. Аның орнына тик чоохтарға салынғаннар. Оларның алығ чүректерін харасхы пас парған. ²²Олар хыйғаларын көзіткеннер, сынында алығ полғаннар. ²³Олар өлім пілбес сабланыстығ Худайға пазырбиныбысханнар. Аның орнына олар өлер кізілерні, аң-хустарны паза сойлаастарны сомнапчатхан омаларға пазырчалар. ²⁴Оларның чүректерінің хычыхтаныстары тохтабааннар. Аннаңар Худай оларны постарының чазыхтарына^c артыс салған. Олар постарыох ит-ханнарын уйатха сухханнар. ²⁵Олар Худайның сынын чойға орназыбысханнар. Чайаачының орнына чайалған нимее пазырғаннар. Чайаачы хачан даа алғастығ^c. Аминь^c.

²⁶Аннаңар Худай оларны чиркестіг хынығыстарға пир салған: ипчілері чир-салылғанни ирлерінең хонмин, сан-тискер хыныс сыхханнар. ²⁷Иреннер ідök, чир-салылғаны хоостыра ипчілерінең хонмин, удур-төдір хынызып, хычаларын тохсындырғаннар. Иреннер иреннернең чиркестіг хынысханнарынаң пос постарын хатығлааннар. Ол алчаастарының үчүн түсчең хатығлас полған. ²⁸Худайны пілерге сағыс тутпааннарынаңар, Худай оларны ардап парған сағыстарына пир салған — түүлістіг нимелер идерге. ²⁹Олар сын нимес нимее, оралысха, көйтіктеніске, чаптанысха, чабалланысха, істі чоxtанысха, өдіріске, тартысха, чойланысха, чабал хылыхха, пат парғаннар. ³⁰Олар чабал тілліглер, хопчылар, Худайны хырт көрчелер, кізі хыйыхтаачылар, көкеесімнер, махтанчыхтар, чабал нимее чапчаннар, паба-іченің чооғынаң сых парғаннар. ³¹Олар сағыс чох, киртіске турыспас, тас чүректіг, айабас кізілер. ³²Иди тудынчатхан кізілер Худайның орта чарғызы чидерін пілчелер. Олар постарын өлімге турыстығларын пілзелер дее, постары даа ол ондайларын тастабинчалар, андағ кізілерні дее махтапчалар.

Худайның чарғызы прайзына пір

2 Ол ондайнаң син, пасхазын чарғылапчатхан ноо даа кізі, ахтан полбассың. Син пасхазын чарғылапчатхан чарғынаң поэңны чарғылапказың. Пасха кізіні чарғылап, поэң, тізең, ідök итчезің. ²Че піс андағ киректерні итчеткен кізілерні Худай сыннаң хоостыра чарғылырын пілчебіс, нооза. ³Алай син, кізі, андағ нимені итчеткен кізіні чарғылап, поэң даа ідök итчедіп,

Худайның чарғызынаң озарға сағынчазың ма? ⁴Алай син, Худайның пай паарсазын, Аның пазымның, тыстаныстыҥ полчатханын нимее салбинчазың ма? Худай паарсазының пастыра Позынзар айланарына чоллапчатханын оңарбинчазың ма? ⁵Че өчес хылиң, аасхынмас чүрең үчүн, Худайның өкпезі чидер паза Аның орта чарғызы іле көзиділер күніне поэң поэң ол өкпені чыынып одырчазың.

⁶Худай полғанына ла иткен киректері хоостыра читірет.
⁷Чахсы киректерінең сабланысты, аарласты, өлім пілбес чуртасты сыбыра тілепчеткен кізілерге Худай мөгі чуртас^с пирет.
⁸Постарын көдірчеткен паза сынның үлгүзіне кірбинчеткен, че постарын чойға салынчатхан кізілерге Худайның хазырланызы паза өкпезі чидет.
⁹Чабал ниме итчеткен ноо даа кізінің көнни, пурнада иудейни, анаң иудей нимес кізіни, чобағны көрер, істі тарланысха пастырат.
¹⁰Че चाहсы ниме итчеткен ноо даа кізее, пурнада иудейге, анаң иудей нимес кізее, сабланыс, аарлас паза амыр хоных полар.

¹¹Худай чонны талластырбинча нооза. ¹²Чахыҥ чох чуртапчатхан кізілер чазых итчетселер, олар, चाहыҥның ондайынча чарғылатпин, өл парарлар. Че, चाहыҥны пілчеткен кізілер чазых итчетселер, олар चाहыҥ хоостырох чарғыладарлар. ¹³Худай चाहыҥны исчеткен кізілерні орта чоллыҥ кізілер тіп санабинча, че चाहыҥны толдырчатхан кізілерні ахтапча. ¹⁴Пасха чоннарның चाहыҥлары чоғыл, че чир-төрееннең चाहыҥ хоостыра орта итчеткеннерінеңер, चाहыҥлары чох таа полза, олар пос постарына चाहыҥ полчалар. ¹⁵Олар चाहыҥ ниме киректепчеткенін чүректерінең пілчеткенін көзітчелер. Аннаңар чүректері чоохтапча. Сағыстары оларны चाहсы-чабалны талластырарға чоллапча: пірде пыролапча, пірде ахтапча. ¹⁶Ідөк Худай кізілернің чазыт киректерін Иисус Христостың пастыра чарғылир күнде полар. Анзынаңар мин чарлаан Чахсы Хабарда чоохталча.

¹⁷Мына син поэңны иудей тіп аданчазың, Чахыҥа ізенчезің паза Худайнаң махтанчазың. ¹⁸Син Аның көннин пілчезің, Чахыҥа төстеніп, ниме артых полчатханын оннапчазың. ¹⁹Син поэңны харах чохтарның чоллаачызы, харасхыда чөрчеткеннернің чарытхызы полчазың тіп санапчазың. ²⁰Син піліс чохтарға устаҥчы, час палаларға үгретчі полчазың. Чахыҥдаң пастыра синнің толдыра пілістің паза сынның көзидімі пар. ²¹Син, пасхаларын үгредіп, поэңны үгретпинчезің. ²²Оғырлабасха үгредіп,

позың оғырлапчазың. «Оралыспасха» тіп ала, поэң оралыс чөрчезін. Тайма худайлардан чиркенип, храмнарын тонапчазың. ²³Чахығнаң махтанып, Чахығны сайбааныңнаң Худайның адын аарлабинчазың. ²⁴Пазылых нооза: сірернің сылтаанда пасха чоннарда Худайның ады сөклетче.

²⁵Сынап Чахығны толдырчатсаң на, сүннет^с иткені тузалығ полча. Чахығны сайбапчатсаң, тізең, синің сүннет иттіргенің иттіртпеенге килісче. ²⁶Ол ондайнаң, сүннет иттірбеен кізі Чахығ хоостыра чуртапчатса, аның сүннет иттірбеені иттірткенге киліспес пе? ²⁷Андада ол, төреені хоостыра сүннет иттіртпечен кізі, чахығны толдырчатса, сині, Чахығның сайбағчызың, төреені хоостыра сүннет иттірткен паза Худай Пічии^с пар кізіні, пыролабас па? ²⁸Тастындағы көрімінең не иудей кізі сын иудей нимес паза идінде сүннет иткені сын сүннет нимес. ²⁹Істінен иудей полза, ол сын иудей. Сын сүннет кізінің идін кискені нимес, че чүректің алысханы. Андағ сүннет Чахығ хоостыра нимес, Худай Худының пастыра иділче. Андағ иудейлерге кізілердең нимес, че Худайдаң махтас полар.

Худайның киртінізі

3 Андағда иудей полғанның нимезі артыхтыр паза сүннет иттірткеннің ноо тузазы? ²Прай даа саринаң көр килзе, көп нимезі артых. Иң пурнада — иудейлерге Худайның сөзі піріл парғаны. ³Оларның көбізі Худайға киртістіг полбаан. Оларның киртістіг полбааннары Худайның киртістіг полчатханын чох итче бе? ⁴Чох, андағ нимес. Ноо даа кізі чой поладыр, Худай, тізең, киртістіг. Аннаңар піди пазыл парған: «Сөстерінде сын полчатханың көрінзін, Синің чарғында Син чинерзін».

⁵Че пістің орта хылынмааныбыс Худайның орта итчеткенің іле сығарчатханда, анзы Худайның орта нимес өкпеленгенің таныхтапча ба? (Мин мыны кізі сағызынаң тіпчем.) ⁶Чох, андағ нимес. Андағ полған полза, Худай тилекейні хайди чарғылирчых? ⁷Минің чойым пастыра Худайның сыны көптеліп, Ағаа сабланыс ағылчатханда, ноға мин чазыхтығ кізі чіли чарғылатчам? ⁸Пірее кізілер, мині сөклеп, минненер піди тіпчелер: «Ол, чахсы нима полар үчүн, чабал нима идерге кирек тіп үгретче». Иди чоохтап чөрчеткен кізілернің чарғылатырғаннары орта полар.

Чазых чох кізі чоғыл

⁹Ниме зе? Пасхаларының хыринда пістің, иудейлернің, артығыбыс пар ба? Пір дее чоғыл. Иудейлер дее, иудей ниместер дее – прайзы чазыхта чөрчеткеннерін піс сынынча көзіт пиргебіс. ¹⁰Пазылых нооза: «Орта чоллығ пір дее кізі чоғыл». ¹¹Сынны оңарчатхан пір дее кізі чоғыл, пірдеезі Худайны тілебинче. ¹²Прайзы чолдаң хыйыс парыбысханнар, тузалары чох кізілер пол парғаннар. Чахсы иткен пір кізі дее чоғыл. ¹³Оларның аастары, азых хомдылар осхас, тіллері чой чоохты ла пілчелер. Оларның иріннерінде чылан оозы. ¹⁴Ахсылары харғирға паза чабаллирға ла пілчелер. ¹⁵Олар хан төгерге чапчаннар. ¹⁶Оларның сооларында сайбағ паза чобағ хал парча. ¹⁷Амыр чуртас чолларын олар пілбинчелер. ¹⁸Худайдаң хорыхханы харахтарында көрінминче.

¹⁹Піс пілчебіс, Худай Чахии чыхығ хоостыра чуртапчатханнарға тееліп, пірдеезін удур чоохтандырбинча. Иди тилекей чоны Худайның алнында пыролығ пол парча. ²⁰Чыхығ киректері хоостыра Аның алнында пірдеезі ахан полбас. Чыхығ піске чазых ниме полчатханын пілерін не пирче.

Киртіністің ахтапчатханы

²¹Амды, тізең, Худайның ахтазы чыхығдаң алынча азыл парған. Анзынаңар чыхығ паза ухаанчылар киречілепчелер. ²²Худай киртінчеткен кізілерге прайзына, талластырбин, Иисус Христосха киртіністің пастыра ахтас пирче. ²³Прайзы чазых иткен, прайзы Худайның сабланызы^с чох халған нооза. ²⁴Худай прайзын Позының паарсазынаң тикке ахтапча, Иисус Христостың үчүн оларны пос итче. ²⁵Худай Иисусты чарастырчаң толығ ит салған. Иисустың ханы сылтаанда киртінчеткеннернің чазыхтары позыдылча. Худай кізілернің алында иткен чазыхтарын тастаан паза ахтапчатханын көзіткен. ²⁶Сағамғы туста Худай, тыстанып, Позының ахтапчатханын көзітче. Иди ол Позы даа сынынча итче паза Иисусха киртінчеткеннерні ахтапча.

²⁷Амды нименең махтанчаң? Пір дее нименең. Арса, чыхығны толдырчатханнаң махтанчаң ма? Чох, чарабас. Киртініснең не махтанарға чарир. ²⁸Піс тіпчебіс, кізі чыхығны толдырғанынаң алай толдырбаанынаң нимес, че киртіністің пастыра ахтанып алча. ²⁹Худай иудейлернің не Худайы ба? Пасха чоннарның даа

Худайы нимес пе ол? Оларни дее. ³⁰Худай пір ле. Ол киртіністері хоостыра сүннет иттіргеннерні дее, иттірбеен, че киртінчеткеннерні дее ахтапчатхан Худай полча. ³¹Ол ондайнаң піс киртінізібіснең чахығны чох итчебіс пе? Андағ нимес. Піс чахығны пик турғызарға полысчабыс.

Авраамның көзідімі

4 Авраам^с өбекебісті алза, пос кўзінең нимее читкен ол? ²Ол киректері хоостыра ахталған полза, аның, Худайға нимес, кізілерге махтатчаң нимезі поларчых. ³Худай Пічии нимеденер чоохтапча? «Авраам Худайға киртін парғаннаңар, Худай аны ахтаан». ⁴Кізі иткен киректерінің үчүн сый алча, анзы, паарсас нимес, төлег полча. ⁵Че кізі, иткені хоостыра нимес, киртінізі пастыра ахтатча. Чазыхтығ кізіні ахтапчатхан Худайға киртінчеткен кізіні Худай ахталған тіп санапча.

⁶Давид тее ідөк чоохтапча: «Худай кізіні киректерінің үчүн нимес ахтаза, ол кізі часкалығ. ⁷Сайбағ иткен үчүн пыролары тасталған, чазыхтары ундудылған кізілер часкалығлар. ⁸Хан Худай^с кізінің чазыхтарын санға албаза, ол кізі часкалығ полар». ⁹Андағ часка сүннет иттіргеннерге алай иттірбееннерге дее теелче бе? Піс Авраам киртінізінің пастыра ахталған тіпчебіс. ¹⁰Хачан анзы санал сыххан? Сүннет иттірткенде алай итірткелекте бе? Соонаң нимес, иттірткелекте полған ол. ¹¹Авраамның сүннет иттірткелектөк полған киртінізі үчүн, Худай аны ахталған кізее санаан. Сүннет тании ағаа соонаң ахтас таңмазы чіли салылған. Ол ондайнаң, киртінчеткен кізілер, сүннет иттіртпеен дее ползалар, ахтадарлары үчүн Авраам оларның прайларының пабазы полыбысхан. ¹²Ол ідөк сүннет иттірткеннернің пабазы полча. Олар, сүннет иттірткеннең пасха, Авраам пабабыстың киртініс чолынча парчалар. Авраамның ол киртінізі сүннет иттірткелегіндөк полған.

Худайның молчағлары киртіністең пастыра алылчалар

¹³Авраам паза аның төлі тиксі-тилекейні холға кирерлеріненер молчағ алғаннар. Ол молчағ Чахығны толдырчатханнаңар нимес, че ахтапчатхан киртіністің хоостыра пирілген. ¹⁴Пу молчағ чахығны толдырчатханнарға ла теелчеткен полза, киртініс тик ниме поларчых, молчағның даа тузазы чох поларчых. ¹⁵Чахығдаң хатығлас килче. Чахығ чох полза, аны сайбааны даа чох полча нооза.

¹⁶ Аннаңар прай ниме киртіністең полча паза паарсасха төс-тенче. Аннаңар пу молчағ Авраамның прай төліне, чахығ хоостыра чуртапчатханнарға ла нимес, че Авраам чіли киртінчеткен прай кізілерге пик ізеніс пирче. Авраам пістің прайзыбыстың пабазы полча. ¹⁷ Худай Пічиінде ідөк пазылығ: «Мин сині көп чоннарның адазы ит салғам». Авраам өліглерні тірілдіреткен паза чох нимені пар итчеткен Худайға киртін парғаннаңар, Худайның көрізінде пістің пабабыс улыбысхан. ¹⁸ Пір дее ізеніс халбаанда даа, Авраам ізеніп ала киртінген. Аннаңар ол көп чоннарның пабазы улыбысхан. «Синің төлің анча көп пол парар» ағаа теені хоостыра ол көп чоннарның пабазы улыбысхан. ¹⁹ Ағаа чүс часха чағдабысханнаңар иді-ханының күзі сыхчатханын пілінзе дее, Сарра, тізең, тың кирип, пала көрерінен ирт парған даа полза, Авраам тың киртінген нооза. ²⁰ Худайның молчаа толарын сала даа ікінчелебин, ол киртінізінде улам пик турып, Худайны саблаан. ²¹ Молчағны толдырарға Худайның күзі парына Авраам тың киртінген. ²² Аннаңар Худай аны ахтатхан кізее санаан.

²³ «Аны ахтатхан кізее санаан» теені Авраамға ла нимес, ²⁴ че піске дее теелче. Піс Хан-пигібіс Иисус Христосты өліглерден тірілдірібіскен Худайға киртінчебіс. Ол пісті дее орта чоллығ кізілерге санир. ²⁵ Христос пістің чазыхтарыбыстың үчүн өлімге ызылған паза пістің ахтадарбыстың үчүн тіріл парған нооза.

Аның Ханынаң ахтанғаны

5 Піс киртінізібіс пастыра ахтанып алғаныбыста, Хан-пигібіс Иисус Христостаң пастыра Худайнаң ынағ пол парғабыс. ² Иисус Христостаң пастыра, киртінізібістің сылтаанда ам піске пирілген паарсасха читтібіс паза Худайыбыстың сабланызын үлезерге ізеніп, тың өрінчебіс. ³ Анзына ла нимес, чобағларыбысха даа өрінчебіс. Чобағлар тыстанарға үгретчеткеннерін пілчебіс нооза. ⁴ Тыстанып, піс сынағ иртчебіс. Сынағдаң, тізең, ізеніс төріпче. ⁵ Ізеніс пісті уйатха кирбес. Худай, піске Худай Худын пиріп, чүректерібіске Позының хынызын ур пирген нооза.

⁶ Піс күс-сағ чох полғаныбыста, Христос пістің үчүн ол парған. Тузы читкенде, Ол Худайны улуғлабинчатхан кізілернің үчүн ол парған. ⁷ Арығ чүректіг кізінің дее үчүн піреезінің өлері ікінчелестіг. Итсе, чохсы кізінің үчүн тынын пирерге иткен піреезі табыл таа парар. ⁸ Худай піске Позының хынызын көзіт

пирген. Христос, піс чазыхтыҕ чөргөн тустох, пістің үчүн ол парған нооза. ⁹Амды піс Христостың өлімінең ахтанып алып, Худайның чарғызынаң Аның пастыра улам озып аларбыс. ¹⁰Піс Худайнаң ыырласхан туста Ол піснең Позының Оолғының өлімінең пастыра чарас салған. Ам, тізең, чарас салғаныбыста, Аның чуртазы пастыра улам арачылан поларбыс. ¹¹Піс анзына ла махтанминчабыс. Хан-пигібіс Иисус Христостың пастыра Худайни полчатханыбысха махтанчабыс. Аның сылтаанда піс Худайнаң чарас салғабыс.

Адам паза Христос

¹²Ол ондайнаң пір кізінең пастыра тилекейге чазых кірген. Чазыхнаң хада, тізең, өлім килген. Иди өлім прай кізілерге килген. Прайзы чазых ит салған нооза. ¹³Чазых тилекейде Чахыҕ салылғалахтох полған. Че Чахыҕ турғызылғалахта, чазых үчүн пыролиры кирілгелек полған. ¹⁴Өлім, тізең, Адамның^с тузынаң пасти, Моисейге^с теере үлгү салған. Ол Адам иткен чазыхха төй сайбағны итпеен кізілерге дее үлгү тутхан. Адам килер кізінің омазы полған.

¹⁵Че Худайның сыйии сайбағ осхас нимес. Пір кізі ит салған чазых үчүн көп кізі ол парған. Худайның паарсазы, Аның паарсастыҕ сыйии хай-хай көп пирілче. Ол паарсас пір кізінің, Иисус Христостың сылтаанда көп кізее азыра даа пирілче. ¹⁶Худайның сыйиин Адамның чазығынаң тиңнирге чарабас. Пір чазыхтың үчүн чарғы полчаң, пыролатчаңнар. Паарсас сыйии, тізең, көп сайбағлардаң ахтанарға пирілче. ¹⁷Пір сайбағ иткен пір кізінің үчүн өлім үлгүні холға кирген. Худайның пай паарсазын паза ахтаныстың сыйиин алчатхан кізілер пір Кізіден, Иисус Христостың пастыра чуртаста улам үлгү тударлар.

¹⁸Ол ондайнаң пір кізінің сайбағ иткені прай кізілерні чарғылапча. Сах идөк пір кізінің сын иткені прай кізілерні Худайның алнында ахтап, оларға чуртас пирер. ¹⁹Пір кізінің чоох испеені үчүн көп кізі чазыхтыҕ пол парған. Сах идөк пір кізі чоох искенінің үчүн көп кізі ахтанып алар.

²⁰Аның соонаң Чахыҕ пирілген. Иди чазыхтың көбі көзиділ парған. Чазых көптөл парғанда, паарсас улам ас сыххан. ²¹Чазых, өлімге ағылып, үлгү тутхан. Идөк паарсас ахтаныстың пастыра үлгү тудып, пісті Хан-пигібіс Иисус Христостың пастыра мөҗи чуртасха ағылча.

Чазыхха өліглер, Христоснаң хада тіріглер

6 Ниме піс тирбіс? Худайның паарсазы піске хозылып одыраp үчүн, чазыхта чөерге кирекпіс пе? ²Чох, андағ нимес. Піс чазыхха өл парғабыс, чазыхтығ чуртап поларбыс па? ³Піс кіреске түскенде^c, Иисус Христостың чардығы полыбызып, Аның өлімін дее үлескенібісті пілбинчезер бе? ⁴Иди піс, кіреске түзіп, Анынаң хада өл парғабыс. Пісті Аннаң хада чыып салғаннар. Христос Пабазының илбек күзінең тірілдіріл парған. Ідөк піс тее наачылал парып чуртирбыс.

⁵Піс, Аннаң хада пірік парып, Ол чіли өл парғаныбыста, Аннаң хадох тіріл парарбыс. ⁶Алындағы позыбыс Иисуснаң хада кіреске^c хазат салғанын піс пілчебіс. Анзы пістің чазыхтығ ит-ханыбыс піске үлгү салбазын тіп, піс чазыхтың хуллары полбас үчүн, иди иділген. ⁷Кем өл парча, ол чазыхтаң позып парча нооза. ⁸Піс Христоснаң хада өл парғаныбыста, Аннаңоха хада чуртирыбысха киртінчебіс. ⁹Өліглердең тірілдірткен Христос паза өлбезін пілчебіс нооза. Өлім Ағаа үлгүзін тут полбас. ¹⁰Ол өлгенде, чазыхха саңайға өл парған. Чуртап, тізең, Худайға чуртапча. ¹¹Сіреге дее постарыңны, чазыхха өлігзер, Худайға пістің Хан-пигібіс Иисус Христоста чуртапчазар тіп, санирға чарир. ¹²Аннаңар өлчең иди-ханыңарда чазых үлгү тутпазын, аның хынығыстарыңча полбаңар. ¹³Идиңернің чардыхтарың пірдеезін чазыхтың үлгүзіне пірбенер, чабалның тириине айландырбаңар. Өліглердең тіріл парған постарыңны, сынның тирии идіп, Худайның үлгүзіне пір салыңар. ¹⁴Чазых сіреге үлгүзін паза салбас. Сіреp амды паза чазыхның холында нимессер, Худайның паарсазында чөрчезер нооза.

¹⁵Нимедір зе, чазыхның холында ниместе, Худайның паарсазында чөрчеткенібісте, чазых идерге кирекпіс пе? Чох, андағ нимес. ¹⁶Пілбинчезер бе, посты піреезіне хул поларға пірін салза, чооғын искен кізінің хулы поларзар. Чазыхтың хулы полыбыссар, анзы өлімге ағылар. Худайға хул полып, Аның чооғын иссер, анзы сірерні ахтанысха ағылар. ¹⁷Сіреp чазых хуллары полғазар. Че, Худайнаң, прай чүрекеріңнең сіреге пірілген үгредіге тудынарға чарат салғазар. ¹⁸Чазыхтаң позып алып, сіреp орта чуртасха хул полыбысхазар.

¹⁹Сіреp күс-сағ чохтарыңнаңар, мин мыны кізі синче чоохтапчам. Алында сіреp ит-ханыңарны сайбахха, чабал киректерге

хул иткезер. Олох ондайнаң амды аны ахтаныстың хулы идібізінер. Андада сірер ах-арығ полибызарзар. ²⁰Сірер чазыхтың хуллары полғаннарыңда, орта чоллығ кізілер полбаазар. ²¹Андада хайдағ парыс алдынар? Ол туста иткен нимелердең пўүн сірерге уйадыстығ. Ол киректер өлімнең тоозылчалар. ²²Амды, тізең, сірер, чазыхха хул поларынаң поэзып алып, Худайның хуллары пол парғазар. Сірер ах-арығ кізілер пол парғаннаң парыстанып алғазар. Аның салтары мөгі чуртас полча. ²³Чазыхтың төлее өлім, нооза. Худайның сыйии, тізең, Хан-пигібіс Иисус Христоста мөгі чуртас.

Чахыға өліглер

7 Харындастар, мин мыны сірерге, чахығны пілчеткен кізілерге, чоохтапчам. Кізі тірігде ле чахығның холында чөрче. Аның пілче полбассар ба? ²Ирі изен чөргенче ле, Чахығ ипчизін аннаң палғалыстырча. Ирі үреп парза, ол ипчі ирінең палғалыстыр салған чахығдан поэзып парча. ³Аннаңар ирі изенде, пасха ирнең чөрібіскен ипчі чөреес ипчі тіп адалар. Че ирі үреп парза, ол чахығның үлгүзінең сых парар: пасха ирнең чуртап сыхса даа, чөреес ипчее саналбас.

⁴Сірер дее, харындастарым, Христоснаң хада өліп, чахыға өл парғазар. Пасха, өліглердең тіріл парған кізіни пол парғазар. Худайға парыс ағылар үчўн чуртаңар.

⁵Піс ит-ханның ондайынча чуртааныбыста, чахығ чазыхтығ хычыхтарыбысты ілее сығарған. Ол хычыхтарыбыс идібіснен устап, пісті өлімнең парыстандырчаннар. ⁶Амды, тізең, пісті тузахтапчатхан чахыға өл парғаныбыста, піс аннаң поэзып парғаныбыс. Алында пазылған чахығдаң хоостыра нимес, Худай Худының пастыра наачылалып, Худайның нымызында чөрербіс.

Чахығ паза чазых

⁷Ниме піс тирбіс? Чахығ чазыхтығ полча ба? Чох, андағ нимес. Чахығдаң пастыра ла мин чазых ниме полчатханын піліп алғам. Чахығ «Хычыхтанма» тібеен полза, мин хычых ниме полчатханын пілбестеецікпін. ⁸Че чазых, тізең, чахығнаң тузаланып, минде аймах хычыхтаныстар сығар килген. Чахығ чох полза, тізең, чазых таа чоғылох. ⁹Мин хақан-да чахығ пілбин чуртаан полғам. Че хақан чахығ килгенінде, чазых тіріл парған. ¹⁰Мин, тізең, өл парғам. Иди чуртас пирчең чахығ сөзі мағаа

өлім ағылған. ¹¹Чазых, чыхығнаң тuzаланып, мині алаахтыр салып, өлімге ағыл салған. ¹²Чыхығ ызых^с ниме, чыхығ сөзі дее ызых, орта паза чыхсы ниме полча. ¹³Андағ полза, чыхсы ниме мині өлімге ағылча ба? Чох, андағ нимес. Сынында чазых, чыхсы нименен тuzаланып, мині өлімге ағылған. Ол ондайнаң чыхығның сылтаанда чазыхтың улам чабал полчатханы азылған.

Хуттың паза ит-ханның күрескені

¹⁴Чыхығ Хуттаң пирілчеткенін піс пілчебіс. Мин, тізең, ит-ханығыбын, чазыхха садыл парғам. ¹⁵Ниме итчеткенімні оңарбинчам нооза. Идерге хынған нимені итпинчем, позым хырт көрінчеткен нимені, тізең, итчем. ¹⁶Хынминчатхан нимені итчетсем, чыхығ чыхсы тіп, чөпке кірчем. ¹⁷Ол ондайнаң мин нимес, минде чуртапчатхан чазых анзын итче. ¹⁸Минде, иді-ханымда, чыхсы ниме чоғын пілчем: чыхсы ниме идерім килче, че ит полбинчам. ¹⁹Чыхсы ниме идерге хынып, мин аны итпинчем, чабал ниме идерге хынмазам даа, итчем нооза. ²⁰Хынмаан нимені итчеткенде, андағда мин нимес, минде чуртапчатхан чазых аны итче.

²¹Піди сизінгенімде, ондайым мындағ: чыхсы идерге сағынзам, мин позымның чабалымны көрчем. ²²Істімде мин Худай Чахиина чөпсінчем. ²³Че ит-ханымының чардыхтарында пасха чыхығ көрчем. Ол, минің сағызымның чахиина тоғырланып, ит-ханымдағы чазыхтың чахиинаң тузахтап салча. ²⁴Хайран кізібін! Пу өлімнің ит-ханымнаң кем мині позыдыбысчаң полчаң? ²⁵Алғас ползын Худайға, Ол анзын Иисус Христостың, Хан-пигібістің пастыра ит салған. Ол ондайнаң мин сағызымнаң Худай Чахиина нымысчы полчам, ит-ханымнаң, тізең, чазыхтың чахиина нымысчы полчам.

Худай Худында чуртааны

8 Ол ондайнаң пўн Христос Иисуснаң ит-ханның ондайынча нимес, Хуттың хоостыра чуртапчатханнар чарғылатпастар. ²Христос Иисустың пастыра чуртасты пирчеткен Худай Худының чахи мині чазыхтың паза өлімнің үлгүзінең позытхан. ³Моисей Чахия^с анзын ит полбаан. Ит-ханыбыс аның күзін сығарыбысхан. Аннаңар Худай Позының Оолғын, чазыхтығ ит-ханығы кізее омалап салып, ысхан. Худай Аны чазыхтың үчүн толығ ит салған. Иди Худай ит-ханның ондайынча иткен чазыхты чарғылап салған. ⁴Худай анзын пісте, ит-ханның ондайынча

нимес, Хуттың хоостыра чуртапчатханнарда, чахыҥ киректеп-четкен ниме толзын тіп, іди иткен. ⁵Ит-ханның ондайынча полчатханнарның сағыстары ит-ханның хынығыстарын толдырарына айлан парча. Худай Худы хоостыра полчатханнар, тізең, Худай Худының көннiнче чуртирға сағынчалар нооза. ⁶Пос көннiнче полғаны кізіні өлімге ағылча. Худай Худы хоостыра полғаны, тізең, чуртасха паза амыр хоныхха ағылча. ⁷Кізінің пос көннiнче полғаны Худайға тоғыр. Аның үчүн кізі Худай Чахииниң үлгүзіне кірбинче, сынында кір полбиндаача. ⁸Ит-ханның ондайынча чуртапчатхан кізілер Худайның көннiне кір полбастар.

⁹Худай Худы сыннаң сірерде чуртапчатса, сірер, ит-ханның ондайынча нимес, Худай Худының хоостыра чуртапчазар. Кемде Христостың Худы чоғыл, тізең, ол Христости нимес. ¹⁰Сірерде Христос пар полза, ит-ханыңар чазыхтыҥданар өліг дее полза, че Хут ахтаныстың сылтаанда тіріг. ¹¹Иисусты өліглерден Тірілдірібіскеннiң Худы сірерде чуртапча. Андағ полза, Христосты өліглерден Тірілдірібіскені сірерде чуртапчатхан Позының Худынаң өлчең иді-ханыңарны тірілдірібөгізер.

¹²Аннаңар, харындастар, піс ит-ханға алымның нимеспіс. Ит-ханның ондайынча чуртирға кирек чоһпыс. ¹³Сірер ит-ханның ондайынча полчатсар, ол парарзар. Ит-ханның хынығыстарын Худай Худынаң пазынып алзар, чуртирзар. ¹⁴Худай Худынаң устанчатхан кізілер прайлары Худайның палалары полчалар. ¹⁵Хул итчеткен паза хорығып ала чуртатчатхан хутты сірер албаазар. Сірерні Худай палалары итчеткен Худай Худын алғазар. Пу Хуттың пастыра піс хығырчабыс: Авва* Пабам! ¹⁶Худай Худы пістің худыбыснаң хада піс Худайның палалары полчатханыбысты киречілепче. ¹⁷Худайның палалары полчатханыбыста, Христоснаң тине Аннаң үлүсті алчаң кізілер полчабыс. Христостың ирееленістерін үлескенібісте, сабланызын даа үле-зербіс.

Чағдапчатхан сабланыс

¹⁸Пістің пүүнги ирееленістерібіс піске килер сабланыстың хыринда пір дее нимее турбинчалар тіп санапчам. ¹⁹Прай чайалған ниме Худай палалары кем полчатханын азыларын чидікпин

* 8:15 Арамей тілінең «Авва» теені Пабам полча.

сағыпча нооза. ²⁰⁻²¹ Прай чайалған ниме, поэның нимес, Худайның көннине тик чуртастың үлгүзінде чөрче. Чайалған нименің, чызирдаң поэып алып, Худайның палаларының пос чуртазын паза сабланызын аларларына ізеніс пар. ²² Піс пілчебіс, прай чайалған нимелер пу тусха теере, өстезіп ала, чобалчалар. ²³ Олар ла нимес, піс тее, Хуттаң тун-сый алған кізілер, пос алынча чобал чөрчебіс. Худайның палалары поларыбысты паза ит-ханыбыс чазыхтаң поэырын сахтапчабыс. ²⁴ Хақан піс ізенчебіс, піс арачыланып алчабыс нооза. Харахха көрінчеткен ниме ізенчетсең, ол ізеніс нимес. Көрчетсең, ноға ізенерге кирек. ²⁵ Көрінминчеткен ниме ізенчетсебіс, андада тыстанып ала сағыпчабыс.

²⁶ Олох ондайнаң чазығ поэыбысха Хут полысча. Піс хайди пазыраын паза хайди сурынарға кирегін пілбинчебіс нооза. Хут, чоохтанмин даа, улуғ тынғанынаң на пістің үчүн сурынча. ²⁷ Чүректерні сынапчатхан Худай, тізең, Хуттың сағызын пілче: Хут Худайның көнни хоостыра ах-арығларның үчүн сурынча нооза. ²⁸ Піс, тізең, пілчебіс, Худайға хынчатханнарға паза Аның көнни хоостыра хығыртылғаннарға прай ниме чахсаа иділче. ²⁹ Худай пурун піл салған кізілерге, Поэының Оолғы көп харындастарының аразында тун палазы ползын тіп, Поэының Оолғына төй поларға турғыс салған. ³⁰ Кемні турғыс салған, тізең, оларных хығыртхан. Кемні хығыртхан, оларных ахтаан. Кемні ахтаан, тізең, оларных саблаан.

Худайның хынызы Иисус Христоста

³¹ Мыннаң хоостыра паза ниме тир? Худай пістің үчүн полчатханда, кем пістең тоғыр полар? ³² Ол Поэының Оолғына айабаан, пістің прайзыбыстың үчүн пир салған. Аннаң хада піске прай нимені сыйлап пирбес пе? ³³ Худай таллааннарны кем пыролир? Худай оларны ахтапча. ³⁴ Кем чарғылир? Пирдеезі. Христос Иисус ол парған, че тіріл парған. Ол Худайның оң саринда одырча паза пістің алныбысты алча. ³⁵ Кем пісті Худайның хынызынаң чар полар: ирееленістер алай сидіксіністер, алай сүрдіртчеткенібіс, алай өзөгіс, алай чох чуртас, алай хорғыс, алай хылыс па? ³⁶ Піди пазылыx: Синнең үчүн піс күннің сай өлім көрчебіс, пісті тайыға^c салчаң хойларға санапчалар.

³⁷ Прай пу нимені піске хынчатхан Худайның сылтаанда чиніп алчабыс. ³⁸ Ікінчілебинчем, өлім дее, чуртас таа, ангеллер^c

дее, пастыхтар даа, амғызы даа, сонархызы даа, хайдағ даа күстер, ³⁹пөзии, тирии пісті Худайның хынызынаң чар полбастар. Пір дее чайалған ниме Иисус Христос Хан-пигібістің пастыра пирілчеткен Худайның хынызынаң пісті чар полбас.

Худай паза Аның чоны

9 Христоснаң пір полып, мин сынны чоохтапчам, чойлан-минчам. Мағаа Худай Худы чарытхан чүреем киреңілепче. ²Улуғ чобағ паза тохтабинчатхан ағырығ минің чүреемде. ³Харындастарымның үчүн позым даа Христостаң хыйа итірерге тимдебін. Олар минің туғаннарым, пір чон төлі, ⁴Израиль чоны полчалар. Оларны Худай Позына пала идінер үчүн таллап алған, оларға Позының сабланызын асхан. Худай оларнаң молчас салған, оларға Чахығ пирген, оларға Худайға пазыраарын пирген паза оларға сөс пирген. ⁵Илбек өбекелер оларның пабалары полчалар. Иді-ханы хоостыра Христос таа оларның төлі полып төреен. Ол хачанға даа прай нименің алғыстығ Худайы полча. Аминь.

⁶Че мин Худайның пирген сөзі күзін чідір салған тібинчем. Израильден сыхханнары прайзы ла израиль чоны ниместер нооза. ⁷Ідөк Авраамнаң төрееннері дее прайзы аның төлі ниезөк. Че піди чоохталча: Исаактаң төреені синің төлің ада-лар. ⁸Пасха сөстернең чоохтаза, кізіден төрееннері нимес, молчағ сөзі хоостыра төрееннері Авраамның төлі тіп саналчалар. ⁹Молчағ сөзі мындағ: пазағы чылда пуох туста килербін – Сарраның оол пала полар.

¹⁰Анзы ла полбаан. Ревекканаң даа ідөк полған. Ол пабабыс Исаактаң ікі палазынаң аар чөрчеткен. ¹¹⁻¹²Палалар төреелекке дее, чახсы даа, чабал даа ниме иткелектерінде, ағаа чоохталған: «Улии кічиинің хулы полар». Иди Худай Позының пөгіні Позы таллаанынаң толдырылчатханын көзіткен. Ол кізінің киректеріне көрбин, Позы хығыртхан кізіні таллидыр. ¹³Піди пазылых: Иаковха^c мин хын парғам, Исавха, тізең, хырт көр сыххам. ¹⁴Ол ондайнаң ниме тирбіс? Худай саба итче бе? Чох, андағ нимес. ¹⁵Ол Моисейге піди тіпче нооза: Өлчей пирерге итсем, өлчей пирербін. Айирға итсем, айирбын. ¹⁶Ол ондайнаң прай ниме кізінің көннінең нимес, аның күстенгенінең нимес, че өлчей пирчеткен Худайның көннінең полча. ¹⁷Худай Позының Пічиинде фараонға тіпче нооза: Мин сағаа Позымның күзімні

көзідерімнің паза Минің Адым прай чир үстүне сабланарының үчүн сині турғыс салғам. ¹⁸Ол ондайнаң Худай, хынза, кізее өлчей пирче, хынмаза, тізең, аны өчес ит салча.

Худайның өкпезі паза Худайның паарсазы

¹⁹Син, хынза, мағаа тирзің: «Нименің үчүн Ол пыролапча? Кем Аның көңніне тоғырлан полар?» ²⁰Кемзің син, кізі, Худайға удурлазарға? Устың холы иткен ниме «Ноға син мині мындағ иткезің?» тіп полар ба? ²¹Той-палғас ус кізінің холында нимес пе? Ус кізі аалчыларға даа, иб аразында даа тудынчаң ідістерні пір тойдаң ит полча нимес пе?

²²Худай Позының өкпезін читірерге паза Позының күзін көзідерге хынған. Аның өкпезін туттырған паза өлімге турыстығ кізілерні аяап, Ол үр сыдасхан. ²³Олох туста Худай өлчей пирген кізілеріне Позының пай сабланызын көзідерге хынған. Худай оларны сабланысха тимнеп салған полған. ²⁴Ол хығыртхан кізілер піспіс: Иудейлер ле нимес, пасха даа чоннар. ²⁵Анзынаңар Ол ідөк Осий ухаанчының киндезінде чоохтапча: «Минің чоным нимес чонны Минің чоным тіп адап саларбын. Хынғаным полбаанын хынғаным тіп адап саларбын». ²⁶Пірсінде оларға «Сіреер минің чоным нимессер» тіп чоохталған. Сах олох орында олар «Тіріг Худайның ооллары» адал парарлар. ²⁷Исайй, тізең, Израильденер чарлапча: Израиль ооллары талайдағы хум осхас көп ползалар даа, артхан-халғаны ла арачыланып алар. ²⁸Хан Худай чир-чалбахта Позының сөзін тідімніг паза табырах толдыр салар нооза. ²⁹Исайй дее Израильденер ідөк чарлаан: Прайзынаң күстіг Хан Худай артхан-халған чонын халдырбаан полза, піснең, Содом саарнаң полған чіли, Гоморра саарнаң полғанға төбй пол парарчых.

³⁰Ол ондайнаң ниме тирбіс? Ахтаныс тілебеен Худайы чох кізілер киртіністің пастыра ахтаныс алып алғаннар. ³¹Ахтапчатхан чaxyға харасхан Израиль чоны, тізең, ол чaxyға чит полбаан. ³²Ноға? Киртіністе нимес, чaxyғның киректерінде аны тілееннеріненер. Олар харылчаң тасха харыл парғаннар. ³³Пазылғаны хоостыра: мына Сионда харылчаң тас паза аңдарылчаң тас салчам. Че киртінчеткен кізі Аннаң үчүн уятха кірбес.

Павелдің Израильнің үчүн пазырғаны

10 Харындастар! Мин, Израиль чоны арачыланып алзын тіп, тың хынчам паза анзынаңар Худайға алданчам. ²Мин оларға киречілепчем: олар Худайның көнніне кірерге тың күстенчелер, че хайди аны идерін пілбинчелер. ³Худайның хайди ахтапчатханын пілбин, олар постары ахтанып аларға харасчалар. Аның үчүн олар постарын ахтапчатхан Худайның холына пирбееннер. ⁴Христос, тізең, Чахығның толдырылғаны полча. Ағаа киртінчеткен полған на кізіні Худай ахтапча.

Полғаны ла арачылан полар

⁵Моисей Чахығ пастыра ахтапчатханынаңар пасча: Чахығны толдырчатхан кізі тіріг чөрер. ⁶Киртіністің хоостыра ахтааны, тізең, піди тіпче: Христосты түзіріп аларға иткен чіли «Кем тигірзер өөрлир?» тібе. ⁷Христосты өліглердең көдіріп аларға иткен чіли «Түбі чох чирзер кем түзер?» дее тібе. ⁸Ниме тіпче Худай Пічии? «Сөс сағаа чағын, ол синің аазында, синің чүреенде». Пу піс үгретчеткен киртіністеңер сөс полча. ⁹Син аазынаңар Иисус Хан-пиг полчатханын чарлапчатсаң, чүреендең Худай Аны өлігден тірілдірібіскенге киртінчетсең, арачыланып аларзың. ¹⁰Чүрекнең киртінгені ахтаныс пирче, аастан чарлааны арачыланыс пирче. ¹¹Худай Пічии киртінчеткен кізі Аннаң үчүн уйатха кірбес тіп чохтапча нооза. ¹²Иудей бе, иудей немес пе, пасхазы чоғыл. Хан Худай прайзының пір. Аны хығырчатханнарға прайзына Ол Позының пайын пирче. ¹³Хан Худайның адын хығыртхан ноо даа кізі арачыланып алар.

¹⁴Ағаа киртінмееннерінде, Аны хайди хығырарлар? Аннаңар испееннерінде, Ағаа хайди киртінерлер? Үгретчеткен кізі чох хайдаң истіп аларлар? ¹⁵Үгредерге ызылбаан кізі хайди үгредіп алар? Піди пазылыx: Чахсы Хабарны чарлапчатханнарның килгені хайдағ маңаттыр. ¹⁶Че Чахсы Хабарны прайзы ла тыннабаан. Исайй тіпче: Хан Худай! Пістең искен нимее кем киртінді? ¹⁷Ол ондайнаң киртініс Чахсы Хабарны искеннең килче. Чахсы Хабар, тізең, Худайдаң сөстең пастыра искірілче. ¹⁸Че мин сурчам: олар испееннер бе? Чох, искеннер. Прай чир-чалбахха хабар истілген, тилекейнің хыри-пазына сөстер тарааннар. ¹⁹Пазох сурчам: Израиль пілбеен ме? Чох, пілген. Алындох Худай сөстерінең Моисей теен: пасха чонның пастыра чүректеріне

күннес кирербін, оңарбас чонның пастыра сірерні хыпчыхтан-дырарбын. ²⁰Исаий, тізең, тідімнің чоохтапча: «Мині тілебеен-нері мині тапханнар. Миннеңер сурбааннарға азыл пардым». ²¹Израильденер, тізең, тіпче: күн тооза мин чоох испес паза өчес чонзар хучаам асхам.

Израильге Худайның паарсазы

11 Ол ондайнаң мин сурчам: нөөс Худай Позының чонын хыйа идібіскен? Чох, андағ нимес. Мин дее Израиль чонынаңмын, Авраамның төлінеңмін, Вениаминнің уйазынаңмын. ²Худай Позының азынада пілген чонын хыйа сүрбеен. Алай Худай Пічиинде Илия ухаанчыдаңар нима пазыл парғанын пілбинчезер бе? Илия Израиль чонын Худайға піди хоптаан: ³«Хан Худай! Ухаанчыларыңны өдір салғаннар, тайығ салчаң орыннарыңны сайбап салғаннар. Чалғыс мин не халдым, минің тынымны аларға мині тілепчелер». ⁴Худайның нандырии ағаа нима чоохтапча? «Мин Позыма Ваалның алнында тізекке түспеен читі муң кізіні халғызып алғам». ⁵Сағамғы туста даа Худайның паарсазы хоостыра таллалған чоны арт халған. ⁶Худайның паарсазы хоостыра таллалған ползалар, іди таллааны киректер хоостыра таллааны полбас. Киректер хоостыра таллаза, анзы паарсас полбас.

⁷Андағда нимедір зе? Израиль тілепчеткен нимезіне чит полбаан. Таллалғаннары ла анзына чидіп алғаннар. Пасхаларының, тізең, чүректері хатхлап парғаннар. ⁸Піди пазылых: Худай оларны уйғаа пастыр салған, пу күнге теере харахтарын көрбес, хулахтарын испес ит салған. ⁹Давид тее тіпче: оларны тосхырчатхан нима постарына тузах ползын, хахпан ползын, оларны харылдырзын, иткеннерінеңок нандырзын. ¹⁰Харахтарына көрбес иде харасхы түс парзын, арғалары хачан даа пүгүр чөрзіннер.

¹¹Ол ондайнаң мин сурчам: олар саңай аңдарыл парыбызарға тіп, харыл парды полчаңнар ба? Чох, андағ нимес. Че олар аңдарыл парғаннарында, арачыланыс пасха чонға килген. Анзы Израильні күннеттіртер үчүн иділген. ¹²Оларның аңдарылғаны тилекейні пайыт салған, уттырғаны пасха чоннарны пайыт салған. Андағ полза, прай Израиль Худайға айланза, улам артых полар.

Пасха чоннарның арачыланызы

¹³ Сірерге, Худайы чох кізілерге, тізең, чоохтапчам: мин, пасха чоннарзар ызылған илчі, позымның тоғызымны саблапчам. ¹⁴ Арса, пір сөөк кізілерімнің чүректерін күннеттіртіп, піреезін іди арачылап алчаңмын ма? ¹⁵ Худайның олардаң хыйа айланыбысханы Аның пасха чонға чарастырығ пиргені полған нооза. Худай иудейлерні Позынзар хатап алза, тізең, ниме полар? Анзы өліглерні тірілдіргені паза чуртас пиргені полар. ¹⁶ Халастың пастағы кизегі Худайға чарыдылчатса, прай даа халас ах-арығ пол парча. Ағастың чилегезі ах-арығ полза, салаалары даа ызых полчатпастар ба.

¹⁷ Олива ағастың пірее салаалары сынғлап парып, оларның орнына синің, чазы оливазының салаазы өскіріл парза, пір тамырлығ пол парчазар. Ол чаксы ағастаң күс тартынчазың. ¹⁸ Салааларының алнында махтанма. Махтанчаң нимең пар ба? Син тамырларны тутпинчазың. Олар сині тутчалар.

¹⁹ Син, арса, тирзін: «Мині өскір салар үчүн, пу салаалар сындырыл парғаннар». ²⁰ Чаксы. Олар киртіністері чох полғаннанар сындырылғаннар. Син, тізең, киртінчеткеніңнің үчүн өсчезін. Син көкеесімненме, хорығып одыр. ²¹ Худай ағастың позының салааларын айбаанда, сині дее айабазох.

²² Худайның паарсах таа, хатығ даа хылынчатханын сизініп одыр: Позынаң хыйа полибысханнарға хатығ хылынча, Худайның паарсазында чөреге күстенчетсең, паарсах полар. Андағ полбаза, син дее кизіл парарзың. ²³ Тігілер дее, киртініс чох чуртабазалар, хатап чапсыра өскіріл парарлар. Худайның хатап чапсыра өскір салар күзі пар нооза. ²⁴ Син, чазы олива ағазынаң кизіл парып, чир салылған ондайына тоғыр полип, чаксы олива ағазына чапсыра өскіріл парғазың. Чаксы ағастың кизілген салаалары, тізең, постарының ағастарына улам артых чапсыра өс парчатпастар ба.

Худайның прай кізілерге паарсапчатханы

²⁵ Сірерге, харындастар, пір чазытты ас пирерге сағынчам. Постарыңнанар улуғ сағынмаңар. Израиль чонының хай пірее-лері өчес ондайларына пастыр салғаннар. Анзы саңайға нимес, че пасха чонның толдыра саны Худайға килер тусха ла теере. ²⁶ Иди прай Израиль арачыланып алар. Піди пазылых: «Сионнаң

Осхырығчы киліп, Иаковтың Худайны улуғлабинчатханын хыйа тастир». ²⁷ «Пу Минің оларнаң Молчаам полар. Мин оларны чазыхтарынаң позыдыбызарбын». ²⁸ Чахсы Хабар сірерзер килер үчүн, олар Чахсы Хабарға ыырчылар чили хайчалар. Итсе, иудейлер Худайның таллаан чоны полчалар, паза өбекелерінің үчүн Худай оларға хынча. ²⁹ Худай сыйыхтарын нандыра албинча паза таллаанынаң төдірленминче. ³⁰ Сірер дее тузында Худайның чооғын испеен полғазар. Амды, тізең, оларның чоох испееннерінің үчүн, Худай сірерні аяап пирген. ³¹ Худай сірерні айир үчүн, олар амды чоох испес пол парғаннар. Арса, оларға даа Худай өлчей пирер. ³² Худай айиры үчүн, прайзын чоох испес ит салған.

Худайны саблааны

³³ Худайның хыйғазы паза пілізі хайдағ илбектір! Аның пөгіннерін пілчее чоғыл, Аның чолын чолласчаа чоғыл. ³⁴ Худайның сағызын кем піліп алған? Кем Ағаа чөп пирген? ³⁵ Алай піреезі Худайға, алымны айландырзын тіп, алымға пірее ниме пирген ме? ³⁶ Прай ниме Аннаң полча, прай ниме Аннаң пастыра паза Ағаа полча. Ағаа хачанға даа сабланыс ползын. Аминь.

12 Аннаңар, харындастар, Худай сірерні аяанның үчүн, сірерге алданчам, постарыңны Худайға пир салыңар. Худайның көңніне чарас тіріг, ах-арығ тайығ иткені ползын ол. Анзы Худайға орта пазығаны полар. ² Пу тилекейнің ондайынча чуртабаңар, че сағыс-көгістеріңні наачылап, постарыңны алыстырыңар. Андада сірер Худайның көңні хайдағ полчатханын сынап аларзар: ниме Ағаа чахсы, чаразых паза көңніне толдыра.

³ Мағаа Худайдаң пирилген паарсазының хоостыра сірерге прайларына чоохтапчам: улуғсырхабаңар, постарыңнаңар синінең азыра улуғ сағынмаңар. Пазымның, Худай синеп пирген киртіністеріңнің хоостыра сағыныңар. ⁴ Пістің иді-ханыбыс көп сөөк-чүлліг, че олар прайзы пір төйй тоғынминчалар. ⁵ Піс тее көппіс, че Христоста пір ит-ханнығбыс. Полғанын на пос алыңча алза, тізең, ол пасхаларына ит-ханның пір чардығы ла осхас. ⁶ Худайның пирген паарсазы сылтаанда піс полғаныбыс ла Аннаң аймах сыйыхтар алғабыс. Ухаанчылыры пирилген полза, киртінізіңнің хоостыра ухаанчыла. ⁷ Пасхаларының нымызына чөрері пирилген полза, аны толдыр. Ыгретчі полары пирилген

полза, үгрет. ⁸Часхарары пирілген полза, часхар. Ұлезері пирілген полза, азых көнніңнен үлес. Устиры пирілген полза, анзын харазып ит. Чахсы идері пирілген полза, чалахай көнніңліг итчет.

⁹Хыныс чойырхос полбазын. Чабалны хырт көрінер. Чахсы нимее тартылыңар. ¹⁰Удур-төдір паарсазып, харындастар чили, хынызыңар. Улуғлазарында пірсі пірсінең пуруннирға күстенінер. ¹¹Піди харазып, пос салынмаңар. Көнніңер чалбыразын, Хан-пигнің нымызын толдырчадыңар. ¹²Ізеніс парда, өріністіг полиңар, чобағада тыстаныстығ полиңар, сыбыра пазырчадыңар. ¹³Ах-арығларның піреезі хызылчатса, оларнаң үлесchedінер, аалчы көреечі полиңар.

¹⁴Сіреңні сүрчеткен кізілерні алғаңар. Харғабаңар, че алғапчадыңар. ¹⁵Өрінчеткеннернең хада өрініңер. Ылғапчатханнарнаң хада ылғаңар. ¹⁶Удур-төдір пір тиң сағысысыразыңар. Улуғсырхабаңар, пазымнығларның чолынча пазыңар. Постарыңнаңар ла сағынмаңар.

¹⁷Чабалға чабалнаң нандырбаңар. Прай кізілернің аразында чахсы идерге күстеніңер. ¹⁸Ондайларың пар полза, прай кізілернең амыр чуртирға күстеніңер. ¹⁹Хынғаннарым, постарыңның үчүн өс албаңар. Худайның өкпеленізі анзын итсін. Пазылых нооза: Мин өс аларбын, Мин төлирбін, — тіпче Хан Худай. ²⁰Ол ондайнаң, ыырчың астапчатхан полза, азырап сал аны, сухсапчатхан полза, суғар сал аны: іди идіп, син аның пазына көйчеткен көстерні чыып пирерзің. ²¹Чабалға пастыртпа, чабалны чахсынаң чиңіп алчат.

Ұлғу холында чөрердеңер

13 Ноо даа кізі поэын өөркі ұлғүлерге пазындыртча. Худайдаң пирілген ұлғүдең пасха ұлғү чоғыл нооза. Нинче пар прай ұлғүні Худай турғыс салған. ²Аннаңар ұлгее тоғырланчатхан кізі Худай турғысхан нимее тоғырланча. Тоғырланчатхан кізі, тізең, поэы поэын чарғаа тартча. ³Чахсы киректер нимес, хомай киректер итчеткен кізілер устағчылардаң хорыхчалар. Ұлғүдең хорыхпасха хынчазың ма? Чахсы ниме ит, ұлгее махтадарзың. ⁴Пастых, Худайның нымысчызы полип, сағаа чахсы идерге турғызылған. Чабал ниме итчетсең, хорых, ол хылысты тик чирдең ал чөрбинче. Ол, Худайның нымысчызы полип, чабал ниме итчеткен кізілерні хатығлап, Худайның өкпеленізің читірче. ⁵Аннаңар, Худайның өкпеленгенінең хорыхчатханнаңар

нимес, че ах сағыстыҕ кизилер полып, пастыхтың чооғын истерге кирексер.

⁶ Аннанаар сірер албан-чаға төлепчезер. Устағчылар, Худайнын нымысчылары полып, постарының тоғыстарын сыбыра толдырчалар нооза. ⁷ Полған на кизее ағаа пирчеен пир салчадыңар: хайзына албанны, хайзына албан-чағаны; хайзыларынаң хорығыңар, хайзын улуғлаңар.

Хыныс Чахыҕны толдырғаны полча

⁸ Удур-төдір хынысханнаң пасха паза пирдеезіне пир дее пасха алым чох ползын. Пасха кизее хынчатхан кизи чахыҕны толдыр салған нооза. ⁹ «Оралыс чөрбе», «өдірбе», «оғырлаба», «чой киречилебе», «пасха кизинин хараспа» теени паза пасха даа чахыҕлар пир ле нимені таныхтапчалар: «чағыныңа поэңа чили хын». ¹⁰ Чағыныңа хынчатсаң, ағаа чабал ниме итпессің. Аннанаар кизее хынғаны чахыҕны толдырғаны полча.

¹¹ Иди чуртанаар. Амғы тусты пилчезер нооза: усхунар тус чит килди. Пис киртинип пастаан тустың хыринда пүүн пистің арачыланызыбыс улам тың чағыннап килди. ¹² Хараазы ирт парды, күнөрткізи чагдап килди. Че, харасхының киректерін суур тастабызыңар, чарыхтың тиріглерін поэзыбысха кизип алааңар. ¹³ Күн чариинда чили иптиг чуртаалар: күлет саппин, араға испин, хычыха, сайбахха салынмин, тартыспин, істі чохтаныспин. ¹⁴ Хан-пигібіс Иисус Христос Поэзы сірерге хуйах ползын. Иди-ханыңарданар сағыссырасты хычыхтаныстарға айландырбаңар.

Харындазыңны чарғылаба

14 Киртиністе пик нимес кизилерни постарыңа хозыңар. Че оларның сағыстары хоостыра таласпаңар. ² Пиреези, прай нимені чирге чарир тіп, киртинче. Киртин полбинчатханы, тізең, чир-тамаан на чіпче. ³ Прай ниме чіпчеткен кизи чибинчеткенни нимее салбин полбазын. Чибинчеткені, тізең, прай ниме чіпчеткен кизині хомайлабазын: Худай аны Поэзына алған нооза. ⁴ Пасха кизинің хулын хомайлирға кем пол партырзың син? Поэзының Хан-пигі алнында ол, турза, турар, андарылза, андарылар. Че көдіріл парар. Худай аны көдір полар.

⁵ Пирее кизи ноо-да күнни пасхазынаң улуға санапча. Пасха кизи, тізең, прай күннер пир тиңнер тіп санапча. Полғаны ла поэзының сағызы хоостыра итсін. ⁶ Күннерниң улиин-кичиин

талластырчатхан кізі анзын Хан-пигні улуғлап итче. Прай кўн-нер пїр тїп санапчатхан кізі дее анзын Хан-пигеок итче. Чїпчеткен кізі Хан-пигні улуғлап чїпче, Худайны алғыстапча. Чїбинчеткенї дее Хан-пигні улуғлап чїбинче паза Худайны алғыстапча. ⁷Пїрдеезї посха чуртабинча, посха олбинче нооза. ⁸Пїс чуртапчатхан ползабыс, Хан-пиге чуртапчабыс, ол парчатсабыс, Хан-пиге ол парчабыс. Ол ондайнаң чуртапчатсабыс таа, ол парчатсабыс таа, пїс Хан-пигнибїс. ⁹Христос олїглернїң паза тїріглернїң Хан-пигї поларға тїп олген паза тїрілген нооза.

¹⁰Син, тїзең, ноға харындазыңны хомайлапчазың? Алай ноға харындазыңны нимее салбинчазың? Пїс прайзыбыс Христостың чарғызында турарбыс нооза. ¹¹Пазылых: Мин чуртапчам, тїпче Хан Худай, Минїң алнымда ноо даа тїзек эелер, ноо даа тїл Худайны саблир. ¹²Ол ондайнаң полғаныбыс ла Худайнын алнында нандырығ тударбыс.

Харындазыңны харылдырба

¹³Аннаңар удур-тїдїр хомайласпаңар. Улам харындастың чолына харылчаң ниме салбастанар, аны сўрнўктїрбестенер сағыныңар. ¹⁴Мин пїлчем, пїр дее ниме пос позы кїрлїг полбинча нооза. Хан-пигїбїс Иисус минї анзына киртїндїр салған. Пїреезї ноо-да нименї арығ нимеске санапчатса, ол ағаа арығ нимес. ¹⁵Синїң чїпчеткен чиизїңе харындазыңның кїннї ардапчатса, син хыныс хоостыра итпїнчезїң. Чиистїң ўчўн харындазыңны чох итпе. Христос ол кїзїнїң ўчўн ол парған. ¹⁶Сїрер чахса санапчатхан ниме хомайлапчазың. ¹⁷Худайның хан-ўлгўзї^c ас-суғ нимес нооза. Че ол ах сағыс, амыр чуртас паза Худай Худынаң пїрїлген їрїнїс. ¹⁸Иди чуртапчатхан Христостың нымысчызын Худай кїннїне кирче, ол чонға махтатча.

¹⁹Ол ондайнаң амыр чуртирыбыс ўчўн прай ниме идеенер паза удур-тїдїр ползызарға харазааңар. ²⁰Чиистїң ўчўн Худайның киректерїн сайбаба. Прай ниме арығ. Че кї сағыстанып чїпчеткен кїзее хомай. ²¹Ит чїбеенї, араға їспеенї паза харындазыңны харылдырчатхан, алай изї чоxtандырчатхан, алай чазығ итчеткен нименї итпеенї артых полар. ²²Синїң киртїнїзїң пар ба? Худайның алнында ол позында пар ползын. Сынында орта тїп санапчатхан нименїң ўчўн позын пыролабинчатхан кїзі часкалығ. ²³Кїнчїлеп ала чїпчетсе, киртїнїс хоостыра итпїнчеткенїненер, аны Худай чарғылапча. Киртїнїс хоостыра идїлбинчеткен

ноо даа ниме чазых полча. ²⁴Худайға сабланыс ползын! Мин сірерге чарлаан Чахсы Хабарның пастыра Ол киртіністеріңні пик ит салар. Пу Иисус Христостанар үгредіг. Аны піске Худай ас пирген. Ол чүзерлеп чыллар азылбаан чазыт полған. ²⁵Амды, тізең, ухаанчыларның пічіктерінде пу чазыт азыл парған. Прай чоннар, Худайға киртініп, Аның холына кірерлері үчүн, Мөгі Худай Чахсы Хабарны оларға чарлирға чахаан. ²⁶Чалгыс паза Хыйға Худайыбысха Иисус Христостың пастыра хачанға даа сабланыс ползын.

Христостың оңдайынча полаанар

15 Піс, күстіглер, пос көннине полбин, чазығ кізілернің аарсаанын артынарға кирекпіс. ²Полғаныбыс ла чағыныбыстың көннине поларға кирекпіс. Киртіністерің пик полар үчүн, ағаа чахсы идерге кирекпіс. ³Христос таа поэның көннине чөпсіндірбеен. Пазылых нооза: Сині сөклеткеннернің сөклеттері мағаа түстілер. ⁴Алында пазылған ниме пісті үгреде пазылған. Худай Пічии пирчеткен тыстаныс паза часхарыс пастыра ізеніс аларыбыс үчүн пазылған анзы. ⁵Тыстаныс паза часхарыс пирчеткен Худай, тізең, сірерге Христос Иисустың оңдайынча пір сағыстың поларын пирзін. ⁶Анзы сірер прайларың пір үнге Худайны паза Хан-пигібіс Иисус Христостың Пабазын саблирларың үчүн ползын. ⁷Худайның сабланызын аларларыңның үчүн, Христос сірерні Позына хосхан. Аннаңар сірер дее удур-төдір ідөк чағынназыңар.

⁸Мин мына ниме чоохтапчам. Иисус Христос сүннет итірткеннерге нымысчы полыбысхан. Ол анзын Худайның сынын көзідерге тіп паза өбекелерге пирген молчағның толары үчүн иткен. ⁹Ол ідөк пасха чоннарға нымысчы полыбысхан. Ол, Худай өлчей пиргенненер, чоннар Худайны сабландырзыннар тіп, анзын иткен. Піди пазылых: Мының үчүн Сині пасха чоннарның аразында саблирбын паза Синің адың арнап ырлирбын. ¹⁰Ағаа хоза піди пазылых: Худайы чох кізілер Аның чонынаң хада өрінзіннер. ¹¹Паза хоза: прай чоннар, Хан Худайны махтаңар, прай төллер, Аны сабланар! ¹²Ағаа хоза Исайй тіпче: чоннарнаң устир үчүн Иессейнің тамыры, өтіп, көдіріл килер. Ағаа Худайы чох кізілер ізенерлер. ¹³Ізеніс пирчеткен Худай, тізең, сірерні киртіністеріңнің пастыра пар-чох өрініснең паза амырнаң толдыр салзын. Худай Худының күзінең ізеністерің көптеліп одырзын.

Павел илчінің тоғызы

¹⁴Харындастарым! Мин сірернің чахсы нименең тол парған-нарыңны, сірерде ноо даа піліс парын паза удур-төдір үгредіс полчатханнарыңны пір дее ікінчілебинчем. ¹⁵Мин аны сірерге, харындастар, сағысха кирзіннер ле тіп, көмес пас салғам. Мин анзын Худайдаң пирілген паарсас хоостыра тідімніг пасхам. ¹⁶Мағаа Худайы чоhtarның аразында Христос Иисустың нымысчызы поларға Худайның паарсазы пирілген полған. Абыс^с тоғызын толдырып, мин Чахсы Хабарны чарлапчам. Мин анзын, Худай Худы чарыт салған чоннар Худайға чарас толыг ползыннар тіп иткем. ¹⁷Аннаңар мин Худайға Христос Иисустың пастыра иткен киректерімең махтан поларбын. ¹⁸Христос минің пастыра иткен нимеденер ле тідімніг чоохтап поларбын. Ол пасха чоннарны сөстің паза киректің пастыра Худайның чооғын истеріне ағылған. ¹⁹Ол анзын танығларнаң паза хайхастарнаң^с, Худай Худының күзінең иткен. Аннаңар мин Христостың Чахсы Хабарына Иерусалимнең Иллирикке читкенче үгрет парғам. ²⁰Мин Христостың ады чарлалбаан чирде Чахсы Хабарға үгредерін орта кирекке санаам. Пасха кізі салған төстегде пүдірерге хынмаам. ²¹Піди пазылған: Аннаңар хабар албаан кізілер көрерлер, испеен кізілер оңнирлар.

Павел Римзер парарға пөгінче

²²Мин сірерзер килерге иткем, че пу киректерімнің үчүн көп хати тудыл парчатхам. ²³Амды пу хан-чирлерде мин Христостанар чарлабаан орын халбады. Мин, тізең, илееде чыллар сірерге чидерге сағынғам. ²⁴Испан чирінзер чол сыхсам, сірерзер чидерге тіп сағынған полғам. Андар парирып, сірернең көрізіп, чоохтазып алғаныма көңнімні көмес тее тосхырған соонда, сірер мағаа чолымны аннаң андар узарадарға полыс пирерзер тіп ізенчем. ²⁵Сағам, тізең, Иерусалимзер ах-арығларның нымызына чөреге парирбын. ²⁶Македон паза Ахай чирлеріндегі Худай кізілері Иерусалимдегі ах-арығларның чох чуртапчатханнарына полызығ пирерге көңнілерін читіргеннер. ²⁷Олар анзын пос көңнінең иткеннер. Итсе, идерге кирек полғаннар. Ол чон иудейлернең хада Худай Худының пайында араласханнарында, оларға постарының ис-сибінең үлес пирерге кирегөктер. ²⁸Ол ондайнаң, мин пу тоғызымны идібиссем, паза оларға чыып пирген

нимені холға прай кирип алғаннарын пос хараамнаң көрип алзам, Испан чирінзер сығыбызып, сирерзер чолами кирербин. ²⁹Мин сирерзер килзем, Христостың Чахсы Хабарның алғазын толдыра синінең ағыларымны пилчем нооза.

³⁰Харындастар! Хан-пигібіс Иисус Христостың паза Худай Худының хынызы үчүн алданчам, минің күрезииме хозылыңар. Минненер Худайға пазырыңар: ³¹Мині Иудей чирінде^c киртін-минчеткеннердең озып алзын паза Иерусалимде ах-арығларның нымызына чөргенім килістіре ползын тіп, пазырыңар. ³²Худайның көңні хоостыра минің сирерзер өрініп ала килерім паза сирернең хада тынанып аларым үчүн пазырыңар. ³³Амырны пирчеткен Худай, тізен, сирернең прайзынарнаң хада ползын. Аминь.

Алғыстастар

16 Фива пичебіснен, Кенхрей саардағы тигірибнің^c полысчызынаң, сирерні таныстырчам. ²Аны ах-арығларға турыстыра удурлаңар. Анзын Хан-пиге идіңер. Сирерде пірее ниме кирексінчетсе, хабас пиріңер. Ол даа көп кізее, мағаа поэыма даа хабасчаң нооза.

³Прискилланаң Акилаа изен читіріңер. Олар Христос Иисустың үчүн миннең хада тоғынғаннар. ⁴Олар, минің тынымны ал халар үчүн, чуртастарына даа айабааннар. Оларға мин не нимес, пасха чоннарның прай тигіриблері алғыс читірчелер. ⁵Оларның ибдегі тигірибіне идөк изен читіріңер. Минің хынған Еленедіме, Ахай чирінде Христосха пурун киртін сыххан кізіме, изен читіріңер. ⁶Піске көп тоғынған Мариамға изен читір пиріңер. ⁷Миннең хада харибде одырған туғаннарыма Андроникнең Юнийге изен читір пиріңер. Олар Христосха миннең пурун киртін парғаннар. Илчілернің аразында оларны улуғлапчалар.

⁸Хан-пигні үчүн мин тың хын парған Амплийге изен читіріңер. ⁹Христосха піснен хада тоғынчатхан Урбанға паза минің аарлығ Стахийіме изен читіріңер. ¹⁰Христостың сын кізізі Апеллеске, Аристовулның прай ибдегілеріне изен читіріңер ¹¹Минің туғаныма Иродионға изен читірчем. Наркисстің ибіндегі Хан-пигнің чоңына изен ползын.

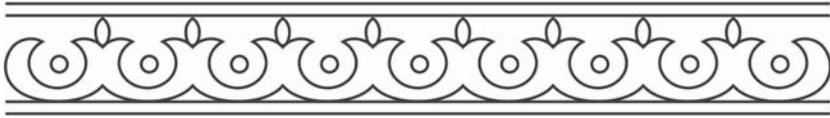
¹²Трифенге паза Трифосха, Хан-пиге прай күстерін салып, тоғынчатхан ипчілерге изен. Хан-пиге матап тоғынчатхан хынғаныма, Персидаа, изен читіріңерөк. ¹³Худай таллаан Руфха паза мағаа даа іче полған аның ічезіне изен ысчам. ¹⁴Асинкритке,

Флегонтха, Ермийге, Патровха, Ермаға паза оларнаң хада полчатхан харындастарына изен ысчам. ¹⁵Филологха, Юлийе, Нирейге паза аның пичезіне изен, Олимпанға паза аннаң хада полчатхан прай ах-арығларға изен. ¹⁶Удур-төдір, ах-арығ хынызып, изеннесчедінер. Прай тигіриблер сіерге изен читірчелер.

¹⁷Харындастар! Тигіриблерні чарчатхан паза сіер үгринген үгрөдідгең чара тартчатхан кізілердең китенінер, олардаң хыйа улыңар тіп алданчам. ¹⁸Андағ кізілер, Хан-пигібіс Иисус Христостың нимес, хурсахтарының нымызында чөрчелер. Олар киртінчек кізілерні ирке, чойырхос сөстернең алаахтыр салчалар. ¹⁹Сіернің чоох исчеткеннеріңні прайзы пілче. Мин сіернің үчүн өрінчем. Сіерні, чахсы кирекке хыйға, чабал ниме итпес ах-арығ ползыннар тіп сағынчам. ²⁰Андада амырны пирчеткен Худай түрче поларынаң сайтанны^c, сіернің азааңар алтына тастап, чох ит салар. Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазы сіернен хада ползын.

²¹Сіерге миннең хада тоғынчатханым Тимофей, ідөк Луцийнең Иасон паза Сосипатр туғаннарым изен читірчелер. ²²Мин паза пу пічікті пасчатхан Тертий, сіерге ідөк Хан-пигде изен читірчебіс. ²³Мағаа паза прай тигірибге ибінде орын пирген Гаий ідөк сіерге изен читірче. Ераст, саарның ахказын тутчатхан кізі, паза Кварт харындас изен читірчелер.

²⁴Сіерге прайзыңарға Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазы читсін. Аминь.

Павелнің коринфтегілерге пастағы пічии

Пурунғы Грек чирінде Коринф саар өөн садығ кіннерінің пірсі полган. Павел иң пастап наа эраның 50 чыллары тузында анда Чахсы Хабарданар чоохтап, үгреткен. Павел, Коринфтең парыбысхан соонда, Христос киртіністіг тигірибнең пічік алыс сыххан. Пу Коринфсер ысхан пічіктернің ікінчізі (пастағызы Наа Молчаға кірбеен). Павел аны 50 чылларының ортызында Ефес саардаң ысхан.

Коринфтегі тигірибнің көп сидік сурығлар сығыс килген: Павел Коринфтең парыбысханда, андағы тигірибнің араласчыларының илеездезі христиан кізее туыстығ нимес чуртап сыхханнар. Ағаа хоза оларның піреелері Павелнің үгредии сын нимес, ол поэ, тізең, аарласнаң тузаланминча тіп сыхханнар.

Пічіктің пастағы чардығында (1–6 пастағлар) Павел хығырығчыларыны Христос киртінізіне тудынып, иптіг чуртирға үгретче. Пічиинің соонзар (7:1–16:4) коринфтегілернің алынча чуртас сурығларына нандырығ пирче: иреннернің паза ипчілернің аразындағы хылыныстарданар, төс-худайларға салған тамахтанар, Худайға пазыраында тудынчатхан ондайларның изерезіненер, Хут пирчеткен сыйыхтарданар, ит-сөөктің хатап тірілеріненер, Иерусалимдегі киртінчеткен чонға пользып, сыйыхтар ызарынанар. Түгенчізінде (16:4-24) Павел поэының пөгіннеріненер пасча паза изен читірче.

Алғас

1 Павел, Худайның көнніңче Иисус Христостың хығыртылған илчізі^с, паза Сосфен харындас. ²Коринфтегі Худай тигірибіне^с. Христос Иисусха киртін парып, Худай кізілері пол парғаннарға, ах-арығ^с чуртасха хығыртылғаннарға, прайзына, пістің

паза оларның ноо даа чирінде Хан-пигібіске^с Иисус Христосха пазырчатханнарға: ³Худай Пабабыстаң паза Хан-пигібіс Иисус Христосаң паарсас паза амыр хоных сірерге ползын.

Христоста пирілген паарсас

⁴Сірерге Христос Иисуста Худайның паарсазы пирілгенненер мин Худайны сірернің үчүн сыбыра алғыстапчам. ⁵Сірер Анда прай немее – хайдағ даа сөске, хайдағ даа піліске – пайып парғазар нооза. ⁶Ідөк Христостың киречілезі сірерде пик орных парған. ⁷Аннаңар сірерде Худай Худының^с прай сыйыхтары пар паза Хан-пигібіс Иисус Христос килерін сағыпчатханна, оларның пирдеезінде сірернің кирексініс чоғыл. ⁸Хан-пигібіс Иисус Христостың күнінде сірер пыро чох полар үчүн, Ол сірерні түгенчізіне теере пик турғыс салар. ⁹Позының Оолғынаң Хан-пигібіс Иисус Христоснаң пірге поларға хығыртхан Худайыбыс киртістіг.

Тигірибде чара полчатханнаңар

¹⁰Хан-пигібіс Иисус Христостың адынаң алданчам, харындастар, сірерні прайзын пир чоохтығ ползыннар тіп. Аранарда чарылыстар полбазыннар, че прайзы пир көңніліг, пир сағыстығ польнаар. ¹¹Хлойның ибдегілерінен, харындастарым, сірернің аранарда таластар пол парчатханын истіп алдым. ¹²Мин сизінде, сірернің аразында «мин Павелнибін», «мин Аполлостыбын», «мин Кифанибын», «мин Христостыбін» тіпчеткені пар. ¹³Алай Христос пөліл парды ба? Алай Павел сірернің үчүн кіреске^с хазаттыр салған ма? Арса, сірер Павелнің адынаң кіреске түскезер^с бе? ¹⁴Мин, Крисптең паза Гаийдең пасказын, сірерні пирдеезін кіреске түзірбеенім үчүн Худайны алғыстапчам. ¹⁵Пир дее кізі мині, поэның адынаң кіреске түзірген тіп, чоохтанмас үчүн мин аны іди иткем. ¹⁶Стефанның туразын мин кіреске түзіргемөк. Че паза пиреезін кіреске түзіргем ме, пілбинчем. ¹⁷Христос мині кіреске түзірерге нимес, че Чахсы Хабарны тарадарға ысхан. Мин аны тарадарында, Христостың кірезі күзін чідір салбас үчүн, хыйға сөстернең тузаланминчам.

Христос – Худайның күзі паза Худайның хыйғазы

¹⁸Өлімге парчатханнарға кірестенер сөс тик ниме, піске, арачылалчатханнарға, ол Худайның күзі полчатпас па за. ¹⁹«Хыйғаларның хыйғазын үредем, сағыстығларның сағызын хыйа идем»

тіп, Худай Пічиинде^с пазыл парған нооза. ²⁰Хайда хыйғалары, Моисей Чахий^с пілігчілері хайда, пу тустын үзүрігчілері хайда? Тилекейнің хыйғазын Худай алчаағысха айландыр салбады ба? ²¹Тилекей поэның хыйғазынаң Худайны Аның хыйғазында піліп албааннаңар, Худай киртістіглерні «нимее чарабаан» үгредігден арачылап халарға иткен нооза. ²²Иудейлер^с дее хайхастарны^с хысчалар. Гректер дее хыйғаны тілепчелер. ²³Піс, тізең, кіреске хазаттырған Христостаңар үгретчебіс. Иудейлерге анзы хомзыныс, гректерге – алығ ниме. ²⁴Че Худай арачыланысха хығыртылғаннарға – иудейлерге паза гректерге – пістің үгредибибис Христос полча, Ол Худайның күзі паза хыйғазы. ²⁵Худайның алии кізі хыйғазынаң хыйға, Худайның күс чоғы кізілердең күстіг нооза. ²⁶Көріңер, харындастар, кемзер сірер, хығыртылғаннар. Кізі паалаанынаң хыйғалар көп ле нимес, күстіглер дее асхынах, хасха сөөк төлі дее көп нимезөк. ²⁷Че Худай тилекейнің хыйға ниместерін, хыйғаларны уйаттырар үчүн, чазығларын, күстіглерні уйаттырар үчүн, таллап алған. ²⁸Худай тилекейнің саблығ ниместерін, пазындыртханнарын паза нимее чарабас иттірчеткеннерін, улуғлаттырчатханнарын уйаттырар үчүн, таллаан. ²⁹Пір дее тыннығ-тіріг ниме Худайның алнында махтанмазын тіп іди иткен. ³⁰Сірер Христос Иисуста полчатханын Худай иткен. Иисус Христос, тізең, сірерге Худайдаң пірілген хыйғазы, орта тудынғаны, ах-арығ полғаны паза толығ толдырғаны полча. ³¹Анзы «Махтанғаны Хан Худайнаң^с махтанзын» тіп пазылғаны хоостыра полар үчүн иділген.

Хазатыртхан Христостаңар киречілес

2 Мин сірерзер килгенімде, харындастар, сірерге Худайдаңар киречілесті артых сөзім алай хыйғам көзідіп чарлирға килбеем. ²Сірернің араңарда Иисус Христостың, ағаа хоза хазатыртхан Иисус Христостың пасхазын ундудыбызарға чарат салғам нооза. ³Сірерде күзі-саам сых парып, хорығып, чоо халтырап ала чөргем. ⁴⁻⁵Сірернің киртінізіңер кізі хыйғазына нимес, че Худай күзіне төстенер үчүн, минің сөзім, үгредиим кізі хыйғазының киртіндірчеткен сөстерінде нимес, че Худай Худының күзінің киречілепчеткенінде полған.

Худайның хыйғазы

⁶Хыйға сағыстардаңар үгредігні піс киртіністе тиміне читкен кізілернің аразында таратчабыс. Че ол хыйға пу тусти нимес, пу тустардағы үлгүлерни нимезөк. ⁷Піс чазыт, пу тустарға теере азылбаан Худайның хыйғазына үгретчебіс. Аны тустар пасталғалахтох, Худай пістің сабланызыбысха тимнеп салған. ⁸Пу хыйға сағысты амдығы тустарның үлгүлері піліп албааннар. Пілген ползалар, тізен, сабланыс Хан-пигін кіреске хазабасчыхтар. ⁹Пазылых нооза: «Худай Позына хынчатханнарға ниме тимнеп салған, аны кізі хараа көрбеен, хулаа испеен, кізі чүрее дее пілбеен». ¹⁰Че піске аны Худай Позының Худы пастыра асхан. Хут прай нимені өтіре үтче, Худайның тириин дее пілче. ¹¹Кізіде чуртапчатхан кізі худынаң пасха кізіде ниме парын кем пілче ни? Ідөк Худайнин дее Худай Худынаң пасхазы пілбинче. ¹²Че піс пу чирдегі хутты албаабыс, че Худайдаң піске сыйыхталғанын пілер үчүн, Аннаң Хутты алғабыс. ¹³Аннаңар піс кізі хыйғазы пирген сөстерні нимес, че Хут пирген сөстерні үгретчебіс: піс Худай Худы пар кізілерні Худайлығ чуртирға үгретчебіс. ¹⁴Тынның-сағыстығ кізі Худай Худынаң пирілчеткенні посха алынарға хынминча. Ол анзын алааханға санапча. Аны Хут пастыра ла оңарарға чарирдаңар, оңар таа полбинча. ¹⁵Че Худай Худы пар кізі прай нимені үзүр полар. Аны за пірдеезі үзүр полбас. ¹⁶Хан-пигні үгредерге Аның сағызын кем піліп алтыр? Пістің сағызыбыс, тізен, Христости.

Тигірибдегі таластардаңар

3 Мин сірернең, харындастар, Худай Худы пар кізілернең чіли, чоохтас полбаам. Че пос көнніңче чуртапчатханнарнаң, Христоста час палаларнаң чіли, чоохтасхам. ²Сірер ам даа кұс алынғалахтанаң, мин сірерні хатығ чииснең нимес, сүтнең азыраам. Сағам даа сірер кұс алынғалахсар, ³сірер пос көнніңче чуртапчазар нооза. Сірернің араңарда істі чоxtаныс, таластар пол парчатханда, піліс полбинчатханнарында, пу чирдегілер нимессер бе сірер? Кізі чозахтарыңча полчатхан нимессер бе? ⁴Пірсі «Мин Павелнибін», пасхазы «Мин Аполлостыбын» тіпчетсе, пу чирдең нимессер бе сірер?

⁵Кемдір Павел, Кем Аполлос? Олар Худайға чөрінчеткен кізілер ле. Оларның пастыра сірер киртініске айлан парғазар,

ағаа хоза, полғаныңар ла Хан-пиг сірерге кемні турғысханы хоостыра. ⁶ Мин одыртхам, Аполлос суғлаан, че Худай өскірген. ⁷ Аннаңар одыртханы даа, суғлааны даа – тик ниме. Ин өөні – өскірчеткен Худай. ⁸ Одыртханы паза суғлааны, тізең, пір тоғыс итчелер. Че полғаны ла тоғынғаны хоостыра поэның сыйиин алар. ⁹ Піс хада тоғынчатхан Худайның нымысчыларыбыс. Сірер, тізең, Худайның хыразы, Худайның пүдирри полчазар.

Хайди пүдирчеткеннеріңні көріңер

¹⁰ Худай мағаа пирген сыйыхты тuzаланып, мин сағыстың пүдірігчі полып, тура төзін салдым. Пасхазы анда тура пүдірче. Че полғаны ла хайди пүдирчеткенін көріп одыр. ¹¹ Чарадылчатхан төстегдең пасхазын пірдеезі сал полбас. Ол төстег Иисус Христос полча. ¹² Пу төстегде хай піреезі алтыннаң, күмүстен, аарлығ тастардаң, ағастаң, оттаң, сызырдаң пүдірче бе, ¹³ прай ниме ілезіне сығар. Чарғы күні көзідер, от-чалында сығызар, от-чалын полған на кізінің кирее сынында хайдағ полчатханын сынидыр. ¹⁴ Кемнің тоғызы отха сыдас парыбызар, анзы сыйых алар. ¹⁵ Кемнің тоғызы отта көй парза, анзы үреге кірер. Итсе, поэы арачылан халар, че отта көйген осхас полар. ¹⁶ Сірер постарың Худайның храмы полчатханын паза сірерде Худай Худы чуртапчатханын пілбинчезер бе? ¹⁷ Кем Худай храмын инзер салза, аны Худай инзерер. Худай храмы ызых^с нооза, ол храм, тізең, сірер полчазар.

¹⁸ Пос посты пірдеезі алаахтырбазын. Кем пу тустарда хыйға чөреге сағынчатхан полза, ол, хыйға полары үчүн, сағызы чох ползын. ¹⁹ Пу чирнің хыйғазы Худайның алнында сағыс чоха килісче, пазылғаны хоостыра: «Худай хыйғаларны көйткітеріне тудып алча». ²⁰ Паза піди пазылыx: «Хан Худай хыйғаларның сағызы тик полчатханын пілче». ²¹ Ол ондайнаң кізілернең пірдеелерің махтаныспаңар, прайзы сірерни нооза: ²² Павел бе, алай Аполлос, алай Кифа*, алай тилекей, алай чуртас, алай өлім, алай амдығызы, алай килер тус – прай ол сірерни. ²³ Сірер зе Христостизер, Христос, тізең, Худайни.

* 3:22 Кифа ол Пётр илчінің пасха ады. Көр: «Иоанның Чахсы Хабары» 1:42.

Христостың илцілері

4 Ол ондайнан ноо даа кізі пісті, Христосха чөрінчеткеннерні, Худай чазыдын хайраллапчатханнарны чіли, пілерге кирек. ²Хайраллапчатхан кізілерден полғанынаң на киртістіг тудынары киректелче. ³Минің киреєм халбинча, сірер алай пірее пасха кізі чарғызы мині чарғылапча. Мин позым даа позымны чарғылабинчам. ⁴Мағаа уйатчаң ниме чоғыл. Че анзы пыром чоғын киречілебинче. Мағаа чалғыс Хан-пиг ле чарғычы нооза. ⁵Аннаңар, тузы читкелекке, Хан-пиг килгелекке, пір дее нимені үзүрбеңер. Ол харасхыда чазырыл парғанны чарыдыбызар, чүректегізін іле сығарыбызар. Андада полғанына ла Худайдан махтас полар.

⁶Ол ондайнан, харындастар, мин прай пу нимені, позымнар паза Аполлостанар, сірерге туза идіп чоохтаам. Сірерні пу сөспекке үгрэнзіннер тіп сағынчам: «Пазылғаннаң артых сағын таппаңар». Андада сірер удур-төдір көкеесімненмессер. ⁷Синің пасхаларынаң нимең артыхтыр? Син албаан ниме пар ба? Алғанда, тізең, албаан чіли, нимее махтан чөрзін.

⁸Сірер ирік парғазар, пайып парғазар, піс чох Ханнар пол парғазар. Мин сірерні сыннаң даа Ханнар ползыннар тіп сағынчам, андада піс тее сірернең хада Ханнар поларчыхпыс. ⁹Мин сағынчам, Худай пісті, илчілерні, прайзының — ангеллернің^с паза кізілернің көзіне, тиксі-тилекейге көзіткен ойынында полып, ол парарға чарғылатхан кізілерні чіли, иң соона турғыс салған. ¹⁰Піс Христостың үчүн сағыс чохпыс. Сірер, тізең, Христостың үчүн хыйғазар. Піс кұс чохпыс, сірер пиксер. Сірер сабланыстазар, піс, тізең, пазынчыхтатчабыс. ¹¹Сағамға даа теере астан астап, суғдаң сухсап, чалаас чөрчебіс, сохтырчабыс, орын таппинчабыс, ¹²хол кұзінең тоғынып, істенчебіс. Пісті сөклепчелер, піс алғапчабыс, пісті сүрчелер, піс сыдасчабыс. ¹³Пісті хомайлапчалар, піс чახсынаң нандырчабыс. Пу чирдегі кізілерге піс похсах осхаспыс. Сағам даа піс — тастанды.

¹⁴Мин сірерні уйаттырарға тіп аны паспинчам, че хынған палаларыма чіли, хыйғаларың кирчем. ¹⁵Сірернің Христоста муңарлап үгретчінер пар, че пабаларың асхынах нооза. Мин сірерні Христос Исуста Чахсы Хабар пастыра төріткем. ¹⁶Аннаңар сірерге алданчам: мин Христосха көөккенни, сірер мағаа көөгінер. ¹⁷Мының үчүн минің хынған паза Хан-пигібісте киртістіг

оолғымны Тимофейні сірерзер ыстым. Ол сірерге Христоста чолларымны, минің прай чирде, ноо даа тигірибде үгретчеткенімні сағыстарыңа кирер.

¹⁸ Мин сірерзер килбинчеткенімде, піреелерің көкеесімненібістір. ¹⁹ Че Хан-пиг пирзе, түрчеден сірерзер чидерім, көкеесімненгеннернің сөстерін нимес, че күстерін сынирбын. ²⁰ Худайның үлгүзі сөсте нимес, күсте көрінче нооза. ²¹ Ниме кирек сірерге? Хамчы тудынып алай хыныснаң, амырнаң килгені?

Чөреес хылыхтығ кізінең хайди хылынардаңар

5 Сірернің аранарда чөреес хылых кірібіскеннеңер сын чоох пар. Ағаа хоза, Худайы чохтар аразында даа полбинчатхан нимені итче одырзар: кем-де ипчізі орнына пабазының ипчізінең полча одыр. ² Нимее көкеесімнен турзар? Сынында сірер ылғирға кирексер. Андағ ниме иткен кізі, тізең, сірернің аранардаң сығара сүрдірерге кирек. ³ Мин сын позым аранарда полбазам даа, худым сірернең хада полып, мин сірернің аранарда чөрген чіли, андағ киректі иткен кізіні піди чарғылап салдым: ⁴ Хачан сірер Хан-пигібіс Иисус Христостың адынаң хада чыбылыссар, мин дее худымнаң сірернең хадабын паза Хан-пигібіс Иисус Христостың күзі сірернең хадох. ⁵ Ол чыбылыңда, ол кізінің худы Хан-пигібіс Иисус Христостың күнінде арачыланып алар үчүн, аның иді-ханын ирееледерге сайтанның^с холына пир салыңар. ⁶ Махтанчаң нимелерің чоғыл. Ас таа ачитхы прай унны ачитчатханын пілбинчезер бе? ⁷ Наа, ачитхы чох хойытхы поларларың үчүн, иргі ачитхыны арығлабызыңар. Пасха үлүкүннің хурағаны полып, Христос тайыға^с салыл парғаннаңар, сірер сынында андағ ачитпаан тесто полчазар нооза. ⁸ Аннаңар піс иргі ачитхының нимес, чабалның паза көйткітің ачитхызынаң нимес, че ах-арығның паза сынның ачитпаан халазынаң үлүкүннирбіс.

⁹ Мин пічиимде сірерге сайбахтарнаң піліспеске тіп пасхан полғам. ¹⁰ Че, итсе пу чирдегі прай сайбахтарнаң алай азымахчыларнаң, алай тонағчыларнаң, алай кізі холынаң иділгенге пазырчатханнарнаң піліспеске нимес, иди полза, сірерге пу чирдең парыбызарға кирек поларчых. ¹¹ Че мин, харындас аданып, сайбах алай азымахчы, алай кізі холынаң иділгенге пазырчатхан, алай чабал чоохтығ, алай іскічі, алай тонағчы кізілернең хада полбасха тіп пасхам. Андағларнаң хада чібеске дее кирек. ¹² Мин

тоғырхыларны ноға чарғылирға кирекпін? Сірер пос аразындағы кізілерні чарғылирға кирек нимессер бе? ¹³Тоғырхыларны, тізен, Худай чарғылидыр. Писке, тізен, ондайлары ардааннарны пос аразынаң хыйа идерге кирек.

Пос аразында чарғылазардаңар

6 Піреезі, пасха кізінең тартыс салып, ах-арығларда чарғылас-пин, сын нимес кізілерде чарғылазарға хайди тідінче пол-цаң? ²Ах-арығлар пу чирні чарғылирларын пілбинчезер бе? Пу чирні сірер чарғылирларыңда, оох-теек киректерні чарғылирға сағыстарың читпес пе? ³Піс ангеллерні дее чарғылирыбыста, чуртаста пол парчатхан киректерні улам оой чарғылап поларыбысты пілбинчезер бе? ⁴Сірер чуртаста пол парчатхан киректерінче чарғыласчатсар, тигірибде нимее салылбинчатхан кізілерні ноға чарғычаа турғысчазар. ⁵Сірерні уйаттырып, тіпчем: пос аразында харындастарны үзүр полар пір хыйға кізі табылбады ба? ⁶Че харындаснаң харындас чарғылас чөрчезер, ағаа хоза, киртініс чохтарның алнында. ⁷Пос аразында чарғыласчатханнарың даа улуғ уйат. Ұреге кір парғаннарың сірерге артых полбасчых па? Пыластыр салғаны сірерге артых полбасчых па? ⁸Че сірер постарынох үреге кирчезер, пыласчазар, ағаа хоза, харындас кізілернин. ⁹Алай киртініс чохтарға Худай хан-чирі^с пірилбезін пілбинчезер бе? Пос посты алаахтырбаңар. Сайбахтарға даа, кізі холынаң иділгенге пазырчатханнарға даа, чөреечі кізілерге дее, ир ирнең хонысчатханнарға даа, ¹⁰оғырларға даа, азымахчыларға даа, іскічілерге дее, чабал чоохтығларға даа, күчүрлерге дее Худай хан-чирі пірилбес. ¹¹Сірернің аразында андағлар полғаннар. Че арығланып алғаннар, ах-арығ пол парғаннар, Хан-пигібіс Иисус Христос паза Худайыбыс Худының пастыра ахтанып алғаннар.

Кізі иді-ханы Худай Худының храмы

¹²Прай ниме мағаа чарадылча. Че прай ла ниме мағаа тузалығ нимес. Прай ниме мағаа чарадылча, че прай ла ниме мағаа ээленмезін. ¹³Чиис – хурсахха, хурсах таа – чииске. Че Худай анзын даа, мынзын даа чох ит салар. Кізі иді-ханы чөреес хылыхха салылбаан, че Хан-пиге. Хан-пиг, тізен, кізі иді-ханынаңар сағыссыр. ¹⁴Худай Хан-пигні тірілдір салған. Пісті дее поэның күзінең тірілдір салар. ¹⁵Сірернің иді-ханынар

Христостың чўллері полчатханын пілбинчезер бе? Мин Христостың чўллерін чўреес ипчее пирибізербін ме? Чох, андағ ниме полбас! ¹⁶Алай чўреес ипчінең хонысчатхан кізі анынаң пір пол парчатханын пілбинчезер бе? Худай Пічиинде чоохтал парған нооза: ікі пір пол парарлар*. ¹⁷Хан-пигнең піріккен кізі Хан-пигнең пір хуттығ пол парча. ¹⁸Чўреес хылыхтығ кізіден тис чўрінер: кізі итчеткен ноо даа чазых^с иді-ханына теңминче. Чўреес хылыхтығ полғаны, тізең, кізінің поэзының иді-ханынаң тоғыр чазых иткені полча. ¹⁹Алай иді-ханыңар пісте чуртапчатхан сірерге Худайдан пирилген Худай Худының храмы полчатханын пілбинчезер бе? Аннаңар сірер постарыңни нимессер нооза. ²⁰Сірер аарлығ паанаң алылғазар. Аннаңар Худайни полчатхан иді-ханыңарда даа, көңніңерде дее Худайны сабландырыңар.

Алызардаңар

7 Сірер мағаа пасханнарың хоостыра, тізең, кізее, ипчі албаза, чахсы полар. ²Че чўреес хылыхтығ полбас үчўн, полғаны ла поэзының ипчізінең хонзын, полған на ипчі поэзының ирінең хонзын. ³Ирі ипчізіне, ирі полып, пирерге кирегін пирзін. Ипчізі ідөк иріне, ипчізі полып, пирерге кирегін пирзін. ⁴Ипчі кізі поэзының идіне ээзі нимес, ирі аның ээзі. Ирі дее поэзының иді-ханына ээзі нимес, ипчізі ағаа ээзі. ⁵Чара хонманар. Хада чоохтас салза ла, пазыраға алай ораза^с тударға итчетсенер, чара поларға чарир. Соонаң, сайтан сірерні пос салынаға көктірбес үчўн, пазох хада хончадыңар. ⁶Итсе, ол чахығ нимес, че піди идерге хынзаңар, пу минің чаратханым полча. ⁷Прай кізілерні мин осхас ползыннар тіп сағынчам. Итсе, полғанының поэзының Худай салғаны пар: пірсіни мындағ, паза пірсіни пасхох.

⁸Хоных хонмааннарға паза чалғыс-чарым халған ипчілерге мин чіли чўргені чахсы полар тіп чоохтапчам. ⁹Ханнарың пазын полбинчатсалар, хоных хонзыннар. Хоных хонғаны ханнарың ойнатханның оларға артых полар нооза. ¹⁰Хоных хон салғаннарға, тізең, ипчізіне ирінең чарылыспасха чахыпчам, мин дее нимес, Хан-пиг чахығ пирче. ¹¹Чарылыс парза, тізең, чалғыс-чарым чўрчетсін алай ирінең чарас салзын. Иріне дее ипчізінең чарылыспасха. ¹²Пасхаларына, тізең, Хан-пиг нимес, мин чоохтапчам: пірее харындастың ипчізі киртініс чох полза паза ол

* 6:16 Аннаңар көр: Пурунғы Молчағның «Пастағлар» (Бытие) киндезі 2:24.

ипчі харындазыбыснаң чуртирға хынчатхан полза, ол кізі аны халғыспасха кирек. ¹³Киртініс чох ирліг ипчі дее, хонғаны аннаң хада чуртирға хынчатса, аны халғыспасха кирек. ¹⁴Киртініс чох ир киртіністіг ипчізінің пастыра Худайға чағыннапча. Киртініс чох ипчі киртіністіг ирінің пастыра Худайға чағыннапча нооза. Іди полбаан полза, палалар арығ полбасчыхтар. Амды, тізең, олар ах-арығлар. ¹⁵Киртініс чох кізі, чарылызарға идібиссе, чарылыссын. Харындас алай пице андағ киректе палғалых ниместер: Хан-пиг ынағ поларға хығыртхан пісті. ¹⁶Ипчі, ирціңи арачылап поларыңны хайдаң пілчезің? Алай син дее, ир, ипчіңни арачылап поларыңны хайдаң пілчезің.

Худай сіреге хайди салған, іди чуртап одырыңар

¹⁷Худай полғанына хайди салған, Хан-пиг хайди хығырған, іди пол. Мин іди прай тигіриблер чонына чახыпчам. ¹⁸Сүннет^с кистіргені хығыртылған полза, чазынмазын, сүннет кистірбеені хығыртылған полза, кистірбезін. ¹⁹Кистірегі дее пір тик ниме, кистірбезі дее андағох. Че иң өөні – Худай чажығларын толдыраы. ²⁰Полғаны ла, кем полып хығыртылған, ідөк халзын. ²¹Хул даа полған ползаң, кирек халба, че пос полар ползаң, анзынаң тузаланып ал. ²²Хан-пигнең хада хығыртылған хул ол Хан-пигнің пос кізізі, че пос кізі полчадып, хығыртылғаны даа Христостың хулы полча нооза. ²³Сіреңні аарлығ пааға садызып алғаннарында, кізілернің хулары полыбыспаңар. ²⁴Харындастар, хығыртылғанда кем полғазар, Худайның алнында ідөк ле халыңар.

Кізі теңмеен чөрердеңер паза хоных хонардаңар

²⁵Кізі теңмеен чөрердеңер минде Хан-пигнің чажығлары чогыл. Че Хан-пиге киртістіг поларға Аннаң өлчей алған кізі чіли чөп пирчем. ²⁶Сидік тустар пасталыбыстылар. Аннаңар сағынчам: кем хайди чуртапча, ідөк халзын. ²⁷Ипчіңнең пірік парғазың ма? Чарылызарға күстенме. Ипчі чох хал пардың ма? Ипчі тілебе. ²⁸Итсе, хоных хонзаң даа, чазых итпессің. Хыс таа ирге парза, чазых итпес. Че андағлар ит-ханнары пастыра чобағлығ пол парарлар. Мағаа, тізең, сірер аяастығзар. ²⁹Мин сіреге, харындастар, піди тирім: тус асхынах халча, аннаңар ипчіліглер ипчі чох осхас поларға киректер. ³⁰Ылғапчатханнары ылғабинчатханнар чіли, өрінчеткеннері өрінминчеткеннер чіли, садызып

алчатханнары албинчатханнар чіли, ³¹пу ах чарыхтағы нимелерні тузаланчатхан кизілер тузаланминчатханнар чіли поларға киректер: піс пілген ах чарых иртісче нооза. ³²Мин, тізең, сірернін сағыссырастарың чох ползын тіп сағынчам. Ипчі албаан кизи Хан-пигниңеңер сағыссырапча, Хан-пигниң көңніне кирерденер. ³³Ипчилигі кизи, тізең, чуртастаңар сағыссырап, ипчизінің көңнінче пол пирерге күстенче. Ирлігі ипчи дее хыстаң пасхалалча. ³⁴Ир чоғы Хан-пигденер сағынча, Хан-пигниң көңніне кирерденер. Иди-ханын даа, худын даа ах-арығ тудардаңар сағыссырапча. Ирлігі ипчи, чуртастаңар сағыссырап, иринің көңнінче пол пирерге күстенче. ³⁵Сірегергөк туза идерге тіп аны чоохтапчам. Сірерни хысти пазар үчүн нимес, че Хан-пиге ойын пазы нимес, иптігі оңдайча, тохтадынмин чөрінзіннер тіп чоохтапчам.

³⁶Итсе, піреези позының хызына, час чит парып хыс полып чөрчеткеніне чарадынминчатса, хайди хынча, иди итсін, чазых ит салбас. Андағлар ирге парзыннар. ³⁷Че күстетпин, пос көңнінең хоных хонмасха чарат салған кизи, пос хылиинаң аны итчетсе, ниме идерін чүреенде пөгін салза, сөлескен хызынаң алыспазалар, чаксы идерлер. ³⁸Аннаңар хызын ирге пирчеткен кизи орта итче, че ирге пирбинчеткені артых итче.

³⁹Ипчи ири изен чөргенінче үлгү хольнаң сыхпинча. Ири үреп парза, тізең, кемге хынза, ағаа парарға чарапча, итсе, Хан-пигдегі кизее. ⁴⁰Че минің чөбимче ол ипчи чалғыс-чарым хал парза, часкалығ полар. Мин зе Худай Худы минде парох тіп сағынчам.

Обааларға тайып салған чиистерденер

8 Пістің прайзыбыстың пілізі пардаңар, піс обааларға тайып салған чиистерденер пілчебіс. Че піліс көкесімненедір, хыныс, тізең, үгредедір. ²Піреези ниме-де пілчем тіп сағынчатса, ол кизи хайди пілерге кирек, иди пілбинче. ³Че кем Худайға хынча, ағаа Аннаң піліс пирилче. ⁴Ол оңдайнаң обааларға салған тамахты чииске тударынаңар чоохтаза, піс пілчебіс: пасха худайлар сынында чох нимені таныхтапчалар паза чалғыс Худайдаң пасха худай чоғыл. ⁵⁻⁶Тигірде бе алай чирде бе худай тіп адалчатханнар пар даа ползалар, ол худайлар паза ээлер көп тее ползалар, пістің пір ле Худай пар – прай нимені чайаан Паба. Піс Ағаа чуртапчабыс. Пістің пір ле Хан-пиг пар. Аннаң пастыра прай ниме чайалған, Ол піске чуртас пирче. ⁷Прайзы ла аны пілбинчелер. Олар чуртастары тооза обааларны сын худайлар

тіп санааннар. Аннаңар обааларға салған тамах сын худайларға салылған тіп сағынчалар. Анзы оларның порт чүректерін ардатча. ⁸Чиис пісті Худайға чағдатпинча, чіп тее піс пір дее нимее чидінминчебіс, чібезе дее пір дее ниме чідірбинчебіс. ⁹Че, сизініңер, сірер постарың пөкчеткеннерің пик киртініс чоhtarға чазыхха кір парарға сылтағ пол парбазын. ¹⁰Пирезі сині, пілістіг полчадып, пасха худайлар ордазында одырчатханыңны көр салза, аның пик нимес чүрее ағаа обааларға тайып салғанны чирге чарат салчаң полбазын. ¹¹Иди синің пілізің сылтаанда пик нимес сағыстығ харындазыбыс өл парар. Христос, тізең, аның үчүн тынын салған нооза. ¹²Харындастардаң тоғыр андағ чазых идіп, порт чүректерін ардадып, сірер Христостаң тоғыр чазых итчезер. ¹³Аннаңар харындазымны чиис хычыхтандырчатса, харындазымны хычыхтандырбас үчүн, итті хақан даа чібеспін.

Илцінің тоғызы паза үлгүзі

9 Мин илчі нимеспін ме? Мин пос кізі нимеспін ме? Хан-пигібіс Иисус Христосты көрбеем ме? Хан-пигібісте сірер минің тоғызымның салтары нимессер бе? ²Пасхаларына мин илчі полбазам даа, сірерге мин илчібін. Минің илчі полчатханымның таңмазы – сірернің Хан-пигібісте полчатханыңар нооза. ³Соома түсчөткеннердең тоғыр минің арачыланызым андағ: ⁴пістің тоғызыбыс үчүн чирге-ізерге үлгүбіс чоғыл ба? ⁵Пасха илчілер, Хан-пигінің харындастары паза Кифа итчеткен чіли, позымнаң хада киртіністіг ипчімні чорыхха аларға минің үлгүм чоғыл ба? ⁶Алай чалғыс мин не паза Варнава ла тоғынмин чөрер үлгү чоппыс па? ⁷Хайдағ чаачы чаалас чөрер хорадығларны посха артча ни? Кем, виноградты одыртып алып, чистегін чібін чөрер ни? Кем, мал хадарып, сүдін іспин чөрер ни? ⁸Кізі сағызына ла төстене чоохтапчам мин мыны. Моисей Чахии ідөк тіпче нимес пе? ⁹Моисей Чахиинда ас саапчатхан тазынның ахсын чаба чаппа тіп пазылых нооза. Худайның тазыннарынаңар сағысырааны полар ба ол? ¹⁰Алай ол піске чоохталчатханы полған полбачаң ма? Піске пазылых полчатпас па: кем хыра тартча паза кем ас саапча, сағыпчатхан салтарын аларына ізенерге кирек. ¹¹Піс сірернің чүректерінде Худайның сынын таарыпчатханыбыста, сірердең чиис паза тонанчых сурзабыс, көп пе ол? ¹²Пасхаларына аны сірердең аларға чарадылчатханда, пістің алар үлгүбіс аннаң артых полбас па? Піс, тізең, пу үлгүбіснен

тузаланмаабыс, че Христостың Чахсы Хабарын тарадарына харығ пол парбас үчүн, прай нимені тыстан парчабыс. ¹³ Ызых тоғыстағылар ызыхтадох нимістенчеткенін пілбинчезер бе? Тайығ итчеткеннер тайығданох үлүс алчатханнарын пілбинөкчезер бе? ¹⁴ Хан-пиг дее Чахсы Хабарны таратчатханнарға олох тоғыснаң чуртирға чахаан нооза. ¹⁵ Че мин андағ нименең пір дее тузаланмаам. Мин аны поэыма андағ ние киліссін тіп паспинчам. Мағаа махтатханымны піреезіне чох иттіргенче, ол парары артых полар. ¹⁶ Минің Чахсы Хабарны таратчатханыма махтанчан ние чоғыл, анзы мин идерге кирек ние. Хабар таратпазам, тізең, чобағ түссін мағаа. ¹⁷ Мин аны поэымның көннимче итчеткенімде, сыйых полар мағаа. Поэымның көннимче итпинчетсем, тізең, мағаа пирілген чөрінізімні толдырчам нооза. ¹⁸ Андағда нименің үчүн мағаа сыйых поларға кирек? Чахсы Хабарға үгредіп, Христостанар төлег-парыс чох хабарны тарадып, пу киректе үлгүмнең тузаланминчатханым үчүн полар анзы.

¹⁹ Мин пос кізібін, хул нимеспін. Че оларны Худайға көбдин тартып алар үчүн, мин поэымны прайзына хул иттім. ²⁰ Иудейлерні тартып алар үчүн, мин иудейлерге төй полғам. Моисей Чахиина тудынчатханнарны тартып алар үчүн, мин Моисей Чахиин тутчатхан кізі полчам. Итсе, сынында мин Моисей Чахиинның үлгүзінде нимеспін. ²¹ Моисей Чахиин тутпинчатханнарны тартып алар үчүн, мин Моисей Чахиин тутпинчатхан кізі чили полчам. Анзы минің Худайның Чахиин толдырбинчатханым ние, че мин Христостың Чахиин толдырчам. ²² Күс-сағ чохтарнаң хости, оларны поэымзар тартып алар үчүн, идөк күс-саам чоғох полғам. Хай-піреелерін дее арачылап халар үчүн прайзына прай ние пол пиргем. ²³ Мин аны Чахсы Хабарны оларға читіретер үчүн итчем, паза ол пирчеткен өріністі аларға сағынчам. ²⁴ Марғысчатхан орынзар, марғызарға тіп, прайзы чүгүрісче, че сыйыхты пір ле кізі алчатханын пілбинчезер бе? Аны аларға прайзынар ойлазынар! ²⁵ Марығда араласчатхан ноо даа кізі, пу чирдегі сыйыхты утып алар үчүн, матап тимненче. Піс алар сыйых, тізең, мөгі сыйых полча. ²⁶ Мин пөгін чох чили чүгүрбинчем, холларым тик пулахтатпин күресчем. ²⁷ Че пасхаларын үгредіп, поэым турыспин парбас үчүн, иди-ханымны, чабассырап, пазынчам.

Обаалардаң сизіндіргені

10 Харындастар, сірерні пілбееннең халбазыннар тіп сағынчам: пістің пабаларыбысты прайзын пулут апарған паза прайзы талайны өтіре ирткен*. ²Прайзы олар, пулутта паза талайда кіреске түзіп, Моисейнің^с үгренчілері улыбысханнар. ³Прайзы тигірдегі пір тамахтаң чеен. ⁴Прайзы тигірдегі пір суғдан іскен. Олар прайзы оларнаң хада парған тигірдегі хайаның суун іскеннер. Ол хайа, тізең, Христос полған. ⁵Че оларның көбізі Худайның көңніне кір полбаан. Оларның сөөктері хуу чазыда чат халғаннар. ⁶Анзы піске көзідім улыпы, олар чіли чабал сағынмасха сизіндірген. ⁷Анзы піс, оларның піреелері чіли, обааларға пазырбас үчүн полған. Худай Пічинде піди пазыл парған: алтын пуғаа пазырып, чон чирге, ізерге одырған, турып, ойынға кірібіскен*. ⁸Оларның піреелері оралысхан чіли оралыспаңар. Олар, оралысханнаңар, пір күнде чибіргі үс муң хырыл парғаннар. ⁹Оларның піреелері, Христосты сынап, чыланардаң өлгеннер. Піс Христосты сынабааңар. ¹⁰Перінмеенер. Оларның піреелері, перініп, Чох итчеткен ангелнің холынаң өлгеннер. ¹¹Анзы оларға, піске көзідім улыпы, түскен. Піске, тізең, түгенчі чыларға читкеннерге, сағыс алынарыбыс үчүн пазыл парған. ¹²Аннаңар кем турчам тіп сағынча, андарыл парбим тіп, сизініп одырзын. ¹³Сірерні сынапчатхан ноо даа хычыхтаныс ол олаңай ла, кізі хычыхтанызы полча. Худай, тізең, киртістіг, ол сірерге сыдап полбас хычыхтанысты ыспас. Хычыхтаныста сірерге аны сыдас парыбызар күс пирер. Иди Ол сірерге улыс полар.

¹⁴Ол ондайнаң, хынғаннарым, обааларға пазыраынаң тизінер. ¹⁵Мин сірерге сағыстығ кізілерге чіли чоохтапчам. Мин ниме чоохтапчатханымны постарың сағынып алыңар. ¹⁶Піс алғапчатхан алғас^с ідізі Христостың ханынаң пірікчеткенібісті таныхтапча нимес пе? Піс сындырчатхан халазыбыс Христостың иди-ханынаң пірікчеткенібісті таныхтапча полбас па? ¹⁷Халас пір, піс тее, көп кізі, пір ит-ханмыс. Пір халаснаң піріктірілчебіс нооза. ¹⁸Төрееннең Израиль чоны полчатханнарға көрінер: тайығ тамаан чіпчеткеннер тайығның араласчылары пол

* 10:1 Аннаңар көр: Пурунғы Молчағдағы «Сығыс» (Исход) кинде 14; 40:36-37.

* 10:7 Аннаңар көр: Пурунғы Молчағдағы «Сығыс» (Исход) кинде 32.

парча ниместер бе? ¹⁹Ниме мин чоохтирға сағынчам? Пу тас обаалар сын тіріг худайлар полчалар тіпчем ме? Алай ағаа тайығ салғаны ниме-де таныхтапчатханнаңар чоохтапчам ма? ²⁰Чох. Че пасха худайларға киртінчеткеннер, тайығ идіп, Худайға нимес, айна-чиктерге^c тайыпчатханын чоохтапчам. Мин, тізең, сірерні айна-чиктернең пірге полбазыннар тіп сағынчам. ²¹Хан-пигнің идізін ізіп, айна-чиктин іс полбассар. Хан-пигнің тамаан чіпчетсе, айна-чиктин чіп полбассар. ²²Нөөс піс Хан-пигні тыртыстандырарға тідінербіс. Піс аннаң күстігбіс пе?

²³Прай ниме мағаа чарадылча, че прай ла ниме мағаа тузалығ нимес. Прай ниме мағаа чарадылча, че прай ла ниме мині орта үгретпинче. ²⁴Пірдеезі постин тілебезін, че пасказына туза идерге көрглезін. ²⁵Садығдағы хайдағ даа итті, тайыға салылған ма тіп, сурбин ал. Нандырығ чүреенні ардат салчаң полбазын. ²⁶Чир паза аны толдырчатхан прай ниме Хан-пигни нооза. ²⁷Киртініс чохтардаң піреезі сірерні хығырза, парарларың килчетсе, парыңар. Ол сал пирген нимені сурбин чіңер. Нандырығ чүреенні ардат салчаң полбазын. ²⁸Че піреезі «пу обааға тайып салған чиис» тізе, ол чоохтаан кізінің үчүн паза чүрек арығ полар үчүн, чібенер аны. Тилекей паза аны толдырчатхан ниме Худайни нооза. ²⁹Сірернің чүреенерденер нимес, хығыртхан кізінің чүреененер чоохтапчам. Андада пірее кізі тир: «Ноға мин пасха кізінің чүреенен чарғылардарға кирекпін». ³⁰«Мин тамахты алғыснаң чіпчетсем, алғыстааным үчүн ноға пыролаттырарға кирекпін». ³¹Мин піди чоохтирбын: чіпчетсер бе, ісчетсер бе алай пасха даа ниме итчетсер, Худайның сабланызына идінер аны. ³²Иудейлерні дее, гректерні дее, Худай тигірибін дее хомзындырбин. ³³Мин дее идөк итчем. Ноо даа ниме итчетсем, прайзының көннің толдырарға күстенчем. Прайзы арачыланзын тіп, позымнаңар нимес, че оларданар сағынчам.

11 Мин Христосха көөкчеткенни, мағаа көөгінер.

²Сірерні минненер сыбыра сағынчатханнарың үчүн паза пирген үгредіге тудынчатханнарың үчүн махтапчам. ³Идөк сірерні мыны пілзіннер тіп сағынчам: Ноо даа ирге пазы Христос полча, ипчізіне – ирі, Христосха, тізең, – Худай. ⁴Ноо даа ирен пазын чаап пазырчатса алай ухаанчылапчатса, пазын уйатха сухча. ⁵Ноо даа ипчі, тізең, пазын чаппин пазырчатса алай ухаанчылапчатса, позының пазын уйатха сухча. Анзы ағаа пазын

хырдыр салғаннаң пасха нимес нооза. ⁶Ипчі пазын чабарға хынминчатса, андада хырынзын. Сазын кистір салған алай хырдыр салған чөрерге уйатчатса, пазын чабынзын. ⁷Ол ондайнан ир кізі пазын чаппасха кирек. Ол Худайның сомы паза сабланызы нооза. Ипчі кізі, тізең, ирінің сабланызы. ⁸Ирі ипчізінің хабырғазынаң нимес нооза. Ипчізі ирінің хабырғазынаң иділген*. ⁹Ир кізі ипчізіне чайалбаан нооза, че ипчі кізі иріне чайалған. ¹⁰Аннаңар, ангеллер пілер үчүн, ипчі кізі ирінің холында полчатханын киречілир үчүн, пазын чабарға кирек. ¹¹Андада піс, Хан-пигнің холында чуртапчатханыбыста, иреннер паза ипчілер удур-төдір кирексінісчебіс. ¹²Хайди ипчізі ирінең иділген, ир кізі дее ипчідең төреен нооза, прайлары, тізең, Худайдаңнар. ¹³Постарың даа сағын көріңер, ипчі кізее пазын чаппин Худайға пазыраға чаразых па? ¹⁴Чир дее андағ нимес пе? Ир кізее сас өскіреге улұғ уйат. ¹⁵Че ипчі сас өскірзе, ағаа аарлас, ағаа сазы чабынчах орнына пирілче нооза. ¹⁶Піреезі талазарға итсе — пістің андағ ниме кибірде дее, Худай тигірибінде дее чоғыл.

Хан-пигні сағынып азыранғаны

¹⁷Че мыны чоохтап, сірерні, чахсаа нимес, хомайға чыылчатханнарың үчүн махтабинчам. ¹⁸Пастағызы. Мин сірерні, тигірибге чыылыс парзар, пос аразында чарылыс сыхчазар тіп исчем паза анзына арала киртінчем. ¹⁹Сірернің араңарда пасха сағынчатханнар поларға кирек. Анзы сын сағынчатхан кізілерні іле сығарар нооза. ²⁰Сірер чыылызып алып азыранчатсаңар, ол Хан-пигні сағынып азыранғаны нимес. ²¹Сірернің хайзы даа поэның чиизін пасхаларынаң пурун чибізерге маңзырапча одыр. Анаң піреезі астап халча, хайзы, тізең, ізін салча. ²²Ибле-рің чоғыл ба, чіп-ізіп аларға? Алай Худай тигірибін нимее салбин, чохтарны пазынчыхтапчазар. Ниме чоохтирбын сірерге? Аның үчүн махтим ма? Чох, махтабаспын.

²³Мин сірерге пиргенні Хан-пигдең Поэнынаң алғам нооза: Хан-пигібіс Иисус сатыртхан хараада халас алып, ²⁴алғыстабызып, аны сындыртхан паза теен: «Алыңар мыны, чінер, пу сірернің үчүн үзе тартылған Идім минің. Мині сағысха кирип, підөк итchedіңер». ²⁵Идөк иирдегізін азыранған соонда, идіс алып, «пу минің ханымнаң таңмалалған Наа Молчағ^c. Мині сағысха

* 11:8 Аннаңар көр: Пурунғы Молчағдағы «Пастағлар» (Бытие) кинде 2:20-21.

кирген сай, мыны іскен сай підиок итchedінер» теен. ²⁶ Сіерер пу халасты чеен сай, пу ідісті іскен сай Хан-пигнің килгенінче, іди Аның өлімінеңер чарлапчатхан полчазар нооза. ²⁷ Кем пу халасты чіп, пу ідісті алып, Хан-пигнің адына турыстығ тудынмаза, Хан-пигнің ідінең паза ханынаң тоғыр пыро ит салар. ²⁸ Кізі позы позын пастап сынап алзын, анаң пу халастан чізін, пу ідістең іссін. ²⁹ Кем турыстығ нимес чіп, іссе, ол, Хан-пигнің Идінеңер сағынмин, позын пыроладарға чіпче паза ісче. ³⁰ Аннаңар даа сіерернің көбізі құс-сағ чохсар, ағырығзар, сіерернің илеедезі үреп парча. ³¹ Піс пос посты чарғылачаң ползабыс, чарғаа тартылбасчыхпыс. ³² Че піс, пу тилекей чарғылатхан чіли, чарғылатпас үчүн, Хан-пиг пісті чарғылапча паза хатығлапча. ³³ Аннаңар, харындастарым, чирге чыылысчатсаңар, удур-төдір сағызып ал турыңар. ³⁴ Сіерер чыылыссар, Худай сіерерні хатығлабас үчүн, астапчатхан кізі ибде азыранып алчатсын. Пасхазын позым килзем, чоохтағлап саларбын.

Худай Худының сыйыхтарынаңар

12 Харындастар, Худай Худынаң пирілчеткен сыйыхтарданар пілбин хала парчаң полбазыннар тіп сағынчам. ² Пілчезер, нооза хачан пасха худайларға киртінгеннерінде, табыс таа чох обаалар пу чабал чолча сіерерні ал чөргеннер. ³ Аннаңар Худай Худы пастыра чоохтанчатханнарның пірдеезі Иисусты харғабас. Пірдеезі, Худай Худы пастыра ла полбаза, Иисусты Хан-пиг тіп адап полбас. ⁴ Сыйыхтар пасха-пасха полча. Че оларны пирчеткені Худай Худы полча. ⁵ Худайға чөрінері дее пасха-пасха полча. Че піс чөрінчеткен Хан-пиг, тізең, пір ле. ⁶ Иткені дее пасха-пасха полча. Че олох ла Худай пісте тоғынча паза прай нимеде піске полысча. ⁷ Худай Худы пары аймах-пасха ондайларнаң іле көзіділче. Прай ол ондайлар прайзының тузазына пирілчелер. ⁸ Піреезіне Худай Худы пастыра хыйға сөс пирілче. Пасхазына олох Хуттаң піліс сөзі пирілче. ⁹ Хайзына-да олох Хуттаң киртініс, пасхазына олох Хут пастыра чазылдырары сыйыхха пирілче, ¹⁰ хайзына-да хайхастар идері, пасхазына ухаанчылас, пасхазына хуттарны танып пілері, пасхазына аймах тіллер, пасхазына тіллерні чарыда чоохтиры пирілче. ¹¹ Прай пу нимені олох Хут итче. Ол аны Позының көңнінче, хайзына хайди үлірін өнетін көріп, итче.

Христостың Иді-ханы пүкүл полчатханнаңар

¹² Кізі иді-ханы пүкүл, че аның чүллері көп полча нооза. Ол пір ит-ханның чүллері көп тее ползалар, хада-пірге пір ит-хан полчалар. Ідök Христос. ¹³ Піс прайзыбыс пір Худай Худынаң пір ит-хан поларға кіреске түскебіс нооза: Иудейлер дее, Гректер дее, хуллар даа, пос хоныхтығлар даа — прайзыбыс пір Худай Худынаң суғарыл парғабыс. ¹⁴ Ит-хан пір чүлдең нимес, көп чүллердең пүткен нооза. ¹⁵ Кізінің азағының пірсі «мин хол ниместе, ит-ханни нимеспін» тізе, ол андада ит-ханни полбиныбызар ба? ¹⁶ Хулах, тізең, «мин харах ниместе, пу ит-ханни нимеспін» тізе, ол аның сылтаанда ит-ханни полбиныбызар ба? ¹⁷ Прай ит-хан харах пол парза, истері андада хайда полар? Прай хулах пол парза, чыс чыстиры андада хайда полар? ¹⁸ Че Худай полған на чүл-сөөкке ит-ханда Позы хынғанни орын пир салған. ¹⁹ Прайлары пір чүл полған полза, ит-хан хайда поларчыс. ²⁰ Ам, тізең, чүллер көп, че ит-хан пір. ²¹ Харах холға «син мағаа кирек чохсың» тіп полбас. Пас таа азахтарға «сірер мағаа кирек чохсар» тіп полбас. ²² Ит-ханның чазығ пілдірчеткен чүл-сөөктері улам киректер. ²³ Піске тың турыстығ нимес пілдірчеткен чүллерні турыстығ кип-азахха тонандырчабыс. ²⁴ Иптіг нимес көрімніг чүллері ипти чабыл парчалар. Иптіг көрімніг чүллеріне, тізең, анзы кирек чоғыл. Че Худай, тың турыстығ нимес пілдірчеткен чүллеріне өнетін аарлас ползын тіп, ит-ханны хыйға пүдір салған. ²⁵ Анзын Ол, прайзы удур-төдір сағыссырасынар, ит-ханда чара полағлабазынар тіп, іди иткен. ²⁶ Аннаңар ит-ханда пірее ле ниме ирееленчетсе, прай пасказы хадох ирееленче. Пірсі сабланыста полза, пасхалары даа хада өрінчелер. ²⁷ Сірер прайзыңар Христостың иді-ханы полчазар. Чара, тізең, Аның чүллерізер. ²⁸ Тигірибде Худай прайзын постарының орыннарына турғыс салған: пастағылары илчлер, ікінчілері ухаанчылар^c, үзінчілері үгретчілер. Аннаң андар көрзе, піреелеріне Ол хайхастығ күс пир салған, ідök чазылдырарын, полис поларын, устап пілерін паза пасха тілдерні пирген. ²⁹ Че прайлары илчлер бе? Прайлары ухаанчылар ба? Прайлары үгретчілер бе? Прайлары хайхастар итчелер бе? ³⁰ Прайлары имнеп полчалар ба? Пасха тілдернең чоохтан полчалар ба? Прайлары чарыда чоохтапчалар ба? ³¹ Мыннаң улуғ сыйыхтар аларға күстеніңер. Мин, тізең, сірерге аннаң артых чол көзіг пирем.

Хыныстаңар

13 Мин кізілернің паза ангеллернің тілінен чоохтасчатсам, че хынызым чох полза, хоғдырапчатхан түүрден, сыңылапчатхан сыыластаң артых нимеспін. ²Ухааннирым пар полза паза прай чазыттарны пілчетсем, ноо даа піліс алчатхан ползам, тағларны орнынаң тибіредерге кўс пирчеткен прай киртініс минде полза, че хынызым чох полза, тик-хуруғ кізібін. ³Пар-чох пайым үлеп салзам, иді-ханымны өртедерге пир салзам, че хынызым чох полза, мағаа анзында пір дее тузазы чоғыл. ⁴Хыныс тыстанча, хыныс айапча, хыныс істі-чохтанминча, көдірілбинче, көкеесімненминче, ⁵иртінминче, посха ла тартынминча, тыртыстанминча, чабалны сағыста тутпинча, ⁶чой нимее өрінминче, че сын нимее өрінче. ⁷Ол ноо даа нимені сыдас парыбазар. Хыныста киртініс, ізеніс паза тыстаныс хачан даа иртіспес.

⁸Хут пирген сыйыхтар — ухааннас, тіллер паза піліс — иртіс парар. Хыныс, тізең, хачан даа тоозылбинча. ⁹Хайзын-да пілчебіс, хайзын-да ухааннапчабыс. ¹⁰Толдыразының тузы чит килзе, чарым полчатханы чох пол парар. ¹¹Мин пала полғанымда, пала чіли чоохтанғам, пала чіли сағынғам, пала чіли түптестіргем. Ам, ир пол парғанда, пала ондайын тастабыстым. ¹²Сағам піс пўлес сўлейке өтіре көрчеткен осхаспыс, сизінчебіс. Андада, тізең, көстең көске көрербіс. Сағам мин үзікті көрчем, андада, тізең, мині хайди піліп алғаннар, мин ідөк пілербін. ¹³Сағам, тізең, піске үс ниме халча: киртініс, ізеніс, хыныс. Че хыныс оларның улии полча.

Худай Худының сыйыхтарынаңар

14 Хынысха чидінер. Хуттың сыйыхтирына чидерденер сағыссыра. Улам — ухааннирдаңар. ²Кем таныс нимес тілнең чоохтанча, піреелері аны піл полбинчатханнаңар, ол чазыттарны Худай Худы пастыра асча. Ол кізілерге нимес, Худайға чоохтапча нооза. ³Кем ухааннапча, тізең, ол кізілерге киртіністерін пиктиріне, үтеертеріне паза көңнілерін көдіреріне чоохтапча. ⁴Кем таныс нимес тілнең чоохтанча, ол поэнының худын пиктепче, кем ухааннапча, тізең, ол тигіриб чонын пиктепче. ⁵Сірерні прайзын тіллернең чоохтанзыннар тіп сағынчам. Че ухааннааны артых поларчых. Ухааннапчатхан кізі тіллернең чоохтанчатханнаң артых нооза. Итсе, тіллерні түптестіріп пирчетсе,

тигіриб улам пик поларчых. ⁶Ам, харындастар, мин, сірерзер киліп, таныс нимес тіллернең чоохтанзам, че ол сірерге түптестірілбезе паза азых чоох^с, алай піліс, алай ухааннас, алай үгредіг полбаза, хайдаг туза сірерге полар? ⁷Көзідімге табыс сығарчатхан тыны чох сыыласты алай чатханны алып алза, олар табыстарын кирек чолынча апарбазалар, хайдаг көг ойнапчатханнарын кем чоохтап полар? ⁸Пырғы табызы пілдізі чох тапсапчатса, чаачылар хабызыға хайди тимненерлер? ⁹Сірернің дее тіллерін ідөк пілдізі чох сөстерні адапчатса, ниме тіпчеткеннеріңні хайди піліп аларлар. Сөстеріңні чил хаап чөрер. ¹⁰Тилекейде аймах-пасха тіллер көп. Олар пілчеткеннерге прайзына пілдістіглер. ¹¹Че мағаа олар пір дее ниме таныхтабинчалар. Ол тіллернің пірсінең чоохтанчатхан кізі мағаа чат кізізі, ол кізее дее мин чат чирінең килген кізібін. ¹²Худай Худы пирчеткен сыйыхтарны аларларың тың килчетсе, иң артыхтарын, тигірибні пик идерге польсчатхан сыйыхтарны сурынар. ¹³Аннаңар таныс нимес тілнең чоохтанчатхан кізі түптестіре чоохтап поларға сыйых алардаңар пазыр. ¹⁴Мин таныс нимес тілнең пазырчатсам, худым пазырча. Сағызыма анзы туза пирбинче. ¹⁵Ниме идерге кирек? Худымнаң даа пазырарбын, сағызымнаң даа пазырарбын. Худымнаң даа сарнирбын, сағызымнаң даа сарнирбын. ¹⁶Син Хут пастыра алғапчатсаң, тоғыртын кірген кізі синің алғапчатханыңа, «аминь^с» хайди тіп алзын. Син ниме чоохтанчатханыңны ол оңарбас нооза. ¹⁷Син чахсы алғапчазың, че пасказына анзынаң туза чоғыл. ¹⁸Худайымны алғыстапчам: пасха тіллернең мин сірердең прайзыңардаң көп чоохтасчам. ¹⁹Че тигірибде пасхаларын үгредіп, позымның тілімнең пис сөс чоохтааны таныс нимес тілнең сүрееліг сөс чоохтаанымнаң артых полар.

²⁰Харындастар, сағызыңар палани синінче полбазын: чабалға пала осхас полыңар, сағыстарың хоостыра, тізең, теен парған полыңар. ²¹Чахиинда пазылых нооза: «пу чонға пасха тіллернең, пасха сөстернең чоохтирбын, че андада даа олар Мини испестер, тіпче Хан Худай»*. ²²Ол оңдайнаң тіллер киртіністіглерге нимес, киртініс чохтарға танығ полча. Ухааннастар, тізең, киртінізі чохтарға нимес, че киртіністіглерге танығ полча. ²³Прай тигіриб чоны пірге чыыл парза паза прайзы таныс нимес тіллернең

* 14:21 Көр: Пурунғы Молчағдағы «Исаийнің ухаан чоохтары» (Исаий) кинде 28:11.

чоохтан сыхса, тоғырхылар паза киртініс чохтар сірерзер кірзелер, сірерні, алаах партырлар, тібестер бе? ²⁴Че хачан прайзы ухааннап сыхса, киртініс чох алай тоғыртын кірген кізі оларны истіп салып, позының чазыхтарын пілінер, искен ниме, тізен, аны чарғылир. ²⁵Ол ондайнаң аның чүреендегі чазыттары азыл парча. Ол, түнере түзіп, Худайға пазыра паза тир «Худай сыннаң даа сірернің аразында». ²⁶Аннаңар, харындастар, ниме зе? Сірер чыылыс парзар, полғанының на Худайны саблапчатхан сарын, үгредіг, тіл азылғаны, түптестіріг пар полза – прай ол тигірибні пиктиріне полар. ²⁷Піреезі таныс нимес тілнен чоохтанчатса, ікөлең алай аннаң көп полза, үзөлең чоохтазыңар, ағаа хоза алынча, пір кізі, тізен, түптестірің. ²⁸Түптестіріңең кізі чох полза, тізен, тигірибде сым пол, позыңа паза Худайға ла чоохтан. ²⁹Ухаанчылардаң даа ікі алай үс кізі чоохтанзын. Пасхалары, тізен, паалазыннар. ³⁰Пірее пасха кізее, тізен, азылчатса, пастағызы тапсабызын. ³¹Прайларың үгренирлерің паза көңілерің көдірерлерің үчүн сірерге хайзыңарға даа изерістіре ухааннирға чарир. ³²⁻³³Худай ондай чохтын Худайы нимес, амыр пирчеткен Худай полчатханнаңар, ухааннас хуттары даа ухаанчыларның холындалар. Ол прай тигіриблерде ах-арығларда андағ. ³⁴Ипчілер тигіриблерде сым ползыннар. Оларға чоохтанарға чарадылбинча. Моисей Чахиинда оларға холда поларға кирек тіп чоохталча нооза. ³⁵Оларның пірее нимее үгренирлері килчетсе, тізен, аннаңар ибде, хонғаннарынаң сурып алчатсыннар. Тигірибде, тізен, ипчі кізее чоохтазарға килістіре нимес. ³⁶Худай сөзі сірердең сыхтыр ба? Алай сірерге ле читкен ме ол?

³⁷Кем позын ухаанчы алай Худай Худы тол парған кізібін тіп сананчатса, ол кізі пілзін: мин пасчатхан ниме – ол Худай чыхылары. ³⁸Кем аны чағын алынминчатса, сірер дее аны чағын албаңар. ³⁹Ол ондайнаң, харындастарым, ухааннирға күстенінер, че тіллернең чоохтанарға итчеткеннерге харығ полбаңарох. ⁴⁰Че итсе дее, прай ниме ипти паза ондайли поларға кирек.

Христостың тірілерінеңер

15 Харындастар, мин сірерге чарлаан паза сірер, посха алынып, анда пик турыбысхан Чахсы Хабарны сағыстарына кирчем. ²Сірер минің үгреткенім хоостыра Чахсы Хабарны сағыстарында тутчатсаңар паза ағаа киртіністерің тик-хуруғ полбинчатса, Чахсы Хабарнаоң арачыланып аларзар. ³Мин позым

аны пастабох хайди алынғам, сірерні ағаа иди үгреткем нооза: Худай Пічии хоостыра Христос пістің чазыхтарыбыс үчүн өл парған. ⁴Худай Пічии хоостыра Ол, тыхтал парып, үзінчі күнінде тіріл парған. ⁵Соонаң Аны Кифа көр салған, анаң он ікі үгренчізі. ⁶Анаң пір туста пис чүс артиинаң харындастарыбыс Аны көр салғаннар – оларның көбізі пу тусха теере изен, че хайзылары үреп парғаннар. ⁷Анаң Иаков, идөк прай илчілер Аны көр салғаннар. ⁸Прайзының соонаң, тізең, тузында төрібеен кізі польп, мин Аны көргем. ⁹Мин илчілернің иң кічиибін, илчі тіп адаларға даа турыстығ нимеспін. Мин Худай тигірибін сүргем нооза. ¹⁰Ам кем полчам, мин Худай паарсазы сылтаанда пол парғам. Худай паарсазы, тізең, тик полбаан. Мин пасха илчілерден көп тоғынғам. Итсе, сынында пу минің тоғызым немес, че миннең пастыра пірілчеткен Худай паарсазы. ¹¹Өөні мында: минің үгредиим пасха илчілернің үгрединиен пір. Пу үгредіге сірер прайзынар киртін парғазар.

Пістің тірілерібістеңер

¹²Христос өліглерден тіріл парған тіп үгреділчеткенде, ноға сірернің хай піреелерің өліглер тірілбинчелер тіпче полчаннар. ¹³Өліглер тірілбинчетселер, Христос таа тірілбеенге килісче. ¹⁴Христос тірілбеен полза, тізең, пістің үгредиибіс тик, киртіністерің дее сірернің тик. ¹⁵Ағаа хоза, піс тее Худайдаңар чой киречі пол парчабыс. Піс Худай Христосты тірілдірібіскен тіп киречілепчебіс нооза. Өліглер тірілбинчеткенде чи зе, Худай Христосты тірілдірбеен пол парча. ¹⁶Өліглер тірілбинчеткеннеңер, Христос таа тірілбеен пол парча. ¹⁷Христос тірілбеен полза, киртіністерің тик ние паза сірер алындағыох чазыхтарында чөрчетчезер. ¹⁸Христосха киртініп өлгеннері дее чох пол парғаннар. ¹⁹Піс Христосха пу ла чуртаста изенчетсебіс, кізілер пісті прайзынаң тың айырға киректер.

²⁰Сынында Христос өліглерден тірілдіріл парған. Иди Ол соонаң тірілерлернің пастағызы пол парған. ²¹Өлім пір кізінің сылтаанда килген, өліглерден тірілері дее пір кізініңөк сылтаанда пірілген нооза. ²²Прайзы Адамның^c төлі полчатханнаңар өл парча. Че Христостың төлі полчатханнары прайзы тіріл парар. ²³Полғаны ла поэның тузында. Пурнада прай нименің пазы полчатхан Христос, анаң, Ол хатабох килер туста, Христостың чоңы. ²⁴Андада прай нименің тоозылғаны полар. Христос прай

пастыхтарны, үлгүлөрні, күстерні чиңип алар паза Позының хан-үлгүзін^c Худай-Пабаа пир салар. ²⁵Ағаа, прай ыырчыларын Позының азаа алтына тастабысханынча, хан-үлгүзін тударға кирек. ²⁶Христос чиңен түгенчи ыырчызы өлім полар. ²⁷Худай Пичиинде чоохталча нооза: «Прай нимені Христостың азаа алтына сал пирер». Че «прай нимені» теені Худайдаңар чоохтабинчатханы пилдістіг. Худай Позы прай нимені Христостың азаа алтына сал пирер нооза. ²⁸Хақан прай ние Христостың үлгүзінде полза, андада, Оолғы Позын даа Худайның холына пирібізер. Худай андада прай ниее хан-үлгүзін тудар.

²⁹Өліглернің орнына кіреске түсчөткен кизилер ниее чидерге сағынча полчаннар? Өліглер тірілбинче тіпчөткеннері сын полза, ниее олар өліглернің орнына кіреске түсчө полчаннар? ³⁰Пис тее нименің үчүн хыйалда сыбыра чөрчөткен полчанмыс. ³¹Мин күннің дее сай өлімнең тоғасчам. Анзы, сирернең хада Хан-пигибіс Христос Иисуста чуртапчатханыма кееркезім осхас, сын киречілезім. ³²Кизи сағызы хоостыра көрзе, мин Ефес саарда аңарнаң күрескенімде, ноо туза полған ол мағаа? Өліглер тірілбинчөткен полза, чеелер, ізеелер, танда олох ол парарбыстар нооза. ³³Пос посты алаахтырынманар: «чабал кизилернең нанчыласханы чахсы хылыхтарны ардатча». ³⁴Пос сағызын алыныңар паза чазых итпеңер. Уйатха, сирернің піреелері Худай пилбинчелер.

Өліглернің тірілерінеңер

³⁵Итсе, піреези тир: өліглер хайди тірілчөң полчаннар? Хайдағ ит-ханда чиде саларлар? ³⁶Сағыс чохтар! Таарылған үрен, ол парбаанда, тірілбинче. ³⁷Таарыпчатсаң, полар өзімні таарыпчазын, үренні ле, пуғдайнин алай пірее пасхазын таарыпчазын нооза. ³⁸Че Худай ағаа хынғанни наа көрім пирче, полған на үренге позынин. ³⁹Ит-хан пир ниес: кизіни пир, мални, хусти, палыхти пасхох. ⁴⁰Тигірдегі ит-хан пар, пу чирдегізі парох. Че тигірдегінің паза пу чирдегінің сілии пасха полча. ⁴¹Күннің сілии пасха, айни пасхох, чылтысти пасхох. Чылтыс чылтыстаң сілиинең пасхалалыбохча.

⁴²Идөк өліглер тірілгені андағох полар: өлерге таарылча, өлбөске көдірілче. ⁴³Уйан улып таарылча, сабланысха көдірілче, күс-саа чох таарылча, күзінде көдіріл килче. ⁴⁴Тынның ит-хан таарылча, хуттығ ит-хан көдіріл килче. Тынның ит-хан полза,

Худай хуттығ ит-хан полыбохча. ⁴⁵Худай Пічиинде пазылыx: пастағы кізі Адам чуртапчатхан тын полған, түгенчі Адам, тізең, тірлідрчеткен хут полча. ⁴⁶Че Хуттығ ит-хан нимес, тынның ит-хан пурнада полча. Хуттығ — соонаң пол парча. ⁴⁷Пастағы кізі чирдең пүткен, холнаң чайалған, ікінчі кізі тигірдең түскен Хан-пиг. ⁴⁸Чирдең пүткен кізі хайдағ, чирдегілері андағох. Тигірде кізі хайдағ — тигірдегілері андағохтар. ⁴⁹Піс тее чирдегі кізілернің омазында чөргебіс, тигірдегі кізінин ал чөрерөкпіс.

⁵⁰Че, харындастарым, мыны чоохтап пирим сірерге: ит паза хан Худай хан-чирін ал полбастар паза түген парчатханы мөгі чуртасха^c чидін полбинча. ⁵¹Мин сірерге чазыт ниме ас пирим: піс прайзыбыс ла өлбеспіс, че прайларыбыс алыс парарбыс. ⁵²Кинетін не, харах нууғанча, түгенчі пырғы тапсабысса, өліглер мөгі ит-ханның турыбызарлар, піс, тізең, алыс парарбыс. ⁵³Өлімнің ит-хан мөгі ит-ханға айлан парарға кирек. Өлер ит-хан өлбес ит-хан пол парарға кирек. ⁵⁴Хачан өлімнің ит-хан мөгі ит-ханға айланза паза өлер ит-хан өлбес ит-хан пол парза, андада Худай Пічиинде пазылғаны толар: «өлім чох иділ парған, чиңені полды». ⁵⁵Өлім! Хайда синің чыдаң? Чир төбіні, хайда синің чиңізің? ⁵⁶Өлімнің чыдазы, тізең, — чазых, чазыхтың күзі — Моисей Чахии. ⁵⁷Че Хан-пигібіс Иисус Христостың пастыра чиңіс сыйлаан Худайға алғыс ползын. ⁵⁸Аннаңар, хынған харындастарым, пик сағыстығ, төдір пазынмас полыңар. Хан-пигнің алнында сірер итчеткен киреңер тик полбинчатханын пілчеткеннерінде, Хан-пигнің киреңде маңнанысха чидінер.

Сыйыx пирерінеңер

16 Ах-арығларға сыйыx чыыпчатсаңар, мин Галат чиріндегі тигіриблерге чахаанни тудыныңар. ²Мин килзем, ахча чыып чөрбес үчүн, полғаны ла тоғынған ахчазынаң пир поларын поэрах сай чыынып одырзын. ³Мин килзем, тізең, сірер таллап алған кізілерінні, сірер пиргенін Иерусалимзер апарзыннар тіп, пічіктіг ызыбызарбын. ⁴Мағаа хада парарға килістіре полза, андада миннең хада парарлар.

Павелнің пөгіннері

⁵Мин Македон чирі тобыра парчам, аны иртсем, сірерзер килерім. ⁶Сірер мині парған чирімзер үдес салар үчүн, сірердөк чуртап алам алай хыстап таа парыбызам. ⁷Мин сірернең чол

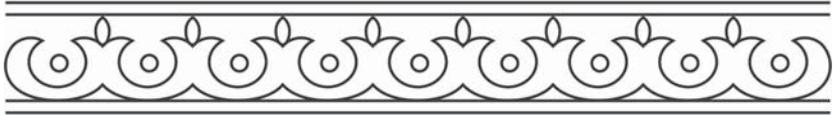
парирып ла тоғазып аларым килбинче нооза. Хан-пиг пирзе, сі-
рернең анча-мынча хада полып аларға изенчем. ⁸Ефесте, тізен,
мин Иліг кўн пайрамына* теере полып аларбын. ⁹Минің мында
түзімніг тоғынып алар ондайым пар, че ыырчыларым көп. ¹⁰Сі-
рерзер Тимофей килзе, Ол минөк чили, Хан-пигібістің киреен
итчеткенінде, ағаа сірерде хорғыс чох ползын тіп, сизініп оды-
рыңар. ¹¹Аннаңар пірдеезі аны нимее салбин полбазын. Че ол
минзер иптiг читсін тіп, амыр-хазых үдес салыңар. Мин харын-
дастарымнаң аны сағыпчам нооза. ¹²Аполлос харындастаңар пі-
ди чоохтирым: мин аны харындастарынаң хада сірерзер парзын
тіп сурынғам. Че ол сағам парарға пір дее ынабаан. Ағаа киліс-
тіре тус полза, чидер.

Чахығлар паза алғастар

¹³Сизіктіг полыңар, киртіністе сыдамах тудыныңар, пик сын-
дырлығ полыңар. ¹⁴Ниме дее итсенер, хынып итchedінер. ¹⁵Ха-
рындастар, мин сірердең сурынчам: Стефанның сөбірези Ахай
чирінде пастағы киртіністіг кизілер улыбысханнарын паза пост-
тары ах-арығларға чөрінерге пирін салғаннарын пілче ноонзар.
¹⁶Оларның чооғын истінер. Ідөк оларнаң хада тоғынчатхан паза
чөрінчеткен кизілернің ондайынча полыңар. ¹⁷Стефанның паза
Фортунатнаң Ахайктің килгеніне мин өрінчем. Олар сірернің
миннең хада полбинчатханнарынны толдыр пирділер. ¹⁸Олар
сірернің дее, минің дее көңнімні көдір салдылар нооза. Андағ-
ларны аарлаңар. ¹⁹Асий чиріндегі^c тигіриблер сірерге изен читір-
челер. Акила паза Прискилла, ибдегі тигірибінен хада, сірерге
Хан-пигде прай көңнілерінен изен читірчелер. ²⁰Прай харындас-
тар сірерге изен читірчелер. Удур-төдір охсанызып* алғыстасча-
дыңар. ²¹Минің позымның холымнаң пасчам мыны — Павелнің
алғыстазын. ²²Кем Хан-пигібіс Иисус Христосха хынминча —
ағаа харғас. Кил, Хан-пигібіс! ²³Хан-пигібіс Иисус Христостың
паарсазы сірернең ползын. ²⁴Паза минің хынызым сірернең,
Христос Иисусха киртінчеткеннернең, хада ползын. Аминь.

* 16:8 Пу пайрам Пасха үлүкүннің соонаң илігінчи күнінде таныхталчаң, ол арыс сапчаң туста иртчен.

* 16:20 Еврей кибірі хоостыра иреннер охсанызып изенесченнер.

Павелнің коринфтегілерге ікінші пічии

Павелнің алындағы пічиинде Коринфтегі Христос тигірибін алдап, үгредіп пасханы салтарлар пирген. Чазых иткен кізілернің илеедезі пыросынып, Павелнең чаразар ондай тілееннер. Че ол тигірибде кизек чон Павелні улуғлапчатханнаң тоғырланарын тохтаатпинчатхан. Аннаңар Павел Македон чирінде полчатхан туста, Коринфсер пазох чол сығарға тимненчеткенінде, оларға пазох пір пічиин ысхан.

Ол пічік пасхаларының хыринда іди ле иптиг, изерістіре пазылбаан. Хынза, анзына сылтағ Павелнің, пічік пасчатханда, тың өкпеленгенінде полған. Пірее істезігчілер, коринфтегілерге пазылған пу пічік, ікі алай үс тее алынча пічікнең піріктіріліп, соонаң пазылған полар тіп, санапчалар.

Хайзы даа саринаң көрзе, аны үс чардыхха үлестірібізерге чарир: 1) Павелнің Коринфтегі тигірибнең чарасханына өрінгені паза илчінің Христосха тоғынғанынаңар пасханы (1-7 пастағлар); 2) Иерусалимдегі чох чуртапчатхан христианнарға пос күзінең пар-чоғынаң полызарданаңар коринфтегілерні үгредіп чоохтааны (8-9 пастағлар); 3) поэна туза аларға идіп, Чахсы Хабарға үгретче тіп, Павелні пыролапчатхан чой үгретчілернің чооғын исчеткеннері үчүн, коринфтегілерге хомзынызын чипірче.

Алғас

1 Худайның көнніңче Христос Иисустың илчізі^с полчатхан Павел паза Тимофей харындас Коринфтегі Худай тигірибіне^с паза тиксі Ахай чирінде чуртапчатхан ах-арың^с кізілерге чолабит ысчабыс. ²Худай Пабабыстаң паза Хан-пигібіс^с Иисус Христостан паарсас паза амыр хоных сірге ползын.

Павел Худайны алғыстапча

³Худай, Хан-пигібіс Иисус Христостың Пабазы, сабланзын. Ол хайдағ даа айағның Пабазы паза ноо даа часхарыстың Худайы полча. ⁴Ол пісті ноо даа сидіксіністерде часхарча. Аннаңар піс тее сидікке урунған кізілерні часхар полчабыс. Піс оларны, Худай пісті часхарчатхан чіли, часхарчабыс. ⁵Христостың чобағларында ханча көп араласчабыс, анчоҳ көп Христостың пастыра часхарыс алчабыс. ⁶⁻⁷Піс чобалчатсабыс, тізең, сірерні часхарынзыннар паза арачыланзыннар тіп чобалчабыс. Ол арачыланыс піс тее көрчеткен ирееленістерні сыдас парары хоостыра пирілче. Сірернің прай нимені сыдас парыбызарларыңа тың ізенчебіс. Піс часхарынчатсабыс, сірерні дее часхарынзыннар паза арачыланзыннар тіп часхарынчабыс. Чобағларыбыста даа, часхарыныстарыбыста даа сірер араласчатханнарыңны пілчебіс нооза.

⁸Ана аннаңар, харындастар, Асий чирінде^c піске урунған ирееленістерібістенең сірерні пілбин халбазыннар тіп сағынчабыс. Ол сині чоҳ аар, сыдас полбас ирееленістер полғаннаңар, піс тіріг дее халарыбысха ізенминчеткебіс. ⁹Посха нимес, че өлімнен тірілдірчеткен Худайға ла ізенер үчүн, піс поэбысты өлімге чарғылат салған кізілер тіп сағынғабыс. ¹⁰Худай пісті хырибыста чөрген өлімнең ал халған, ал халча, соонаң даа ал халчадар тіп ізенчебіс. ¹¹Сірер, пазырып, піске матап полысчазар нооза. Худай, көп кізінің пістің үчүн пазырғанын истіп, пісті ал халған. Аның үчүн көп кізі Худайны алғыстаан.

Павелнің пөгіннері алысчалар

¹²Мына нимее поғдархапчабыс паза арығ сағыснаң киречілепчебіс: чон аразында, улам сірернің араңарда, полған туста, прай киректерде көні паза азых көңніліг тудынғабыс. Піс, кізі хыйғазынаң устанмин, Худайның паарсазына ізенгебіс. ¹³Сірерге хығырып піл полар ла нимені пасчабыс. Мыны читіре піл поларларыңа ізенчем. ¹⁴Амды сірер ханча-да онаңарчазар: Хан-пигібіс Иисус Христос килер күнде піс сірернің махтааңар поларбыс, сірер, тізең, – пістің. ¹⁵Анзын ікінчілебин, сірерге ікі хати көп туза идерім үчүн, сірерзер хати килерге иткем. ¹⁶Македон чирінзер париреп, сірерзер кірерге пөгінчеткем. Анаң, Македон чирінең сығып, пазох сірерзер парарға итчеткем. Сірер, тізең, мині

Иудей чирінзер^с үдезібізерчіксер. ¹⁷Иди пөгінгенде, мин ниик сағыстығ полбаам нооза. Кізі сағызы хоостыра даа идер чоғылбын. Пірде «йа, йа», анан «чох, чох» тіп чөрбинөкчем. ¹⁸Худай мағаа киречі: сіерге чоохтаан чооғыбыста пірде «йа», пірде «чох» полбаабыс. ¹⁹Миннен, Силуаннаң паза Тимофейден сіерде чарлалған Худай Оолғы Иисус Христос пір саңайға «йа» паза «чох» полбаан. Анда «йа» ла полған. ²⁰Худайның прай молчағлары, Христоста толдырыл парып, «йа» паза «аминь^с» пол парғаннар. Анзы Худай пістің пастыра саблан парар үчүн полған. ²¹Худай сіернең пістің Христосха киртінізібісті тыытча. Ол пісті, Позының Худын пирип, таңмалапча. ²²Иди Ол, пісті таныхтап, Позының Худын чүректерібіске пирип, полар тусха ізеніс пирген.

²³Худай Позы киречі, Ол чүреемдегізін пілче. Мин, сіерге айап, пу тусха теере Коринфсер килбеем нооза. ²⁴Анзы киртінізіңернең устачатханыбысты таныхтабинча. Чох, сіерні өрінзіннер тіп, сіернең хада тоғынчабыс. Киртіністерің пик нооза.

2 Ол ондайнан, мин сіерні пазох хомзындырарға тіп килерге сағынминчам. ²Сіер мині өріндірерге кирексер. Аннаңар, мин сіерні хомзындырчатсам, мині өріндірчен кізі халар ба? Мин хомзындыр салған кізілер ле халар нооза. ³Мин мыны ноғаданар пасчам? Сіерзер читсем, мині өріндірерге кирек кізілернің үчүн хомзынарым килбинче. Минің өрінізім сіерге дее өрініс полчатханын пір дее ікінчілебинчем нооза. ⁴Улуғ чобаға пастырып, чүреем ағыриина хыстырып, харах чазым төгіп ала, сіерге пасханымда, сіерні хомзындырарға итпеем. Сіерге сиңінең артых хынызымны сіерні пілзіннер тіп сағынғам.

Пыросынғанның пырозын тастирдаңар

⁵Сіернің піреелерің мині хомзындырчатса, мині ле нимес, сіерні прайзыңарны даа хомзындырча. Пу хоза чоох нимес. ⁶Сіернің көбізі аны хатығлааны ағаа читкіче пол парды нимес пе? ⁷Амды сіер, аның пырозын тастап, часхар салзар, чаксы полар. Пичелге уғаа тың пастыр салып, саңай сағыныбыспазын. ⁸Аннаңар ағаа хынызыңарны читір пириңер тіп сурынчам. ⁹Мин тігі пічиимні, прай нимеде чооғымны исчерер бе тіп піліп алар үчүн, сыныхтап пасхам нооза. ¹⁰Сіер пырозын тастаан кізее мин дее пырозын тастапчам. Мин дее пырозын тастапчатсам,

сірернің үчүн Христостың адынаң аны итчем. ¹¹Сайтан^с пісті алаахтырып албас үчүн, иди иткем. Піс аның хара сағыстарын пілчебіс нооза.

Павелнің Троадада сағысха түскені

¹² Мин, Христостанар Чахсы Хабарға үгредерге Троадазар килгенімде, Хан-пигнің чол ас пиргенін көр салғам. ¹³Че Тит харындазымны анда таппин, сағыссырап сыххам. Аннаңар, андағы кізілернең анымчохтазыбызып, Македон чирінзер парыбысхам.

Христоста пайрамнааны

¹⁴Че Худайға алғыс! Піс Христоснаң хада полчатсабыс, Худай піске хачан даа чиніс пайрамнирын пирче. Ол Христостанар пілісті, тадылығ чысты чіли, пістің пастыра прай чирде таратча. ¹⁵Піс ыстапчатхан тайығның тадылығ чызы осхаспыс. Ол тайығның^с Христос Худайға салча нооза. Ол тайығның чызы арачыланчатханнарға даа, өлімнің чолынча парчатханнарға даа сабылча. ¹⁶Өлімнің чолынча парчатханнарға ол өдірчеткен чабал чыс полча. Арачыланыс чолынча парчатханнарға ол чуртас пирчеткен тадылығ чыс. Кем анзын ит полар? ¹⁷Иледе кізі Худайның сөзін парыс алар үчүн таратча. Піс олар чіли итпинчебіс. Худайның алнында көйтіктенмин тудынып, чоохтапчабыс. Піс Христостың нымысчыларыбыс нооза.

Наа молчағның тоғынчыларынаңар

3 Нөөс піс сірернең хатап танызарға кирекпіс? Нөөс, піреелеріне чіли, піске сірерзер алай сірердең киречілістіг пічік кирек? ²Сірер пістің чүреебісте пазылған, прайзы пілчеткен паза хығырчатхан пічибиссер нооза. ³Сірер постарың Христостың пічии полчатханнарыңны көзітчезер. Піс сірернің аранарда тоғынғанда пу пічікті пас салғабыс. Ол черниланаң нимес, че тіріг Худайның Худынаң, таста нимес, че сабылчатхан чүреебісте пазыл парған.

⁴Піс Христосха киртін парғабыс. Аннаңар Худайның алнында сірерденер иди чоохтанарға тідінчебіс. ⁵Піс позыбыстың күзібісненең пірее ние ит поларыбыстанаңар чоохтабинчабыс. Пістің прай күзібіс Худайдаң полча. ⁶Ол піске Наа Молчағның^с нымысчылары поларға ондай пирген. Піс холнаң пазылған чахыға

нимес, че Худайның Худына^с нымысчы полчабыс. Холнаң пас-хан чахығлар өлімге ағылчалар, Худай Худы, тізең, тірілдірче.

⁷Моисей Чахьи^с таста киртілген полған. Ол пирилчеткенде, Худайның сабланызы^с азыл парған. Моисейнің^с сырайы тың чараан. Аннаңар Израиль чоны ағаа удур көр полбаан. Че ол иртісчеткен чарых полған. Өлімге ағылчатхан Чахығның чарыпчатхан сабланызы андағ полчатса, ⁸Худай Худының тоғынғаны, тізең, аннаңох артых сабланыс полбас па? ⁹Чарғылаттырарына ағылчатхан чахығ андағ сабланыснаң чарыпчатса, ахтаныс пирчеткен тоғыс хай син артых сабланыснаң чарир. ¹⁰Піди чоохтирға чарир: артых сабланыс килгеннеңер, алында саблығ полғаны позының сабланызын чідір салған. ¹¹Иртісчеткен молчағ сабланыстығ полчатханда, иртіспинчеткен молчағ улам сабланыстығ полбас па?

¹²Пістің андағ ізеніс парда, чалтанмас тідініснең тудынчабыс. ¹³Піс Моисей чіли итпинчебіс. Израиль ооллары сабланыстығ чариинның иртісчеткенін көр салбазыннар тіп, Моисей сырайын иснең пүргебіскен. ¹⁴Оларның сағыстары ай парған полған. Пу тусха теере олар Пурунғы Молчағны хығырчатсалар, оларның сағыстары олох иснең пүргелік. Христос ла ол исті хыйа ал полар нооза. ¹⁵Амға теере олар Моисей Чахийн хығырчатсалар, чүректері иснең пүргелік. ¹⁶Че хачан олар Хан-пигзер айланчатсалар, андада ол ис хыйа алылча. ¹⁷Піс чоохтапчатхан Хан-пиг Худай Худы полча. Худай Худы полчатхан чирде, тізең, кізілерге пос поларға ондай пирилче. ¹⁸Піс, тізең, Хан-пигнің сабланызын пүргелбеен сырайыбыста, көріндесте чіли, көзітчебіс. Хан-пигнің Худы піске сабланыс пирче. Ол сабланыс пісті, Хан-пиге төбй идіп, алыстырча паза улуғдаң улуғ сабланысха ағылча.

Той ідістердегі хайхастығ ис-най

4 Аннаңар Худай, піске айап, пу тоғысты пирген, піс, тізең, көңнібіс түзірбинчебіс. ²Че піс туйух, уйадыстығ киректерні хыйа итчебіс паза көйтікке салынминчабыс. Піс, Худай сөстерін хыйыстырбин, сынны азып, постарыбысты Худайның алнында ноо даа кізінің чарғызына сығарчабыс. ³Піс чарлапчатхан Хабар піреезіне иснең чабых осхас полза, ол өлім чолынча парчатханнарға чабых. ⁴Ол кізілер киртінминчелер. Пу чабал тусың худайы полчатхан сайтан оларның сағыстарын харасхыда

тутча. Ол Христостың сабланызынаңар чарлапчатхан Чахсы Хабарның чариин көрерге пирбинче. Че Христос Худайның омазы полча нооза. ⁵Піс, тізең, позыбыстанар нимес, Иисус Христос Хан-пигібіс полчатханнаңар үгретчебіс. Иисус піске иткен ни-менің үчүн, піс сірерге хул полыбысхабыс. ⁶«Харасхыда чарых ползын» тіп, Худай пістің чүрекерібісті чарыдыбысхан. Иди Ол Иисус Христостың сырайында чарыпчатхан Худайның сабланызын пілерге пирген.

⁷Пістің иді-ханыбыс той ідіс осхас. Ол ідісте піс хайхастығ ис-пайны хайраллапчабыс. Анзы пу сабланыстығ күзібіс пістен полбинчатханын, че Худайдаң килчеткенін прайзына көріндірер үчүн иділче. ⁸Піс прай чирдең хыстырчабыс, че пастырбаабыс. Сидік ондайға кір тее парған ползабыс, көңнібіс түспинче. ⁹Піс сүрдірчебіс, че Худай пісті тастабинча. Азахтаң түзіре саптырзабыс таа, чох иттірбеебіс. ¹⁰Позыбыста Иисусты осхас тірілер күзібіс полар үчүн, сыбыра ирееленіп, піс Иисус өлген чілі өлчебіс. ¹¹Піс Иисустың үчүн чуртазыбыста өлімге тоғасчабыс. Анзы пістің өлер ит-ханыбыста Иисустың чуртазы көрінері үчүн полча. ¹²Аннаңар піс өлімнің, че сірер, тізең, чуртастың холындазар. ¹³Худай Пічиинде^c «мин киртін парғам, аннаңар теем*» тіп пазылған. Пісте дее ол киртініс пар. Аннаңар піс тее киртінчебіс паза чоохтапчабыс. ¹⁴Хан-пигібіс Иисусты тірілдірген Худай Иисустың пастыра пісті дее тірілдірерін пілчебіс. Андада Ол пісті сірернең хада Позының алнында турғыс салар. ¹⁵Прай пу ние сірерге туза. Худайның паарсазы көптең көп кізее читче. Худай сабланыңар үчүн, олар Аны улам көп алғыс-тапчалар.

Чирдегі өлімнің чуртас паза сабланыстығ мөгі чуртас

¹⁶Аннаңар піс көңнібісті түзірбинчебіс. Пістің иді-ханыбыстың күзі хорапчатса даа, худыбыс, тізең, күннің сай наачылалча. ¹⁷⁻¹⁸Піс көрінчеткен ниее көрбинчебіс, көрінминчеткенге көрчебіс. Аннаңар оой, иртісчең ирееленістерібіс илбек паза мөгі сабланыс төрітчелер. Харахха көрінчеткен ни-менің тузы хысха, харахха көрінмес ние, тізең, мөгі нооза.

* 4:13 Көр: Пурунғы Молчағдағы «Ырлар» (Псалтирь) кинде 116:10.

5 Пу чирде чуртапчатхан пістің ит-ханыбыс отах осхас. Ол изел парза, Худай піске хол пүдірбеен мөгі иб-чурт пирер. Ол пістің тигірдегі ит-ханыбыс полар*. ²Аннаңар, тигірдегі иб-чуртыбысха кіріп аларға сағынып, чидікпинчебіс нооза. ³Ол ондайнан тигірдегі ит-ханыбысха кіріп аларбыс, чалаас хут полып, хал парбаспыс. ⁴Пу чирдегі отахта чуртап, піс ирееленіп паза позып аларға чидікпин чөрчебіс. Анзы өлерге паза пу чирдегі ит-ханыбыс чох халарға нимес, че тигірдегі ит-ханыбысха кірерге хынғаны полча. Хақан ол ниме пол парза, чуртас өлімнің нимені чох ит салар. ⁵Анзы полар үчүн, Худай пісті чайап салған паза, молчаан толдыраын киречілеп, Позының Худын піске пирген.

⁶Ол ондайнан піс сыбыра ізестіг чөрчебіс. Піс пілчебіс, пу иді-ханыбыста чуртап, Хан-пигдең ырахпыс. ⁷Че піске харах көрчеткені нимес, киртініс өөні полча нооза. ⁸Анзын пілчеткенде, ізестіг чөрчебіс паза, иді-ханыбыс полчатхан отахтаң сых парып, тигірдегі ибiбiсте Хан-пигнең хада орнығарыбыс килче. ⁹Аннаңар, хайда даа ползабыс, пу чирдегі алай тигірдегі ит-ханыбыста пістің Хан-пигнің көңніне кірерібіс килче. ¹⁰Піске прайзыбысха Христостың чарғызы алнында турарға килізер. Андада пу чирде ит-ханыбыста чуртаан туста иткен чахсы ба, хомай ба киректерібіс үчүн полғаныбыс ла нандырығ тударбыс.

Христостың настыра Худайнаң чарасханы

¹¹Худайдан хайди хорығарын піліп, піс анзына кізілерні үгрет парчабыс. Худай пістің сағыстарыбысты паза пөгіннерібісті пілче. Сірер дее оларны пілібөкчезер тіп ізенчем. ¹²Піс позыбысты махтирға итчебіс пе? Чох, че піснең поғдархирға сірерге сылтағ пирчебіс. Андада сірер чүректегізінең нимес, че тастындағы көрімінең махтаньсчатхан кізілерге нандырығ пир поларзар. ¹³Піс пасхаңыл полчатсабыс, анзын Худайға хынчатханыбыстанар итчебіс. Пос сағызында чөрчетсебіс, анзын сірернің үчүн итчебіс. ¹⁴Христостың хынызына хаптырт салған кізі піди сағынча: Христос прайзының үчүн ол парғаннаңар, прайзы Аннаң хада ол парған. ¹⁵Ол прайзының үчүн ол парған. Аннаңар чуртапчатхан

* 5:1 «Ол пістің тигірдегі ит-ханыбыс полар» сөстер грек пічіктерінде чо-
ғыл, піс оларны пу стихтарның сағызын чарыдар үчүн хосхабыс.

кізілер постарына нимес, че оларның үчүн өліп, тірілген Христосха чуртирға киректер.

¹⁶ Писке кізілерні, көрчеткен нимее төстеніп, чарғылирға чарабас. Хақан-да Христостанар, кізіденер ле чили, сағынған полфабыс. Ам, тізең, пасха сағынарға кирекпіс. ¹⁷ Ам, тізең, Христоснаң пір полыбысхан кізі наа кізі пол парған. Иргі чуртас ирт парған, прай ниме наа пол парған. ¹⁸ Прай ол нимені Худай иткен. Ол Иисус Христостың пастыра пісті Позынаң чарастыр салған паза піске пасхаларын чарастыраға пөгін пирген. ¹⁹ Худай кізілерні чазыхтары^c үчүн пыролабаан. Ол Христостың пастыра тилекейні Позынаң чарастырыбысхан паза піске ол чарастанар сөсті тарадарға пир салған.

²⁰ Ол ондайнаң піс Христостың адынаң чоохтапчабыс. Пістің пастыра Худай Позы чоохтанчатханға килісче. Аннаңар Христостың адынаң алданчабыс сірерге: Худайнаң чарас салыңар. ²¹ Чазығы чох Христосты Худай пістің чазыхтарыбыс үчүн хатыглап салған. Аннаңар піс, Христосха киртінчетсебіс, Худайның алнында арыҕ көңніліг полчабыс.

6 Піс, тізең, Худайнаң хада тоғынчатханнар, Ол пирген паарсасты сірерни тик ле алған полбазыннар тіп, сірерге алданчабыс. ² Чоохталған нооза: «паарсах поларға тус чит килгенде, Мин сині истіп салгам. Сині арачылир күн чит килгенде, Мин сағаа полыс пиргем». Мына Худайның паарсазын алчаң тус, мына арачыланьы күні.

³ Тоғызыбысха чарадынмаан кізі чох ползын тіп сағынчабыс. Аннаңар пістеңер пірдеезі хомай тібезін тіп чуртирға күстенчебіс. ⁴ Прай нимеде тудынчатханыбыс хоостыра Худай нымысчылары полчатханыбысты көзітчебіс. Хыйаланыстарда, хызылыста, сидік ондайларда піс илбек тыстаныс көзітчебіс. ⁵ Пісті сохханнар, пиктегде тутханнар, өмелееннер. Піс үзе тоғынғабыс, уйғу-чадын пілбин, чиис чох чуртаабыс. ⁶ Че піс хақан даа арыҕ чүректіг полғабыс, хыйға тудынғабыс, тыстанғабыс паза аллыг көңніліг полғабыс. Піс хақан даа прай нимее сыннаң хынып, Худай Худы хоостыра иткебіс. ⁷ Піс сынның сөзіне үгредіп паза Худай күзінең тузаланып чуртаабыс. Киртіністі арачылир паза тарадар киректе арыҕ чүреебіс піске хуйах паза хылыс полған. ⁸ Піреелері пісті улуғлааннар, пасхалары нимее салбааннар. Пісті хыйыхтапчалар паза махтапчалар. Пісті чой тіп санапчалар,

піс, тізең, сынны чоохтапчабыс. ⁹Піреелері пісті нимее салбинчалар, че прайзы пістенер пілче. Пісті өліге санапчалар, че піс мына, тірігбіс. Піс сохтырчабыс, че өлбинчебіс. ¹⁰Пісті хомзындырчалар, че піс сыбыра өрчлігбіс, піс чохпыс, че көп кізіні пайытчабыс, пістің пір дее ниме чоғыл, че піс сынында прай нименің ээзі полчабыс.

¹¹Коринфтегілер! Піс сірернең көні чоохтасхабыс. Піс сірерге чўреебісті аллығ асхабыс. ¹²Сірерге пісте тар нимес, че сірернің чўректерің тар. ¹³Мин сірерге палаларыма чілі чоохтапчам: сірер дее чўректеріңні азыңар.

Чарыхнаң харасхы пірік полбастар

¹⁴Киртініс чохтарнаң пір көлігде чўрбенер. Арығ чўректігні^с паза чабал кізіні піріктірчеткен пірее ниме пар ба? Пір орында пір саңай чарых паза харасхы полча ба? ¹⁵Христоснаң Велиар* піліс поларлар ба? Киртіністіг кізіні киртініс чохнаң пірее ниме піріктірче ни? ¹⁶Худай храмында обаалар турғызар ба? Піс, тізең, тіріг Худайның храмы полчабыс. Худай піди теен нооза: «Мин оларның аразында Позыма тура пүдіріп аларбын паза оларнаң хада чуртирбын. Оларның Худайы поларбын, олар, тізең, Минің чоным поларлар». ¹⁷Аннаң андар Хан Худай^с тіпче: «Олардаң чарылып, парыбызыңар. Кірліг нимее теңмеңер, андада Мин сірерні Позымзар аларбын. ¹⁸Мин сірернің пабаларың улыбызарбын. Сірер Минің оолларым паза хыстарым улыбызарзар. Иди Прай нимедең күстіг Хан Худай тіпче».

7 Ол ондайнаң, хынғаннарым, андағ сөс пиріл парғанда, ит-ханыбыста паза худыбыста пар чабал нимедең арығланып алааңар. Ол ондайнаң, Худайдаң хорығып ала, пүкўле ах-арығ улыбызыңар.

Павелнің өрінізі

²Постарыңның чўректерінде піске орын пиріңер. Піс пірдеезін хомзындырбаабыс, пірдеезін сайбап салбаабыс, пірдеезіне чаптанмаабыс. ³Мин мыны хомайлап тібинчем. Алында даа теен полғам: сірер пістің чўреебістезер, сірернең хада өлерге дее, чуртирға даа тимдебіс. ⁴Мин сірернең көні чоохтас поларыма

* 6:15 Еврей кинделерінде Велиар сайтанның аттарының пірсі.

ікінчелебинчем. Сіернең тың махтанчам! Чобағларыбысха пастырзам даа, көнніме часхарыс толча, өрініс чүреемнен асча.

⁵Піс, Македон чирінзер читкенібісте, тынан полбаабыс. Прай саринаң хыстыр килгебіс: тоғыртын пісті таластарнаң өмелееннер, істібісте хорыхханыбыс полған. ⁶Че пазымныңларны часхарчатхан Худай, Титті піссер ызыбызып, пісті часхар салған. ⁷Піс Титтің сіерден килгеніне ле нимес, че сіер аның көңнін көдір пиргеннеріңнеңер чооғына өрін парғабыс. Тит мині көрерлерің тың килчеткенін, піс сіернең піліс полбаанға ачырғанчатханнарыңны паза мині арачылирға тимделеріңні чоохтап пирген. Анзына мин амды улам өрінчем. ⁸Аннаңар пічиимнен сіерні хомзындыр салғаныма айабинчам. Итсе, айабысхан полғам: көрчем нооза пічиим сіернің көңнілеріңні түзір салған. Че анзы түрчеге ле полған. ⁹Ам мин көңнілеріңні түзір салғаныма өрінминчем. Че көңнілерің түскені сіернің тудыңаннарыңны алыстыр салғанына өрінчем. Көңнілерің түскені, тізең, сіерні Худайзар айландыр салған. Аннаңар піс сіерге пір дее хомай ние итпеебіс. ¹⁰Көңні түскені Худайзар айландырчатса, кізі хайди даа тудыңанын алыстырар паза арачыланысха килер. Кізінің көңні пу чирдегілерни чіли түссе, анзы өлімге ағылча нооза. ¹¹Көріңер, пу пичеллеріңнің пастыра Худай ние ит салған: хайдағ күстенчик ит салды сіерні. Хайдағ пыросыныс, пыролығ кізее тарығыс, хорығыс, сағыссырас, сіреніс, хатығлас ол сіерден сығарыбысты. Пу киректе сіер постарыңны прай саринаң арығ көзіт салдыңар. ¹²Ол ондайнаң мин сіерге чазыхтығ кізіні пыролирға алай хыйыхтатхан кізінің көңнін көдірерге тіп паспаам. Худай киречі, мин мыны піс сіерденер матап сағыссырапчатханнарыбысты сіерні пілзіннер тіп пасхам. ¹³Аннаңар пістің көңнібіс көдіріл парған.

Че сіернің тудыңатханнарыңны көріп, Тит чүреен амырадып алған, өрін парған. Піс, тізең, аның өрінізіне улам тың өрінгебіс. ¹⁴Мин ағаа сіерні махтааным үчүн, мағаа уйадарға киліспеен. Сіерге чоохтаан ние дее, Титке сіерні махтааныбыс таа, прай сынға айлан парды. ¹⁵Ол, сіернің чоох искенін, аны, улуғлап, хорығып ала удурлаанын сағысха кирип, сіерні чүрекке чағын алча. ¹⁶Аннаңар сіер минің киртізіме турысханнарыңа өрінчем.

Пос көңінің сыйых пиргені

8 Сіерге, харындастар, Македон чиріндегі тигіриблерге Худай-даң пирілген паарсастанар искірчөбіс. ² Олар, көп чобағ көріп, хатығ сынағ ирткен дее ползалар, уғаа өріністіглер. Постары тың хызылчатсалар даа, сыйыхты пар-чох чүректерінең пирчелер. ³ Мин киречібін, олар пос көңінің ханча полғанча, поларларынаң артых таа, пирчелер. ⁴ Иудей чиріндегі ах-арығларға хабазарға польпы, пісті постарының сыйыхтарын алып аларға матап сурынғаннар. ⁵ Олар піс ізенген нимені ле пирбееннер, че постарын пурнада Хан-пиге, анаң, Худайның көңні хоостыра, піске пир салғаннар. ⁶ Аннаңар піс Титті, пу чохсы киректі, хайди сіерде пастаан, ідök тоос салзын тіп сурынғабыс. ⁷ Сіернің прай ниме синінең дее азыра пар: киртініс, иптiг сөс, піліс, күстеніс, піске хыныс. Аннаңар пу даа чохсы кирекке пар-чох күстеріңні салыңар.

⁸ Мин сіерге чохығ пирбинчем, че македон кізілернің польызарға күстенчеткеннеріненер чоохтап, сіернің сын хыныстарыңны сынапчам. ⁹ Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазын пілчезер нооза. Ол Позы, пай полчадып, сіернің үчүн чох-чоос польбысхан. Позы чох-чоос польбысханынаң сіерні пай ит саларға хынған. ¹⁰ Мин сіерге мындағ чөп пирчем. Піди итсенер, чохсы полар: пылтыр сіер сыйых пирерінде ле алнында полбаазар, сіер аны пирер көңніңерні прайзынаң пурун көзіткезер. ¹¹ Амды, тізең, пу киректі идібізеенер. Хайди матап пөгінгезер, ідök сіреніп идіңер. Ам хай син пир поларзар, анча пирібізіңер. ¹² Сіер польызарға күстенчетсер, пасхазы чоғыл нинче пир поларзар. Худай сіердең пир полбасты кирексібинче, нинче пир полза, анказын пирзіннер тіп хынча. ¹³ Анзы сіерге аар чуғып, пасхаларына, тізең, ниик ползын тіп нимес, че прайзына пір тиң полары үчүн иділче. ¹⁴ Сағам сіер пайзар, оларға польс поларзар. Соонаң олар, пай ползалар, сіерге польс пирерлер. Андада прайзыни тиң пол парар. ¹⁵ Худай Пічиинде пазылғаны хоостыра полар: «көп чыып алған кізінің артых ниме полбаан, асхынах чыып алған кізінің читпес полбаан».

Тит паза аннаң хада тоғынчатханнар

¹⁶ Тит сіерденер, мин чіли, тың сағыссырапчатханы үчүн, Худайыбысха алғыс ползын. ¹⁷ Мин аннаң сурынған полғамох, че, итсе-де, ол, күстенчктенер, сіерзер поэының көңнінең парған.

¹⁸Аннаң хада піс, Чахсы Хабарны таратхан үчүн, прай тигіриблерде махтатчатхан харындазыбысты ысхабыс. ¹⁹Аны тигіриблер, сыйыхтарыңны піснен хада апарзын тіп, таллааннар. Иди піс, Худайны саблап, сірернің полызар көңнінерні киречілеп, тоғынчабыс. ²⁰Пу пай сыйыхтарны хайдар идерібістенер пір дее кізінің чіг сағыс сыхпазын тіп, сизінербіс. ²¹Піс, Худайның на нимес, чонның даа алнында орта тудынарға күстенчебіс нооза. ²²Оларнаң хада харындазыбысты ызыбысхабыс. Аның полызарға тимдезі хайдағ даа киректе көп хати сыналған. Ол сірерге ізенерге чарырын пілче, аннаңар амды артых таа полызарға тимде. ²³Титтенер чоохтаза, ол сірерге туза идіп тоғынчатхан минің арғызым полча. Пасха харындастарданар чоохтаза, олар тигіриблернің илчілері полчалар паза Христосха сабланыс ағылчалар. ²⁴Оларға постарыңның хынызынарны көзіт пирінер. Прай тигіриблер аны көрзіннер, піс сірерге тиктең махтанмичатханыбысты пілзіннер.

Ах-арығ харындастарға сыйых пирердеңер

9 Сірерні ах-арығ харындастарға полыссыннар тіп, мағаа парзарға даа кирек чоғыл. ²Мин сірернің полызарға күстенчіктеріңні пілчем паза анынаң македон кізілерге махтанчам. Мин оларға Ахай чиріндегілер сыйыхты пылтырох тимнеп салған полғаннар тіп чоохтаам. Сынында сірернің полызарға тимделерің көп кізіні полызарға көбкірген. ³Минің сірерні махтааным тик чоох пол парбазын тіп, харындастарны ысчам. Мин чоохтаан полғам: сыйыхтарны тимнеп салыңар. ⁴Македон кізілер миннең хада килібісселер, сірер тимде полбин парзар, мин не нимес, сірер дее уйатха кірерзер. Андада піс тик ле махтан салған поларбыс. ⁵Аннаңар харындастарыбысты, сірерзер азынада парып, пирерге молчап салған сыйыхтарны азынадох тимнеп салзыннар тіп сурынғам. Андада ол тимнеен ниме хыза пасханға саналбас, сынынаң сыйых полар.

⁶Ағаа хоза чоохтапчам: асхынах таараан кізі ідөк алар, көп таарааны көбөк алар. ⁷Полған на кізі чүрее хоостыра пирзін. Көңні чарабин, ирік чохтаң пирбезін. Худай пар-чох көңнінең пирчеткеннерге хынча нооза. ⁸Худайның прай кирексіністеріңні толдыр полар күзі пар. Аннаңар сірернің прай ниме читкіче дее, кирексееннең көп тее полар. Ол ондайнаң сірер, үлезіп ала, чахсы киректер идерзер. ⁹«Прай нимезін үлеен, чохтарға пир салған. Аның көөлбек көңнін чон хачан даа пілер» тіп пазылыx

нооза. ¹⁰Таарыпчатхан кізее Худай үрен дее, чиир халазын даа пирче. Олох ондайнан, Ол сіерге үлесчең ние пирер паза аны көптелдірер. Андада пирерге тимделеріңнің тузазы пай полар. ¹¹Піс харанмин сыйыхтир үчүн, Худай пісті хачан даа пайыдар. Аның сылтаанда, көп кізі пістең алған сыйыхтары үчүн Аны алғыстир. ¹²Пу полызың пирчең тоғыс ах-арығларның кирексіністерін не толдырбинча, че көп кізіде Худайға илбек алғыс төрітче. ¹³Итчеткен тоғыстарыңны көріп, сіер үгретчеткен Христостың Чахсы Хабарының сөзінче полчатханнарың паза оларға даа, пасхаларына даа пар-чох көңнілеріңнең пирчеткеннерің үчүн, олар Худайны саблапчалар. ¹⁴Олар, прай чүректерінең сіерзер тартылып, сіердегі сини чох Худайның паарсазы үчүн алғыстап, пазырчалар. ¹⁵Худайның чоохтап таа полбас сыйыхтарының үчүн Ағаа алғыс ползын.

Павел поэның тоғызына турысча

10 Мин, Павел, сіернің араңарда полғанда, тідінмес, ырахтан, тізең, сіерні хатығлаачы тіп тітірчеткен кізі, сіерден сурынчам. Христос чіли, амырнаң паза чахсынаң сіерге алданчам: ²сіерзер килзем, мині хатығландыртпаңар. Мин хатығланысты пу чирдегілернің ондайынча чуртапчазар тіпчеткен кізілерден тоғыр айландыраға сағынчам. ³Піс, пу чирде чөріп, пу чирдегілернің ондайынча күреспинчебіс нооза. ⁴Пістің күресчен тиріглерібіс пу чирдегілерни осхас нимес. Че сивеелерні изепчеткен Худайның тирии пісте пар. Анынаң чабал сағыстарны, ⁵Худайны пілерге тоғыр полчатхан ноо даа көкеесімненісті аңдарчабыс. Ноо даа сағысты, күснең алып алып, Христостың үлгүзіне кирчебіс. ⁶Хачан сіер сөс истерге үгреніп алзаңар, андада піс сөс испесті хатығлирға тимде турарбыс.

⁷Кізілерге көрчезер бе? Піреезі, поэы Христостың кізізі полчатханын ікінчілебинчетсе, піс тее Христостың кізілері поларында аннаң халбинчатханыбысты сағысха алзын! ⁸Мағаа Хан-пиг пирген үлгүнең мин артых таа махтаныбысхан ползам, мағаа анзынаң уйадарға кирек чоғыл. Че ол үлгү сіернің киртіністеріңні сайбирына нимес, пиктиріне пирілген. ⁹Сіерні пічіктерінең хорыхтыраға итчеткен кізі чіли көрінерім килбинче. ¹⁰Кем-де мині пічіктерімде хазыр паза күстіг, поэы килзе, тізең, чазың, тик чоохтың тіпче. ¹¹Ол кізі пілзін: піс пічіктерібісте, сөстерібісте хайдағбыс, сын киректе дее андағоһпыс.

¹²Постарынаңар улуғлап чоохтапчатхан кизілер чили, мин позымнаңар, чахсы кизибин тип, сирерге чоохтанарға тидинмеспин. Олар, тизен, постарын постарынаң на тиннестирчелер, постарының сининең не синепчелер. Иди иткені алығ ниме! ¹³Пис Худай пирген нимедең пасха пир дее нименең махтанмаспыс. Худай пирген не улуснең махтанарбыс. Ол улустин чардығы сирернин араңарда итчеткен пистин тоғызыбыс полча. ¹⁴Сирернин араңарда тоғынарын писке Худай пиргеннеңер, Христостанар Чахсы Хабарнаң сирерзер килип, пис пирилгеннең артых ниме итпедибис. ¹⁵Пис сининең артых махтанмаспыс. Пис кизи тоғызына даа махтанмаспыс. Че сирернин киртинизиңер ос парыбысса, пистин тоғыста кирексинистерин дее ос парыбызар тип изенчебис. ¹⁶Андада пис пасха чирлерзер Чахсы Хабарны чарлирға парарбыс паза пасхалары Худай пирген чирлеринде итчеткен тоғыстарға махтанмаспыс.

¹⁷Худай Пичиинде «Махтанчатхан кизи Худай иткен нименең махтанзын» тип пазыл парған. ¹⁸Позын махтапчатхан кизи нимес, Худай махтапчатхан кизи турыстығ нооза.

Павел паза сын нимес илчилер

11 Мин тискинчеткен ползам, сирер комес тее мағаа айирчыхсар. Итсе, айабохчазар чи. ²Мин сирерни Худайның куннезинен куннепчем. Мин сирерни пир ирге солеп салғам. Ам арығ чуректиг хысты Христосха пирибизерге итчем. ³Че Еваны чылан койтигинен алчаахтырып алған чили, сирернин дее сағыстарынны пиреези сайбап салчаң полбазын тип хорыхчам. Христосха постарынны ачых-чарых паза арығ коннелиг чарыдарынаң хыйыс парчаң полбаңар. ⁴Сирерзер пиреези килип, пис угретпеен Иисустанар угретчетселер, пистен албаан хутты ағылчатсалар алай пирее пасха «чахсы хабарнаң» килчетселер, сирер оларны коннелерине алчазар. ⁵Мин, тизен, иң артых илчилер тип саналчатхан ол кизилерден пир дее кинек нимеспин тип сағынчам. ⁶Тилге читиг полбазам даа, че пилизим читпинче тип полбассым. Сирер анзын поста-рың даа чахсы пилчезер.

⁷Мин, Худайның Чахсы Хабарын чарлапчатханда, сирерден пир дее ниме албаам. Мин, сирерни кодирер учун, позымны пазынчыхтаам. Анда минин пирее пыром пар ба? ⁸Сирернең тоғынар учун, мин пасха тигриблерден пользығ алғам. Сирерде полганда, тизен, хызыхханда даа, сирерден пир дее ниме сурбаам.

⁹ Кирексеен нимені мағаа Македон чирінең килген харындас-тар пиргеннер. Мин сірернің мойнынарда одырбаам, хачан даа одырбаспын. ¹⁰ Христос киречі: мин сынны чоохтапчам! Ахай чирінде пу махтанызымны пілбеен кізі халбас. ¹¹ Мин ноға іди итчем? Сігерге хынминчатханнаңар ба? Худай анзын пілче нооза!

¹² Мин ам итчеткен чіли итchedербін. Андада пу «илчілернің», піс итчеткен чіли итчелер тіп, махтанарға оңдай чох полар. ¹³ Андағ сын нимес илчілер чой тоғынчылар, Христостың илчілері полаачыхтанчалар. ¹⁴ Мында пасхачыл ниме чоғыл: сайтан позы даа Чарыхтың ангелінің^с омазын алып алча. ¹⁵ Аннаңар аның нымысчылары даа сынның нымысчыларына хубулчатханнарында пасхачыл ниме чоғыл. Че соонаң оларға иткен киректері хоостыра пирілер.

Павелнің ирееленістері

¹⁶ Пазох хатап сігерге чоохтапчам, мині алыға санабаңар. Итсе, іди санапчатхан ползар, мағаа, алығ кізее, көмес махтаныбызарға чарадыңар ¹⁷ Мин чоохтир ниме Хан-пигнің көңніне кірбесчік, че махтанчатсам, алығ кізі чіли чоохтанчам. ¹⁸ Пу чирде махтанар кибір парда, мин дее махтаныбоғызим. ¹⁹ Хыйғазар, нооза. Аннаңар алығ кізіні сыдазарға сидік полбас. ²⁰ Сігерні пазынчатханнарға, сігерні тонапчатханнарға, сігерге үлгү салчатханнарға, сігерге улуғзырхапчатханнарға, наахтапчатханнарға тыстанчазар нооза. ²¹ Олар чіли поларға көңнім читпинчеткенненер, уйат мағаа. Че, піреезі махтанарға тідінчетсе, мин дее, алығ кізі, махтан поларчыхпын. ²² Олар еврейлер бе? Мин дее еврейбін. Израильденер бе? Мин дее аннанохпын. Авраамның^с төлі полчалар ба? Мин дее оларох осхаспын. ²³ Олар Христостың нымысчылары полчалар ба? Мин тискінчеткен дее полим, че Христостың нымызын олардаң артых ла толдырчам тирчікпін. Мин олардаң көп тоғынғам, көп палығлатхам, харибде одырғам, көп хати өлер пазы полғам. ²⁴ Иудейлер^с мині пис хати отыс тоғызар сабысха чарғылааннар. ²⁵ Ёс хати сымыхнаң сохтыртханнар, пір хати тастарнаң чаалатханнар. Мин ёс хати керіптіг саайға кіргем, пір күн, пір хараа тирең талайнаң күрескем. ²⁶ Мағаа чорыхтарымда хазыр суғлардаң, тонағчылардаң, минің чоным иудейлерден, пасха даа чоннардаң көп хорғыс полған. Саарларда даа, сөл чазыларда даа, талайларда даа, чой харындастардаң даа көп ирее көргем. ²⁷ Мин үзе тоғынчанмын,

узубин даа, астап-сухсап таа чөрченмін, ораза^с тутчаңмын, соохха тооп, кисчен кибім чох ирееленченмін. ²⁸ Ағаа хоа, кўн-нің-таңда пөкчен сурығлардаң пасха, мин прай тигіриблерденер сағыссырапчам нооа. ²⁹ Кўс хабын полбинчатхан кизілерденер чўреем сыстапча, чазыхха кіргеннерденер чобалчам. ³⁰ Махтанарға кирек полза, читпес саримнаң махтанарбын. ³¹ Хачанға даа саблығ Худай, Хан-пигібіс Иисустың Пабазы, минің тайма ниме чоохтабинчатханымны пілче. ³² Дамаск саарында полғанымда, андағы Арета ханның пір устағчызы, мині тудып аларға тіп, кизілерін саарның хаалхазын хадартхан. Че мині, саарның ханазындағы көзенегінең торастығ түзірібізіп, аның холынаң осхырғаннар.

Павелің көспек көргені паза азых чооғы

12 Сағам мағаа, тузазы чох таа полза, махтанарға кирек. Аннанаар Хан-пигдең пирілген көспектерімненер паза азых чоохтарымнанаар^с искір пирим. ² Мин Христосха киртінчеткен пір кизіні пілчем. Ол он төртче чыл мының алнында (таң сын позы, таң хутта польп — анзын Худай ла пілер) тигірниң ин өөркі, үзинчі тамына сығарылған. ³ Ол кизіденер паза пір ниме пілчем. Ол (Худай пілер, таң сын позы алай худы ба) ⁴ Худай садынзар көдірілген. Анда ол кизі чоохтап таа полбас паза чоохтирға чарабас сөстерні искен. ⁵ Андағ кизінең мин махтанарбын. Позымның нимеме махтанарбын? Читпестеріме ле. ⁶ Мин махтанарға иткен ползам, анзы алығ иткенім полбасчых. Сынны чоохтирчыхпын нооа. Че піреелері миннең позымнаң көргеннерінең алай искеннерінең артых сағынмазыннар тіп, махтанмаспын. ⁷ Худай мағаа көп ниме азых чоохтаан. Анзына иртіре махтанмас үчўн, Худай мағаа, идіме чымчылға хазаан чили, мині иреелезін тіп, сайтанның нымысчызын ысхан. ⁸ Аны хыйа идерге Хан-пигдең ўс хатап сурынғам. ⁹ Че Ол мағаа теен: «Сағаа Минің паарсазым читкіче пирілче: кўс-сағ чох кизіде Минің кўзім пары артых көрінче нооа». Аннанаар, мағаа Христостың кўзі артых кірзін тіп, кўс-саам чооғына хынып махтанам. ¹⁰ Мин читпестеріме, сөклеттіртчеткеніме, сидіксіністеріме, сўрдірчеткеніме, Христостың үчўн хыйыхтатчатханыма чөпсінчем. Кўс-сағ чох чөрчетсем, андада мин кўстігбін, нооа.

Павелнің коринфтегілерденер сағыссырааны

¹¹ Мин махтанып, изім сыхча. Че мині сірер іди полдырғазар. Мин, нимее чарабаан даа ползам, сірернің улуғ илчілеріннен пір дее хомай нимеспін. ¹² Минің илчі полчатханымның киречі-лестерін – минің тыстанызымны, көп хайхастарны^с, танығларны, таңнастығ киректерні – сірер көргезер. Мин оларны сірернің аразында тыстанып иткем. ¹³ Пасха тигіриблерде пар нименің піреезі дее сірерде чох полған ма? Сірерге аар-чүк полып артылғаным сірерге читпин парған, арса? Мағаа пу пыроны тастирға сурынчам. ¹⁴ Ам үзінчізін сірерзер парарға итчем. Кізі мойнына артылбаспын. Мин сірердең пір дее ниме аларға итпинчем, сірерні постарынны кирексіпчем. Палалары нимес, паба-іче палаларына анығ чыынарға киректер. ¹⁵ Сірер арачылан халар үчүн, мин сірерге позымны даа түгеде пир саларға тимдебін. Мин сірерге іди тың хынчатханымда, сірер ноға мағаа асхынах хынчатхан поларзар? ¹⁶ Хайдағ даа полза, мин сірерге, аар-чүк полып, артылбаам. Сірер, хынза, мині, көйтікке санап, постарынны алаахтырып, ахча алғам тирзер. ¹⁷ Мин сірерзер ысхан кізілернің пастыра пірее ниме сірердең алғам ма? ¹⁸ Мин Титті, алдап алып, пір харындаснаң хада сірерзер ызыбысхам. Ол, сірердең пірее ниме алып, тузаланды ба? Піс анынаң пір көңніліг полбаабыс па? Пір чоллығ полбаабыс па?

¹⁹ Арса, піс сірернің алнынарда ахтанарға итчебіс тіп сағынчазар. Чох, Худай киречі, піс Христостың көнні хоостыра чоохтапчабыс. Хынғаннарым! Прай пу нимені піс сірернің киртіністеріңні пиктир үчүн чоохтапчабыс. ²⁰ Мин нимедең хорыхчам? Сірерзер килзем, минің көңніме кірбес кізілер пол парарларынаң хорыхчам. Минің дее тудынғаным сірернің көңнілеріңе кірбин парчаң полбазын. Мин сірерге тоғассам, тартыстарны, істі чохтанысты, өкпеленісті, посха ла хынғанын, сөклесчеткенін, чой чоохтар таратханын, көкеесімненісті, ай-пораан полчатханын көрерім килбинче. ²¹ Мин хатап килзем, Худайым, сірернің хайди полчатханнарыңны көзідіп, мині уйатха сухчаң полбазын. Алында чазых иткен паза арығ нимес хылынған, чөреес, уйат пілбин тудынғаннарына Худайның алнында пыросынминчатхан кізілерденер ылғирға киліс парчаң полбазын.

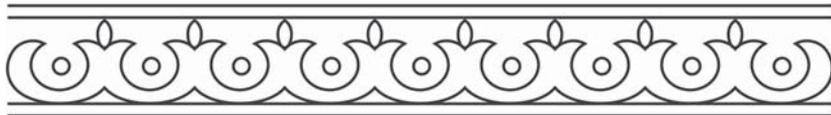
Ұғреде чоохтааны паза алғыстастар

13 Мин сірерзер ам үзінчизін килербін. Худай Пічиинде чоохталча: ноо даа сөске ікі-үс киречі табылза, ол сөс сынға саналча. ²Мин сірерде ікінчизін полғанымда, чазых итчеткенерге паза прай пасхаларына даа чоохтаан полғам, ам, сірернең хада ниместе, хатабох чоохтапчам: пазох килзем, сірерге айабаспын. ³Сірер Христос минің пастыра чоохтапчатханға киречілес киректепчезер бе? Христос сірерде тоғынчатса, Ол кўзі чох немес тіп, пілінер. Че Аның кўзі сірернің араңарда көзіділер. ⁴Ол, кўс чох полып, кіреске^с хазатырт салған. Ам, тізең, Ол Худайның кўзінең тіріг. Піс тее, Христос кўс чох полған чили, кўс чохпыс. Че ам піс Аннан хада чуртапчатханыбыста, поэбыста Худайның кўзі пар пол парды. Пу кўснең піс сірернің араңарда тузаланарбыс.

⁵Киртіністігзер бе тіп, постарыңны сынаңар. Постарыңны сынхтанар. Христос сірернің полғаныңарда чуртапча тіп чоохтап полбинчатсаңар, сірер сынағны ирт полбаанға килісче. ⁶Пістің пу сынаға турысханыбысты піліп аларзар тіп ізенчем. ⁷Сірерні пір дее чабал нима итпезіннер тіп, Худайға пазырчабыс. Анзы сірернең махтанарға тіп нимес. Піс сірерденер саңай даа саба сағынчатхан ползабыс, піс сірерні чахсы итсіннер тіп хынчабыс. ⁸Піс сынға тоғыр пір дее нима ит полбинчабыс. Піс итчеткен прай нима сынның үчүн иділче. ⁹Сірер кўстігзер піс, тізең, чазығыс. Піс анзына өрінчөбіс. Піс, киртінізіңер толдыра ползын тіп, Худайға пазырчабыс. ¹⁰Мин ырахтаң мыны нимее сірерге пасчам? Сірерзер килзем, мағаа хатығланарға киліс парбазын тіп пасчам. Хан-пиг мағаа үлгүні киртінізіңерні сайбирға тіп нимес, че пиктирге пирген.

Павеллің анымчохтасханы

¹¹Че, харындастар, өрініңер, хыйғаларың хозыңар, часхарыныңар, пір сағыстығ, амыр чуртанар. Андада хыныс паза амыр пирчеткен Худай сірернең хада полар. ¹²Удур-төдір арығ чўректіг охсанызып, изеннезіңер. Сірерге ах-арығлар прайзы изен читірчелер. ¹³Хан-пигібіс Иисустың паарсазы, Худай Пабаның хынызы паза Худай Худынаң пірлескені сірернең хада ползын. Аминь.

Павелнің Галат чиріндегілерге пічии

Тастых турған Галат чиріндегі (сағамғы Түрк чирінің өөн чардығы) христиан тигірібін Павел наа эраның 40 чылларында пастағы миссионер чорығында төстеп салған.

Павел Галат чирінең парыбысхан соонда, түрче итпинең, киртініске наа ла айланған кізілерзер пасха үгретчілер килібіскеннер. Олар, Худайдан арачыланыс алар үчүн, Моисей Чахиин толдырарға паза сүннет кистіреге кирек полчатханнаңар үгреткеннер. Олар ідök Павелнің, Христостанар Чахсы Хабарны чарыда чоохтап, үгредері үчүн, сынында пілізі читкіче нимес тіп, чоохтааннар. Павел анзынаңар піл салып, тың хомзын парған паза, пу чой үгредіден тоғыр күрезер үчүн, Галаттағы наа тигіриблерге пічік пазыбысхан.

Ол пічік нинче-нинче чардыхтығ пол парған: 1) Павел поэнының Христостың илчізі хайди полыбысханынаңар чоохтааны (1–2 пастағлар); 2) Худай кізілерге Моисей Чахиин толдырчатханнаңар нимес, че Иисус Христосха киртіністің сылтаанда пирчеткенін киречілеені (3:1–5:12); 3) Чахсы Хабарның сылтаанда Худай Худы паза хыныс устапчатхан чуртастанар пасханы (5:13–6:10); 4) тоозылғаны (6:11-18).

Алғас

1 ¹⁻² Кізілерден нимес, кізінің дее пастыра нимес, че Иисус Христостың паза Аны өліглерден тірілдірген Худай Пабаның пастыра илчі^с полыбысхан Павел Галат чиріндегі тигірибге^с пасчам. Ідök миннең хада полчатхан прай харындастар сіреге изен читірчелер. ³ Худай Пабабыстаң паза Хан-пигібіс^с Иисус Христостан паарсас паза амыр хоных сіреге ползын. ⁴ Худай Пабабыстың көңні хоостыра Иисус Христос, пісті пу чабал тустардан осхырарға тіп, пістің чазыхтарыбыс^с үчүн Поэнының чуртазын пир салған нооза. ⁵ Ағаа хачан даа сабланыс ползын. Аминь^с.

Чалғыс сын Чахсы Хабар

⁶ Мин сірерге хайхапчам! Худай сірерні Христостың паарсазынаң хығыртхан. Сірер, тізең, пасха Чахсы Хабарға піди табырах сабылчазар. ⁷ Сынында пасха Чахсы Хабар чоғыл. Че сірерні алчаахтырчатхан паза Христостың Чахсы Хабарын тискер чоохтапчатхан кізілер ле пар. ⁸ Піс поэыбыс таа алай тигірдегі ангел^с дее піс чарлабаан Чахсы Хабарны чарлап сыхса, анзына харғас түссін. ⁹ Сірер постарыңа алынған Чахсы Хабардаң пасхазын чарлапчатханнарға харғас түссін тіп, алында даа чоохтаан полғабыс, сағам даа мин чоохтапчам.

¹⁰ Ам мин кізілернің ме, Худайның ма чахсы хылынғанын тілепчем? Кізілернің көннннче поларға күстенчем ме? Мин пу тузыма читіре кізілернің көннннче пол чөерге харасхан ползам, Христостың хулы полбасчыхпын.

Павел хайди илчі пол парған

¹¹ Харындастар, мин чарлаан Чахсы Хабар кізідең полбинчатханын сірерні пілзіннер тіп сағынчам. ¹² Мин аны кізідең алып үгренмеем, аны мағаа Иисус Христос асхан.

¹³ Мин иудей^с чозахтарынча чуртап, Худай тигірибін чабал сүргем паза аны чох идерге күстенгем. ¹⁴ Пістің сөбктегі пір кіримнерімнің аразында иудей чозахтарын мин прайзынаң артых толдырғам, ағаларыбыстың чыхығларын көмес тее хыйыстырбасха күстенгем. ¹⁵ Ах-чарыхха төреенімдөк, Худай Позының паарсазы пастыра мині таллап, мағаа чахсы көннің көзидіп, ¹⁶ минде Позының Оолғын асхан. Ол анзын Худайы чохтарның аразында мин Иисус Христаноңар үгрдерім үчүн иткен. Мин кізілернең чөптеспеем. ¹⁷ Миннең пурун илчі поэыбысханнарға даа тоғазарға Иерусалимзер парбин, Арав чирінзер чөрібіскем. Анаң пазох Дамаск саарзар айланғам. ¹⁸ Ұс чыл ирткен соонда, мин, Пётрнаң* танызып аларға тіп, Иерусалимзер парғам. Анда он пис күн полғам. ¹⁹ Иаковтаң, Хан-пигнің харындазынаң, пасха илчі көрбеем. ²⁰ Худай мағаа киречі, мин сірерге пір дее чой ние паспинчам. ²¹ Аның соонда мин Сирий паза Киликий чирлерінзер парғам. ²² Христостың Иудей чиріндегі^с тигіриблері, тізең,

* 1:18 Грек тілінде «Кифа» пазылған. «Кифа» Пётрның еврей ады. Көр ідөк 2:11, 14.

ол туста мині сырайға таныбааннар. ²³Че ол кізілер минненер мыны искен полғаннар: «Пісті хачан-да сүрген кізі поэюох чох иткен киртіністі таратча». ²⁴Аны истіп, олар минің үчүн Худайны саблааннар.

Илцілер Павелнең чөпке кірчелер

2 Аның соонда, он төрт чыл пазынаң, мин, Варнаванан Титті хада алып, пазох Иерусалимзер парғам. ²Худайдаң азылғаны хоостыра чол сыххам. Мин Худайы чохтарның аразында чарлаан Чахсы Хабардаңар мындағы тигірибге искіріг иткем. Тигірибнің улуғларына, тізең, өнетін искіріг иткем. Алында даа, сағам даа күзім тик салбинчам ма тіп пілерім килген. ³Че олар миннең хада полған Титті, грек тее полза, сүннет^с идерге күстебееннер. ⁴Анзын харындастарыбыс пол чөрген кізілер хысханнар. Олар, Иисус Христостың пастыра алған пос чуртазыбысты китирге сыынып алып, пісті пазох хуллаға айландыр саларға пөгінгеннер. ⁵Піс, Чахсы Хабарның сынын сірерге хайраллап халарға күстеніп, оларның ондайынча көмес тее полбаабыс. ⁶Тигірибнің улуғларынаңар чоохтаза, мин кізілерні талластырбинчам. Худай даа талластырбинча. Олар, тізең, улуғлар, Чахсы Хабарға үгреткеніме хоза ниме хыспааннар. ⁷Че улам олар мыны сизінгеннер: Пётрға иудейлернің аразында чіли, мағаа пасха чоннарның аразында Чахсы Хабарны чарлиры пирилген. ⁸Худай Пётрны иудейлернің аразында илчі поларға турғысхан. Олох мині пасха чоннарның аразында илчі поларға турғысхан. ⁹Тигірибнің орха-сөбіне саналчатхан Иаков, Кифа паза Иоанн, мағаа пирилген паарсастанар піл салып, хада полчатханыбысты киречілеп, мағаа паза Варнаваа холларын пиргеннер. Олар пістің пасха чоннарзар, постары, тізең, иудейлерзер парарларынаң чарас салғаннар. ¹⁰Че пір нимеденер сурынғаннар: чох-чоостарны ундубаңар. Мин анзын, пір дее хыйыстырбин, толдырарға күстенгем.

Пётрны іле сығарғаны

¹¹Пётр Антиох саарзар килгенде, мин аның саба иткенін ағаа көні чоохтаам. ¹²Иаковнаң хайзы кізілер килгелекте, ол иудей нимес харындастарнаң хада чічең. Иудейлер килгеннерінде, тізең, олардаң хорығып, иудей нимес харындастардаң хыйа полып, алынча тудын сыххан. ¹³Аны көріп, пасха даа иудейлер

чойырхап чӱргеннер. Варнава даа оларның чойырхааннарына сабыл парыбысхан. ¹⁴Че мин оларның Чахсы Хабарның сыны хоостыра тудынминчатханнарын кӱр салғанымда, андада Пётрға прайзының кӱзіне теем: «Син, иудей полчадып, иудей нимес пасха чон чіли чуртапчазың. Андағда ноға пасха чон иудейлер чіли чуртазын тіп кӱстепчезің?

¹⁵Піс төрееннең иудейлербіс, піс Худайы чохтар осхас чазыхтығ нимеспіс. ¹⁶Моисей Чахиин^с толдырғаннаң нимес, че Иисус Христосха ла киртініс пастыра кізінің ахтанчатханын піліп алып, піс тее Христос Иисусха киртін сыххабыс. Піс Моисей Чахиин толдырғаннаң нимес, че Христосха киртінгеннең ахтанып алар үчӱн киртін сыххабыс. Моисей Чахиин толдырғанынаң пірдеезі ахтан полбас нооза. ¹⁷Христоста ахтанып аларын тілепчетсебіс, поэыбыс таа чазыхтығ пол парчатсабыс, андада Христос чазыхха тоғынчатхан полча ба? Чох, андағ нимес». ¹⁸Мин поэым сайбаан нимені хатап пӱдірчетсем, мин поэым поэымны сайбағчы итчем нооза. ¹⁹Моисей Чахиин міні өліг ит салған. Мин, Худайға чуртир үчӱн, Моисей Чахиинна өл парғам. Мин Христоснаң хада кіреске^с хазаттырт салғам. ²⁰Амды мин поэым чуртабинчам, минде Христос чуртапча. Сағам пу поэым чуртапчатханым, тізең, Худайның Оолғына киртініснен чуртапчатханым полча. Ол мағаа хынча паза минің үчӱн Поэын өлімге пир салған. ²¹Худайның паарсазын хыйа итпинчем. Че ахтанғаны Моисей Чахиинның пастыра иділчетсе, Иисус тикке ле өл парғанға килісче.

Моисей Чахиин алай киртініс

3 Йо, сағыс чох галаттар. Сынның сӱзін испеске кем сірерні аптап алған? Мин сірерге Чахсы Хабарны чарлаанымда, сірерге Иисус Христостың кіреске хазаттыртханы іле кӱрнмеен ме? ²Сірердең пір ле ние пілерім килче: сірер, Моисей Чахиин толдырып, Худай Худын^с алғазар ба? Алай Чахсы Хабарны истіп, киртініс пастыра аны алғазар ба? ³Сірер андағ сағызы чохсар ба? Сірер, Худай Худының устаанынаң чуртас пастап алып, амды пос кӱзіне ізен сыхтаар. ⁴Анча кӱп сыдас парғаннарың тузазы чох полды ба? Йо, ол сыннаң даа тузазы чох полған ма? ⁵Худай сірерге Худай Худын пирче паза сірернің араңарда хайхастар^с итче. Ол аны Моисей Чахиин толдырчатханнарыңнаңар итче бе? Алай Чахсы Хабарны истіп, ағаа киртінчеткеннерінненер

итче бе? ⁶Авраам^с Худайға киртін парған. Аннаңар Худай аны ахталғанға санаан.

⁷Киртіністіг кизилер сынында Авраамның ооллары полчатханнарын пілінер зе. ⁸Худай киртініс пастыра пасха чоннарны ахтап салар тіп, Худай Пічинде^с азынадох чоохталған полған. Авраамға даа Чахсы Хабарның пастыра азынада чарлалған: синнең прай чоннар алғас^с аларлар. ⁹Аннаңар киртістіг Авраамнаң хада киртіністіглер алғас аларлар. ¹⁰Моисей Чахиина төстенчеткеннер, тізең, харғадарлар. Пазылых нооза: чахығлар киндезінде прай пазыл парған нимені сыбыра толдырбинчатхан кизи харғадар. ¹¹Моисей Чахиин толдырып, Худайның алнында ахтан полбазы іле көрінче. Арығ чүректіг^с киртіністің сылтаанда чуртир. ¹²Моисей Чахии, тізең, киртініске пір дее хайди теелбинче. Че чахығны толдырған сылтаанда чуртир. ¹³Христос пісти Моисей Чахиинда пазылых харғастаң ал халған. Позы, тізең, пістің орныбысха харғатхан. Ағаста палғат салғаны харғатхан тіп пазылых нооза. ¹⁴Авраамның алғазы Худайы чохарға Христос Иисустың пастыра чидер үчүн, Христос иди иткен. Аның сылтаанда піс тее Худайның молчаан Худын киртініс пастыра аларбыс.

Моисей Чахиин паза Худайның молчаа

¹⁵Харындастар! Олаңай кизи чили чоохтапчам: кизінің дее хумартхы сөзін пірдеези сайбап полбас, ағаа пір дее ниме хос полбас. ¹⁶Авраамға, тізең, паза аның үреніне молчағлар пирілген полған. «Үреніңе» теені көп кизіденер нимес, че пір кизіденер чоохтапча. «Синің үренің» теені Христосты таныхтапча. ¹⁷Мин мына ниме чоохтапчам: Христостанар Молчағны Худай алындох пирген. Төрт чүс отыс чыл аның соонаң турғызылған Моисейнің Чахии Худайның Молчаан сайбабинча паза аны чох итпинче. ¹⁸Ұлескен үлүзін Моисей Чахиинан пастыра ла алчатса, Худайның молчаа хоостыра аны ал полбас. Итсе Худай паарсазын Авраамға молчағ хоостыра читірген.

¹⁹Моисей Чахии нимее киректір? Ол сайбағ ниме полчатханын көзидер үчүн турғызылған. Моисей Чахии Худай молчаан үрен килер тузына теере турғызыл парған. Ол чахығ ангеллернің пастыра чарастырығчының холынаң пирілген. ²⁰Пір кизе чарастырығчы кирек чоғыл. Худай, тізең, пір.

Моисей Чахииньң пөгіні

²¹ Ол ондайнаң Моисей Чахии Худайның молчаана тоғыр ба? Чох! Тын пирчеткен чахығ полған полза, ол чахығ сыннаң ахтирчых. ²² Че Худай Пичии прайзын чазыхтығ тіп чарлаан. Аннаңар Худай молчаа Иисус Христосха киртініс пастыра киртінчеткеннерге пирілче. ²³ Киртініс килгелекте, тізең, пісті прайзыбысты чахығ хадарған. Піс пиктегде киртініс килер тусха теере полғабыс. ²⁴ Ол ондайнаң, киртініс пастыра ахтадып алар үчүн, чахығ піске Христоссар ағылған үгретчібіс полған. ²⁵ Киртініс килгенде, тізең, піс үгретчінің холындағы палалар полбиныбысхабыс. ²⁶ Сіерер прайзыңар Христос Иисусха киртіністерің хоостыра Худайның оолларызар нооза. ²⁷ Сіерер, Христоснаң пір полар үчүн, кіреске түзіп^с, Христос осхас полибысхазар. ²⁸ Амды иудей дее, грек тее чоғыллар, хул даа, пос кізі дее, ирен дее, ипчі дее чоғыллар. Сіерер прайзыңар Христос Иисуснаң пір пол парғазар. ²⁹ Христости полчатсаңар, тізең, сіерер Авраамның үрені полчазар. Иди Худай молчаа хоостыра үлеен үлүсті ээленчезер.

4 Паза мындағ ниме чоохтирым: үлескен үлүзін ээленчеткен кізі прай нименің ээзі полчатса даа, пала тузында хулдаң пір дее пасхалалбинча. ² Ол пабазы таныхтаан тусха теере аны көрчеткен, ибінең устатчатхан кізінің холында чөрче. ³ Піс тее ідөк, олған тузыбыста, пу тилекейні пүдірчеткен күстернің үлгүзінде полғабыс. ⁴ Че таныхтаан тузы чит килгенде, Худай Позының чалғыс Оолғын ысхан. Ол ипчідең төреен, чахығның холында полған. ⁵ Анзы чахығның холында чөрген кізілер ахтанып алар үчүн, піс, тізең, палалары полибызар үчүн иділген. ⁶ Сіерер Аның палалары полчазар. Худай сіерернің чүректеріңе Позының Оолғының Худын ысхан. Ол Хут «Авва*, Пабам» тіп хығырча. ⁷ Аннаңар син хул нимессің, оолғызың. Оолғы полчатханыңда, Иисустың пастыра Худайның үлеен үлүзін ээленчеткен кізің полчазың.

Павелнің галаттардаңар сағыссырааны

⁸ Че ол туста сіерер, Худайны пілбин, пасха хурайларға пазырғазар. Олар сынында худай ниместер. ⁹ Амды Худайны піліп

* 4:6 Арамей тілінең «Авва» теені Пабам полча.

алғазар, алай аннаң артых чоохтаза, Худай сірерні піліп алғанда, ноға хатап пу тилекейнің чазығ, уйан күстеріне айланчазар. ¹⁰ Кўннерні, ай-чыл пайрамнарын паза пасха даа тустарны үлүкўннепчезер. ¹¹ Арса, сірернің үчўн тикке ле тоғынғам тіп, сірердеңер сағыс-сырапчам.

¹² Харындастар, мин сірер осхаспын, сірер дее мин осхас полыңар тіп сурынчам. Сірер мині пір дее нименең хомзындырбаазар. ¹³ Мин пастап, сірерге Чахсы Хабарны таратхан туста, ағырығ полғам. ¹⁴ Минің ағыриим сірерге сынағ полған. Сірер, тізең, мағаа чіксінмеезер, че мині, Худай ангелін, Христос Иисусты чіли, удурлаазар. ¹⁵ Хайдағ часкалығ полғазар сірер! Сірердеңер киречілепчем: ондай полған полза, сірер мағаа харахтарыңны даа, сығарып, пирибізер көңніліг көрінгезер. ¹⁶ Андағ полза, сынны чоохтапчатханым үчўн, нөөс, мин сірерге ыырчы пол пардым? ¹⁷ Чахсы Хабарны тискер чоохтапчатхан кизілер сірерге арығ сағыснаң хайбинчалар. Постарына хайзыннар тіп, сірерні пістең чарып аларға сіренчелер. ¹⁸ Чахсы киректерге хайғаны чахсы. Аны мин килген туста ла нимес, че сыбыра итчетсе, чахсы полар. ¹⁹ Палаларым, сірерде Христостың омазы іле көрін парбаанча, сірернің үчўн мин, төрітчеткен чіли, пазох ирееленчем. ²⁰ Минің амды, сірерде полып, пасха чоохтазарым килче. Мин сірерде ниме полчатханым оңар полбинчам нооза.

Піс пос ипчінің палаларыбыс

²¹ Сірер, чахығның холында чөрерге хынчатханнар, чоохтап пириңердек мағаа: чахығ ниме чоохтапчатханым испинчезер бе? ²² Пазылых нооза: Авраамның ікі оол полған. Пірсі хул ипчіден төреен, пірсі пос ипчіден төреен. ²³ Хулның төлі — ол кизіден төреені. Пос ипчінің төлі — ол молчағ хоостыра төреені. ²⁴ Пу кип-чоох. Пу ікі ипчі ікі молчағны^с таныхтапча. Пірсі, Синай^с тағда алылғаны, Агарь полча. Аның палалары хул поларға төріпчелер. ²⁵ Агарь Арав чиріндегі Синай тағны таныхтапча. Сағамғы Иерусалим Агарьға төйі. Ол поэның палаларынаң хада хулда чөрче нооза. ²⁶ Тигірдегі Иерусалим, тізең, пос. Ол піске прайзыбысха инебіс полча. ²⁷ Пазылых нооза:

«Төлі чох, пала көрбеен ипчі, өрін!

Пала таап, ирееленмеені, өрініп, хысхыр!

Чалғыс ипчинің палалары уғаа көп.

Ирліг ипчининен хай-хай көп!»*

²⁸ Пис, харындастар, Исаак чили, Худай молчаан хоостыра төре-ре-ебис. ²⁹ Че алында даа кизиден төреені Хуттан төреенін сүрген. Сағам даа идок сүрче. ³⁰ Худай Пичии ниме чоохтапча? Хул ипчи-ни паза оолғын сүрибис. Хул ипчинің оолғы пос ипчинің оолғынаң хада үлүзін ээленмес нооза*. ³¹ Ол ондайнаң, харындастар, пис хулның нимес, пос ипчинің палаларыбыс.

5 Христос пирген пос чуртасха пик тудыныңар. Хул чуртазына пазох хатап пазындырбаңар.

Пос хоныхтыг польцар

² Мына мин, Павел, сирерге чоохтапчам: сирер сүннет итчетсе-нер, Христостаң сирерге пир дее туза полбас. ³ Паза сүннет ит-четкен ноо даа кизее ол чахығны прай толдырарға кирек тіп киречілепчем. ⁴ Сирер, постарыңны чахығнаң ахтанчатханнар, Христос чох халдыңар, паарсастан чат халдыңар. ⁵ Пис, тізең, Худай пісті киртініс пастыра ахтир тіп сахтапчабыс. Ол ізеністі піске Хут пирче. ⁶ Христос Иисуснаң хада полчатсабыс, сүннет иттиргеннің дее, иттирбееннің дее пасказы чоғыл. Хыныс кирек-терінен позын көзитчеткен киртініс ле кирек. ⁷ Сирер алыңзар чахсы парчатхазар. Кем, сирернің чолыңарны туйухтап, сынны испеске күстеен полчаң? ⁸ Иди сағынғаны сирерні Хығыртхан Худайдаң полбас. ⁹ «Асхынах таа ачитхы прай унны ачыдыбыза-дыр»*. ¹⁰ Сирерні пасха сағынмастар тіп, мин Хан-пигнің сылтаанда ізестіг пилчем. Сирерні ікі сағыстыг итчеткен кизи, кем дее ол ползын, чарғыладар ла.

¹¹ Харындастар! Мин сағам сүннет иттиреріненер үгретчеткен ползам, ноға мині сүрерге кирек? Андада кірестенер үгредіг харығ полбасчых нооза. ¹² Йо, сирернің көнніңерні ардатчатханнар кыйа иділген ползалар.

¹³ Харындастар, сирер пос хоныхха хығыртыл парғазар. Че, сирернің пос хониинаң кизи хынығыстарына пос салыныбызарға

* 4:27 Көр: Пурунғы Молчағдағы «Исаийнің ухаан чоохтары» (Исаий) кинде 54:1.

* 4:30 Көр: Пурунғы Молчағдағы «Пастағлар» (Бытие) кинде 21:9-10.

* 5:9 Көр: Павелнің коринфтегілерге 1-ғы пичии 5:6.

сылтағ пол парбазын. Удур-төдір хынызып полызызыңар. ¹⁴Прай Моисей Чахии пір чахыға киріл парча нооза: «Чағыныңа поэныңа чили хын». ¹⁵Көрінер, удур-төдір киміріспенер, чииспенер, пос постарыңны чох ит салчан полбанар.

Худай Худының паза кізілернің киректері

¹⁶ Мин тіпчем: Худай Худы хоостыра итchedінер, андада постарыңның хычыхтарыңа салынмассар. ¹⁷Посха хынғаны Худай Худына тоғырланча. Худай Худы посха хынғанға тоғырланча. Олар удур-төдір тоғыр турчалар. Аның сылтаанда сірер идерге хынған нимені итпинчезер. ¹⁸Сірерні Худай Худы устапчатса, андада сірер Моисей Чахииның холында нимессер. ¹⁹Кізінің поэның көнніңче итчеткен киректерін прайзы пілче. Олар мындағлар: чөреес хылых, ойнас, арың нимес киректер, уйат пілбееңі, ²⁰пасха худайларға пазырғаны, аптағ, ыырлас, хырыс-табыс, күннес, хазырланыс, тыртыстаныс, көкеесімненіс, тартыс, чара полғаны, ²¹хыртыстаныс, іскі, күлет паза андағох пасха нимелер. Анда даа сизіндіргемөк, ам даа сизіндірчем: пу ондайларнаң полчатханнар Худай хан-чирінде^c үлүс албастар. ²²Худай Худы пирчеткен ние, тізең, мындағ: хыныс, өрініс, амыр хоных, тыстаныс, паарсас, айас, киртініс, ²³тоғырланмааны, посты тудын пілгені. Пу нимелерге чахығ хадылбас. ²⁴Че Христостың кізілері пос постарын, хынығыстарын паза хычыхтарын, кіреске хазап салғаннар. ²⁵Піс Худай Худы хоостыра чуртапчатханыбыста, Худай Худы хоостырох идерге кирекпіс. ²⁶Көдірілчек полбаалар, істі тарланыспаалар, удур-төдір атархаспаалар.

Аар-чүкті хада артынызыңар

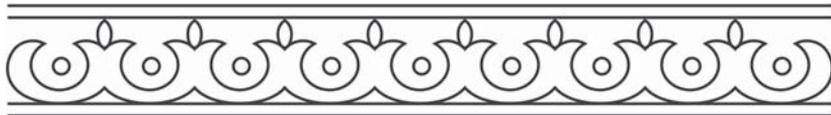
6 Харындастар! Кізі пірее чазыхтың холына кір парза, сірер, Худай Худынаң устанчатхан кізілер, постарыңны пазынып, аны түзетchedіңер. Пос постарыңны, пірее хынығысха тартыл парыбыспасха тіп, сизініп одырыңар. ²Кізінің аар-чүгін посха артыныңар. Иди сірер Христостың чахиин толдырарзар. ³Пір дее ниее чарабинчадып, поэын көдірчеткен кізі поэы поэын алаахтырча. ⁴Полған на кізі поэының киреен сыназын, андада пасхазын нимес, поэын махтаттырар. ⁵Полғаны ла поэының аар-чүгін артын парар нооза. ⁶Хыйға сөстен үгретчеткен кізі үгретчізінең пар-чох чахсы нименең үлесчетсін. ⁷Алаахтырынмаңар: Худайға пірдеезі күл полбас. Кізі поэы таарыпчатхан нимені чыып алча.

⁸ Кізі хынығыстарының хыразына таарыпчатхан кізі үрепчеткен нимені алар. Худай Худының хыразына таарыпчатханы, тізең, Худай Худынаң мөгі чуртас^c алар. ⁹ Чахсы ниме итчетсеңер, көнніңер түспезін, тузы читсе, кўзі-саабыс сых парбаза, чыыр нимені чыып аларбыс. ¹⁰ Ол ондайнаң, тузыбыс ханча пар, анчох прайларына чахсы ниме итчедербіс. Уламох пір киртіністегілерібіске.

Түгенчі сизіндіріглер паза алғастар

¹¹ Пу улуғ підірлерні көрчезер бе? Мин оларны позымның холымнаң пас салғам.

¹² Постарынаң махтанарға хынчатхан кізілер сірерні сўннет иттірерге кўстепчелер. Олар Христостың кірезі үчўн сўрдірерге хынминчалар. ¹³ Че сўннет иттірчеткеннер постары даа Моисей Чахиин толдырбинчалар нооза. Сірернең махтанарға польпы, сірерні сўннет иттіртчелер. ¹⁴ Мин, тізең, пір дее нименең махтанарға хынминчам. Хан-пигібіс Иисус Христостың кірезінең не махтанарбын. Мағаа пу тилекей кіресте хазал парған, мин дее пу тилекейге кіреске хазаттырт салғам. ¹⁵ Христос Иисуснаң хада полза, сўннетті иттіргеннің алай иттірбееннің пасхазы чоғыл, өөні — наа кізі чайалғаны. ¹⁶ Пу ондайнаң тудынчатханнарға амыр хоных паза өлчей алғапчам, оларға паза Худай Израильіне. ¹⁷ Че паза пірдесі міні чобалдырбазын. Мин позым даа Хан-пигібіс Иисустың палығларынаң таңмалалат салғам нооза. ¹⁸ Сірернің худынарға Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазы тўссін, харындастар. Аминь.

Павелнің ефестегілерге пічи

Павел илчі пу пічікті наа эраның 60 чыллары пасталчатханда, римдегі харибде пастағызын одырғанында, филипптегілерге, колосстағыларға паза Филимонға пічіктернен пір туста пасханға төйі.

Ефес Асий тіп (сағамғы Түрк чирінде, талайның кидеркі саринда) Рим аймағының кін саары полған. Павел Чахсы Хабарға үгредіп ала паза Христос киртінізінің наа тигірибін төстеп, мында ікі чыл артиинан пол салған.

Пічікті ікі өөн чардыхха чарыбызарға чарир. Пастағызында (1–3 пастағлар) Павел хығырығчыларға Худайның Чахсы Хабарның сълтаанда тол парған хақанғы даа чазыт пөгінінеңер – Христос тигірибінеңер үгредіп чоохтапча. Иисус Христосха киртініс кізілерні прайзын – еврейлерні дее, пасха даа чоннарны – арачылапча паза піріктірче. Ікінчі чардығында (4–6 пастағлар) Павел, Худайның пу пөгіні чарларлар үчүн, киртінчеткеннерні, пірге тудынып, хынызып, арығ көнніліг чуртирға үгретче.

Пу пічіктегі сағыстарның паза сөстернің көп сабазы колосстағыларға пасхан пічииндегізіне төйлер. Че мында Павел Христостанар орта үгредігні саба көзітчеткен кізілернен таласпинча.

Алғас

1 Мин, Павел, Худайның көнні хоостыра Иисус Христостың илчізі^с, Ефес саарда чуртапчатхан, Иисус Христосха киртінчеткен ах-арығларға чолабит ысчам. ²Худай Пабабыстаң паза Хан-пигібіс^с Иисус Христостан паарсас паза амыр хоных сірерге ползын.

³Худай, Хан-пигібіс Иисус Христостың Пабазы, сабланзын. Ол, Христосты чир үстүне ызып, кізі көнннн чарытчатхан тигірдегі аймах-пасха алғастарнаң^с пісті алғаан. ⁴Тилекейні чайап

салар алныдох, Ол пісті, Христостағыларны, хыныста чуртап, Позының алнында ах-арығ, пырозы чох ползыннар тіп таллап алған. ⁵Ол хачанох Позының көңнінче паза Иисус Христостың пастыра пісті Позының палалары идерге пөгін салған. ⁶Мынзын Худай Позының илбек паарсазын саblandыраp үчүн иткен. Ол, хынчатхан Оолғын чир үстүнзер ызып, пу паарсасты піске пирген. ⁷Худай паарсасха пай, аннаңар Ол, Христостың пастыра, Аның ханынаң пісті пос ит салған паза чазыхтарыбысты^с позытхан. ⁸Худайның паарсазы піске прай хыйға сағыстарда паза пілісте сині чох көп пирілген. ⁹Айабин пиріп, пастабох Христостың пастыра толдыраға сағын салған чазыт пөгінін піске асхан. Ол аны Позының паарсах көңнінең иткен. ¹⁰Киректелчеткен тус тол парза, Худай чир үстүндегі паза тигірдегі прай нимелерні Христостың үлгүзінде піріктір салар. ¹¹Прай нимені Позының көңні-сағызынча итчеткен Худайның пөгіні хоостыра піс, Христостағылар, Худайның палалары поларға таллағабыс. ¹²Худай Позының саblandызын көзітсіннер тіп, пісті, Христосха пурнада ізенгеннерні, таллап алған. ¹³Сіреp дее, Христостағылар, сын сөсті – арачыланыстанар Чахсы Хабарны истіп, Христосха киртінгезер, аннаңар молчалған Худай Худынаң^с сіреp дее таңмалалғазар. ¹⁴Худайның молчағларының толдырыл парарларына Худайның Худы ізестіг танығ полча. Аннаңар піс Худайның Позының кізілерін чазыхтарынаң поэдыдарын ікінчілебинчебіс. Худай, тізең, кізілерін поэдып, Позының саblandызын іле көзідер.

Павелнің Худайдаң сурынғаны

¹⁵Аннаңар мин дее, Иисус Христосха киртінчеткеннерінні паза прай ах-арығларға хынчатханнарынны истіп, ¹⁶пазырыстарымда сіреpні сағысха кіріп, Худайны сіреpнің үчүн полған на сай алғыстапчам. ¹⁷Хан-пигібіс Иисус Христостың Худайы, саblandыстығ Пабазы, сіреpге хыйға сағысты пирчеткен паза Худайдаңар үгретчеткен Хутты пирзін тіп сурынчам. Аны пирзе, сіреp Худайны чахсы піліп аларзар. ¹⁸Худай сіреpнің чүректеріңні чарыт пирзін тіп сурынчам. Чарыт пирзе, сіреpге Худай пирген ізеністі піліп аларчыхсар. Ах-арығ^с кізілеріне пирер хайхастығ молчағларының хайдағ полчатхананын паза ¹⁹⁻²⁰пісте, Ағаа киртінчеткеннерде, Худай күзінің хайдағ сині чох илбек полчатхананын көрерчіксер. Худай, олох илбек күзінең Христосты

өлімнің тірілдіріп, тигірде Позының оң саринда одырт салған. ²¹Худай Аны прай үлгүлерден паза прай пастыхтардан пөзік көдірген, амғы туста ла нимес, че килер тустарда даа Аның адын прайзынан пөзік иткен. ²²Худай, прай нимені Христостың үлгүзіне пирип, Аны, прай нименің ээзі идіп, тигірибнің^с пазы ит салған. ²³Тигіриб, тізең, Христостың ит-сөөгі полча, прай чирде прай нимее толчатхан Христос пүкүле анда полча.

Христоста тірігібіс

2 Алында, сірер Худай сөзін испеенненер паза чазыхтарын үчүн, істіңер өліг полған. ²Хачан-да сірер, пу чир үстүндегілернің чабал чолларынча парып, чир үстүнде үлгү тутчатхан кнестің көңнінче полғазар. Ол ам даа Худайның чооғын испинчеткен кізілерні толғап парча. ³Алында піс тее оларның санында полғабыс, піс тее прайзыбыс, аймах-пасха чабал нимелерге тартылып, ит-сөөгібістің паза көңні-сағызыбыстың хынчатхан нимелерін не идіп, пасхалары чіли чуртаабыс. Оларох чіли, төрееннен Худайның чабалланғанын көрерге салылғабыс. ⁴Че чағбан чүректіг Худай, Позының улуғ хынызынан піске хынып, ⁵пісті, сайбағларыбыс үчүн өліглерні, Христоснаң хада тірілдірген. Аның паарсазы сірерні арачылап халған. ⁶Худай пісті, Иисус Христоснаң хада тірілдіріп, тигірде Аннаң хости одырт салған. ⁷Худай, піске Иисус Христостың пастыра пирген илбек паарсазын паза чахсызын прай килер тустарға көзідер үчүн, иди иткен. ⁸Аның паарсазы сірерні киртініс пастыра арачылаан нооза. Күстенгеннерің үчүн нимес, че Худай сірерге пиргенненер арачыланып алғазар. ⁹Иткен киректерің үчүн нимес – аннаңар пирдеезі махтанмазын. ¹⁰Піс Худайның чайап салған кізілерібіс. Чахсы киректер идерге Иисус Христос пастыра чайалғабыс. Ол киректерні Худай піске, толдырынар тіп, хас-хачанох азынада тимнеп пирген.

Христосха киртінчеткеннер пір чон полча

¹¹Мынзын ундутпанар! Постарын «Худай чоңы» тіп аданчатхан иудейлер^с сірерні, төрееннен иудей ниместерні, «Худайы чох чон» тіп адачаннар. Олар идіңерде таңма иділбеенненер сірерні иди адааннар. ¹²Ол туста сірер Христос чох чуртаазар, Израиль чоңына хозылбаазар, Худай пирген молчағлар сірерни полбааннар, сірер чир үстүнде ізеніс чох полғазар, Худайы даа

чох полғазар. ¹³Амды, тізең, сірер, хачан-да ыраххы чон, Христос Иисуснаң хада полип, Анын ханының сылтаанда чағын-нас парғазар. ¹⁴Иисус Христос позы пісті чарастыр салған. Ол, иудейлерні паза пасха чоннарны піріктіріп, пір чон ит салып, оларны чарчатхан ыырлас ханаларын иңзерген. ¹⁵Ікі кізідең Позында пір наа кізіні чайап салар үчүн, Моисей Чахиин^с, чозахтарың, кибірлерін чох идіп, чоннарны чарастыр салған. ¹⁶Кіресте^с өлім алып, ыырласты чох иткен. Иди ол ікөлеңні пір ит-ханда Худайнаң чарастыр салған. ¹⁷Піди Ол, киліп, сірерге, Худайдан ырах чоннарға паза Худайға чағын иудейлерге чарастаңар Чахсы Хабарны искірген. ¹⁸Аннаңар Христостың пастыра прайзыбыс, иудейлер дее, пасха даа чоннар, пір Хуттығ полип, Пабабысха чағын кір поларбыс.

¹⁹Иди сірер Худай кізілеріне пасха, килген чон нимессер, че ах-арығ кізілернең тинзер паза Худайның чағыннарызар. ²⁰Илчілернең ухаанчыларның^с үгредии сірерге төстег полча. Ол төстегнің иң өөн тазы – Иисус Христос. ²¹Ол Позынаң прай тураны пик тутча, аны көдіріп, Хан Худайдағы^с ызых^с храмына айландырча. ²²Христоснаң пірігіп, сірер дее пүтчезер, анаң Худай Худы пастыра Худайның чуртына айлан парчазар.

Павел чоннарның үгреткізі

3 Мына піди мин, Павел, сірерденер, иудей нимес кізілерденер, сағынып, Иисус Христостың нымысчызы полчатханымнаңар, харибде одырчам. ²Худай Позының паарсазын сірерге читіретер тоғысты мағаа пиргенненер искен поларзар. ³Худай Позы, чазыдын ас пирип, аны мағаа пілдістіг иткен. Алында мин аннаңар хысхахапти пасхан полғам. ⁴Аны хығырып, Христостың чазыдын хайди оңнапчатханымны піліп аларзар. ⁵Мының алнындағы кізілерге ол тоғыстың чазыдынаңар чоохталбаан полған, амды, тізең, Худай Худы аны Худайның илчілеріне паза ухаанчыларына ас пирген. ⁶Мына ол чазыт: Чахсы Хабарны алып, пасха чоннар даа, иудейлерөк чили, Худай чоны пол парғаннар, иудейлернең хада пір кізінің ит-сөөгі осхас пол парғаннар, Иисус Христоснаң хада полип, Худайның молчаан алып алғаннар. ⁷Мин пу Чахсы Хабарның нымысчызыбын. Чахсы Хабарның нымысчызы пол тіп, Худай мағаа сыйых пирген – Позының күзін. ⁸Мин ах-арығ кізілерінің аразында иң алтындығызыбын, че чоннарға Христостағы сині чох пайдаңар чоохтаңар

үлүс мағаа пирілген. ⁹ Аннаңар мин Худайның чоннарны арачы-лирданар чазыт сағызын прай кизилерге ас пирерге кирекпін. Иисус Христостың пастыра прай нимені чайаан Худай пу чазыт сағысты пурунғыдан сығара чазырған. ¹⁰ Че амды Ол тигірдегі пастыхтарға паза үлгүдегілерге Позының аллың, күлүк сағызын тигіриб пастыра ас пирер. ¹¹ Худай Позының хас-хачаннаң ал чөрген сағызын пістің Хан-пигібіс Иисус Христос пастыра толдырған. ¹² Аннаң хада полып, Ағаа киртініп, піс, хорыхпин, тідімніг Худайға чағын кіріп алчабыс. ¹³ Аннаңар, сірерденер сағынып, ирееленчеткеніме көңніңер түспезін тіп, сурынчам. Пу ирееленістер сірернің сабланызыңар үчүн полча.

Христостың хынызын пілредеңер

¹⁴ Пу сылтағнаң мин пістің Хан-пигібіс Иисус Христостың Пабазының алнында тізекке түсчем. ¹⁵ Тигірдегі паза чирдегі прай чоннарның пабалары ат-соланы Аннаң аладырлар. ¹⁶ Істіңердегі хылиинаңар пик полар үчүн, Худай Позының нинче пар сабланызынаң сірерге Позының Худының күзін пирзін тіп, Худайдан сурынчам. ¹⁷ Христос чүреңерде киртіністерің пастыра ползын тіп, алданчам. ¹⁸⁻¹⁹ Хыныс сірерге чилегелерің паза төс-теглерің ползын. Андада прай ах-арығ кизілерінең хада Христостың тооза піліп алчаа чох хынызының чалбаан паза узунын, тириин паза пөзиин піліп аларзар. Піліп алып, Худайнаң өөн поэзынаң прай тол парарзар.

²⁰ Пістегі күзінең сурынчатханыбыстаң алай сағынчатханыбыстаң хай-хай көп ниме ит полчатхан Худайға сабланыс. ²¹ Ағаа тигірибде, Иисус Христосха киртінчеткеннерде, прай төллерде нинче-нинче чўс чыл сабланыс ползын. Аминь^с.

Пір кизи осхас полыңар

4 Амды мин, Хан-пигібіс үчүн харибде одырчатхан кизи, сірерденең «Худай кизілері полып, Худай хығырған нимее турыстығ полыңар» тіп, алданчам. ² Постарыңны пазымның паза нымзах тудыныңар, тоозылбас тыстаныстығ полыңар. Удур-төдір, хыртыстаныспин, хыныс турыңар. ³ Худай Худы сірерні піріктірі салған, аннаңар ыырласпин чуртаңар. ⁴ Пар пір ит-хан паза пір Хут, сах ідөк Худай сірерні хығырған пір ізеніс, ⁵ пір Хан-пиг, пір киртініс, пір кіреске түзіс^с, ⁶ пір Худай паза прайзының Пабазы. Ол прайзынаң пөзік, прайзынча иртче паза прайзыбыста пар.

⁷ Пістің полғаныбысха ла Христос айабин өнетін сыйых пирген. ⁸ Аннаңар Худайның пічиінде чоохталча: «Христос иң пөзік өөрлеп парыбысхан, ыырчыларын, тудып, апара халған, кізілерге, тізең, сыйыхтар пирген». ⁹ «Өөрлеп парыбысхан» тее-ні чи нимені таныхтапча? Аның алында чир түбінзер^с түзіп, сыхханын таныхтапча нимес пе зе? ¹⁰ Кем түскен, Олох, прай тилекейні Позынаң толдырыбызар үчүн, тигірдең хай-хай пөзік өөрлеп парыбысхан. ¹¹ Кем «кізілерге сыйыхтар пирген», Олох піреелерін илчілер, піреелерін ухаанчылар, піреелерін Чахсы Хабарның тарадыңчылары, піреелерін киртінчеткеннернің хадарчылары, піреелерін үгретчілер ит салған. ¹² Христостың ит-сөөгі (тигіриб чоңы) өзер үчүн, ах-арығ кізілерін Худай киреенің нымсчылары ит салар үчүн иди иткен Ол. ¹³ Пу ондайнаң, Худай Оолғына киртінерінде паза Аны піліп аларында піс прайзыбыс хада пір сағысха чидіп аларға кирекпіс. Андада, Христостың поғда тузына чидіп, тигіриб улуғ кізі синіне чит парар. ¹⁴ Мын-наң мындар піс хайдағ ла полза үгредіг чилине хаптыр парыбысчатхан алай алаахтырарға көнік парған көйтіктернің холларына кір парчатхан час палалар чіли полбасха кирекпіс. ¹⁵ Че Сыннаңар киречілеп, удур-төдір хынызып, піс ит-ханның пазы полчатхан Христостың синіне прай саринаң чидіп аларға кирекпіс. ¹⁶ Ол пу ит-ханның ал-алынча чардыхтарын прай піріктір салча. Аның чардыхтары, пик палғалыс парып, полған на чардых поэының тоғызын толдырчатса, прай ит-хан даа, өзіп, хыныста тиліпче.

Христос пирген наа чуртас

¹⁷ Аннаңар, Хан-пигібістің адынаң алданып, Худайы чох чоннар чіли, пос ондайынча хылынмаңар тіпчем сірерге. ¹⁸ Оларның сағыстары пүлестел парған. Олар, хыйғалары читпинчеткенненер, чүректері, тізең, хатығдаңар, Худай пирчеткен чуртастаң тастых чуртапчалар. ¹⁹ Олар, нимені нимее салбас пол парып, аймах-пасха чабал нимелер идіп тее, хычыхтарын хандыр полбин, оралызып чуртапчалар. ²⁰ Че пу — сірернің Христостанар үгренген пілістерің нимес. ²¹ Сірер Аннаңар искезер, Аннаң хада полып, Аныңдағы сынны үгреніп алғазар. ²² Алындағы чуртаста оралысхах полып сірер постарыңны ардатхазар. Аннаңар, иргі чуртас кибірлерін хыйа тастап, ²³ постарыңның сағыстарыңны паза чүректеріңні наачылабызыңар. ²⁴ Сыннаң орта паза ах-арығ

чуртаста Худайның омазы хоостыра чайалған наа кізее айлан парыңар.

²⁵ Піс прайзыбыс пір ит-ханның чардыхтарыбыс, аннаңар сірернің полғаны ла поэның чағынына, чойланмин, сынны чоохтап турзын. ²⁶ Тарынзаңар даа, чазых итпенер: өкпеңер күн хонғанча түс парчатсын. ²⁷ Сайтанның^c постарыңа чағын кирбеңер. ²⁸ Алында оғыр иткен кізі, паза оғырлабин, хызылчатхан кізілерге пирчең ниме пар ползын тіп, поэның холларыңаң тоғынзын. ²⁹ Ахсыңардаң пір дее хомай сөс сыхпазын. Сірерні исчеткен кізілерге чахсы ползын тіп, киртініске үгредерге полысчатхан сөстерні ле чоохтап турыңар. ³⁰ Худай Худын хомзындырбаңар. Позып алар күннің үчүн сірер ол Хутнаң таныхтал парғазар. ³¹ Полған на ыдырғахтаныс алай өкпеленіс, тарыныс алай аахтас, чабалланып чоохтанған хомай сөс сірерде чох ползын. ³² Хайди Худай, Иисус Христосха киртінгеннерің үчүн, сірернің чазыхтарыңны поэйтхан, сірер дее ідөк удур-төдір паарсазыңар, айазыңар паза пыроларыңны тастас турыңар.

Чарыхтың палалары

5 Сірер Худайның хынчатхан палалары полчазар, аннаңар Ағаа төйі поларға күстеніңер. ² Хайди Христос, піске хынып, Поэының тынын тайыға^c салып, Худайның көнніне кірчеткен тедылығ чыс пол парған, сірер дее ідөк хыныста чуртанар.

³ Сірер ах-арығ кізілер полчазар, аннаңар чөреес хылыхтар, арығ нимес киректер паза чабдыланыс сірернің чоохтарыңда даа чох поларға кирек. ⁴ Хырызыңарға даа, тілге пызып, кізее күлген чіли чоохтанарға даа сірерге киліспинче. Иди идер орнына, Худайны алғыстап турыңар. ⁵ Мынзын піліңер: оралысхахтарға, кізі уйадыстығ хылынчатханнарға алай харам кізілерге Христостың паза Худайның хан-чирінде^c орын чоғыл. Харам кізілер пасха худайларға пазырчатхан кізілердең пір дее пасха ниместер нооза. ⁶ Сірерні пірдеезі тик-хуруғ сөстернең алаахтырбазын. Андағ нимелер үчүн чоох испестерге Худайның тарыңғаны чидер. ⁷ Андағ кізілернең хостаныс чөрбенер.

⁸ Сірер хачан-да харасхы полғазар, амды, тізең, Хан-пигібіснең хадада, сірер – чарыхсар. Аннаңар чарыхтың палалары чіли чуртаңар. ⁹ Худай Худы пирчеткен нимелері – полған на паарсас, орта ниме паза сын нооза. ¹⁰ Худайның нимее чөпсінчеткенін піліп аларға күстеніңер. ¹¹ Харасхының тузазы чох

киректеріне араласпін, оларны ілезіне сығар турыңар. ¹²Харас-хыдағы кізілернің харанға итчеткен киректерінеңер чоохтирға даа уйадыстың. ¹³Чарыхха сығарылчатхан прай киректер іле көрінедірлер. Прай көріңдіре иділчеткен ниме – чарых. ¹⁴Аннаңар тидірлер: «Тур, узупчатхан кізі, өлімнең тіріл кил, сині Христос чарыдыбызар».

¹⁵Аннаңар постарыңның хайди тудынчатханнарыңны сизініңер. Алығ кізі чіли полбин, хыйға кізі чіли чөріңер. ¹⁶Кўннер чабалданар, пар тусты тузальғ иртіріңер. ¹⁷Ниик сағыстығ полбанар. Худай сірердең ниме идерлеріңні сағыпчатханын піліп аларға күстеніңер. ¹⁸Араға иртіре іспеңер, анзы кізіні ардатча. Че Худай Худынаң постарыңны толдырыңар. ¹⁹Худайны саблапчатхан ырларның паза сарыннарның сөстерін тузаланып чоохтас турыңар. Прай чўреенернең Хан-пигібісті саblandырып, сарнаңар. ²⁰Прай ниме үчўн Худай Пабаны Хан-пигібіс Иисус Христостың адынаң хаңан даа алғыстап турыңар.

Ипчілер паза иреннер

²¹Худайны улуғлап, удур-төдір чоох истіс турыңар.

²²⁻²³Христос тигірибнің, ит-сөөгінің Арачылағчызы. Ол тигірибнің пазы, сах идөк ир кізі ипчізінің пазы полча. Аннаңар ипчілер, ирлеріңнің чооғын, Хан-пигнің чооғын чіли, ис турыңар. ²⁴Хайди тигіриб чоны Христостың чооғын исче, ипчілер дее идөк прай нимеде ирлеріңнің чоохтарың истерге киректер. ²⁵Иреннер, ипчілеріңе хыныңар. Христос таа, тигірибге хынып, Позының тынын аның үчўн пирген. ²⁶Ол, Чахсы Хабарны чир үстўне читіріп, тигірибні Худайға чарыдар үчўн, аны, суғнаң чуубызып, арығлап салған. ²⁷Иди Христос Позының сабланыстығ тигірибінің, пір дее кірліг тамчых чох, тырысхах чох, пасха даа читпестері чох, Позының алнында прай сілиинен, ах-арығ паза пырозы чох турыбызары үчўн күстенген. ²⁸Иреннер ипчілеріңе постарына хынчатхан чіли хынарға киректер. Ипчізіне хынчатхан ирен поэна даа хынадыр. ²⁹Хаңан даа пір дее кізі поэның ит-сөөгін хырт көре чоғыл, че поэын, азырап, хайраллидыр. Хан-пиг дее идөк тигірибні азырапча паза хайраллапча. ³⁰Піс, тізең, Христостың ит-сөөгінің чардыхтары полчабыс, Аның иди-ханынаңмыс, Аның сөөктерінеңміс нооза. ³¹Худайның пічиинде піди пазыл парған: «Аннаңар ир кізі, поэның паба-ічезінең чарылып, ипчізіннең пірік парар; олар ікөлең пір

кізі осхас пол парарлар». ³² Пу чазыт илбек, че мин мыны Христостанар паза тигірибденер сағынып чоохтадым. ³³ Мына піди сірернің полғаны ла, поэына хынған чіли, ипчізіне хын турзын. Ипчізі, тізең, ирін улуғлазын.

Олғаннар паза паба-іцелер

6 Палалар, Хан-пигібістің чолынча парып, паба-іцелеріңнің чооғын ис турыңар. Пу орта кирек. ² Мына молчағ пирчеткен пастағы чахығ: «Паба-іцеңні улуғла. ³ Андада син чахсыны көрерзің паза чир үстүнде үр чуртирзың». ⁴ Пабалар, палаларыңны хыпчыхтандырбаңар, че Хан-пигібістің чахығларына паза үгредине төстеніп өскіріңер.

Хуллар паза ээлер

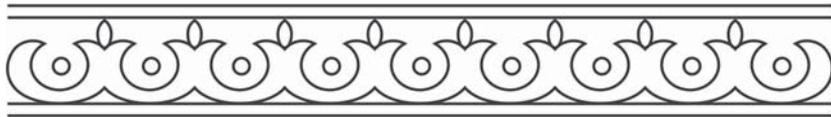
⁵ Хуллар, пу чирдегі ээлеріңнің чооғын арығ чүреернен, Христостың чооғын искен чіли, хорығып паза чалтанып ис турыңар. ⁶ Оларның чахығларын, чойырхостар чіли, кізі көзіне ле нимес, че Христостың хуллары Худайның көңнін толдырчатхан чіли, пар-чох көңніңер салып, толдыр турыңар. ⁷ Кізілерге ле нимес, че Хан-пигібістің хуллары чіли прай көңніңернен өрініп, тоғын турыңар. ⁸ Піліңер, Хан-пигібіс полған на чахсы кирек үчүн сыйых пирер, кем дее итсін аны, хул даа, пос тоғынчатхан кізі дее. ⁹ Сірер дее, ээлер, хулларыңа ідөк хылыныңар, иртіре хатығлабаңар оларны. Піліңер, оларның даа, сірернің дее тигірде пір Хан-пигіңер пар, ол прайзына пір тиң хайча.

Худайның тири

¹⁰ Халғанчызында. Харындастарым, Хан-пигнең хада полып, Аның илбек күзінең күстеріңні тыыдыңар. ¹¹ Сайтанның хара киректеріне тоғырлан полар үчүн, Худайның хуйағын кизіп алыңар. ¹² Піс олаңай кізілердең тоғыр чааласпинчабыс, анзын піліңер. Піс тигірдең түскен пастыхтардаң, үлгүдегілердең, пу чир үстүндегі харасхы күстернің устағчыларынаң, чабал хуттардаң тоғыр чааласчабыс. ¹³ Аннаңар, харасхы күнде оларға тоғырланарға күстерің чидер үчүн, прай нимее сыдазып тур халар үчүн, Худайның хуйахтарын кизіп алыңар. ¹⁴ Піди, Сыннаң хурчанып алып, орта чуртас хуйағын кис салып, пик турыңар. ¹⁵ Худайның паза кізілернің аразындағы чарастанар Чахсы Хабарны искір чөрерге тимде полчатханнарың сірерге маймахтарың

ползын. ¹⁶Ағаа хоза, сайтанның прай кӱйчеткен соғаннарын үзӱр полар киртiнiстiң хусхуйағын алып алыңар. ¹⁷Арачыланыс полчатхан тимiр тулағаны даа, Худайның сӱзi полчатхан Хуттын хылызын даа алып алыңар. ¹⁸Аймах-пасха алданыстарнаң паза сурыныстарнаң полған на сай Худай Худы устаан ондайынча пазыр турыңар. Прай ах-арыңларның үчӱн Худайзар сурыныс-наң сыбыра айланып, сиргек тудыныңар. ¹⁹Чахсы Хабарның чазыттарын хорыхпин ас пирерiм үчӱн, чоохтанған сай, Худай мағаа кирек сӱстернi пирзiн тiп, минiң үчӱн дее пазырыңар. ²⁰Харибде дее мин Чахсы Хабарның илчiзiбiн. Чахсы Хабарда-нар хорыхпин паза чазынмин, кирек иде искiр поларым үчӱн, пазырыңар.

²¹Хайди чуртапчатханымнаңар паза ниме итчеткенiмненер хынған харындазым паза Хан-пигнiң сын нымысчызы Тихик сiрерге прай чоохтап пирер. ²²Мин аны сiрерзер, пiстеңер чоохтап пирзiн паза кӱннiлерiннi кӱдiр пирерге тiп, ысчам. ²³Амыр хоных ползын сiрерге, харындастар. Худай-Пабабыстаң паза Хан-пигiбiс Иисус Христостаң хыныс паза киртiнiс ползын сiрерге. ²⁴Сiрерде прайзыңарда, Хан-пигiбiс Иисус Христосха тоозылбас хыныснаң хынчатханнарда, Худайның паарсазы ползын. Аминь.

Павелнің филипптегілерге пічии

Филипп саар Рим чиріндегі Македон аймағының көп саарларынын пірсі полған. Пу саарда полып, Павел Европада Чахсы Хабарға пастағызын на үгредіп, мында христиан тигірибін төстеп салған.

Пу пічікті ол идок Римдегі харибде одырғанында пасхан. Пасхаларының хыринда пу пічікте Павел хығырығчыларға позының көннин артых арах ас пирче. Мында пасха пічіктернің хыринда аны піріктіреткен пір сағыс чоғыл. Мына илчінің пу пічікке кирген хай пірее сағыстары:

- Павелнің чаптырғаны сылтаанда Чахсы Хабар көп кізілерге тарадылча;
- хайдағ даа сидік урунза, Павел өрінче паза хығырығчыларны анзында позына көбгерге үгретче;
- христианнар ирееленістерінде Иисустың пазымның көзидіміне көбгерге киректер;
- христианнарның тигіриб араласчыларын пірге тудынарға үгреткені;
- Моисей Чахиина ізеністің хыринда Христосха киртінгені арачыланыхса артых полчатханы;
- филипптегілернің киртістіг тудынчатханнары паза позына пай сыйыхтар ысханнары үчүн Павелнің алғызы.

Павелнің Филипптегілернің үчүн пазырғаны

1 Піс, Павелнең Тимофей, Иисус Христостың хуллари, Филипп саардағы тигіриб^с устағчыларынаң паза хабасчыларынаң хада Христос Иисусха киртінчеткен прай ах-арығларға пасчабыс. ²Худай Пабабыстаң паза Хан-пигібіс^с Иисус Христостан паарсас паза амыр хоных сіреге ползын.

³Сіреденер сурынған сай Худайымны алғыстапчам. ⁴⁻⁵Чахсы Хабарда пастағы күннең пу тусха теере араласчатханнарынаңнар, сірернің прайзынарның үчүн сурынған сай, мин сыбыра

өрініснен пазырадырбын. ⁶ Чахсы киректі сірерде пастаан Худай анзын Христос Иисустың килер күніне читіре ит салар тіп киртінчем. ⁷ Сірердеңер іди сағын чөрчеткенім орта: сірер минің чүреемдезер, минің пиктеемдезер нооза. Чахсы Хабарға турычатсам алай аның сынын іле көзітчетсем, сірер дее Худайның мағаа пирген паарсазын алынчазар. ⁸ Мин сірерге Иисус Христостың хынызынаң хынчам, Худай анзына киречі. ⁹ Сын піліс алып, прай нимені орта сизінген пастыра хынызыңар улам өссін тіп пазырчам. ¹⁰ Андада сірер, постарыңа иң артыхты таллап, Христос килер күнде арығ паза пір пыро чох поларзар. ¹¹ Худайның сабланызы, махтазы үчүн Иисус Христостың пастыра чахсы киректерге пай поларзар.

Чуртас – Христос

¹² Харындастар! Сірерні миннең полған ниме Чахсы Хабарны тарадарына полысханын пілзіннер тіп сағынчам. ¹³ Ол оңдайнаң Христостың үчүн кинчеліг полчатханым өргедегілерге дее прайзына паза пасхаларына даа тарап парды. ¹⁴ Мин пиктедібіскенімнеңер Хан-пигібісте полчатхан харындастарыбыстың көбізі Худай сөзін тарадарында хорыхпин, китенмин тудын пастабысты.

¹⁵ Піреелері, итсе, істі чохтанып, мині азарға полып, Христостанар сөсті таратчалар, пасхалары, тізең, аны арығ көнніліг чарлапчалар. ¹⁶ Олар аны мағаа хынып итчелер. Худай мині Чахсы Хабарға турызарға турғысханын пілчелер нооза. ¹⁷ Пасхалары, тізең, азарға идіп, минің кинчемні улам аар идерге полып, Христостанар сөсті арығ нимес көнніліг чарлапчалар. ¹⁸ Че, ниме зе? Хайди дее полза, посты көзідіп пе алай сын көннінең ме, Христостанар чарлапчалар, мин анзына өрінчем. Өрін не турам. ¹⁹ Пілчем нооза ниме дее миннең пол парза, сірернің пазырғаныңар паза Иисус Христос пирген Хут полысханы мағаа арачыланыс полар. ²⁰ Мин пір дее нимеде уйатха кірбеспін тіп сағынчам паза ізенчем. Че азых чүректіг, чалтанмас поларбын. Сағам даа, сыбыра даа – тіріг чөрзем ме алай ол тее парзам ма – ит-ханымда Христос илбек пол парар. ²¹ Мағаа чуртас – Христос нооза. Өлім дее мағаа – парыс. ²² Че мин ах-чарыхта халзам, анзы киреем тузазына полар. Хайзын таллап алчаан даа пілбинчем. ²³ Анзы даа, мынзы даа көңнімні тартча. Минің, пу ах-чарыхтаң парыбызып, Христоснаң хада поларым килче: анзы

хай-хай артых нооза. ²⁴Пу позым чөрчетсем, тізең, сіерге артых. ²⁵Сіернің киртіністе маңнанысха паза өрініске чидерлерін үчүн сіернең прайзыңарнаң хада халарымны ізестіг пілчем. ²⁶Хачан мин сіерзер хатап килзем, мин сіерге Христос Иисуснаң улам махтанарға сылтағ пирем.

²⁷Итсе, Христостың Чахсы Хабарына турыстыра чуртаңар. Мин, киліп, сіерні көрзем, алай саңай даа килбезем, сіер пір сағыстығ, пір көннiлiг полчатханнарыңны, Чахсы Хабардан килчеткен киртіністің үчүн хада-пірге күресчеткеннеріңні истерім килче. ²⁸Ырчылардаң пір дее чалтанмаңар. Сіернің киртініңер оларға өлімні таныхтир, сіерге, тізең, арачыланысты. Анзы Худайдаң пирілче. ²⁹Сіерге Худайның паарсазы пастыра Христосха киртінері ле нимес, че Аның үчүн ирееленері дее пирілген нооза. ³⁰Сіер минөк чіли күрес парчазар. Минің күрескенімні көргезер нооза. Сағам даа анзын минненер истедірзер.

Христостың чолы

2 Сынап, Христосха киртінчеткеніңерге көннiңер көдірілчетсе, Аның хынызына чүреенер часхарылчатса, Худай Худы^с пастыра пілісчтесеңер, сіернің чүреенерде ачыныс паза айағ пар полза, ²өрінізімні хос пиріңер: пір сағыстығ, пір хыныстығ, пір көннiлiг, пір көстегліг польңар. ³Тартызып, көкеесімненіп, пір дее ниме итпенер, че пазымның польп, пасхаларын постарыңнаң пөзік санаңар. ⁴Полғаныңар постаңар ла нимес, че пасхаларынаңар даа сағыссыраңар. ⁵Сіернің пілінізіңер Иисус Христости осхас поларға кирек: ⁶Ол Худай омазы полған, че Худай чіли тудынмаан, ⁷Позын пазынчыхтап, хул омазын алынып, кізілерге төөй, көрімінең кізі осхас пол парған. ⁸Иисус Позын пазынчыхтаан, өлімге, кіресте^с өлімге дее читіре, сөс истеечі полған. ⁹Аннаңар Худай даа Аны көдірген паза Ағаа ноо даа аттаң пөзік ат пирген. ¹⁰Иисустың ады адалған сай тигірде, чир-чалбахта, төбінкі чирде прайзы тізекке түссін. ¹¹Ноо даа тіл Иисус Христостың Хан-пигібіс полчатханын чарлазын. Андада Худай Пабабыс сабланар.

Чарытхы польп чөрчезер

¹²Сіер дее, хынғаннарым, чоох истеечі поларға кирексер. Итсе, хада полғанымда, чоох исчең полғазар. Че сағам даа, мин сіернең хада ниместе, уламох чоох истеечі польңар, хорығып,

халтырап ала, арачыланысха чидінер. ¹³Худай сірерні Позының чахсы пöгіннеріне килістіре хынарға паза идерге көстепче. ¹⁴Ноо даа нимені кібіренмин паза ікінчлебін ит турынар. ¹⁵Пу чоох испес, сайбах төлнің аразында пыро чох, арығ көңніліг Худай палалары полыңар. Сірер оларның аразында чарытхы полып чөрчезер нооза. ¹⁶Сірерге чуртас пирчеткен сөске тудыныңар. Андада Христос килер күнде махтадарым, минің күрескенім паза аар тоғынғаным тик полбас. ¹⁷Сірер, Худайға чөрініп, киртініс пастыра Ағаа толығ полчазар. Мин, тізең, ол толыға наанылған чіли, сірерге хозыл парчатсам, андада өрінчем, сірернең хада өрінчем. ¹⁸Сірер дее, пу нимее өрініп, миннең хада өрініңер.

***Тимофейнің паза Епафродиттің
киртістіг тудыңғаны***

¹⁹Мин дее, сірернің киректеріннеңер истіп алып, көңніміні көдіріп алар үчүн, Тимофейні түрчеден сірерзер ызыбызарыма Хан-пигібіс Иисусха ізенчем. ²⁰Тимофей чіли, сірердеңер пар-чох көңнінең сағыссырапчатхан андағ күстенчік кізі дее паза чоғыл. ²¹Тоозалары даа Иисус Христостине нимес, че постарының на киректеріне сағыссырапчалар нооза. ²²Аның киртістіг тудыңғанын, тізең, сірер пілчезер. Ол Чахсы Хабарны тарадарында, оолғы пабазына чіли, мағаа матап хабасхан. ²³Ам миннең ние поларын піліп алдох, аны сірерзер ызыбызарға ізенчем. ²⁴Түрчеден позым даа сірерзер кил поларым тіп Хан-пигібісте ікінчлебінчем.

²⁵⁻²⁶Епафродит, ағыриинаңар сағба сірерге чит парғаннанар тың чобалып, сірерні прайзыңарны көрері уғаа кил парған. Аннаңар мин аны, хада тоғынчатхан, хада чааласчатхан минің харындазымны, сірернің, тізең, илчіңерні^c, кирексіністеріме чөрінчеткен кізіңерні, сірерзер нандыра ызыбызарға чараттым. ²⁷Ол өлер пазында чатхан нооза. Че Худай ағаа айаан. Итсе, ағаа ла нимес, че мағаа даа, чобаама чобағ хоспас үчүн, айап пирді. ²⁸Аннаңар аны табыраанча сірерзер ызыбыстым. Епафродитті хатап көр салып, сірерні өрінзіннер тіп, минің чобаам, тізең, хызырылар. ²⁹Аны пар-чох өрініснең, Худай кізізін чіли, удурлаңар, паза ол осхастарны улуғлапчадыңар. ³⁰Ол Христостың кирее үчүн, сірер чохта, сірернің орныңарға миннең хада полып, өлімнің хыринча чөрген, сала тынын пир салбаан.

Сын паза орта хылынғаны

3 Ол ондайнаң, харындастарым, Хан-пигібістің өрінізіне өрініңер. Мағаа аны пазары аар нимес, сірерні, тізең, анзы хайраллир.

²Адай осхастардаң китеніңер, чабал итчеткеннердең китеніңер, сүннет^с идерінең китеніңер. ³Сүннет идері піс полчабыс нооза. Худай Худы хоостыра Худайға тоғынчатханнар, Христос Иисусха кееркепчеткеннер паза кізі поэбысха ізенминчеткеннер. ⁴Итсе-де, мағаа, кізі поэыма, ізенерге чарирчых. Пасхаларының хыринда ит-ханға ізенчең кізі мин артых ла полам: ⁵сигізінчі күнінде сүннет иткен, Израиль төлі полчатхан, Вениаминнің уйазынаң сыххан, еврейлернің еврейі, үгредиимче фарисей^с, ⁶прай күзім салынып, Худай тигірибін сүргем. Моисей Чахиин^с толдырғаным хоостыра орта кізібін ме тіп үзүрзе, тізең, пір пырозы чох кізі полғам. ⁷Че Христостың сылтаанда мині көдірчеткен ол нимені тик нимее санаам. ⁸⁻⁹Христос Иисусты, Хан-пигіміні, пілері артых полар тіп санап, прай пасха нимені тик тіп паалапчам. Христосты алынып алар үчүн паза Моисей Чахиин толдырғаным хоостыра нимес, че Христосха киртініс пастыра килчеткен паза Худайдаң киртініс хоостыра пірилчеткен ахтаных алар үчүн, тооза нимені хыйа иткем паза прай нимені посахха санапчам. ¹⁰Ана іди Иисусты паза Аны тірлдірген күсті пілерім. Аның ирееленістерінде хада аралазып, Олох чіли ол парарым. ¹¹Христос чіли, өлімнең тірілерім.

Пөгінген чирзер чүгүргені

¹²Мин анзына читкенімненер алай толдыра кізі пол парғанымнаңар іди тібинчем. Че мин дее, арса, Христос Иисус мағаа читкен чіли, Ағаа чидерімөк. ¹³Харындастар, мин анзына читтім тіп санабинчам. Че соондағызын халғызып, мин алнынзар ла сіренчем. ¹⁴Мин сыйых аларға күстенчем. Ол сыйыхха Худай пісті Христос Иисустың пастыра хығыртхан. ¹⁵Ол ондайнаң, пістің арабыста теен парған кізі ідөк сағынзын. Че сірер пасха сағынчатсанар, Худай анзын даа сірерге ас пирер. ¹⁶Итсе-де, нимее піс чидіп алғабыс, олох ондайнаң сағынарға, ідөк чуртирға кирекпіс.

¹⁷Мағаа көөгінер, харындастар, паза пістің ондайыбысча тудынчатхан кізілерге көріңер. ¹⁸Мин чоохтаан кізілернің илеедезі,

ам харах чазым ағызып чоохтапчам аны, Христос кірезінің ырычылары чіли хылынчалар. ¹⁹ Оларның түгенчизи — өлім, оларның худайлары — хурсахтары, сабланыстары — уят пілбесте. Олар пу чирде чуртапчатхан кізілер чіли сағынчалар.

²⁰ Піс, тізең, хан тигірде чирлігібіс. Аннаң піс Арачылағчыбысты, Хан-пигібіс Иисус Христосты сағыпчабыс. ²¹ Ол пістің пазындыртхан иді-ханыбысты Позының сабланыстығ иді-ханына төйи ит салар. Ол, Позының күзінең аны идіп, прай нимені холға кирче нооза.

4 Аннаңар, минің хынған харындастарым, мин прай көңнімнең сірерні көрерім килче, сірер минің өрінізімзер паза чидимзер. Хан-пигібіснең пір полып, пик турыңар, хынғаннарым.

Чახсы паза махтағлығ ла нимеденер сағыныңар

² Еводийге алданчам паза Синтихийге алданчам, Хан-пигібісте пір сағыстығ полыңар. ³ Синнең дее, сын хабасчымнаң*, сурынчам, полыс пир оларға. Олар миннең, Климентнең паза аттары чуртас киндезіне киріл парған пасха даа тоғынчыларнаң хада Чახсы Хабарны тарадарында араласханнар. ⁴ Хан-пигібісте хачан даа өрініңер, пазох хатап чоохтапчам сірерге — өрініңер. ⁵ Сірернің амыр хылыхтарыңнаңар прай чон пілзін. Хан-пигібіс чағын килді. ⁶ Пір дее нимее сағыссырабаңар. Че пазырчатсаңар, сурынчатсаңар, көнніңерні алғыстаснаң Худайға ас пир турыңар. ⁷ Андада кізі сағызы чит полбас Худайның амыры сірернің чүреенерні паза сағыстарыңны Христос Иисустың пастыра хайраллир.

⁸ Түгенчизінде, харындастар, сын, ах сағыстығ, орта, арығ, хыныстығ, турыстығ чახсы паза махтағлығ ла нимеденер сағыныңар. ⁹ Нимее сірер үгренип алғазар, миннең ниме постарына алынып алғазар, миннең ниме искезер, көргезер, аны толдырыңар — андада амыр пирчеткен Худай сірернең хада полар.

Павел сыйыхтарның үчүн алғыстатпа

¹⁰ Сірер минненер пазох сағыссырапчатханнарыңа мин Хан-пигіме тың өрін парыбысхам. Сірер алында даа сағыссыраазар, че

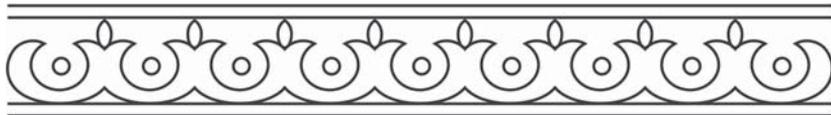
* ^{4:3} *Хабасчы* — грек тілінең «сунзут» полар. Ол сөс идок кізінің адын таныхтапча.

ондай киліспин турған. ¹¹Мин анзын хызылчатханымнаңар тібинчем: пар нимее чөпсінерге үгрен парғам. ¹²Хызылып таа, чырғап таа чуртирға піледірбін – прай ниме көргем, ноо даа нимее тимдебін: тох таа, астап таа чөрерге, чырғалда даа, хызығыста даа чуртирға. ¹³Иисус Христос мині пик итчеткенде, прай нимее күзім чидер. ¹⁴Че сірер, минің чобаамда аралазып, чахсы иттіңер.

¹⁵Пілчезер бе, филипптегілер, Македон чирінең сығып, Чахсы Хабарны наа ла таратчатханда, сірердең пасха пір дее тигирбнің чоны минің кирексіністерімде араласпаан. ¹⁶Фессалоник саарда даа полғанымда, сірер пір-ікі хати минің кирексеенім хоостыра мағаа ыс турғазар. ¹⁷Мин пирерін кирексеенімненер нимес, че киректерің сірерге туза ағылзын тіп сағынғанымнаңар. ¹⁸Мин прай нимеңер алдым, чырғап турбын. Сірер Епафродитнең ысхан нимені алғанымда чөпсінчем. Сірернің сыйиңар тадылығ чыстығ алас, Худайға салылған чахсы тайығ^с осхас. ¹⁹Худайым минің, тізең, Позының илбек пайынаң Христос Иисустың пастыра сірернің ноо даа кирексіністеріңні толдыр пирер. ²⁰Худай Пабабысха хачан даа сабланыс ползын. Аминь^с.

Харындастарыбыс сірерге изен читірчелер

²¹Христос Иисусха киртінчеткен полған на ах-арығ^с кізее изен читіріңер. Миннең хада полчатхан прай харындастарыбыс сірерге чолабит ысчалар. ²²Прай ах-арығлар, улам хағанның чуртындағылар сірерге изен читірчелер. ²³Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазы сірернең хада ползын. Аминь.

Павелнің колосстағыларға пічии

Пу пічікті Павел ідөк римдегі харибдең пасхан. Павел позы Колосстағы христианнарны таныбаан, пу тигірибні Чахсы Хабарның пасха үгретчизі төстеен. Пу пічік Ефестегілерге Пічікке сағызынаң ұғаа чағын.

Колосс саар (Ефестен 200 километр іскер) өң-пазы киртіністер тараан аймахта тұрған. Аның сылтаанда орындағы Христос тигірибіне Христос киртінізінең чараспас чой үгредіглер кіргеннер. Оларның хай піреелері, арачыланып алар үчүн, хыйғазы артых кізі поларға, ас чон на пілчеткен өнетін пілістіг поларға кирек тіп, үгреткеннер. Олар, истиин тартынчатхан ит-сөөктің ондайынча полбин, ис-сиптің чазыхтыг кўзінен позирға кирек тіп, үгреткеннер. Үгредіглерінде ідөк, Худайның көңніне кірер үчүн, андағ-мындағ чозахтар толдырарға кирегінеңер чоохталған.

Павел пу чой үгредігденер піліп алғанында, колосстағыларны Исус Христостың сын киртінізінде пик турғызар үчүн, пічік пазыбысхан. Павел андағ сын киртініс кізілерні Худайнаң чарастырчатхан Христостанар Чахсы Хабар полчатханын көзітче. Христос иң дөркі Кўс полча, Ол ла кізілернің пазыраына турыстығ. Христостың өлімі пастыра Худайнаң чарас салғаннаңар, христианнар чозахтарны хоғар сағыссырастарынаң позыпчалар. Оларның сағыстары сыннаң чахсы поларына, удур-төдір пыро тастазарына, Худайны саблирына паза көс-сөбіреде чахсы хылынызарына айлан парған нооза.

Алғыстап пазырғаны

1 Павел, Худай көңні хоостыра Исус Христостың илчизі^с, паза Тимофей харындас ²Колосс саарда чуртапчатхан ах-арығларға паза Христос Исусха киртінчеткен харындастарыбысха чолабит ысчабыс. ³Худай Пабабыстаң паза Исус Христос

Хан-пигібістең паарсас паза амыр хоних сіерге ползын. Сіерденер пазырған сай, Худайны паза Хан-пигібіс^с Иисус Христостың Пабазын сыбыра алғыстапчабыс.

⁴Піс сіернің Христос Иисусха киртінчеткеннерінні паза прай ах-арығларға хынчатханнарыңны искебіс. ⁵Сіерге тигірде тимнел парған нимее ізенчезер нооза. Сіер анзынанар Чахсы Хабарның сын сөзінде искезер. ⁶Ол сөс сіернің араңарда паза тиксі-тилекейде чөрче. Ол, өзіп, ниміс пирче. Ідөк сіер Худайның сын паарсазын піліп алған күннең пасти сіерде дее ол сөс ниміс пирче. ⁷Сіер, тізең, Худайның паарсазынанар пістің хынған хабасчыбыс Епафрастаң, Христостың сіерге киртістіг нымысчызынан, искезер. ⁸Худай Худынаң^с пирілген хынызынардаңар ол піске искір пирген нооза.

⁹Аннаңар піс тее, мыны ис салған күннең сығара, сіерденер тохтағ чох пазырчабыс. Худай Позының пөгіннеріненер сіерге толдыра піліс пирзін тіп, Аннаң сурынчабыс. Иди сіер хайда даа нимеде хыйға тудынарзар паза Худай Худынаң пирілчеткенні оңар пілерзер. ¹⁰Сіерні Худайға турыстығ ползыннар тіп сағынчабыс. Прай нимеде Аның көңнінче хылынзыннар, ноо даа нимеде чахсы киректернең нимістіг полып, Худайны пілерін алғытсыннар тіп сурынчабыс. ¹¹Ноо даа нимеде сыдамах паза тыстаныстығ поларларың үчүн, Худай Позының саблығ күзінең сіерні прай нимеде пик ит салзын. ¹²Пісті чарыхта ах-арығларының үлүзін аларға хығырған Худайны паза Пабаны алғап турыңар. ¹³Ол пісті харасхы үлгүзінең ал халған паза Позының хынған Оолғының хан-үлгүзіне^с кир салған. ¹⁴Оолғының ханы пастыра Худай пісті пос ит салған паза чазыхтарыбысты^с позытхан.

Христостың кем полчатханы паза Аның иткен кире

¹⁵Ол көрінмес Худайның омазы полча. Ол ноо даа чайаахтаң пурун төреен тун Оолғы. ¹⁶Тигірдегізі паза чирдегізі, көрінчеткені паза көрінмезі – прай ниме Аның пастыра пүткен: үлгү сіреелерінде одырчатханнар ба, хан-пиг полчатханнар ба, пастыхтар ба, үлгүлер бе – прай ол Аның пастыра паза Ағаа пүдірілген. ¹⁷Ол ноо даа нимеден пурун полған, прай ниме Аның пастыра турча. ¹⁸Тигіриб^с Аның ит-сөөгі полча. Ол Позы, тізең, тигірибнің пазы. Ол – прай нименің пасталғаны. Ол өліглернің аразынаң тірілген тун Оолғы полча. Ол ноо даа киректе пастағызы ползын. ¹⁹Худай Христоста Худайның толдыразы ползын тіп

хынған нооза. ²⁰ Аның кіресте^с төгілген ханынаң чирдегізін дее, тигірдегізін дее амырат салып, Аның пастыра Худай Позынаң прай нимені чарастыр салған. ²¹ Сіерні дее ідök чарастыр салған. Алында сіерер Худайдаң оортах турғазар, Аның ыырчызы полғазар. Сіерернің сағыстарың чабал киректерге айлан парған полған. ²² Амды, тізең, Христостың пу чирдегі иді-сөөгі пастыра Худай сіерерні Позынаң чарастыр салған. Ол Позының алнында сіерерні ах-арығ, пыро чох, пір чігі чох көзідерге тіп, Христостың өлімінең анзын иткен. ²³ Итсе, сіерер киртіністе пик паза ікінчілебес полынар. Сіерер искен Чахсы Хабарның ізенізінен хыйа полбаңар. Ол Чахсы Хабар тигір алтында прай чайалған нимее чарлалған. Мин, тізең, Павел, ол хабарның нымысчызы пол парғам.

Павелнің тигірибдегі тоғызы

²⁴ Амды сіерернің үчүн ирееленчеткеніме өрінчем. Позым илеп, мин Христос көрген чобағның чидіспинчеткенін толдырчам. Тигіриб полчатхан Аның Иді-сөөгі үчүн ирееленчем. ²⁵ Худайның устааны хоостыра мин ол тигірибнің нымысчызы полчам. Худай Позының сөзін сіерерге толдыразынаң чарлирға мағаа чахаан. ²⁶ Ол сөс пурунғыдаң ала көп төллердең чабылған чазыт полған. Амды, тізең, ол Аның ах-арығларына азыл парған. ²⁷ Оларға Худай пу чазыттың прай чоннарға пар пайын паза сабланызын ас пирерге иткен. Ол чазыт — сіерерде чуртапчатхан паза сабланысха ізеніс пирчеткен Христос. ²⁸ Ол Христосты піс чарлапчабыс, полған на кізіні, үгредіп, хыйғазын кирдірчебіс. Піс аны, полған на кізі, Иисус Христоснаң пірге полыбызып, теен парары үчүн, итчебіс. ²⁹ Аның үчүн мин пар-чох күзімні салынып істенчем. Мағаа Христос пирчеткен илбек күснең күрес парчам.

2 Сіерернің паза Лаодик саардағыларның, ідök мині сын позымны көрбеен прайзының үчүн хайдағ күрезіг апарчатханымны сіерерні пілзіннер тіп сағынчам. ² Мин, оларның көңнілері көдірілзін, удур-төдір хынызып, пірге тудынзыннар тіп сағынчам нооза. Иди олар, сағыс пайына чидіп, Худай Пабаның Христос полчатхан чазыдын піліп аларлар. ³ Анда хыйғаның паза пілістің пар-чох пайы чазырылых. ⁴ Мин піреезі чойырхос чоохтарнаң сіерерні аптап албазын тіп анзын чоохтапчам.

⁵ Мин пу позым сірернең хада полбазам даа, худым сірернең хада. Сірер орта тудынчатханыңарны паза Христосха пик кир-тінчеткеніңерні көріп, өрінчем.

Христос сын чуртас пирче

⁶ Ол ондайнаң сірер Христос Иисусты Хан-пигни чили постарыңа алғазар. Аннаңар Анынаң хада пір полып чуртаңар. ⁷ Христоста тамырларыңны салыңар, Анда постарыңны пүдіріңер. Киртіністе, сірерні үгреткен хоостырох, пик турыңар. Чүрекерің алғыстасха толынзын. ⁸ Көрінер зе, харындастарым, піреезі сірерні хыйға чоохтарынаң, алаахтырыстың тик сөстерінең, кізілер кибірінең, тилекейні пүдірчеткен күстерінең аптап албазын. Анзы Христосаң нимес. ⁹ Худайның толдыразы Христоста чуртап, кізі омалығ пол парча. ¹⁰ Сірерде дее Христостың пастыра Худайның толдыразы пар. Христос ноо даа пастыхтың паза үлгүнің пазы полча. ¹¹ Сірерге сүннетті^с кізі хольнаң иттірбееннер. Христос сірерге позының сүннедін итіріп, кізі постарыңнаң пос ит салған. ¹² Хачан сірер кіреске түскеннерінде^с, Анынаң хада чығдырт салғазар. Анынаң хадох тіріл парғазар. Сірер, Аны тірілдірген Худайның күзіне киртініп, тіріл парғазар. ¹³ Сірер чазыхтарда чуртааннарыңда, Молчағны^с пілбинчеткен, Худайы чох, істіңер өліг кізілер полғазар. Худай, тізең, сірерні Христоснаң хада тірілдірібіскен. Піске прай чазыхтарыбысты позыдып, ¹⁴ пістең тоғыр пазылған алымнар пічиин чох иткен. Ол аны, сірердең хыйа алып, кіреске хазап салған. ¹⁵ Пастыхтарның паза үлгүлернің күзін пылазып, оларны прай чоннарның алнында іле сығарып, Позының чинізін пайрам чорығынаң таныхтаан. ¹⁶ Аннаңар сірер чеен-іскен нименің үчүн, сірер үлүкүннерні, наа ай пайрамын, суббота^с күнін таныхтаан-таныхтааннарың үчүн пірдеезі сірерні пыралабазын. ¹⁷ Анзы килер тустың көлеткізі ле, ит-хан, тізең, Христости. ¹⁸ Посты пазынарға, ангеллерге^с пазыраға хынчатханнарның пірдеезі сірерні аптап албазын. Постары көрбеен нимеденер чоохтап, кізілер постарының хыйғаларынаң махтанысчалар. ¹⁹ Олар Христоснаң палғалыс тутпинчалар. Христос, тізең, ит-ханның пазы полча. Ол ит-ханны, чүллернең паза сиирлернең піріктіріп, тыытча. Анзы Худай өскіргені хоостыра өсче.

Христоснаң хада өлім паза Худайда чуртас

²⁰ Аннаңар сірер, Христоснаң хада өл парып, тилекейнің күстерінен поэзып парғазар. Андағда ноға сірер, пу чарыхта чуртап-чатханнар чіли, үгредіглерге тудынчазар: ²¹ «мыны итпе», «чібе», «теңме» — ²² пу чыхығларнаң тузаланчатса, олар чох идеріне ағылчалар. (Пу тузаланған хоостыра чох пол парыбысчатхан нимелер). Олар кізі чыхығларына паза үгредиине төстенчелер нооза. ²³ Пу нименің көрімі ле хыйға: пос көңнінче Худайға пазырғаны, посты пазынғаны, ит-ханны илеткені. Че олар кізі хынығыстарын чох идерінде тузазы чохтар.

3 Сірер Христоснаң хада тіріл парған ползар, өөре харазыңар. Анда Христос Худайның оң саринда одырча. ² Чирдегі нимес, өөркідегі нимелердеңер сағынчадыңар. ³ Сірер өл парғазар нооза, сірернің чуртазыңар, тізең, Христоснаң хада Худайда чазырыл парған. ⁴ Сірернің чуртазыңар полчатхан Христос азылза, сірер дее Анынаң хада сабланыстығ азыларзар.

Иргі паза наа чуртас

⁵ Аның үчүн постарыңның пу чирдегі ит-ханыңарны өлдірібізіңер: чөреес хылыхтарны, арығ нимес киректерні, хычыхты, чабал хынығыстарны, чабдыланысты. Чабдыланыс ол чой худайларға пазырынғаны полча. ⁶ Ол нимелернің үчүн тообас кізілерге Худай өкпезі чидер. ⁷ Сірер дее ол чонның аразында чуртаан туста олар осхас полғазар. ⁸ Амды прай пу нимені хыйа идіңер: өкпеленісті, хазырланысты, чабалланысты, хырызынысты, ээн-аастанысты. ⁹ Чойланыспаңар. Алындағы чуртасты паза иргі чуртас кибірлерін хыйа ал тастабысхазар. ¹⁰ Сірер наа кізі пол парғазар. Пу наа кізі, Худайны пілгені пастыра наачыланып, поэзының Чайаачызының омазына төбй полпы одырча. ¹¹ Андада — грексің ме алай иудейсің^c, сүннет итіргезің ме алай итірбеезің, ырахтын килген кізізің ме алай скифсің*, хулзың ма алай пос төреен кізізің — пасхазы чоғыл. Че прай ниме паза прай нимеде — Христос. ¹² Аннаңар, Худайның таллаан чоны чіли, ах-арығлар паза хыныстығлар чіли, килістіре тонаныбызыңар: кізее айаачы, чағбан хылыхтығ, пазымның, нымзах,

* ^{3:11} *Скифтер* — көс чөрчен чон.

тоозылбас тыстаныстығ пол парыңар. ¹³ Пирее кизінің пиреезіне хоп полза, удур-төдір тыстанызыңар. Христос сірерге хайди пыро тастаан, сірер дее ідөк идіңер. ¹⁴ Че прай нименің тастына хыныс кибін кизібізіңер — ол чахсының иң артығын піріктірге. ¹⁵ Худайның пирчеткен амыры сірернің чүреңерні устазын. Ағаа сірер, пір ит-ханнығ пол парып, хығыртылғазар. Алғыстығ полыңар. ¹⁶ Христостың сөзі толдыразыңаң сірерде чөрзін. Удур-төдір пар-чох хыйғаңарнаң үгредізіңер паза сағыс алындырызыңар. Худайны саблапчатхан ырлар паза сарыннар ырлап, чүреңерде Хан-пигні алғыстап, Ағаа сарнаңар. ¹⁷ Ниме дее итчетсеңер, чоохтапчатсаңар, Хан-пигібіс Иисус Христостың адынаң итче-діңер. Аның пастыра Худай Пабабысты алғаңар.

Наа чуртаста удур-төдір хылынысханы

¹⁸ Ипчілер, иріңернің чооғын истіңер. Хан-пиге киртінчеткен кізее іди иткені орта полар. ¹⁹ Ирлер, ипчілеріңе хыныңар, оларға хазырланмаңар. ²⁰ Палалар, ноо даа нимеде паба-іченернің чооғын истіңер. Анзы Хан-пигібістің көңніне чарас. ²¹ Пабалар, палаларыңның көңнілері түспес үчүн, оларны хыпчыхтандырбаңар. ²² Хуллар, сірернің пу чирдегі ээлеріңнің чооғын истіңер. Чойырхостар чіли, харах көзіне ле нимес, че Худайны сағынып, арығ чүрекнең чөріңіңер. ²³ Ноо даа ниме итчетсеңер, пар-чох көңніңер салынып, кизілерге нимес, Хан-пигібіске иткенни идіңер. ²⁴ Аның үчүн сірерге Хан-пигнің пайыңаң сыйых пирілерін пілчезер. Сірер Хан-пигібіс Христосха хул полчазар нооза. ²⁵ Кем сынынча итпезе, ағаа сын нимеснең нандырылар. Худай прайзына пір тиң хайча.

4 Ээлер, сірернің дее тигірде Хан-пигіңер парын піле, хулларға орта паза сынынча хылыныңар.

Үгреде чоохтааны

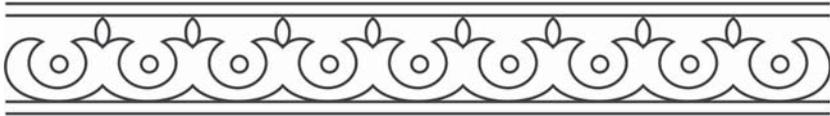
² Сыбыра пазырчадыңар, пазырчатса, сиргек полыңар паза алғыстаңар. ³ Пістенер дее ідөк пазырчадыңар. Худай піске Христостың чазыдынаңар сөсті чарлирға чол ас пирзін. Пу чазыттың үчүн мин кинчедебін нооза. ⁴ Аны ас полар иде чоохтирға кирекпін.

⁵ Тоғырхыларнаң хыйға тудыныңар, пар тусты тузалығ иртіріңер. ⁶ Сурған кізее хайди нандыраын піліңер: сөстерің паарсастығ паза өтіг ползын.

Алғастар

⁷Тихик, хынған харындазыбыс, Хан-пигнің сын нымысчызы паза хабасчыбыс, минненер прай чоохтағлап пирер. ⁸Мин аны сірерзер, пістің киректерібістенер чоохтап, көннелеріңні көдір пирерге ысхам. ⁹Аннан хада сірердең килген Онисимні, киртістіг паза хынған харындазыбысты, ыстым. Олар мында ниме полчатханын сірерге чоохтағлап пирерлер. ¹⁰Миннең хада чабығда одырчатхан Аристарх сірерге изен читірче. Ідök Марк, Варнаваның чеені, изен читірче. (Марктаңар сірер чахығ алғазар: сірерзер килзе, удурлаңар аны.) ¹¹Ідök Иуст тіп солалығ Иисус изен читірче. Иудейлердең олар ла, Худай хан-үлгүзі килер үчүн миннең хада тоғыс идіп, минің көннім көдірчелер. ¹²Сірердең килген Епафрас, Иисус Христостың хулы, изен читірче. Сірерні, тееніп, Худайның көннін сыбыра пик сағыснаң толдызыннар тіп сірернің үчүн пазырып, парчан күзін салып күрес парча. ¹³Сірернің, ідök Лаодик паза Иерополь саарлардағыларның үчүн аның матап күстен парчатханын паза сағысырапчатханын киречілепчем. ¹⁴Хынған пістің имчібіс Лука паза Димас сірерге изен читірчелер. ¹⁵Лаодиктегі харындастарыбысха, ідök Нимфаа паза аның ибдегі тигірибіне изен читіріңер. ¹⁶Пу пічік сірерде хығырыл парза, Лаодиктегі тигірибде хығырылзынох тіп чахып салыңар. Тігізін, тізең, Лаодиктегізін, сірер хығырбоғызыңар. ¹⁷Архипке піди чоохтап салыңар: көр, Хан-пигібісте алынған чөрінізіңні толдыр сал.

¹⁸Мин, Павел, алғасты позымның холымнаң пастым. Минің кинчелерімні сағын чөріңер. Прайзыңарға паарсас түссін. Аминь^с.

Павелнің фессалониктегілерге пастағы пічии

Македон аймағының кiнi Фессалоник саар полған. Павел пу саарда Чахсы Хабарға 50 чылда үгреткен. Ырчылары хысхан сылтаанда Павелге пу саардан парыбызарға килiскенде, илчi, Христосха наа ла айланған кiзiлерi киртiнiстең хыйа улыбыспазыннар тiп, сағыссыраан. Аннар ол Коринфтегi улысчызы Тимофейнi Фессалониктегi христиан тигрибинiң киректерiн пiлiп аларға ызыбысхан. Тимофей чахсы тылаастар ағыл килген. Ол саарда христианнырны сүрзелер дее, олар Христосха киртiнiсте пик паза махачы тудынғаннар.

Андағ даа полза, Павел киртiнiстерiн пик идерге тiп, позы оларға пiчiк пас пирген. Пу пiчiк үс дөн погiннен пазылған: 1) тигрибнiң кiзiлерi Павелнiң постарына чахсы хылынчатханын iкiнчiлестерi үчүн; 2) киртiнiске наа айланған кiзiлерге алында иткен чазыхтарынаң позирға польызар үчүн; 3) дiлмненер паза Христостың пу чирге сонархы туста айланарынаң сағыстарының орта-сабазын пiлерi үчүн.

Алғас

1 Пiс, Павел, Силуан паза Тимофей, сiрерге, Худай Пабабыстың паза Хан-пигiбiс^с Иисус Христостың Фессалоник саардағы тигрибiне^с чолабит ысчабыс: Худай Пабабыстаң паза Иисус Христос Хан-пигiбiстең паарсас паза амыр хоных сiрерге ползын.

Фессалониктегiлернiң үчүн Худайны алғыстааны

²Пазырчатсабыс, сiрернi сағынып, прайзынарның үчүн Худай Пабабысты сыбыра алғыстидырбыс. ³Пiс Худай Пабабыс алында пазырып турчатсабыс, киртiнiс паза хыныс киреенде сiрернiң кдп iстенгеннерiннi паза Хан-пигiбiс Иисус Христосха

пик ізеністеріңні сағыста тудадырбыс. ⁴Худайыбыстың хынған харындастары! Худай сірерні таллаанын піледірбіс: ⁵Чахсы Хабарны сөсте ле нимес, че сын күзін көзідіп, Худай Худынаң^с паза көп киречілестернең ағылдыбыс нооза. Сірернің араңарда полғаныбыста, пістің хайди чуртааныбысты пілче ноонзар — анзына сірерге киречілес полған.

Фессалониктегілер прайзына көзідім

⁶Сірер зе, Иисус Христостаңар сөсті алынып, көп ирее көргезер. Андағ даа полза, Худай Худынаң пирілчеткен өрініснең піске паза Хан-пигібіске көөгіп пастаазар. ⁷Иди сірер Македон паза Ахай чирлерінде киртінчеткеннерге прайзына көзідім улыбыс-хазар. ⁸Сірердең сығара Худай сөзі Македон паза Ахай чирінче ле нимес, че тиксі чирлерче тараан, сірернің Худайға киртіністерің сабланған — піске аннаңар ниме дее чоохтирға кирек чоғыл. ⁹Кізілер постары чоохтапчалар, хайди сірер пісті удурлаазар паза хайди чой худайлардаң аар айланып, сын, тіріг Худайның нымысчылары поларға килгезер. ¹⁰Олар идок чоохтааннар, хайди сірер Худай Оолғынын Иисус Христостың тигірдең килерін сағыпчазар. Аны Худай өлімнең тірлдірген. Ол, тізең, пісті полар чарғының хорғызынаң арачылаан.

Павелнің Фессалониктегі тоғызы

2 Постарың даа, харындастар, сірерзер килгенібістің тик полбаанын пілчезер. ²Че, сірер пілчезер, пастап Филипп саарда хыйал көріп, сөклеттіріп, көп тоғырланыстарға хайбин, Худайның піске пирген илбек махачыланызынаң Худайның Чахсы Хабарын сірерге читігерге тідінібіскебіс. ³Пістің үгредиибісте алчаастаныс таа, хара сағыстар даа, көйтіктеніс тее чоғыл нооза. ⁴Че Худай пісті Чахсы Хабар тарадарға турғысханда, піс, кізі көнніне кірерге нимес, че чүреебісті сынапчатхан Худайның көнніне кірерге улып, чоохтапчабыс. ⁵Пілче ноонзар, сірернің алныңарда чойырхос сөстерін хачан даа чайбаабыс, көйтіктенмеебіс: Худай киречі! ⁶Сірер дее, пасхалары даа пісті махтазыннар тіп сағынминчабыс. ⁷Піс, Христос илчілері^с полчадып, улуғ көөліг чиде түзер полғабыс. Че піс, сірернің араңарда полғаныбыста, сірерге, іче палаларына чили, сағыссыраабыс. ⁸Піс сірерге хынчатханнаңар, сірерге Худайның Чахсы Хабарын на нимес, че чуртазыбысты даа пирерге тимде полғабыс. Иди сірер

піске аарлығ пол пардыңар! ⁹Сіерер, харындастар, пістің үзе тоғынғаныбысты ундубаан поларзар: пірдеезіне аар-чүк поларға хынмин, хараа-күнөрте тоғынғабыс. Олох туста піс Худайның Чахсы Хабарын сіерернің аранарда таратхабыс. ¹⁰Сіерернің, Худайға киртінчеткеннернің, алнында піс ах сағыстығ, арығ чүректіг, күйтіктенмин тудынғанға сіерер дее, Худай даа киречі. ¹¹⁻¹²Пілче нооңзар, хайди піс полғаныңардаң, паба палаларынаң чіли, сурынғабыс, үгреткебіс паза алданғабыс: сіерерні Позының хан-чиріне^с паза сабланызына хығыртхан Худайыбысха турыстыра тудыныңар тіп.

Павел сөсті алынғаннарға өрінче

¹³Аннаңар, сіерер пістен искен Худай сөзін, кізі сөзін чіли нимес, че Худай сөзін чіли алынғаннарың үчүн, Худайыбысты сыбыра алғыстапчабыс. Ол сынынаң Худай сөзі паза сіерерге, киртінчеткеннерге, тееліп, сіерерні алыстырча. ¹⁴Сіерер, тізен, харындастар, Иудей чиріндегі^с Иисус Христосха киртінчеткен Худай тигіриблерінің чолынча пар сыхтыңар: олар иудейлерге^с хыйхататханни, сіерер дее пос чонынаң ирее көрдінер. ¹⁵Ол иудейлер Хан-пигібіс Иисус Христосты паза Аның ухаанчыларың^с өдір салғаннар. Пісті дее сығара сүрібіскеннер. Худайның көннің толдырбин, прай даа кізілерге тоғырланчалар. ¹⁶Олар піске Худайның Чахсы Хабарын чоннарға, арачыланзыннар тіп, тарадарға пирбинчелер. Иди полып, олар постарының чазыхтарының^с санын хосчалар. Че мына Худайның чарғызы оларға чидібök одыр.

***Павелнің Фессалоник саарда хатап
полып аларға сағынғаны***

¹⁷Харындастар! Піс сіерердең үр нимеске өкіс хала парғаныбыста — итсе, чүреебісте піс сіерернең хачан даа чарылыспаабыс — сіерерні көрерібіс уғаа тың килчеткеннеңер, сіерерзер айланарға күстенгебіс. ¹⁸Аннаңар піс, улам мин, Павел, сіерерзер килерге пір ле хати сағынмаабыс, че піске сайтан^с харығ пол парған. ¹⁹Сіерернің үчүн нимес пе, пістің ізеніс, өрініс пар паза Иисус Христос килген туста, Аның алнында Чахсы Хабарның чиңізінең махтанар ондай пар? ²⁰Сіерер пістің сабланызыбыс паза өрінізібіс полчазар нооза.

Тимофейнің Фессалоник саарзар ызылғаны

3 Паза сахтап полбин, піс Афин саарда міні чалғызан халғы-зарға чарат салғабыс. ² Аннаңар Тимофей харындастарыңны, Худай нымысчызын паза Христостың Чахсы Хабарын тардарында хада хабасчатхан тоғынчыбысты, ысчабыс: сірерні киртінізіңерде пик итсін паза часхарзын. ³ Ана андада пу ирееленістерде пірдеезі киртіністең төдірленмес: постарың пілче нооңзар, пу ирееленістерде сыдас парары пістің үлүзібіс полча. ⁴ Уңдубаазар ба? Піс сірерде полғаныбыста, сірернің ирееледерлеріңні чоохтаабыс, хайза. Иди пол парғанын постарың даа пілчезер. ⁵ Аннаңар, паза сағба чохта, мин дее, сыдаспин, киртіністерің пик пе тіп, пілерге ыстым. Пик полбаза, сайтан сірерні хычаландыр салза, пістің иткен тоғызыбыс тик парар.

⁶ Сағам за, Тимофей сірердең айлан килгенде паза сірернің киртіністеріңненер, хыныстарыңнаңар чахсы хабарны ағыл килгенде, пісті сағысха чахсы кирчеткеннеріңні паза сірер дее пісті, піс сірерні чіли, көрерлерің килчеткенің читір пиргенде, ⁷ сидіктерібісте, ирееленістерібісте, сірер, харындастар, киртіністіг полғаннарыңа пістің дее көңнібіс өрінді. ⁸ Амды Хан-пигібіске киртіністе пик тудынчатханыңарны пілчеткенібісте, піске дее чуртирға ниик улыбысты.

Павел өрінче паза фессалониктегілерні алғанча

⁹ Сірернің үчүн, Худайыбыс алнында сірер пирчеткен өрінізібіс үчүн піс Худайны хайди алғанча поларбыс? ¹⁰ Киртіністеріңе читпинчеткенің толдырар үчүн Худайдаң сірернең тоғазып аларға сурынып, хараа-күнөрте тохтабин пазырчабыс. ¹¹ Худай Пабабыс Позы паза Хан-пигібіс Иисус Христос сірерзер пістің чолыбысты ас пирзін. ¹² Піс сірерге хайди хынчабыс, андағох хыныснаң Хан-пигібіс сірерні толдырзын паза азындырзын – удур-төдір дее, прайзына даа. ¹³ Иди чүрееннерні пик идіп, сірер, Хан-пигібіс Иисус Христос Худай кізілеріңең хада килген туста, Худайыбыс паза Пабабыс алнында ах-арың^с паза чазых чох турыбызарзар. Аминь^с.

Худайның көңніне кірчеткен чуртас

4 Мының соонаң, харындастар, Христос Иисустың адынаң алданчабыс сірердең, хайди поларынаңар паза Худайның көңнінче ние идеріненер пістең көзідім алып, пу киректе

маңнансыха чит турынар. ²Пілче нооңзар, Хан-пигібіс Иисус-таң хайдағ чахығларны сіерге читіргенібісті. ³Худай көнні андағ: ах-арығ чуртас чуртирға, чөреес хылыхха пастырбасха. ⁴Полғаны ла поэның ирепчі хонығында ах-арығ көнніліг ползын, удур-төдір аарлазып хылыныссыннар*. ⁵Худай пілбинчеткен чоннар чіли, сайбах сағыстарға салынмаңар. ⁶Харындастарыңның хонығына чойнаң сыынып алып, аны сайбабаңар: Хан-пиг – піс анзын сіерге чоохтаан паза сизіндірген полғабыс – андағ нименің үчүн хатығлир. ⁷Худай сіерерні кір-похсахха пастырбасха, ах-арығ чуртирға хығырған. ⁸Пу үгредіге тоғырланчатханнар кізее нимес, че Худайға тоғырланчалар. Ол, тізен, сіерге Поэның ах-арығ Худын пирче нооза.

⁹Харындастар чіли хынызарданаң сіерге пазары даа кирек чоғыл, сіерерні постарынны даа Худай удур-төдір хынарға үгрет салған. ¹⁰Сіерер тиксі Македон чирінде дее харындастарыңа ідөк хылынча нооңзар. Алданчабыс сіерердең, харындастарыбыс, улам күстенерге: ¹¹⁻¹²киртінізі чохтар алнында иптiг тудынар үчүн паза пір дее нимеден хызылбас үчүн, піс чоохтаанни, амыр чуртап, пос киреен идіп одыарға паза пос холынаң тоғынарға матап сіренінер.

Хан-пигібістің ікінцізін килері

¹³Харындастар! Сіерер, ізеніс чох кізілер чіли, чобалбас үчүн, киртiністе үреен кізілернең ние поларын пілзіннер тіп сағынчам. ¹⁴Піс Иисус, өліп, тірілгеніне киртiнчетсебіс, піс, Ол хатап айланза, Худай Анынаң хада Иисусха киртiніп үрееннерні ағыларына ідөк киртiнерге кирекпіс. ¹⁵Піс Худай үгредии хоостыра чоохтапчабыс нооза: піс, Хан-пигібіс килер тусха тіріг чөрер кізілер, алында үреен кізілердең пурун Ағаа тоғаспаспыс. ¹⁶Архангел үні истіл парза паза Худайның пырғызы тапсабысса, Хан-пигібіс Поэы даа тигірдең түс килер, Христосха киртiніп үрееннер пурун тіріл килерлер, ¹⁷анаң піс, тіріг халғаннары, оларнаң хада-пірге пулуттарда чыыл парып, Хан-пигінең өöre тоғас парарбыс. Соонаң Хан-пигінең сыбыра хада поларбыс. ¹⁸Ана иди пу сөстернең удур-төдір часхарызыңар.

* 4:4 Грек тілінде пу стих мындағ сөстернең пазыл парған: «Полғаны ла поэның идізін ах-арығ паза аарлап тудынзын».

Иисус ікінчизін килер тустаңар

5 Хан-пигібістің килер тузы-тиміненер, харындастар, сірерге пазарға кирек чоғыл. ²Постарың даа пілче ноонзар, Худай күні, хараа оғыр кіргендег, ус-санабас чиде салар. ³Хачан «Ізестіг амыр паза хорығыс чох тус» тіпчетселер, пала таапчатхан ип-чінің толғахтары пасталғанни, кинетін сайбағлар тузы чиде түзер — аннаң пірдеезі ос полбас.

⁴Че сірер, харындастар, харасхыда нимессер, аннаңар пу күн сірерге, оғыр чіли, кинетін чағдабыспас. ⁵Прайзыңар сірер чарыхтың паза күннің палаларызар — піс түн харааның даа, харасхының даа палалары нимеспіс нооза. ⁶Аннаңар піс, киртінізі чохтар чіли, узуғлабааңар, че тимніг, сах чөреенер. ⁷Узупчатханнар хараазын узупчалар, ісчөткеннер хараазын ізініп алчалар. ⁸Піс, тізең, күн-чарыхтың оолларыбыс. Аннаңар піс, киртініс паза хыныс хуйағынаң чабынып, арачыланысха ізеністің пөриин кизіп алып, сах чөреенер. ⁹Худай пісті өкпезін читіреге тіп салбаан нооза, че Хан-пигібіс Христос Иисустың пастыра арачыланыс аларына салған. ¹⁰Ол пісті уйғуда ба, тимніг чөрзебіс пе, Анынаң хада чуртазыннар тіп, пістің үчүн тынын пир салған нооза. ¹¹Аннаңар сағам сірер хайди итчезер, ідөк удур-төдір часхарызыңар паза үгредізіңер.

Тигірибде хайди тудынардаңар

¹²Харындастар, сірернің араңарда тоғынчатханнарны, сірернең устапчатханнарны, киртіністе чуртирға үгретчөткеннерні улуғлирға алданчабыс. ¹³Тоғыстары үчүн хынып, аарлаанар оларны. Пос аразында ынағ улыңар. ¹⁴Харындастар, сах ідөк арғаастарны сизіндіріңер, туртучатханнарны көдіре алыңар, улынмастарға улыс турыңар, прайзынаң тыстанып тудыныңар. ¹⁵Көріңер, пірдеезі чабалға чабалнаң нандырбазын, пос посха даа, пасхаларына даа чахсы итчөдіңер, ¹⁶сыбыра өріністіг улыңар, ¹⁷сыбыра пазырыңар, ¹⁸прай нименің үчүн алғанар: Христос Иисусха киртінчөткен ползаңар, Худайның сіреге андағ көннi. ¹⁹Худай Худын үзірбеңер, ²⁰ухаанчыласты нимее салбин полбаңар. ²¹Прай нимені сынаңар, чахсаа тудыныңар, ²²ноо даа чабал нимедөң озыңар. ²³Амыр пирчөткен Худайыбыс Позы сірерні тооза ах-арығ ит салзың. Хан-пигібіс Иисус Христостың килеріне сірернің худыңар, көннiңер, идіңер пырозы чох

хайраллал халзыннар. ²⁴Сіерні хығыртхан Худай киртініске турыстығдаңар аны ит полар.

Анымқохтасханы

²⁵Харындастар, пістеңер пазырыңар, ²⁶прай харындастарны ах-арығ көнніңернең, охсанызап, алғаңар. ²⁷Хан-пигібістің адынаң пу пічиимні прай ах-арығ харындастарыбысха хығыр пирерге алданчам. ²⁸Иисус Христостың паарсазы сіернең хада. Аминь.

Павелнің фессалониктегілерге ікінші пічии

Пу пічікті Павел фессалониктегілерге пастағы пічиинің соонаң пасхан поларға айабас.

Фессалониктегі христиан тигірибинің хай пірее араласчылары Христостың ікінчізін килеріненер Павелнің үгредиин саба піліп алғаннар. Оларны Павел пасхан тіп итчеткен пічік пухабысхан поларға айабас. Олар, Иисусты сағамох пу чирге килібізер тіп санап, ах-чарыхтың түгенчізіненер улам сағыссырап сыхханнар. Павел оларға нандырып, Христостың пу чирге килерінің алнында полар харахха көріндіре хай пірее киречілестер парынаңар чарыда чоохтапча. Аннаңар христианнарға тыстанарға паза, ноо даа тоғысты идері тузазы чох нима теен чіли, пос пастыр чөрбеске кирек.

Алғас

1 Павел, Силуан паза Тимофей Худай Пабабысха, Хан-пигібіс^с Иисус Христосха киртінчеткен Фессалоник саардағы тигірибіне^с чолабит ысчабыс. ²Худай Пабабыстан паза Хан-пигібіс Иисус Христостан паарсас паза амыр хоных сірерге ползын.

Христос айлан килзе, Худай чарғылыры

³Сірернің киртіністерің өсчеткенненер паза прайзыңарның пос аразында даа, удур-гөдір дее улам хынызып чуртапчатханынанар, харындастар, піс Худайны сірернің үчүн сыбыра алғирға кирекпіс — анзы орта. ⁴Аннаңар піс поэбыс сірернің тыстанызыңарға, хайди даа сүрдіріп, хыйыхтадып, киртісті тастабинчатханыңарға Худай тигіриблерінде махтанадырбыс. ⁵Анзы Худайның сын чарғызы килеріненер киречілепче. Ол чарғыда сірер

Худай хан-чиріне^с турыстыҥ саналарзар. Ол Худай хан-чирі үчүн сірер сағам ирее көрче ноонзар. ⁶⁻⁸Сірерні хыйыхтааннарға Худай чобағнаң айландыр пирзе, хыйыхтатханнарны, тізең, Хан-пигібіс Иисус, тигірдең киліп, піснен хада часхар салар. Анзы орта полар. Ол, Позының кўстіг ангеллерінен^с хада чалынның отта киліп, Худай пілбееннердең паза Хан-пигібіс Иисус Христостың Чахсы Хабарын алынмааннардаң өс алар. ⁹Оларны тоозылбас өлімге чарғылирлар паза Хан-пигінең Позынаң, Аның илбек сабланызынаң хыйа идерлер. ¹⁰Анзы ах-арығлары Аны сабландылар үчүн, паза прай киртіністіглері Ағаа хайхир үчүн, Ол килер туста полар. Ол кўн сірер дее, пістің киречілеенібіске киртін парғаннанар, оларның аразында поларзар.

Павелің пазырызы

¹¹Аннаңар піс сірерденер сыбыра пазырчабыс. Піс сірерні көстеен чуртасха турыстыҥ поларға, сірерге ноо даа чахсы нимені паза киртістің киректерін идеріне Худайдаң кўс пирерге сурынчабыс. ¹²Хан-пигібіс Иисус Христостың ады сірерде сабланын. Сірер дее, Худайыбыс паза Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазы* хоостыра, Анда сабланыңар!

Чазых оолғынаңар

2 Амды, харындастар, Хан-пигібіс Иисус Христостың килеріненер паза піс аныңзар чылызарынаңар чоохтап пирерім килче. ²Пик сағыстыҥ полыңар. Христостың кўні чит килді тіп чарлапчатхан хут таа, сөс тее, піс ысхан тіп итчеткен пічик тее сірерні чалтандырбазын. ³Пірдеезі сірерні пір дее ондайнаң аптап полбазын: Худайдаң көп кізі хыйа полбаанда паза чазых^с оолғы – өлімге салылар кізі – килгелекте, ол кўн чағдабас. ⁴Ол, Худайға тоғырланып, кізілер пазырчатхан прай нимеден пөзік өөрлир. Худай храмында^с ол, позын худай аданып, одыр салар. ⁵Мин сірернің араңарда полғанымдох, аны сірерге чоохтаанымны сағысха кирбинчезер бе? ⁶Сағам даа сірер пілчезер, ниме ағаа, өлім оолғына, тузы читкелекте, килерге харығ полча. ⁷Худай үлгүзіне тоғырланчатхан кўс тоғын пастабысты. Че ағаа

* ^{1:12}Грек тілінде пу орынны «Худайыбыстың паза Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазы» алай «Худай Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазы» тіп оннирға чарир.

харыҕ полғаны чолынан хыйа парыбыспаанда, ол кўс толдыра хайын полбас. ⁸Ол арада Худай ўлгўзіне тоғырланған кізі сығыс килер, аны Хан-пигібіс Иисус тынызынаң на өдір салар, Позы килгенінең не чох ит салар. ⁹Ўлгў сайбағчызы, сайтанның^с кўзінең тузаланып, аймах кўстер, танығлар, чой хайхастар^с идіп килер. ¹⁰Арачыланыс пирчеткен сын сўстерге хынмааннаңар паза алынмааннаңар, өлімге парчатхан кізілерні алаахтырып алар ўчўн, ол аймах чабал ондайларнаң тузаланар. ¹¹Аның ўчўн Худай, олар чойға киртін парзыннар тіп, алаахтырысха чол ас пирер. ¹²Андада сынға киртінмееннері, че чазыхха хынғаннары прайзы чарғыладар.

Арачыланысха талмалғаннары

¹³Хан-пигібіс хынған харындастар! Піс, Худай сірерні арачыланысха пурнада таллап алған ўчўн, Аны сыбыра алғыстирға кирекпіс. Сірер Худай Худынаң^с арығланып паза сынға киртініп арачыланарзар. ¹⁴Ол, Хан-пигібіс Иисус Христосты сабланысына кирер ўчўн, пістің Чахсы Хабарға ўгреткенібіс пастыра сірерні арачыланысха хығыртхан. ¹⁵Аннаңар, харындастар, сўстең алай пічіктерібіс пастыра піс пирген ўгредиибісте пик турыңар паза ағаа тудыныңар. ¹⁶Позы Хан-пигібіс Иисус Христос, тізең, паза піске хынчатхан, паарсасха толынчатхан, хачанға даа пісті ўтеерт салған, ізеніс пирчеткен Худай Пабабыс ¹⁷чўреебісті часхар салзын, ноо даа сўсте паза чахсы киректе пик турғыс салзын.

Пістің ўчўн пазырыңар

3 Ол ондайнаң пістің ўчўн пазырыңар, харындастар. Худай сўзі, сірердўк чили тарир паза сабланар ўчўн, ²піс, тізең, чабал, чой кізілердең озар ўчўн, пазырыңар. Прайзында ла киртініс чоғыл нооза. ³Хан-пигібіс, тізең, киртістіг. Ол сірерні киртіністе пик турғызар паза сайтаннаң арачылир. ⁴Піс чахаанны сірер толдырчатханыңарға паза толдырарларыңа Худайыбыс пісті ікінчілес чох киртіндірче. ⁵Хан-пигібіс, тізең, чўреенерні Худайның хынызынзар паза Христостың тыстанызынзар айландырзын.

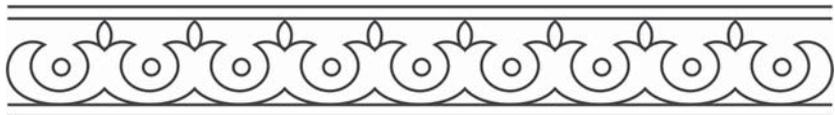
Ниме итпин, тик чөрерінең китеніңер

⁶Хан-пигібіс Иисус Христостың адынан чахыпчабыс: арғаас, піс пирген кибір хоостыра чуртабинчатхан харындастан хыйа парыңар. ⁷Сірер пістің хоостыра поларға кирек тіп пілчезер. Піс, сірернің араңарда полғанда, арғаастанмаабыс нооза. ⁸Піс пірдеезінің халазын тик чібеебіс, пірдееңерге аар-чүк полбасха тіп, хараа-күнөрте майыхханча тоғынғабыс. ⁹Ұлгүбіс чохтаңар нимес, че поэзыбыс сірерге көзідім поларға сағынып, іди тудынғабыс. ¹⁰Піс сірернең хада полғаныбыста іди чахаабыс, хайза: тоғынминчатхан кізі чібеске кирек. ¹¹Че піс ис халчабыс, сірернің хай піреелері арғаастанчалар, пір дее ниме итпинчелер, прай нимее кірісчелер. ¹²Андағларға піс Хан-пигібіс Иисус Христостың адынаң айланчабыс паза чахыпчабыс: артых суулабин, тоғынып, халастарын чізіннер. ¹³Сірернің, тізең, харындастар, чахсы киректерні итчетсеңер, көңнінер түспезін. ¹⁴Пу пічиибіс-тегі сөзібіске тообаан кізіні, тізең, хайыға алып, аны уйаттырар үчүн, аннаң хыйа улыңар. ¹⁵Че аны ырччаа санабаңар, харындасты чіли, үгредіп одырыңар.

Алғааны

¹⁶Амыр пирчеткен Хан-пиг Позы, тізең, прай киректерде хақан даа амыр көңніліг поларға пирзін сірерге. Хан-пигібіс прайзыңарнаң хада! ¹⁷Минің, Павелнің, пічиимнің тании* — поэзым холымнаң пасхан алғыстас. Мин піди пасчам: ¹⁸Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазы сірернең прайзыңарнаң хада. Аминь^с.

* 3:17 Ол туста пічікті кізее пастырчаң полғаннар. Пу сөстері Павелнің поэзының холынаң пазыл парғаннар.

Павелнің Тимофейге пастағы пічии

Тимофей еврей іченің паза грек пабаның оолғы полған. Ол Павелнің ин киртістіг хабасчызы польбызып, анынаң хада, Чахсы Хабарға үгредер үчүн, илседе чыл хада чорыхтарында чөріскен. Пічиинде Павел поэнының чиит хабасчызының көңнін көдіріп, христианнар тигірибиненер хайди артых сағыссырырына үгретче.

Пу пічкіткі ікі чарыбызарға чарир. Пастағы чардығында (1–3 пастағлар) Павел, чой үгредігерге тоғырланарға кирек тіп, сизіндірче. Анын соонда ол христиан тигірибинде чуртасты хайди орта пүдірерденер чоохтапча. Ол Худайға пазыраына өнетін хайығ айландырча. Ол ідөк тигірибинің устағчылары паза оларның польсчылары хайдаг поларынанар чоохтапча. Ікінчі чардығында (4–6 пастағлар) Павел Христосха киртіністе Тимофейге көзідім поларға киректенер паза тигірибинің араласчыларын орта үгредер тоғысха поэын чарыдарға киректенер чоохтапча. Ол ідөк Тимофейге аймах чоннаң (улуғларнаң, чииттернен, тул-ипчілернен, хуллернаң) хайди тоғынарынча чөптер пирче.

Алғас

1 Мин, Павел, Худай Арачылағчыбыстың паза ізенізібіс Христос Иисус Хан-пигібістің^с чахааны хоостыра Христос Иисустың илчізіне^с турғызылғам. ²Тимофейге, киртінізібісте сын оолғыма, пасчам. Пабабыс Худайдаң паза Хан-пигібіс Христос Иисустаң паарсас, өлчей паза амыр хоных сағаа.

Чой үгредіден сизіндіргени

³⁻⁴Македон чирінзер парирып, мин сағаа, Ефес саарда халып, андағыларның хай піреелерін пасха үгредігерлі тараттыртпазыннар,

кип-чоохтарнаң айғаспазыннар паза өбекелерни тохтағ чох санастырбазыннар тіп хызааннирға чахаан полғам. Андағ кизилер, киртиністе Худай пөгіннерін толдырар орнына, тик тартыстар ла сығарчалар. ⁵Минің чахығларымның пөгіні, тізең, – Худайға киртинчеткеннерни арығ чүректен, чахсы көннің паза чойырхабас киртиністең төріпчеткен хыныснаң толдырарға. ⁶Хайзылары, пу хыныстаң хыйыс парып, тик чоохтарға сабылчалар. ⁷Олар, ниме чоохтапчатханнарын даа пілбин, ниме үгретчеткеннерін дее оңарбин, Худай чахығларының үгретчилері поларға сиренчелер. ⁸Піс, тізең, Худай чахығларынаң орта тузаланчатханнарға чахсы полчатханын пілчебіс. ⁹Чахығ арығ чүректіг кизилерге^с нимес, че чахығны толдырбинчатханнарға, ағаа тообастарға, Худайны ниме салбинчатханнарға, чазыхтығларға^с, Худайы чоохтарға, Худайнин кірнең порапчатханнарға, паба-ічезин чох иткеннерге, кизи өдірчеткеннерге, ¹⁰суғдыр хылыхтығларға, ирнең ир хоныхтығларға, хул садызынаң айғасчатханнарға, чойларға, сөс сайбапчатханнарға – орта сағыстығ үгредіге ноо даа тоғыр турғаннарға кирек. ¹¹Анзын мин сабланыстығ Худайыбыстың мағаа пирилген Чахсы Хабарына төстеніп чоохтапчам.

Паарсас паза арачылас үчүн алғағ

¹²Мағаа күс пирген Хан-пигібіс Христос Иисусты киртингені паза кирекке турғысханы үчүн алғыстапчам. ¹³Мин алында Худайны чабаллаам, Ағаа киртинчеткеннерни сүргем, хыйыхтаам. Че мин аны, пілінмин, киртинізім чох полып, іди иткенімнеңер, Ол, мағаа айап, пыром тастаан. ¹⁴Христос Иисусха чағын пол парғанымда, киртиніснең паза хыныснаң хада Хан-пигібістің паарсазы көп урылған мағаа! ¹⁵Христос Иисус тилекейге чазыхтығларны арачылирға килгеннеңер сөс сын паза посха алынарға турыстығ. Ол чазыхтығларның пазы минмін. ¹⁶Худайға киртинер паза ол ондайнаң мөгі чуртас^с алар кизилерге мині көзидім иткен: минің пастыра Христос Иисустың илбек тыстанызын киречилир үчүн, иң пурнада мин арачылалғам. ¹⁷Прай чылларның Ханына, өлім пілбес, көрінмес, чалғыс, прайзынаң хыйға Худайға хачан даа сабланыс паза аарлас ползын, аминь^с.

¹⁸⁻¹⁹Тимофей оолғым, пу чахиимны мин, алында синненер полған ухаанчыластар хоостыра, оларға төстене, чүреенде пик киртиністіг, арығ көннің сын чаачы чили сині күрессин тіп, сағаа ысчам. Хайзылары, андағ хылыныстаң хыйызып, пос киртинізінін

керіптерін саайға кир салғаннар. ²⁰ Оларның санындалар Именей паза Александр – мин оларны, Худайны чабаллабазыннар тіп, сайтан^с холына пирібіскем.

Пазырыстаңар

2 Ам сурынчам сірердең иң пурнада прай кізілернің үчүн алданаарға, пазыраарға, чөрінерге паза алғирға. ² Худайны саблап, Аның көңнінче чуртир үчүн, піске амыр, истіг хоных пирзіннер тіп, ідөк Ханнардаңар паза прай устағ-пастағлардаңар пазырыңар. ³ Анзы пістің Арачылағчыбыс Худайның көңніне чахсы паза чарас: ⁴ ол прай кізілерні арачыланзыннар паза сынны пілеріне читсіннер тіп сағынча. ⁵⁻⁶ Худайыбыс чалғыс. Кізілерні Худайнан піріктірчеткен кізі, Позын, прайзының үчүн толығ идіп, пирінген Христос Иисус чалғызох. Иди идіп, Ол кирек туста Худайның көңнін киречілеен. ⁷ Пу киречілестің чарлағчызы паза илчізі поларға мин турғызылғам. Христосха киртініп, сынны чоохтапчам, чойланминчам: чоннарны сынға паза киртініске үгретчем.

⁸ Ана иди ноо даа чирде иреннер, холларын арығ чүректіг өөр көдіріп, өкпе-тартыс чох пазырызыннар тіп сағынчам. ⁹ Ипчілері дее, ипти-ондайли килістіре тонан салып, арығ чүректіг полып, састарын кеен үргеннең нимес, алтыннаң-нинчінең паза аарлығ кип-азахнаң нимес, ¹⁰ че Худайны улуғлап тудынчатхан ипчілерге килістіре киректернең постарын чазазыннар.

¹¹ Ипчі кізі үгренисте чоохха араласпас, пазымның ползын. ¹² Ипчілерге, ирлерін үгредіп, үлгү тударға чаратпинчам, тапсабин одырызыннар, ¹³ Пурун Адам^с чайалған нооза анаң Ева. ¹⁴ Адам нимес, че Ева, алаахтырт салып, чазыхха кірген. ¹⁵ Итсе, ипчі кізі киртіністе, хыныста паза ах-арығ^с сағыста чуртаза, пала тапханы пастыра арачыланар.

Кем тигірибнең устап полар

3 Пу сын сөс*: тигірибнің^с устағчызы поларына күстенгені чахсы тоғысха сабылғанын таныхтапча. ² Че тигіриб устағчызы арығ, ипчізіне киртістіг*, сах сағыстығ, пазымның, аарласха турыстығ, аалчы көреечи, чахсы үгрет пілчеткен, ³ ізеечи нимес,

* ^{3:1} Грек тілінде пу сөстер алнында чоохталғаннаң палғалыстығ поларлар даа.

* ^{3:2} Грек тілінде пу сөстерні үс пасхали оңарарға чарир: 1) ипчізіне киртістіг, 2) чалғыс ипчізінің ирі, 3) пір ле ипчінің ирі.

холын пос салбас, тiмелбес, чаптанмас, че амыр, тартыспас, ахчаа чабдыланмас поларға кирек. ⁴Ол иб-чуртына пик ээзи ползын. Палалары чоох истеечи, кiзiлернi улуғлаачы ползыннар. ⁵Пос ибiнең устап полбинчатхан кiзi, Худай тигiрибинiң чонын чахсы тут полар ба за? ⁶Ол киртiниске наа ла киргеннердең дее полбазынох — улуғ кiкiрiнiбiзiп, Худайның чарғызына сайтаннаң пiрге тартыл парбазын. ⁷Киртiнистi алынмааннарның даа аразында чахсы адал чiрзiн — тiлге кир парып, сайтан сiзiрбезине хаптыр салбазын.

Кем полысчы пол полар

⁸Полысчы* даа аарлатчатхан, сын чоохтығ, арағаа сабылбас, чаптанмас, ⁹киртiнис чазыдын арығ чiректе тут полар кiзiлер поларға киректер. ¹⁰Андағларны, пу тоғысха чарапчатса, нинче-де тус сыныхтирға, анаң на, чахсы тудынзалар, аларға кирек. ¹¹Ипчiлерi* дее аарласта ползыннар, хоп чайдырбас, сах сағыстығ, ноо даа нимеде киртiстiг тудынзыннар. ¹²Полысчы ипчiзiне киртiстiг* поларға, палаларын даа, ибiн дее чахсы устап парарға кирек. ¹³Киректi чахсы апарғаннары чонын улуғ аарлазынаң тузаланарлар паза оларның Христос Иисусха киртiнiстерi тыдылар.

Пiстiң киртiнiзiбiстiң чазыды

¹⁴⁻¹⁵Мыны, тiрчеден килерiме iзенiп, че сынап, тудыл парзам, тiзең, сiрернi Худай ибiнде хайди тудынарын пiлзiннер тiп пасчам. Ол иб — сын тiрiг Худайның тигiриби. Ол тигiриб сын iғредiгнiң чiлее паза тiстее полча. ¹⁶Икiнчiлес чох, пiстiң киртiнiзiбiстiң илбек чазыды мындағ: Худай кiзi ит-сiбiгiнде килген, Худай Худы^c Аны пiр пырозы чох чарлаан. Ангеллер^c Аны кiргеннер, Аннаңар чоңнарға чоохталған. Тиксi-тилекейде Ағаа киртiнгеннер. Худай сабланыснаң Аны iрлеткен.

* 3:8 Тигiриб тоғыстарында хайынчатхан кiзiлер, кiр: «Худай илчiлеринiң чуртастары» 6:1-6.

* 3:11 Грек тiлiнде iдiк «полысчы ипчiлер» тiп оннирға чарир.

* 3:12 Кiр: Тимофейге 1-ғы пiчи 3:2.

Киртіністең төдірленгеннеңер

4 Түгенчі тустарда хайзылары, чой чоохтыҕ хуттарға, айна^с үгредіглеріне сабылып, киртіністең хыйа парарлар тіп, Худай Худы чарых чоохтапча. ² Пу үгредіглер ікі чүстіг чойлар пастыра тарадыларлар. Оларның уйаттары, отта көйгендег, өліг. ³ Олар хоных хонарға паза хайзы тамахты чирге чаратпинчалар. Итсе Худай прай ас-тамахты киртіністіглер – сынны пілчеткеннер – алғап чізіннер тіп чайап салған. ⁴ Худай чайаан прай ниме чахсы, піс пір дее нимені хыйа итпеске кирекпіс. Чүреебісте алғыс полза, піске прай ниме алынарға чарир. ⁵ Ол прай ниме Худай сөзінең паза пазырыснаң арығлалча нооза.

Иисус Христостың чахсы тоғынчызы

⁶ Мыны харындастарға читіріп, Иисус Христостың чахсы тоғынчызы поларзың. Андағ тоғынчы киртініс сөстерінен, поэна алынған чахсы үгредігден күс алынча. ⁷ Чарабас, тик чоохтардаң оортах тудын, Худайның көннін толдырарға паза Аны саблирға поэынны көніктіріп одыр. ⁸ Ит-сөөкті пиктееннің тузазы ас. Худайның көннін толдырғаны, тізең, прай нимее туза. Ол сағамғы паза полар чуртасты молчапча. ⁹ Пу сын сөс паза аны посха алынарға ол турыстыҕ. ¹⁰ Худайның көннін толдырар үчүн піс тоғын парчабыс паза хыртыстаныстарға тыстанчабыс. Піс аны сын тіріг Худайға, прай кізілернің, улам киртіністіглернің, Арачылағчызына ізенчеткеннеңер итчебіс. ¹¹ Мыны чонда тарат чөр, үгрет. ¹² Синің чиит чазыңнаң санаспин полбазыннар, син, тізең, киртіністіглерге чооғында, хылынғанында, хынызында, көннінде, киртіністе паза ах-арығ тудынғанында көзідім пол. ¹³ Мин килгенче, Худай Пічиин^с тигірибде хығыр, көсте, үгрет. ¹⁴ Ухааннас хоостыра тигірибнің ах сағаллары^с сағаа холларын салғаны пастыра Худай Худы пирген сыйиин нимее салбин полба. ¹⁵ Маңнанызың синің прайзының хараана іле көрінер үчүн, мин сағам пасхан нимеденер сағынып, ағаа тудын. ¹⁶ Поэынны паза үгредииңні сына. Мин чоохтаан нимені сыбыра итчет. Иди итсең, поэынны даа, сині исчеткеннерні дее арачылап халарзың.

Кізілернең хайди хылынары

5 Апсахты, пабаңны чили, хатыҕлабин, иптіг чоохнаң үҗрет. Иреннерні, харындастарны чили, ²инейлерні, ічелерні чили, ипчлерні, пичелерні чили, арыҕ сағыста тудып, көстеп одыр.

Өкіс ипчлердеңер

³Өкіс ипчлерні, сынында чалғыс хал парғаннарны, улуҕла. ⁴Че өкіс халған ипчинің палалары алай пархалары пар полза, олар пурнада постарының сөбірелерін аарлирға паза іче-пабаларына алғыс читтірерге пілзіннер. Анзы Худайның көңніне чарас нооза. ⁵Сын өкіс халған, чалғыс чөрген ипчи Худайға ізенедір, хараа-күнөрте пазырыстарда паза сурыныстарда иртіредір. ⁶Чуртас хынығыстарына тартылған чалғыс ипчи, тізең, изен дее чөрзе, өлігдең пасха нимес. ⁷Оларны пірдеезі хомайлабас үчүн, мин чоохтаан пу нимее үҗредіп одыр. ⁸Че хайзылары туғаннарына нар, улам ибдегілерінеңер, сағыссырабазалар, олар киртіністең хыйа турыбысчалар. Андағлар киртініс чохтардаң даа хомайлар. ⁹⁻¹⁰Чалғыс-чарым ипчее 60 час ас парған, иріне киртістіг тудынған, чახсы киректернең сабланған, палаларын иптіг өскір салған, чол чөргеннерні сыйлап турған, ах-арыҕ кізілернің алнына амыр көңніліг чөрген*, чобаҕдағыларға полыс пирчеткен, чახсы киректерге күс ипчее саналарға чарир. ¹¹Чиитке чалғыс халған ипчлерні өкіс халғанға санаба. Олар, хоных хыниина тартылып, Христосха чөрінерге хынғаннарын ундудып, ирге парарға идібизерлер. ¹²Андада олар Худайға пирген сөске турыспааннары үчүн пыроладарлар. ¹³Олар ідөк, пір дее ниме итпин, иблеп чөрерге үҗрен парыбысчалар, ниме итпес, хуруҕ тіл, прай нимее кірізеечі, суртлаа пол парыбысчалар. ¹⁴Мин зе піди чөптөпчем: чиитке чалғыс-чарым халған ипчлер, ирге парып, пала тапсыннар, иб тутсыннар паза піске тоғыр көрген чонның тіліне кірбизіннер. ¹⁵Ол ипчлернің хайзылары, сайтанны хооп, Худайдан хыйыс парыбысханнар. ¹⁶Киртінчеткен пірее ипчлернің алай иреннернің туғаннары аразында өкіс ипчи пар полза, аны тигіриб чоңына артпин, постары көрзіннер. Андада тигіриб сын өкіс ипчлерге полыс полар.

* 5:9-10 Грек тілінде пу сөстер піди пазыл парғаннар: «ах-арыҕ кізілернің азахтарын чууп пир турған».

Тигіріб пастыхтарынаңар

¹⁷ Чахсы пастых полчатхан тигіріб ах сағалларына, улам, Худай сөзін чарыда чоохтап, үгретчеткеннерге, ікі анча аарлас ползын*. ¹⁸ Пічікте чоохталча нооза «ас саапчатхан пуғаның ахсын чаппа» паза «тоғынчатхан кізі чалына турысча». ¹⁹ Тигіріб ах сағалын ікі-үс киречі пыролабаза, испе. ²⁰ Ол чазыхтаң сыхпин турза, аны чон алнында пырола, пасхалары даа чалтанзыннар.

Тимофейге чөптер

²¹ Худайнаң паза Хан-пигібіс Иисус Христоснаң паза анын таллаан Ангеллерінең алданчам: пірдеезінің сарин албин, пос көңніне ле салынмин, пу чахығларымны толдырчат. ²² Тигіріб пастыхтарын турғысчатсаң, маңзытта оларға хольңны салба. Иди пасхаларының чазыхтарына кірбе. Позиңны ах-арығ сағыстығ хайраллап хал. ²³ Хурсағың удаа ағырыбысчатханда, суғ ла испе, көмес хызыл араға даа алыбыс тур.

²⁴ Хайзы кізілернің чазыхтары іле — олар кізілерні чарғыласха көні апарадырлар. Піреезіни, тізең, — соонаң на азылча. ²⁵ Чахсы киректер дее ідөк іле көрінедірлер. Че хайзы чахсы киректер соонаң на сығысчалар.

Хулардаңар

6 Пазығдағы хулар Худай Адын паза үгредиин харғабас үчүн, ээлерін улуғласха турыстығлар тіп санирға киректер. ² Ээлері пір киртіністіг харындастар даа ползалар, хулар оларны нимее салбин хылынмасха киректер. Че ээлері оларнаң пір киртіністе паза хыныстығ полчатханнарынаңар паза хуларға чахсы итчеткеннерінеңер, хулар алны-кистілеріне улам чөрінерге киректер. Анзына үгрет паза чөпте.

Чой үгредіг паза сын ис-пай

³ Кем пасха нимее үгретче паза Хан-пигібіс Иисус Христос-тың сын сөстерінең, Худайның көңнін толдырардаңар үгредіг-нең чараспинча, ⁴ ол кізі улуғзырхос паза пір дее ние пілбинче. Ол атархас, ыырлас, сөклес, чігленіс төрітчеткен тик таласха

* 5:17 Грек тілінде пу сөстерні піди оннирға кирек: «турыстыра чал ахчаа турыстығ».

паза тартыстарға салынча. ⁵Тик тартыстар сағыстан кинем, сын үгредігден оортах турған кізілерден төріпчелер. Олар Худайға салынғаны парыс аларына кирек тіп сағынчалар. Андағлардан оортах тудын. ⁶Прай нимее чөпсінгені паза Худайға салынғаны — ол илбек парыс. ⁷Төрели, піс ах-чарыхха пір дее ниме ағылбаабыс, мыннаң пір дее ниме апар полбазыбыс таа іле. ⁸Азырал, кип-азах полза, анзына чөпсін. ⁹Пайирға кўстенчеткен кізі хычаланысха пиринче. Ол чабал, тузазы чох, үреге кирчеткен хынығыстар хахпанына хаптырча. ¹⁰Тооза чабал нименің өзені ахчаа сабылғаны полча. Ағаа салынғаннарның хайзылары киртіністең хыйа парысханнар паза постарын көп чобағларға кир салғаннар

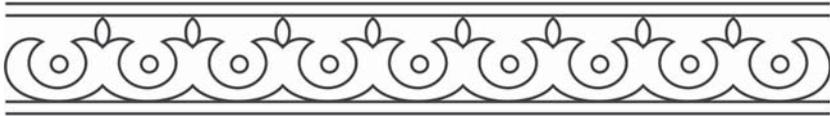
Киртіністің чахсы кўрезии

¹¹Син зе, Худай кізізі, аннаң ос. Сын тудынып, Худайны аарлап, киртіністіг, хыныстығ, тыстаныстығ, пазымның хылыныста маңнаныстарға чит тур. ¹²Киртініс үчүн прай кўзің салын. Мөгі чуртасха тудын. Син ағаа хығыртылғазың паза аның үчүн көп чонның алнында чахсы киречілеезің. ¹³Прай нимее тын пирчеткен Худайның паза Понтий Пилатха чахсы киречілес пирген Христос Иисустың алнында сағаа минің чахиим: ¹⁴Хан-пигібіс Иисус Христос килгенче, чахығларны орта паза хыйыс чох толдыр. ¹⁵Тузы чит килзе, сабланысха турыстығ паза иң кўстіг Худай, Ханнарның чалғыс Ханы, пиглернің Пигі, Христос килгенін көзідер. ¹⁶Чалғыс Худай ла өлім пілбинче, чагдап полбас чарыхта орныхча, Аны кізі көрбеен паза көр полбас. Ағаа аарлас паза үзілбес үлгү. Аминь.

Түгенчі үгредістер

¹⁷Пайларны пу тустарда үгрет пар: постарын пөзікке санабазыннар, ізес чох ис-пайларына тың на ізенмезіннер, че піске өрінерге прай нимені толдыразынаң пирчеткен сын-тіріг Худайға ізензіннер. ¹⁸Оларны чахсы идерге, чахсы киректерге пай поларға, харанмас, сыйлаачы поларға үгрет. ¹⁹Иди итселер, олар килер тустарның пайын чыынып аларлар паза мөгі чуртасха чидінерлер.

²⁰Че, Тимофей! Сағаа пирілгенні хайраллап хал. «Піліс» теен нименең айғасчатхан паза сағаа тоғырланчатхан кізілернең Худайдаң тоғыр тик таластардаң хыйа пол. ²¹Хайзы кізілер, анзына сабылып, киртіністең хыйыс чөрібіскеннер. Худай паарсазы сағаа түссін. Аминь.

Павелнің Тимофейге ікінші пічий

Тимофейге ікінші пічий Павелнің прай пасхан пічіктерінің халғанчызы полча полар.

Пу пічийнде илчі поэының киртістіг полысчызы Тимофейге айланча. Аар үлүс көрзе дее, Павел поэының чуртазы тооза көнннн көдірген Худайны саблапча. Павел өлімнең хорыхпинча, поэын Христоснаң хада мөгі чуртас сағыпчатханын ікінчілебинче. Че олох туста ол христиан тигірибиненер сағыссырапча. Олар даа, Иисусха киртінчеткеннері үчүн, сүрдірерлерін пілчелер нооза. Аннаңар ол Тимофейні (анынаң хада прай христианнарны) Иисус Христостың Арачылағчы паза Хан-пиг полчатханын сағыста тудып, иреленістер сағыпчатханын піле дее, Христосха киртіністе пик турарға үгреде чоохтапча.

Алғас

1 Павел, Христос Иисуста Худай молчаан чуртасты чарлирға табылған кізі, Худай көннннче Христос Иисустың илчізі^с.
²Тимофейге, хынған оолғына: Худай Пабадаң паза Хан-пигібіс^с Христос Иисустаң паарсас, өлчей паза амыр хоных сағаа.

Чахсы Хабарға киртініс

³Хараа-күнөрте, пазырған сай синненер сыбыра сағынчам. Пурунғыларымнаң пасти, мин арығ көнннннең салынчатхан Худайыма алғызым читірчем. ⁴Синің харах чазың сағысха кирип, өрініске чидіп алар үчүн, сағаа тоғазарым килче. ⁵Лоида уучаңда даа, Евника іценде дее полған киртіністі сағысха кирчеткенімненер, синде дее ол сын киртініс пар тіп, пір дее ікінчілебинчем. ⁶Аннаңар минің сағаа хол салғаным пастыра пирілген

Худай сыйиин улам өделендірерге сині хатап сизіндірчем. ⁷Худай піске хорығыс худын нимес, че кўс, хыныс паза арыҥ сағыс худын пирген. ⁸Аннаңар син Хан-пигібістеңер киречілестерден дее, миннең дее, Аның чабыҥдағы кизізінең, уйатпа. Че миннең хада, Худай пирген кўзіңе төмене, Чахсы Хабарның үчўн ирее-лестерні алын.

⁹Худай пісті арачылаан нооза. Ол пістің киректерібіс хоостыра нимес, че Позының көңнінең пісті ах-арыҥ^с поларға хығыртхан. Ол аны Христос Иисустаң пастыра тус пасталар алнындох пирілген паарсазынаң иткен. ¹⁰Ол паарсазы Арачылаҥчыбыс Христос Иисус килгенінең киречілелче. Ол өлімні чох иткен паза Чахсы Хабар пастыра мөгі чуртас^с чарлаан. ¹¹Чахсы Хабарны тарадар үчўн, мин аның илчізіне, паза чоннар үгретчізіне турғызылғам. ¹²Аның сылтаанда мин пу иреені көрчем, че анзынаң уйатпинчам. Пілче ноомза, Кемге киртінчеткенімні паза түгенчі күнге^с теере мағаа пиргенні* Аның хайраллир күзі парын. ¹³Миннең искен пу сын үгредиимнең устан, Христос Иисуста пар киртініснен паза хыныснаң чурта. ¹⁴Пісте чуртапчатхан Худай Худы^с пастыра піске пирілген чахсы нимені хайралла.

¹⁵Син пілчезін, асийдегілер^с миннең хыйа улыбысханнар, ол санда Фигелл паза Ермоген. ¹⁶⁻¹⁷Онисифор көп хати минің көңнім часхарған үчўн, аның ибіне Худай өлчей пирзін. Минің чабыҥа киргенімнең ол уйатпаан. Римде полғанда, тізең, ол мині, матап тілеп, тапхан. ¹⁸Түгенчі күнінде Хан-пигібіс ағаа Хан Худайның^с өлчейіне турыстыҥ поларға пирзін. Ефес саарда ол мағаа хайди улысханын син поэң даа пілчезін.

Иисус Христостың чахсы чаачызы

2 Син, тізең, оолғым, Христос Иисустаң пирілген паарсас көңнің тыдып одыр. ²Пасхаларын үгрет полар ізестіг кизілерге киречілер көзіне миннең искен нимені читтір. ³Ана иди, Христос Иисустың сын чаачызы чили, ирееленістерні поэңа алын. ⁴Ноо даа чаачы, пастығының көңніне кирерге улып, чурт-хонных сурыҥларына салынмас. ⁵Марыҥларда араласчатханнар, ондай сайбабинчатсалар ла, сыйыхха турысчалар. ⁶Истенчеткен хырачы нимісті пурун амзирға кирек. ⁷Мин чоохтапчатханны

* 1:12 «Мағаа пиргенні» теенін грек тілінде «мин Ағаа пиргенні» тіп оннирға чарир.

сизиніп одыр. Хан-пигібіс сағаа прай нимені оңар поларға полыссын.

⁸Иисус Христос Давидтің^с төлінең сыхханын паза өлімнең тірілдірткенін хақан даа сағыста ал чөр. Мин чарлапчатхан Чахсы Хабар андағ. ⁹Ол Чахсы Хабарның үчүн мин, тонағчы чили, кинчедең ала ирее көрчем. Че Худай сөзі кинчедең пос. ¹⁰Аннаңар, талламалары Христос Иисуста арачыланыс табарлары паза мөгі сабланысха кірерлері үчүн, мин прай сидіктерні сыдас турбын. ¹¹Ол сын сөс:

піс Анынаң хада өлчетсебіс,
андада Аннаңох хада чуртирбыс.

¹² Ирееленістерні сыдас парыбыссабыс,
Аннаңох хада үлгү тударбыс.
Төдір пассабыс, Ол даа пістең төдірленер.

¹³ Піс Ағаа киртістіг полбазабыс таа, Ол киртістіг халар —
Позынаң төдір пазын полбинча нооза.

Сынаан полысчы

¹⁴Пу чооғымны прайзының сағыстарына кирчет. Сөстердеңер таласпазыннар тіп, Хан-пигнің адынаң алдан: ол тик таластар оларны исчеткен кізілерні ардатчалар. ¹⁵Худайның алнында уйадар нимезі чох, сынның сөзіне орта үгретчеткен турыстығ полысчы полар үчүн, прай күзің салын. ¹⁶Алығ, тик чоохтардаң оортах чөр. Ол чоохтарда араласчатханнар Худайдан ырахтаң ырах ла полып одыарлар. ¹⁷Оларның сөзі, чабал ағырығ чили, алғым тарир. Именей паза Филит ағаа көзідім полчалар. ¹⁸Олар, кізілернің өлімнең тірілгені пол парды тіп чоохтап, іди сын үгреткең төдір пазып, хайзыларының киртіністерін сайбапчалар.

¹⁹Че төзінде салылған Худай тазында мындағ таңма: «Хан Худай Позының чонын пілче» паза «Хан Худайның адын алынған кізінің полғаны ла чой киректең төдір пассаын». ²⁰Улуғ иб-чуртта, алтын паза күмүс ідіс-хамыстаң пасха, ағас-тойдаң даа иткені пар: пірсілері аарластығ, пасхалары кірліге тудынылчалар. ²¹Пу кірдең позын арығлап полар кізі аарластығ ызых^с ідіс полар, ээзіне дее кирек, ноо даа чахсы нимее тузалығ. ²²Постаң тустың хынығыстарына сабылба. Хан-пигібісті арығ чүрекең хығырынчатхан кізілернең хада сынға, киртініске, хынысха, амырға чағын тудынарға күстен. ²³Хыйғазы, тузазы чох тартыстардаң, ыырлас сығарчатханын піле, хыйа пол. ²⁴Худай хулы

тартыспасха кирек, че прайзынаң чалахай тудынып, тыдым-ның чахсы үгретчи поларға кирек. ²⁵⁻²⁶Тоғырланчатханнарны амыр үгрет. Арса, сайтан^c поэның үлгүзіне кирип алған сөзирбезинен поэып аларлары үчүн, Худай оларға, пыросынарға ондай пирип, сынны пілерге чол ас пирер.

Кізілер түгенчи тустарда

3 Түгенчи күннерде сидик тустар полыбызарын піл. ²Кізілер улуғ көөліг, ахчаа сабылған, улуғсырхаас, көкеесім, чабал тілліг, іче-пабаның чооғын испес, алғыстирын пілбес, Худайны улуғлабас, ынағ нимес, ³чарас пілбес, хоп чоохтығ, поэын тудын пілбес, чабал чүректіг, чахсаа хынмас, ⁴садынчах, хабылаачы, хоғдайаачы, Худайға сабылар орнына чуртас хыниина тартылар пол парарлар, ⁵Худайға тудынаачыхтанарлар, че Аның күзін хыйа тастирлар. Андағлардан оортах пол. ⁶Андағлар, иб-чуртха сыынып алып, тоғырланмас, көп чазыхтығ^c, хычаланыстарына пос салынған ипчілерге үлгү салчалар. ⁷Андағ ипчілер сыбыра үгречелер, че сын піліске хачан даа чит полбинчалар. ⁸Ианний паза Иамврий Моисейге^c тоғырланған чіли, пудурғы кізілер сын піліске тоғырланчалар. Оларның сағыстары ардап парған паза олар киртіністен чат халғаннар. ⁹Че олар көп маңнанмастар, Ианнийнең, Иамврийнең хайди полған, пуларының даа сағыс чоғы прайзының алнында іле сығыс парар.

Тимофейге халғанчы чахығлары

¹⁰Че син пілчезің минің үгредиимні, хайди чуртапчатханымны паза чуртазымның пөгінін. Син минің киртінізімні, ханча мин ирееленгенімні пілчезің. Минің хынызымны паза үр тыстанғанымны даа пілчезің. ¹¹Син пілчезің сүрдіргенімні паза иреені ханча сыдас парғанымны. Антиох, Икон, Листр саарларында мині хайди сүргеннерін син прай пілчезің, че Хан-пиг прай пу нимеден мині арачылап халған. ¹²Прайзы даа, Христос Иисуста Худайның көнннче чуртирға хынғаннары, сүрдірер. ¹³Чабаллар, чойлар, тізең, алаахтырып, алаахтыртып, чабалның түбіне түзерлер. ¹⁴Син, тізең, кем сині үгреткенін піле, нимее син үгренип алғаныннан, нимее син киртінчеткеніңнең чурта. ¹⁵Син Худайның Пічиин кічигден пілчезің нооза. Ол Христос Иисусха киртініс пастыра арачыланарға сағыс пирче. ¹⁶Прай

Ызых Пічине Худай тын кирче, Ол үгредіге, чөп пиреріне, чит-пестерні іле сығарарына, орта чуртирына үгретче. ¹⁷Иди полза, Худай кізізі толдыра паза ноо даа чахсы кирекке тимде полар.

4 Хан-пигібіс Иисус Христос тіріглерні паза өліглерні чарғы-лирға паза Позының хан-чирін^с турғызарға килер. Аннанар Худайның паза Хан-пигібіс Иисус Христостың алнында синнен алданчам: ²тузы читсін-читпезін, Худайның сөзіне үгрет, ілезіне сығар, чоохтаныбыс тур, тыстаныснаң паза түптестіріп алда. ³Орта сөсті алынмас тус полар нооза, андада постары хынған, истерге истіг үгретчилерні тапхлирлар, ⁴сын пілістең хыйызып, кип-чоохтарға сабыларлар. ⁵Че син хачан даа сиргек пол, ирее-лестерге сыдас, Чахсы Хабар тарадығчызының киреен идіп, тоғызың толдыр. ⁶Минің толығ поларым чидіп одыр, минің өлер тузым чағдап килді. ⁷Хандыра күрестім мин. Чолым ирттім, кир-тіністі хайраллап халдым. ⁸Амды мағаа, орта чуртааным үчўн, пу күнде Хан-пигібіс, сын Чарғычы, пирер сый тимнелче, мағаа ла нимес, че Аның килеріне хынчатханнарға прайзына даа.

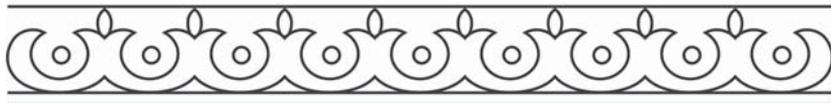
Тимофейге позы толдырар чахығлар

⁹Минзер табырах килерге күстен. ¹⁰Димас, пу чуртасха хынығып, мині тастап, Фессалоник саарзар парыбысты, Крискент — Галат чирінзер, Тит — Далмат чирінзер, чалғыс Лука ла миннең хада. ¹¹Маркты позыннаң хада алып, ағыл килерзің — ол мағаа нымзанарға кирек. ¹²Тихикті мин Ефес саарзар ызыбысхам. ¹³Килизең, мин Троадада Карпта халғыс салған таарым паза кинделерім, улам тууптаң иткеннерін, ағыл килерзің. ¹⁴Хазан итчең Александр мағаа көп чабал ниме иткен. Худай ағаа иткені хоостыра нандыр пирзін! ¹⁵Син дее аннаң китен — пістің сөстерібіске ол тың тоғырланған.

¹⁶Пастап мин нандырыға тартылғанымда, пірдеезі чох полған, прайзы мині тастабысхан. Тоғыр полбазын оларға анзы! ¹⁷Хан-пиг, тізең, алным алып, минің пастыра Чахсы Хабар толдыра таразын паза аны пасха худайлығлар^с парчазы иссин тіп тыгты. Иди мин ала парыстың тістерінең ос халғам. ¹⁸Прай даа чабал киректең Хан-пигібіс ал халар мині паза Позының тигірдегі хан-чиріне апарар. Хачан даа сабланыс Ағаа. Аминь^с.

Халғанчы алғағлар

¹⁹Прискилланы паза Акиланы паза Онисифорның ибін алғап сал тур. ²⁰Ераст Коринф саарда халған. Трофимні, тізен, ағырығда, мин Милит саарда халғыс салғам. ²¹Хысхы читкенче килерге күстен. Еввул даа, Пуд таа, Лин дее, Клавдий дее, прай даа харындастар сағаа чолабит ысчалар. ²²Хан-пиг Иисус Христос синнең хада ползын. Паарсазы читсін сірерге. Аминь.

Павелнің Титке пічиі

Тимофейге пастағы пічинөк чілі, пу пічікті Павел Римдегі пиктегеден позаанында, 65 чылда пасхан полар.

Тит Павелнің чағын полысчызы полған. Павелні Коринфтегі христиан тигірибінең чарастыраында аның үлүзі улуғ. Павел Титті Крит олтырыхта христианның наа тигірибінде устағчаа халғыс салған. Пічікте үс өөн сағыс: 1) христиан тигірибінің устағчызы хайдағ поларға кирегінеңер; 2) тигірибнің аймах пөліктерінің араласчылары хайди тудынарға кирегінеңер; 3) Иисус Христостың сын үгрединің төстеглерінеңер.

Алғас

1 Павел – Худай хулы, Иисус Христостың илчізі^с. Мин Худай таллааннарға киртініс читірегерге, оларны сынға паза Худайның көнніне чарапчатхан чуртасха үгредерге ызылғам. ²Минің үгредиим мөгі чуртасха^с ізеніс пирче. Пу чуртасты чойны пілбес Худай тустар пасталғалаххаох молчаан. ³Че Позы таллаан туста сөсті чарлааны хоостыра аны асхан. Аны чарлиры мағаа Худай Арачылағчыбыстың чахия хоостыра пирілген.

⁴Титке, пір киртіністе сын оолғыма – Худай Пабабыстаң паза Арачылағчыбыс Хан-пиі^с Христос Иисустан паарсас, айағ паза амыр хоных сағаа.

Титтің Крит олтырыхтағы тоғызы

⁵Мин сині Крит олтырыхта читіре иділбеен тоғысты тоос саларға паза прай саарларда мин чахаанни тигіриб^с ах сағаллары^с турғыс саларға халғыс салғам. ⁶Олар пырозы чох, ипчізіне

киртістіг*, сайбах алай тообас тіп тітірбинчеткен, киртіністіг палалыг кізілер ползыннар. ⁷Тигірибнің устағчызы, Худай ибіннің пүдірігчізі полчатханнар, пырозы чох поларға кирек. Хазыр нимес, табырах өкпеліг нимес, ізеечі нимес, кізее хол теертпес, чабды нимес, ⁸че аалчы көреечі, чахсы ниме идерге күстенеечі, пазымның, арығ чүректіг, арығ хылыхтығ ползын, посты тудын пілзін. ⁹Ол Худай сөзінең чарасчатхан ізестіг үгредіг хоостыра тудынарға кирек. Андада ол пасхаларын орта үгредіге көстир, тоғырланғаннарның алчаастарын, тізең, іле сығарар.

¹⁰Тообастар, тик чоохтығлар паза чойлар көп нооза улам иудейлер^с аразында. ¹¹Андағларның аастарын чабарға кирек: арығ нимес парыс алар үчүн чарабас нимее үгредіп, олар пүкүл иблерні сайбап салчалар. ¹²Оларныңоң аразынаң пір кибелчі чоохтабады ба за: «криттегілер чир чойлар, аң сині чабаллар, арғаастар паза тоспас харыннар». ¹³⁻¹⁴Пу сын киречілес.

Аннаңар оларны хатығлап, киректерін ілезіне сығар тур: киртіністері пик ползын, кізілерні сын үгредігден хыйа апарчатхан иудей кип-чоохтарына паза кізілернің чозахтарына хайығ салбазыннар. Олар тіпчелер: ¹⁵«Арығларға прай ниме арығ, кірліглерге паза киртініс чохтарға пір дее арығ ниме чоғыл». Че оларның постарының сағыстары кірліг, чахсы-чабалны оңарары даа сайбалча. ¹⁶Олар Худайны пілчебіс тидірлер, че киректері пастыра чабал, тообас паза пір дее чахсы кирек ит полбас пол парғаннар, Худайдан хыйа турчалар.

Хайди тудынардаңар устағлар

2 Син орта үгредіге килісчеткен нимелерні чоохтап одыр: ²апсахтар сах сағыстығ, улуғлатчатхан, пазымның ползыннар, киртіністе, хыныста, тыстаныста пик тудынзыннар. ³Инейлер ідөк, ах-арығларның оңдайынча тудынарға киректер, хоп чайбасха, іскее сабылбасха, чахсаа үгредерге. ⁴Олар чиит ипчілерні ирлеріне, палаларына хынарға, ⁵пазымның, ах-арығ^с поларға, иб-чуртха салынарға, чағбан чүректіг поларға, ирлерінің чооғын истерге үгретсіннер. Андада Худай сөзі хомайлалбас. ⁶Постаң ооларны пазымның поларға алда. ⁷Позың прай нимеде, чахсы киректерде көзідім пол. Үгретчетсең, прай чүреенні салып, сын

* 1:6 Грек тілінде пу сөстерні үс пасхали оңарарға чарир: 1) ипчізіне киртістіг, 2) ипчізінең хачан даа чарылбаан, 3) пір ле ипчінің ирі.

ондайлыг паза арыг пол. ⁸Синің сөзің пір саба ниме чох, орта ползын. Ыырчы, пістенер хомай ниме тирін таппин, уйатха кірзін. ⁹Хуллар, ээлеріне тоғырланмин, оларның чоохтарын истіп, көннелерінче ползыннар, ¹⁰оғырлабазыннар. Че ноо даа нимеде постарын киртістіг паза чахсы көзітсіннер. Андада олар Арачылағчы Худайыбыстың үгредиин постарынаң чазирлар.

¹¹Прай кізілерні арачылап полар Худайның паарсазы чит килді нооза. ¹²⁻¹³Ол паарсас пісті, Худайы чох хоныхты паза чуртас хынығыстарын тасты, пазымныг, сынчыг, Худайны улуғлап, пу ах-чарыхта чуртирға үгретче. Піс, анзына үгренип, ізенчеткен часкалыг күнібісті сағып чуртирға кирекпіс. Андада илбек Худайыбыс паза Арачылағчыбыс Иисус Христостың сабланызы азылар. ¹⁴Ол, пісті хайдаг даа чабал киректең ал халар паза ах-арыг чон ит салар үчүн, Позының тынын пир салған. Амды піс Аның чоныбыс паза чахсы киректер идерге салынчабыс.

¹⁵Анзын сағаа пирілген үлгүннен чоохта, алда, ілезіне сығар. Сині пірдеезі ниме салбин полбазын.

Орта киректер итчет

3 Кізілерге, пастыхтарның паза үлгүлернің ондайынча полып, оларның чоохтарын истерге, ноо даа чахсы кирекке тимде поларға, ²ачыг тілге салынмасха, перінмеске, амыр тудынарға, прай кізее чахсы хылынарға чоохтапчат. ³Хачан-да піс тее, ырах сағынмин, сөс испин, астыг чөрген полғабыс. Хычаланыстарға, чуртас хыниина салынған хуллар полғабыс, чабалласта, істі чохтаныста, удур-төдір хырт көрізіп чуртаабыс. ⁴Хачан, тізең, Худай Арачылағчыбыстаң паарсас паза кізее хыныс түскенде, ⁵Ол пісті арачылап халған. Піс поэбыс иткен сын киректерібіс үчүн нимес, че пісті айааны үчүн. Ол пісті чуупчатхан Худай Худынаң пастыра арачылаан. Пу Хуттың чуғаны піске наа тын кирче, наа чуртас пирче. ⁶⁻⁷Піс, Иисус Христостың паарсазынаң ахтанып алып, мөгі чуртасха ізеніс аларыбыс үчүн, Худай піске Иисус Христос Арачылағчыбыстың пастыра Худай Худын айаг чох урған. ⁸Пу сын сөс.

Худайға киртінчеткеннер чахсы киректер идерге күстенер үчүн, сині пу сөстерге оларны үгретсін тіп сағынчам: анзы кізілерге чахсы паза тузалыг. ⁹Тик марығлардаң, өбекелер санастыраынаң, таластардаң паза Моисей Чахиинанар^c тартыстардаң оортах пол, олар тузазы чохтар, тиктер. ¹⁰Тигіриб чарчатхан

кізідең, пір-ікі хати оңарылдырған соонаң, хыйа парыбысчат.
¹¹ Олар ардаан кізілер полчатханын піл: оларның чазыхтары^с
оларның пырозын киречілепче.

Кізілерге чახығлар паза чолабиттер

¹² Хачан Артеманы алай Тихикті синзер ыссам, син минзер,
Никополь саарзар, кил парарға кўстенібіс — мин анда хыстирға
пөгінчем. ¹³ Ёлгү пілігчізі Зинаны паза Аполлосты чолға чახсы-
лаан тимнеп сал: пір дее нимеден хызылбазыннар. ¹⁴ Пістіңнер
дее, тик чөрбес үчүн, сығысхан кирексіністерін толдырар үчүн,
чახсы киректер идерге үгрэнзіннер. ¹⁵ Миннең хадалары прай-
зы сағаа чолабит ысчалар. Піске киртінізібісте хынчатханнарны
прайзын алға. Сірерге прайзыңарға Худай паарсазы ползын.
Аминь^с.

Павелнің Филимонға пічи

Пу пічікті Павел илчі Римде харибде одырғанында пас салған (көр Ефестегілерге, Филипптегілерге паза Колосстағыларға пічіктерні).

Римде полған туста Павел Онисим аттығ тискен хулнаң танызып алған. Павелдең Чахсы Хабарны истіп алып, Онисим Христосха киртін парған. Павел, Онисимге тың хатығладарынаң хорғыс полза даа, Филимон ээзінзер нандыра айланарға кирек тіп, чарат салған. Онисимнің ээзі Колосс саардаң тастыхти чуртапчатхан христианин Филимон полған. Павел анынаң таныс полған.

Ол ондайнаң, Павел Филимоннаң, Онисимнің пырозын тастап, аарлапчатхан харындазына чіли, хайарға сурынча. Павелнің Онисимні Римзер айландыраы килче, че ол анзын хыспинча, иптинче аннаң сурынча.

Алғыстап пазырғаны

1 Мин, Иисус Христостың кинчелеп салған кізізі Павел, паза Тимофей харындас пістің хынғаныбыс паза хабасчыбыс Филимонға, ²ідөк Апфийге, хынған туңмабысха, паза піснең хада пір тоғыс итчеткен кізее Архипке, синің ибдегі тигірибіңе^с пасчабыс. ³Худай Пабабыстаң паза Хан-пигібіс^с Иисус Христостаң паарсас паза амыр хоных сірерге ползын.

⁴Сині пазырыстарымда сағысха кирчетсем, Худайымны сыбыра алғидырбын. ⁵Синің Хан-пигібіс Иисусха киртінізіңненер паза прай ах-арығларға хынызыңнаңар истедірбін. ⁶Синің киртіністіглернең палғалызың түзімнің ползын паза чуртастарында пар чахсы нимені сизінерін пирзін тіп пазырчам. Ол піске Христосты саblandырар үчүн пирілген. (Хайдағ даа чахсы нимені онаарарында киртініс палғалыстарың түзімнің ползыннар. Анзы

писке Христостың үчүн пирілген). ⁷Мин синің хынызына тың өрін парғам, анзы минің көңнім көдірібіскен. Синің сылтаанда, харындазым, ах-арығларның даа чүректері истен парыбысты.

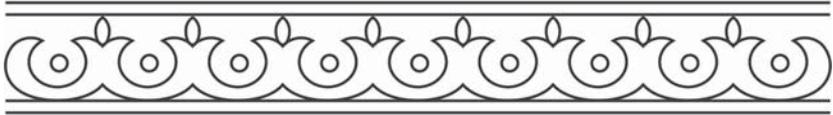
Онисимнеңер сурыныс

⁸Христостың сылтаанда мин көні кізі полып, сині идер ни-меңні итгірерчкіпін. ⁹Че, хыныснаң сурынза, артых полар. Мин, Павел аға, амды Иисус Христостың кинчелеп салған кізізі, ¹⁰синнең оолғымнаңар сурынчам. Мин аны, Онисимні*, чабығ-да төріткем. ¹¹Тузында ол сағаа тузазы чох полған. Амды ол са-ғаа даа, мағаа даа тузальғ. Мин аны сағаа нандырчам. ¹²Син, ті-зең, аны, мині чіли удурла, тыным ол нооза. ¹³Мин аны позым-да тут халарға иткемөк: синің орнына мағаа, Чахсы Хабарның кинчелеп салған кізізіне, хабассын тіп. ¹⁴Че синің чарадиң чох пір дее ние идерге хынмадым: синің чахсы иткенің ирік чо-хтаң на полбазын, че пос көңнінең иділзін. ¹⁵Хынза, ол синнең түрчеге парыбысханы амды син аны нандыра саңайға алып ала-рың үчүн полған. ¹⁶Че хулны чіли нимес. Ол хулдаң пөзік. Ол хынған харындас, улам мағаа. Сағаа ол аннаңоң аарлығ: ол сағаа кізі дее, Хан-пигібіс хоостыра харындас таа.

¹⁷Ол ондайнаң, миннең пілісметкен ползаң, аны миніөк чіли удурла. ¹⁸Сынап, ол сині пірее хайди хомзындыр салған полза алай сағаа алымнығ полза, анзын мағаа санабыс. ¹⁹Мин, Павел, мыны позымның холымнаң пастым: мин төлирбін. Син мағаа чуртазыңнаң алымнығ полчатханыңны мин чоохтабиндаачам. ²⁰Аннаңар, харындас, Хан-пигібістің үчүн көңнім толдыр пир, Хан-пигібісте чүреемні амырат сал.

²¹Синің чоох истеріңе ізеніп, синзер пастым. Пілчем нооза мин чоохтааннаң син артых таа идерзін. ²²Ағаа хоза, мағаа орын даа тимнеп пир: сірернің пазырғаныңар хоостыра, сіреге сыйых полып пирілеріме ізенчем. ²³⁻²⁴Епафрас, Христос Иисустың үчүн миннең хада чабығда одырчатхан кізі, Марк, Аристарх, Димас, Лука – мағаа хабасчатхан кізілер, сағаа изен читірчелер. ²⁵Хан-пигібіс Иисус Христостың паарсазы сірернің худынаңнаң хада пол-зын. Аминь^с.

* 1:10 Онисим ат «кирек, тузальғ» теенін таныхтапча.

Еврейлерге пічік

Ин пурунғы тустардаң пасти Христос үгредиин істесчеткеннер, пу пічіктің авторы позын адабааннаңар, аның кем полғанынаңар сурығда пір чөпке килбееннер.

Піреезі авторға Павел илчіні санапчалар. Че пазылғанынаң паза сағыс ондайынаң пу пічік Павелнің пасха пічіктеріне төөй нимес. Пасха істезігілер аның авторына Павелнің хабасчыларының, Варнаванаң Аполлостың, піреезі полған полар тіп, санапчалар, хайзылары пасха кізілерні адабохчалар. Пурунғыдох Христос үгредиинің пір үгретчізі теен полған: «Тигіриб „Мин аны пасхам“ тіп поларчых».

Пічіктің адалғаны паза киречілес ондайы аның еврей христианнарға пазылғанын көзітче. Оларның тигіриблері хайда орныхханы пілдізі чогыл – Римде, Иерусалимде, Александр-саарда алай пірее пасха орында ба. Пічік наа эраның 60–70 чылларында пазылған полар.

Авторның өөн пөгіні – Христос киртінізі, иудейлерниң тиннестіре, артых полчатханын көзідері. Ол ондайынаң автор, пічиин адапчатхан кізілерні Христосха киртіністе пик ползыннар паза аар тустар килібіссе, иудаизмге айлан парбазыннар тіп, тимнеп саларға харасча. Пурунғы тустарда ухаанчылар паза ангеллер кізілерге Худай хабарын чарлааннар. Амды, тізең, Худай Оолғы Христостың, сын-чахсы Абыстың паза олох туста сын-чахсы Толығның тузы читті.

Христостың Позын тайыға салғаны киртінчеткеннерні санайға чазыхтаң ахтабысхан.

Христоснаң хада поларына кізі Ағаа киртінгенінең пастыра читче. Пурунғы Молчағдағы көп кізі, постарының ізеністерінің толғанын көргелекке дее, ідөк христианнар, киртіністері үчүн сүрдірзелер дее, Худайға киртінген чіли, Христосха киртінерге киректер.

Худай Оолғының пастыра чоохтанча

1 Худай пурунғыдаң ала өң-пазы ондайларнаң өбекелерібіске ухаанчылар^с пастыра көп хати чоохтанған. ²Пу халғанчы күннерде, тізең, Ол піске Оолғының пастыра чоохтаан. Худай Оолғын прай нименің ээзі полар тіп чарат салған паза Аның пастыра тилекейні чайап салған. ³Оолғы – Пабазының сабланызының чарии полып, Аның сын Позының омазы полча. Ол Позының күстіг сөзінең тиксі-тилекейні орнында тутча. Ол, пісті чазыхтарыбыстаң^с ахтабызып, тигірде илбек Худайның оң саринда одыр салған.

Худай Оолғының илбегі

⁴Худай Ағаа ангеллерден^с хай син пөзік ат пирген, олох син Ол Позы даа ангеллерден пөзік. ⁵Худай ангеллерге пирдеезіне хачан даа тібеен: «Син минің Оолғымзың. Пүүн Мин Сині төрiттiм». Пiдi дее тібеен: «Мин ағаа Паба поларбын. Ол, тізең, Минің Оолғым полар». ⁶Хачан Худай Позының тун Оолғын ах-чарыхсар ысханда, теен: «Прай Худай ангеллері Ағаа пазырызыннар». ⁷Ангеллерденер, тізең, Худай теен: «Худай ангеллерні чиллер осхас итче, нымысчыларны чалын осхас итче». ⁸Позының Оолғынаңар, тізең, Худай теен: «Худай, Синің хан-үлгүн^с түгенмес. Кізілернең орта устирзың. ⁹Син орта нимее хынчазың, чабал нимені, тізең, хырт көрчезің. Аннаңар Худай, синің Худайың, сині таллаан паза сағаа арғыстарыңнаң пөзік өріністі сыйлаан». ¹⁰Худай паза пiдi теен: «Хан-пиг^с, син пастап чирні төстеп салғазың, анаң Позыңның холыңнаң тигірни чайап салғазың. ¹¹Чир-чалбах таа, тигір дее чох пол парар, Син, тізең, хачан даа поларзың. Олар, иргі кип-азах чiли, изел парарлар. ¹²Син оларны, чорғанни чiли, пүктебiзерзiң, олар даа, кип-азах алыстырылғанни, алыстырыл парарлар. Че Син алыспинчазың, Синің күннерің дее түгенминче». ¹³Худай ангеллернің пирдеезіне хачан даа тібеен: «Синің ыырчыларыңны азаң алтына сал пирбеенімче, Минің оң саримда одыр». ¹⁴Ангеллер Худайның нымысчылары ла. Олар арачылан халар кізілернің нымызына чөреге турғызыл парғаннар.

Пістің илбек арачыланызыбыс

2 Аннаңар піс, саба чолға кірібіспес үчүн, пісті үгреткен нимее өнетін хайығ саларға кирекпіс. ²Пістің өбекелерібіске ангеллернің пастыра пирілген үгредігнің Сөзі сын полтыр. Аны сайбааны паза испеені сыбыра орта хатығлатхан. ³Аннаңар андағ илбек арачыланысты хыйа идіп, хатығластаң хайди осчаң поларбыс. Пу арачыланыстаңар пастап Хан-пиг Позы чарлаан полған. Аны искен кізілер, тізең, піске пу үгредігнің сын полчатханын көзіткеннер. ⁴Ағаа хоза Худай, хайхастарны^с, танығларны паза аймах-пасха таңнастығ киректерні киречілес идіп, Худай Худының^с сыйыхтарын Позының көңнінче үлестірген.

Пісті арачыланысха ағылчатхан Иисус

⁵Худай ангеллерні килер наа чуртас ондайынаң устирға турғыспаан. Піс аннаңар чоохтапчабыс. ⁶Худай Пічинде^с хайда-да аннаңар піди чоохталча: «Худай! Кемдір ол, кізі, Син аннаңар сағынарға? Алай кемдір ол, Кізі Оолғы^с, Син Аннаңар сағыссырарға? ⁷Син аны ангеллердең төбін түрчеге ле турғысхазың. Син, аны сабланысха паза аарласха чазап салып, Синің холың чайаан прай нимені Аның үлгүзіне кир салғазың. ⁸Син прай нимені Аның азаа алтына тастаазың». Мында «прай нимені Аның азаа алтына» тіп чоохталча. Анзы Аның холына кірбеен ниме халбаанын таныхтапча. Че сағам піс прай ниме Аның үлгүзінде полчатханын көрбинчебіс. ⁹Че піс Иисусты көрчебіс. Худай, кізілерге паарсап, Иисусты оларның прайзының үчүн өлерге ысхан. Аннаңар Аны ангеллердең төбін ұр нимеске ле турғысхан. Иисус ирееленісте үрееннер, тізең, Худай Аны сабланысха паза аарласха чазап салған.

¹⁰Чуртасты чайап салған паза прай нимее тын кирген Худай орта иткен. Ол, Иисусты ирееленістері пастыра сынап, Аның толдыра киртістіг полчатханын көрген. Иисус кізілерні сабланыстығ арачыланысха ағылча нооза. ¹¹Чазыхтаң арығлапчатхан Иисус кізі полча, чазыхтаң арығланчатханнары даа — кізілерөк*. Аннаңар оларны харындастар тіп адирға Ағаа уйадыстығ нимес. ¹²Ол Худайға тіпче: «Харындастарыма Синің адың чарлабызарбын. Оларның чыылығларында Сині сарыннаң сабландыарбын».

* 2:11 Пу стихты піди дее оңарарға чарир: «Чазыхтаң арығлапчатхан Иисусты паза чазыхтаң арығланчатхан кізілерні хайзын даа пір Паба чайап салған».

¹³ Ол ідök тiпче: «Худайға iзенербiн» паза «Мин мынабын, мағаа Худай пирген палалар даа мына». ¹⁴ Пу палалар ит-ханның кiзiлер полчатханнаңар, Иисус таа оларох осхас: кiзi ит-ханында килген. Ол анзын кiзiлернi өлiмге ағылчаң кўзi пар сайтанның^с Позынын өлiмiнең чинiп алар үчүн иткен. ¹⁵ Ол ондайнаң өлери-нең хорыхчатханнаңар чуртастары тооза хулда чөрген кiзiлернi пос иткен. ¹⁶ Пiлдiстiг нооза Иисус ангеллерге нимес, че Авраамның^с тöliне полысча. ¹⁷ Аннаңар Иисусча, Худайның алнында сын паза чағбан чүректiг иң улуг абыс^с полар үчүн, Авраам тölи осхас поларға кирек. Прай ол ниме Худайдаң кiзiлернiң чазыхтарын тастабызардаңар сурынып алар үчүн полған. ¹⁸ Иисус, Позы даа сынатырған паза ирееленген үчүн, амды сынатырчатхан кiзiлерге полыс полар.

Иисус Моисейдең улуг

3 Ах-арың^с харындастар, пiстi дее Худай тигiрзер хығыртхан! Худай пiстiң киртiнiзiбiстiң иң улуг Абызы поларға тiп ысхан Иисустаңар сағынчадыңар. ² Моисей^с Худайның туразындағы тоғысча киртiстiг полған чiли, Иисус таа Аны ысханға киртiстiг полған. ³ Тураны пүдiрген кiзi пүдiр салған туразынаң артых сабланысча турысча. Иисус таа iдök Моисейнiң сабланызынаң артых сабланысча турысча. ⁴ Ноо даа тураны кем-де пүдiр салған. Худай, тiзең, прай нименi пүдiр салған. ⁵ Моисей, Худайның чонына полызып, киртiстiг нымысчы полған. Аның пастыра Худай соонаң полар нимеденер чарлаан. ⁶ Христос, тiзең, Худайның Оолғы полып, Худайның туразынаң устирға турғызыл парған. Пiс — Аның туразыбыс, сынап, тўгеде махачы тудынчатсабыс паза Худайға iзенiзiбiснең махтанзабыс.

Худай пирчеткен тынанчаң орын

⁷ Аннаңар Худай Худы пiди тiпче: «Пүүн Худайның үнiн ишетсенер, ⁸ тас чүректiг полбаңар. Обекелерiң, хуу чазыда сынатхан туста Мағаа удурласханда, андағ полғаннар. ⁹ Олар хырых чыл изере мин иткен киректернi көргеннер. Андағ даа полза, Минi сыныхтааннар паза Минiң тыстанызымны сынааннар. ¹⁰ Аннаңар Мин, пу тölге тарынып, теем: „Чүректерi Миннең ырап ла одырча, Минiң чолларымны олар пiлбинчелер“. ¹¹ Пу тölге өкпем көдiрiл парып, сös пиргем: „Мин пирчеткен тынанчаң орынға олар хачан даа кiрбестер“».

¹²Харындастар! Чүректерің чабал, сын нимес полбазын, тіріг Худайыбыстан хыйа парбазын тіп, сизінінер. ¹³Чазых сірерні чолдаң хыйыстырыбызып, өчес пол парбастарың үчүн, күннің сай удур-төдір көңнілерің көдірізінер. Иди Худай Пічиинде «пүүн» тіпчеткен тус иртіскенче итchedінер. ¹⁴Піс Христоснаң хада тоғынчабыс. Сынап пастабох алған чуртасты ікінчилес чох читіре хайраллап халзабыс, иди ле пол турар. ¹⁵Худай Пічиинде чоохталча нооза: «Пүүн Худайның үнін исчетсеңер, тас чүректіг полбаңар. Өбекелерің, хуу чазыда сынатхан туста Мағаа удурласханда, андағ полғаннар».

¹⁶Худайның үнін истіп, Ағаа удурласхан кізілер кемнер полғаннар? Моисей Египеттең сығарған кізілернің прайзы полған нимес пе зе? ¹⁷Кем Худайны хырых чыл өкпелендірген? Чазых ит салып, сөөктері хуу чазыда чат халған кізілер полбаан ма ол? ¹⁸Кемні Худай «Мин пирчеткен тынанчаң орынға олар хачан даа кірбестер» тіп харғап салған? Ағаа удурласханнарны нимес пе зе? ¹⁹Ам піс көрчөбіс: олар Худай молчаан орынға киртініс чохтарынаңар кір полбааннар.

4 Худай піске тынағ пирерін молчаан. Аннаңар, пиреелерің аны ал полбин халбас үчүн, сизіктіг польыңар. ²Піске дее, Моисейнең хада парғаннарға чили, Чахсы Хабар читірілген. Че олар искен нимені посха албааннар, киртінмееннер. Аннаңар оларға ол хабар туза полбаан. ³Піс, киртінчеткеннер, Худай молчаан тынағны алчабыс. Худай, тилекей чайалғанда, прай тоғызын ит салған даа полза, піди теен: «Пу төлге өкпем көдіріл парып, сөс пиргем: „Мин пирчеткен тынанчаң орынға олар хачан даа кірбестер“». ⁴Худай Пічиинде хайда-да чоохтал парған нооза: «Читінчі күнінде Худай, прай Позының тоғызын ит салып, тынанған». ⁵Че олох туста піди чоохталча: «Мин пирчеткен тынанчаң орынға олар хачан даа кірбестер». ⁶Пу Чахсы Хабарны пурнада искен кізілер, Худайның чооғын испееннеңер, пу тынаға чит полбастар. Аннаңар пасха кізілерге тынағ ал полчаң ондай пар. ⁷Худай, наа күн чарлап, аны «Пүүн» тіп адап салған. Көп тус ирткен соонаң Худай анзын Давид^с ханның пастыра чарлаан. Алында чоохталған полған: «Пүүн Худайның үнін истіпчетсеңер, тас чүректіг полбаңар».

⁸Иисус Навин оларға Худай молчаан тынағ пирген полза, аның соонда пасха күнненер чоохталбасчых. ⁹Аннаңар Худайның

чонына Худай тынанған осхас тынағ пирілер. ¹⁰Худай молчаан тынағны алған кізілер, Худай Позының тоғызынаң тынанған чіли, постарының тоғыстарынаң тынанып алғаннар. ¹¹Пу тынағ орнына кірер үчүн, прай ниме идерге күстенеенер. Моисейнен хада чөргеннер чіли, чоох испес полбаанар.

¹²Худайның сөзі тіріг паза позының тоғызын ит парча. Ол ікі сари чітілген хылыстан даа чітіг. Ол, тирең өтіп, кізінің тынын худынан, сөөктерін, тізең, чіліңнерінең чар полар. Ол туйух сағыстарны даа, чүректің чазыт хынығыстарын даа чарғылапча. ¹³Худайдаң пір дее ниме чазыр полбассың. Прай чайалған ниме Аның хараа алнында паза Ағаа азых. Аның алнында піс иткен киректерібіс үчүн нандырығ тударбыс.

Иисус пістің иң улуғ абызыбыс

¹⁴Пістің Иң улуғ абыс Худай Оолғы Иисус пар. Аның тигірдегі Худайның алнында даа турыбызар ондайы пар. Аннаңар пістің киртінізібіске пик тудыныңар. ¹⁵Читпестерібіске чүрексібес иң улуғ абыс нимес ол. Пістің прайзыбызох чіли, Ол сынатхан, че чазыхха кірбеен. ¹⁶Аннаңар піске паарсазы толдыра Худайның алнына тідімніг килерге чарир. Анда хызылчатхан тузыбыста піске польс пирер үчүн, Худай піске өлчей паза паарсас пирер.

5 Кізілернің санынаң табылған ноо даа иң улуғ абыс оларның үчүн Худайның нымызына чөрерге турғызыл парған. Ол, Худайға сыйыхтар салып, кізі чазыхтары үчүн тайығ^c итче. ²Ол иң улуғ абыстың читпестері пар. Аннаңар ол, пілістері читпинчеткен паза алчаастар итчеткен кізілерге айап, өкпезін читірінче. ³Позының читпестері пардаңар, тізең, ағаа пасхаларының на чазыхтары нимес, че позының даа чазыхтары үчүн тайығ идерге кирек. ⁴Пос көңнінче пірдеезі иң улуғ абыс пол полбас. Ааронны таллаан чіли, иң улуғ абысты Худай таллир.

⁵Ол ондайнаң Христос таа иң улуғ абыстың сабланызын паза адын Позы албаан. Че Худай Ағаа теен: «Син Минің Оолғымзың. Пўн Мин Сині төріттім». ⁶Худай Пічиинің паза пір орнында Худай тіпче: «Син хақан даа Мелхиседек осхас абыс поларзың». ⁷Иисус чир үстүнде чөргенде, пазырып ала, харах чазын төгіп, оорлап, Худайны алдаан. Аның Иисусты өлімнен ал халар ондай полған нооза. Иисус, Худайны улуғлап, Аның

чооғын искен, аннаңар Худай Аның алданызын ис салған. ⁸Че Иисус Худайның Оолғы полза даа, Ол ирееленістің пастыра чоох истерге үгренип алған. ⁹Хачан Ол кирек тиміне чит парганда, Аның чооғын исчеткен кізілерге мөгі арачыланыс пирчен ондай полған. ¹⁰Худай, тізен, Аның, Мелхиседек осхас, ин улуғ абыс полыбысханын чарлаан.

Киртіністі тастабаңар

¹¹Анзынаңар мин сіерге көп чоохтап поларчыхпын. Сіер истерге арғаастаңчатханнаңар, анзын сіерге оңарылдыра чоохтирға сидік. ¹²Сіерге постарыңа үгретчі полыбызарға тус читкіче полған. Че Худай сөзі чоохтапчатхан олаңай нимелерге сіерні ам даа үгреткерге кирек. Пасха ондайнаң чоохтаза, улуғ кізі чіпчеткен чиистің орнына сіер ам даа сүтнең не азыранчазар. ¹³Сүтнең азыранчатханы ыңаачах полча. Андағ кізі чаксынаң чабалны талластыр полар ба за. ¹⁴Хатығ чиис улуғ кізілерге пиріледір. Олар көпті көргенненер, чаксыны чабалдаң талластыр пілчелер.

6 Христостанар үгретігнің пастағларын үзүрбин, пик киртіністіг кізілерге килістіре чоохха кіреенер. Аннаңар, киртіністің төстеен хатап салбин, Худайға кирек чоох киректерні тастирданар паза киртінеріне айланарданар үгретпеенер. ²Кіреске түзеріненер^с, кізілернің пастарына хол саларданар, өліглер тірілеріненер паза түгенчі күннің^с чарғызынаңар чоохтаспаанар. ³Итсе, Худай пирзе, анзын даа чоохтазарбыстар. ⁴Пірее кізілер киртіністерінең хыйа парчалар. Олар Худайның чариинаң чарыдыл парған полғаннар. Олар тигірдең түскен сыйыхты сынааннар, оларның істілерінде Худай Худы полған. ⁵Олар Худай сөзі чаксы полчатханын чуртастарында постары көргеннер, Худай үлгүзінің күзін сизінгеннер. ⁶Че олар киртіністерін тастабысханнар. Андағ кізілерні Худайға хатап айландырчаң ондай чоғыл. Олар, Худайның Оолғын хатап кіреске хазап, Аны уйатха сукчалар нооза. ⁷Наңмыр көп хати суғлаан чир, анда тоғынчатхан кізілерге тузалығ өзімнер өскіріп, Худайның алғызын алча. ⁸Че пуртах отнаң хазалчыхтар сығарчатхан чир пір дее нимее чарабинча. Андағ чирні Худай харғапча. Ол өртке чоох иділер.

⁹Хыңғаннарым! Піс піди тіпчеткен дее ползабыс, сіерні андағ ниместер тіп ізенчебіс. Піс сіернің арачыланысха тудынчатханнарыңны пілчебіс. ¹⁰Худай саба идер чоғыл. Ол сіернің

хайди тоғынғаннарыңны паза Позына хайди хынғаннарыңны ундутпас. Сірер Худайға хынчатханнаңар, пасха ах-арығ кізілерге полысхазар паза полысчазар нооза. ¹¹ Мындағ кўстеністі сірернің полғаны ла түгенчізіне теере көзітсін тіп сағынчабыс. Андада прай ізенчеткен нимелерің толар. ¹² Піс, сірерні арғаас-танмазыннар, че киртінчеткен паза прай нимее тыстанчатхан кізілерге көөксіннер тіп, сағынчабыс. Андағ кізілер Худай молчаан нимені аладырлар.

Худайның ізестіг сөс пиргені

¹³ Худай Авраамға сөс пирчеткенде, киречее Позы Позын турғысхан. Позынаң улуғ пірдеезі чох полған нооза. ¹⁴ Худай теен: «Мин сині алғирбын паза көп төл сағаа пирербін». ¹⁵ Авраам, тыстанаачызы үчүн, Худай молчаан нимее читкен. ¹⁶ Кізілер молчапчатсалар, постарынаң улуғны киречее хығыртчалар. Ноо даа таласты молчағнаң тоозадырлар. ¹⁷ Худай кізілерге молчағ пирген. Ол даа Аның молчаа хайди даа толарын кізілерні пілзіннер тіп сағынған. Аннаңар Ол пу молчағларның киречізіне Позы Позын турғысхан. ¹⁸ Худайның киречілезі паза молчаа алызар чоғыллар. Оларны пирип, Худай чойлан полбас. Аннаңар піс, пу ізеніске килген чон, аның толарына көмес тее ікінчібінчөбіс. ¹⁹ Пу ізеніс піске пик паза ізестіг керіп көспезі осхас полча. Ол ізеніс пісті Худай храмының көзеңезі кистіндегі иң ызых^с орынзар апарча. ²⁰ Иисус, піске чол азып, андар кирген. Ол, Мелхиседек осхас, түгенмес тустарға иң улуғ абыс полыбысхан.

Мелхиседек Авраамнаң улуғ

7 Мелхиседек* Салим саарның ханы паза Өөркі Худайның абызы полған. Авраам, көп ханнарны чиңіп, айланчатханда, Мелхиседек аны, удурлап, алғаан. ² Авраам ағаа чаада утып алған аниинаң онынчы чардығын пирген. Мелхиседек ат «арығ чўректіг кізілернің^с ханы» паза «амыр хоныхтың ханы» теенін таныхтапча. «Салим» – ол «амыр хоных» теені нооза. ³ Мелхиседектің паба-ічезі, өбекелері кем полғаны пілдізі чоғыл. Аның төрееніненер дее, үрееніненер дее пір дее ниме пілбінчөбіс. Ол, Худай Оолғыох чіли, санайға абыс полып халған.

* 7:1 *Мелхиседек* – көр: Пурунғы Молчағның «Пастағлар» (Бытие) киндезі.

⁴Көрінер, Мелхиседек хайдаг илбек кизи полған. Авраам даа, израиль чонының илбек пабазы, поэнының чаа аниинаң онынчы чардығын агаа пир салған. ⁵Прай чон Авраамның төлінең сыххан полза даа, че Левийнің абыс полчатхан оолларына Моисей Чахия^с хоостыра чонның парызынаң онынчы чардығын аларға чарадылча. ⁶Мелхиседек, Левийнің төлі полбинчатса даа, Авраамның чаа аниинаң онынчы чардығын алған. Иди идібізіп, ол Худайның молчаан алған Авраамны алғабысхан. ⁷Улии кічиин алғидыр. Анзында ікінчлес чоғыл. ⁸Парыстың онынчы чардығын чыпчатхан еврей абыстары өлерөк кизилер. Онынчы чардығын чыпчатхан Мелхиседек, тізең, олардаң улуғ – аннаңар түгенмес хонхтығ тіп чоохталча нооза. ⁹Аннаңар чонның парызының онынчы чардығын алчатхан Левийнің ооллары постарының Авраам өбекелерінің пастыра Мелхиседекке онынчы чардығын пиргеннер тирге чарир. ¹⁰Мелхиседек Авраамға тоғасхан туста Левий төреелек тее полған. Че ол Авраамның үрен-төлінде полған.

Иисус абыс Левийнің төлінең сыххан абыстардаң улуғ

¹¹Моисей Чахия абыстарны Левийнің төлінең турғысхан. Ол абыстар Худайның пөгінін толдыр полған ползалар, Худайға Ааронның оолларының* орнына Мелхиседек осхас абысты турғызары нимее киректелерчк? ¹²Абыстарны алыстырғанда, Моисей Чахияин даа алыстырарға кирек. ¹³Абыс тіпчеткен Хан-пигібіс Левийнің сөбінең полбаан. Аның сөбінең сыххан кизилернің пирдеезі тайычаң орында хайынмаан. ¹⁴Хан-пигібіс Иуданың^с төлінең сыхханын піс пілчебіс. Моисей, абыстардаңар чоохтап, Иуданың сөбігін адабаан. ¹⁵Абыстарны табардаңар чaxyғ алыс парғаны, Мелхиседек осхас, пасха абыс сыхханы хоостыра улам чaxсы көрінче. ¹⁶Хан-пиг, кизи чaxyғлары хоостыра нимес, че мөгі чуртас^с пирчеткен күске төстеніп, абыс полыбысхан. ¹⁷Худай Пічиинде аннаңар киречілес пар: «Син хачанға даа Мелхиседек осхас абыс поларзың». ¹⁸Абыстардаңар пурунғы чaxyғ, күзи паза тузазы чохтаңар, хыйа иділген. ¹⁹Моисей Чахияи пісті Худайға көні ағылбаан. Че амды пісті Худайға чағдатчатхан артых ізеніс пирілген. Аннаң пастыра піс Худайға чағдапчaбыс.

* 7:11 Аарон Левийнің төлінең полған. Иң улуғ абыстарны Ааронның на сөбірезінең табарға чарадылчан.

²⁰ Худай, Хан-пиг хақан даа абыс полар тіп, молчаан. ²¹ Андағ молчағ пасха абыстарға пірдеезіне пірилбеен. Иисусха, тізең, Ол піди тіп молчаан: «Хан Худай^с молчаан паза пирген сөсті сайбабас: „Син хақан даа Мелхиседек осхас абыс поларзың“». ²² Худай сөс пирген. Аннаңар иң артых молчағ сынында тоғынарына Иисус киртістіг киречі полча. ²³ Абыстар, тустары чидіп, өл парчаннар, оларның орныларына пасхалары турғызылчаннар. Аннаңар турғызылған абыстар көп полған. ²⁴ Че Иисус саңайға абысха турғызыл парған. Аның абыс полары түгенмес. ²⁵ Аннаңар Ол Худайға Позының пастыра килчеткеннерні хақан даа арачылап полар. Иисус, олардаңар Худайдаң сурьнары үчүн, түгенмес хоныхтығ полар. ²⁶ Иисус піске иң килістіре улуғ абыс полча: ах-арығ, чабалы чох, пырозы чох. Ол чазыхтығлардаң арон турча паза Ағаа тигірдең пөзік орын пірил парған. ²⁷ Иисусха, пасха абыстарға чіли, күннің сай тайығ идерге кирек чоғыл. Олар аны пастап постарының, анаң кізілернің чазыхтары үчүн итчедедірлер. Ол, тізең, прайзының үчүн пір хати паза хақанға даа Позын тайыға пир салған. ²⁸ Моисей Чахии абыстарға олаңай, читпестері пар кізілерні турғысчан. Че Моисей Чахииның соонда пірилген молчағ хақан даа прай чахсы нименің толымы полчатхан Олғын турғыс салған.

Иисус пістің иң улуғ абызыбыс

8 Піс чоохтапчатхан нименің өөні мындағ: тигірде Илбек Худайның оң саринда одырчатхан иң улуғ абызыбыс пар. ² Ол иң ызых орындағы иң улуғ абыс полча. Ол орын, тізең, кізі холы нимес, Хан Худай пүдірген сын ызых отах полча.

³ Полған на иң улуғ абыс Худайға сыйыхтар ағыладыр, тайығ идедір. Аннаңар пістің дее иң улуғ абызыбыстың ағылчан нимезі поларға кирек. ⁴ Мында, чир үстүнде, Моисей Чахиинда чоохталчатхан тайығларны итчеткен абыстар парлар. Аннаңар пістің иң улуғ абызыбыс чир үстүнде чуртаан полза, ол абыс пол полбасчых. ⁵ Че хақан Моисей ызых отах пүдірерге итчеткенде, Худай ағаа теен: «Прай нимені, мин сағаа тағда көзіткен ондайча иділзін тіп, сыныхтабыс тур». Аннаңар чирдегі абыстар, тигірдегізіне көөгіп, хобырғаннарына ла килісче. ⁶ Амды Худай Иисусты чирдегі абыстарның тоғыстарынаң артых тоғысха таллап алған. Моисейге Худай пирген Молчағның^с хыринда Иисус пирген Молчағ кізілерге артых нимелерге ізеніс пирче нооза.

⁷ Пастағы Молчағның читпестері полбаан полза, ікінчізі кирек-телбесчк. ⁸ Че Худай, Позының чонында читпес сарин көріп, теен: «Израильнең Иуданың чонына Наа Молчағ пирер күннер чидіп одырлар, – тіпче Хан Худай. ⁹ Пу Молчағ алындағызынан, Мин өбекелеріңні Египеттен чидектеп сығарған тустағызынан, пасха. Олар андағы Молчағны толдырбааннаңар, Мин оларны позымнаң хыйа иткем. ¹⁰ Хан Худай ідөк тіпче: Килер күннерде Израиль чонына пирчең Молчаам мындағ полар: Минің чахығларымны оларның сағыстарына сиир саларбын, чүректерінде пас саларбын. Мин оларның Худайы поларбын, олар, тізең, Минің чоным поларлар. ¹¹ Андада оларның прайлары, иң кічиинен ин улиина теере, Мині пілерлер. Аннаңар кізі кізее алай харындас харындазына „Худайны пілеріне чол ас пирим“ тирге кирек чох полар. ¹² Мин оларның пыроларын тастирбын, оларның чазыхтарын паза чабал киректерін ундут саларбын». ¹³ Мыны Худай «Наа Молчағдаңар» теен. Анзы алындағы Молчағ иргілен парғанын киречілепче. Иргілен парған ниме, тізең, табыраанча чох иділ парча.

Чирде паза тигірде пазырары

9 Пастағы Молчағда Худайға хайди пазырадаңар чоохталған. Аның хоостыра ызых отах турғызылған. ² Анда «ызых орын» полған. Ол орында чарытхылар полған паза Худайға салылған халастығ стол турған. ³ Көзеңе кистінде «иң ызых орын» тіп адалчатхан пөлік полған. ⁴ Анда тадылығ чыстығ отты өртең алтын чайындылығ орын полған паза алтын тастылығ сундух турған. Сундухта манналығ алтын ідіс, Ааронның хаңан-да пүрленібіскен тайағы паза Молчағ пазылған чалбах тастар чатханнар. ⁵ Сундухтың үстүнде ханаттығ ікі ангел иділ парған. Оларның аразында Худай позының сабланызында көрін парчаң. Ангеллернің ханаттары Худай чонның чазыхтарын тастаңаң орынны көлеченнер. Че сағам анзын изерістіре чоохтиры кирек чоғыл.

⁶ Ызых отахта прай ниме піди иділік полған. Абыстар күннің сай, постарының тоғызын идерге тіп, пастағы улуғ отахха кірченнер. ⁷ Ікінчі отахха, тізең, пір чылда пір хати иң улуғ абыс ла кірчең. Ол андар соххан малның ханын кир салчаң. Ол хан, позын паза оңнабин халып, сайбағ иткен үчүн, чазыхха кір парған кізілерні арығлачаң. ⁸ Пу кибірлер пастыра Худай Худы, пастағы ызых отах турғанча, иң ызых орынзар чол азылбазын

піске көзітче. ⁹ Ол ызых отах пістің тустың омазы полча. Пу туста ағылған сыйыхтар паза иділген тайығлар оларны итчеткен кізіні арығ чүректіг итпинчелер. ¹⁰ Моисей Чахииның чарадығлары чиилчеткен, ізилчеткен нимелерденер, аймах чууныстардаңар чоохтапчалар. Олар идөк кізінің істін алыстырбинчатхан чахығлардаңар чоохтапчалар. Олар Худай прай нимені наа ондайнаң идібизер тусха теере пиріл парғаннар. ¹¹ Че Христос, киліп, піске сооңар полар чახсы нимелернің иң улуғ абызы полыбысхан. Позының тоғызын итчеткен ол ызых отах кізі холынаң пүдірілген ызых отахтаң хай-хай артых. Ол пу чирде турбинча нооза. ¹² Христос иң ызых орынға кіргенде, өскілернің алай пызоларның ханын хада албаан. Че Позының ханынаң пір хати андар кіріп, пісті хулдаң саңайға позытхан. ¹³ Өртеен хазыраның ойбазынаң поралалған өскілернең пуғаларның ханы, Чахығ хоостыра Худайның алнында чазыхтығ кізілерге чачырадылып, оларны арығлапчатхан полза, ¹⁴ андада Христостың ханы хай син артых арығлап полар. Ол Позы пір пыро чох полчадып, Худай Худының пастыра Позын тайыға Худайға пиринген. Амды Ол пісті, өлімге ағылчатхан киректердең арығлап, тіріг, сын Худайның нымысчылары поларға үгрет салар.

¹⁵ Аннаңар піске Наа Молчағны пирген кізі Христос полча. Ол кізілернің пастағы Молчағның тузында иткен сайбағлары үчүн өл парған. Аның сылтаанда Худай мөгі чуртас аларға хығыртхан кізілерге молчаан нимені пирче. ¹⁶ Кізінің хумартхы сөзі* толдырылар үчүн, ол кізі өл парарға кирек. ¹⁷ Кізі тірігде, аның хумартхы сөзі күзіне кірбеен полча. ¹⁸ Аннаңар, пастағы Молчағ алылчатханда, хан киректелген. ¹⁹ Моисей пастап Чахииның чарадығларын чонға чарлаан. Анаң пызоларның паза өскілернің ханын алып, суғнаң порабысхан. Аның соонда хызыл өне сырлалған түкті паза иссоп ағастың салаазын алып, ханнығ суға өллеп, чонға паза Чахығ киндезіне чачыратхан. ²⁰ Анзын идіп ала, ол теен: «Пу хан Худай сірерні толдырзыннар тіп чахаан Молчағның киречізі полча». ²¹ Пуох ханнаң ызых отахха паза анда тuzаланылчатхан идістерге чачырадыбысхан. ²² Моисей Чахии хоостыра прай даа нима ханнаң арығлалча. Чазых таа, хан төгілзе ле, поэдылча.

* 9:16 Грек тілінде «хумартхы сөс» паза «молчағ» теенін пір сөс таныхтапча.

Христостың тайи чазыхтаң арыҕлапча

²³Тигірдегіні сомнапчатхан нимелер малның ханынаң арыҕларға кирек полғаннар. Че тигірдегізі сын позы аннаң артых тайыҕ киректепче. ²⁴Христос, тигірдегізін сомнапчатхан, кизи холы иткен иң ызых отахха кирбеен. Ол, амды пістің үчүн Худайның алнында турызарға тіп, тигірге кірген. ²⁵Кізілернің абызы позының ханын нимес иң ызых орынзар пір чылда пір хати кирчен. Че Христосха Позын тайыға хати-хати саларға кирек чоғыл. ²⁶Иди киректелген полза, Ағаа, чир пүткеннең ала, көп хати ирееленерге килізерчік. Ағаа, тізең, чазыхты чох идер үчүн, Позын тайыға пиріп, түгенчі күннерде пір ле хати килерге киректелген. ²⁷Полған на кізее, пір хати өліп, Худайның чарғызында турарға киліс парча. ²⁸Христос таа ідөк, көп чонны чазыхтаң арыҕлабызар үчүн, Позын пір хати тайыға салған. Ікінчізін ол, чазыхтаң арыҕлабызарға тіп нимес, че Аны сағыпчатханнарны арачылир үчүн килер.

10 Моисей Чахии сын нименің киртістіг омазы даа полбаан. Ол килер чахсы нименің көлегі ле полған. Чахыҕ хоостыра кизилер чылдаң чылға пір төй тайыҕлар итченнер. Че анзы тайыҕ итчеткен кизилерні артых итпинче. ²Тайыҕ иткені кизилені чазыхтарынаң пір хати сынап арыҕлабысчатхан полза, олар андада, постарын пыро чох тіп санап, тайыҕларны паза итпесчіктер. ³Сынында, тізең, чылның сай иділчеткен тайыҕлар кизилені чазыхтарынаң сағындырғаннар. ⁴Пуғаларның паза өскілернің ханы кизилені чазыхтарынаң арыҕлап полбас нооза. ⁵Аннаңар Иисус, тилекейзер парчатханда, Худайға теен: «Син сыйыхтарны паза тайыҕларны киректебинчезің. Че син мині кизи ит-ханныҕ поларға тимнеп салғазың. ⁶Син кизиленің, чазыхтаң арыҕланарға идіп, тайыҕ орнында малны өртепчеткеннерін дее, тайыҕ итчеткеннерін дее көңніңе албинчазың. ⁷Андада Мин теем: „Мин мынабын. Минненер Моисей Чахиинда пазылғаны хоостыра, Худай, Мин Синің көңніңні толдырарға парирбын“». ⁸Иисус пастап теен: «Син кизиленің чазыхтардаң арыҕланар үчүн малны өртепчеткеннерін паза тайыҕ итчеткеннерін көңніңе албинчазың». Прай пу тайыҕлар Моисей Чахии хоостыра иділчелер. Андаҕ даа полза, Ол иди теен. ⁹Анаң Иисус теен: «Мин мынабын, Худай, синің көңніңні толдырарға парирбын».

Анзы Моисей Чахии хоостыра иділчеткен тайығларны чох итчеткенін, оларның орнына Христостың тайиин турғысчатханын таныхтапча. ¹⁰ Иисус Христос Худай Аннаң киректеен нимені иткен. Аннаңар Иисус Христостың иди-ханы пір хатап тайыға салылғанынаң піс прайзыбыс чазыхтаң арығланчабыс.

¹¹ Полған на абыс, күннің-таңда храмда^c тоғынып ала, көп хати олох ла тайығларны идедір. Че ол тайығлар кізілерні чазыхтаң арыглап полбинчалар. ¹² Христос, тізең, чазыхтар үчүн пір ле тайығ иткен. Аның салған тайии саңайға даа читче. Анзын ит салғанда, Ол Худайның оң саринда одыр салған*. ¹³ Анда одыра, Иисус Позының ыырчыларын Худай Аның азаа алтына сал пирерін сағыпча. ¹⁴ Пір ле тайығ идіп, Христос чазыхтаң арығланчатханнарны саңайға сулу толдыра кізілер ит салған. ¹⁵ Худай Худы анзын киречілепче. Ол піди тіпче: ¹⁶ «Хан Худай теен: Килер күннерде оларға пирчен Молчаам мындағ полар: „Минің чахығларымны оларның чүректерінде пас саларбын, оларның сағыстарына сиир саларбын. ¹⁷ Оларның чазыхтарын паза чабал киректерін, тізең, паза сағыста тутпаспын“». ¹⁸ Чазыхтар поэдылчатсалар, тайығ идері паза киректелбинче.

Худайға чағын польңар

¹⁹ Харындастар! Иисус Христостың төгілген ханы піске иң ызых орынзар тідімніг кірге чаратча. Ол піске наа чол, чуртас пирчеткен чол ас пирген. ²⁰ Пу чол көзеңе кистінзер, иң ызых орынзар апарча. Ол чолны Иисус Христос Позының иди-ханын тайыға салғанынаң асхан. ²¹ Амды Худайның прай ибінең устапчатхан пістің илбек Абызыбыс пар. ²² Худайға азых чүректіг, пик киртіністіг килеңер. Чүреебісті кірліг сағыстардаң арыглап, идібісті арығ суғнаң чууп алып, Ағаа чағдааңар. ²³ Пістің чохтапчатхан ізенізібіске пик тудынааңар. Сос пирген Худайға піске киртінерге чарир нооза. ²⁴ Удур-төдір полызызааңар, хынарға паза чаксы киректер идерге көөктірізеңер. ²⁵ Хай піреелері итчеткен чіли, чыылығларыбысты тастабааңар. Хан-пигібістің килер күні чағдапчатханын пілчеткенібісте, көннелерібісті уламох көдірізеңер.

* 10:12 Пу стихты идөк піди онаарға чарир: «Христос, тізең, чазыхтар үчүн пір ле тайығ иткен. Анзын ит салғанда, Ол Худайның оң саринда саңайға одыр салған».

²⁶ Сынны піле-тура, чазыхта чуртирға хынчатсабыс, пісті чазыхтаң арығлап алчаң тайығ чоғыл. ²⁷ Андада піске Чарғы күнін паза Худайға тоғырланчатханнарны чох итчеткен чалынны, хорығып ала, сахтиры ла халча. ²⁸ Моисей Чахиин сайбаан кізидеңер ікі-үс киречі чоохтаза, ол кізіні айағ чох өдірібісчеңнер. ²⁹ Андағ полза, Худайның Оолғын нимее салбинчатхан кізілернең ниме полар? Олар молчағны таңмалапчатхан паза чазыхтардан арығлаан ханның төгілгенін аарлабинчалар. Олар паарсах Худай Худын сөклекчелер. ³⁰ Піс піди теен Худайны пілчебіс: «Мин өс аларбын. Мин оларға нандыр пирербін, тіпче Хан Худай». Ол паза піди теен: «Хан Худай поэның чонын чарғылир». ³¹ Тіріг Худайның холына кір парары хорғыстығ. ³² Алындағы тусты сағысха киріңер. Худай чарии сірерге урыл парғанда, сірер, ирее көп тее көрген ползар, уттырбаазар. ³³ Сірерге кізілернің көзіне күлгеннер, хыйыхтааннар, піреде ідөк хыйыхтатчатхан кізілерге чөлег поларға киліскен. ³⁴ Сірер мағаа, пиктегде полғанымда, полыхазар паза ис-пайыңар пыластырғаннарында, өрінгезер: сірернің тигірде аннаң артых, хачан даа тоозылбас пайыңар парын пілгезер нооза. ³⁵ Сірернің тідімнің тудынызыңар илбек сыйыхха турызар. Андағоҳ ла полыңар. ³⁶ Худайның көннің толдырар паза Ол сірерге молчаан нимені алар үчүн, тыстаныс кирек. ³⁷ Худай Пічиинде чоохталча нооза: «Түрче поларынаң килчең Худай килібізер. Ол орайлатпас. ³⁸ Арығ чүректіг кізі киртіністің сылтаанда чуртир. Че ол Миннең хыйа полыбысса, Мин ағаа чөпсінмеспін». ³⁹ Піс хыйа айланыбысчатханнар паза өлім алчатханнар санынаң нимеспіс. Піс, худыбысты арачылап алар үчүн, пик киртінчебіс.

Киртініс ниме полчатханнаңар

11 Киртініс – ол ізенген нименің хайди даа толарын ікінчілебинчеткені паза көрінмес нимелернің сынында поларын чахсы пілчеткені полча. ² Пістің өбекелерібіс киртіністері үчүн Худайның көнніне кіргеннер. ³ Тиксі-тилекей Худайның сөзі хоостыра пүт парған. Анзын піс киртінізібіс пастыра ізестіг пілчебіс. Піс көрчеткен ниме харахха көрінмес нимедең пүт парған. ⁴ Авель Худайға киртінген. Аннаңар аның тайии Каиннинең артых полған. Авельнің киртінізін көріп, Худай аның арығ чүректіг полчатханын киречілеен. Аннаңар Худай аның тайиин алған. Авель өл тее парған полза, аның киртінізі пүүңгі күнге теере піске көзідім полча.

⁵Енох Худайға киртінген. Ол, өлім көрбин, пу чирден чіт чө-рібіскен. Пірдеезі аны таап полбаан. Аны Худай Позынзар ал парыбысхан. Че Худай Пічиинің киречілезі хоостыра, Худай аны Позынзар алғалахтох, Енох Худайның көңніне кірген полған. ⁶Киртінізі чох кізілернің пірдеезі Худайның көңніне кірбес. Худайзар килчеткен кізілер Аның парына паза Худайны тілепчеткеннер Ағаа сыйыхтадарларына ізенерге киректер.

⁷Ной Худайға киртінген. Худай хайдағ ниме поларын сизіндіргенде, Ной анзын пос хараанаң көргелек тее полза, Худайның чооғын истіп, керіп пүдір салған. Ол керіпте позын паза сөбірезін ал халған. Пу оңдайнаң Ной тилекейні чарғылаан. Ол, киртінгенненер, ахтатхан.

⁸Авраам Худайға киртінген. Аннаңар Худай ағаа, поэның чирін тастап, молчаан чирзер парарға теенде, Худайның чооғын искен. Ол, хайдар даа парчатханын пілбин, чөрібіскен. ⁹Худай молчаан чирге киліп, ол анда пасха хан-чирінің кізізі чили чуртаан. Че андағ даа полза, ол киртінген. Ол анда отахта чуртаан. Исаакнаң Иаков^с таа ідөк чуртааннар. Оларға прайзына Худай молчаа пирілген полған нооза. ¹⁰Авраам Худайның сағызы хоостыра паза Аның күзінең пүткен пик төстегліг саар поларын сааан.

¹¹Сарра Худайға киртінген. Аннаңар ол, төл көрбес тее полған полза, поэында пол парып, частығда пала таап алған. Ол Худай молчаана киртінерге чарир тіп пілген. ¹²Аннаңар пала көрбес частығ Авраамнаң көп төл тараан. Аның төлі, тигірдегі чылтыстар, талай хазындағы хум осхас, көп саннығ полған. ¹³Піс чоохтапчатхан пу кізілер, Худайға киртініп ала, өл парғаннар. Олар Худай молчаан нимені сахтап полбааннар. Молчаан нимелерні ырахтын на көріп, өрінгеннер. Олар постарын пу чирге килген пасха чонмыс тіп санааннар. ¹⁴Иди сананчатхан кізілер чир-суғларын тілепчеткеннерін киречілепчелер. ¹⁵Тастап парыбызарға киліскен чирлеріненер ле сағынған ползалар, олар андар айланарчыхтар. ¹⁶Че олар артых, тигірдегі, чирні тілееннер. Аннаңар Худайға, олар Аны постарының Худайы тіп адапчатсалар, уйадыстығ нимес. Худай оларға саар тимнеп пирген нооза.

¹⁷Авраам Худайға киртінген. Худай, аны сыныхтап, Исаак оолғын тайыға салдыртханда, Авраам Аның чооғын толдырарға тимде полған. Худай Авраамға көп төл молчаан, Авраам, тізең, чалғыс оолғын даа тайыға саларға тимде полған. ¹⁸Худай,

тізен, ағаа піди теен полған: «Мин молчаан төлің Исаактаң тарир». ¹⁹ Авраам, Худайға киректелзе, Исаакты өліглерден тірілдір полар тіп сағынған. Аннаңар, пасхали чоохтаза, Исаак ағаа өліглердең нандыра пиріл парған.

²⁰ Исаак Худайға киртінген. Аннаңар ол, Иаковнаң Исавты алғап, килер тустарда көп ниме поларын молчаан.

²¹ Иаков Худайға киртінген. Аннаңар үрир алнында ол Иосифтің оолларының полғанын на алғабысхан. Ол, тайағына тіреніп, Худайға пазырған.

²² Иосиф Худайға киртінген. Аннаңар үрир алнында, Израиль чоны Египеттең парыбызарын чоохтап, поэнының сөөгін хада апарыбызарға сурынған.

²³ Моисейнің іче-пабазы Худайға киртінгеннер. Аннаңар аны төрееннең үс айға читіре чазырғаннар. Олар, аның пасхачыл пала полғанын көріп, ханның час палаларны өдіреге пирген чахиинаң хорыхпааннар. ²⁴ Моисей Худайға киртінген. Аннаңар ол, өс парғанда, поэын фараон хызының палазы аданарға хынминыбысхан. ²⁵ Ол иртісчөткен чазыхтың тадиин алғанча, Худай чонынаң хада иреені көрерін таллап алған. ²⁶ Ол Христости осхас ирееленістерні Египеттің прай пайынаң артых тіп санаан. Ол Худайның пирер сыйиин көрген нооза. ²⁷ Моисей, ханның хазырланарынаң хорыхпин, киртінгені хоостыра Египеттең сығыбысхан. Көрінмес Худайны көрген чили, нандыра айланмасха пик пөгін салған. ²⁸ Киртінізі хоостыра Пасха тіп адалчатхан кибір идіп, ізіктерні ханнаң таңмалап салған. Өлім ағылчатхан Ангел, ханны көр салып, Израильнің тун оол палаларын өдірбеен. ²⁹ Киртінізі хоостыра чонынаң хада, Хызыл талайның түбі азыл парғанда, хуруғ чирче кис парыбысхан. Сүріс килген Египет чаачылары, ідөк кизерге идіп, талайда пат парғаннар.

³⁰ Израиль чоны Худайға киртінген. Аннаңар Иерихон саарның ханаларын чити хати ибiрiбiзiп, оларның иңзерiл парғанын көр салған. ³¹ Чөрөечі Раав Худайға киртін парған. Аннаңар ол китеге чөрөчөткен Израиль кiзiлерiн амырнаң удурлаан паза аның соонаң киртiнерге хынмаан кiзiлернең хада өдірт салбаан.

³² Хоза пірее ниме чоохтирға кирек пе? Гедееоннаңар, Варактаңар, Самсоннаңар, Иеффайдаңар, Давидтенер, Самуилденер паза ухаанчылардаңар чоохтирға тус чоғыл. ³³ Олар Худайға киртінгеннер. Аннаңар хан-чирлерні чиңеннер, Худайның көңніне кирчөткен нимелер иткеннер паза Худай оларға молчаан нимені

алғаннар. Олар ала парыстарның аастарын чаба тутханнар, ³⁴хазыр кӱйчеткен оттарны үзүрбісчеңнер, хылыстаң өлерінен арачыланып алчаңнар. Оларның кӱс чоғы кӱске айлан парчан. Олар кӱстіг полып, чаалазыҕларда пасха хан-чирлерінін сиріглерін утып алчаңнар. ³⁵Ипчілер Худайға киртін парып, өл парған туған-чағыннарны тіріг айландырып алчаңнар. Пасхалары, постарын харибдең позыдарынаң тоғыр саап, ирееледіп, тоозылғаннар. Олар, артых чуртасха тірлдірерлеріне ізеніп, іди иткеннер. ³⁶Паза пасхаларын, иреелеп, соғып, палғап, харибге одыртчаңнар. ³⁷Оларны тастарнаң чоо чаалачаңнар, игееснең чара игецеңнер, иреелецеңнер, хылыснаң өдірчеңнер. Олар истебеен хой, өскі теерізін кис чӱрчеңнер, хызылчаңнар, оларны сӱрчеңнер, хыйыхтачаңнар. ³⁸Пу тилекей андағ кизілерге турыстығ нимес. Олар хуу чазыларзар, тағларзар тизіп, кӱндей хайаларда, оймахтарда чазынып чуртап чӱргеннер. ³⁹Олар киртіністерін ізестіг киречілееннер. Че Худай молчаан нимені оларға пирбеен. ⁴⁰Худай піске хайдағ-да артых нима пӱгін салған. Худай оларны, піс чох иң артығына чидіп албазыннар тіп, іди иткен.

Худай хынчатхан кизіні хатыҕлапча

12 Прай пу киречі полчатхан, толдыра киртіністіг кизілер пістің ибіре кӱп. Аннаңар, харыҕ полчатхан нимені хыйа тастап, пісті тутчатхан чазыхтаң позааңар, чарысчатхан чолыбысты ізестіг иртібізеңер. ²Иисусха кӱреңер. Ол пістің киртінізібісті пастабызып, аны толдыра итче. Аны сағыпчатхан ӱрністі Иисус пілген. Че пастап, Ол уйаттаң хорыхпин, кіресте ирее кӱрген. Амды, тізең, Ол Худайның оң саринда одырча. ³Ағаа нимені иртерге киліскенін сағысха алыңар. Чазыхтыҕ чонға хыйыхтадып, хайди ирееленген. Анзы сірерге, кӱнніңерні тӱзірбин, махачы тудынарға полыссын.

⁴Сірерге хан тӱгілгенче чазыхнаң кӱрезерге киліскелек. ⁵Алай Худай сірерні, Позының оолларын чили, часхарғанын ундут салғазар ба? «Оолғым, Хан Худайның тӱзеткеніне хайбин полба, Ол сині хатыҕлапчатса, кӱнніңіні тӱзірбе. ⁶Худай хынчатхан кизіні тӱзетче паза „оолғым“ теен кизіні сохча». ⁷Хан Худайның тӱзеткеніне сыдапчатсаңар, піліңер, ол сірерні, Позының оолларын чили, іди тӱзетче. Пабазы тӱзетпеен пала пар ба? ⁸Ноо даа паба-іче палаларын тӱзедедір. Аннаңар, Худай сірерні тӱзетпинчетсе, сірер Аның ооллары нимессер, сурас палаларзар.

⁹Паба-іцебіс пісті түзеткеннерінде, піс оларны улуғлаабыс. Улам тигірдегі Пабабыстың чооғын истерге паза ол ондайнан чуртас аларға кирекпіс. ¹⁰Пістің паба-іцебіс пос хынғанни үр нимеске ле түзет салчаннар. Худай, тізең, піске туза идіп, Позы осхас ах-арығ поларыбыс үчүн, пісті түзетче. ¹¹Пісті түзетчетселер, піс өрінминчебіс, че хомзынчабыс. Соонаң, тізең, түзетірген кізі, арығ чүректіг пол парза, ол сыйыхха амыр хоныхты алар. ¹²Аннаңар түс парған холларыңны көдірібізінер, пос пол парған чүллеріңні хатырыбызыңар. ¹³Көні чолларча чөрінер: ахсапчатхан кізі частыхпазын, че айдас пол парзын.

Худайның көңіне кірер үчүн хайди чуртирға

¹⁴Прайзынаң хада ынағ чуртирға, ах-арығ поларға күстеніңер. Иди полбаза, Хан Худайны пірдеезі көрбес. ¹⁵Көріңер, Худайның паарсазынаң сірернің пірдеезі хал парбазын. Сірернің аранарда ачығ тамырлар өс парбазын. Олар өсметкен чирлерде көп кізі ооларына оох парча. ¹⁶Аранарда чөреечі алай Худайны улуғлабинчатхан кізі пол парбазын. Исав осхас кізілер пір азырал үчүн улуғ оолның үлүзін орнастырыбызарға тимделер. ¹⁷Сірер пілчезер, соонаң ол пабазының алғазын аларға сағынған. Че иділ парған нимені түзет полбаан. Харах чазын төгіп ала пабазына алданған даа полза, хыйа тасталған.

Пурунғы паза Наа Молчағ.

¹⁸Сірер чалыннап көйчеткен Синай^с тағзар, чыплама харасхызар, пүрүңкізер, хазыр чилге чағдабаазар. ¹⁹Пырғы табызына, хазыр үнге дее килбеезер. Израиль чоны, ол үнни ис салғанда, аны паза испеске тіп алданған. ²⁰Олар «Мал даа пу таға чағдаза, тастарнаң чааладарға кирек» тіп чоохталчатхан чахығдаң хорыханнар. ²¹Прай пу нименің хорғыстығ көріміне сыдаспин, Мойсей теен: «Хорығып, халтырапчам». ²²Сірер, тізең, Сион тағзар, Тіріг Худайның саарынзар чит килгезер. Сірер көп ангеллер полчатхан тигірдегі Иерусалимзер килгезер. ²³Худайның тун палаларының тигірибінзер^с килгезер. Оларның аттары тигірде пазыл парғаннар. Сірер прай кізілернің Чарғычызы полчатхан Худайзар паза толдыра чахсы, арығ чүректіг кізілерінзер килгезер. ²⁴Сірер Наа Молчағны пирген Иисуссар паза ханының чачырадызына килгезер. Аның ханы Худайдаң пыро тастирданар сурынча. Ол хан Авельнің өс аларданар сурынчатхан ханынаң

тың хысхырча. ²⁵Көрінер зе, сірерзер айланчатхан Худайдаң төдір полбанар. Худайның пу чирдегі чахыңларын чоохтапчатхан Моисейні истерге хынмаан кізілер хатыңглас чох халбааннар. Піс тее, тигірдең чоохтапчатхан Худайны испезебіс, улам хызааннадарбыс. ²⁶Ол туста Аның үні чирні сілігібіскен. Ам, тізен, Ол сөс пирген: «Чирні ле нимес, тигірні дее ам даа хатап сілігібізербін». ²⁷«Ам даа хатап» теені прай чайаан нименің сілігіліп, чох иділерінеңер ізестіг киречілепче. Андада сілік полбас ла ниме чат халар. ²⁸⁻²⁹Піс изелбес хан-чирін алчабыс. Аннаңар алғыстап пілеңер. Алғыстап ала, Худайның көнніне килістіре Аның нымызына чөреңер. Пістің Худайыбыс прай нимені чох итчеткен чалын осхас. Аннаңар Аны улуғлаанар паза Аннаң хорығаанар.

Түгенчі үгредіг чоох

13 Удур-төдір, харындастар чіли, хынызынар. ²Иб-чуртынарға чол чөрчеткен кізілерні кирчедінер. Піреелері, иди идіп, постары даа пілінмин халып, ангеллерні аалчы иттірлер. ³Харибдегі кізілерденер сағыныңар. Постарың пиктегде полған чіли, оларға сағыссыраңар. Ирееленчеткен кізілерденер сағыныңар. Оларға, постарың идөк ирееленген чіли, айаңар. ⁴Ирепчі палғалызын аарлаңар. Ирлері дее, ипчілері дее киртістіг поларға киректер. Оралысха паза чөрееске сабылғаннарны Худай поэ чарғылапча. ⁵Ахчаа сабылбаңар, пар нимее чөпсініңер. Худай Поэ теен, хайза: «Сині халғыспасын, сині тастабасын». ⁶Аннаңар піске тідімніг чоохтанарға чарир: «Худай мағаа полысча. Мағаа пір дее нимеден хорығарға кирек чоғыл. Ыырчы мағаа хайдағ чабал ниме ит полар?» ⁷Устағчыларыңнаңар сағыныңар. Олар сірерні Худайның сөзіне үгреткеннер. Олар хайди чуртаанын паза үреенін сағынып, олар киртінген чіли киртінінер. ⁸Иисус алыспинча: кичее хайдағ полған, пүүн дее, хачан даа андағох. ⁹Оң-пасха паза пасхачыл үгредіглерге сірерні сын чолдаң апарыбызарға пирбенеңер. Ниме чирге алай чібеске тіп чоохтапчатхан үгредіглер нимес, Худай паарсазы чүректеріңні пик итсін. Андағ үгредіглернең айғасчатхан кізілер олардаң пір дее туза албинчалар. ¹⁰Иерусалимдегі храмның абыстарына пістің тайиыбыстаң алған малның идін чирге чарабас. ¹¹Кізілернің чазыхтарының үчүн иң улуғ абыс тайыға салылған малның ханын иң ызых орынзар апарчаң. Малның иді, тізен, аал тастында өртелчең. ¹²Аннаңар Иисус таа саар тастында өлген. Иди Ол

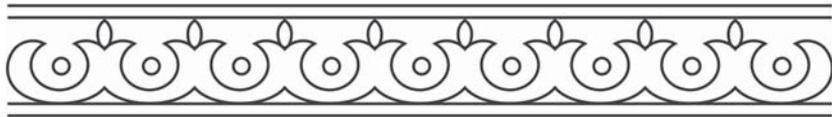
Позының ханынаң кизилерни ахтаан. ¹³Саар тастынзар сығаанаң паза Агаа көрерге киліскен уйатты хада үлезеенер. ¹⁴Мында, чир үстүнде, піске сыбыра чуртачан саар чоғыл. Піс пүдірілер саарны тілепчебіс. ¹⁵Иисустың пастыра Худайны сыбыра сабландыраанаң. Піс Худайның адын саблирбыс. Анзы аастаң сыхан пістің тайиыбыс полар. ¹⁶Кизілерге чахсы идерге ундубаңар. Удур-төдір полызызыңар. Иди иткені Худайның көңніне кірчеткен тайығ полча нооза. ¹⁷Устағчының чооғын истінер, ол теен нимені идінер. Оларға сірернің үчүн Худайның алнында нандырығ тударға кирек. Аннаңар олар сірернің арачыланызыңардаңар сыбыра сағынчалар. Оларның чооғын иссеңер, олар тоғыстарын өрініп ала итchedерлер. Чоох испезеңер, тоғыстарын мөниссіреп ала идерлер. Анзы сірернің тузаңарға полбас.

Сурыныстар паза алғастар

¹⁸Пістің үчүн пазырыңар. Піс хачан даа орта идерге күстенчебіс. Аннаңар пістің сағыстарыбыс пісті чарғылабинчалар. ¹⁹Худай мині сірерзер табырах нандыра ыссын тіп, улам тың пазырыңар. ²⁰⁻²¹Иисус Худайның мөгі Молчаан Позының ханынаң таңмалабысхан. Ол ондайнаң Ол Позының хойларының Илбек хадарчызы полыбысхан. Амыр пирчеткен паза Иисусты тірілдірібіскен Худай сірерні ноо даа чахсы кирекке пик итсін. Чахсы киректер идіп, сірер Аның көңнін толдырчазар. Ол, тізең, Иисус Христостың пастыра сірерде тоғыс апарып, Позының көңніне кірер иде сірерні алыстырча. Иисусха хачан даа сабланыс ползын! Аминь^c.

Түгенчі сөстөр

²²Харындастар, мин сірерге пасхан сөстерні чүректеріңе алыңар тіп сурынчам. Пу пічиим тың узун нимес нооза. ²³Пілінер, Тимофей харындазыбыс харибдең сыхты. Ол пу чағында минзер килзе, мин, сірернең тоғазарға парчатсам, аны хада алып аларбын. ²⁴Сірернің устағчыларыңа паза прай ах-арығ кизілерге изен читірінер. Италий чиріндегі харындастар сірерге изен читірчелер. ²⁵Сірерге прайзыңарға Худай паарсазы ползын. Аминь.

Иоанның Азых чооғы

Пу кинденің авторына кемні санирында аймах кибірлер пар. Оларнын аразында төртінчі Чахсы Хабарны паза Наа Молчағның үс пічиин пасхан Иоанн илчіні Азых пічіктің авторына санапчатхан кибір иң алғым тараан. Иоанн пу киндені Домициан хағанның тузында Патмос олтырыхсар ызылған туста наа эраның 90 чылларында пасхан полар. Ол хаған позын, Худайны чіли, улуғлирын хысхан паза христианнарны аяағ чох сүрген. Пасха кибір илчі Иоанны нимес, анынаң адас кізіні кинденің авторына санапча.

Пу кинде Пурунғы Молчағдағы ухаанчыларның кибірін узаратча. Олар чарых, ундулбас омаларнаң тилекейнің тархыны тоозыларынаңар паза түгенчизінде чахсы чабалны чиңіп аларынаңар чоохтааннар.

Пу киндедегі хабар иң пурнада Кічіг Азияның (сағамғы Түрк чирінің) Христос киртіністіг тигірибіне айланча. Ол сүрдіртчеткен чонға соңар полар нимее ізеніс төрітчеткен нандырығ пирче: Иисус Христос хатап пу чирге айланып, Худайдаң паза Аның чонынаң тоғыр турыбысханнарны саңай чиніп алар паза Позына киртістіг кізілерге түгенмес сыйых пирер. Кинде христиан тигірибіне сыынчатхан чой үгретчілердең китендіріп пазыл парған.

Сөс алны

1 Пу – Иисус Христос асхан азых чоох^с. Аны Худай, түрчеден ниме пол парарын Позының нымысчыларына көзіт пирзін тіп, Иисус Христосха пирген. Иисус Христос, пу азых чоохты ангелі^с пастыра Позының нымысчызына, Иоаннға, ызып, көзіт пирген. ²Иоанн прай көрген нимелерні – Худайның сөзін паза Иисус Христостанар киречілесті – киречілеен. ³Мында пазылған нимелернің толар тузы чағдапча. Аннаңар пу ухаанчыластың сөстерін хығырчатхан кізі часкалығ, пу сөстерні исчеткен, анда пазылған нимелерні толдырчатхан кізілер дее часкалығлар.

Читі тигірибге чолабит

⁴⁻⁵ Мин, Иоанн, Асий чиріндегі* читі тигірибге^с чолабит ысчам. Полған, полчатхан паза килер Худайдан, Аның үлгү сиреезинін алнындағы читі хуттаң, паза сын Киречіден – Иисус Христостан паарсас паза амыр хоных сирерге ползын. Ол өлімнен тірілгеннернің Пастағызы паза чир үстүндегі ханнарның Ханы полча. Ол піске хынған паза Позының ханынаң пісті чазыхтарыбыстаң^с арыҗлаан. ⁶ Ол пісті Худайының, Позының Пабазының, ханнары паза абыстары^с иткен. Ағаа сабланыс паза үлгү нинче-нинче чүс чылға ползын! Аминь^с. ⁷ Мына! Ол пулуттарынан хада килир. Аны полған на кізі көр салар, Аны кіреске^с хазаан кізілер дее көр саларлар. Прай чир үстүндегі чоннар Аның алнында сыхтирлар. Ана іди полар. Аминь!

– ⁸ Мин Альфа паза Омега*, пасталғаны паза тоозылғаны полчам, – тіпче полған, полчатхан паза килер өөркі Чайаачы, Прай нимеден күстіг Худай.

Иоанн Патмос олтырыхта

⁹ Мин, Иоанн, сирернің харындазыңарбын, Иисус Христосха киртініп, Худайның үлгүзі алтында, чобағларда паза сыдазығда сирернең хадабын. Худай сөзінеңер паза Иисус Хриостоанар киречілеенім үчүн, Патмос олтырыхта ызығда полғам. ¹⁰ Позырахта, Худай күнінде, Худай Худының^с күзі мағаа тол парыбысхан, анаң кистімде, пырғы тартхан осхас, өтіг үнни ис салғам:

– Мин Альфа паза Омега, пастағызы паза халғанчызы полчам. ¹¹ Син ниме көрчезиң, аны пічікке пас салып, Асий чиріндегі читі тигірибге: Ефес, Смирна, Пергам, Фиатир, Сардис, Филадельф паза Лаодик саарларзар ызыбыс.

¹² Кемнің үні миннең чоохтасча тіп, көрерге хылчаннаам.

Көрзем, читі алтын чарытхы. ¹³ Читі чарытхының ортызында, тізең, Кізі Оолғына^с төйй, узун көгенек кис салған, көксіне тее-ре чалбах алтын хурнаң хурчан салған кізі турча. ¹⁴ Аның састары ах тук паза хар осхас ахтар. Аның харахтары чалыннапчатхан

* 1:4 *Асий чирі* – Рим империязына кірчеткен чир, амғы Турцияның кидеркі чирі.

* 1:8 «*Альфа паза Омега*» грек алфавидінің пастағы паза халғанчы буква-ларының аттары.

от ла чили кӱйчелер. ¹⁵ Аның азахтары изиг песте хайылдырып урылган хола осхастар, Аның үні, тізең, хорлап ахчатхан суғларның суулазы осхас. ¹⁶ Ол оң холында читі чылтыс тутча паза ікі сари чітіг хылыс Аның ахсынан сыхча. Аның сырайы кӱнӱрткідегі кӱн чили чалтырапча. ¹⁷ Мин, Аны көр салып, азахтарынзар өліг ле кизи чили түскем. Ол, минзер оң холын салып, теен:

– Хорыхпа! Мин пастағызы паза халғанчызы полчам. ¹⁸ Мин тірігбін! Мин өліг полғам, амды, тізең, хақан даа тірігбін. Аминь. Минде чир түбінің^с паза өлімнің клүстері пар. ¹⁹ Аннаңар ниме көрчеткеніңні, ниме полчатханын паза мының соонда ниме поларын пас сал. ²⁰ Минің оң холымдағы читі чылтыстың паза читі чарытхының тании мындағ: читі чылтыс – читі тигірибнің ангеллері, син көрген читі чарытхы, тізең, читі тигіриб полча.

Ефестегі тигірибге пічік

2 «Ефестегі тигірибнің ангеліне пас пир: Оң холында читі чылтыс тутчатхан паза читі алтын чарытхы аразында пас чӱрчеткен Иисус піди тіпче: ² Сіернің киректеріңні, аар тоғыстарыңны паза сыдасханнарыңны пілчем. Хомай кизілерні көр полбинчатханнарыңны, илчілер^с тіп аданчатхан кизілерні сыныхтап, оларның чой полчатханнарын ілезіне сығарғаныңарны даа пілчем. ³ Сіер сыдас полчазар, Минің адым үчүн көп чобағлар көргезер, че майыхпаазар. ⁴ Че сіердең тоғыр чооғым парох. Сіер постарыңның пастағы хыныстарыңны ундуп салғазар. ⁵ Хайди төбін түс парғаннарыңны сағысха кирип, пыросыныңар. Пыросынып, пастап иткен киректеріңні идиңер. Иди пыросынмазар, түрчедең сіерзер килип, чарытхыңарны орнынаң хыйа ідибізәрбін. ⁶ Че, николаиттернің итчеткен киректерін хырт көрчеткеннерің чахсы. Мин дее оларны хырт көрчем.

⁷ Истіп пілчеткен кизи, Худай Худы тигіриблерге ниме тіпчеткенін, иссин.

Чиніс тутхан кизее Худай садының ортызында өсчоткен чуртас ағазының чистегін чіп көрерге пирербін».

Смирнадағы тигірибге пічік

⁸ «Смирнадағы тигірибнің ангеліне пас пир:

Үреп, хатап тірілген, Пастағызы паза Халғанчызы полчатхан Иисус піди тіпче: ⁹ Сіернің киректеріңерні, чобааңарны паза хызылчатханыңарны пілчем. Андағ даа полза, сіерер пайзар!

Постарын иудейге^с сананчатхан кизилер сирерни хайди сөклетчеткеннерин дее пилчем. Сынында олар сайтан^с кизилери. ¹⁰ Сирерге түзер хыйаллардан хорыхпанар. Көрерзер, сайтан, сирерни сыныхтирға тп, хай пиреелеринни харибге чаап салар. Сирер он күн ирееленерзер. өдирттеечетсер, Мағаа киртинерин тастабанар, анан Мин сирерге чуртастың сабланыс таниин – веногын, пирербин.

¹¹ Истип пилчеткен кизи, Худай Худы тигириблерге ниме тпчеткенин, иссин.

Чиңис тутханнарға икинчи өлим хорғыстығ нимес!»

Пергамдағы тигирибге пиңик

¹² «Пергамдағы тигирибниң ангелине пас пир:

Ики саринаң чиңиг хылыстың Ээзи пиди тпче: ¹³ Сирерниң киректерини, сайтанның үлгү сиреези полчатхан орында чуртапчатханнарынны паза Минин алныма изестиг турыханнарынны пилчем. Анда, сайтанның чиринде, Минин сын киречим Антипаның өдирт салған күннеринде дее Мағаа киртинеринең хыйа полбааннарынны даа пилчем. ¹⁴ Че сирердең тоғыр көмес чооғым парох. Сирерниң араңарда ухаанчы^с Валаамның* үгрединче парчатхан кизилер парлар. Хачан-да, Валаамның үгредине төстеніп, Валак хан Израильниң чонын чазых чуртасха кирген. Иди ол чон, пасха худайларға салылған тайың^с чиизин чп, оралызып, ай пораан чуртаан. ¹⁵ Сирерниң араңарда Мин хыртыстанчатхан николаиттерниң үгрединче парчатхан кизилер парлар. ¹⁶ Пыросыныңар! Пыросынмазар, Мин, түрчедең сирерзер килп, хылыс осхас тилимнен оларнаң чаалазарбын.

¹⁷ Истип пилчеткен кизи, Худай Худы тигириблерге ниме тпчеткенин, иссин.

Чиңис тутхан кизее тигирдең түскен чазырған тамахты* чирге пирербин. Мин ағаа наа ат-сола пазыл парған ах тасты пирербин. Аны алған кизидең пасха ол ат-соланы пирдеези пилбинче».

* 2:14 Валаамнаңар көр: Пурунғы Молчағадағы «Саннар» (Числа) кинде (22–24).

* 2:17 «*Тамаш*» – манна тп адалчатхан чиис полча. Худай Израиль чонына маннаны хуу чазыда өзөкчеткеннеринде пирген. Мыннаңар көр: Пурунғы Молчағадағы «Сығыс» (Исход) 16.

Фиатирдағы тигірибге пічік

¹⁸ «Фиатирдағы тигірибнің ангеліне пас пир:

От чіли чалыннапчатхан харахтығ паза холадан урылған осхас азахтығ Худай Оолғы піди тіпче: ¹⁹ Сіерернің киректеріңні, хынызыңарны, тоғынғаныңарны, киртінізіңерні, прай нимее сыдасханыңарны паза халғанчы киректерің пастағызынаң көп полчатханын пілчем. ²⁰ Че сіерердең тоғыр көмес чооғым парох. Сіерер позын ухаанчаа сананчатхан Иезавель* ипчіден тоғыр полбинчазар. Ол ипчі Минің нымысчыларымны, оралыстығ оңдайнаң чуртирға, пасха худайларға салылған тайығ ас-тамахты чирге үгредіп, алаахтырча. ²¹ Мин ағаа чөреечі хылиин тастирға тус пиргем, че ол пыросынарға хынминча. ²² Ол ипчінің чолына кіріп, оралыс чөрген кізілер пыросынмазалар, Мин оларны илбек чобаға кирербін. Ол ипчіні, тізең, чадыға кир саларбын. ²³ Мин аның палаларына өлім ызарбын. Кізілер чүректерінің паза сағыстарының сыныхтағчызы полчатханымны прай тигіриблер піліп аларлар. Сіерге, полғаныңарға ла, иткен киректерің хоостыра төлеп пирербін.

²⁴ Сіерге, тізең, ол ипчінің үгредиинче полбин, сайтанның „тирең чазыттары“ тіп адалчатхан имені пілбеен Фиатирдағы кізілерге, чоохтапчам: „Мин сіерге пасха аар-чүк артпаспын“. ²⁵ Че сағам, Мин килгенче, позыңардағы ла нимелерні хайраллаңар. ²⁶ Чиңіс тутхан паза Минің киректерімні тооза толдырған кізее чоннарнаң устачаң үлгү пирербін. ²⁷ Ол, тізең, тимір тайахнаң чоннарны хадарар; олар, той ідістер чіли, чара чачырирлар. Сах іди Мин Пабадаң үлгү алғам. ²⁸ Чиңіс тутхан кізее, тізең, иртенгі чылтысты пирербін.

²⁹ Истіп пілчеткен кізі, Худай Худы тигіриблерге ниме тіпчеткенін, иссін».

Сардистегі тигірибге пічік

3 «Сардистегі тигірибнің ангеліне пас пир:

Худайның читі худын паза читі чылтысты тутчатхан Иисус піди чоохтапча: Мин сіерернің киректеріңні пілчем. Сіерденер

* 2:20 *Иезавель* – Фиатирдағы тигірибдегі ипчінің ады. Че пу ат Пурунғы Молчағда Израиль ханының ипчізінің ады полған. Ол ипчі уғаа чабал, хара хорғыстығ хылыхтығ полған. Көр: Пурунғы Молчағдағы «Ханнардаңар» (Царств) 3-чі кинде 16:31; 18:4 паза «Ханнардаңар» 4-чі кинде 9:22.

тіріглер тіп чоохтасчалар, че сірер өлігзер. ²Худайымның алнында сірернің иткен киректеріңнің турыстығ полғанын көр таппинчам. Аннаңар сиргек полыңар паза пасхаларына, өлімге чагдап парғаннарға, күс кириңер. ³Нимені искезер паза алып алғазар, аны сағысха кириңер, аны хайраллаңар паза пыросыныңар. Сынап сірер сиргек полбазар, Мин, оғыр ла чіли, кинетін килербін, хай туста килгенімні сірер сизинмин дее халарзар. ⁴Че сірернің анда, Сардис саарда, постарының кип-азахтарын кір-лебеен кізілер парлар. Олар Миннең хада ах кип-азахтығ чөрерлер, олар ағаа турыстығлар нооза. ⁵Чиңісчі ах кип-азахтығ полар, Мин аның адын чуртас пічиинең хақан даа сии тартпаспын. Пабамның паза ангеллернің алнында аннаңар киречілирбін.

⁶Истіп пілчеткен кізі, Худай Худы тигіриблерге ниме тіпчеткенін, иссин».

Филадельфтегі тигірибге пічік

⁷«Филадельфтегі тигірибнің ангеліне пас пир: Ол асхан нимені пірдеезі чаап полбас, Ол чапхан нимені дее пірдеезі ас полбас, Давид^с ханның клүзін тутчатхан Сын паза Ах-арығ^с Иисус піди тіпче: ⁸Мин сірернің киректеріңні пілчем. Мына көріңер, сірерге ізік ас пиргем, аны пірдеезі чаап полбас. Пілчем, күзінер асхынах, че сірер сөстерімні хайраллаазар паза Мағаа киртінерінең хыйа полбаазар. ⁹Піс иудейлербіс тіп чоохтанчатхан кізілер сынында андағ ниместер, че сайтанда чой кізілер, ана оларны азахтарыңзар түзірербін, олар, тізең, сірерге хынчатханымны піліп аларлар. ¹⁰Сыдамах полыңар тіп пирген чахиимны хайраллааныңар үчүн, Мин дее сірерні сидік сыныхтағ тузынан хайраллирбын. Ол сыныхтағ, чир үстүндегі чоннарны сыныхтирға тіп, прай тилекейге ызылар. ¹¹Мин тұрчеден килербін. Чиңіс танииңарны – венокты, пірдеезі оғырлап парыбыспазын тіп, нинче пар нимеңерні пик тудыңар. ¹²Чиңіс тутхан кізіні Мин Худай храмында тірег ит саларбын, ол, тізең, храмнаң пір дее сых полбас. Мин ол тірегде Худайымның адын, Позымның наа адымны паза Худайымның саарының – наа Иерусалимнің адын пас саларбын! Пу саар, тізең, тигірден, минің Худайымнаң, түзер.

¹³Истіп пілчеткен кізі, Худай Худы тигіриблерге ниме тіпчеткенін, иссин».

Лаодиктегі тигірибге пічік

¹⁴ «Лаодиктегі тигірибнің ангеліне пас пир:

Ады Аминь полчатхан орта паза сын Киречі, Худай чайаан нимелернің Пазы піди чоохтапча: ¹⁵ Сірернің киректеріңні пілчем. Сірер соох таа, ізіг дее нимессер. Соох алай ізіг полған ползар, хайдағ чахсы поларчых. ¹⁶ Че сірер ізіг дее, соох таа нимессер, чылығзар ла, аннаңар Мин сірерні, кирексібин, суғны чіли түкүрібізербін. ¹⁷ Сірер тіпчезер: „Мин пайбын, пайып пардым, мағаа пір дее ниме кирек чоғыл“. Че постарыңның хайдағ часка чох айастығ, тіленчік, харах чох паза чалаас полчатханнарыңны сизінминчезер. ¹⁸ Аннаңар чөп пирчем сірерге Миннен садып аларға: күйчеткен отнаң арығлалған алтынны пайир үчүн; ах кип-азахты, кизіп алып, уйадыстығ хуба чалаазыңарны чабар үчүн; имнің сүрткіні, харахтарыңны сүртіп, көрер үчүн. ¹⁹ Кемге Мин хынчам, аны, пырозын ілезіне сығарып, хатыглапчам. Аннаңар, күстеніп, пыросыныңар. ²⁰ Мына Мин, ізік алында турып, тохлатчам. Кем, үнімні ис салып, ізік ас пирер, Мин, андар кіріп, аннаң хада азыранарбын, ол даа Миннен хада азыранар. ²¹ Чиңіс тутхан кізее үлгү сіреемде Позымнаң хада одырар ондай пирербін, Мин дее іди, чиңіс тудып, Пабамаң хада Анын үлгү сіреезіне одырғам.

²² Истіп пілчеткен кізі, Худай Худы тигіриблерге ниме тіпчеткенін, иссін».

Тигірде пазырғаны

4 Анаң мин, өөр харах тастап, тигірде азыл парған ізікті көр салғам, пырғы табызы осхас, алындох искен ўн, тізең, мағаа теен:

– Сых пеер, мин сағаа, мының соонаң ниме пол парарын көзіт пирербін.

² Пір саңай Худайның Худы мағаа тол парыбысхан, тигірде, тізең, үлгү сіреезі турған, анда Кем-де одырчатхан. ³ Ол үлгү сіреезінде Одырчатханы аарлығ яшма паза сердолик тастар чіли чалтырапчатхан. Үлгү сіреезінің ибіре изумруд осхас тигір хуры полған. ⁴ Ол үлгү сіреезінің ибіре чибіргі төрт үлгү сіреезі. Анда ах кип-азахтығ чибіргі төрт ах сағал, пастарына алтын веннок кис салып, одырған. ⁵ Иң өөн үлгү сіреезінең чалыннар сағылысчатханнар, күгүрт күзүрепчеткен паза табыстар истілчеткеннер.

Үлгү сирезінің алнында читі чарытхы көйче. Ол Худайдан сыххан читі хут. ⁶Үлгү сирезінің алнында кристалл осхас сүлейке талай.

Үлгү сирезінің ортызында паза ибіре төрт аң. Аңнарның алныларында паза арғаларында харахтар. ⁷Пастағы аң ала парыхса төөй полған, ікінчизи – пуғачахха, үзінчизи – кизи сырайлығ, төртінчизи, тізең, учухчатхан хара хусха төөй полған. ⁸Төрт аңның полғанының на ибіре алтылар ханат паза істі-тастында харахтар полғаннар. Ол аңнар хараа-күнөрте тохтабин хысхырысчалар:

– Ах-арығ, ах-арығ, ах-арығ өөркі Чайаачы,

Прай нимедең күстіг Худай!

Ол полған, пар паза килер!

⁹Аңнар үлгү сирезінде одырчатхан, хачан даа тіріг Худайға сабланыс, аарлас паза алғыс сөстерін хысхыратхан туста, ¹⁰чибіргі төрт ах сағал, үлгү сирезінде одырчатхан Худайның алнында, түндере түзіп, хачан даа тіріг Худайға пазырчалар. Постарының венотарын, Аның үлгү сирезінің алнына салып, чоохтапчалар:

– ¹¹Өөркі Чайаачы,

Пу тилекейде прай ниме Синнен

паза Синнің көңніңче чайалғаннар,

Син сабланысха, аарласха паза үлгее турыстығзың.

Пічік паза Хураған

5 Аңаң мин үлгү сирезінде одырчатхан Худайның оң холында ікі саринаң пазыл парған паза читі таңманаң чаба пазылған пічікті көр салғам. ²Мин күстіг ангелні көр салғам. Ол хысхырып сурған:

– Кем, пу таңмаларны суурып, пу пічікті азыбызарға турыстығ?

³Че тигірде дее, чир үстүнде дее, чир алтында даа, ол пічікті азып, аның істінзер көрібізер кизи табылбаан. ⁴Ол пічікті азып, анда пазылған нимені хығырарға турыстығ кизи табылбаанына мин тың ылғаам. ⁵Андада ах сағалларның пірсі мағаа теен:

– Ылғаба! Көр, Иуданың* сөбігіне кірчеткен Давидтің* төлінең сыххан ала парыс чиңіс тутты. Аның, читі таңманы суурып, пу пічікті азар үлгүзі пар.

* 5:5 Иуда Иаковтың 12 оолғының пірсі. Аның сөбігінең Мессий сығар полған.

* 5:5 Иуданың сөбігінең сыххан Давид Худайның иң хынчатхан Израиль ханы полған. Аның төлінең Мессий сығар полған.

⁶Андада мин үлгү сиреезиниң ортызында турчатхан Хураған-ны көр салғам. Ол тайыға соғылған малға төөй полған. Ол пайаағы төрт аңның паза ах сағалларның аразында турған. Хурағанның читі мүүзи паза читі харағы пар полған. Ол харах-тар Худайның прай чир үстүне ызылған читі худы полған. ⁷Хураған, пас парып, үлгү сиреезинде одырчатхан Худайның оң холынаң пічікті алып алған. ⁸Ол аны алып алғанда, төрт аң паза чибіргі төрт ах сағал Хурағанның алнында тўндере тўс-кеннер. Оларның полғанының на холында хомыс паза тады-лығ чыстығ оттығ алтын чірче полған. Ол тадылығ чыстығ от-тар ах-арығ кизилерниң Худайны сабландырчатхан сөстернең па-зырғанын таныхтапчалар. ⁹Олар, Аны махтап, наа сарын сар-нап сыхханнар:

– Син тайыға салылғазың, Син пісті Позыңның ханыңнаң полған на сөөктең, аймах тиллердең, аймах чоннардаң,
аймах төллердең

сыххан кизилерни Худайға, садып алып, пиргезиң
Аннаңар Син, пу пічікті алып,
аның таңмаларын суурыбызарға турыстығзың!

¹⁰ Син пісті Худайның ханнары паза абыстары ит салғазың,
Олар чир үстўнде үлгү тударлар!

¹¹Анаң мин ах сағалларның, пайаағы аңнарның паза үлгү сиреезиниң ибiре көп ангеллерни көргем паза оларның ўннерiн искем. Ангеллерниң саны нинче-нинче муң полған. ¹²Олар өтиг ўннең чоохтанғаннар:

– Тайыға соғылған Хураған
үлгўни, ис пайны, пiлiстi, кўстi,
аарласты, сабланысты паза алғасты^c алып аларға турыстығ!

¹³Анаң мин тигiрдегi, чир үстўндегi, чир алтындағы паза талайдағы прай тiриг нимелерниң хысхырысчатханнарын ис салғам:

– Үлгү сиреезинде одырчатхан Худайға паза Хурағанға
алғас, аарлас, сабланыс паза үлгү
хачан даа ползын!

¹⁴Анаң төрт аң теен:

– Аминь!

Ах сағаллар, тўндере тўзiп, пазырғаннар.

Алты таңманы суурғаны

6 Анаң Хурағанның читі таңманың пастағызын суурыбысханын көр салғам. Соонаң төрт аңның пірсінін, күгүрт чили күзүреп, чоохтанғанын ис салғам:

– Кил паза көр!

² Мин ах атты көр салғам! Атха мўнген кизи ух-чаалығ паза чиңсее пирілчеткен веноктығ полған. Ол, чиңсичи чили, чиңсичи турға сыххан.

³ Хураған икинчи таңмазын суурыбысханда, икинчи аңның чоохтанғанын ис салғам:

– Кил паза көр!

⁴ Анаң чигрен ат сых килген. Атха мўн салған кизее, удур-төдир өдириссинер тип, амыр хоныхты чир үстүнең чох идибизерге үлгү пирілген. Идөк ағаа улуғ хылыс пирілген.

⁵ Хураған үзинчи таңмазын суурыбысханда, үзинчи аңның чоохтанғанын ис салғам:

– Кил паза көр!

Мин хара атты көр салғам. Атха мўнген кизи холында весы тудын салтыр. ⁶ Анаң төрт аңның аразынаң истилчеткен үнни ис салғам:

– Пир ле хиникс* пуғдай алай ба үс ле хиникс ас пир динарийге, пир күннің чал ахказына. Олива хайахтың паза хызыл арағаның паазын алыстырба!

⁷ Хураған төртинчи таңмазын суурыбысханда, төртинчи аңның чоохтанғанын ис салғам:

– Кил паза көр!

⁸ Мин пора түктіг атты көр салғам. Атха мўнген кизиниң ады «Өлим» полған. Аның соонча «Чир түби» тип аттығ ниме парған. Чир үстүниң төртинчи чардығында – кизилерни хылыснаң, өзбигиснең, ағырығларнаң паза ачын аңнарнаң чох идерге – үлгү пирілген ағаа.

⁹ Хураған пизинчи таңмазын суурыбысханда, тайығ салчаң орынның алтында Худай сөзин киречилееннери үчүн өдирткен кизилерниң хуттарын көр салғам. ¹⁰ Олар тың хысхырысханнар:

– Ах-арығ, сын Хан Худай^{с1}! Ноға амға теере пистің өлимибис үчүн, чир үстүнде чуртапчатхан кизилерден өс алып, оларны чарғылабинчазың?

* ^{6:6} *Хиникс* – гректерде пир килограммға килісче.

¹¹ Оларның полғанына ла ах узун көгенек пирілген. Оларох чили өдірт салар арғыстарының паза харындастарының саны толғанча, амырап, көмес сахтап аларға чахығ пирілген.

¹² Хураған алтынчы таңмазын суурыбысханда, чир үстүнүң уғаа тың тітіри түскенін көр салғам. Қўн хара көгенек чили харал парыбысхан, ай, тізен, пўкўлее, хан чили, хызыл пол парыбысхан. ¹³ Тигірдегі чылтыстар, ағастың читіре пыспаан чистектері улуғ чилге тоолапчатхан чили, чирге түс парғаннар. ¹⁴ Тигір, чачын чили, түріл парыбысхан, прай тағлар, олтырых чирлер, тізен, постарының орыннарынаң тибіреп парыбысханнар. ¹⁵ Чирнің ханнары, пиглери, чаачылар пастыхтары, пайлар паза үлгүдегілер, хуллар паза пос чуртапчатханнар — прай кізілер тағлар өзеннерінде паза хуюларда чазынғаннар. ¹⁶ Олар тағларға паза хайаларға хысхырғаннар:

— Пістің үстүбіске инзеріліңер, үлгү сіреезінде одырчатхан Худайның паза Хурағанның өкпеленізінең пісті чазырыбызыңар!

¹⁷ Аның өкпеленчен илбек күні чит килді нооза. Кем ағаа сыдас полар?

Чоннар Худайның алнында

7 Анаң мин төрт ангелні көр салғам. Олар, чирнің төрт пулиинда турып, чил чирзер дее, талайзар даа, пір ағасха даа үбўрбезін тіп, чирнің төрт чилін тутханнар. ² Тіріг Худайның таңмазын тудын салған пасха пір ангелні көр салғам. Ол, іскерде чоғар көдіріліп ала, чирге паза талайға үрег идерге пирілген үлгүліг төрт ангелге тыыда хысхырыбысхан:

— ³ Пістің Худайыбыстың нымысчыларының хамахтарына таңмалар турғызыбысханча, чирге дее, талайға даа, ағастарға даа үрег итпенер!

⁴ Мин іди таңмалатханнарның санын ис салғам. Оларның саны 144 муң кізі полған, олар Израильнің прай төллерінің кізілери полғаннар. ⁵ Иди Иуданың төлінең 12 муң кізі, Рувимнің төлінең 12 муң кізі, Гадтың төлінең 12 муң кізі, ⁶ Асирнің төлінең 12 муң кізі, Неффалимнің төлінең 12 муң кізі, Манассийнің төлінең 12 муң кізі, ⁷ Симеонның төлінең 12 муң кізі, Левийнің төлінең 12 муң кізі, Иссахарның төлінең 12 муң кізі, ⁸ Завулонның төлінең 12 муң кізі, Иосифтің төлінең 12 муң кізі, Вениаминнің төлінең 12 муң кізі таңмалатхан.

⁹ Анаң көрзем, үлгү сіреезінің паза Хурағанның алнында санап тоосча чох көп чон турча. Олар полған на чоннаң, полған

на тілдең, полған на сөөктен, полған на төлдең сыххан кізілер полғаннар. Олар ах көгенектіг полғаннар, холларында, тізен, пальма ағастың салааларын тудын салтырлар. Олар тыыда хыс-хырысханнар:

– ¹⁰Арачыланызыбыс үлгү сирезінде одырчатхан Худайыбыстаң паза Хурағаннаң килче!

¹¹Прай ангеллер, үлгү сирезінің, ах сағалларның паза төрт аңның ибіре турып, үлгү сирезінің алнында тўндере тўзіп, Худайға пазырып ала, чоохтан турғаннар:

– ¹²Аминь! Алғас паза сабланыс! Піліс паза алғыс! Аарлас, үлгү паза кўс пістің Худайыбыста хақан даа ползын! Аминь!

– ¹³Кемнер пу ах көгенектіг кізілер? Хайдаң олар килгенер? – тіп сурған ах сағалларның пірсі миннен.

– ¹⁴Син позың пілчезің, – тіп нандырғам.

– Олар илбек чобағдаң сыхханнар, – теен ол мағаа андада. – Постарының көгенектерін Хурағанның ханында чууп, оларны ағартып алғаннар. ¹⁵Аннаңар олар, амды Худайның үлгү сирезінің алнында турып, Аның храмында хараа-кўнөрте пазырчалар. Үлгү сирезінде одырчатхан Худай оларнаң хада полар. ¹⁶⁻¹⁷Үлгү сирезінің ортызында турчатхан Хураған, оларны хадарып, тіріг хара суғзар ал чөрер. Аннаңар олар паза өзөкпестер, сухсабастар, кўн паза хайдағ даа ізіглер оларны өртебестер. Худай, тізен, оларның полған на харах чазын чызыбыс турар.

Читінчі таңманы суурғаны

8 Хураған читінчі таңмазын суурыбысханда, тигірде пірее чарым часча сымзырых турыбысхан. ²Худайның алнында турчатхан читі ангелні көр салғам. Ангеллерге читі пырғы піріл партыр.

³Пасха пір ангел, пас киліп, холында алтын кадильница тудын салып, тайығ салчаң орынның хыринда тур салған. Ағаа прай ах-арығ кізілернің Худайны сабландырчатхан сөстерінең хада көп тадылығ чыстығ от пірілген. Ағаа ол отты үлгү сирезінің алнында турчатхан тайығ салчаң алтын орынзар сал саларға кирек полған. ⁴Ах-арығ кізілернің Худайны сабландырчатхан сөстерінең хада оттың ызы ангелнің холынаң Худайзар көдірілген. ⁵Анаң ангел, кадильницаны алып, аны тайығ салчаң орындағы ізіг көстернең толдырып, чир үстўнзер тастабысхан. Андада чир үстўнде табыстар истіліп, тигір кўзўреп, чалыннап, чир тітіри тўскен.

Пырғылар

⁶Читі пырғылығ читі ангел пырғы тартарға тимненібіскен.

⁷Пастағы ангел пырғы тартыбысхан. Чалыннап кӱйчеткен от паза миндир ханнаң аралы чирзер чаап сыхханнар. Ағастарның үзінчі чардығы паза көк от прай кӱй парған.

⁸Ікінчі ангел пырғы тартыбысхан. Улуғ тағ осхас кӱйчеткен нима талайзар тасталған паза талайның үзінчі чардығы хызыл хан пол парған. ⁹Пиди талайда чуртапчатхан тынның нимелернің үзінчі чардығы өл парған, пар чох керіптернің үзінчі чардығы, тізең, кӱй парған.

¹⁰Үзінчі ангел пырғы тартыбысхан. Ағын суғларның үзінчі чардығынзар чалыннап кӱйчеткен чарытхы осхас улуғ чылтыс тигірдең түс парған. ¹¹Ады ол чылтыстың Ачығ полған. Аннаңар суғларның үзінчі чардығы ачығ пол парған. Ол суғлар ачығ полғаннаңар, чир үстүндегі чоннарның аразында көп кизи өл парған.

¹²Төртінчі ангел пырғы тартыбысхан. Күннің үзінчі чардығы, айның үзінчі чардығы, чылтыстарның даа үзінчі чардығы хырылып, чарыхтың үзінчі чардығы пӱлес пол парыбысхан. Иди күнӱрткінің паза хараазының үзінчі чардығы чарии чох пол парған.

¹³Мында мин тигірче пӱзік учухчатхан ангелни көр салғам паза аның тыыда хысхырчатханын ис салғам:

— Түрчеден халғанчы үс ангелнің пырғылары тапсир! Олардан чир үстүнде чуртапчатхан чоннарға хыйал, хыйал, хыйал!

Пизінчі пырғы тапсааны

9 Пизінчі ангел пырғы тартыбысхан. Мин тигірдең чирзер түс парған чылтысты көр салғам. Ол чылтысха түбі чох чирнің клүзи пирілген полған. ²Чылтыс түбі чох чирни азыбысханда, андартын, улуғ пестен чили, ыс сых килген. Ол ысха тигір паза күн харал парғаннар. ³Ол ыстаң чир үстүне сарысхалар сыххлап килгеннер. Оларға скорпионнарның күзи осхас күс пирілген. ⁴Оларға чирнің көк одын, өзімін, ағазын үредерге чарадылбаан, че хамағында Худай таңмазы чох кизілерни ле сағарға чарадылған. ⁵Сарысхаларға кизілерни, өдірбин, пис ай иреелирге чарадылған. Оларға сахтырған кизілер, скорпионнарға сахтырған чили, тың ирееленедірлер. ⁶Ол күннерде кизілер өлімни тилирлер, че аны таппастар паза өл парарға сағынарлар, че өлім олардаң тизибізер.

⁷Ол сарысхалар чааға тимнел парған аттарға төөй полғаннар. Оларның пастарында алтын веноттарға төөй нимелер полғаннар, чүстері, тізең, кізі сырайлары осхас полғаннар. ⁸Оларның састары ипчілернің састарына төөй полғаннар, тістері, тізең, ала парыстың тістері осхас полғаннар. ⁹Оларның хуйахтары тимір осхас полғаннар, ханаттарын сабынчатсалар, тізең, чааға парчатхан көп хаңаалығ аттар чіли нызырасханнар. ¹⁰Оларның, скорпионнарни осхас, сахчаң інеліг хузурухтар полған. Ол хузурухтарда кізілерні пис ай сахчаң күс полған. ¹¹Оларның ханы түбі чох чирнің ангелі полған. Аның ады еврей тілінде Аваддон, грек тілінде, тізең, Аполлион полған. Аполлион «өдірігчі» теені полча.

¹²Пір хыйал ирт парыбысты, че мына ікінчі хыйал киліп одыр.

Алтынчы пырғы тапсааны

¹³Алтынчы ангел пырғы тартыбысхан. Мин Худайның алнында турчатхан тайығ салчаң алтын орынның төрт мүүзі аразынаң сыхчатхан үнни ис салғам. ¹⁴Ол үн пырғы тутчатхан алтынчы ангелге теен:

– Илбек Евфрат суғның хазында палғат салған төрт ангелні позыдыбыс!

¹⁵Иди, чоннарның үзінчі чардығын чох ит саларға тіп, төрт ангелні, пу тусха, пу күнге, пу айға паза пу чылға тимде тудып, позыдыбысханнар. ¹⁶Оларның чалаң чаачыларының саны 200 миллион полған. Мин оларның саннарын искем. ¹⁷Мин пу аттарны паза чаачыларны түзімдегі ле чіли көргем. Чаачыларның хуйахтары чалыннапчатхан от осхас хызыл, аарлығ гиацинт тас осхас көгілбей паза сера осхас сарығ полғаннар. Аттарның пастары ала парыстарни осхас полғаннар, паза ахсыларынаң чалын, ыс паза сера сыххан. ¹⁸Чалын, ыс паза сера — пу үс чобағ, оларның ахсыларынаң сығып, чоннарның үзінчі чардығын чох ит салғаннар. ¹⁹Ол аттарның күзі ахсыларында паза хузурухтарында полған. Олар чылан пазы осхас устығ хузурухтығ полғаннар. Олар кізілерге хузурухтары пастарынаң сайбағ иткеннер.

²⁰Кізілернің халғаннары, тізең, ол палығлардаң үребееннері, постарының иткен киректерінең хыйа полбааннар. Олар алтыннаң, күмүстең, холадан, тастан паза ағастаң кирткен худайларына

паза айналарына^c идок ле пазыр турғаннар. Ол худаилар көрбиндеечелер, испиндеечелер, пас чөрбиндеечелер. ²¹Ол кизилер кизи одирерин, сыбыраг, толки киректерин, чөреечи хылыхтарын паза оғырлирын тастабааннар.

Холында пичик тудын салған ангел

10 Анаң мин тигирден түсчөткен угаа күстиг ангелни көр салгам. Ол позы пулутнаң прай туу тартыл парған полған, аның пазының үстүнде, тізең, тигир хуры чараан. Аның сырайы күн осхас, азахтары чалыннап көйчөткен ағас осхас полғаннар. ²Ангел позының холында азых пицигес тутхан. Ол оң азагынан талайға, сол азагынаң чирге пас салған. ³Ол, ала парыс орлаан чили, чоон табыснаң тың хысхырыбысхан. Ол хысхырыбысханда, тигир чити хати күзүреен. ⁴Чити күгүрт күзүреен соонда, мин пазарға тимнен салгам, че тигирдең: «Чити күгүрт искиргенин чазытта тут, аны пичикке паспа», — тип чоохтанған үнни ис салгам. ⁵Анаң азахтарынаң талайда паза чирде турчатхан ангел, оң холын тигирзер көдирибизип, ⁶⁻⁷тигирни паза андағы прай нимелерни, чирни паза андағы прай нимелерни, талайны паза андағы прай нимелерни чайап салған паза хачан даа тириг Чайаачының адынаң сөс пирген:

— Паза тус полбас! Читинчи ангел пырғызын тартар күннерде Худай Позының нымысчы ухаанчыларына искирген чазыт пөгинин толдырар.

⁸Анаң тигирдең мағаа истилген үн, пазох миннең чоохтазып, теен:

— Парып, талайда паза чирде турчатхан ангелниң холынаң азых пицигести алып ал.

⁹Ангелзер пас килип, аннаң, пицигести мағаа пирибиссин тип, сурынгам.

— Мыны, алып, чибис. Ол синиң истинде ачыг, ахсында, тізең, мөөт осхас тадылыг полар, — теен мағаа ангел.

¹⁰Мин, ангелниң холынаң пицигести алып алып, чибискем. Ахсымда ол мөөт осхас тадылыг полған, азырыбысханымда, тізең, истимде ол ачыг пол парған. ¹¹Анаң ол мағаа теен:

— Сағаа көп чоннардаңар, төллерденер, тиллерденер паза ханнардаңар хатабох ухаанчылирға килизер.

Икі киречи

11 Анан магаа узун тайах осхас синечең ағас пирилген паза чоохталған:

– Пар, Худай храмын паза тайығ салчаңны синебіс, пазы-
рарға килген кізілерні дее санабыс. ²Че храм сиденінің істін си-
небе. Ол Худай пілбинчеткен чоннарға пирилген. Олар ызых^с
саарны 42 ай типсирлер. ³Мин Позымның ікі киречиме күс пи-
рербін, олар, хара көгенек кизіп, 1260* күн ухаанчылирлар.

⁴Ол киречілер – чир үстүнің Худайының алнында турчатхан
ікі олива ағазы паза ікі чарытхы. ⁵Пірее кізі ол киречілерні хом-
зындырарға харасса, оларның ахсыларынаң чалынның от сых
киліп, ыырчыларын чох идібизер. Пірее кізі оларны хомзынды-
рарға итсе, агаа ол парарға килізер. ⁶Ухаанчылапчатхан туста
наңмыр чағбазын тіп, оларға тигірни чабызарға үлгү пирилген.
Оларға хынған сай, суғларны ханға айландырып, чирдегілерні
аймах ағырығларнаң, саайларнаң чох идерге үлгү пирилген.

⁷Олар ухаанчылирын тоос салзалар, түбі чох чирдең аң сых ки-
лер. Ол пу киречілернең харбазар, анан оларны чиніп, өдір салар.
⁸Оларның сөбктері илбек саарның орамазында чадарлар. Ол саар,
позының адынаң адалбин, өнетін «Содом»* алай «Египет»* тіп
адалған. Анда Хан-пигібіс^с хазаттырт салған. ⁹Аймах чоннарның,
төллернің, тіллернің паза уйаларның кізілері оларның сөбктерін-
зер үс күн чарым көрерлер, сөбктерні, тізең, чыырға чаратпастар.
¹⁰Пу ікі ухаанчы чир үстүндегі кізілерні иреелееннер, аннаңар кі-
зілер оларның өліміне өрінерлер, үлүкүннирлер, удур-төдір сый-
лазарлар. ¹¹Че үс күн чарым ирт парғанда, Худайдаң килген паза
чуртас пирчеткен хут пу киречілерзер кір парған. Олар, тізең, тур
килгеннер. Оларны көр турчатхан кізілер угаа тың хорых парған-
нар. ¹²Пу ікі киречее тигірзертін өтіг үн истілген:

– Өөрлеңер пеер!

* 11:3 1260 – пу сан 42 айға алай үс чыл чарымға тиңнелче. Көр: Иоанның
азых чооғы 12:6; 12:14; 13:5.

* 11:8 Содом – Худай пу саарны анда чуртапчатхан чоннарның чазыхта-
ры үчүн чох идібискен. Пу саарданаң Пурунғы Молчағдағы «Пасталғар»
(Бытие) кинде 19.

* 11:8 Египет – Худай чоңының хул полып чуртапчатхан чирі. Пу нимеден-
нер көр: Пурунғы Молчағдағы «Сығыс» (Исход) кинде 1–13.

Олар, пулутха кіріп, тигірзер көдіріл парыбысханнар. Оларнын ыырчылары пу нимені прай көргеннер. ¹³Олох туста чир тың тітіри түскен, саарның онынчы чардығы инзеріл парған. Чир тітіреенге читі муңча кізі ол парған. Пасхалары, тың хорых парып, Тигірниң Худайын саблааннар.

¹⁴Ікінчі хыйал ирт парыбысты, че мына үзінчі хыйал табырах киліп одыр.

Читінчі пырғының тапсааны

¹⁵Читінчі ангел пырғы тартыбысханда, тигірде өтіг үннер истіле түскеннер:

– Чир үстү өөркі Чайаачыбыстың паза Аның Мессийінің хан-чирі^c пол парды. Мессий, тізең, хачан даа үлгү тудар!

¹⁶Худайның алнындағы үлгү сіреелерінде одырчатхан чибіргі төрт ах сағал, түндере түзіп, Худайға пазырғаннар. ¹⁷Олар чоохтанғаннар:

– Өөркі Чайаачы, Син полған, полчатхан паза килер
Прай нимеден күстіг Худайыбыссын.
Илбек үлгүні алып,
Хан улыбысханың үчүн,
Сині алғыстапчабыс.

¹⁸ Худайы чохтар чабаллан сыхханнар,
Синің дее өкпеленер тузың читті,
өліглерні чарғылир тузың читті.
Позыңның нымысчыларыңны, ухаанчыларыңны,
ах-арығ кізілеріңні,
Сині улуғлапчатхан олаңай паза саблығ кізілерні
сыйыхтир тузың читті.

Чирні чох итчеткен кізілерні чох идер тузың читті.

¹⁹Андада тигірде Худайның храмы азыл парған. Храма Аның молчағлығ абдыразы көрін килген. Тигір чалыннап, табыстар истілгеннер, күгүрт күзүреп, чир тітіри түскен, улуғ миндір чаап сыххан.

Ипчі паза сыр чылан

12 Мына тигірде илбек танығ көрін килген – күнни кис салған ипчі кізі. Аның азахтарының алтында ай полған, пазында, тізең, он ікі чылтыстаң иділген веннок. ²Ол ипчі тойлығ полған, төрідер алнында, ирееленіп, тың хысхырған.

³Анаң тигірде пасхох танығ көрін килген – читі пастығ, он мүўстіг паза пастарында читі короналығ улуғ хызыл сыр чылан
⁴Ол хузуриинаң тигірдегі чылтыстарның үзінчі чардығын чирзер күребіскен. Ипчі пала таап алзох, ол паланы азырыбызарға тіп, сыр чылан тойлығ ипчінің алнында турған. ⁵Ипчі чир үстүндегі чоннарны тимір үлгү тайағынаң устачаң оол паланы таап алған. Пала төреендөк, аны Худайзар, үлгү сіреезінің хыринзар, хаап чөрібіскеннер. ⁶Ол ипчі, тізең, хуу чазызар чүгүр парыбысхан. Анда Худай аны 1260 күн азырор орын тимнеп салған.

Улуғ ангел Михаил

⁷Тигірде чаа пасталыбысхан. Пір саринда улуғ ангел Михаил паза аның ангеллері, паза пір саринда, тізең, сыр чылан поэзының ангеллерінең хада олардаң тоғыр чааласхан. ⁸Че сыр чылан ангеллерінең хада чиңдірт салған, аннаңар тигірде оларға орын паза чох полған. ⁹Ол илбек сыр чылан – пурунғы чылан полған, аны диавол алай сайтан тіп адапчалар. Прай чир үстүндегі чоннарны алаахтырчатхан сыр чылан поэзының ангеллерінең хада чирзер тастатхан.

¹⁰Тигірде мин өтіг үн ис салғам:

– Амды Худайыбыстың арачыларызы, күзі, хан-үлгүзі^c паза Аның Мессийінің үлгүзі чиде түсті! Худайның алнында харындастарыбысты хараа-күнөрте пыролапчатхан сайтанны аңдарыбыстылар! ¹¹Олар сайтанны Хурағанның ханынаң паза постарының киречіленіс сөзінең чиңіп алғаннар. Олар постарының тыннарын даа айабааннар, өлімнең дее тиспееннер. ¹²Өрініңер зе тигірдегілер! Чирде паза талайда чуртапчатханнарға хыйал поллар, сайтан оларзар түсті нооза! Поэзының тузының асхынах халғанын піліп, ол улуғ өкпеде!

Сыр чыланның чабалланғаны

¹³Сыр чылан, поэзының чирге тастатханын көр салып, оолахты төріткен ипчіні сүріс сыххан. ¹⁴Сыр чыланнаң тизіп, хуу чазыда тимнелген орынзар учух парыбыссын тіп, ипчее улуғ хара хустың ікі ханады пирілген. Анда ол ипчіні үс чыл чарымча азырор полғаннар. ¹⁵Ол ипчіні ағыс парыбызарға тіп, сыр чылан поэзының ахсынаң ахчатхан суғны поэзыдыбысхан. ¹⁶Че чир ол ипчее полыс пирген. Чир, ахсын азыбызып, сыр чылан поэзытхан суғны азырыбысхан. ¹⁷Сыр чылан, ол ипчее уғаа чабалланыбызып,

Худайның чахиин толдырчатхан паза Иисус Христостанар киречиленисті хайраллапчатхан ипчинің пасха палаларынаң тоғыр чаалазарға парыбысхан.

Талайдаң сыххан аң

13 Мин, талай хазында тур салып, талайдан читі пастың паза он мүүстіг аңның сыхчатханын көр салғам. Мүүстерінде он корона полған паза пастарында Худайны сөклекчеткен аттар пазыл парғаннар. ²Мин көрген аң чохыр аң төөй полған. Азахтары абани, ахсы ала парысти осхас полған. Сыр чылан ағаа поэының күзін, поэының үлгү сиреезін паза поэының илбек үлгүзін пирибіскен. ³Ол аңның пір пазының, пастап өлім палығылығ осхас полып, соонаң чазыл парғанын көр салғам. Чир үстүндегі прай чоннар, ол аң хайхап, аның соонча парғаннар. Аңаң ол аң үлгү пирген сыр чыланға пазырғаннар. ⁴Олар, ол аң пазырып, чоохтанғаннар:

– Пу аң төөй пасха тіріг ниме пар ба ни? Кем аннаң харбазарға тидінер?

⁵Ол аң махтаңчатхан паза Худайны хырысчатхан ахсы пирилген паза 42 ай хайынарға үлгү пирилген. ⁶Ол аң Худайны, Аның адын, Аның полчатхан орнын паза тигірдегі прай чуртагчыларны сөклирге ахсын асхан. ⁷Ағаа идөк ах-арығ кизилернең чаалазарға паза оларны чиңерге чарадылған. Ағаа полған на төлнең, чоннаң, тілнең паза сөкнең устирға үлгү пирилген. ⁸Чир үстүндегі чуртас пічиине аттары пазылбаан прай кизилер ол аң пазырарлар. Ол чуртас пічи чир үстү чайалар алнындох пазыл парған паза тайыға салылған Хурағанни полған.

⁹Истіп пілчеткен кизи, иссин! ¹⁰Кем пасхаларын, хул идіп, пазынча, ол поэы хул полар. Кем хылыснаң кизилерни өдірче, ол поэы хылыснаң өдіртер. Ах-арығ кизилер сыдамах паза сын киртиністіг поларға киректер.

Чирдең сыххан аң

¹¹Аңаң мин чир алтынаң сыхчатхан пасха аңны көр салғам. Аның хурағанни осхас ікі мүүзи пар полған, ол аң сыр чылан чили чоохтанған. ¹²Чирдең сыххан аң, талайдаң сыххан аңның прай үлгүзінең тузаланып, аның алнындох хайынча. Прай чир үстүндегілерни, тізең, талайдағы өлім палии чазыл парған аңа пазырарға күстепче. ¹³Ол илбек хайхастар^c итче: прай кизилерниң

көзіне чалыннап күйчөткөн отты даа тигірдең чирзер түзірче. ¹⁴Ол чир үстүндегі кизилерни талайдаң сыххан аңның алнында идилчең хайхастарынаң алаахтырча. Хылыснаң сала өдіртпеен, че ам даа тіріг пастағы аңның омазын хоостап саларға кизилерге чоохтапча. ¹⁵Пастағы аңның хоосталған омазы чоохтан ползын тіп, паза ағаа пазырбаан полған на кизини өдір ползын тіп, чирден сыххан аң ол оманы тірілдірчең күс пирілген. ¹⁶Чирден сыххан аң прай кизилерни, саблығ паза олаңай кизилерни, пайларны паза чохтарны, хуллерны паза пос чуртастығларны оң холларына алай хамахтарына таңма турғыстырып аларға күстепче. ¹⁷Андағ таңма чох кизи пір дее ниме сат полбас паза ал полбас. Ол таңмада аңның ады алай аңның адын таныхтапчатхан сан полча.

¹⁸Анзы күлүк сағыс кирексіпче. Кем хыйға, ол аңның санын санап, таап алзын. Ол сан пір кизиниң адын таныхтапча — 666.

Сион тағдағы сарын

14 Мында мин Хурағанның Сион тағда турчатханын көр салғам. Аннаң хада 144 муң кизи полған. Оларның хамахтарында Хурағанның паза аның Пабазының аттары пазыл парған полғаннар. ²Мин көп суғлар ахчатхан паза күгүрт күзүрепчеткен осхас үнни тигірдең ис салғам. Идөк ол үн хомыстар хахчатхан кизилерниң үннерине төйи полған. ³Олар үлгү сирезиниң, төрт аңның паза ах сағаларның алнында наа сарынны сарнапчатханнар. Пу сарынны прай чоннардаң толығ төлеп алылған 144 муң кизидең пасха пірдеези сарнап полбаан. ⁴Олар постарының чуртастарында, ипчилернең чөрбин, арығ чуртааннар. Олар, Хураған хайдар парза, андар Аның соонча чөргеннер, Худайның паза Хурағанның тун палалары полип, чирдең толығ төлеп алылғаннар. ⁵Худайның көзіне оларның чоохтарында пір дее чой ниме чох полған, паза олар ах сағыстығ полғаннар.

Ұс ангел

⁶Анаң мин, прай чир үстүндегі кизилерге, полған на сөөкке, полған на төлге, полған на тілге, полған на чонға, хақан даа сын Чахсы Хабарны искірерге тіп, тигірче пөзік учухчатхан пасхох ангелни көр салғам. ⁷Ол өтиг үннең хысхырған:

— Худайның чарғы итчең тузы чит килгеннеңер, Худайны аарлаңар паза сабландырыңар! Тигірни, чирни, талайны паза хара суғларны чайап салған Худайға пазырыңар!

⁸ Аның соонча ікінчі ангел учуххан. Ол хысхырған:

– Иңзерілген! Иңзерілген илбек Вавилон^c саар! Ол поэзынын хазыр, чөрөөчү, хызыл арағазынаң прай чоннарны суғар салған.

⁹ Оларның соонча үзінчи ангел учуххан. Ол тың хысхырған:

– Кем талайдаң сыххан ана паза хоосталған омазына пазырча, паза кем поэзының холына алай хамағына аның таңмазын турғыстырып алча, ¹⁰ ол тарығыс, хазыр, хызыл арағаны ізер. Ол араға Худайның өкпеленіс чірчезіне урылған полған. Аны іскен кізі ах-арығ ангеллернің паза Хурағанның көзіне көйчеткен се-рада иреелееннер. ¹¹ Аңа паза аның хоосталған омазына пазырған, ідөк аның адының таңмазын турғыстырып алған кізілер хараа-күнөрте амыр чуртас пілбестер, паза оларны иреелепчеткен оттың ыстары нинче-нинче чүс чылға көдіріл турар.

¹² Ах-арығлар, Худайның чахығларын толдырчатханнар паза Иисустың ізестіг кизілері сыдазарға киректер.

¹³ Аңаң тигірдең чоохтанған үнни ис салғам:

– «Амғы тустан сығара, Хан Худайға киртініп, өлім алчатханнар часкалығлар» тіп, пас сал.

– Йа, – тіпче Худай Худы, – олар постарының аар тоғыстарынаң тынанарлар, оларның киректеріне паалағ полар.

Чирдегі асты кискені

¹⁴ Мин алнымда ах пулутты көр салғам. Ол пулутта Кізі Оолгына төбй Кем-де одырған. Аның пазында алтын венок полған, холында, тізен, чітіг орғах тутхан. ¹⁵ Аңаң тигірдегі храмнаң пазох пір ангел, сых киліп, пулутта Одырчатханға хысхырған:

– Чирдегі тамах пыс парып, тамах кизер тус чит килгеннер, орғағыңны алып, тамах кизерін паста!

¹⁶ Аны истіп, пулутта Одырчатханы, чир үстүнче орғағынаң саап, тамахты кизібіскен.

¹⁷ Аңаң тигірдегі храмнаң пасхох ангел сых килген. Аның холында чітіг пычах полған.

¹⁸ Аңаң чалынның оттың ээзі полчатхан ангел тайығ салчаң орыннаң сых килген. Ол ангел чітіг пычахтығ ангелге хысхырған:

– Чирдегі виноградтарның чистектері пыс парғаннаңар, чітіг пычағың алып, оларны кизібіс.

¹⁹ Ангел, пычағынаң чир үстүнче саап, виноградты кизібіскен. Аны кизе саап, виноград сүзүнін сығара пасчаң улуғ сапчар тастабысхан. Ол Худайның өкпеленізінің сапчағы полған.

²⁰ Виноград саар тастындағы сапчакта сыға пазылған. Сыға пазылған хан, сапчактан азыра ағып, 1600 стадийче* чайылған паза тирее аттын чүгеніне читіре көдірілген.

Чүмү айах

15 Мин тигірде пасхох илбек паза хайхастыг таныг көр салғам: халғанчы читі чобағны тутчатхан читі ангелні. Худайның өкпеленізі тоозылчатханнаңар, олар халғанчы чобаг полғаннар.

² Идөк мин чалынның отнаң поралас парған сүлейке талай осхас ниме көр салғам. Ол сүлейке талайның хазында аңны, аның хоостал парған омазын паза аның ады-солазын таныхтапчатхан санны кізілер чиңип алғаннар. Олар, Худайның хомыстарын тудынып алып, турчалар. ³ Олар Худай нымысчызы Моисейнің^c паза Хурағаннның сарынын сарнапчалар:

– Илбек паза хайхастыг Синің иткен киректерін,
 өөркі Чайаачы, Прай нимеден күстіг Худай!

Син Ах-арыг кізілеріңнің Ханы!

Синің чолларың орта паза сын!

⁴ Хан Худай, Син не чалгыс ах-арыгзың,
 Сині аарлабаан паза Сині саблабаан кізі пар ба ни?
 Синің чарғыларың азылғаннаңар,
 Прай чоннар, киліп, Сағаа пазырлар.

⁵ Аның соонаң мин тигірде храмның ызых отағының* азыл парғанын көр салғам. ⁶ Читі чобағны ағылчатхан читі ангел храмнаң сых килген. Олар арыг паза аппағас кип-азахтыг паза иннілерінен көксілерінче кірести хурчан салған алтын хурлыг полғаннар. ⁷ Анаң төрт аңның пірсі читі ангелге читі алтын айах пирглебіскен. Ол айахтарда хачан даа тіріг Худайның өкпеленізі полған. ⁸ Храмға Худайның сабланызының^c паза күзінің ызы тол чөрібіскен. Аның істінзер читі ангелнің читі чобаа, тарап, тоозылбаанда, пірдеезі кір полбинчатхан.

* 14:20 Пір стадий гректерде 185 метрге килісче. Аннанар 1600 стадий 296 километрге килісче.

* 15:5 Отах – Пурунғы Молчагда көс чөрчеткен Израиль чоны тигіриб орнына улуғ отахта пазырчаннар. Худай анда полчатханы таныхталча.

Худайның читі айахтағы өкпеленізінің төгілгені

16 – Парып, Худайның читі айахтағы өкпеленізін чир үстүне төгібізер! – тіп, читі ангелге храмнаң чоохтанчатхан өтиг үнни ис салғам.

²Пастағы ангел, парып, айағындағы нимені чир үстүне төгібіскен. Төгібіскендөк, аңның таңмазын ал чөрчеткен паза аның омазына пазырчатхан кізілернің идінде уғаа чабал паза іріңнің палығлар сыххлап килгеннер.

³Ікінчі ангел айағындағы нимені талайзар төгібіскен. Төгібіскендөк, талайдағы суғ өліг кізінің ханы осхас пол парыбысхан. Талайдағы прай тіріг ниме өл парған.

⁴Үзінчі ангел айағындағы нимені ахчатхан суғларзар паза хара суғларзар төгібіскен. Төгібіскендөк, суғлар даа хан пол парғаннар. ⁵Суғларның ангелінің чоохтанғанын ис салғам:

– Син полған, полчатхан ах-арығ Хан Худайзың! Кізілерні піди чарғылааның орта. ⁶Ах-арығ кізілернің паза ухаанчыларының ханын төккеннері үчүн, Син оларға хан ізерге пиргезін. Олар ағаа турыстығлар.

⁷Тайығ салчаң орыннаң чоохтанған үнни ис салғам:

– Йа, өөркі Чайаачы, прай нимеден күстіг Худай, Синің чарғыларың орта паза сын!

⁸Төртінчі ангел айағындағы нимені күнзер төгібіскен. Күнге кізілерні өртир үлгү пирілген. ⁹Кізілерні сыдасча чох ізиг өртеен. Олар, тізең, Худайны сабландырар паза пыросынар орнына, пу чобағларны ысчатхан Худайны харғааннар.

¹⁰Пизінчі ангел айағындағы нимені аңның үлгү сіреезіне төгібіскен. Ол аңның чирінде харасхы пол чөрібіскен. Кізілер, ағырығларына сыдаспин, тіллерін ызырынғаннар. ¹¹Олар тигірдегі Худайны постарының ирееленістері паза палығлары үчүн харғааннар, че постарының чабал киректерін тастабааннар.

¹²Алтынчы ангел айағындағы нимені илбек Евфрат суғзар төгібіскен. Төгібіскендөк, іскеркідегі ханнарға хуруғ чирче чол азылзын тіп, ол суғ соол парған. ¹³Анаң мин сыр чыланнаң ахсынаң, аңның ахсынаң паза чой ухаанчы аңның ахсынаң ходырлығ пағаларға төйі үс чабал хуттың сых килгенін көр салғам.

¹⁴Олар – танығлар көзітчеткен айналарның хуттары. Хуттар, Прай нимеден күстіг Худайның илбек күнінде полар чааға чир үстүндегі прай ханнарны чыып аларға тіп, ханнарзар парчалар.

¹⁵«Мына мин, оғыр чили, кинетін килербін. Чалаас чөрбес паза уйатха кірбес үчүн, узубинчатхан паза постарының кип-азахтарынын тимде тутчатхан кизилер часкалыглар», – тіпче Иисус.

¹⁶Ол хуттар прай ханнарны еврей тілінде Армагеддон тіп адалчатхан орынға чыып алғаннар.

¹⁷Читінчі ангел айағындағы нимені киизер төгібіскен. Тигірдегі храмның үлгү сирезінең өтіг үн истілген:

– Толдырыл парды!

¹⁸Сах андох тигір чалынни түскен, күгүрт күзүреен паза табыстар истіле түскеннер. Чир уғаа тың тітіреп сыххан. Кизилер чир үстүнде чуртааннаң сығара, чир пір дее иди тітіребеен полған. Уғаа тың тітіреп сыххан! Уғаа илбек тітірес! ¹⁹Чирнің тітірееніне илбек саар үс чара чарыл парыбысхан, прай чоннарның саарлары инзерілгеннер. Худай илбек Вавилонны даа ундутпаан, тарыныс айағындағы өкпеленіс арағазын ағаа ізірткен. ²⁰Прай олтырыхтар чіт парғаннар, тағлар даа чох пол парғаннар. ²¹Кизилернің үстүне тигірдең илбек миндір чаап сыххан. Оларның полғаны пір талант* азыра полған полар. Миндірдең түскен чобағлар үчүн кизилер Худайны харғааннар. Ол чобағлар хара хорыстыг полғаннар.

Вавилонға чарғы түскені

17 Холларында айах тудын салған читі ангелнің пірси, минзер пас килип, чоохтанған:

– Кил пеер, көп суғлар аразындағы саарның, «уғаа чөреечі ипчинің», чарғыладарын көзіт пирербін сағаа. ²Чир үстүндегі ханнар ол ипчинің оралысханнар паза аның оралысхах арағазын чир үстүнде чуртапчатхан кизилер чоо іскеннер.

³Анаң, Худай Худының күзі мағаа тол парғанда, ангел мині хуу чазызар апарған. Анда мин хып-хызыл аң үстүнде одырчатхан ипчині көр салғам. Ол аңның үстүнде Худайны сөклепчеткен аттар толдыра пазыл партырлар, ол аң читі пастыг паза он мүүстіг полған. ⁴Ипчі аарлыг хып-хызыл кип-азахтыг полған паза аарлыг тастарнаң, алтыннаң, нинчинің чазан салтыр. Аның холында чиркестіг паза чөреечі тудынғанының кірінең толдырылған алтын чірче полған. ⁵Ипчинің хамағында чазыт ады-солазы пазыл партыр: «Илбек Вавилон – оралысхах ипчилернің

* 16:21 *Пір талант* – гректерде 45 килограммға килисче.

паза чирдегі прай чиркестіг нимелернің инезі». ⁶Ол ипчі ах-арығ кізілернің паза Иисустың киречілерінің ханын чоо ізініп алған.

Мин, ол ипчіні көр салып, уғаа таңнаам. ⁷Ангел мағаа теен:

– Нимее син таңнапчазың? Мин сағаа пу ипчінің паза одырчатхан читі пастығ, он мүүстіг аңның чазыдын чоохтап пирербин. ⁸Син көрген аң тіріг полған, амды, тізең, ол чоғыл. Түрче полза, ол, түбі чох чирдең сых киліп, өлімге парар. Чир үстү чайалғандох, пазыл парған чуртас пічиине ады-солалары кірбеен кізілер, аңны көр салып, хайхап парарлар. Ол аң тіріг полған, анаң чох пол парған, анаң хатабох сых килер.

⁹Мынзы пілісті паза хыйға сағысты кирексіпче. Читі пас ол ипчі одырчатхан читі тоң полча. ¹⁰Оларох читі хан полча. Оларның пизи чат халған, пірсі ам даа үлгүде одырча, паза пірсі, тізең, ам даа килгелек, килзе дее, үрге килбес. ¹¹Хачан-да тіріг полған, амды, тізең, чох пол парған аң читі ханнаң сыххан сигізінчізі полча. Ол өлімге парар.

¹²Син көрген он мүүс постарының үлгүлерін алғалах он хан полча. Че олар аннаң хада хан-үлгүзін пір часха аларлар. ¹³Олар, пір пөгіннің полып, постарының күзін, үлгүзін ана пирібізерлер. ¹⁴Олар Хурағаннан чаалазарлар, че Хураған оларны утып алар. Ол пиглернің Пигі, ханнарның Ханы полча нооза. Аның хығырған паза таллап алған сын чүректіг кізілері аннаң хадалар.

¹⁵Анаң ангел мағаа теен:

– Син чөреечі ипчі одырчатхан суғларны көргезің. Ол суғлар чир үстүндегі кізілер, чоннар, сөктер паза аймах тіллер полчалар. ¹⁶Син көрген аңның он мүүзі чөреечі ипчіні хырт көрер. Аны үредер, хуба чалаас артызар, аның ит-сөбгін, чіп, отта өртир. ¹⁷Худай Позының көннін, пір ле көннін толдырар сағысты оларның чүректеріне салған. Худайның сөзі толғанча, олар ханның үлгүзін ана пирібізерге кирек полғаннар.

¹⁸Син көрген ипчі, тізең, чир үстүндегі ханнарның ханы полчатхан илбек саар.

Вавилонның иңзерілгені

18 Аның соонда тигірдең түсчеткен пазох пір ангелні көр салғам. Ағаа илбек үлгү пирілген полған, прай чир үстү аның сабланызы пызыңнаанына чараан. ²Ол тың өтіг үннең хысхырған:

– Иңзерілді! Иңзерілді Вавилон – илбек саар! Ол айнарның чурты, полған на чабал хуттың турлаа, полған на кірліг,

чүкүстүгү хустын уйазы. Ол поэзияны хатыг суугу арагазынан прай чоннарны суугар салган. ³Чир үстүндеги ханнар аннан оралысханнар паза аныг илбек пайына чир үстүндеги садыгчылар пайааннар.

⁴Анан мин тигирзертин пасхох үнни ис салгам:

– Чоным миниг,
пу саарнын чазых чуртазына араласпас үчүн,
аннаг хада чобагларга кирбес үчүн,
аннаг сыгыбыс.

⁵ Аныг чазыхтары тигирге теере үүл парганнар,
Худай, тизег, аныг сайбагларын сагыста тутхан.

⁶ Нинче ол саар сирерге пирген,
анчох агаа читир пиригер!
Аныг киректери үчүн
ики хати артых читир пиригер!
Ол сирерге тимнеен чирчее ики хати хатыг арага
агаа ур пиригер!

⁷ Нинче ол поэи чыргаан паза сабланган,
анчох чобаг паза ирее агаа читир пиригер.
Ол поэияныг истинде махтанча:
«Хан ипчи полып одырчам,
өкис ипчи нимеспин,
чобаг көрбеспин!»

⁸ Аны чаргылапчатхан Хан Худай күстигденер,
агаа пир күннин аразында
өлим, сыхтас, өзөгис чиде түзер,
поэи, тизег, өртте койер, – теен ол үн.

⁹Ананг хада оралызып паза чыргап чуртаан чир үстүндеги ханнар, аныг, койип, ысталчатханын көрип, агаа ылгазып, сыхтазарлар. ¹⁰Олар, аныг ирееленчеткенинег хорыгып, оортахта турып, ылгазарлар: «Хыйал, хыйал сагаа, илбек Вавилон, пик паза пай саар! Пир ле час аразына сагаа чаргы чит килди!»

¹¹Чир үстүндеги садыгчыларнын ниме-нооларын пирдеези паза садызып албинчатханагар, олар ол саарга, ылгап, сыхтазарлар. ¹²Оларнын алтыннарын, күмүстерин, аарлыг тастарын, нинчилерин, аймах аарлыг истерин паза торгыларын, аймах тадылыг чыстыг агастарын, слон сөөгинег иткен полган на ниме-нооны, аарлыг агастан, чистег, тимирдег паза мрамордаг иткен аймах ниме-нооларын, ¹³корицаларын, фимиамнарын, мироларын,

ладаннарын, арагаларын паза олива хайахтарын, уннарын, пуғдайларын, малларын, хойларын, аттарын, ікі тегілектіг хаңааларын, хуллерын паза чаада холға кір парғаннарны пірдеезі паза албинча. ¹⁴ Олар саарға тіпчелер:

– Син хынчатхан нимелер паза чоғыллар. Синің прай пайын паза сабланызың синнең хыйа парыбысханнар. Син оларны паза таппассың.

¹⁵ Прай пу нимелерні сатхан паза аның сылтаанда пайаан садығчылар, саарның ирееленчеткенінең хорығып, ырахта турып, ылғап, сыхтазарлар:

– ¹⁶ Хыйал, хыйал, аарлығ кип-азахтығ, алтыннаң, аарлығ тастарнаң паза нинчілернең чазанған илбек саарға! ¹⁷ Пір ле час аразына мындағ пай ниме чох пол парды.

Прай керіптернің устағчылары, прай керіптерде чүс чөрчеткеннер, прай талайчылар паза талайда садығ итчеткеннер ырахтаң көр турғаннар. ¹⁸ Аның көйчеткен ызын көріп, олар хысхырысханнар:

– Пу илбек саарға төөй саар паза пар ба ни?

¹⁹ Олар пастарына күл тоолатханнар паза, ылғап-сыхтап, хысхырғаннар:

– Хыйал, хыйал сағаа, илбек саар, прай керіптіг кізілер синің аарлығ ниме-нооларыңа пайааннар! Пір ле час аразына син эән халдың! ²⁰ Пу саарның өлгеніне өрініңер тигірдегілер, Худайның илчілері, ухаанчылар! Ол саар сірерге хомай иткен үчүн, Худай ағаа чарғызын читірді!

²¹ Пір күстіг ангел, улуғ теербен тазы синче тасты хаап, талайзар тастап, теен:

– Мындағох күснең тасталар илбек Вавилон саар паза аны пірдеезі көр таппас. ²² Хомыста ойнапчатханнар, сарнапчатханнар, хобырах паза пырғы тартчатханнар синде паза хачан даа истілбестер. Ус чон паза оларның иткен нимелері хачан даа синде полбастар, теербен тартханнары даа истілбес. ²³ Синің садығчыларың чир үстүнің пиглері полғаннар. Прай чоннар синің хайхастығ нимелеріңе чөндірткеннер, аннаңар синде, илбек саар, чарытхыларның чарыпчатханы паза көрінмес, хоных хончатхан чииттернің үннері паза истілбес. ²⁴ Өдірткен ухаанчыларның, ах-арығларның паза прай чир үстүндегілернің төгілген ханы пу саарда табылған.

Аллилуй! – Худайны сабландырыңар!

19¹⁻² Аның соонда мин тигірде уғаа көп чонның хысхырчат-ханына төөй өтиг үнни ис салғам:

– Хан Худайыбыстың чарғылары орта паза сын полчатханнар, Аллилуй! Ағаа арачыланыс, сабланыс, аарлас паза күс ползын. Ол чир үстүн чөрөөчи хылығынан ардатхан уғаа чөрөөчи ипчині – саарны – чарғылаан. Худай Позының нымысчыларының ханы үчүн аннаң өс алған.

³Анаң пазох хысхырғаннар:

– Аллилуй! Аның ызы хачан даа тохтабин көдірілче!

⁴Андада чибіргі төрт ах сағал паза төрт аң, түндере түзіп, үлгү сирезінде одырчатхан Худайға пазырғаннар:

– Аминь! Аллилуй!

Хурағанның тойы

⁵Үлгү сирезінен табыс истілген:

– Худайның прай нымысчылары, прай Аны улуғлапчатханнар, саблығ паза олаңай кізілер, пістің Худайыбысты сабландырыңар!

⁶Көп санның чонның табызы осхас, көп суғларның суулазы осхас, улуғ күгүрттің табызы осхас үннің чоохтанчатханын ис салғам:

– Аллилуй! Өөркі Чайаачы, Прай нимеден күстіг Худай Хан полбысты! ⁷Хурағанның тойы чит килгеннеңер, өрінеңер паза көглеңер! Аны сабландыраңар! Аның алчатхан хызы чазан салды. ⁸Ол хысха чарых паза арығ көгенек пирілген. (Андағ көгенек ах-арығ кізілернің орта киректерін таныхтапча!)

– ⁹Пас сал: Хурағанның тойына хығыртылғаннар часкалығлар! – теен мағаа ангел.

– Пу Худайның сын сөстері! – тіп хосхан соонаң.

¹⁰Андада мин, аның азағына түзіп, ағаа пазырарға иткем, че ол мағаа теен:

– Мыны идерге чарабас! Мин дее синөк осхас паза Исустың киречілері полчатхан харындастар осхас Худайның нымысчыбын. Худайға пазыр!

Ухаанчылас худы Исустаңар киречілес полча.

Ах аттығ чалаң

¹¹Тигірнің азылчатханын көр салғам. Мына ах ат! Ағаа мүн салған кізінің ады-солазы Сын паза Ізестіг полған. Ол сын

чарғылапча паза чаа апарча. ¹² Аның харахтары кӱйчеткен чалын осхас полғаннар паза пазында кӱп короналар полған. Аның пазылған паза аннаң пасха пӱрдеезі пӱлбинчеткен ады-солазы пар полған. ¹³ Ол ханға ӱл пол парған кип-азахтығ полған паза Аның ады – «Худай Сӱзі». ¹⁴ Аның соонча ах аттығ, ах паза арығ кип-азахтығ тигӱр чаачылары парғаннар. ¹⁵ Аның ахсынаң чоннарны хырчаң чӱтиг хылыс сыхчатхан. Ол тимӱр тайахнаң чоннарны хадарча паза Прай нимеден кӱстӱг Худайның тарыныс паза ӱкпеленӱс арағазын сыға пасчаң сапчакты типсепче. ¹⁶ Аның кибӱнде паза пудында «Ханнарның Ханы паза пиглерниң Пигӱ» тӱп пазыл парған.

¹⁷ Кӱнде турчатхан пӱр ангелни кӱр салғам. Тигӱрче пӱзӱк учух чӱрчеткен прай хустарға ӱтиг ӱннең хысхырыбысхан:

– Пеер учуғынар! Худайның улуг ас-тамахтығ тойына чылынар! ¹⁸ Сӱрер ханнарның, чаачылар пастыхтарының паза чаачыларның, аттарның паза чалаңнарның, прай пос чурттығларның паза хуларның, олаңай паза саблығ кӱзӱлерниң ит-сӱӱктерин хахлирзар!

¹⁹ Анаң, Чалаңнаң паза Аның чаачыларынаң чаалазарға тӱп, аңның, чир ӱстӱндегӱ ханнарның паза оларның чаачыларының чылыс парғаннарын кӱр салғам. ²⁰ Анаң аң паза чой ухаанчы туттыр салғаннар. Ол чой ухаанчы, аңның алнында хайхастар идӱп, аңның таңмазын турғыстырып алғаннарны паза аның омазына пазырғаннарны алаахтырған полған. Ол ӱкӱлӱн кӱйчеткен сералығ кӱлзер тӱригеӱк тастатхан. ²¹ Чаачылары, тӱзең, ах аттығ Чалаңның ахсынаң сыхчатхан хылысха хырдырғаннар. Прай хустар, оларның ит-сӱӱктерин хахлап, тосханнар.

Пӱр муң чыл

20 Мин тигӱрден тӱсчеткен ангелни кӱр салғам. Аның холында тӱбӱ чох чирниң клӱзӱ паза чоон ӱлчӱрбе полған. ² Ол ангел диавол паза сайтан полчатхан сыр чыланни, пурунғы чыланни, пӱр муң чылға ӱлчӱрбее палғап салған. ³ Ол сыр чылан пӱр муң чыл ирткенче чоннарны паза алаахтыр полбазын тӱп, ангел аны тӱбӱ чох чирзер кире тастабысхан. Аны андар чаап салып, таңма турғыс салған. Аның соонда аны ӱр нимеске позыдарға кирек полар.

⁴ Мин ӱлгӱ сӱреелерин паза чарғылачаң ӱлгӱ пирӱлген кӱзӱлерниң анда одырчатханнарын кӱр салғам. Олар, Иисустанар паза

Худай сөзінөнөр киречілееннері үчүн, мойныларын үзе саптырған кізілернің хуттары полғаннар. Олар ана паза аның омазына пазырбааннар, хамахтарына алай холларына аның таңмазын турғыстырбааннар. Олар тіріл килгеннер паза Христоснаң хада пір муң чыл үлгү тутханнар. ⁵Өліглернің пасхалары, тізен, пір муң чыл иртпеенде, тірілбееннер. Мынзы, тізен, пастағы тіріліс. ⁶Пастағы тірілісте чуртас алып алғаннары часкалығ паза ах-арығ поларлар. Ікінчі өлім оларға пір дее ниме ит полбас. Андағлар Худайның паза Христостың абыстары поларлар паза Аннаң хада пір муң чыл үлгү тударлар.

Сайтанны чарғылааны

⁷Пір муң чыл ирт парза, сайтанны пиктегден позыдыбызарлар. Ол пазох чирнің төрт сариндағы чоннарны, Гог паза Магог* чоннарын алаахтырарға паза оларны чааға чыырға сығар. Ол талай хазындағы хумның саны синінче чоннарны чыып алар. ⁸Олар, чир чалбаана сығып, Худайның чонының турлаан паза Худайның хынчатхан саарын ибiрiбiскеннер. ⁹Че ол туста чалынның от, тигірден, Худайдан, түзіп, оларны хырыбысхан. ¹⁰Оларны алаахтырған сайтан күйчеткен сералығ көлзер тастатхан. Андарох аң паза чой ухаанчы тастаттыртханнар. Анда олар хараа-күнөрте хачан даа иреелен турарлар.

Халғанчы чарғы

¹¹Анаң мин ах өннің илбек үлгү сiреезiн паза анда одырчатхан Худайны көр салғам. Тигірнең чир Аннаң тискеннер. Оларға мында орын чох полған. ¹²Мин үлгү сiреезiнiң алнында турчатхан ол парған сабылғ паза олаңай кізілерні көр салғам. Пічіктер азылғаннар. Анаң пасха пічік, чуртас пічии, азылған. Өліглер пічіктерде пазыл парған хоостыра постарының иткен киректері үчүн чарғылатханнар. ¹³Талай позындағы өліглерні пирибіскен, өлім паза Чир түбі постарының өліглерін ідөк пирибіскеннер. Полғаны ла позының иткен киректері хоостыра чарғылатхан. ¹⁴Анаң өлім паза Чир түбі күйчеткен көлзер тастатханнар. Күйчеткен көл — ол ікінчі өлім. ¹⁵Кемнің ады-солазы чуртас пічиинде пазылбаан полған, ол күйчеткен көлзер тастатхан.

* 20:7 Пурунғы Молчағдағы «Иезекииль ухаан чоохтары» киндезінде (38–39) Гог Магог чирінің ханының ады полча.

Наа тигір паза наа чир

21 Анаң мин наа тигірни паза наа чирни көр салғам. Алындағы тигір паза алындағы чир, тізең, чох пол парғаннар, талай даа паза чоғыл. ²Мин, Иоанн, тигірден Худайдаң түсчөткөнін, ызых саар, наа Иерусалимни, көр салғам. ³Тигірден өтиг тапсаан үнни ис салғам:

– Мына Худайның одаа, Худай аны кизилер аразында турғыс салар. Анда Ол кизилернең хада чуртир. Ол кизилерниң Худайы полар паза кизилер Аның чоннары поларлар. ⁴Худай оларның полған на харах чазын чызыбызар. Алындағы прай нимелер ирт парғаннаңар, өлим дее, ылғас таа, сыхтас таа паза ағырығлар даа чох пол парарлар.

⁵Ұлгү сирезинде одырчатхан Худай чоохтанған:

– Мин прай наа нимелерни чайапчам!

Анаң мағаа хосхан:

– Пас сал! Пу сөстер сын паза орта.

⁶Анаң Ол мағаа теен:

– Толдырыл парды! Мин Альфа паза Омега, Пасталғаны паза Тоозылғаны полчам! Сухсапчатхан кизее тиріг хара суғдаң тикке суғ пирербін. ⁷Чиніс тутхан кизі пу нимелерни алып алар. Мин аның Худайы поларбын, ол Миниң оолғым полар. ⁸Че хортыхтарға, киртиніс чохтарға, чабал хылыхтығларға, кизі өдирчөткөнерге, оралысхаттарға, сыбырағчыларға, сын нимес худайларға пазырчатханнарға паза прай чойларға көйчөткөң сералығ көлде орын полар. Мынзы – ікинчи өлим.

Наа Иерусалим

⁹Халғанчы читі чобағның читі айағын тутчатхан читі ангелниң пирси, минзер пас киліп, теен:

– Параан, мин сағаа Хурағанның алчатхан хызын көзіт пирербін.

¹⁰Анаң Худай Худының күзи мағаа тол парғанда, ол Хут мині илбек паза пөзік тағ үстүнзер апар салған. Апар салып, тигірден, Худайдаң, түсчөткөң ызых, илбек Иерусалим саарны көзіткөң.

¹¹Ол Худайның пызыңнапчатханына чараан, аның чарии, тізең, аарлығ тастар паза кристалл осхас яшма чили сағылысханнар.

¹²Саарның ибیره он ікі хаалхалығ, улуғ паза пөзік хана полған. Полған на хаалха хыринда ангел турған, ол хаалхаларда Израиль

чонының он ікі төлінің аттары пазыл парғаннар. ¹³Искеркіде үс хаалха, алтынзархыда үс хаалха, үстүнзархыда үс хаалха паза кидеркіде үс хаалха полған. ¹⁴Саарның ханазы он ікі төстіктіг полған, ол төстіктерде Хурағанның он ікі илчізінің аттары пазыл парған. ¹⁵Миннең чоохтасхан ангелнің пу саарны, аның хаалхаларын паза ханаларын синечең алтын тайағы пар полған. ¹⁶Саар төрт пулуңныг полған, аның узуны паза чалбаа тиң полғаннар. Ангел тайағынаң саарны синебіскен. Аның узуны он ікі муң стадий* полған. Саарның узуны, чалбаа паза пөзии прай тиң полғаннар. ¹⁷Ангел хананы синеең. Ол хананың чалбаа, кізі синінең саназа, 144 сығанахча чалбах полған. Ангел ол синнең тузаланған. ¹⁸Хана яшма тіп аарлыг таснаң, позы саар, тізең, сүлейке осхас арыг алтыннаң пүдірілген. ¹⁹Саарның ханазының төстігі аймах аарлыг тастарнаң чазалған: пастағы төстігі – яшманаң, ікінчізі – сапфирнең, үзінчізі – халцедоннаң, төртінчізі – изумруднаң, ²⁰пизінчізі – агатнаң, алтынчызы – сердоликнең, читінчізі – хризолитнең, сигізінчізі – беррилнең, тоғызынчызы – топазнаң, онынчызы – хризопразнаң, он пірінчізі – гиацинтнең, он ікінчізі – аметистнең. ²¹Он ікі хаалха – он ікі нинчінең: полған на хаалха – алынча нинчінең. Саарның өөн орамы – сүлейке осхас арыг алтыннаң.

²²Өөркі Чайаачы, Прай нимеден күстіг Худай паза Хураған – Саарның храмы полчалар. Пасха храм мин көрбеем. ²³Саарны Худайның сабланызы чарытчатханнаңар, ағаа күн дее, ай даа чарии кирек чоғыл. Аның чарытхызы, тізең, Хураған. ²⁴Чоннар Аның чариинда чуртирлар, чир үстүндегі ханнар, тізең, постарының прай аарлыг нимелерін андар ағыларлар. ²⁵Күнөрте саарның хаалхалары пір дее чабылбастар, хараа, тізең, анда полбас. ²⁶Чоннарның прай ис-пайын паза сабланызын андар ағыл пирерлер. ²⁷Пеер пір дее кірліг ниме паза пір дее уйадыстыг ниме итчеткен чой кізі кірбес. Пеер Хурағандағы чуртас пічиинде пазыл парған на кізілер кірерлер.

Чуртас суу

22 Анаң ангел мағаа Худайның паза Хурағанның үлгү сирезінең ахчатхан, кристалл осхас чарых, чуртастың арыг ағын суун көзіт пирген. ²Саарның өөн орамының ортызынча ахчатхан

* 21:16 Он ікі муң стадий – ол сағамғы туста ікі муң километрге тиннелче.

суғның ікі саринда чуртас ағазы өскен. Ол ағас чылда он ікі хати чистек пирче, полған на айның поэнының нимізі полчаң. Ағастың пүрлері, тізең, чоннарны имнирге чарачаңнар. ³Ол саарда пір дее харғатхан нима паза полбас. Анда Худайның паза Хурағанның үлгү сиреезі полар. Худайның нымысчылары Ағаа тоғынарлар. ⁴Олар Худайның сырайын көрерлер, оларның хамахтарында, тізең, Аның ады пазыл парар. ⁵Анда хараа паза полбас. Кізілерге чарытхы алай күн чарии пір дее кирек чох полар. Өөркі Чайаачы – Худай оларны чарыдар нооза. Олар хачан даа үлгү тударлар.

⁶Ангел мағаа чоохтанған:

– Пу сөстер – сын паза орта. Худайның ухаанчыларының өөркі Чайаачызы, Худай, түрчеден нима пол парарын Поэнының нымысчыларына көзідерге тіп, Поэның ангелін ысхан.

Иисустың килгені

⁷«Мына, түрчеден килербін! Пу пічікте пазыл парған ухаанчыластың сөстерінче чуртапчатхан кізі часкалығ», – тіпче Иисус Христос.

⁸Мин, Иоанн, мыны көргем паза искем. Истіп, көріп алып, пу нимені көзітчеткен ангелге пазыраға тіп, аның азағына түскем. ⁹Че ангел мағаа теен:

– Чох, чарабас мыны идерге! Мин синөк осхас, синің ухаанчы харындастарың осхас, пу пічікте пазылған сөстерче чуртапчатхан прай кізілер осхас, нымысчыбын. Худайға пазыр!

¹⁰Анаң ол мағаа хоза теен:

– Пу пічіктің ухаанчы сөстерін чаппа. Тус чағыннап килді, нооза. ¹¹Кем сын нима итпинче, идөк ле сын нима итпезін; кем хомай нимелер идіп чуртапча, идөк ле чуртап парзын. Че кем сын нима итче, идөк сын нима итсін; кем ах-арығ кізі полча, идөк ах-арығ ползын.

¹²«Мына, Мин түрчеден килербін! Сыйых Минде, Мин аны полған на кізее киректері хоостыра төлирбін. ¹³Мин Альфа паза Омега, Пастағызы паза Халғанчызы, Пасталғаны паза Тоозылғаны полчам».

¹⁴Худайның чахығларын толдырчатхан кізілер часкалығлар. Олар чуртас ағазынаң азыранарға паза саарзар хаалхаларча кірерге турыстыра поларлар. ¹⁵Саар тастында адайлар*, сыбырағчылар,

* 22:15 «Адайлар» – пу сөс чөреечі кізілерні таныхтапча.

оралысхаттар, өдірігчилер, тайма худайларға пазырчатханнар, чой ниме идерге хынчатхан паза итчеткен полған на кізі халарлар.

– ¹⁶Мин, Иисус, мыны сіерге тигіриблерде киречілир үчүн, Позымның Ангелімні ызыбысхам. Мин Давид ханның чилегезі паза төлібін. Мин иртенгі чарых чылтыспын.

¹⁷Худай Худы паза ирге парчатхан хыс тіпчелер:

– Кил!

Мыны искен кізі, идөк тізін:

– Кил!

Сухсапчатхан кізі килзін. Ізері килчеткен кізі чуртас пирчеткен суғны тикке алзын!

¹⁸Пу пічіктің ухаанчы сөстерін искен прай кізілерні сизіндірчем: кем пу сөстерге пірее ниме хозыбызар, ағаа даа Худай пу пічікте пазылған чобағларны хос пирер. ¹⁹Кем пу ухаанчы пічіктең пірее ниме алып алар, Худай, ол кізінің ады-солазын чуртас пічиинең сығара сии тартыбызып, ухаанчы пічікте пазыл парған аның алғастарда аралазар паза ызых саарда чуртир үлүзін нандыра алып алар.

²⁰Прай пу нименің Киречізі тіпче:

– Йа, Мин, түрче полза, килербін!

Аминь, іди ползын! Кил Иисус, Хан-пигібіс!

²¹Иисус Христостың, Хан-пигібістің, паарсазы сіерде прайзыңарда ползын. Аминь.

Сөстік

Абыс – Иерусалимдегі Храмның тоғынчызы. Еврейлернің кир-тінізінде абыстар Худайға тайың иртірчелер. Моисей Чахия хоостыра абыстарға Моисейнің харындазы Ааронның на төлінең сыххан кізілер турғызылчалар. Абыстар он ікі пөлікке чарылчаңнар. Полғаны ла Храмда пір чылда ікі ле хати ікілер неделя тоғынчан.

Авраам – пу сөс еврей тілінең «көп кізінің пабазы» тіп тілбестелче. Ол Худай таллап алған кізі полған. Худай Авраамны сөбірезінең хада, пос чирінең сығып, ыраххы Ханаан чирін-зер көс парыбызарға хығырған. Худай, аннаң хада чөптезіг идіп, аны көп санның чонның адазы ит саларға молчаан (Пастағлар 12–22). Иди Авраам израиль чонының өбекезі полыбысхан. Авраам еврейлерге постарын Худай таллап алғанын таныхтапчатхан кізі полған (Ин 8:33, 39).

Адам – (пурунғы еврей тілінең «кізі» тіп тілбестелче) – Ева ип-чізінең хада Худайның пастағы чайап салған кізізі. Пастап олар райда (Едем садта) чуртааннар, че соонаң Худай чахиин сайбабызып, ол ондайнаң чазых ит салғаннар. Ол сыынаң төллірі чазыхтың чуртааннар, чазыхтың үчүн хатығлас, тізен, өлім полған. Наа Молчағда Иисус Христос «халғанчы Адам» тіп адалған (1 Кор 15:45). Пастағы Адамнаң пастыра тиле-кейге чазых паза өлім кіргеннер. Че Христос чир-чалбахха паарсас, пыро тастырын паза ахтаныс ағылған (Рим 5:12; 1 Кор 15:22).

Азых чоох – Анзы Худайның пірее кізее Позының көңнін азып, көзіткені полча. Ол анзын оң-пазы ондайнаң идедір: пірее-зінзер көні Позы килче, кемзер-де ангеллерін ызыбысча, кемге-де Позының көңнін түсте паза көспекнең ас пирче.

Айналар – Сайтанның, ӱӱн айнаның, нымьсчылары полчатхан чабал хуттар. Айналар, кӱзӱер кӱрӱп, аны тың иреелепчелер. Сағызын хомай итчелер, аймах ағырығларнаң ағыртчалар паза кӱзӱнӱ хомай киректернӱ итӱртчелер, Иисус Христос, айналарға хаптырған кӱзӱлернӱ имнеп, айналарны сығара сӱрӱбӱс турған. Иисустың ӱгрӱнчӱлерӱ идӱк имнеченнер.

Албан чығчаңнар – Палестинде орындағы чонның санынаң Рим хағанадының хазна чыындызына албан чыыпчатхан кӱзӱ. Албан чығчаңнар Худайға киртӱнминчеткен Рим ӱлгӱзӱне тоғынчатханнаңар, еврейлер оларны хырт кӱрченнер. Ағаа хоза албан чыыпчатхан кӱзӱлер ахчаны, постарына халғызарға тӱп, пастыхтарға киректелгенненӱ кӱп чығчаңнар.

Алғас – пу сӱстӱн Наа Молчағда мындағ оннағлар: 1) пӱрее кӱзее Худай Позы паарсазын читӱргенӱ алай чахсы иткенӱ (Еф 1:3); 2) пӱрее кӱзӱнӱн пасха кӱзее Худайдаң паарсазын читӱр пирерге, чахсы ит пирерге сурынғаны – сӱстерӱненӱ (Рим 12:14) алай хол салып (Мк 10:16). Алғастаң тоғыр-пасха нӱме харғас полча.

Аминь – «андағ ползын» теенӱн таныхтапчатхан еврей сӱзӱ. Пу сӱс пазырыс соонда чоохталчаң. Идӱк Наа Молчағның хай-пӱрее грек пӱчӱктерӱнде кӱнделернӱн соонда пазыладыр.

Ангел – пу сӱс грек тӱлӱненӱ «илчӱ» алай «хабар ағылған» тӱп тӱлбестелче. Ангеллернӱ Худай чайаан. Олар, Худайға нымьсчы полып, кӱзӱлерге полысчалар.

Антихрист – грек тӱлӱненӱ «Христостың ыырчызы» тӱп тӱлбестелче. Антихрист – прай чабал нӱмелернӱ таныхтапча. Ол чир ӱстӱне Христостаң тоғыр чаалазарға сыға салча паза Христосха чох итӱртче (кӱр Аз.ч.). Иоанн илчӱ антихристтенер паза антихристтерденер пӱди пасча: «Антихрист тилекейге кӱлерӱненер сӱрер искезер. Амды кӱп антихристтер сых кӱлгеннер...» (1 Ин 2:18). Антихристтер олар Христостаңар Библиядағы ӱгрӱдӱгнӱ саба ондайнаң апарчатхан чой ӱгрӱтчӱлер.

Арығ чӱректӱг кӱзӱ – Худай Пӱчиинде (Библияда) Худай чахығларын толдырып чуртирға кӱстенчеткен прай кӱзӱлернӱ иди адапчалар. Ол кӱзӱлер Моисей Чахиин толдыр полбастарын пӱлӱнзелер дее, олох туста Худай постарына чазыхтардаң поэыдар Арачылағчыны ызарына киртӱнгеннер.

Асий чирӱ – Римнӱн холында полған Кӱчӱг Азияның кидеркӱ сариндағы аймах (сағамғы Тӱрк чирӱнӱн чардығы). Азия континентӱненӱ алчаастабасха кирек.

Ах-арыг – көр «ЫЗЫХ».

Ах сағал – Наа Молчағ киндеде пу сөс саардағы тигіриб устапчатхан кізіні алай кізілерні таныхтапча. Ол, Худай паза тигірибдегілер таллап алған кізі, прай саринаң ах хылыхтың паза пик киртіністіг кізі.

Вавилон – сағамғы Ирактың чирінде турған саар. Христос төрирінең 600 чүс чыл азындыра вавилондағылар Иудей чирін чаалап алғаннар, Иерусалим саарны паза Храмны иңзер салғаннар. Иудей чуртағчыларынаң көп чон 70 чыл Вавилон хан-чирінде пазыда полғаннар. Наа Молчағ Вавилоннаңар чоохтапчатса, чазыхты паза Худайға, Аның чонына тоғырланчатхан күстерні таныхтапча.

Галилей чирі – Палестин чирінің алтынзархы чардығы. Анда көбізі иудей нимес кізілер чуртапчатханнаңар, пасха чон (язычниктер) чирі тіп адачаңнар. Иудей чирінің паза Галилей чирінің аразында Самар чирі полған. Иисус Позының үгредіглерінің көбізін Галилей чирінде искірчен.

Давид – Иуданың сөөгінең сыххан Израильнің иң саблыг ханы. Ол Пурунғы Молчағдағы Ырлар киндезінің авторларының пірсі. Амыр паза сын чуртасха күстеніп, Давид Худайның көңнін толдырған. Аның үчүн Худай, ағаа сыйых идіп, Израиль ханнары хақан даа Давидтің төлінең сығарлар тіп молчаан. Еврей ухаанчылары тиксі-тилекейнің ханы, анынаң сын ондайнан устап парар Мессий Давидтің төлінең полар тіп киречілееннер.

Динарий – Римнің холындағы чирлерде тузаланылған күмүс ахча. Пір динарий пір кізінің пір күнге тоғынып алған чал ахчазына тиннелче.

Иаков (ИЗРАИЛЬ) – еврейлернің өбекезі, Исаактың оолғы, Авраамның пархазы. Ікіс харындазы Исавтың тунмазы. Иаков Исавтың соонаң төреен дее полза, че Худай аны таллап алғаннаңар, Иаков тун паланың үлүзін алып алған. Аның он ікі оолғынаң (оларның аттары Рувим, Симсон, Левий, Иуда, Дан, Пеффалим, Гад, Асир, Иссахар, Завулон, Иосиф, Вениамин) еврей чонының он ікі сөөгі сыххан. Иаковха Худай пирген «Израиль» атнаң Иаковтың төлі полчатхан еврейлер паза Худай оларға пирген хан-чир адал сыхханнар.

Иліг күн пайрамы (Тросин) – еврейлернің киртінізі хоостыра Пасханың иліг күн соонда таныхталчатхан тоңас чыырына

чарыдылған пайрам. Пурунда еврейлер, пу пайрам тузында Иерусалимде Худайға пазырып аларға тіп, Израильнің парчан пулуннарынаң паза пасха хан-чирлерінен чыылыс парчаннар. Пу пайрам күнінде Христостың үгрэнчӱлеріне Худай Худы түс килген соонда олар таныс нимес тілленең чоохтас сыхханнар (Илч 2).

Илчӱ — иди піс «апостол» грек сӱзін тілбестепчебіс. Пу сӱс грек тілінен «ӱнетін чахығнаң алай хабарнаң ызылған кӱзі» тіп тілбестелче. Иисус Христос, Позының үгрэнчӱлерінің аразынаң он ікӱ кӱзіні таллап, оларны илчӱлер тіп адаан. Оларға ӱнетін чахығ пирілген: Арачылағчыданаң Чахсы Хабарны чонға чӱтӱр пирерге. Пу он ікӱ илчӱден пасха соонаң даа илчӱлер полғаннар. Кӱзӱдӱмге алза, Матфий (Илч 1:15-26) паза Павел (Гал 1:1).

Иуда — Наа Молчағда мындағ атты пӱр ле кӱзі ал чӱрбинче. Оларның аразында ӱӱн кӱзілер: 1) Иаковтың оолларының пӱрсі, Израиль тӱстеен пӱр сӱӱктӱн пазы. Иуданың адынаң хоостыра тӱлі иудейлер тіп адал сыхханнар (Наа Молчағда пу сӱснен прай еврейлерні адидырлар), олар орныххан Израиль хан-чирінің аймағы, тӱзең, Иудей чирӱ тіп адал парған. Иуданың тӱлінен Израильнің илбек ханы Давид паза Аның тӱлі Иисус Христос полғаннар. Давид тее паза Иисус таа Иудей чирінің пӱр саарында, Вифлеемде тӱрееннер. 2) Христосты садыбысхан үгрэнчӱзі Симонның Искариот Иудазы. 3) Иуда Хан-пиг Иисус Христостың туңмазы. Иуданың пӱчиин ол пасхан поларға айабас.

Иудей чирӱ — Израиль хан-чирінің үстӱнзархы аймағы. Алында пӱр полған Израиль хан-чирӱ сайбал парған соонда Иудей чирӱ тіп Үстӱнзархы хан-чирні адап сыхханнар. Кӱр идӱк **Иуда**.

Иудейлер — иң пастап иди Иуданың сӱӱгінен сыххан кӱзілерні адачаңнар (кӱр **Иуда**). Соонаң пу сӱснен идӱк еврейлерні паза израиль кӱзілерні адап сыхханнар. Итсе «иудейлер» сӱснен чонны нимес, киртӱніс пӱрӱгӱзін адидырлар. Иоанн пасхан Чахсы Хабарда удаа еврейлернің киртӱністе устағ-пас полчатхан кӱзілерні адапчалар.

Кип-чоох — пу үгрӱдӱгӱлӱгӱ чоох. Анда Чахсы Хабарданаң, Худайданаң паза Худай хан-чиріненер пӱліс пирӱлче. Ол чазыт оңдайнаң чоохталчатхан киректӱ исчеткен кӱзілерні сағынарға үгретче.

Кізі Оолғы – Чахсы Хабар киндеде Иисус Позын иди удаа аданчаң. Пу сөстер Пурунғы Молчағ киндеде ухаанчы Даниилнің киндезінде учурапча. Анда Худай түгенчі чылда Кізі Оолғына аарлас, сабланыс паза үлгү пирер тіп чоохталча. Анзы Кізі Оолғының идөк Мессий-Арачылағчы полчатханын көзітче. Еврей тілінең пу олаңай ла «кізі» тіп сөсті таныхтапча.

Кірес – Рим хағанадында Иисус Христостың тузында иң аар сайбағ ит салған өлімге чарғылатхан кізілерні анынаң пас-тыра чох итчеңнер. Ол азаа чирге хазалған, харчи сабылған ағастығ, чазаан төге полған. Кіреске хазатыртып өдірткені тың иреелестіг паза уйдадыстығ саналчаң.

Кіреске түскені (сомдырғаны) – пу кибір кізі, суға патыра кіріп, арығлал парчатханын таныхтапча. Еврейлер пу кибір хоос-тыра постарын арығланчаңнар паза храмда тузаланчатхан идіс-хамысты арығлачаңнар. Иисустың тузында Иоанн кізі-лерні, чазыхтарынаң хыйа полчатханын таныхтап, сууда кі-реске түзірген. Соонаң пу кибірнең христианнар тигірибі ту-залан сыххан.

Левиттер – Олар абыс полбазалар даа, храмда Худайны көглер-нең саблирында, тайыға салылчатхан малын тимнирінде пол-ысчаңнар. Аннаң пасха олар Моисей Чахиин үгренип, чонға таратчаңнар. Левиттер поларға Израиль чонының он ікі сөб-гінің пірсін төстеен Иаковтың Левий оолғының на төліне ча-радылчаң.

Мессий-Христос – еврей тілінең пу сөсті тілбестезе, «Худай тал-лаан» алай «Худай сүрткен» тіп оннирға чарир. «Мессий» сөс грек тілінең «Христос» полар. Пурунғы Молчағның тузында, абыстарға, ханнарға паза хай пірее ухаанчыларға пастарын хайахнаң сүртіп, турғысчаңнар. Аннаңар Мессий идөк «турғы-зылған» тіп тілбестелче. Мессий – ол Худай ысхан кізі, Ара-чылағчы-хан. Аның килерінеңер Пурунғы Молчағның кинде-лерінде чоохталча. Иисустың тузында еврейлер Мессийнің килерін сағааннар. Ол, киліп, оларны римляннарның үлгүзі-нең поэдыбызар паза чир үстүнде Худай хан-үлгүзін турғы-зыбызар тіп киртінгеннер.

«**Минмін**» – иудей тілінең «Яхве». Худай, Позын Моисейге кө-ріндіртіп, піди аданған. Аның соонаң Ол Моисейні Израиль чонын Египет холынаң осхыарға ысхан. Пу сөс иудейлерге уғаа ызых полғаннаңар, аны адирға даа чарадылбачаң. Пу

сӱстӱн орнына «Хан-пиг» сӱснӱ тузаланчаңнар. Пуруңғы Молчағ киндизин грек тӱліне пуруңғыда тӱлбестеенде, «Яхве» сӱстӱ «Минмін» тӱп тӱлбестееннер. Иоанн пасхан Чахсы Хабар киндизинде Иисус Позынаңар иди удаа чоохтанчаң.

Моисей — ол Израиль чонының ин илбек устағчызы. Худай аны израиль чонын Египет холынаң осхыраҕа таллап алған. Моисей, еврейлернӱ пӱрӱктӱрӱп, оларға Худай пирген чахығларны читӱр пирерге кирек полған. Ол израиль чонын тӱстеп салып, аны Худай молчаан чирзер апарған. Израиль чоны Моисей пирген чахығлары хоостыра чуртаан паза ағаа киртӱнген. Пуруңғы Молчағның пастағы пис киндизин Моисейни тӱп санапчалар.

Моисей Чахьи — ол Пуруңғы Молчағның пастағы пис киндизинде пазылған чахығлар. Ол кинделерде тилекейнӱң чайалғанынаңар, пастағы кӱзӱлернӱң чазых иткенӱненер чоохталча. Аннаң андар еврей чоны хайдаң сыхханынаңар, хайди Худай еврейлернӱ Египет холынаң позытханынаңар паза Палестин чирӱн оларға пиргенӱненер пазылча. Ағаа хоза ол кинделерде Худай пуруңғы еврей чонына пирген чахығлар полар. Инӱ ӱбнӱ — он чахығ, аннаң даа пасха чахығлар паза кибӱрлер. Аннаңар ол пастағы пис кинденӱ пӱкӱлее «Чахығ» тӱп адапчалар. Пирееде прай Пуруңғы Молчағ киндизин «Чахығ» тӱп адапчалар. Ол Чахығдағы ӱбн чарадығларны Худай Моисейден пастыра пиргенненер, ол чахығларны «Моисей Чахьи» тӱп адапчалар.

Молчағ — («чахығ», «чӱптӱзӱг») — Библияда Худайның Позының кӱннӱнче кӱзӱлернең молчасханы ӱбн орында турча. Молчағ алылчатса, ноо даа сари позының ниме идерӱн пӱгӱнӱп, молчағ пирче. Синай тағда Худай Моисейден пастыра прай еврей чонынаң молчас салған. Ол молчағны «Пуруңғы Молчағ» тӱп адапчалар. Худай еврейлернӱ алғирға паза прай ыырчылардаң арачылирға молчап салған. Олар даа, постарының саринаң Худайға киртӱстӱг поларға, Аның чахығда пазыл парған кӱннӱн толдыраҕа киректер. Ухаанчылар Худайның паза кӱзӱлернӱң аразында Наа Молчағ полардаңар чоохтаан полғаннар. Наа Молчағ Иисус Христостың тӱгӱлген ханынаң пик киречӱлел парған (1 Кор 11:25).

Мӱге чуртас — Худай Пӱчиинде (Библияда) пу пӱр дее тоозыл-бинчатхан чуртасты ла нимес, че пу чир ӱстӱ чох пол парза, Худай хан-чирӱнде пӱр дее чобағ паза сағыссырас чох чуртас

поларын таныхтапча. Ол чуртасты алғаны – Худай иң улуғ сыйых пиргеніне саналча. Андағ чуртасты Худай Иисус Христос Арачылағчаа киртінгені пастыра пирче. Агаа киртінминчеткен кізілер мөге чуртас ал полбинчалар. Оларны «геенна» – күйчеткен қол – сағыпча. Олар Худайға пір дее чағын пол полбастар.

Ораза – чиис чібин, піреде ідөк суғ даа іспин чөргені. Пурунғы Молчағ хоостыра еврейлер пу кибірге тудынчаннар. Улам чазыхтарын тастирға сурынған туста алай Худайға өнетін сурыныстарнаң айланчатса. Чахсы Хабарда Иисус хырых күн ораза тутхан тіп пазылча. Матфей пасхан Чахсы Хабарда (6:16-18) Иисус оразаны хайди тударданар чоохтапча.

Отахтар турғысчаң пайрам – иудейлернің Египеттең Худай пирген чирзер 40 чыл парған тусха чарыдылған пайрам. Пу 40 чыл аразында олар хуу чазыда чөріп, отахтарда чуртааннар. Ол чорыхты таныхтап, еврейлер чылның сай пайрам тузында пір нидиле отахтарда чуртапчалар.

Пасха тіп үлүкүн – пу сөс еврей тілінен «хыринча парарға» алай ба пасха тузазында «айабызарға» тіп тілбестелче. Пу үлүкүннi чыл сай часхыда таныхтапчалар. Израиль чонын Египет холынаң Худай осхырғанын піди хумартхылапчалар. Египет ханы еврейлернi поэдыбыссын тіп, Худай Позының ангелін Египеттегі кізілернiң тун палаларын паза малларның пастағы төлін өдірібізгерге ысхан. Ангел, еврейлерге теңмин, хыринча ирт парыбысхан. Еврейлер постарының тураларын хураған ханынаң таңмалап салғаннар. Аннаңар оларның тун палалары тіріг халғаннар. Аны сағысха кирип, пу үлүкүнде тайыға хурағанны салчалар. Анаң ол хурағанны тооза чiпчелер. Пір кизек тее итті ікінчi күннiң ииріне артызарға чарабас.

Пасха худаилығлар – постарының сағыстары хоостыра еврейлер «пасха худаилығлар» тіп Чалғыс Худайға киртінминчеткен, Худай таллаан чоннаң полбинчатхан прай еврей нимес чонны адааннар. Пірее тілбестегерде «пасха чоннар» алай «прай пасха чоннар» тіп пазылча. Еврейлер пасха худаилығларны арығ нимес чонға санап, оларнаң палғалыс тутпасха күстенченнер.

Сабланыс – Библияда «Худайның сабланызы» теені Худайның тиксі үлгүзін тутчатханын паза Аның илбегін таныхтапча. Пірее тустарда Худайның сабланызы израиль чонының алнында тың чарып, ыс-от полып көрiн килчен.

- Саддукей** – Иисустың тузында еврейлернің аразындағы иң күстіг киртініс чөрімі. Саддукейлернің илеедезі Өөркі Чарғаа кірчеңнер, оларның санынаң иң улуғ абыстар даа сыхчан полған. Фарисейлерөк чили, олар Моисей Чахиина хатығ тудынчаңнар. Итсе, саддукейлер, фарисейлердең пасхалалып, Худай Пічиинің кинделерінең Моисей пасхан пастағы пис киндені ле орта тіп санааннар. Өліглер тірілерінеңер Моисей Чахиинда пазылбаан тіп санапчатханнаңар, олар анзына киртінмечеңнер.
- Сайтан** – пу «ырычы» тіп сөсті таныхтапча. Ол Худай чайап салған хут полча. Анаң ол хут Худайдан тоғыр пол сығып, поэының соонча көп ангеллерні апарған. Ол ангеллерні соонаң айналар тіп адап сыхханнар. Сайтан, кізілерні чазых идерге көөктіріп, Худайның пай пөгіннерінең тоғыр полча. Иоанның Азых чооғында сайтанның чиндіргенінеңер паза аның чох иділгенінеңер чоохталча.
- Самарлар** – іди Самар чирінде чуртапчатхан чонны адачаңнар. Ол чон, иудейлерөк чили, Моисей пирген чыхыҗча чуртааннар паза постарын, пурунғы израиль чонының төлі тіп, саначаңнар. Че самарларның өбекелері, израиль чонынаң сыххан даа ползалар, пасха худайларға пазырчаңнар. Аннаңар иудейлер, оларны киртіністері хоостыра кірліглерге санап, оларға чағын полбачаңнар.
- Синагога** – іди еврейлер постарының Худайға пазырчаң ибін адачаңнар. Олар, пеер суббота сай чыылызып, Худай Пічиин паза молитваларны хығырчаңнар. Иисустың тузында еврейлер чуртапчатхан көп саарларда синагогалар полчаңнар. Синагогада чыылысхан кізілернің полған на постаң кізізі Худай Пічиинең кизекті хығыр пирчең.
- Синай** – Чир ортызындағы талайның (Средиземнай талай) үстүнзархы саринда, сағамғы Египеттің чирінде турчатхан тағ. Пу тағда Худай Моисейнең чоохтазып, еврей чонынаң молчас салған (чөпке кірген).
- Соломон** – Давидтің оолғы, Израиль ханы, күлүгі илбек кізі. Аның тузында Израиль хан-чирі өңненген. Иерусалимде Худай храмын пүдір салған (аның алнында еврейлер Худайға ызых отахта пазырчаң полғаннар).
- Сомнаан худайлар (Төстер)** – іди еврейлер ибіркі чоннарның, худай идіп, пазырчатхан омалығ төстерні адачаңнар.

Суббота – еврейлернің «шавват» сөзінен пүткен. Ол «тынағ күні» теені полча. Худай анынаң чирні чайап тоосханын таныхтаан. (Пастағлар 2:2-3). Моисей Чахиинда, пу пір дее тоғыс итпечең күн тіп, хатығлап чоохталча (Сығыс 20:8-11). Иисус Позын «Суббота ээзі» тіп адаан (Лк 6:5) паза пу пір дее ниме итпес күн нимес, че чахсы киректер итчең күн тіп үгреткен.

Сүннет – Худайның иудейлерге пирген чахиинның таңмазы. Худайның паза еврейлернің пабазы Авраамның аразындағы чөптөзіг хоостыра полған на ир пала пу кибір ондайын иртерге кирек полған. Худайның израиль чонынаң Синай тағдағы молчаанда Ол пу кибірні толдырарға хатап чахаан. Пу чыхығ хоостыра ир кізінің алнының кизек теерізі кизілчең. Пу кибір мусульманнарда парох.

Тайығ – Худай Пічиинде (Библияда) тайығ пастағызынаң сығара адалча. Худайны улуғлап пастағы тайығ иткен кізілер Адамнаң Еваның ооллары Каиннең Авель полчалар (Пастағлар 4). Моисей Чахии еврейлерге аймах тайығларны идерін чоохтап салған. Олар өөнінде ікі пасха полғаннар: чазыхтары үчүн паза алғас тайығлары. Тайыға хай пірее маллардан паза хустардаң, алай чахсы чыстығ оттардаң салчаңнар. Тайыға салған ит алай тамах чардыхти өртелчең, чардыхти левиттерге паза абыстарға чииске пиріл парчаң. Наа Молчағда прай кізілернің чазыхтары үчүн түгенчі тайығ Иисус Христос улы-бысхан.

Тайығ салчаң орын – Еврейлернің Моисей Чахии хоостыра итчеткен тайығларының орны. Моисей Чахии хоостыра пасха орыннарда тайығ саларға чарадылбачаң. Иисустың тузында ол орын Иерусалимдегі храмда полған. Тайыға салылчатхан мал храм алнындағы сиден істінде соғылчаң. Тайып өртеен тадылығ чыстығ оттар, тізең, храм істіндегі көзененің алнында ысталчаңнар.

Тигіриб – пу сөс храмны алай тураны таныхтабинча. Церковь алай тигіриб – ол киртінчеткен кізілернің чыылығлары. Наа Молчағ киндеде Христосха киртінчеткеннернің полған на саардағы чыылығларын иди адачаңнар.

Тигір хан-чирі – көр Худай хан-чирі.

Тус сананызы – пурунғы еврейлернің алты сағат иртеннең алты сағат иирге теере күнөрткізі саналчаң. Күн хонызынаң күн сығызына теере хараа саналчаң (6 сағат иирдең 6 сағат иртенге

теере). Наа Молчағ тузында хараағы тус төрт хадаға чарылчан, күнөрткі тус, күн сығызынан күн хонызына теере он ікі сағатха пөлілчең. Ұзінчі сағат 9 сағат иртенге килісче, алтынчы сағат – 12-ке, четінчі сағат – 13-ке, тоғызынчы сағат – 15-ке, онынчы сағат – 16-та, он пірінчі сағат – 17-те, үс сағат хараа – 21 сағатха килісчең.

Түгенчі күн – пу сөстер Христостың чир үстүнзер хатап килер тузын таныхтапчалар. Ол туста прай өлген кізілер тіріл киліп, прайзы Худайға чарғылаттырарлар.

Ухаанчы – Худайның сөзін истіп, ол сөсті чонға читіреткен кізілерні іди адапчалар. Ухаанчылар кізілерні Худайны аарлирға, Аның көннін толдырарға, Агаа чағыннирға, хынарға паза чабал нима итпеске үгретчеңнер. Еврейлернің көп ухаанчылары Худайдан искен сөстерні пічікке пасчаңнар. Ол пічіктер Пурунғы Молчағ киндезінделер.

Фарисейлер – Иисустың тузындағы еврейлернің киртініс чөрімі. Фарисейлер Моисей Чахиин паза кибірлерні угаа хатыг тутчаңнар. Оларны чон аразында тың улуғлачаңнар. Олар постары даа угаа киртінчеткеннерінен паза сын ондайнаң чуртапчатханнарынаң поғдархачаңнар. Иисус оларны, Моисей Чахиин хыйыстырбааны хыныстаң паза паарсастан артых тіп, санапчатханнары үчүн хомайлан. Иисус оларны хомайлааннаң паза олар Аны Мессий поларға килістіре көрбеенненер, Фарисейлер Аны өлімге пир салғаннар.

Хайхас – чир-чайаанның чуртас ондайын алыстырчатхан Худайның күзі. Иди Худай күзінен чазылбас ағырығлар даа чох пол парчалар, өлген кізілер дее тіріл килчелер паза пасха даа хайхастар иділчелер. Андағ хайхастарны ідөк «танығлар» тіп адачаңнар. Худай Пічиинде (Библияда) анзы, Худайданар киречілеп, өөн орында полча. Иди «танығлар» алай ба хайхастар кізілерге ле польеспинчалар, ідөк Худай пар полчатханын таныхтапчалар. Иисус итчеткен хайхастар Аның Мессий полчатханын киречілееннер.

Хан-пиг, Хан Худай – іди піс «куриос» тіп грек сөзін тілбестепчебіс. Пу сөстің ікі өөн тании полған: 1) грек тілінде алында даа, сағам даа пасха кізізер иптіг айланғаны полча. 2) Пурунғы Молчағны хығырчатхан еврейлер Худайны, чайыдып, Адонай (пиг, ээзі) адачаңнар. Пурунғы Молчағ грек тіліне тілбестелчеткенде, еврейлер «Адонай» сөсті тузаланған орында

гректер «Куриос» пасчаннар. Иди пу сөс Наа Молчаға «Худай» сөсті таныхтап, кирген. Хакас тілбестеенде «Хан Худай» сөстер орных парғаннар. Иисусты адап, тізен, Хан-пиг адапчабыс. Иисус сынында Худай Оолғы паза Худай полза даа, Наа Молчағны тілбестепчетсе, Аны Хан Худай адирға чарадылбинча. Анзы тигіриб чоны Иисустың Худай полчатханын, Ол өлімнең тіріл килгенде ле, піліп алғаннаң палғалыстығ. Наа Молчағның авторлары Иисусты «Куриос» тіп адапчатханнары олар Аны сынында Худайға санапчатханнарын пазох хатап киречілепче.

Храм – ол Иерусалим саардағы ызых иб. Еврейлер мында ла Худайға тайығ салчаннар паза үлүкүннерде чыылысчаннар. Храмнаы иң пастап пістің эраның алнындағы 10 векте еврейлернің илбек ханы Соломон пүдірген. Ол храмны пістің эраның алнында 586 чылда Вавилон азымахчылары инзергеннер. Иисустың тузындағы храмны иудей ханы Илбек Ирод пүдірген полған. Храمنىң туразы ибіре галереялар пүдірілген полған. Галереялар храм ибіре полған чирні пөліктерге чарғаннар (кинденің соондағы схеманы көріңер). Храм галереяларында кизілер көп чыылыс парчаңнар. Иисус ухаанчылаан хоостыра түрче поларынан, ол тіріл килген соонда, пістің вектегі 70 чылда ол храмны римляннар инзер салғаннар. Ол храмны, паза наачылабин, амға теере пүдірбееннер.

Худай Пічии – аны піс амды Пурунғы Молчағ киндезі тіп адапчабыс. Иисустың тузында еврейлер аны Худай Пічии тічеңнер. Анда Моисей Чахии, ухаанчыларның кинделері паза Пічиктер полғаннар. Соонаң Наа Молчағ киндезін идок адап сыхханнар. Сағам христианнар Библияның прай кинделерін Худай Пічии тіп адапчалар.

Худай хан-чирі, Тигір хан-чирі, Худай хан-үлгүзі, Тигір хан-үлгүзі – Наа Молчағда Худай хан-чирі теені ікі танығлығ: 1) ол орынны таныхтапча. 2) ол Худай үлгүзін таныхтапча. Аннаңар пістің тілбестегде сағысты орта читірге артых чарапчатхан – «хан-чирі» алай «хан-үлгүзі» – сөстернең ікі ондайли тузаланчабыс.

Худай Худы – Ол Иисус Христосты кіреске түзірчеткен туста түскен (Мф 3:16) паза Ағаа кўс пирген (Мф 12:8). Худай Худы, Иисус тигірзер өөрлебискенде, чирге, киртінчеткен кизілерге полызарға, оларны часхарарға паза кўс пирерге тіп, ызылған

(Ин 16:5). Иисус Худай Худынаң тоғыр иткен чазых тасталбас теен (Мф 12:31-32). Худай Худы киртінчеткен кизилерде чуртапча (Рим 8:9). Худай Пичии (Библия) киртінестіг кизилерни Худай Худынаң тол парарға сыбыра хығырча (Еф 5:19).

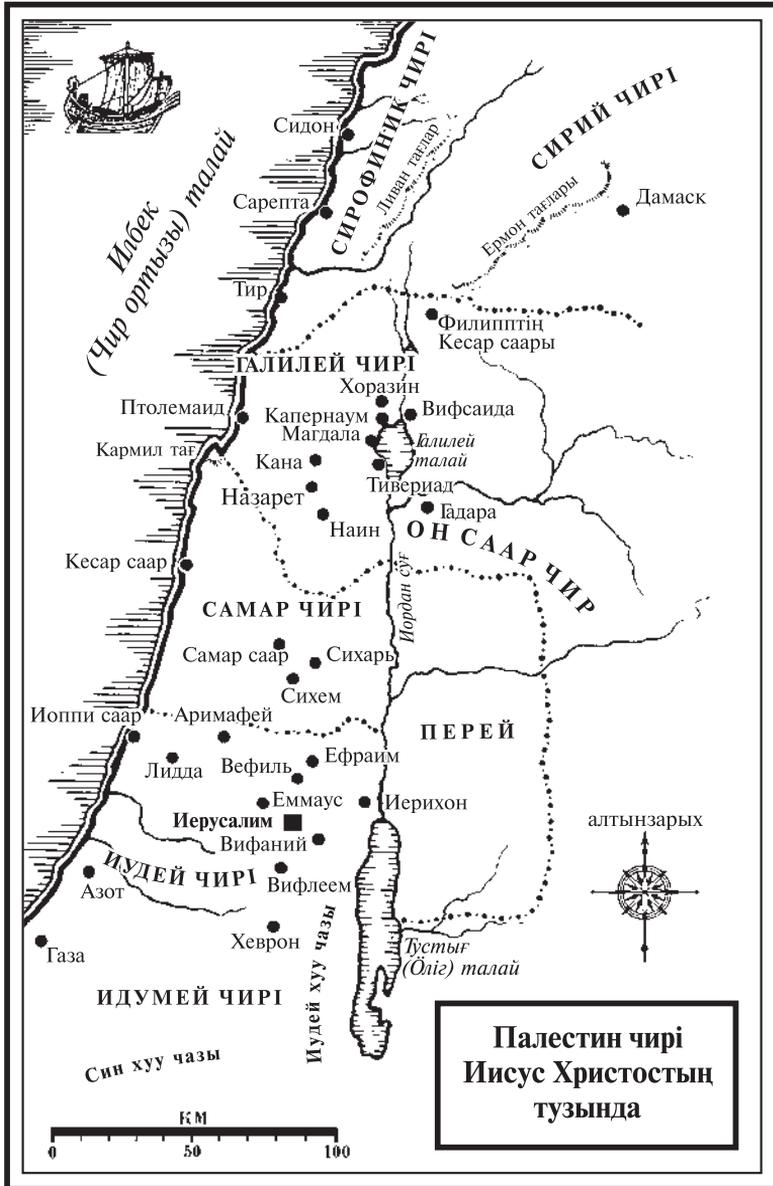
Худай Хурағаны – Пурунғы Молчағ киндезінде хурағанны тайыға салчаңнар тіп чоохталча. Өөнінде, Пасха тіп үлүкүнде. Наа Молчағ киндезінде Иисус Христосты «Худай Хурағаны» тіп адачаңнар. Иисусты иң пастап іди кіреске түзірчен Иоанн адаан. (Ин 1:36). Ол Иисусты Худай хынчатхан, Аны Худайның пӱгинін толдырчатхан кизее санаан. Иисустың кірестегі өлімі соонда, «Худай Хурағаны» сӱс наа ниме таныхтап сыххан. Иди Худай Оолғын адап сыхханнар, Ол Позының тынын, кизилерни чазыхтарынаң арачылирға тіп, тайыға пирибіскен.

Чазых – анзы Худайны испеени паза Аның чахиин сайбапчатханы, Худайға удурласчатханы, Аны Хан-пиг тіп адабинчатханы полча. Иң пастағы чазыхты пастағы кизилер Адамнаң Ева идибіскеннер.

Чир түбі – Ол өліг кизилерниң орны. Анда Христосха киртінмеен кизилерниң хуттары өлім соонда полчалар. Анаң «түгенчі күн» читсе, олар тіріл килип, Худайға чарғылаттырлар.

Чир үстү, чир-чалбах – пу сӱс чир-чайанны, кизилерни, мал-хусты, прай тіріг нимені таныхтапча. Че Иоанн илчинің пичиинде пу сӱске наа сағыс пирилче. Анзы чир үстүндегі прай чабал күстерни, Худайға паза Христосха тоғырланчатхан нимелерни таныхтапча. Идӱк Худайны пилбинчеткен паза Худайға тоғыр полчатхан кизилерни таныхтапча.

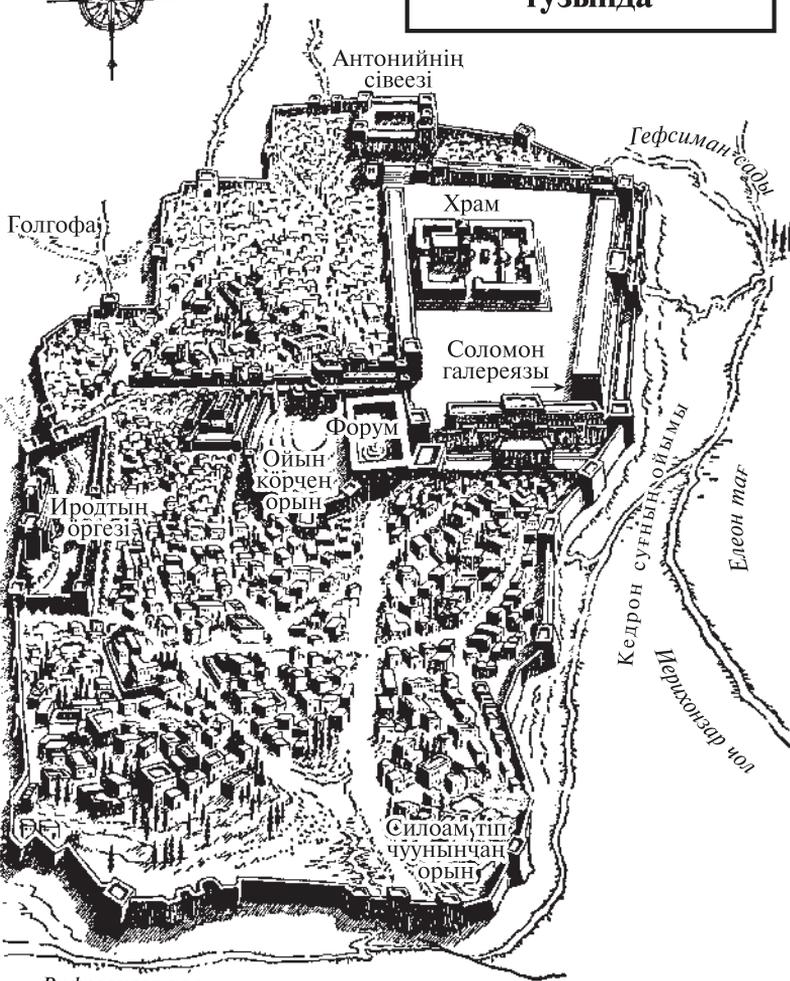
Ызых, Ах-арығ – Пурунғы Молчағда өөнінде Худайға ла килістіре танығ. Иерусалим храмында Иң ызых орын Хан Худай Позының чонынаң хада полчатхан орын полған. Андар абыстар пастығына чылда пір ле хати кіерге чарадылчаң. Кирер алнында ағаа, өнетін тайығ идип, позын арығланып аларға кирек полған. Ызых нимелер Худайни полғаннар. Наа Молчағда Иисус Христосха киртінис пастыра Аның ханынаң чазыхтарынаң арығланып алған кизилерни ах-арығ тіп адапчалар. Иди олар Худайға чағдирға ондай алғаннар (Евр 9). Андағ кизилер Худайның холындалар, аннаңар ах-арығ кизилер тіп адалчалар.

алтынзарых

Иерусалим Иисус Христостың тузында

Вифлеемгер чол

Енном ойымы

